

Godina XX
Utorak, 29. marta/ožujka 2016. godine

Број/Број
22

Година XX
Уторак, 29. марта 2016. године

ISSN 1512-7486 - bosanski jezik
ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

363

Na osnovu člana 24. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 100/13), odredbi čl. 44. stav (1) tačka i) i 145. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15 i 97/15) i odredbi čl. 39. stav (1) tačka i) i 135. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15 i 96/15), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 26. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 17. marta 2016. godine, i na 16. sjednici Doma naroda održanoj 22. marta 2016. godine, utvrdila je

**ZAKON
BOSNE I HERCEGOVINE O IZVRŠENJU KRIVIČNIH
SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA
SLUŽBENI PREČIŠĆENI TEKST**

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet i primjena ovog zakona)

- (1) Ovim zakonom uređuje se izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera koje izrekne Sud Bosne i Hercegovine, kao i organizacija i rad odgovarajućih institucija propisanih ovim zakonom.
- (2) Prema odredbama ovog zakona izvršavat će se i pravosnažne odluke inozemnih sudova za djela predviđena zakonom Bosne i Hercegovine, ako posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom, čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina, nije drugačije određeno.
- (3) Prema odredbama ovog zakona izvršavaju se i krivične sankcije, pritvor i druge mjere izrečene od strane Suda Bosne i Hercegovine stranim državljanima i licima bez

državljanstva, osim ako posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom, čiji je Bosna i Hercegovina potpisnik, nije drugačije određeno.

- (4) Prema odredbama ovog zakona a na zahtjev osuđenog lica izvršit će se i sankcije izrečene u entitetskim sudovima za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine.
- (5) Pritvor izrečen od strane Suda Bosne i Hercegovine izvršavat će se prema odredbama ovog zakona čak i kada se izvršava u entitetskom zavodu.
- (6) Sankcije izrečene od strane Suda Bosne i Hercegovine izvršavat će se prema odredbama ovog zakona čak i kada se služe u entitetskom zavodu.
- (7) Prema odredbama ovog zakona utvrđuje se organizacija i rad kaznenopopravnog zavoda BiH.

Član 2.

(Definicije pojmova)

Osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) "Pritvorenik" je lice koje pravosnažnom odlukom nije proglašeno krivično odgovornim za određeno krivično djelo, a koje se nalazi u pritvoru u zavodu u skladu s odredbama ovog zakona nakon odluke Suda kojom se nalaže pritvor prije, u toku ili nakon glavnog pretresa;
- b) "Osuđeni" je lice za koje je pravosnažnom odlukom utvrđeno da je krivično odgovorno za određeno krivično djelo;
- c) "Zatvorenik" je lice koje je pravosnažnom odlukom proglašeno krivično odgovornim za određeno krivično djelo i koje u zavodu služi zatvorsku kaznu iz pravosnažne odluke, u skladu s odredbama ovog zakona;
- d) "Ovlašteni zavodski službenik" je lice zaposleno u zavodu, koje je ovlašteno da vrši poslove i ovlaštenja u skladu s ovim zakonom (kao što su upotreba sredstava prisile, pretres prostorija itd.), a koje pored toga vrši i ostale poslove u skladu s pravilnicima;

- e) "Oštećena strana" je lice čija su lična ili imovinska prava ugrožena ili povrijeđena počinjenim krivičnim djelom;
- f) "Pravno lice" su sva lica koja su kao takva definirana u Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, uključujući korporacije, preduzeća, udruženja, firme i partnerstva i druga privredna društva;
- g) "Tužilac" je svaki tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine;
- h) "Sud" je Sud Bosne i Hercegovine;
- i) "Zakon o krivičnom postupku" je Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine;
- j) "Krivični zakon" je Krivični zakon Bosne i Hercegovine;
- k) "Ministarstvo pravde" je Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.

Član 3.

(Ostvarivanje prava)

- (1) Lica prema kojima se izvršavaju krivične sankcije, pritvor i druge mjere zadržavaju sva prava, a lišavaju se prava ili se ograničavaju u pravima samo u granicama neophodnim za ostvarivanje cilja zbog kojeg su izrečene, a u skladu sa zakonom i međunarodnim ugovorom.
- (2) Neće biti nametnuto nijedno ograničenje koje nije predviđeno zakonom, nije neophodno za ostvarenje cilja za koji je namijenjeno, nije efikasno u ostvarivanju tog cilja i nije proporcionalno.
- (3) Ministarstvo pravde dužno je osigurati pristup i povjerljivu komunikaciju pritvorenika i zatvorenika s domaćim i međunarodnim organizacijama i drugim institucijama nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima. Zavod će omogućiti da se ova komunikacija ostvaruje bez neosnovanog ometanja.

Član 4.

(Početak izvršenja)

- (1) Izvršenju krivične sankcije, pritvora i drugih mjera pristupa se kad postane pravosnažna odluka kojom su one izrečene, te ako za to nema zakonskih smetnji.
- (2) Sa izvršenjem krivične sankcije ili druge mjere može se otpočeti i prije nego što je postala pravosnažna odluka kojom je sankcija ili mjera izrečena samo ako je to zakonom posebno predviđeno.

Član 5.

(Radnje za provođenje izvršenja)

- (1) Kada su ispunjeni uslovi da se pristupi izvršenju krivične sankcije, pritvora ili druge mjere, Krivično odjeljenje Suda obavezno je preduzeti potrebne radnje da se izvršenje sankcije provede bez odgađanja u skladu s ovim zakonom.
- (2) Izvršenje može biti odgođeno samo u slučajevima i pod uslovima predviđenim zakonom.

Član 6.

(Troškovi izvršenja i plaćanje takse)

- (1) Lice prema kojem se primjenjuje krivična sankcija, mjera pritvora ili druga mjera ne plaća troškove izvršenja, osim troškova novčane kazne, kao i drugih troškova, u skladu sa zakonom.
- (2) Za podneske, službene radnje, rješenja i druge akte u vezi sa izvršenjem sankcija ne plaća se taksa.

Član 7.

(Stručni savjet)

Radi praćenja, proučavanja i unapređenja sistema izvršenja sankcija, ministar pravde osnovat će stručni savjet iz reda predstavnika naučnih ustanova, sudova, organa uprave, stručnih

udruženja, građanskog društva i drugih institucija koje se bave pitanjima kriminaliteta i odgoja osuđenih lica.

Član 8.

(Poslovi izvršenja kao poslovi od posebnog interesa za Bosnu i Hercegovinu)

Poslovi izvršenja krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera propisani ovim zakonom su poslovi od posebnog interesa za Bosnu i Hercegovinu.

II - ORGANI ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA

1. Vodeći organi i saradnja

Član 9.

(Ministarstvo pravde i Zavod)

U Bosni i Hercegovini, institucije odgovorne za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Suda su Ministarstvo pravde i Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 10.

(Saradnja organa)

Organi vlasti, ustanove i druga pravna lica u čiji djelokrug spada primjena zdravstvenih, socijalnih, odgojnih ili drugih mjera od značaja za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera, obavezni su saradivati s Ministarstvom pravde. Obaveza saradnje odnosi se i na pomoć koja se pruža licima na uslovnom otpustu.

Član 11.

(Međusobna saradnja, informiranje, dogovaranje, prikupljanje relevantnih podataka i drugi oblici saradnje)

- (1) S ciljem međusobne saradnje, informiranja, dogovaranja, prikupljanja relevantnih podataka, kao i ostvarivanja drugih oblika međusobne saradnje, zavod ili druge institucije u kojim se izvršava mjera pritvora ili izdržava krivična sankcija, po rješenju ili presudi Suda ili drugog tijela u skladu sa zakonom ili međunarodnim ugovorom, dužni su dostavljati mjesečne i periodične izvještaje, odnosno informacije Ministarstvu pravde, posebno o broju pritvorenika i zatvorenika, o ostvarivanju zagarantiranih prava, korištenju pogodnosti, disciplinskih procedura, kao i o drugim podacima koje zavod ocijeni korisnim i relevantnim za primjenu zakona, odnosno za sistem izvršenja krivičnih sankcija.
- (2) U obavljanju poslova praćenja stanja u provođenju zakona i drugih propisa, preduzimanja mjera za koje su ovlašteni ili davanja preporuka ili preduzimanja posebnih mjera ili promjene stanja u oblasti iz stava (1) ovog člana i kada o takvim činjenicama treba obavijestiti Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara) ili Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština), Ministarstvo pravde može tražiti dostavljanje i svih drugih podataka koje smatra relevantnim u datim okolnostima.

Član 12.

(Pružanje međusobne pomoći i saradnje s ciljem sigurnosti sistema izvršenja krivičnih sankcija i javnog poretka)

- (1) S ciljem održavanja sigurnosti i dobrog funkcioniranja Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine, kako bi se primjena tretmana, preodgoja ili drugih mjera iz oblasti sistema izvršenja krivičnih sankcija mogla odvijati uspješno bez uznemiravanja i ometanja, održavanja ravnoteže između programa sigurnosti i socijalne reintegracije, efikasnog odgovora na sprečavanje činjenja krivičnih djela, nastanka većih incidenata, bjekstva pritvorenika ili zatvorenika,

njihovog provođenja ili osiguranja van kruga zavoda kao i procjenjivanja sigurnosnih rizika u korištenju vanzavodskih pogodnosti, zavodi, policijski organi, sudska policija ili drugi zakonom određeni organi ili agencije iz oblasti sigurnosti dužni su međusobno sarađivati i uzajamno pružati potrebnu pomoć u skladu sa zakonskim ovlaštenjem.

- (2) Zavodi moraju izraditi planove sigurnosti za postupanje u vanrednim i drugim opravdanim okolnostima i u tom pravcu razmijeniti podatke s policijskim organima ili agencijama imajući u vidu propise kojima se regulira zaštita tajnosti takvih podataka.

2. Organizacija Zavoda

Član 13.

(Obaveza odvojenog smještaja)

- (1) Odvojeno će biti smještene sljedeće grupe lica:
 1. Pritvorenici od zatvorenika,
 2. Muškarci od žena,
 3. Maloljetna od punoljetnih lica.
- (2) Ovakav smještaj može biti osiguran ili u posebnom zavodu ili u posebnom odjeljenju Zavoda.

Član 14.

(Posebna odjeljenja)

U Zavodu mogu postojati posebna odjeljenja zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa.

Član 15.

(Zavodska bolnica)

U Zavodu može postojati bolnica za potrebe pritvorenika i zatvorenika.

3. Rukovođenje zavodima i službenici Zavoda

Član 16.

(Imenovanje i odgovornosti upravnika)

- (1) Odgovarajuće odredbe Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine, odnosno Zakona o radnim odnosima u institucijama Bosne i Hercegovine primjenjuju se na službenike Zavoda, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.
- (2) Zavodom rukovodi upravnik, koji odgovara ministru pravde.
- (3) Na osnovu prijedloga i procedure koju provodi Agencija za državnu službu, ministar pravde postavlja i razrješava upravnika Zavoda.
- (4) Upravnik Zavoda je rukovodeći državni službenik sa statusom sekretara na posebnom zadatku. Imenuje se na pet godina i nakon isteka tog mandata može biti ponovo postavljen u skladu sa stavom (3) ovog člana.
- (5) Za upravnika Zavoda može se postaviti lice koje ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti izvršenja pritvora, izvršenja krivičnih i prekršajnih sankcija, u oblasti pravosuđa ili uprave.

Član 17.

(Dužnosti upravnika)

Upravnik Zavoda organizira rad Zavoda, usklađuje rad organizacionih jedinica, nadzire pravilnost i zakonitost rada, predstavlja Zavod i vrši druge poslove za koje je nadležan po zakonu i drugim propisima.

Član 18.

(Drugi rukovodeći službenici)

Upravniku Zavoda u rukovođenju pojedinim oblastima rada pomažu rukovodeći službenici.

Član 19.

(Organizacione jedinice)

- (1) U Zavodu postoje organizacione jedinice koje se bave poslovima osiguranja, odgoja-tretmana, zdravstvene zaštite, radnog angažiranja pritvorenika i zatvorenika kao i općih i zajedničkih poslova.
- (2) Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji mogu se, u zavisnosti od potrebe i prirode poslova, osnovati i druge organizacione jedinice Zavoda u skladu s propisima o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa uprave.
- (3) O pitanjima organizacije i načina rada organa za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera primjenjuju se propisi koji se odnose na organe uprave Bosne i Hercegovine, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 20.

(Organizacija tretmana zatvorenika)

- (1) S ciljem ostvarenja svrhe izvršenja kazne zatvora iz člana 130. ovog zakona, organizaciona jedinica Zavoda nadležna za tretman zatvorenika programira i koordinira odgojni rad i ispituje ličnost zatvorenika, izrađuje program tretmana za svakog zatvorenika, neposredno ili putem drugih organizacionih jedinica i stručnih instruktora prati rad i ponašanje zatvorenika u toku izdržavanja kazne zatvora, prikuplja i objedinjuje podatke i zapažanja stručnih instruktora, nastavnika i drugih lica koja neposredno rade sa zatvorenicima, o njihovom vladanju i ponašanju, analizira i proučava postignute rezultate i uticaj preduzetih odgojnih mjera, te, na osnovu postignutih rezultata, preduzima potrebne mjere i unapređuje odgojni rad u Zavodu, primjenjujući savremene oblike i metode rada.
- (2) Na poslovima odgoja radi potreban broj odgajatelja s odgovarajućom visokom školskom spremom, tako da na jednog odgajatelja dolazi, po pravilu, do 50 zatvorenika.
- (3) U Zavodu, po pravilu, postoji grupa stručnjaka za ispitivanje ličnosti i utvrđivanje programa tretmana zatvorenika (psiholog, pedagog, socijalni radnik, ljekar, diplomirani pravnik i drugi stručnjaci).
- (4) Radi stručnog osposobljavanja zatvorenika u Zavodu postoji potreban broj stručnih instruktora.
- (5) Odgajatelji, psiholozi, pedagozi, socijalni radnici, instruktori i drugi stručnjaci koji rade na realizaciji tretmana zatvorenika polažu stručni ispit.

Član 21.

(Zdravstvena služba)

- (1) Radi pružanja ljekarske pomoći pritvorenicima i zatvorenicima u Zavodu se organizira zdravstvena služba.
- (2) U Odjeljenju za lica ženskog spola postoji porodijski odjel i prikladne prostorije za djecu, radi omogućavanja kontakata zatvorenica ili pritvorenica sa svojom djecom u prikladnim uslovima za to.

Član 22.

(Administracija)

Obavljanje upravnih, pravnih, finansijskih, kancelarijskih, kadrovskih i općih poslova vrše službenici Zavoda, u skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.

Član 23.

(Uslovi za zapošljavanje ovlaštenih zavodskih službenika)

- (1) Lica koja se zapošljavaju u Zavodu na poslovima ovlaštenog zavodskog službenika, pored općih uslova za rad državnih službenika, treba da ispunjavaju zdravstvene i psihofizičke uslove propisane za policajce.

- (2) Zdravstvene i psihofizičke sposobnosti kandidata iz stava (1) ovog člana ocjenjuje zdravstvena ustanova koju odredi ministar pravde.
- (3) Provjera zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti ovlaštenih zavodskih službenika obavlja se jedanput godišnje.

Član 24.

(Prijem i uslovi za zavodskog službenika - pripravnika)

- (1) S ciljem postavljanja i izgrađivanja odgovarajućih standarda za ovlaštene zavodske službenike - službe osiguranja u zavodima, može se izvršiti prijem u službu osiguranja zavodskog službenika - pripravnika.
- (2) Lice koje se prima na rad u službu osiguranja kao zavodski službenik - pripravnik, pored uslova iz člana 23. ovog zakona za prijem na rad, mora da ispunjava i sljedeće posebne uslove:
 - a) da nije starije od 27 godina;
 - b) da ima srednju stručnu spremu;
 - c) da ispunjava zdravstvene i psihofizičke uslove propisane za policajce.

Član 25.

(Pripravnički staž, organizacija obrazovanja, obuke i stručnog ispita)

- (1) Lice koje se prvi put prima u službu osiguranja, prima se kao zavodski službenik - pripravnik na osnovu konkursa.
- (2) Pripravnički staž traje šest mjeseci.
- (3) Za stručno obrazovanje zavodskih službenika - pripravnika organizira se praktična obuka putem kurseva, seminara i drugih oblika obrazovanja na način i po programu koji utvrđuje ministar pravde.
- (4) Za vrijeme pripravničkog staža, pripravnik se kroz praktičan rad u Zavodu, na odgovarajućim poslovima i zadacima, osposobljava za samostalno obavljanje poslova i zadataka ovlaštenog zavodskog službenika, pod nadzorom upravnika i uz stručnu pomoć rukovodnih i drugih službenika Zavoda.
- (5) Pripravnik je dužan da u roku od tri mjeseca po isteku pripravničkog staža pristupi polaganju stručnog ispita za zvanje ovlaštenog zavodskog službenika.
- (6) Stručni ispit iz stava (5) ovog člana polaže se pred komisijom koju imenuje ministar pravde, shodno članu 37. ovog zakona.

Član 26.

(Raspoređivanje zavodskog službenika-pripravnika na poslove i zadatke ovlaštenog zavodskog službenika)

- (1) Zavodski službenik - pripravnik koji sa uspjehom ne završi praktičnu obuku ne može pristupiti polaganju stručnog ispita.
- (2) Zavodskom službeniku - pripravniku iz stava (1) ovog člana, kao i pripravniku koji nakon završene praktične obuke ne položi stručni ispit, prestaje rad u Zavodu.
- (3) Zavodski službenik - pripravnik koji položi stručni ispit raspoređuje se na poslove i zadatke ovlaštenog zavodskog službenika.

Član 27.

(Zapošljavanje za ovlaštenog zavodskog službenika, bez svojstva pripravnika)

- (1) Za ovlaštenog zavodskog službenika može se, bez svojstva pripravnika, primiti lice koje je radilo kao stražar u službi osiguranja u entitetskom kaznenopopravnom zavodu, sudski policajac, policajac ili drugi odgovarajući službenik izjednačen s ovlaštenjima navedenih zvanja, s tim da je dužno položiti stručni ispit iz dopunskih predmeta za zvanje ovlaštenog zavodskog službenika u roku od šest mjeseci od dana stupanja na rad.

- (2) Ispit iz stava (1) ovog člana polaže se pred komisijom iz člana 25. stav (6) ovog zakona, pod uslovima, načinu i programu koji utvrdi ministar pravde.
- (3) Lice koje ne položi stručni ispit iz dopunskih predmeta u roku iz stava (1) ovog člana prestaje rad u Zavodu.

Član 28.

(Praćenje i ocjena praktične obuke zavodskog službenika - pripravnika)

- (1) Praktičnu obuku zavodskog službenika - pripravnika prati i ocjenjuje komisija koja ima predsjednika i dva člana.
- (2) Komisiju iz stava (1) ovog člana osniva upravnik Zavoda od zaposlenih u Zavodu koji su stručni za poslove odgoja - tretmana i osiguranja.
- (3) Propise o načinu rada Komisije iz st. (1) i (2) ovog člana, programu stručnog obrazovanja, organizaciji i uslovima provođenja praktične obuke zavodskog službenika-pripravnika donosi ministar pravde u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 29.

(Nemogućnost nošenja oružja)

Zavodski službenik - pripravnik i lice iz člana 27. ovog zakona, ne smiju nositi oružje dok ne polože ispit iz člana 25. stav (6), odnosno člana 27. stav (2) ovog zakona.

Član 30.

(Ovlaštenja ovlaštenih zavodskih službenika)

- (1) Ovlašteni zavodski službenici i službenici Zavoda, koji rade na poslovima u neposrednom kontaktu sa zatvorenicima, u pravima iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i drugim pravima po osnovu rada, izjednačavaju se sa sudskom policijom i policijom.
- (2) Zbog posebnih uslova rada i prirode poslova i zadataka sredstva za plaće iz stava (1) ovog člana osiguravaju se u uvećanom iznosu u odnosu na sredstva koja se osiguravaju za plaće drugih organa uprave.
- (3) Ministarstvo pravde vodi evidenciju o licima iz stava (1) ovog člana i izdaje im uvjerenja o vremenu provedenom na tim poslovima.
- (4) Na kojim radnim mjestima licima pripadaju prava iz stava (1) ovog člana utvrđuje ministar pravde.

Član 31.

(Smrt ovlaštenog zavodskog službenika na dužnosti)

- (1) Lice iz stava (1) člana 30. ovog zakona, koje u vršenju ili povodom vršenja službenog posla ili zadatka izgubi život, sahraniti će se o trošku Ministarstva pravde, u mjestu koje odredi njegova porodica.
- (2) Porodici koju je poginulo lice izdržavalo pripada jednokratna novčana pomoć u visini plaće koju je ostvarilo posljednjih šest mjeseci prije nastanka smrti.

4. Disciplinska odgovornost

Član 32.

(Povreda službene dužnosti)

- (1) Prilikom obavljanja službene dužnosti, službenici Zavoda disciplinski odgovaraju za povrede službene dužnosti utvrđene ovim i drugim zakonom, drugim propisom i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.
- (2) Povrede službene dužnosti mogu biti lake i teške.
- (3) Kao teža povreda službene dužnosti smatra se naročito:
 1. zloupotreba službenog položaja i prekoračenja službenog ovlaštenja;
 2. povreda obaveze čuvanja službene tajne;
 3. nesavjesno vršenje službe;
 4. neopravdan izostanak s rada u neprekidnom trajanju dužem od tri dana;

5. nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje propisanih mjera usljed čega su nastale ili su mogle nastati štetne posljedice;
 6. svaka radnja ili propuštanje radnje kojom se onemogućava ili otežava pravilno i brzo funkcioniranje Zavoda;
 7. odbijanje izvršenja službenog zadatka;
 8. svaki odnos s pritvorenikom ili zatvorenikom koji je izvan propisanih zadataka i naređenja ministra pravde i upravnika Zavoda, a koji ne doprinosi normalnoj primjeni izvršenja kazne zatvora niti je vezan za odgoj pritvorenika i zatvorenika;
 9. nepristojno ponašanje u Zavodu ili izvan Zavoda koje nanosi očiglednu štetu ugledu Zavoda;
 10. povreda propisa o osiguranju od opasnosti od požara, eksplozije ili drugih elementarnih nepogoda;
 11. nemaran odnos prema povjerenoj imovini, uniformi, naoružanju i opremi;
 12. dolazak na rad u pijanom stanju ili upotreba alkohola ili drugog narkotičkog sredstva koje smanjuje sposobnost za obavljanje službenih zadataka;
 13. neovlašteno korištenje opreme i sredstava povjerenih za izvršenje službenih zadataka;
 14. nedostavljanje ili nepravovremeno dostavljanje izvještaja, isprava i podataka na zahtjev ovlaštenih organa ili organizacija;
 15. učestalo ponavljanje lakših povreda radnih obaveza i discipline, izvršenje radnje koja po Krivičnom zakonu predstavlja krivično djelo protiv službene dužnosti ili drugo krivično djelo kojim se nanosi šteta ugledu Zavoda.
- (4) Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji propisuju se lake povrede službene dužnosti.

Član 33.

(Disciplinski postupak za povrede službene dužnosti)

Ministar pravde donijet će Pravilnik o postupku koji se provodi u slučaju kada se službenik Zavoda tereti za kršenje službene dužnosti.

5. Posebne odredbe o službi osiguranja

a. Ovlašteni zavodski službenici

Član 34.

(Ovlašteni zavodski službenici - služba osiguranja)

- (1) Službu osiguranja u Zavodu vrše ovlašteni zavodski službenici.
- (2) Ovlašteni zavodski službenici osiguravaju Zavod, radilišta i prostorije u kojima se nalaze, borave i rade lica lišena slobode, čuvaju ta lica u Zavodu i izvan njega, održavaju unutrašnji red i disciplinu među licima lišenim slobode, sprovode ta lica i vrše druge poslove određene zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona i općim aktima Zavoda.
- (3) U odjeljenju Zavoda za ženske pritvorenice i zatvorenice bit će zaposlen dovoljan broj ovlaštenih ženskih službenika.

Član 35.

(Dužnosti kada postoji opasnost po život)

Ovlašteni zavodski službenici dužni su vršiti poslove i zadatke u slučaju kad je izvršenje tih poslova i zadataka povezano s opasnošću po njihov život.

Član 36.

(Ovlašteni zavodski službenici - uniforme i legitimacija)

- (1) Ovlašteni zavodski službenici su uniformirani.
- (2) Ovlašteni zavodski službenici imaju pravo na besplatnu uniformu i opremu za vršenje poslova osiguranja.

- (3) Ovlašteni zavodski službenici imaju posebnu službenu legitimaciju koja im služi za dokazivanje njihove službene funkcije.

- (4) Sadržaj i obrazac službene legitimacije propisuje ministar pravde.

Član 37.

(Oznake, službena zvanja itd.)

- (1) Oznaku i značku, boju i oznake vozila, uniformu, službena zvanja, oznake zvanja i uslove za sticanje službenih zvanja ovlaštenih zavodskih službenika utvrđuje ministar pravde.
- (2) Propise o načinu vršenja službe osiguranja, naoružanju i opremi, njihovim rokovima trajanja i naknadi kad se upropaste, organizaciji praktične obuke, načinu i programu polaganja stručnih ispita donosi ministar pravde.

Član 38.

(Stručno obrazovanje)

- (1) Ministarstvo pravde, u saradnji s entitetskim ministarstvom pravde, postaviti će odgovarajuće standarde za svaku kategoriju zavodskih službenika i može organizirati kurseve, seminare, savjetovanja i druge oblike stručnog usavršavanja kako bi zavodski službenici zadovoljili date standarde.
- (2) Svaki zavod saradivati će s Ministarstvom pravde kako bi se osiguralo stručno obrazovanje službenika.

Član 39.

(Specijalizirana stručna obuka)

S ciljem što većeg razumijevanja problema i kulturnog porijekla zatvorenika stranih državljana te pomoći da oni uspješnije rješavaju sve svoje probleme u zavodu, upravnik zavoda treba razmotriti i rasporediti određeni broj zavodskih službenika na intenzivniji rad sa stranim zatvorenicima, te im u tom pravcu osigurati više specijaliziranu stručnu obuku, kao što su: učenje stranih jezika, kulture, običaja ili drugih pitanja koja se pojavljuju u vezi s određenom grupom zatvorenika stranih državljana.

b) Upotreba sredstava prinude i druga ovlaštenja ovlaštenih zavodskih službenika

Član 40.

(Upotreba sredstava prinude)

- (1) Sredstva prinude ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti protiv pritvorenika ili zatvorenika samo kada je to neophodno da se spriječi bjekstvo, fizički napad na osoblje ili druga lica, nanošenje povrede drugom licu, pružanje otpora prema zakonitom postupanju službenog lica, samopovređivanje ili prouzrokovanje materijalne štete od strane pritvorenika ili zatvorenika.
- (2) Upotreba sredstava prinude mora biti srazmjerna stepenu opasnosti i izazvanom riziku.

Član 41.

(Nošenje oružja od strane ovlaštenih zavodskih službenika)

- (1) Ovlašteni zavodski službenici mogu biti naoružani kada obavljaju dužnosti izvan Zavoda. Zavodski službenici ni pod kojim uslovima ne mogu biti naoružani unutar Zavoda.
- (2) Ne smiju nositi oružje ovlašteni zavodski službenici koji u proteklih šest mjeseci nisu prošli odgovarajuću obuku za korištenje tog oružja.

Član 42.

(Upotreba vatrenog oružja)

- (1) Pri vršenju službenih poslova, ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti vatreno oružje samo ako drugačije ne može da:
 1. zaštititi život ljudi;
 2. odbije neposredni napad kojim se ugrožava njegov život ili život službenih lica;

3. odbije napad na objekat koji osigurava;
 4. spriječi bjekstvo zatvorenika iz Zavoda za izvršenje kazne zatvora zatvorenog tipa ili iz posebnog odjeljenja zatvorenog tipa koja bi u tom slučaju neposredno ugrozila život drugih;
 5. da spriječi bjekstvo pritvorenika ili zatvorenika kojeg sprovodi ili osigurava, ako bi njegovo bjekstvo neposredno ugrozilo život drugih.
- (2) U slučajevima iz stava (1) ovog člana, ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti vatreno oružje samo ako upotrebom fizičke snage, gumene palice ili drugih sredstava prinude predviđenih propisima ne može osigurati izvršenje službenog zadatka. Upotreba vatrenog oružja mora biti srazmjerna stepenu opasnosti i izazvanom riziku.
- (3) Ovlašteni zavodski službenici, koji vrše službu u prisustvu nadređenog ovlaštenog službenika, mogu upotrijebiti vatreno oružje samo po njegovom naređenju ili naređenju lica koje ga zamjenjuje.
- (4) Naređenje za upotrebu oružja, rukovodeći ovlašteni službenik, odnosno njegov zamjenik, može izdati samo u slučajevima iz stava (1) ovog člana.
- (5) Upravnik Zavoda ima ovlaštenje da naredi upotrebu vatrenog oružja kada ocijeni da je nastupio jedan od razloga iz stava (1) ovog člana.

Član 43.

(Pretres prostorija i oduzimanje neophodnih sredstava)

- (1) Ovlašteni zavodski službenik može i bez naloga za pretres ući u stan ili druge prostorije i u njima izvršiti pretres kada je to potrebno radi pronalaženja i hvatanja lica koje je pobjeglo iz Zavoda ili koje je prilikom sprovođenja pobjeglo i sklonilo se u stan, odnosno drugu prostoriju.
- (2) U slučaju ulaska u stan, odnosno drugu prostoriju, neće se sastavljati zapisnik, nego će se korisniku, odnosno vlasniku stana ili prostorije, odmah izdati potvrda u kojoj će se naznačiti razlog ulaska u stan, odnosno druge prostorije.
- (3) Ako je izvršeno pretresanje stana, odnosno prostorija, sastavit će se zapisnik.
- (4) Pretresanje se može izvršiti i bez prisustva svjedoka, samo ako nije moguće osigurati njihovo prisustvo.
- (5) Radi sprečavanja bjekstva, hvatanja odbjeglog lica koje neposredno goni kao i radi prevoženja u najbližu zdravstvenu ustanovu lica koje je ranjeno prilikom upotrebe vatrenog oružja, ovlašteni zavodski službenik ima pravo da se posluži saobraćajnim sredstvima i sredstvima veze do kojih može doći, ako to ne može izvršiti na drugi način.
- (6) O upotrebi saobraćajnog sredstva i sredstva veze izdaje se potvrda vlasniku saobraćajnog sredstva ili sredstava veze radi naknade troškova.

Član 44.

(Izveštaj o upotrebi sredstava prinude)

O svakoj upotrebi sredstava prinude (fizička snaga, gumena palica, šmrkovi i hemijska sredstva) ili vatrenog oružja prema pritvorenima ili zatvorenima upravnik Zavoda dužan je odmah obavijestiti Ministarstvo pravde.

Član 45.

(Zaštita od gonjenja)

- (1) Ako su sredstva prinude ili vatreno oružje upotrijebljeni u granicama ovlaštenja iz ovog zakona, isključena je disciplinska i krivična odgovornost ovlaštenog zavodskog službenika koji je takvo sredstvo upotrijebio.
- (2) Ministar pravde donosi Pravilnik o upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude, sadržaju zapisnika o pretresu stana i drugih prostorija, potvrde o ulasku u stan i druge prostorije i potvrde o upotrebi saobraćajnog sredstva i sredstva veze.

Član 46.

(Pravna pomoć)

Ako se protiv ovlaštenog zavodskog službenika ili upravnika Zavoda vodi krivični postupak zbog upotrebe sredstava prinude, vatrenog oružja, ili drugih radnji pri vršenju službenog posla, Ministarstvo pravde osigurat će im pravnu pomoć u vezi s vođenjem postupka.

Član 47.

(Pomoć ovlaštenim zavodskim službenicima od strane drugih ljudi)

- (1) Lica koja na zahtjev ovlaštenog zavodskog službenika pruže pomoć u savlađivanju ili hvatanju pritvorenika ili zatvorenika koji pruža otpor, koji se pobunio ili je u bjekstvu, pa tim povodom budu povrijeđena, razbole se ili trajnije ostanu van radnog odnosa, imaju sva prava iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja kao i lica u stalnom radnom odnosu.
- (2) Ako lice iz stava (1) ovog člana, prilikom pružanja pomoći izgubi život, sahraniti će se na trošak Ministarstva pravde u mjestu koje odredi njegova porodica.
- (3) U slučaju iz stava (2) ovog člana, porodici ili licu koje je izdržavalo poginulo lice pripada jednokratna pomoć, koja ne može biti manja od šest prosječnih plaća ostvarenih u Zavodu u posljednja tri mjeseca.
- (4) Ako se protiv lica koje je pružilo pomoć iz stava (1) ovog člana povede krivični postupak, osigurat će mu se pravna pomoć.

6. Povjerljivost

Član 48.

(Službene tajne)

- (1) Službenici i namještenici Ministarstva pravde i Zavoda dužni su čuvati službenu tajnu.
- (2) Obaveza čuvanja službene tajne traje i po prestanku radnog odnosa.
- (3) Kao službena tajna, u smislu ovog zakona, smatraju se:
 1. podaci i dokumenti do kojih je službenik i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja službenih poslova, odnosno radnih zadataka koji su zakonom, odnosno propisom donesenim na osnovu zakona i općeg akta, predviđeni kao službena tajna;
 2. podaci, dokumenti, mjere i radnje do kojih je službenik i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja službenih poslova, odnosno radnih zadataka, a čijim saopćavanjem ili odavanjem na drugi način neovlaštenom licu bi se mogao osujetiti ili otežati rad Zavoda, ili bi to bilo štetno po interes Zavoda, ili opravdan interes pojedinca ili pravnog lica;
 3. podaci i dokumenti koji se po propisima o upravi smatraju službenom tajnom.
- (4) Ministar pravde bliže određuje što se smatra službenom tajnom, način čuvanja službene tajne i oslobođenje od obaveze čuvanja službene tajne.

Član 49.

(Ograničenja u vezi s podacima i dokumentima koji se smatraju službenom tajnom)

- (1) Podaci i dokumenti koji se smatraju službenom tajnom, u smislu ovog zakona ili podzakonskog akta donesenog na osnovu ovog zakona, kao i drugog zakona kojim se štite lični podaci građana, ne smiju se saopćavati niti činiti dostupnim neovlaštenim licima.
- (2) Ombudsmen Bosne i Hercegovine može tražiti od Ministarstva pravde ili Zavoda da mu preda ili omogući uvid u dokumente ili podatke koje smatra potrebnim za obavljanje svoje dužnosti, uključujući i one koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni, u skladu sa zakonom.

- (3) U slučajevima iz stava (2) ovog člana ombudsmen će primijeniti potrebnu povjerljivost za njih i neće ih učiniti dostupnim javnosti.
- (4) Izuzetno, podaci iz stava (1) ovog člana mogu se dati i drugom zakonom ovlaštenom organu, ako to nije u suprotnosti s ciljem zaštite vlastitog, privatnog i ličnog života takvog lica, odnosno procesa resocijalizacije ili rehabilitacije ili ako je propisom određeno da nisu javni podaci ili ako takvi podaci nisu podvrgnuti ograničenjima koja su nužna u demokratskom društvu.

7. Nadzor nad radom Zavoda

Član 50. (Inspektor)

- (1) S ciljem osiguranja jedinstvenog sistema izvršenja pritvora i kazne zatvora, prenošenja pozitivnih iskustava, analiziranja i proučavanja rada pojedinih organizacionih jedinica i pružanja stručne pomoći tim jedinicama, Ministarstvo pravde vrši nadzor nad radom Zavoda.
- (2) Nadzor nad izvršenjem pritvora i kazne zatvora obuhvata naročito kontrolu: plana i programa rada Zavoda, pojedinih službi i službenika Zavoda; rada i organizacije službe osiguranja i programa tretmana; rada i organizacije matične službe i prijemno-otpusnog odjeljenja; načina određivanja i realizacije tretmana osuđenih lica; stanja i samozaštite, zakonitog i pravilnog postupanja s pritvorenicima i zatvorenicima; primjene ovog zakona i propisa koji reguliraju oblast izvršenja kazne zatvora; organizacije rada pritvorenika i zatvorenika; zaštite prava pritvorenika i zatvorenika; kao i uslova iz člana 71. ovog zakona.
- (3) Nadzor iz stava (2) ovog člana vrši Ministarstvo pravde preko inspektora, koji je službenik s posebnim ovlaštenjima (u daljnjem tekstu: inspektor).
- (4) Inspektor je odgovoran za pažljivu provjeru da se odredbe ovog zakona primjenjuju u svim kaznenopopravnim ustanovama u Bosni i Hercegovini prema licima koja izdržavaju kaznu zatvora i mjeru pritvora koju je izrekao ili odredio Sud ili drugi organ u skladu sa Zakonom ili međunarodnim ugovorom.
- (5) U izvršavanju zadataka inspekcijuskog nadzora, inspektor je nezavisan i preduzima radnje u okviru i na osnovu ovog zakona i drugih propisa.
- (6) Osoblje Zavoda dužno je saradivati sa inspektorom i pomagati mu u ispunjavanju ovlaštenja i obaveza, posebno kod nadzora nad ostvarivanjem ljudskih prava iz Ustava Bosne i Hercegovine, a kojih pritvorena i zatvorena lica nisu lišena ili ograničena u njihovom korištenju u granicama neophodnog cilja i određenim zakonom ili međunarodnim ugovorom.
- (7) Inspektor Ministarstva pravde saradivati će i promovirati saradnju s nadležnim inspektorima entiteta i Brčko Distrikta BiH, te razvijati međusobnu koordinaciju, aktivnosti ili dogovaranje u skladu sa Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine, entiteta i odgovarajućih propisa Brčko Distrikta BiH.

Član 51.

(Nadzor od strane drugih organa)

Nadzor nad radom Zavoda u pogledu zaštite na radu djelatnika, zdravstvene i sanitarne zaštite pritvorenika i zatvorenika, uslova i načina pripremanja hrane za pritvorenike i zatvorenike vrše odgovarajući organi u skladu s posebnim propisima.

Član 52.

(Nezavisna komisija)

- (1) Nezavisna komisija prati uslove boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se

izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine.

- (2) Nezavisnu komisiju iz stava (1) ovog člana imenuje i razrješava Parlamentarna skupština BiH.
- (3) Komisija ima pet članova od kojih je jedan predsjednik.
- (4) Članovi Komisije imenuju se na mandat od pet godina, s mogućnošću ponovnog izbora na još jedan mandat.
- (5) Članovi Komisije treba da budu stručnjaci ili poznavaoi pravne ili druge srodne oblasti, kao što su: pravosuđe, uprava, penologija, socijalna zaštita, psihologija, pedagogija i slično.
- (6) Komisija može vršiti vanjsko praćenje rada Zavoda samostalno ili zajedno sa inspektorskim ili drugim nadzornim organima, kao i saradnju s međunarodnim i drugim institucijama nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa Zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.
- (7) Komisija daje preporuke nadležnim organima Bosne i Hercegovine s ciljem poboljšanja standarda smještaja, poboljšanja postupanja i poštivanja ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije ili druge mjere, daje prijedloge i primjedbe koje se odnose na postojeće zakone ili druge propise zasnovane na zakonu iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, obavlja povjerljive razgovore s pritvorenicima ili zatvorenicima uz pristup svim zavodima, dostavlja izvještaje upravniku zavoda i nadležnim ministarstvima pravde, prikuplja, obrađuje i potražuje podatke iz svoje nadležnosti kao i druge radnje iz oblasti nezavisnog praćenja.
- (8) Odredbe o čuvanju službene tajne ovog zakona ili drugog propisa odnose se na Nezavisnu komisiju prilikom obavljanja poslova i zadataka u okviru svoje nadležnosti kada dođe do saznanja ili u posjed podataka i dokumenata iz člana 48. ovog zakona.
- (9) Troškove rada Komisije snosi Parlamentarna skupština iz pripadajućih sredstava u okviru usvojenog budžeta institucija Bosne i Hercegovine i njenih međunarodnih obaveza.
- (10) Komisija donosi poslovnik o svom radu, koji se objavljuje u "Službenom glasniku BiH".
- (11) Komisija donosi godišnji izvještaj o svom radu i dostavlja ga Parlamentarnoj skupštini BiH i Ministarstvu pravde s ciljem preduzimanja odgovarajućih radnji ili mjera u skladu sa zakonom.

Član 53.

(Nacionalni preventivni mehanizam)

Institucije Bosne i Hercegovine će tijelu koje odražava odnosno predstavlja nacionalni preventivni mehanizam za sprečavanje mučenja ili drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja osigurati:

- a) pristup svim informacijama koje se odnose na broj lica lišenih slobode,
- b) pristup svim informacijama koje se odnose na postupanje s tim licima, kao i uslovima u kojima su pritvorena,
- c) pristup svim zatvorskim ustanovama, njihovim ustanovama i objektima,
- d) priliku da zasebno ispituju lica lišena slobode bez svjedoka, lično ili uz prevodioca ako to bude potrebno, kao i sa svim ostalim licima za koje nacionalni preventivni mehanizam smatra da mogu dati relevantne informacije,
- e) slobodu da odaberu mjesto koje žele posjetiti i lica s kojima žele razgovarati,

- f) pravo da kontaktiraju s Potkomitetom za sprečavanje mučenja ili drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, da šalju informacije i da se sastaju s Potkomitetom,
- g) kao i druga prava u skladu s Dopunskim protokolom uz Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja iz 2002. godine, koji je Bosna i Hercegovina ratificirala 26.6.2008. godine i koji je stupio na pravnu snagu u Bosni i Hercegovini od 15.9.2008. godine.

Član 54.

(Podnošenje izvještaja inspektora)

- (1) O izvršenom inspekcijskom pregledu sastavlja se pismeni izvještaj u koji se unose naročito inspekcijski nalazi i naređuju mjere i rokovi za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, kao i mjere za unapređenje rada Zavoda.
- (2) Izvještaj se dostavlja upravniku Zavoda i inspektor ga može objaviti.
- (3) Upravnik Zavoda dužan je postupiti po naređenim mjerama.
- (4) Na naložene mjere upravnik Zavoda ima pravo žalbe ministru pravde u roku od osam dana od dana prijema izvještaja.
- (5) Inspektor objavljuje godišnji izvještaj o svom radu.

8. Informiranje javnosti**Član 55.**

(Davanje informacija)

- (1) Kad je to u javnom interesu ili kad to nađe za potrebno, radi upoznavanja javnosti, ministar pravde ili lice koje on ovlasti, može davati informacije o pojedinim pitanjima u vezi s izvršenjem pritvora i kazne zatvora predstavnicima štampe i drugih sredstava javnog informiranja.
- (2) Davanja obavještenja i podataka uskratit će se kad se radi o državnoj ili službenoj tajni, kad bi to bilo nepoželjno zbog održavanja reda u Zavodu ili ako bi to štetilo ostvarivanju svrhe izvršenja pritvora ili kazne zatvora.

9. Sredstva za rad Zavoda**Član 56.**

(Budžet)

Sredstva za rad Zavoda osiguravaju se u Budžetu Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o Budžetu Bosne i Hercegovine.

III - ODREDBE O IZVRŠENJU PRITVORA I KAZNE ZATVORA**1. Opće odredbe****Član 57.**

(Zahtjev za čovječnim postupanjem)

- (1) Postupanje s pritvorenicima i zatvorenicima mora biti čovječno i s poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva, s očuvanjem njihovog tjelesnog i duševnog zdravlja, vodeći pri tome računa da se održi potreban red i disciplina.
- (2) Niko neće biti podvrgnut mučenju ili neljudskom ili ponižavajućem tretmanu ili kažnjavanju.
- (3) U postupanju s pritvorenicima i zatvorenicima ne smije biti diskriminacije zasnovane na etničkoj pripadnosti, rasi, boji kože, spolu, seksualnom opredjeljenju, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom porijeklu, srodstvu, ekonomskom ili nekom drugom statusu.

Član 58.

(Pravo na religiju)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo zadovoljavati svoje vjerske potrebe u skladu s ovim zakonom i propisima vjerskih zajednica.

- (2) Uprava zavoda dužna je, u saradnji s vjerskim zajednicama u BiH, osigurati uslove za zadovoljavanje vjerskih potreba lica smještenih u zavodu.

Član 59.

(Skupni i odvojeni tretman pritvorenika i zatvorenika)

- (1) Pritvorenici su, u pravilu, pritvoreni skupno. Zatvorenici izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, skupno.
- (2) Sljedeće grupe pritvorenika i zatvorenika tretirat će se odvojeno:
 1. žene od muškaraca;
 2. maloljetnici od odraslih;
- (3) Pod sljedećim okolnostima pritvorenik ili zatvorenik može se držati odvojeno od ostalih:
 1. Kada to nužno zahtijeva zdravstveno stanje tog lica ili drugih.
 2. U okolnostima kada je to propisano nekim drugim zakonom.
 3. Kada to pritvorenik ili zatvorenik zahtijeva radi vlastite zaštite i po odobrenju upravnika zavoda.
 4. Kada to lice predstavlja ozbiljnu prijetnju redu u zavodu i pod uslovima propisanim u članu 119. ovog zakona.

2. Upućivanje na izdržavanje pritvora ili kazne zatvora**Član 60.**

(Nadležnost za upućivanje)

- (1) Upućivanje pritvorenika i osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora vrši Krivično odjeljenje Suda.
- (2) Krivično odjeljenje Suda dužno je preduzeti potrebne radnje radi izvršenja mjere pritvora i kazne zatvora odmah nakon izvršnosti odluke.

Član 61.

(Evidencija)

Po prijemu u zavod, ime pritvorenika ili zatvorenika bit će zavedeno u odgovarajuće knjige.

Član 62.

(Dužnost informiranja pritvorenika i zatvorenika)

- (1) Po prijemu u zavod svi pritvorenici i zatvorenici se upoznaju, usmeno i pismeno, na jeziku koji razumiju s pravilima kućnog reda, s pravima i dužnostima u zavodu, s načinom na koji mogu ostvariti svoja prava i s disciplinskim prekršajima i kaznama koje se za njih mogu izreći.
- (2) Upravnik zavoda brine se o tome da odredbe ovog zakona kao i ostali propisi o izvršenju pritvora i kazne zatvora, koji se odnose na prava i dužnosti pritvorenika i zatvorenika, budu dostupni svim pritvorenicima i zatvorenicima u formi koja im je razumljiva.

Član 63.

(Biračko pravo)

- (1) Upravnik zavoda osigurava da lica lišena slobode budu u mogućnosti da ostvaruju svoje biračko pravo na izborima za nivo vlasti u Bosni i Hercegovini, u mjeri u kojoj to pravo nije ograničeno Izbornim zakonom BiH i Ustavom BiH.
- (2) S ciljem ostvarenja navedenog prava, upravnik zavoda kontaktirat će s nadležnom izbornom komisijom u vezi s načinom, vremenom ili drugim neophodnim radnjama za provođenje procedure glasanja u zavodu.

Član 64.

(Pritvorenici i zatvorenici s djecom)

Ako lice koje se upućuje u pritvor ili na izdržavanje kazne zatvora ima djecu ili druga lica čiji je on jedini staratelj, Sud će o tome obavijestiti nadležni općinski organ socijalne zaštite.

Član 65.

(Žene)

- (1) Uz odredbe ovog zakona koje se odnose na lica lišena slobode, posebna pažnja posvećuje se potrebama žena, u smislu njihovih fizičkih, stručnih, socijalnih i psiholoških potreba prilikom donošenja odluka koje se tiču bilo kojeg aspekta njihovog boravka u zavodu.
- (2) Uprava zavoda nastojat će da osigura da obim aktivnosti dostupan ženama lišenim slobode bude primjeren ulozi žene u savremenom društvu, te da bude uporediv s obimom aktivnosti dostupnih muškarcima.
- (3) Ženama se, u pravilu, omogućava porođaj izvan zavoda ali ako dijete bude rođeno u zavodu, Uprava zavoda pruža svu potrebnu podršku, pomoć ili druge neophodne uslove.
- (4) Kada je dijete rođeno u zavodu, taj podatak ne smije biti upisan u rodni list kao mjesto rođenja.

Član 66.

(Stvari od vrijednosti)

- (1) Sav novac, vrijednosti i ostale stvari koje pripadaju pritvoreniku ili zatvoreniku, a koje prema Pravilniku o kućnom redu zavoda ne smije držati kod sebe, moraju se prilikom prijema lica pohraniti na sigurnom mjestu u zavodu, o čemu će se napraviti popis. Na zahtjev vlasnika, imovina pohranjena u zavodu, prilikom prijema tog lica u zavod, predat će se članovima njegove porodice i prije njegovog puštanja iz zavoda.
- (2) Imovina iz stava (1) ovog člana vraća se vlasniku prilikom otpuštanja iz zavoda ili se, uz njegov pristanak, predaje članovima njegove porodice.
- (3) Vlasnik treba potpisati listu svojih stvari od vrijednosti, a uz njegov potpis treba se potpisati i službenik zavoda.

Član 67.

(Pretnes prostorija, lica lišenih slobode, posjetilaca, službenih lica i oduzimanje predmeta)

- (1) Ovlašteni zavodski službenik može obavljati pretres i oduzeti imovinu u pogledu svih prostorija u kojima pritvorena ili zatvorena lica borave, rade ili provode slobodno vrijeme, kao i lica lišenih slobode, posjetilaca i njihovih ličnih stvari i službenih lica.
- (2) Pretres prostorija i lica iz stava (1) ovog člana vršit će se na način kojim će se otkriti i spriječiti svaki pokušaj bijega i sakrivanje krijumčarene robe uz poštivanje ljudskog dostojanstva lica nad kojima se vrši pretres i stvari koje posjeduju.
- (3) Lica nad kojima se vrši pretres neće u toku pretresa biti ponižavana.
- (4) Pretres će vršiti samo ovlašteni zavodski službenici istog spola kao lica nad kojima se vrši pretres.
- (5) Pretres osjetljivih dijelova tijela može provesti samo ljekar ili ovlašteno medicinsko osoblje.
- (6) Prilikom ulaska posjetilaca u zavod, ovlašteni zavodski službenik može zahtijevati od tog lica da se podvrgne pretresu. Ukoliko se posjetilac ne želi podvrgnuti pretresu, ovlašteni zavodski službenik odbit će prijem u zavod, s tim da program sigurnosti mora odražavati ravnotežu u odnosu na privatnost posjetilaca ili njihovo službeno svojstvo u skladu sa zakonom ili drugim propisima.
- (7) Ovlašteni zavodski službenici mogu pretresati pripadnike zavodskog osoblja na zahtjev upravnika zavoda, službenog lica koje on ovlasti u skladu sa zakonom ili na zahtjev drugog zakonom ovlaštenog organa.
- (8) Način i situacije u kojima se vrši pretres bit će određeni posebnim propisima koji reguliraju način obavljanja službe osiguranja u zavodu.

Član 68.

(Ljekarski pregled)

- (1) Odmah po prijemu u zavod svakog pritvorenika ili zatvorenika pregledat će kvalificirana medicinska sestra, a detaljniji ljekarski pregled obaviti će ljekar u roku od 24 sata.
- (2) Ljekarski nalazi unose se u zdravstveni karton pritvorenog, odnosno zatvorenog lica.

3. Smještaj i higijenski uslovi

Član 69.

(Higijenski uslovi)

Smještaj pritvorenika i zatvorenika u zavodu mora odgovarati higijenskim uslovima predviđenim ovim zakonom i mjesnim klimatskim prilikama.

Član 70.

(Osnovni uslovi života)

- (1) Svakom pritvoreniku i zatvoreniku, u pravilu, osigurava se posebna soba za spavanje, osim u slučajevima kada se smatra da zajednički smještaj više lica ima određenih prednosti.
- (2) Svaki zatvorenik i pritvorenik mora imati poseban krevet i posteljinu.
- (3) Zajednički boravak pritvorenicima i zatvorenicima osigurava se na radnom mjestu, u procesu obrazovnih aktivnosti, prilikom objedovanja, za vrijeme slobodnih aktivnosti, u dnevnom boravku i sličnim prilikama.

Član 71.

(Standardi smještaja)

- (1) U svim prostorijama u kojima borave pritvorenici i zatvorenici mora se osigurati zadovoljavanje zdravstvenih i higijenskih potreba, dovoljna količina zraka, svjetla, grijanja i ventilacije.
- (2) Lica koja borave u ćeliji za jedno lice imat će najmanje sedam kvadratnih metara prostora po licu, a ona koja borave u zajedničkim spavaonicama imat će najmanje četiri kvadratna metra po licu i ne manje od deset kubnih metara po licu.
- (3) U prostorijama u kojima borave pritvorenici i zatvorenici prozori moraju biti dovoljno veliki da omogućavaju rad i čitanje pod prirodnim svjetlom u uobičajenim uslovima, da omogućavaju ulaz svježeg zraka, osim ako ne postoje klimatski uređaji, te da svojim izgledom i veličinom odgovaraju standardnim prozorima.
- (4) Vještačko osvjetljavanje mora odgovarati postojećim standardnim normama.
- (5) Sanitarni uređaji moraju omogućiti svakom pritvoreniku ili zatvoreniku zadovoljavanje fizioloških potreba u čistim i pristojnim uslovima.
- (6) Svakom pritvorenom ili zatvorenom licu mora se omogućiti korištenje prikladnih prostorija i uređaja za kupanje i tuširanje pri temperaturi koja odgovara klimatskim uslovima i u razmacima koji omogućavaju održavanje normalne lične higijene, ali najmanje jednom dnevno.
- (7) Sve prostorije zavoda moraju se propisno održavati i redovno čistiti.
- (8) Poslove iz stava (7) ovog člana obavljaju zatvorenici u trajanju do dva sata na dan bez novčane naknade.
- (9) Pritvorenicima, odnosno zatvorenicima s invaliditetom osigurava se smještaj primjeren vrsti i stepenu njihove invalidnosti.

Član 72.

(Lična higijena)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici dužni su održavati ličnu higijenu za koju im zavod osigurava vodu i toaletni pribor.

- (2) Pritvorenima i zatvorenima dozvoljava se nošenje brade i kose.

4. Odijevanje i ishrana

Član 73.

(Odjeća i obuća)

- (1) Pritvorenima i zatvorenima kojima nije dopušteno nošenje vlastite odjeće osigurava se odjeća i obuća koja je prikladna klimatskim uslovima tako da im se ne ugrožava zdravlje.
- (2) Odjeća koju osigurava zavod ne smije djelovati degradirajuće i ponižavajuće.
- (3) Pravilnik o odjeći i obući pritvorenika i zatvorenika objavljuje ministar pravde.

Član 74.

(Ishrana)

- (1) Pritvorenima i zatvorenima se u pravilnim razmacima osigurava ishrana koja je pripremljena u obrocima koji kvalitetom i količinom zadovoljavaju prehrambene i higijenske standarde, a ujedno su primjereni dobi, zdravlju, vrsti posla koji obavljaju i njihovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.
- (2) Punoletnim pritvorenima i zatvorenima osigurava se hrana kalorične vrijednosti od najmanje 12.500 džula dnevno, a maloljetnicima 14.500 džula dnevno.
- (3) Pravilnik o ishrani pritvorenika i zatvorenika, kao i tablicama kalorične vrijednosti hrane donosi ministar pravde.
- (4) Voda za piće bit će stalno dostupna.

Član 75.

(Odbijanje uzimanja hrane)

- (1) Ako pritvorenik ili zatvorenik odbije da primi hranu, o tome se odmah obavještava upravnik zavoda, sud koji vodi postupak i Ministarstvo pravde koje provodi nadzor nad izvršenjem mjere pritvora.
- (2) Pritvorenik ili zatvorenik koji odbije da uzima hranu smješta se, po pravilu, u stacionar, svakodnevno ga kontrolira ljekar i sve važne promjene njegovog zdravstvenog stanja unosi u zdravstveni karton, o čemu redovno izvještava upravnika zavoda.
- (3) Ako zbog odbijanja hrane budu ugrožene vitalne funkcije pritvorenika ili zatvorenika, o preduzimanju neophodnih medicinskih mjera, bez pristanka pritvorenika ili zatvorenika, odluku donosi ljekar ili stručni tim ljekara kada je to posebnim zakonom ili drugim propisom određeno.
- (4) Stručni tim iz stava (3) ovog člana formira zavodski ljekar, uz saradnju i konsultacije s upravnikom zavoda i sudom koji vodi krivični postupak, ako posebnim zakonom ili drugim propisima nije drugačije određeno.
- (5) Ukoliko je lice koje odbija hranu pritvorenik, o potrebi preduzimanja mjera iz stava (3) ovog člana, zavod izvještava sud koji vodi krivični postupak i Ministarstvo pravde.
- (6) U postupanju ljekara s pritvorenima ili zatvorenima koji štrajkuju glađu ljekari će, osim propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, uzimati u obzir propise iz oblasti zdravstva u Bosni i Hercegovini, kao i međunarodne standarde i propise u vezi s etičkim postupanjem ljekara sa licima koje štrajkuju glađu.

Član 76.

(Medicinske mjere s ciljem spašavanja života lica lišenih slobode koja odbijaju da prime hranu)

- (1) U slučajevima kada pritvorenik ili zatvorenik odbija da primi hranu, ljekar treba da pruži medicinsku pomoć uz pristanak pacijenta, ali kada se dođe do faze u kojoj se

može očekivati da dolazi do gubljenja moći rasuđivanja ili je naglašena opasnost po život takvog lica, tada ljekar ima zadnju riječ u odlučivanju o tome šta je najbolje za pacijenta kada se uzmu u obzir svi faktori. U ovakvim okolnostima nadležni ljekar formirat će stručni medicinski tim koji će nakon opservacija, ako je to potrebno, pristupiti umjetnom hranjenju i oživljavanju prije nastanka te faze, a nakon toga i prisilnom hranjenju i drugim medicinskim mjerama s ciljem spašavanja života lica lišenih slobode.

- (2) U postupanju iz stava (1) ovog člana ljekar će obratiti pažnju na prethodno izražene njihove lične i kulturološke vrijednosti i želje lica u pogledu medicinskog tretmana, kao i stanje fizičkog zdravlja. Postupak prisilnog hranjenja može se primijeniti u izuzetnim okolnostima i nakon tri sedmice gladovanja uz potrebu postojanja ostalih medicinskih uslova, koji ukazuju na stvarnu opasnost po život i zdravlje lica, odnosno pod okolnostima pod kojima lice oduzima svoj život ili i ranije ako zdravstveno i mentalno stanje ne ukazuje drugačije.
- (3) Prisilno hranjenje ne može se smatrati neljudskom i ponižavajućom mjerom čiji je cilj da se sačuva život konkretnog lica koji stalno odbija da uzima hranu. Da bi bilo legitimno, prisilno hranjenje zahtijeva poštivanje tri standarda, i to:
 - a) mora postojati medicinska potreba za tretmanom,
 - b) moraju se ispoštovati proceduralne garancije donošenja odluka,
 - c) način na koji se lice hrani ne smije biti neljudski.
- (4) Princip pozitivne obaveze države je da preduzme efikasne korake kada postoji predvidljiv i neizbježan rizik po život lica, koje je u nadležnosti državnih organa vlasti, a posebno kada je to lice lišeno slobode i podvrgnuto uslovima koje nameće domaći zakon.
- (5) S ciljem sprečavanja nastanka teških posljedica štrajka glađu, osim redovnog predviđenog medicinskog postupka, može se, ako odluči zavodski ljekar u saradnji i nakon konsultacija s upravnikom zavoda, dozvoliti nezavisnim ljekarima da štrajkačima daju savjet i pruže medicinsku pomoć.
- (6) U postupanju shodno st. (1), (2) i (3) ovog člana uprava zavoda dužna je bez odgađanja obavijestiti bračnog druga ili drugog člana uže porodice pritvorenika ili zatvorenika ili lice koje su odredili da u tom slučaju bude obaviješteno, inspektora za nadzor nad radom zavoda, zatim sagledati principe i smjernice za upravljanje situacijama kod štrajka glađu u skladu sa Malteškom deklaracijom – Svjetskog udruženja ljekara u vezi s etičkim postupanjem s licima koja štrajkuju glađu iz 2006. godine, sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava - ECtHR iz oblasti medicinske intervencije, kao i omogućiti pristup i drugim tijelima nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, u skladu sa zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Član 77.

(Osnovni etički principi u postupanju ljekara s licima lišenim slobode koja štrajkuju glađu)

- (1) Osnovni etički principi u postupanju ljekara s licima lišenim slobode koja štrajkuju glađu su:
 - a) poštivanje medicinske etike i ličnosti pacijenta u profesionalnom kontaktu s ugroženim licima, uz obavezu da ljekari moraju zadržati objektivnost u svojim procjenama i ne smiju dozvoliti da budu izloženi pritisku da prekrše etičke principe ili medicinsko prosuđivanje,
 - b) povjerljivost odnosa između ljekara i navedenih lica u pogledu medicinskog stanja ili drugih informacija

- povezanih sa stanjem pacijenta uz sticanje takvog povjerenja koje će stvoriti mogućnost efikasnog rješavanja ovakvih situacija,
- c) poštivanje autonomije ličnosti uz sposobnost procjene teških situacija kada štrajk gladu nije dobrovoljan ili kada je donesen uz prijetnju ili pritisak drugih štrajkača ili drugih lica ili radi privlačenja publiciteta ili ostvarenja cilja koji je suprotan zakonu ili kada to čine iz drugih namjera ili motivacija suprotnih medicinskim standardima, moralnim kriterijima ili drugim oblicima dozvoljenog ponašanja,
- d) poštivanje dvostruke odanosti prema upravi ustanove i pacijentu uz zadržavanje ljekarske nezavisnosti, objektivnosti i stručnog znanja, kao i poštivanje pozitivnih zakonskih propisa kojima se ova materija uređuje,
- e) poštivanje koncepta dobročinstva, odnosno korištenje medicinskih umijeća i znanja u korist lica kojima pružaju tretman,
- f) poštivanje ljekarske iskrenosti pri davanju informacija pacijentu o mogućim posljedicama njegovih postupaka, posebno kod pacijenta koji pati od bolesti koje nisu spojive s dužim gladovanjem, informiranje pacijenta o svim postupcima koje preduzima i pomaže mu u donošenju vlastite odluke na osnovu tačnih informacija iz razloga što ljekari ne smiju davati pogrešne kliničke izjave i savjete,
- g) primarna primjena neophodnih medicinskih mjera i bez pristanka pacijenta, ako odbijanjem upotrebe hrane ili odbijanjem liječenja ugrozi svoje zdravlje ili pak dovede u opasnost svoj život, ili ako usljed posebnog mentalnog stanja ne može donijeti razumnu odluku.
- (2) Ljekari trebaju svakom štrajkaču objasniti posljedice gladovanja po njihovo zdravlje, objašnjavajući i dajući zdravstvenu anamnezu, zdravstveno stanje i ranije bolesti koje mogu ozbiljno ugroziti njihovo zdravlje.
- (3) Neophodne medicinske mjere su one mjere koje je odobrio ljekar ili tim ljekara i kojima se neposredno otklanja opasnost po život i zdravlje pacijenta, a u tim slučajevima se u skladu sa zakonom mogu primijeniti i medicinske prinudne mjere, uz istovremene medicinske kontrolne mehanizme.
- (4) Ako ljekar stekne utisak da štrajkači gladuju pod pritiskom ili iz drugih razloga, može donijeti odluku o razdvojenosti tih lica, a u krajnjoj mjeri i predložiti njihovo odvođenje odnosno upućivanje u bolnicu pod nadzorom zavoda ili drugu odgovarajuću medicinsku ustanovu.

Član 78.

(Prehrambeni zahtjevi stranih državljana)

Zavodska kuhinja, u skladu s finansijskim i drugim mogućnostima, treba da osigura uslove u pogledu prehrambenih zahtjeva zatvorenika stranih državljana, posebno u vrijeme vjerskih praznika takvih lica, kao i da poštuje da oni imaju određenu ishranu ili ne jedu određene prehrambene artikle u skladu s vjerskim i kulturnim običajima takvih lica.

5. Zdravstvena zaštita

Član 79.

(Pravo na zdravstvenu zaštitu)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na liječenje, popravku i vađenje zuba, te hospitalizaciju.
- (2) Odnos između ljekara i pritvorenika, odnosno zatvorenika je zasnovan na povjerenju. Ljekarski pregled može odvijati u prisustvu ovlaštenog zavodskog službenika samo na zahtjev ljekara.

- (3) Troškove liječenja snosi zavod osim troškova liječenja osumnjičenog, odnosno optuženog dok se nalazi u pritvoru, kao i troškova porođaja koji su nastali van zavoda

Član 80.

(Posebne potrebe)

- (1) Stomatološka protetika se, u skladu s propisima iz oblasti zdravstva, omogućuje u pravilu na trošak lica koje to zahtijeva. Ako lice nema sredstava, a stomatološka protetika se, prema mišljenju ljekara zavoda ne može odgoditi bez opasnosti po zdravlje, troškove snosi zavod.
- (2) Potreba nabavke ortopedskog pomagala, naočala, slušnog aparata ili drugog pomagala, na prijedlog ljekara zavoda, utvrđuje se prema propisima iz oblasti zdravstva.

Član 81.

(Hospitalizacija)

- (1) Zavod treba da ima svog ljekara i organiziranu zdravstvenu zaštitu.
- (2) O smještaju pritvorenika, odnosno zatvorenika u ambulantnu sobu istog zavoda odlučuje ljekar.
- (3) U slučaju da ne postoji mogućnost liječenja u zavodu, kao i kad ne postoji mogućnost potrebnog specijaliziranog liječenja u tom zavodu, oboljelo lice uputit će se u zdravstvenu ustanovu, o čemu odlučuje zavodski ljekar nakon konsultacija s upravnikom zavoda.

Član 82.

(Liječenje i mjere osiguranja u zdravstvenoj ustanovi van kruga zavoda)

- (1) U hitnim i vanrednim okolnostima, izuzev slučaja predviđenog članom 81. stav (3) ovog zakona, kada je ugrožen život pritvorenika ili osuđenog lica i kada mu nije moguće pružiti adekvatnu pomoć u zavodu zbog odsustva zavodskog ljekara, glavni dežurni u zavodu može uputiti pritvorenika ili osuđeno lice u mjesnu zdravstvenu ustanovu, te dalje postupati po uputama ljekara, o čemu odmah obavještava upravnika zavoda.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana, upravnik zavoda odmah obavještava sud koji vodi krivični postupak i postupa po nalogu suda.
- (3) Osiguranje pritvorenika ili osuđenog lica na liječenju u zdravstvenoj ustanovi van kruga zavoda vrše ovlašteni zavodski službenici.
- (4) U slučaju iz stava (3) ovog člana, kada to sigurnosni razlozi zahtijevaju, pomoć ovlaštenim zavodskim službenicima mogu pružati organi Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo sigurnosti), sudska policija ili druga policijska tijela i agencije u Bosni i Hercegovini, o čemu, na prijedlog upravnika zavoda, nalog izdaje sud koji vodi krivični postupak.
- (5) U slučaju kada je riječ o osiguranju zatvorenika, upravnik zavoda upućuje prijedlog za sigurnosnu pomoć organima i policijskim tijelima iz stava (4) ovog člana, a na osnovu tog prijedloga navedeni organi i policijska tijela izdaju nalog o vrsti i načinu pružanja sigurnosne pomoći ovlaštenim zavodskim službenicima.

Član 83.

(Pravo na pregled ljekara specijaliste)

Pritvorenik, odnosno zatvorenik ima pravo tražiti da ga na njegov trošak pregleda ljekar specijalista, ako takav pregled nije već odredio ljekar zavoda.

Član 84.

(Pristanak na medicinski tretman)

- (1) Medicinska intervencija nad pritvorenikom ili zatvorenikom neće se primjenjivati bez njegovog pristanka,

osim u slučajevima predviđenim propisima iz oblasti zdravstva.

- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, ako je pritvorenik ili zatvorenik u takvom mentalnom stanju da ne može donijeti razumnu odluku, ljekar može intervenirati u interesu života i zdravlja pacijenta.
- (3) Ako je zbog mentalne bolesti pritvorenik, odnosno zatvorenik prebačen u zdravstvenu ustanovu, kako je to predviđeno u čl. 126. i 156. može biti podvrgnut obaveznom liječenju u skladu s odgovarajućim zakonskim propisima.

Član 85.

(Testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivna sredstva)

- (1) U slučaju osnovane sumnje u postojanje zaraznih bolesti ili uzimanja opojnih droga ili psihoaktivnih sredstava, moguće je od pritvorenika ili zatvorenika uzimati uzorke krvi i mokraće u mjeri neophodnoj za ispitivanje prema pravilima medicinske struke, odnosno korištenje odgovarajućeg testa.
- (2) Smještaj u posebnu prostoriju zbog sumnji na medicinska stanja iz stava (1) ovog člana, kao i testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivna sredstva primjenjuju se pod nadzorom ljekara.

Član 86.

(Upotreba sredstava za ograničavanje kretanja iz zdravstvenih razloga)

- (1) Kada je to u interesu zdravlja pritvorenika ili zatvorenika, ljekar može narediti da se on/ona fizički ograniči u kretanju upotrebom odjeće ili kaiševa koji su za tu svrhu odobreni od strane Ministarstva pravde.
- (2) Kada ljekar donese ovakvu naredbu, pacijent će se pregledati, a naredba preispitati, od strane ljekara najmanje svaka tri sata.
- (3) Uvijek kada se donese ovakva naredba, i svakom prilikom kada se ona preispituje, ljekar će napraviti izvještaj koji će se uvrstiti u zdravstveni karton pacijenta, kao i u evidenciju zdravstvenog centra. Kopija svakog izvještaja dostavit će se upravniku zavoda.

Član 87.

(Invalidsko osiguranje)

U slučaju nesreće na poslu ili profesionalnog oboljenja, pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na invalidsko osiguranje po propisima o invalidskom osiguranju. Prijedlog sredstava s opisom njihovih karakteristika i drugim relevantnim podacima Ministarstvu podnosi upravnik zavoda uz prethodne konsultacije s odgovarajućom stručnom institucijom. Zavodi u BiH će međusobno koordinirati ove aktivnosti radi ujednačavanja standarda.

6. Ograničenje u kretanju i pravo na kontakte

Član 88.

(Upotreba sredstava za ograničavanje kretanja)

- (1) Fizička sredstva za ograničavanje kretanja mogu biti samo odjeća, kaiševi ili lisice odobreni od Ministarstva pravde.
- (2) Fizička sredstva za ograničavanje kretanja mogu se koristiti samo kao mjera:
 1. za sprečavanje bijega za vrijeme sprovođenja pritvorenika ili zatvorenika;
 2. zaštite pritvorenog ili zatvorenog lica od samopovređivanja ili nasrtanja na druga lica;
 3. sprečavanja uništenja imovine od strane pritvorenika ili zatvorenika.
- (3) Ljekar će biti obaviješten o svakoj upotrebi fizičkih sredstava za ograničavanje kretanja. Ljekar će redovno pregledati svako lice koje je podvrgnuto upotrebi tih sredstava, a najmanje svaka tri sata. Ako ljekar smatra da je

zdravlje lica značajno ugroženo naredbom o ograničenju kretanja, narediti će da se takva naredba ukine.

- (4) Potreba za kontinuiranim korištenjem sredstava za ograničenje kretanja redovno će se preispitivati od strane upravnika zavoda, a najmanje svaki sat. Prilikom svakog preispitivanja sačiniti će se izvještaj. Taj izvještaj čuvat će se u upravnikovoj evidenciji u zavodu, kao i u dosjeu pritvorenika, odnosno zatvorenika.
- (5) Sredstva za ograničenje kretanja ne mogu se upotrebljavati kao kazna za pritvorenike ili zatvorenike.
- (6) Rokovi iz st. (3) i (4) ovog člana ne odnose se na lica koja se sprovode na suđenje, na izdržavanje kazne zatvora ili mjere pritvora.

Član 89.

(Smještaj pritvorenika ili zatvorenika u posebnu prostoriju iz zdravstvenih razloga)

- (1) Pritvorenici ili zatvorenici narušenog fizičkog i mentalnog zdravlja ili s invaliditetom ili nepokretnošću, odnosno paraplegijom smještaju se u posebnu sobu ili odjeljenje u sklopu zdravstvene ambulante ili stacionara u zavodu, gdje su pod stalnom kontrolom zdravstvenog osoblja zavoda.
- (2) O smještaju iz stava (1) ovog člana odlučuje zavodski ljekar.
- (3) Pritvorenika ili zatvorenika iz stava (1) ovog člana svakodnevno kontrolira ljekar ili drugi zdravstveni radnik zavoda, s tim da će se ova mjera prekinuti ako ljekar tako naredi.
- (4) Zavod je dužan osigurati posebne prostorije u skladu s općepriznatim medicinskim standardima.
- (5) U slučaju da ne postoji mogućnost adekvatnog smještaja i liječenja u zavodu lica iz stava (1) ovog člana, postupit će se shodno članu 81. stav (3) ovog zakona.

Član 90.

(Komunikacija i pritužbe)

- (1) Pritvorenicima i zatvorenicima omogućit će se da u povjerenju razgovaraju s inspektorom, državnim ombudsmenom, nadležnim državnim i regionalnim sudom, i advokatom po svom izboru, kako je to regulirano u zakonu.
- (2) Razgovor se obavlja bez prisustva službenog osoblja zavoda. Pritvorenicima, odnosno zatvorenicima bit će dozvoljeno da pišu pisma, za koju svrhu će im se omogućiti pisma i koverta. Pritvorenik, odnosno zatvorenik predat će svoje pismo zatvoreno u koverti. Nijedan službenik ne smije otvoriti pismo.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, pismo se može otvoriti i pregledati u prisustvu pritvorenika ili zatvorenika ako ovlašteni službenik ima razloga da osnovano sumnja da pismo sadrži tekst ili predmete koji imaju za cilj da ometaju izvršenje pravde u bilo kojem krivičnom postupku, da budu iskorišteni za pripremu ili činjenje krivičnog djela, ugrožavanje reda i sigurnosti u zavodu ili da budu javno objavljeni putem medija bez prethodnog odobrenja.
- (4) Pritvorenicima i zatvorenicima mora se omogućiti upućivanje molbi, žalbi i drugih podnesaka nadležnim organima radi zaštite njihovih prava. Ministarstvo pravde donijet će pravilnik kojim se regulira unutrašnje razmatranje ovakvih podnesaka.
- (5) Molbe i pritužbe moraju se rješavati bez odgađanja.
- (6) Izuzetno od odredbi pravilnika o unutrašnjim razmatranjima svih podnesaka koji se tiču zavodskih pitanja, svi pritvorenici i zatvorenici mogu upućivati svoje molbe i pritužbe državnom ombudsmenu.

Član 91.

(Ispitivanje predstavlki, molbi, žalbi i drugih podnesaka pritvorenika i zatvorenika)

Prilikom ispitivanja predstavlki, molbi, žalbi i drugih podnesaka pritvorenika i zatvorenika, cijenit će se sve okolnosti od značaja za pravilnu ocjenu njihovih navoda, a posebno:

- da li su postupanjem ovlaštenih zavodskih službenika ili namještenika povrijeđena prava predviđena u Ustavu Bosne i Hercegovine kao i u aktima navedenim u Aneksu I. Ustava, zakonu ili drugom propisu kojim su regulirana prava i obaveze zatvorenika i pritvorenika,
- da li su prema toj kategoriji lica primijenjena minimalna Evropska pravila o postupanju sa zatvorenicima, pritvorenicima ili maloljetnim licima,
- da li su poštovana ljudska prava, da li je humano postupano uz očuvanje fizičkog i mentalnog zdravlja ove kategorije lica,
- da li je primijenjen jednak tretman i jednaki uslovi boravka i rada tih lica,
- da li se pravilno primjenjuju odredbe o kućnom redu, pogodnostima, godišnjem odmoru, kao i sva druga pitanja u vezi s radom, nastavom, sportskim, kulturnim, informativnim i drugim sličnim okolnostima,
- da li se pravilno primjenjuju i sva druga prava koja proizlaze iz zakona ili podzakonskih akata iz navedene oblasti ili međunarodnih dokumenata koji obavezuju ili čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina,
- uprava zavoda obavezna je ispitati podnesene pritužbe, predstavke ili prijedloge i ako ih ocijeni osnovanim, preduzeti zakonom predviđene mjere, kao i dostaviti odgovor podnosiocu o osnovanosti ili preduzetim mjerama u vezi s njegovim podnescima u rokovima određenim u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima. Pritvorenici i zatvorenici mogu svoje prigovore ili žalbe dostaviti inspektoru za nadzor rada u zavodu, državnom ombudsmenu, Nezavisnoj komisiji, Ministarstvu pravde ili drugom organu ili tijelu ovlaštenom za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava lica lišenih slobode.

Član 92.

(Administrativna i logistička podrška službe zavoda za blagovremeno podnošenje pravnih sredstava ili predstavlki pritvorenika i zatvorenika)

- Zavod će osigurati svu potrebnu administrativnu i logističku podršku službi zavoda da zatvorenicima i pritvorenicima omogući blagovremeno podnošenje pravnih sredstava u sudskim postupcima, podnošenje predstavlki koje se odnose na život u zavodu, poštivanje pravila postupanja, predstavlki u pogledu unapređenja unutrašnjeg života i rada u zavodu, kao i drugih oblika komuniciranja iz člana 90. ovog zakona.
- Upravnik zavoda će najmanje jedanput u šest mjeseci izvršiti analizu utvrđenih nepravilnosti i preduzeti mjere da se one ubuduće otklone ili predložiti ministru pravde donošenje dodatnih propisa ili drugih mjera iz nadležnosti ministarstva.
- Također, i inspektor iz člana 50. ovog zakona u vršenju nadzora nad radom zavoda ovlašten je za postupanje iz stava (2) ovog člana, kao i za druga postupanja u skladu sa zakonom.

Član 93.

(Zabrana korištenja elektronskih sredstava komunikacije)

Ni pritvorenici ni zatvorenici u zavodu ne smiju koristiti mobilne telefone ili bilo koje sredstvo za elektronsko prenošenje poruka.

Član 94.

(Pristup drugim informacijama i kontakt s predstavništvom)

- Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo da se informiraju o novostima u svijetu putem dnevne ili periodične štampe, radija, televizije i na drugi pogodan način, o čemu se brine upravnik zavoda.
- Pritvorenicima i zatvorenicima koji su strani državljanima omogućit će se da budu informirani o njihovom pravu da stupe u kontakt s diplomatskim ili konzularnim predstavnikom zemlje ili diplomatskog ili konzularnog predstavništva zemlje koja zastupa interese njihove zemlje ili s nacionalnim ili međunarodnim organom čija je dužnost djelovanje u interesu takvih lica.

Član 95.

(Teža bolest ili smrt)

- U slučaju teže bolesti ili smrti pritvorenika ili zatvorenika, uprava zavoda će o tome odmah obavijestiti njegovu užu porodicu ili drugo lice koje je pritvorenik, odnosno zatvorenik ranije odredio, osim ako to lice, ako je punoljetno, drugačije ne zahtijeva.
- Pritvorenik ili zatvorenik mora biti obaviješten o smrti ili težoj bolesti članova uže porodice.
- U slučajevima iz stava (2) ovog člana pritvoreniku ili zatvoreniku će se, po mogućnosti, dozvoliti posjeta da vidi preminulog člana uže porodice ili da prisustvuje sahrani.
- U slučaju da se pritvoreniku ili zatvoreniku odobri posjeta iz stava (3) ovog člana, to se ne smatra pogodnošću, te se ne primjenjuju kriteriji za odobravanje pogodnosti, već se samo procjenjuje sigurnosni rizik.
- Posmrtni ostaci pritvorenika, odnosno zatvorenika predaju se njegovoj porodici.
- Ako lica iz stava (1) ovog člana ne preuzmu posmrtnu ostatke lica, sahraniti će se na mjesnom groblju na trošak zavoda.

7. Osnovna prava

Član 96.

(Boravak na otvorenom)

- Svim pritvorenicima i zatvorenicima mora se omogućiti da provedu na otvorenom prostoru najmanje dva sata dnevno.
- Svim pritvorenicima i zatvorenicima koji rade i borave u zatvorenim prostorijama mora se omogućiti da provedu na otvorenom prostoru najmanje tri sata dnevno.

Član 97.

(Najnužnije potrebe)

Pritvorenicima i zatvorenicima koje ne rade kao i onima kojima zavod nije omogućio da rade, a nemaju vlastitih sredstava, osigurati će se podmirivanje najnužnijih potreba davanjem potrebnih stvari (za održavanje lične higijene, dopisivanja i sl.).

Član 98.

(Biblioteka)

- Svaki zavod treba da ima biblioteku koja je na raspolaganju svim kategorijama pritvorenika i zatvorenika.
- U biblioteci treba da bude osiguran širok asortiman knjiga za razonodu kao i naučne literature, koju, u skladu s mogućnostima zavoda, treba stalno dopunjavati.
- Pritvorenicima i zatvorenicima treba omogućiti da koriste svoje knjige za čitanje.
- Ukoliko je moguće, biblioteku treba organizirati u saradnji s lokalnom bibliotekom.

Član 99.

(Slobodne aktivnosti)

- U okviru slobodnog vremena, u zavodu se organiziraju slobodne aktivnosti (fizička kultura i razni oblici kulturno-

- prosvjetnog rada), kao dopunski oblik općeg i stručnog obrazovanja radi sticanja pozitivnih navika za racionalno korištenje slobodnog vremena poslije puštanja na slobodu.
- (2) S ciljem ostvarivanja aktivnosti iz stava (1) ovog člana, pritvorenici i zatvorenici mogu osnivati sportske, dramske, literarne, muzičke i druge sekcije i održavati priredbe i takmičenja.

8. Rad

Član 100.

(Vrste poslova)

Pritvorenici i zatvorenici sposobnim za rad, u skladu s mogućnostima zavoda, omogućit će se radno angažiranje u radionicama zavoda, ekonomijama i drugim sličnim oblicima rada kao i radilištima izvan zavoda.

Član 101.

(Organizacija rada)

Organizacija rada i metode rada pritvorenika i zatvorenika treba da odgovaraju savremenim radnim standardima i tehnikama, kao i modernim sistemima rukovođenja proizvodnim procesima.

Član 102.

(Finansijski rezultati rada)

- (1) Proizvodni i finansijski efekti dobiveni kao rezultat radnog angažiranja zatvorenika služe prvenstveno za podmirenje vlastitih potreba zavoda koje se odnose na izdržavanje pritvorenika i zatvorenika.
- (2) O finansijskim rezultatima radnog angažiranja pritvorenika i zatvorenika zavod je dužan voditi posebnu računovodstvenu evidenciju u skladu s propisima o računovodstvu.
- (3) Prihodi ostvareni po osnovu radnog angažiranja zatvorenika u zavodu nisu prihodi Budžeta Bosne i Hercegovine. Ovi prihodi evidentiraju se u skladu s odgovarajućim knjigovodstveno-računovodstvenim propisima i koriste se u skladu s finansijskim planom zavoda.

Član 103.

(Radno vrijeme)

Radno vrijeme pritvorenika i zatvorenika određuje se po propisima o radnim odnosima koji se odnose na radnike u preduzećima.

Član 104.

(Zaštita na radu)

Mjere zaštite na radu pritvorenika i zatvorenika treba da odgovaraju zaštiti na radu u preduzećima u kojima se obavljaju slični poslovi.

Član 105.

(Osiguranje na radu)

Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na osiguranje od nesreće na poslu i profesionalnog oboljenja pod istim uslovima kao i radnici u preduzećima.

Član 106.

(Naknada za rad)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na naknadu za svoj rad.
- (2) Visina naknade za rad zavisi od vrste posla, količine i kvaliteta rada, dužine radnog vremena kao i doprinosa ostvarivanju produktivnosti i ekonomičnosti poslovanja.
- (3) Naknada za rad iznosi od jedne četvrtine do jedne polovine prosječne plaće na sličnim poslovima ostvarene u posljednja tri mjeseca u privredi Bosne i Hercegovine.
- (4) Naknada za produženi rad, rad noću i rad pod otežanim uslovima obračunava se u skladu s propisima o radnim odnosima ili na osnovu ugovora, ako je to povoljnije za pritvorenika, odnosno zatvorenika.

- (5) Pritvorenici i zatvorenici koji pohađaju praktičnu nastavu imaju pravo na 70% prosječne naknade iz stava (3) ovog člana.

Član 107.

(Pravilnik o naknadama za rad)

Ministar pravde donosi Pravilnik o naknadama za rad pritvorenika i zatvorenika.

Član 108.

(Naknada za vrijeme bolesti)

Zatvoreniku koji oboli na radu ili u vezi s radom u zavodu pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju, osim u slučaju namjernog samopovređivanja.

Član 109.

(Raspolaganje sredstvima)

Pritvorenici, odnosno zatvorenici slobodno raspolazu sredstvima koja prime kao naknadu za svoj rad.

Član 110.

(Prava na korist od pronalazaka)

Za pronalazke i tehnička unapređenja ostvarena tokom pritvora ili izdržavanja kazne zatvora pritvorenici, odnosno zatvorenici pripadaju prava shodno općim propisima.

Član 111.

(Priznavanje kvalifikacija)

Kad se po propisima o radu i samo vrijeme provedeno na radu u određenoj vrsti posla priznaje kao osnov za sticanje kvalifikacije, priznat će se za tu kvalifikaciju i vrijeme provedeno na istoj vrsti posla u zavodu.

9. Disciplinske procedure

Član 112.

(Disciplinski prekršaji)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici odgovaraju za ponašanja koja su suprotna zakonu, kućnom redu i narednjima službenih lica zavoda.
- (2) Ponašanja iz stava (1) ovog člana predstavljaju disciplinski prekršaj.
- (3) Disciplinski prekršaji su:
1. Fizički napad, svađa ili vrijeđanje drugih.
 2. Izrada, korištenje, unošenje, čuvanje, primanje ili krijumčarenje u zavod ma kakvih predmeta ili materija koje su bilo izričito zabranjene kućnim redom ili se mogu koristiti u sljedeće svrhe:
 - a. za prijetnju ili napad na druge,
 - b. za pomoć pri bijegu,
 - c. kao opojno sredstvo.
 3. Bjekstvo ili nedolazak u zavod po proteku dozvoljenog vremena otpusta van zavoda,
 4. Kršenje pravila na radu, higijeni, protupožarnoj zaštiti kao i o sprečavanju posljedica prirodnih nepogoda,
 5. Namjerno nanošenje štete imovini zavoda ili drugih lica,
 6. Nedolično ponašanje pred drugima,
 7. Nepoštivanje bilo kojeg pravila kućnog reda ili zakonitih naredjenja službenika zavoda, ometanje službenika zavoda u obavljanju posla ili opiranje bilo kojoj radnji ovlaštenog zavodskog službenika,
 8. Uzimanje talaca,
 9. Učešće u pobuni,
 10. Uzimanje od drugih lica naknade u novcu ili naturi, tzv. "reketiranje",
 11. Izrada bilo kakvih predmeta i obavljanje privatnih poslova za sebe ili drugog bez naloga službenog lica,
 12. Boravak na nedozvoljenom mjestu, unutar ili izvan zavoda,

13. Pružanje aktivnog ili pasivnog otpora službenim licima,
14. Nepoštivanje ili kršenje propisa o korištenju vanzavodskih pogodnosti, odnosno donesenih ili izdatih mjera nadzora, zabrane ili ograničenja,
15. Planiranje, organiziranje, pokušaj ili prijetnja radnjama navedenim u tač. od 1. do 11. ovog stava,
16. Pomaganje ili poticanje drugih na bilo koju od radnji navedenih u tač. od 1. do 12. ovog stava.

Član 113.

(Pokretanje disciplinskog postupka)

- (1) Postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti pritvorenika ili zatvorenika mogu pokrenuti odgovarajući, upravnik zavoda ili rukovodioci organizacionih jedinica zavoda.
- (2) Pritvorenici, odnosno zatvorenici ne mogu biti skupno kažnjeni za učinjeni disciplinski prekršaj, niti mogu biti kažnjeni dva puta za istu radnju.

Član 114.

(Disciplinske sankcije)

- (1) Za disciplinske prekršaje mogu se izreći sljedeće kazne:
 1. ukor,
 2. opomena,
 3. ukidanje pogodnosti,
 4. zabrana raspolaganja novčanim sredstvima,
 5. upućivanje u samicu do deset dana.
- (2) Vremenski period ukidanja pogodnosti zavisi će od ozbiljnosti prekršaja, ali ne može biti duži od mjesec dana.

Član 115.

(Disciplinska odgovornost i žalbe)

- (1) Disciplinski postupak i izricanje disciplinskih kazni vrši Komisija koju imenuje upravnik zavoda.
- (2) Protiv odluka Komisije može se uložiti žalba upravniku zavoda u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
- (3) U postupku utvrđivanja odgovornosti pritvoreniku, odnosno zatvoreniku mora se omogućiti da iznese svoju odbranu.
- (4) Pri izricanju disciplinske kazne iz stava (2) člana 114. ovog zakona može se uslovno odgoditi izvršenje disciplinske kazne za vrijeme do šest mjeseci.
- (5) Uсловno odgađanje izvršenja disciplinske kazne opozvat će se ako pritvorenik ili zatvorenik u roku za koji je odgođeno izvršenje bude ponovo disciplinski kažnjen.
- (6) Rješenje upravnika zavoda doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.

Član 116.

(Prava pritvorenika i zatvorenika upućenih u samicu)

- (1) Za vrijeme trajanja izvršenja disciplinske sankcije upućivanja u samicu, pritvoreniku odnosno zatvoreniku moraju biti obezbijeđeni neophodni higijenski i zdravstveni uslovi, kao i boravak na otvorenom u trajanju od dva sata dnevno.
- (2) Za vrijeme boravka u samici, stanje pritvorenika ili zatvorenika svaki dan kontroliše ljekar zavoda.
- (3) Pravilnik o uslovima i načinu izdržavanja disciplinske sankcije upućivanja u samicu, donosi ministar pravde.

10. Posebna ovlaštenja upravnika

Član 117.

(Naknada štete)

- (1) Upravnik zavoda može donijeti rješenje da se od naknade za rad pritvorenika, odnosno zatvorenika, kao i novca koji im je oduzet prilikom dolaska u zavod ili im je poslan, naplati šteta koju je pritvorenik ili zatvorenik namjerno ili grubom nepažnjom prouzrokovao za vrijeme pritvora ili izdržavanja kazne zatvora, kao i troškovi sprovođenja lica

do kojih je došlo usljed njegovog bjekstva i drugim slučajevima sprovođenja kad ih po ovom zakonu snosi pritvorenik, odnosno zatvorenik.

- (2) Protiv rješenja upravnika zavoda o visini i naplati štete pritvorenik ili zatvorenik može u roku od 15 dana od dana uručenja rješenja izjaviti žalbu ministru pravde.
- (3) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana može se voditi upravni spor.
- (4) Ako šteta premašuje vrijednost od 300 KM, a pritvorenik ili zatvorenik ne pristaje da je plati, zavod može naknadu štete ostvariti tužbom kod nadležnog suda.

Član 118.

(Novo krivično djelo)

Ako pritvorenik ili zatvorenik za vrijeme pritvora ili izdržavanja kazne zatvora učini novo krivično djelo, zavod je dužan podnijeti krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu.

Član 119.

(Administrativna mjera - usamljenje)

- (1) Prema pritvoreniku ili zatvoreniku koji zbog svojih postupaka predstavlja ozbiljnu opasnost za sistem izvršenja pritvora i kazne zatvora, može se odrediti mjera usamljenja u neprekidnom trajanju do 30 dana. U posebnim slučajevima ova mjera može biti produžena po odobrenju ministra pravde. Nijedno produženje ove mjere odobreno od ministra pravde neće biti duže od 30 dana.
- (2) Pritvorenik, odnosno zatvorenik će se za vrijeme trajanja mjere usamljenja držati odvojeno od ostalih lica.
- (3) Izvršenje mjere usamljenja prekinut će se, kako je to navedeno u članu 88. (3), ako ljekar tako naredi.
- (4) Mjera usamljenja može se ukinuti i prije isteka vremena za koje je određena ako se u toku njenog izvršenja utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je određena.
- (5) Za vrijeme izdržavanja mjere usamljenja stanje pritvorenika ili zatvorenika svaki dan kontrolira ljekar zavoda.
- (6) Rješenje u slučaju iz stava (1) ovog člana donosi upravnik zavoda, a rješenje iz stava (3) ovog člana ljekar odgovarajuće specijalnosti.
- (7) Protiv rješenja iz stava (1) ovoga člana pritvorenik ili zatvorenik ima pravo žalbe ministru pravde u roku od tri dana od dana prijema rješenja, s tim da žalba ne odgađa izvršenje.
- (8) Rješenje iz stava (7) ovog člana doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.
- (9) Pravilnik o uslovima i načinu izdržavanja kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja, donosi ministar pravde.

11. Kućni red

Član 120.

(Sadržaj i dostupnost Pravilnika o kućnom redu)

- (1) Kućnim redom bliže se uređuje organizacija i način života pritvorenika i zatvorenika, a naročito: prijem i raspoređivanje, upoznavanje s kućnim redom i drugim propisima, smještaj, ishrana i odijevanje, način korištenja zdravstvene zaštite i provođenje higijenskih mjera, način i uslovi zadovoljavanja vjerskih potreba, dopisivanje, prijem posjeta i pošiljki, vrsta i količina prehrambenih artikala koje mogu primati, uslovi i način raspolaganja novcem od naknada za rad, nagrada i novčanih pošiljki, način korištenja neprekidnog odmora, održavanja reda i discipline, sistem disciplinskih prekršaja i sankcija, uslovi i način izvršenja izrečenih disciplinskih kazni, mjera usamljenja, vrste zavodskih pogodnosti, uslovi i način korištenja svih pogodnosti, način organiziranja kulturno-prosvjetnog, zabavnog i sportskog života, slobodne aktivnosti, boravka na otvorenom, organizacija i način rada pritvoreničke, odnosno zatvoreničke samouprave, način

otpuštanja i pomoć prilikom otpuštanja s izdržavanja kazne zatvora kao i druga pitanja koja mogu biti od značaja za uslove i način izvršenja pritvora i izdržavanja kazne zatvora.

- (2) Pravilnik o kućnom redu donosi ministar pravde.
- (3) Pravilnik o kućnom redu će se objaviti i bit će dostupan svakom pritvoreniku i zatvoreniku.

IV - ODREDBE O IZVRŠENJU PRITVORA

Član 121.

(Zavod ili odjeljenja zavoda za pritvor)

- (1) Mjera pritvora određena rješenjem Krivičnog odjeljenja Suda izvršava se u posebnom pritvorskom odjeljenju zavoda ili u posebnom zavodu za mjeru pritvora.
- (2) Pritvorska odjeljenja su zatvoreni tipa.

Član 122.

(Postupanje s pritvorenicima)

- (1) U postupanju s pritvorenim licima primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o krivičnom postupku, kao i odredbe ovog zakona.
- (2) Na zahtjev tužioca i ako je to u interesu pravde, Sud može narediti da se ograniče određena prava pritvorenika.

Član 123.

(Potvrda o prijemu)

Zavod izdaje pismenu potvrdu o prijemu pritvorenog lica u koju se unosi dan i sat prijema pritvorenog lica, ime lica koje je dovelo pritvoreno lice i ime lica koje ga je primilo.

Član 124.

(Privremeno izvođenje iz zavoda)

Pritvoreno lice može se privremeno izvoditi iz zavoda samo po nalogu Krivičnog odjeljenja Suda.

Član 125.

(Premještaj pritvorenika)

- (1) Ako je u interesu vođenja krivičnog postupka ili ako to zahtijevaju sigurnosni razlozi, pritvorenik se može premjestiti iz jednog u drugi zavod ili na liječenje iz jedne zdravstvene ustanove u drugu zdravstvenu ustanovu bilo kojeg od entiteta.
- (2) Rješenje o premještaju pritvorenika iz stava (1) ovog člana donosi Sud ili drugi sud u Bosni i Hercegovini kad je na njega Sud prenio vođenje postupka.
- (3) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana pritvorenik može izjaviti žalbu vijeću suda u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
- (4) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (5) Rješenje vijeća suda je konačno.
- (6) Prilikom premještanja iz jedne u drugu ustanovu, lice iz stava (1) ovog člana mora biti što manje izloženo javnosti i zaštićeno odgovarajućim mjerama od uvreda, znatiželje i publiciteta u bilo kojem obliku.

Član 126.

(Smještaj u zdravstvenu ustanovu zbog psihičkih smetnji)

- (1) Pritvorenik koji za vrijeme izdržavanja mjere pritvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje, smjestit će se u zdravstvenu ustanovu.
- (2) O smještaju u smislu stava (1) ovog člana odlučuje Sud, na prijedlog upravnika zavoda, a na osnovu obrazloženog mišljenja dva ljekara, od kojih je jedan psihijatar.
- (3) Pritvorenik ostaje u zdravstvenoj ustanovi dok ne prestanu razlozi za smještaj, a najduže do isteka vremena pritvora, osim ako je u skladu s odredbama odgovarajućeg zakona doneseno neko drugo rješenje.

Član 127.

(Otpuštanje iz pritvora)

Otpuštanje pritvorenog lica iz zavoda vrši se na osnovu rješenja o ukidanju pritvora ili istekom vremena za koje je pritvor određen.

Član 128.

(Obavještenje o smrti pritvorenika)

U slučaju smrti pritvorenog lica, o tome će se bez odgađanja obavijestiti uža porodica ukoliko je ima, Krivično odjeljenje Suda i Ministarstvo pravde.

Član 129.

(Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora)

Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora vrši Ministarstvo pravde.

V - ODREDBE O IZVRŠENJU KAZNE ZATVORA

1. Opće odredbe

Član 130.

(Cilj kazne zatvora)

Cilj izvršenja kazne zatvora je da se kazne počinioci krivičnih djela kako je to odredio Sud, te da se zatvorenicima omogući da tokom izdržavanja kazne, kroz sistem savremenih odgojnih mjera, usvoje društveno prihvatljive vrijednosti s ciljem lakšeg uključivanja u uslove života na slobodi i da se ponašaju u skladu sa zakonom i ispunjavaju dužnosti građanina.

Član 131.

(Individualizirani tretman)

- (1) Sa zatvorenicima treba postupati na način koji u najvećoj mjeri odgovara njihovim ličnim potrebama i koji je prilagođen postignutom uspjehu u tretmanu.
- (2) Radi postizanja uspješnog tretmana obavlja se procjena i klasifikacija zatvorenika.

Član 132.

(Učešće u tretmanu)

- (1) Kod zatvorenika treba razvijati osjećaj lične odgovornosti za vlastite postupke i podsticati ih da u svom tretmanu i sami sudjeluju.
- (2) Tokom izvršenja kazne zatvora zatvorenici će učestvovati u odgojnim, kulturnim, sportskim i drugim djelatnostima.
- (3) Kako bi se zatvorenici potakli na učešće u tretmanu i razvijanje osjećaja lične odgovornosti, oni mogu osnovati samoupravna tijela.

Član 133.

(Rad zatvorenika)

- (1) Zatvorenicima će se omogućiti rad u skladu s njihovim psihofizičkim sposobnostima, stručnoj spremi i mogućnostima zavoda.
- (2) Rad zatvorenika treba biti koristan i da što više odgovara savremenom načinu obavljanja rada iste vrste na slobodi.
- (3) Cilj rada je da zatvorenici steknu, odnosno održe i povećaju svoje radne sposobnosti, radne navike i stručno znanje radi što lakšeg uključivanja u koristan život na slobodi.
- (4) Sredstva koja zatvorenici ostvare svojim radom u zavodu koriste se za njihove lične potrebe u vrijeme boravka u zavodu, za plaćanje zakonskog izdržavanja na njihov račun njihovih drugih obveza u skladu sa zakonom i na zakonu zasnovanim odlukama sudova i drugih nadležnih organa.
- (5) Postizanje ekonomske koristi od rada zatvorenika ne smije ići na štetu ostvarenja cilja tog rada.

Član 134.

(Nastava)

- (1) Za zatvorenike za koje je to potrebno organizira se nastava za opću i stručnu naobrazbu i osposobljavanje.

- (2) S ciljem postizanja opće naobrazbe i tretmana zatvorenika tokom izvršenja kazne zatvora, organiziraju se razni oblici školovanja, kurseva, slobodnih aktivnosti, kulturno-prosvjetnog rada i tjelesne kulture i omogućuje čitanje knjiga i dnevne štampe, praćenje televizijskog programa, posjete kulturnim i sportskim manifestacijama kada to sigurnosni razlozi dopuštaju, kao i korištenje drugih sredstava informiranja.

Član 135.

(Opća odredba o uslovnom otpustu)

Radi podsticanja vlastitih napora zatvorenika za uključivanje u redovan život na slobodi, zatvorenici za koje se osnovano može očekivati da će se na slobodi dobro vladati i da neće vršiti krivična djela mogu se pustiti na uslovni otpust, u skladu s krivičnim zakonom, ili ovim zakonom uz mogućnost obaveznog uslovnog otpusta i određivanja mjera nadzora, zabrane ili ograničenja i javljanje nadležnom organu socijalne zaštite ili drugom pravnom licu ili organizaciji koji pružaju pomoć ili druge oblike zbrinjavanja lica otpuštenih sa izdržavanja kazne zatvora kao i druge radnje u skladu s važećim propisima.

Član 136.

(Pomoć nakon otpusta)

- (1) Zatvorenici otpuštenim sa izdržavanja kazne zatvora nadležni organi, ustanove i druga pravna lica pružat će potrebnu pomoć za njihovo lakše i brže uključivanje u redovan život na slobodi.
- (2) Pomoć iz stava (1) podrazumijeva, ali ne i ograničava na, iznalaženje privremenog smještaja i osiguranje ishrane, neophodno liječenje, iznalaženje nove sredine u kojoj će osuđeno lice živjeti, pomoć u sređivanju porodičnih prilika, u pronalaženju zaposlenja i završetak započetog stručnog osposobljavanja i davanje novčane pomoći za podmirivanje najnužnijih potreba.

2. Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora

Član 137.

(Zavodi i institucije za izdržavanje kazne zatvora)

- (1) Zatvorenici će služiti svoju kaznu u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija Bosne i Hercegovine ili u drugim institucijama koje su utvrđene kao najpogodnije za ostvarivanje ciljeva kazne zatvora.
- (2) Druge institucije iz stava (1) ovog člana su institucije iz člana 257. ovog zakona, odnosno institucije koje odredi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.

Član 138.

(Oduzimanje putne isprave)

- (1) S ciljem osiguranja izvršenja kazne zatvora, predsjednik Krivičnog odjeljenja Suda vrši upućivanje osuđenog lica, a ukoliko ocijeni da bi to lice, odlaskom u inozemstvo moglo osujetiti izvršenje kazne, tražit će od nadležnog organa da mu oduzme isprave koje se mogu koristiti za prelazak državne granice do izvršenja kazne.
- (2) O oduzimanju i zadržavanju isprava koja se može koristiti za prelazak državne granice izdaje se potvrda.

Član 139.

(Izvršenje rješenja o upućivanju)

- (1) Krivično odjeljenje Suda poziva osuđeno lice koje se nalazi na slobodi i saopćava mu dan kada treba da se javi radi izdržavanja kazne zatvora.
- (2) Dan javljanja u zavod određuje se tako da osuđenom licu ostane najmanje osam, a najviše 15 dana do dana javljanja na izdržavanje kazne zatvora.
- (3) Pri saopćenju predaje se osuđenom licu uputni akt, kao i vozna karta ako za odlazak treba koristiti prijevozna sredstva javnog saobraćaja.

- (4) Krivično odjeljenje Suda dužno je da, prilikom upućivanja osuđenog lica na izdržavanje kazne zatvora, istovremeno ili najkasnije u roku od tri dana o tome obavijesti zavod.
- (5) Uz uputni akt obavezno se dostavlja prijepis presude i izvod iz kaznene evidencije.
- (6) Za lica koja se upućuju na izdržavanje kazne prije pravosnažnosti presude, Krivično odjeljenje Suda dužno je, uz rješenje o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora, zavodu dostaviti i prijepis nepravosnažne presude.
- (7) Zavod je dužan da što je prije moguće, ali najkasnije u toku istog dana obavijesti Krivično odjeljenje Suda o stupanju osuđenog lica na izdržavanje kazne zatvora.
- (8) Ako se osuđeno lice, koje je na slobodi, ne javi određenog dana radi izdržavanja kazne zatvora, zavod će o tome obavijestiti Krivično odjeljenje Suda najkasnije što je prije moguće, ali najkasnije u toku istog dana.
- (9) Ako se uredno upućeno osuđeno lice ne javi u zavod u određenom roku, Sud će izdati naredbu sudskoj policiji da se to lice prinudno sprovede.
- (10) Za osuđena lica koja se kriju ili se nalaze u bjekstvu, Krivično odjeljenje Suda donosi naredbu za izdavanje potjernice koju dostavlja nadležnom organu za unutrašnje poslove.
- (11) Kada osuđeno lice bude uhvaćeno sprovodi se u zavod.
- (12) Troškove sprovođenja u slučaju iz st. (9) i (10) ovog člana snosi osuđeno lice.

Član 140.

(Smještaj, djelotvorno pravo na pomoć prevodioca, pogodnosti i zdravstveno informiranje zatvorenika stranih državljanina)

- (1) Prilikom upućivanja zatvorenika stranog državljanina u određeni zavod, osim općih kriterija iz zakona ili drugih propisa s ciljem ublažavanja zatvorenikovog osjećaja izoliranosti i adekvatnog tretmana, treba nastojati da se njegovo upućivanje izvrši u skladu s njegovim specifičnim potrebama i ako je to izvodivo uz mogućnost komunikacije s drugim stranim zatvorenicima istog državljanstva, jezika, vjere ili kulture što se omogućava kroz penološka sredstva kao što su: rad, kultura, rasonoda, zajedničke vježbe, kao i drugi oblici slobodnih aktivnosti ili kulturno-prosvjetnog rada, ako to nije u suprotnosti s razlozima sigurnosti, efikasnije realizacije tretmana ili drugim opravdanim razlozima u skladu sa zakonom.
- (2) Zavodska uprava dužna je stranim državljanima omogućiti djelotvorno pravo na pomoć prevodioca kad je potrebno da učestvuju u postupku koji ih se tiče, naročito uključujući disciplinske postupke, postupke po molbi za uslovni otpust, molbi za pomilovanje, zahtjevu za transfer za dalje izdržavanje kazne zatvora u zemlji porijekla, kao i drugim postupcima kada se odlučuje o njihovim pravima ili rješavanju molbi, žalbi i drugih podnesaka podnesenih radi zaštite njihovih prava, s tim da se u pogledu pružanja pravne pomoći, u pružanju prevodilačkih ili usluga tumača može obratiti konzularnom predstavniku njegove države ili predstavniku države koja štiti interese države zatvorenika stranog državljanina.
- (3) U slučaju odlučivanja o određenim izlazima zatvorenika stranog državljanina van kruga zavoda, svaki rizik od mogućnosti bjekstva takvog zatvorenika procjenjuje se pojedinačno i, u slučaju odobravanja, traženi izlaz može se koristiti samo uz izdate mjere obaveznog nadzora.
- (4) Zavodske medicinske službe moraju osigurati da se informacije o prenosivim bolestima, posebno hepatitisu, HIV-u, AIDS-u, TBC-u i slično, redovno na različitim jezicima dostavljaju stranim zatvorenicima, a ako boluju od navedenih bolesti, dobit će zdravstvenu zaštitu i sve druge

oblike medicinske njege, savjetovanja ili informiranja kao i drugi zatvorenici.

Član 141.

(Zamjena kazne zatvora)

- (1) Kazna zatvora do jedne godine koja je izrečena osuđenom licu može se, na njegov zahtjev, zamijeniti novčanom kaznom koja se plaća u jednokratnom iznosu u roku do 30 dana pod uslovima određenim Krivičnim zakonom.
- (2) Osuđenom licu kojem je kazna zatvora do jedne godine zamijenjena novčanom kaznom i koja je plaćena u jednokratnom iznosu u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti navedene sudske odluke sud će izdati potvrdu o izvršenoj kazni i o tome obavijestiti organ unutrašnjih poslova nadležan za vođenje kaznene evidencije.
- (3) Ako se novčana kazna ne plati u roku iz stava (1) ovog člana, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora. Ako se novčana kazna plati samo djelimično, izvršit će se kazna zatvora srazmjerno iznosu koji nije plaćen.

Član 142.

(Početak i računanje kazne zatvora)

- (1) Početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada se osuđeno lice samo javi radi izdržavanja kazne zatvora, odnosno od dana kada bude sprovedeno u zavod.
- (2) Vrijeme provedeno nezakonito na slobodi ne računa se u izdržavanje kazne.

Član 143.

(Pravilnik o upućivanju na kaznu zatvora)

Ministar pravde donosi Pravilnik o kriterijima za upućivanje osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora.

Član 144.

(Nadzor Ministarstva pravde nad radom Sudske uprave)

Inspeksijski nadzor nad radom Sudske uprave u vršenju poslova upućivanja osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora vrši Ministarstvo pravde.

3. Odgađanje izvršenja kazne

Član 145.

(Okolnosti pod kojima je odgađanje moguće)

- (1) Osuđenom licu koje se nalazi na slobodi može se, na njegovu molbu ili s njegovim pristankom, na molbu članova uže porodice ili na prijedlog nadležnog općinskog organa socijalne zaštite, odgoditi izvršenje kazne zatvora ako:
 1. je oboljelo od teže akutne bolesti;
 2. se desio smrtni slučaj ili teška bolest u užoj porodici osuđenog lica;
 3. je odgađanje potrebno radi izvršenja ili dovršenja izuzetno neodgovidih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih elementarnim nepogodama ili drugim udesom, a porodica osuđenog lica nema drugih članova porodice sposobnih za rad, niti se zbog slabog imovnog stanja ili iz drugih opravdanih razloga može angažirati drugo lice za obavljanje ovih poslova;
 4. je osuđeno lice obavezno izvršiti određeni posao koji je već započelo, a usljed neizvršenja posla nastala bi neotklonjiva ili znatnija šteta, za njega ili njegovu užu porodicu, odnosno za lice, odnosno organizaciju prema kojoj je u obavezi;
 5. je odgađanje osuđenom licu potrebno zbog završetka školovanja ili polaganja ispita za koji se pripremalo;
 6. je zajedno s osuđenim licem osuđen njegov bračni drug ili drugi članovi zajedničkog domaćinstva ili ako se oni već nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a istovremenim izdržavanjem kazne svih tih lica bilo bi

ugroženo izdržavanje maloljetnih, bolesnih ili starih članova domaćinstva;

7. je osuđeno lice žena koja doji dijete mlađe od godinu dana ili koja je trudna;
8. je osuđeno lice jedini hranilac porodice, a stupanjem na izdržavanje kazne zatvora bilo bi ugroženo izdržavanje porodičnog domaćinstva.
9. je podnesena molba za pomilovanje.
- (2) Izvršenje kazne u slučaju iz tačke 1. stava (1) ovog člana može se odgoditi za vrijeme dok bolest traje, u slučajevima iz tač. 2., 3., i 4. najduže tri mjeseca, u slučajevima iz tač. 5., 6. i 8. najduže šest mjeseci, a u slučajevima iz tačke 7. do navršene jedne godine života djeteta.
- (3) U slučaju iz tačke 1. stava (1) ovog člana, osuđeno lice dužno je svaka tri mjeseca Krivičnom odjeljenju Suda podnositi dokaz o svom zdravstvenom stanju.

Član 146.

(Molba za odgađanje)

- (1) Molba za odgađanje izvršenja kazne zatvora podnosi se u roku od tri dana od dana uručenog uputnog akta iz stava (3) člana 139. ovog zakona.
- (2) Ako je razlog za odgađanje izvršenja kazne zatvora iz stava (1) tačka 1. člana 145. ovog zakona nastao nakon tog roka, molba se može podnijeti do dana kada osuđeno lice treba da se javi radi izdržavanja kazne.
- (3) U molbi se moraju navesti razlozi i dokazi o činjenicama koje opravdavaju odgađanje.
- (4) Dokaze o činjenicama iz tač. 1., 2., 5., 6. i 7. stava (1) člana 145 ovog zakona izdaje nadležni organ, a iz tač. 3., 4. i 8. mjesna zajednica prema prebivalištu osuđenog lica.
- (5) O molbi za odgađanje izvršenja kazne zatvora odlučuje Krivično odjeljenje Suda koje je dužno donijeti rješenje u roku od pet dana od dana prijema molbe.
- (6) Prije donošenja rješenja Krivično odjeljenje Suda može izvršiti potrebne provjere radi utvrđivanja činjenica navedenih u molbi.
- (7) Molbu koja nije podnesena u roku i molbu u kojoj nisu navedeni razlozi, dokazi i činjenice, Krivično odjeljenje Suda će rješenjem odbaciti.
- (8) Izvršenje kazne neće se odgoditi ako bi zbog odgađanja nastupila zastara izvršenja kazne.
- (9) Ukupno odgađanje izvršenja kazne po svim osnovima može trajati najduže 12 mjeseci, osim u slučaju iz tačke 7. stava (1) člana 145. ovog zakona.
- (10) Do donošenja rješenja o molbi odgađa se početak izvršenja kazne zatvora.

Član 147.

(Žalba)

- (1) Protiv rješenja kojim se odbija ili odbacuje molba za odgađanje izvršenja kazne zatvora osuđeno lice ima pravo žalbe u roku od tri dana od dana prijema rješenja predsjedniku Suda.
- (2) Žalba odgađa izvršenje kazne.
- (3) Predsjednik Suda dužan je donijeti rješenje po žalbi iz stava (1) ovog člana u roku od tri dana od dana prijema žalbe, a u roku od pet dana od dana donesenog rješenja dužan je dostaviti ga Krivičnom odjeljenju Suda.
- (4) Protiv rješenja predsjednika Suda ne može se pokrenuti upravni spor.
- (5) O odgađanju izvršenja kazne zatvora Sud će obavezno obavijestiti zavod.

Član 148.

(Vojni rok)

- (1) Lice pozvano na odsluženje vojnog roka koje je osuđeno na kaznu zatvora upućuje se na izdržavanje kazne zatvora prije služenja vojnog roka.
- (2) Licu koje je u toku odsluženja vojnog roka pozvano na izdržavanje kazne zatvora odgađa se izvršenje kazne zatvora do završetka vojnog roka ukoliko u tom roku ne bi nastupila zastarjelost izvršenja kazne.

Član 149.

(Odgađanje izvršenja na zahtjev tužioca)

- (1) Kad tužilac na osnovu zakonskog ovlaštenja zatraži odgađanje izvršenja kazne zatvora, Krivično odjeljenje Suda neće pozivati osuđeno lice radi izvršenja kazne, a ako ga je već pozvao, ali još nije prošao rok javljanja u zavod, donijet će rješenje o odgađanju izvršenja kazne zatvora.
- (2) Odgađanje izvršenja kazne zatvora u slučaju iz stava (1) ovog člana traje dok tužilac ne obavijesti Sud da se može početi sa izvršenjem kazne zatvora, odnosno dok ne bude donesena odluka o pravnom sredstvu tužioca.

4. Prijem u zavod

Član 150.

(Smještaj u prijemno odjeljenje)

- (1) Osuđeno lice prima se u zavod na osnovu uputnog akta Suda.
- (2) Prilikom prijema u zavod utvrdit će se identitet osuđenog lica, nakon čega se ono smješta u prijemno odjeljenje.
- (3) Lice osuđeno na kaznu zatvora do jedne godine zadržat će se u prijemnom odjeljenju do 15 dana, a lica osuđena preko jedne godine zatvora najduže 30 dana.

Član 151.

(Proces evidentiranja)

- (1) U prijemnom odjeljenju ime osuđenog lica upisuje se u matičnu knjigu, za njega se formira dosje i utvrđuje zdravstveno stanje.
- (2) Lice osuđeno na kaznu zatvora preko šest mjeseci fotografirat će se.
- (3) Za vrijeme boravka u prijemnom odjeljenju utvrđuje se prijedlog tretmana zatvorenika.
- (4) Uputstvo o matičnim knjigama, dosjeu i načinu određivanja tretmana zatvorenika donosi ministar pravde.

Član 152.

(Reklasifikacija i godišnji pregled)

U toku izvršenja kazne zatvora vršit će se reklasifikacija zatvorenika, zavisno od postignutog uspjeha u tretmanu. Najmanje jednom godišnje napraviti će se pregled napretka zatvorenika.

Član 153.

(Obavještenje o datumu stupanja i otpuštanja)

O datumu stupanja i o datumu otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora zavod će odmah obavijestiti nadležni organ za unutrašnje poslove na čijem području se zatvorenik vodi u evidenciji prebivališta, odnosno boravišta, kao i nadležni organ kod koga se to lice vodi u vojnoj evidenciji.

Član 154.

(Obavještenje o datumu stupanja i otpuštanja stranog državljanina ili lica bez državljanstva)

- (1) O datumu stupanja na izdržavanje kazne zatvora stranog državljanina ili lica bez državljanstva zavod će odmah obavijestiti Službu za poslove sa strancima Ministarstva sigurnosti, zatim o bjekstvu ili nestanku lica koje je na izdržavanju kazne zatvora, odobrenom izlazu van kruga zavoda, počinjenju krivičnog djela ili izrečenim disciplinskim sankcijama, premještaju zatvorenika u drugi

zavod ili zdravstvenu ustanovu na liječenje kao i o odobravanju uslovnog otpusta odnosno dobivanja pomilovanja.

- (2) O datumu otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora lica iz stava (1) ovog člana zavod će nadležnu službu obavijestiti u roku od 30 dana prije isteka kazne zatvora.
- (3) Obavještenja iz stava (1) ovog člana zavod će dostavljati i u slučajevima određivanja ili ukidanja pritvora.
- (4) Na zahtjev Službe za poslove sa strancima, zavod može dati i druge podatke ili informacije koje su od značaja za rad i funkcioniranje navedene službe u skladu sa zakonom ili drugim posebnim propisom.

Član 155.

(Obavještenja sigurnosnih agencija ili službi upućena zavodu)

- (1) Ministarstvo sigurnosti, odnosno odgovarajuće sigurnosne agencije ili službe na državnom nivou ili policijske službe entiteta, odnosno Brčko Distrikta BiH, dužne su odmah po saznanju obavijestiti zavode u Bosni i Hercegovini o licu kojem je oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine ili koje je proglašeno opasnim po nacionalnu sigurnost, a koje je na izdržavanju kazne zatvora ili druge mjere izrečene u skladu sa zakonom.
- (2) O licu iz stava (1) ovog člana osim zavoda obavijestit će se i sud ako takvo lice izvršava mjeru pritvora ili ako je osuđeno pravosnažnom sudskom odlukom i boravi na slobodi u toku postupka upućivanja na izdržavanje kazne zatvora u skladu sa članom 139. ovog zakona.

5. Upravljanje kaznama svakog od zatvorenika**a. Posebne odredbe**

Član 156.

(Smještaj u zdravstvenu ustanovu zbog psihičkih smetnji)

- (1) Zatvorenik koji za vrijeme izdržavanja kazne zatvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje smjestit će se u zdravstvenu ustanovu.
- (2) O smještaju u smislu stava (1) ovog člana odlučuje ministar pravde, na prijedlog upravnika zavoda, a na osnovu obrazloženog mišljenja stručnog tima ljekara koji imenuje ministar.
- (3) Osuđeno lice ostaje u zdravstvenoj ustanovi dok ne prestanu razlozi za smještaj, a najduže do isteka kazne zatvora, osim ako je u skladu s odredbama odgovarajućeg zakona doneseno neko drugo rješenje.

Član 157.

(Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi)

Vrijeme koje osuđeno lice provede u zdravstvenoj ustanovi van zavoda, kako je to predviđeno u stavu (3) člana 81. i stavu (1) člana 156., uračunava se u izvršenje kazne zatvora.

b. Rad i naknada za rad

Član 158.

(Određivanje vrste posla)

- (1) Zatvorenicima se određuje vrsta posla u skladu s potrebama njihovog tretmana, njihovim psihofizičkim sposobnostima, sklonostima, ličnim svojstvima i stečenim stručnim sposobnostima, prema mogućnostima koje postoje u zavodu i prema potrebama održavanja discipline.
- (2) Prilikom određivanja vrste posla vodit će se računa i o želji zatvorenika da rade određeni posao.

Član 159.

(Nastavak radnog odnosa s prijašnjim poslodavcem)

- (1) Zatvorenik koji na izdržavanju kazne zatvora treba da provede do tri mjeseca, a koji je u radnom odnosu, može za vrijeme izdržavanja kazne zatvora nastaviti rad u preduzeću u kojem je do tada radio, ukoliko se zatvorenik i preduzeće

s tim saglasi i ako je to izvodljivo s obzirom na udaljenost preduzeća.

- (2) Međusobna prava i obaveze u slučaju iz stava (1) ovog člana regulirat će se ugovorom koji zaključuju ministar pravde i ovlašteno lice preduzeća.
- (3) Pod preduzećem, u smislu ovog člana, podrazumijeva se svako pravno lice (preduzeće, ustanova, radnja i sl.) kod kojeg je osuđena osoba zasnovala radni odnos.

Član 160.

(Odmor od rada)

Zatvorenici imaju pravo na dnevni odmor, najmanje jedan dan odmora u sedmici, te dovoljno vremena za obrazovanje i druge aktivnosti u skladu s njihovim programom tretmana.

Član 161.

(Naknada kao predmet izvršenja odluke suda)

Izuzetno od odredbi iz člana 106. ovog zakona, predmet izvršenja može biti polovina iznosa naknade za rad na osnovu izvršne odluke nadležnog suda po kojoj je zatvorenik obavezan davati izdržavanje djeci, bračnom drugu, odnosno roditeljima, nadoknaditi štetu prouzrokovanu krivičnim djelom ili podmiriti druge obaveze.

Član 162.

(Godišnji odmor)

- (1) Zatvorenici koji su na neprekidnom radu proveli 11 mjeseci, uključujući i vrijeme provedeno na liječenju zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja do kojeg je došlo radom u zavodu, imaju pravo na neprekidan odmor od najmanje 18, a najviše 30 radnih dana u toku jedne godine.
- (2) Zatvorenici koji su osuđeni na kaznu zatvora do jedne godine i koji su na radu proveli neprekidno šest mjeseci imaju pravo na odmor u trajanju od jednog dana za svakih navršenih mjesec dana rada.
- (3) Naknada za odmor zatvorenika utvrđuje se po propisima o radnim odnosima.
- (4) Dužina i način korištenja odmora u smislu st. (1) i (2) ovog člana propisuju se Pravilnikom o kućnom redu.

c. Obrazovanje

Član 163.

(Organiziranje nastave)

- (1) Za maloljetne zatvorenike i mlada punoljetna lica koja nemaju završenu osnovnu školu, zavod je obavezan organizirati nastavu s ciljem sticanja osnovne naobrazbe i nastavu za stručnu naoobrazbu i osposobljavanje, u skladu s propisima o osnovnom i srednjem obrazovanju.
- (2) Nastava iz stava (1) ovog člana organizira se i za ostale zatvorenike za koje je to korisno i potrebno.
- (3) Ako se pokaže pogodnijim, zavod može organizirati nastavu iz stava (1) ovog člana u saradnji s mjesnim školama, o čemu se zaključuje poseban ugovor.
- (4) Zatvorenici mogu biti dopisni vanredni đaci i studenti škola i kurseva van zavoda, ako to razlozi dozvoljavaju i ako se programom tretmana ocijeni da je to potrebno i korisno za ostvarenje cilja izvršenja kazne.
- (5) Zatvorenici koji završe određenu školu ili steknu kvalifikaciju u zavodu dobivaju svjedodžbu. Iz svjedodžbe se ne smije vidjeti da je opća ili druga naobrazba stečena u zavodu.

Član 164.

(Propisi o obrazovanju)

Na rad škola koje se osnivaju u zavodu primjenjuju se propisi o osnovnom i srednjem obrazovanju entiteta, odnosno kantona na čijem se području nalazi zavod.

d. Komuniciranje i pogodnosti

Član 165.

(Pisma i telefon)

- (1) Zatvorenici imaju pravo održavati kontakte s članovima svoje porodice i licima ili predstavnicima organizacija koja mogu pomoći u njihovom tretmanu, putem pisama i telefona bez ograničenja.
- (2) Izuzetno, kada to zahtijevaju razlozi, zavod može vršiti kontrolu pisama i telefonskih razgovora, o čemu se obavještava zatvorenik.

Član 166.

(Posjete)

- (1) Zatvorenici imaju pravo primati posjete članova uže porodice, a po odobrenju upravnika zavoda, mogu ih posjećivati i druga lica, u skladu s Pravilnikom o kućnom redu.
- (2) Ako je zatvorenik strani državljanin, ima pravo da ga posjećuje diplomatski i konzularni predstavnik njegove države ili države koja štiti interese njegove države, u skladu s međunarodnim pravom i u granicama kućnog reda.
- (3) Pravo iz stava (2) ovog člana može se uskratiti samo ako se takvo pravo uskraćuje diplomatskim ili konzularnim predstavnicima Bosne i Hercegovine u državi čiji je zatvorenik državljanin, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.
- (4) Ako je zatvorenik lice bez državljanstva ili izbjeglica, predstavnik međunarodne organizacije koja štiti interese lica bez državljanstva, odnosno izbjeglica, ima pravo, u granicama kućnog reda, posjećivati to lice.

Član 167.

(Pošiljke)

Zatvorenici imaju pravo primati od članova uže porodice pošiljke s rubljem, predmetima za ličnu upotrebu, štampu, knjige te novac, kojima mogu raspolagati, u skladu s kućnim redom.

Član 168.

(Pogodnosti)

- (1) Za dobro ponašanje i zalaganje na radu zatvorenicima se mogu odobravati pogodnosti.
- (2) Pogodnosti su skup poticajnih mjera usmjerenih na pružanje povjerenja zatvoreniku, ublažavanje posljedica deprivacije, poticanje vlastitog učešća u ostvarivanju programa tretmana, jačanje odgovornosti i samopouzdanja radi osposobljavanja zatvorenika za samostalan život u skladu s pravnim poretom i normama građanskog društva.
- (3) Pogodnosti odobrava upravnik zavoda ili lice koje on ovlasti.
- (4) Pogodnosti se mogu koristiti u krugu zavoda i van kruga zavoda.

Član 169.

(Slobodno kretanje, izlazi i dopust)

- (1) Zatvorenicima se mogu odobravati sljedeće pogodnosti koje će koristiti van kruga zavoda, i to:
 1. slobodno kretanje van kruga zavoda u trajanju do 24 sata nakon svakih izdržanih sedam dana kazne zatvora (četiri puta u mjesecu koje u principu treba koristiti neradnim danom);
 2. slobodan izlaz u grad u trajanju do pet sati jednom u mjesecu;
 3. dopust do šest dana u toku jedne godine izdržavanja kazne zatvora (nakon svakih dva mjeseca provedenih na izdržavanju kazne zatvora osuđenom se može odobriti do jedan dan dopusta);
 4. dopust do sedam dana u toku jedne godine izdržavanja kazne zatvora u slučaju teške bolesti ili

- smrti člana porodice, elementarnih nepogoda ili teških socijalnih slučajeva;
5. slobodno kretanje van kruga zavoda do dva dana u toku jedne godine za vjerske praznike;
 6. za svaki državni praznik slobodno kretanje van kruga zavoda do jedan dan u toku jedne godine;
 7. godišnji odmor u krugu porodice.
- (2) Moguće je odobriti pogodnost sa ili bez nadzora. Nadzor se obavezno određuje ako je pogodnost koja se koristi izvan zavoda odobrena:
- a) osobi osuđenoj na kaznu zatvora do deset godina za krivična djela genocida, krivična djela protiv humanosti, ratne zločine, terorizam, nedopuštenu proizvodnju i promet drogama, sprječavanje povratka izbjeglica i raseljenih osoba;
 - b) osobi osuđenoj na više od deset godina zatvora, bez obzira na vrstu krivičnog djela;
 - c) alkoholičaru, ovisniku o drogama ili višestrukom povratniku.

Član 170.

(Procjena rizika)

- (1) Prilikom prvog prijema, kao i prilikom odlučivanja o pogodnostima van zavoda, svaki zatvorenik treba biti procijenjen kako bi se ustanovilo:
 - a) veličina rizika za zajednicu u slučaju bijega zatvorenika,
 - b) vjerovatnost da će takvo lice pokušati pobjeći ili samo ili uz pomoć izvana.
- (2) Klasifikacija sigurnosti treba se neprestano ispitivati tokom cijelog vremena izdržavanja kazne zatvora i shodno procijenjenom stepenu rizika sigurnosnih uslova, donijeti odgovarajuću odluku o odobravanju ili ne odobravanju pogodnosti.
- (3) Procjena rizika bjekstva - sigurnosnih uslova, najmanje uključuje:
 - a) prijetnju javnosti-zajednici u slučaju da zatvorenik pobjegne,
 - b) prethodno ponašanje, pokušaj bjekstva, ranije lišenje slobode po potjernici,
 - c) pristup vanjskoj pomoći,
 - d) ranija osuđivanost,
 - e) lične i porodične prilike,
 - f) raniji boravak van područja BiH, sklonost stalnim putovanjima tj. kretanju iz mjesta u mjesto ili često mijenjanje mjesta prebivališta, odnosno boravišta,
 - g) lično učešće u ostvarivanju programa tretmana,
 - h) priroda krivičnog djela zbog kojeg je zatvorenik osuđen,
 - i) način, pobude i posljedice izvršenog krivičnog djela,
 - j) stav prema žrtvi,
 - k) dužina izrečene kazne zatvora,
 - l) moguća prijetnja drugim zatvorenicima,
 - m) kao i druge okolnosti koje mogu biti značajne za procjenu sigurnosnog rizika.

Član 171.

(Nadzor van obaveznog nadzora)

- (1) Osim obaveznog nadzora, potreba za određivanjem mjera nadzora ocjenjivat će se i određivati prilikom svakog odobravanja pogodnosti.
- (2) Nadležna služba zavoda dužna je, pored procjene rizika i drugih okolnosti u skladu sa članom 170. ovog zakona, prilikom odobravanja pogodnosti, pratiti ponašanje i tretman osuđenog lica i to redovno, organizirano uz sistemsko zapažanje i praćenje navedenih lica primjenom

savremenih penoloških metoda, odnosno u skladu s članom 18. ovog zakona.

- (3) Mjere nadzora mogu trajati dok postoji potreba, a najduže 15 dana do isteka kazne.

Član 172.

(Mjere nadzora, zabrane i ograničenja)

- (1) Zavodska uprava koristi nadzor kako bi mogla procijeniti opasnost koja prijete od svakog zatvorenika, osigurati da svaki zatvorenik bude podvrgnut uslovima sigurnosti, a sve s ciljem sprečavanja bjekstva zatvorenika i zaštite javnosti - javnog poretka, na način da nadzirani proces dovede do tačke sigurnog puštanja zatvorenika u zajednicu za vrijeme izdržavanja kazne zatvora i održavanja ravnoteže između programa sigurnosti i socijalne reintegracije.
- (2) Nadzor podrazumijeva uvid u djelatnost i ponašanje zatvorenika koji se provodi redovno, organizirano i sistematski, primjenom mjera zabrane, obavještanja, oduzimanja nedozvoljenih predmeta, privremenim zadržavanjem isprava, praćenjem lica, predmeta ili događaja, vizuelno ili putem tehničkih metoda i sredstava.
- (3) Mjere zabrane koje se mogu odrediti prema zatvoreniku koji koristi pogodnosti van kruga zavoda su:
 - a) zabrana napuštanja boravišta ili prebivališta i
 - b) zabrana putovanja.
- (4) U ostale mjere zabrane spadaju:
 - a) zabrana posjećivanja određenih mjesta ili područja,
 - b) zabrana boravka u blizini određenih objekata ili institucija,
 - c) zabrana sastajanja s određenim licima,
 - d) zabrana posjećivanja određene adrese ili adresa,
 - e) zabrana promjene mjesta korištenja pogodnosti,
 - f) zadržavanje isprave-privremeno, koje se mogu koristiti za prelazak državne granice i vozačke dozvole,
 - g) zahtjev za povremeno javljanje policijskoj upravi ili drugom određenom državnom organu,
 - h) zahtjev da period pogodnosti van zavoda prema zatvoreniku bude predmetom bliskog nadzora,
 - i) zahtjev za prebivanjem na određenoj adresi,
 - j) zahtjev da bude na određenoj adresi u određeno vrijeme,
 - k) ograničenja udaljenosti kretanja van sjedišta zavoda.
- (5) Upravnik zavoda uz korištenje pogodnosti može izreći mjere zabrane i ostale mjere zabrane, bilo zasebno ili zajedno, kao i traženje od nadležne policijske uprave ili drugog organa, povremeno ili stalno informiranje ili izvještaj o načinu ponašanja i korištenja pogodnosti od strane zatvorenika ili odrediti prilikom izlaska u grad ili drugo mjesto koje je od mjesta sjedišta zavoda udaljeno više od 5 km, da zatvorenici mogu posjetiti takvo mjesto samo uz prethodno pismeno odobrenje upravnika u kojem mora biti navedeno takvo mjesto.
- (6) U toku izdržavanja kazne, mjeru zabrane ili nadzora, određuje i ukida upravnik zavoda, koji može, osim mjera iz st. (3) i (4) ovog člana, uključiti i druge mjere u skladu s Pravilnikom.
- (7) Protiv odluke upravnika iz stava (5) ovog člana, zatvorenik može uputiti predstavku ili drugi podnesak Ministarstvu pravde, inspektoru zaduženom za nadzor rada zavoda ili uputiti pritužbu državnom ombudsmenu. Navedene podneske s ciljem zaštite svojih prava zatvorenik može upućivati pojedinačno ili kumulativno po svom slobodnom izboru i redoslijedu bez ikakvih ograničenja.

Član 173.

(Izvršavanje mjera zabrane)

- (1) Mjere zabrane i ostale mjere zabrane, naređene uz odobrenje o korištenju pogodnosti, izvršava nadležni policijski organ ili drugi određeni državni organ.
- (2) Upravnik zavoda dužan je policijskim organima u mjestu sjedišta zavoda i u mjestu korištenja pogodnosti, osim obavještenja o svim zatvorenicima koji koriste pogodnosti na području njihove nadležnosti, dostaviti i sve pisane odluke o svim određenim mjerama zabrane, zahtjevima, kao i sve važne informacije koje mogu biti značajna za pitanja sigurnosti i zaštite javnog poretka.
- (3) Upravnik zavoda dužan je sve pisane odluke i informacije iz stava (2) ovog člana dostaviti i drugom državnom organu, koji je određen za izvršenje mjera zabrane, određenog zahtjeva ili nadzora.

Član 174.

(Ograničenja za odobravanje pogodnosti)

- (1) Sljedećim licima ne mogu se odobravati pogodnosti koje će se koristiti van kruga zavoda, prije nego izdrže tri petine izrečene kazne zatvora:
 1. Licima koja su osuđena na kaznu zatvora do deset godina za krivična djela genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina, terorizma, neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga, sprečavanja povratka izbjeglica i raseljenih lica.
 2. Svim licima osuđenim na kaznu zatvora preko deset godina bez obzira na vrstu krivičnog djela.
 3. Alkoholičarima, narkomanima i višestrukim povratnicima.
- (2) Licima koja su osuđena na kaznu zatvora od osam do deset godina, a nisu počinila krivična djela iz tač. 1. i 2. stava (1) ovog člana i nisu višestruki povratnici, alkoholičari ili narkomani, pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda mogu se odobriti nakon izdržane jedne polovine izrečene kazne zatvora, a za lica osuđena na kaznu zatvora od pet do osam godina zatvora, pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda, mogu se odobriti nakon izdržane jedne trećine kazne zatvora.
- (3) Pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda mogu se odobravati ostalim zatvorenicima nakon izdržane jedne četvrtine kazne zatvora.
- (4) Za zatvorenike koji su počinili krivična djela iz tač. 1. i 2. stava (1) ovog člana, kao i za one za koje se procijeni da bi njihov boravak na slobodi mogao izazvati negativne reakcije socijalne sredine, pri odobravanju pogodnosti iz člana 169. ovog zakona potrebno je pribaviti mišljenje nadležne policijske uprave i nadležnog općinskog organa socijalne zaštite.
- (5) Kriteriji iz st. (1), (2), (3) i (4) ovog člana ne odnose se na odobravanje pogodnosti iz tačke 4. člana 169. ovog zakona koja se koristi u vanrednim prilikama.
- (6) Uz molbu za odobravanje pogodnosti iz tačke 4. člana 169. ovog zakona, zatvorenik je dužan priložiti dokumentaciju u vezi s razlogom zbog kojeg traži dopust.
- (7) Svako neopravdano kašnjenje s korištenja pogodnosti duže od 24 sata smatra se bjekstvom.
- (8) Pogodnosti iz člana 169. ovog zakona ne mogu se koristiti van područja Bosne i Hercegovine.
- (9) Za vrijeme boravka na liječenju u zdravstvenoj ustanovi van zavoda, zatvoreniku se ne mogu odobravati vanzavodske pogodnosti.

Član 175.

(Uskraćivanje korištenja pogodnosti za određeni period)

- (1) U izuzetnim prilikama, a naročito u slučaju epidemija bolesti, elementarnih nepogoda ili kada to nalažu interesi sigurnosti ili iz drugih opravdanih razloga u skladu sa zakonom i drugim propisima za određeni period, korištenje pogodnosti može se uskratiti.
- (2) Uskraćivanje pogodnosti upravnik zavoda može ograničiti na period do mjesec dana, s tim da zbog posebnih prilika ova mjera može biti produžena za još 30 dana po odobrenju ministra pravde.

Član 176.

(Ograničenja za odobravanje pogodnosti lica kojima je oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine ili koja su proglašena opasnim po nacionalnu sigurnost)

Licu kojem je oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine ili koje je proglašeno opasnim za nacionalnu sigurnost Bosne i Hercegovine za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili druge mjere izrečene u skladu sa zakonom neće se odobravati pogodnosti van kruga zavoda za vrijeme trajanja navedenih pravnih stanja ili pravnih situacija, odnosno nekog drugog sličnog pravnog statusa određenog na osnovu posebnog zakona ili drugog odgovarajućeg propisa.

Član 177.

(Pravila o korištenju pogodnosti)

- (1) Uslovi i način korištenja pogodnosti iz člana 169. ovog zakona, uključujući pravila o nadzoru osobe tokom korištenja pogodnosti, kao i pogodnosti koje se koriste u krugu zavoda, propisat će se Pravilnikom o kućnom redu.
- (2) Žalbe na odluke o korištenju pogodnosti mogu se podnijeti Ombudsmenu Bosne i Hercegovine.

e. Ovlaštenja nakon izvršenja mjere usamljenja

Član 178.

(Premještanje u posebno odjeljenje)

- (1) Ako nakon izvršenja mjere usamljenja nisu prestali razlozi zbog kojih je ta mjera određena, zatvorenik se može premjestiti u posebno odjeljenje zavoda zatvorenog tipa s pojačanim nadzorom iz člana 188. ovog zakona.
- (2) Zatvorenik ostaje u posebnom odjeljenju iz stava (1) ovog člana dok ne prestanu razlozi zbog kojih je smješten u to odjeljenje.
- (3) U slučaju iz stava (1) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe st. (6), (7) i (8) člana 119. ovog zakona.

Član 179.

(Premještanje u posebno odjeljenje u drugi zavod)

- (1) Zatvorenik kojem nakon izvršene mjere usamljenja nisu prestali razlozi zbog kojih je ta mjera određena i koji je u zavodu poluotvorenog tipa ili zavodu zatvorenog tipa bez posebnog odjeljenja s pojačanim nadzorom može se premjestiti u posebno odjeljenje zavoda zatvorenog tipa s pojačanim nadzorom iz člana 188. ovog zakona.
- (2) Rješenje u slučaju iz stava (1) ovog člana donosi ministar pravde.
- (3) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana može se uložiti žalba Ministarstvu pravde u roku od tri dana od dana prijema rješenja, s tim da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) Rješenje iz stava (3) ovog člana doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

6. Prekid izdržavanja kazne zatvora

Član 180.

(Ovlaštenje za prekid izdržavanja)

- (1) Zatvoreniku se može dozvoliti prekid izdržavanja kazne zatvora.

- (2) Odredbe čl. 145., 146., 147. i 148. ovog zakona shodno se primjenjuju i u slučaju prekida izdržavanja kazne zatvora.
- (3) Prekid izdržavanja kazne zatvora izvršit će se i u slučaju kada Krivično odjeljenje Suda odredi mjeru pritvora za drugo krivično djelo.
- (4) O prekidu izdržavanja kazne zatvora rješenjem odlučuje Krivično odjeljenje Suda.
- (5) U slučaju iz stava (4) ovog člana Sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudija.

Član 181.

(Podnošenje molbe)

Molba zatvorenika za prekid izdržavanja kazne zatvora i mišljenje zavoda dostavljaju se Krivičnom odjeljenju Suda u roku od tri dana.

Član 182.

(Žalba protiv rješenja Suda)

- (1) Protiv rješenja iz stava (4) člana 180. ovog zakona zatvorenik može izjaviti žalbu predsjedniku Suda u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
- (2) Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.
- (3) Vrijeme provedeno na prekidu izdržavanja kazne zatvora, odobrenom od strane Suda, ne računa se u vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

Član 183.

(Stavljanje van snage rješenja o prekidu)

- (1) Ako se za vrijeme trajanja prekida izdržavanja kazne zatvora utvrdi da su prestale okolnosti zbog kojih je prekid dozvoljen, ili je prekid dozvoljen na osnovu lažnih isprava ili drugih dokaza, odnosno da se prekid ne koristi s ciljem s kojim je dozvoljen, rješenje iz čl. 180. ili 182. ovog zakona stavit će se van snage, a zatvoreniku naložit će se da se javi na dalje izdržavanje kazne zatvora odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
- (2) Rješenje iz stava (1) ovog člana dostavlja se zavodu i zatvoreniku.
- (3) Na rješenje iz stava (2) ovog člana zatvorenik ima pravo žalbe u roku od tri dana. Žalba ne odgađa izvršenje.
- (4) Ako se zatvorenik ne javi na daljnje izdržavanje kazne zatvora u roku određenom u rješenju, zavod će postupiti po odredbama iz st. (8) do (11) člana 139. ovog zakona.

7. Premještaj tokom izdržavanja kazne

Član 184.

(Podnošenje molbe i odluka o premještaju)

- (1) Ako je zatvorenik izdržao jednu polovinu kazne zatvora i koristi vanzavodske pogodnosti, može podnijeti molbu za premještaj u drugi zavod u entitetu u kojem ima prebivalište, odnosno boravište.
- (2) O premještaju zatvorenika odlučuje ministar pravde uz pribavljeno mišljenje zavoda.
- (3) U slučaju kada je riječ o zatvoreniku koji se s obzirom na kategorizaciju kazneno - popravnih zavoda i internu klasifikaciju zatvorenika ne bi mogao uklopiti u tretman u drugom zavodu, molba će se odbiti.
- (4) Ako je molba podnesena prije roka iz stava (1) ovog člana, odbacit će se kao preuranjena.
- (5) Ako je molba odbijena, nova molba može se podnijeti po proteku šest mjeseci od dana pravosnažnosti rješenja.
- (6) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana može se uložiti žalba Ministarstvu pravde u roku od tri dana.

Član 185.

(Upravnikova odluka o premještaju)

- (1) Upravnik zavoda može predložiti premještaj zatvorenika u drugi zavod u entitetu u kome zatvorenik ima prebivalište,

odnosno boravište radi efikasnije realizacije tretmana ili kada je to neophodno iz sigurnosnih razloga.

- (2) Ministar pravde može donijeti odluku o premještaju i bez prijedloga upravnika zavoda.
- (3) Troškove premještaja snosi zavod.

Član 186.

(Žalbe)

- (1) Žalba na rješenje kojim se dozvoljava premještaj ne zadržava izvršenje rješenja.
- (2) Rješenje po žalbama iz stava (6) člana 184. je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

8. Izvršenje kazne dugotrajnog zatvora

Član 187.

(Opća odredba)

Odredbe ovog zakona o izvršenju kazne zatvora primjenjuju se i na izvršenje kazne dugotrajnog zatvora ako čl. 188. do 192. ovog zakona nije drugačije propisano.

Član 188.

(Pojačani nadzor)

- (1) Kazna dugotrajnog zatvora može se izvršavati u posebnom odjeljenju zavoda zatvorenog tipa u odvojenim prostorijama za boravak od ostalih zatvorenika i uz mjere pojačanog nadzora.
- (2) Pod pojačanim nadzorom podrazumijeva se posmatranje i češća kontrola zatvorenika noću i danju, a izvršava se na način da ne remeti svakodnevne aktivnosti.
- (3) Lica koja izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora svrstavaju se u posebne odgojne grupe, s tim da na jednog odgovajatelja dolazi do 25 zatvorenika.

Član 189.

(Tretman sigurnosti prema zatvorenicima pod pojačanom sigurnošću)

- (1) Prema zatvorenicima koji su podvrgnuti tretmanu pojačane sigurnosti, sve dok predstavljaju rizik, treba stvarati interes humanog tretmana, posebno ohrabrujući zatvorenike da smanje rizik koji je procijenjen da predstavljaju, podržavanja djelotvorne kontrole i sigurnosti i potrebu za sigurnošću lica, što ukazuje da treba izgrađivati dobru internu atmosferu uspostavom pozitivnih odnosa između zatvorenika i zavodskog osoblja.
- (2) Rizični zatvorenici za sigurnost zavoda i javnosti i javni poredak društvene zajednice, kao što je mjera usamljenja, smještaj u posebno odjeljenje i pojačani nadzor, trebali bi u takvim prostorima uživati odgovarajući tretman kao kompenzaciju za strogu situaciju takvih odjela zavoda i treba ih ohrabriti da rade na prestanku razloga za primjenu ove mjere kroz druženja s drugim zatvorenicima u takvom odjelu kao i veći izbor aktivnosti u tretmanu maksimalne sigurnosti, prema programu aktivnosti koji je donijela uprava zavoda u odnosu na navedenu kategoriju zatvorenika, uz posvećivanje posebne pažnje zdravstvenih problema koji se mogu pojaviti kao rezultat takvog tretmana sigurnosti i pokušati se boriti protiv mogućih negativnih efekata navedene pojačane sigurnosti.
- (3) Zatvorenici ne bi smjeli biti podvrgnuti dodatnim mjerama sigurnosti duže nego što je to neophodno, a što će se postići redovnim preispitivanjem takvih odluka, odnosno da li je i dalje neophodan smještaj u posebnom visokorizičnom odjelu ili odjelu pojačanih mjera sigurnosti, i to svakih šest mjeseci od donošenja takvog rješenja od strane upravnika i koja mjera može biti produžavana samo po pisanom odobrenju ministra pravde osim prema zatvoreniku kome je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, kada će se preispitivanje vršiti najmanje jedanput godišnje kroz

pregled napretka zatvorenika u postupku reklasifikacije zatvorenika. Mjera se mora okončati čim prestanu postojati razlozi za njeno postojanje.

- (4) Osim zatvorenika iz člana 169. stav (2) ovog zakona, zatvorenici pravosnažno osuđeni za ostala krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom i za krivična djela organiziranog kriminala iz člana 250. st. (2) i (3) Krivičnog zakona, kao i zatvorenici prema kojima je izrečena administrativna mjera usamljenja, premještanje u poseban odjel s pojačanim nadzorom ako nisu prestali razlozi zbog kojih je bila izrečena mjera usamljenja i kada je određena mjera pojačanog nadzora kod izvršavanja kazne dugotrajnog zatvora, rizična su grupa u smislu prijetnji i mogućnosti nasilja takvih zatvorenika od drugih zatvorenika i obaveza je države da zaštiti takvu vrstu osuđenika od prijetnji nasiljem ili drugog opasnog i teškog narušavanja sistema izvršenja kazne zatvora bilo odvajanjem od drugih zatvorenika, razdvajanjem ili traženjem premještaja za boravak u drugom zavodu, a što će predstavljati i zavisiti u pogledu izbora pristupa od ocjene i procjene svakog pojedinačnog slučaja.
- (5) Protiv rješenja iz stava (3) ovog člana zatvorenik ima pravo žalbe Ministarstvu pravde u roku od tri dana od dana prijema rješenja, s tim da žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (6) Rješenje iz stava (5) ovog člana doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.
- (7) Pravila o uslovima, načinu i tretmanu izdržavanja kazne zatvorenika u posebnom odjeljenju pod pojačanim nadzorom ili sigurnošću donijet će ministar pravde.

Član 190.

(Ograničenje odobravanja pogodnosti)

Licima koja izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora ne mogu se odobravati pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda dok ne izdrže dvije trećine izrečene kazne.

Član 191.

(Ograničenja radnog angažmana)

Zatvorenici koji izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora ne mogu se radno angažirati na poslovima van kruga zavoda dok ne počnu s korištenjem pogodnosti van kruga zavoda.

Član 192.

(Kontrola komunikacije)

Zatvorenicima koji izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora vrši se kontrola pisama i telefonskih razgovora.

9. Otpust

a) Uslovni otpust

Član 193.

(Komisija za uslovni otpust)

- (1) Kako bi se zatvorenici podstakli da razriješe probleme i situacije koje su dovele do činenja krivičnog djela, uspostavlja se sistem uslovnog otpusta, na osnovu kojeg se može uslovno otpustiti zatvorenik za kojeg se procijeni da više ne predstavlja neprihvatljiv rizik za zajednicu.
- (2) O uslovnom otpustu zatvorenika kojima je kaznu zatvora izrekao Sud, odlučuje Komisija za uslovni otpust. Komisiju imenuje ministar pravde.
- (3) Komisija ima pet članova, od kojih je jedan predsjednik. Kvorum za donošenje odluka čine tri člana.
- (4) Komisija se sastoji od po jednog predstavnika Suda i Ministarstva pravde, te tri nezavisna člana iz relevantne stručne oblasti. Članovi Komisije imenuju se na period od pet godina, s mogućnošću ponovnog izbora na još jedan mandat. U slučaju prestanka mandata nekog od članova Komisije, mandat njegovog zamjenika trajat će do isteka

tekućeg mandata Komisije. Ovo imenovanje neće biti smetnja za ponovno imenovanje za člana Komisije u pogledu broja mandata, ako je preostalo vrijeme mandata Komisije kraće od dvije godine.

- (5) Komisija je u svom radu nezavisna. Članovi mogu dati ostavku u bilo kom momentu, a mogu biti razriješeni dužnosti isključivo radi utvrđenog kršenja dužnosti, počinjenog krivičnog djela, ili iz drugih ozbiljnih razloga, utvrđenih u postupku. Rješenje o razrješenju predsjednika ili bilo kojeg člana Komisije, ako se dokaže da postoji osnov za razrješenje, donosi ministar pravde.
- (6) Komisija donosi Poslovnik o radu.

Član 194.

(Informacije koje se dostavljaju Komisiji)

- (1) O uslovnom otpustu Komisija rješava na osnovu molbe ili saglasnosti zatvorenika, na osnovu molbe člana njegove uže porodice ili na prijedlog upravnika zavoda.
- (2) Molbe, odnosno prijedlozi dostavljaju se Komisiji putem zavoda.
- (3) Zavod uz molbu dostavlja podatke o postignutom uspjehu u programu tretmana zatvorenika, podatke o eventualnim ranijim osudama, opis krivičnog djela, podatke o ponašanju zatvorenika, kao i ostale izvještaje drugih stručnih lica koja su angažirana u radu sa zatvorenikom, te druge podatke značajne za odluku. Uz molbu zatvorenika prilaže se i mišljenje zavoda o osnovanosti molbe, odnosno prijedloga.
- (4) Prilikom sagledavanja zdravstvenog stanja lica na izdržavanju kazne zatvora, ljekar može podnijeti inicijativu upravniku zavoda za ocjenu opravdanosti podnošenja prijedloga za uslovni otpust upravnika zavoda ako teže ili akutno zdravstveno stanje zatvorenika na to ukazuje ili ako medicinska procjena ukazuje na nemogućnost izlječenja ili progresivnost, odnosno postepeno pogoršavanje zdravstvenog stanja lica s opasnošću po život takvog zatvorenika i koja inicijativa će sadržavati pribavljeno mišljenje stručnog tima ljekara iz odgovarajuće medicinske oblasti.
- (5) Pri donošenju odluke o uslovnom otpustu Komisija se mora ograničiti na sljedeće kriterije:
 1. ranija osuđivanost;
 2. ponašanje u zavodu;
 3. učešće u programu tretmana;
 4. stav prema žrtvi;
 5. rizik ponovnog činenja krivičnih djela;
 6. adekvatnost prijedloga za izmještanje.
- (6) Svi izvještaji koje zavod pripremi za Komisiju za uslovni otpust dostavljaju se i samom zatvoreniku, kojem se na taj način pruža prilika da Komisiji podnese pismene podneske u vezi s njihovim sadržajem.

Član 195.

(Obavezni prijedlog upravnika za uslovni otpust)

- (1) Upravnik zavoda obavezno upućuje Komisiji, po službenoj dužnosti, prijedloge za sve zatvorenike koji se mogu uzeti u razmatranje za uslovni otpust i to u roku od 30 dana prije datuma kada ističe dvije trećine od izrečene kazne i koji ispunjavaju predviđene zakonske uslove iz oblasti uslovnog otpusta, obuhvatajući i negativne izvještaje i mišljenja zavoda u kojima nije predloženo odobravanje uslovnog otpusta.
- (2) Prijedloge kao i negativne izvještaje i mišljenja iz stava (1) ovog člana upravnik zavoda dostavlja Komisiji, po sadržaju, obimu i proceduri, shodno članu 194. ovog zakona.

Član 196.

(Mjere nadzora, zabrane ili ograničenja i javljanje nadležnom organu u pogledu pomoći prema uslovno otpuštenom licu)

- (1) Prilikom odobravanja uslovnog otpusta, Komisija može u svom rješenju licu kojem odobrava uslovni otpust izreći mjere nadzora, zabrane ili ograničenja navedene u članu 172. stav (3) i stav (4) tač. a), b), c), d), f), g), h) i i) ovog zakona, kao i obavezati ga na javljanje nadležnom organu socijalne zaštite ili drugom pravnom licu ili organizaciji koji pružaju pomoć ili druge oblike zbrinjavanja lica otpuštenih sa izdržavanja kazne zatvora.
- (2) U slučaju izricanja mjera ili obaveza iz stava (1) ovog člana, zavod je dužan, osim licima i organima iz člana 198. stav (2) ovog zakona, navedeno rješenje dostaviti i nadležnom policijskom organu ili organu socijalne zaštite ili drugom pravnom licu koji pruža drugu vrstu pomoći prema mjestu prebivališta ili boravišta uslovno otpuštenog lica.
- (3) Mjere nadzora, zabrane ili ograničenja izvršava nadležni policijski ili drugi određeni državni organ, a mjere socijalne zaštite ili druge pomoći nadležni organ socijalne zaštite ili drugo pravno lice koje se bavi pružanjem druge vrste pomoći ili zbrinjavanja prema navedenoj kategoriji lica.
- (4) Organi iz stava (3) ovog člana, u slučaju kršenja ili nepridržavanja izrečenih mjera zabrane ili zatraženog ispunjenja određenih obaveza socijalne zaštite ili druge vrste pomoći, dužni su odmah obavijestiti Sud ili drugi sud u Bosni i Hercegovini kada je na njega Sud prenio vođenje postupka ili drugo tijelo, u skladu sa Zakonom ili međunarodnim ugovorom i Komisiju.
- (5) Po dobivanju obavještenja iz stava (4) ovog člana, Sud može takvom licu rješenjem izreći opomenu ili odrediti novi rok za izvršenje navedenih mjera ili obaveza ili rješenje o uslovnom otpustu staviti van snage i takvu odluku dostaviti organima policije na izvršenje i vraćanje na daljnje izdržavanje kazne zatvora u zavod iz kojeg je otpušten na uslovni otpust.
- (6) Protiv rješenja iz stava (5) ovog člana uslovno otpušteno lice ima pravo žalbe predsjedniku Suda u roku od tri dana od dana prijema rješenja, s tim da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (7) O žalbi protiv rješenja iz stava (6) ovog člana odlučuje predsjednik Suda i doneseno rješenje po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.
- (8) Mjere nadzora, zabrane ili ograničenja i javljanja nadležnom organu u pogledu pomoći uslovno otpuštenom licu obavezno se izriču za lica i krivična djela iz člana 169. stav (2), u vezi s članom 174. stav (1) ovog zakona.
- (9) Za vrijeme uslovnog otpusta zatvorenik ne može napuštati teritoriju Bosne i Hercegovine, osim ako međunarodnim ugovorom, odnosno sporazumom ili drugim posebnim propisom nije drugačije određeno.

Član 197.

(Informacije o rezultatima koji su postignuti u procesu izvršenja uslovnog otpusta)

- (1) Organ socijalne zaštite, policije ili drugi određeni državni organ, odnosno pravno lice, dužni su Sudu, drugom sudu u Bosni i Hercegovini kada je na njega Sud prenio vođenje postupka ili drugom tijelu, u skladu sa Zakonom ili međunarodnim ugovorom, i Komisiji za uslovni otpust, najmanje jednom u šest mjeseci, odnosno na njihov zahtjev i češće, dati informacije o rezultatima koji su postignuti u procesu izvršenja uslovnog otpusta.
- (2) Za osuđena lica za koja je izrečena mjera nadzora, zabrane ili ograničenja prilikom odobravanja uslovnog otpusta

organ policije dužan je informacije iz stava (1) ovog člana dostaviti sudu i Komisiji.

- (3) Nadležni organ socijalne zaštite ili drugi određeni organ dužan je, u roku od 15 dana od dana prijema rješenja Komisije za uslovni otpust kao i dokumentacije i podataka od zavoda, uslovno otpušteno lice kome je određena mjera ispunjenja određene obaveze ili drugih oblika zbrinjavanja upoznati s radnjama pomoći koje može preduzeti, ali ga i poučiti o njegovim obavezama u toku trajanja uslovnog otpusta.

Član 198.

(Dostavljanje rješenja Komisije)

- (1) Uslovni otpust odobrava se ili odbija rješenjem. Rješenje mora biti obrazloženo.
- (2) Rješenje Komisije o uslovnom otpustu dostavlja se zavodu, koji je dužan po jedan primjerak dostaviti zatvoreniku i Sudu.
- (3) Ako je podnositelj molbe član porodice, o ishodu ga obavještava Ministarstvo pravde.

Član 199.

(Stavljanje van snage rješenja o otpustu)

Ako u periodu nakon donošenja rješenja o uslovnom otpustu a prije dana otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora na uslovni otpust zatvorenik učini disciplinski prekršaj, Komisija može rješenje staviti van snage.

Član 200.

(Žalba i ponovno podnošenje molbe)

- (1) Protiv odluke Komisije iz člana 199. ovog zakona ne može se izjaviti žalba, niti pokrenuti upravni spor.
- (2) Zatvorenik ima pravo ponovnog podnošenja molbe za uslovni otpust nakon proteka jedne godine od posljednje odluke Komisije, ili i prije toga ako tako odluči Komisija u kojem slučaju će se ujedno odlučiti o zahtjevu-molbi za prijevremeno odobrenje za podnošenje molbe za uslovni otpust i o odobrenju uslovnog otpusta.

Član 201.

(Uslovni otpust za izrečene kazne zatvora do dvije godine)

- (1) U pogledu izrečenih kazni zatvora do dvije godine, zatvorenik će nakon izdržane dvije trećine kazne dobiti obavezni uslovni otpust koji podrazumijeva ispunjenje zakonskih uslova iz člana 44. Krivičnog zakona, odnosno kriterija iz člana 194. ovog zakona.
- (2) Rješenje iz stava (1) ovog člana donosi upravnik zavoda, a mjere nadzora preporučuje služba tretmana o kojima odlučuje upravnik zavoda navedenim rješenjem.
- (3) Zatvorenici koji nisu koristili vanzavodske pogodnosti ili su disciplinski tretirani ili su narušavali pravila kućnog reda ili se nisu podvrgavali programu tretmana ili su se ponašali suprotno naređenjima službenih lica zavoda automatski ne dobivaju obavezni uslovni otpust, već o takvom zatvoreniku odluku kao i eventualne mjere nadzora donosi Komisija po važećim propisima.
- (4) Potrebnu dokumentaciju s prednjim i drugim činjenicama iz stava (3) ovog člana upravnik zavoda dostavlja Komisiji, shodno odredbama kojima se regulira postupanje upravnika prilikom davanja prijedloga za uslovni otpust.

Član 202.

(Nadležnost za rješavanje molbe za uslovni otpust)

U pogledu postupanja po molbi ili prijedlogu za rješavanje o uslovnom otpustu zatvorenika osuđenog od entitetskog suda ili Suda Brčko Distrikta BiH po osnovu zakona entiteta i Brčko Distrikta BiH, a koji izdržava kaznu zatvora ili je za vrijeme izdržavanja kazne premješten u zavod drugog entiteta, Brčko Distrikta BiH ili Zavoda, nadležan je organ entiteta ili Brčko

Distrikta BiH na čijem području je sjedište suda koji je sudio u prvom stepenu i koji je izrekao prvostepenu presudu primjenom odgovarajućeg zakonskog propisa, ako posebnim zakonom nije posebno određeno.

Član 203.

(Godišnji izvještaj)

Godišnji izvještaj o svom radu Komisija dostavlja ministru pravde.

Član 204.

(Ovlaštenja upravnika zavoda u vezi sa uslovnim otpustom)

- (1) Zatvorenika koji ispoljava primjereno ponašanje, zalaže se na radu i aktivno učestvuje u procesu prevaspitavanja, a izdržao je najmanje 4/5 kazne zatvora, upravnik zavoda može uslovno pustiti na slobodu do tri mjeseca prije isteka kazne.
- (2) Ova odredba o uslovnom otpustu ne primjenjuje se na lica kojima je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora.

b) Otpuštanje zatvorenika

Član 205.

(Dan otpusta)

- (1) Zatvorenik se otpušta iz zavoda onog dana kada mu istekne kazna ili onog dana kada mu počinje teći uslovni otpust.
- (2) Ako posljednji dan izdržavanja kazne zatvora pada u dane praznika ili drugi dan kada zavod ne radi, zatvorenik se otpušta posljednjeg radnog dana koji tom danu prethodi.
- (3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, kada je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora, otpuštanje zatvorenika iz zavoda vršit će se i u neradne dane.
- (4) Zavod je dužan da o otpuštanju svakog zatvorenika sa izdržavanja kazne zatvora obavijesti Krivično odjeljenje Suda u roku od osam dana.

Član 206.

(Pomoć po otpustu)

- (1) Lice koje se otpušta iz zavoda ima pravo na troškove prijevoza do svog ranijeg prebivališta ili do mjesta prebivališta njegove uže porodice, a ako je stranac, do graničnog prijelaza. Izuzetno na obrazložen zahtjev lica koje se otpušta, odobrit će mu se troškovi prijevoza do drugog mjesta po izboru na teritoriji BiH.
- (2) Troškove prijevoza snosi zavod.
- (3) Ako zatvorenik koji se otpušta iz zavoda nema odjeću ili obuću, niti sredstva da ih nabavi, zavod će mu osigurati prikladnu odjeću i obuću.
- (4) Ako je u vrijeme kad se otpušta sa izdržavanja kazne zatvorenik teško bolestan i usljed toga nesposoban za putovanje, zavod će ga smjestiti u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja. Ako zatvorenik nema sredstava da plati troškove liječenja, a oboljenje je nastalo za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, troškove za prvi mjesec snosi Ministarstvo pravde, a nakon toga općina u kojoj je zatvorenik imao prebivalište, odnosno boravište u vrijeme upućivanja na izdržavanje kazne zatvora u zavod.

Član 207.

(Obavještenje zavoda o potrebi pomoći nakon izvršenja kazne zatvora)

- (1) Osim pomoći po otpustu iz člana 206. ovog zakona, zavod je dužan, prije otpuštanja zatvorenika sa izdržavanja zatvorske kazne, ustanoviti da li mu je i kakva pomoć potrebna nakon otpuštanja.
- (2) O potrebi i vrsti pomoći iz stava (1) ovog člana zavod će obavijestiti organ socijalne zaštite nadležan prema prebivalištu, odnosno boravištu otpuštenog lica, kao i drugu ustanovu ili pravno lice, odnosno odgovarajuću

organizaciju ili udruženje, u čijem je djelokrugu pružanje pomoći licima otpuštenim sa izdržavanja zatvorske kazne.

- (3) Otpuštenom strancu plaćaju se troškovi prijevoza do graničnog prijelaza ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Član 208.

(Dostavljanje adrese po otpustu)

- (1) Prilikom otpuštanja iz zavoda uslovno otpušteno lice naznačit će mjesto u kome će boraviti za vrijeme trajanja uslovnog otpusta. Po dolasku u ovo mjesto uslovno otpušteno lice dužno je da se prijavi organima iz člana 153. ovog zakona.
- (2) U slučaju promjene mjesta boravka uslovno otpušteno lice dužno je o tome obavijestiti organe iz stava (1) ovog člana.

Član 209.

(Obavještenje zavoda o potrebi pomoći uslovno otpuštenom licu)

Prilikom otpuštanja iz zavoda uslovno otpuštenog lica zavod je, osim dostavljanja obavještenja organima iz člana 153. u vezi s članom 208. ovog zakona, dužan ustanoviti da li mu je i kakva pomoć potrebna i u roku od tri dana od dana kada mu počinje teći uslovni otpust obavijestiti organ socijalne zaštite nadležan prema mjestu boravišta uslovno otpuštenog lica, kao i drugu ustanovu ili pravno lice, odnosno odgovarajuću organizaciju ili udruženje u čijem je djelokrugu pružanje pomoći licima otpuštenim sa izdržavanja zatvorske kazne.

Član 210.

(Otpuštanje zbog amnestije i pomilovanja)

- (1) U slučaju da se zatvorenik otpušta iz zavoda na osnovu Zakona o amnestiji, zavod je dužan da ga otpusti najkasnije 24 sata nakon prijema rješenja o amnestiji, ako Zakonom o amnestiji nije drugačije određeno.
- (2) U slučaju da se zatvorenik otpušta iz zavoda na osnovu odluke o pomilovanju, zavod je dužan da ga otpusti istog dana po prijemu odluke o pomilovanju, a najkasnije u roku od 24 sata.

Član 211.

(Potvrda o izdržanoj kazni)

- (1) Svakom licu uslovno puštenom na slobodu izdaje se potvrda o izdržanoj kazni.
- (2) Potvrdu iz stava (1) ovog člana izdaje upravnik zavoda.
- (3) Obrazac i sadržaj potvrde iz stava (1) propisuje ministar pravde.

VI - IZVRŠENJE KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA

Član 212.

(Opća odredba)

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, osim ako odredbama čl. 213. do 219. ovog zakona nije drugačije propisano.

Član 213.

(Smještaj u posebno odjeljenje ili zavod)

- (1) Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnom odjeljenju za maloljetnike u zavodu ili u posebnom zavodu u entitetu u kome zatvoreno lice ima prebivalište, odnosno boravište, u kome maloljetna lica mogu ostati do navršene 23. godine života, a ako do tada ne budu izdržala kaznu, uputit će se u zavod u kome punoljetni zatvorenici izdržavaju kaznu zatvora.
- (2) Izuzetno od odredbi iz stava (1) ovog člana, u zavodu za maloljetnike, odnosno u posebnom odjeljenju, može ostati lice koje je navršilo 23 godine života ako je to potrebno radi završetka njegovog školovanja ili stručnog osposobljavanja, ali najduže do navršene 25. godine života.

- (3) Lica koja izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora moraju imati odvojene prostorije za boravak od ostalih zatvorenika, ako se nalaze u posebnom odjeljenju.

Član 214.

(Smještaj maloljetnika u drugi zavod ili posebno odjeljenje)

- (1) Maloljetno lice kojem je nadležni sud bilo kojeg entiteta ili Brčko Distrikta BiH izrekao kaznu zatvora, u slučaju nemogućnosti smještaja, provođenja savremenih odgojnih mjera i tretmana kao i izdržavanja maloljetničkog zatvora u posebnom odjeljenju za maloljetnike u zavodu ili u posebnom zavodu u entitetu u kojem zatvoreno lice ima prebivalište ili boravište, Ministar pravde može donijeti odluku da takav maloljetnik izdržava kaznu u odgovarajućem zavodu u drugom entitetu u Bosni i Hercegovini.
- (2) Molbu po osnovu razloga iz stava (1) ovog člana podnosi sud u mjestu prebivališta ili boravišta nadležan za upućivanje smještaja takvog lica, putem entitetskog ministarstva pravde ili Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH, koje mora prethodno dati pisanu saglasnost za smještaj maloljetnika u zavod ili posebno odjeljenje drugog entiteta.
- (3) Na osnovu odluke Ministra pravde, sud u mjestu prebivališta, odnosno boravišta, upućuje lice kojem je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u odgovarajući zavod ili u posebno odjeljenje za maloljetnike u zavodu drugog entiteta, po prethodnoj saglasnosti ministarstva pravde tog entiteta.
- (4) Troškove smještaja snosi ministarstvo pravde entiteta ili Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH koja je dala pisanu saglasnost za smještaj takvog maloljetnika u odgovarajuće posebno odjeljenje, odnosno zavod za maloljetnike drugog entiteta.

Član 215.

(Školovanje u zavodu)

- (1) U posebnom odjeljenju ili zavodu iz člana 213. ovog zakona, postoji osnovna i srednja škola, u skladu s propisima o osnovnoj i srednjoj školi, ili se, u saradnji s odgovarajućom osnovnom, odnosno srednjom školom, u posebnom odjeljenju ili zavodu osnivaju odjeljenja osnovne, odnosno srednje škole za obrazovanje i odgoj tih lica.
- (2) Lice koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora može izuzetno, pod nadzorom odgajatelja, radi završetka započetog školovanja, pohađati školu izvan zavoda, ako to dozvoljavaju sigurnosna situacija i program tretmana.

Član 216.

(Sport)

- (1) Licima koja izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora osigurava se mogućnost bavljenja sportom.
- (2) Ministar pravde donosi Pravilnik o fizičkoj kulturi za maloljetnike.

Član 217.

(Dopisivanje)

- (1) Licima koja izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora ne može se ograničiti dopisivanje s roditeljima i drugim bliskim srođnicima.
- (2) Pod bliskim srođnikom, u smislu ovog člana, smatraju se, pored roditelja, braća i sestre, polubraća i polusestre, djed i nana, odnosno djed i baba maloljetnika, ako su s njima bili posebno bliski na koju okolnost će se pribaviti mišljenje ustanova za socijalni rad općine prebivališta maloljetnika, i sl.

Član 218.

(Dopust)

- (1) Licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora koje se dobro ponaša i zalaže u učenju i radu upravnik zavoda može odobriti dopust radi posjećivanja roditelja i drugih bliskih srođnika.
- (2) Dopust se može odobriti dva puta u toku godine i nijednom ne može trajati duže od 20 dana.
- (3) Pogodnosti iz st. (1) i (2) ovog člana mogu se odobravati licima koja nisu navršila 23 godine života.

Član 219.

(Upućivanje u samicu)

- (1) Licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršilo 23 godine života, može se izuzetno izreći disciplinska mjera upućivanja u samicu najviše do pet dana.
- (2) Licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora i koje pohađa nastavu omogućit će se da za vrijeme izdržavanja kazne samice redovno pohađa nastavu, čita stručnu literaturu i radi školsku zadaću.

Član 220.

(Administrativna mjera - usamljenje)

Prema licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršilo 23 godine života, ne može se primijeniti mjera usamljenja.

VII - IZVRŠENJE NOVČANE KAZNE IZREČENE U KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 221.

(Odredbe Krivičnog zakona)

Novčana kazna provodi se u skladu s relevantnim odredbama Krivičnog zakona.

VIII - IZVRŠENJE MJERA ZAŠTITNOG NADZORA IZREČENIH UZ USLOVNU OSUDU

Član 222.

(Cilj mjera zaštitnog nadzora)

Cilj izvršenja mjera zaštitnog nadzora iz člana 66. Krivičnog zakona jeste da se pružanjem pomoći, staranja, nadzora i zaštite za vrijeme uslovnog otpusta pomogne društveno prilagođavanje počinioca krivičnog djela.

Član 223.

(Zaštitini nadzor u mjestu prebivališta/boravišta)

Poslove izvršenja mjere zaštitnog nadzora vrši organ socijalne zaštite prema prebivalištu, odnosno boravištu počinioca krivičnog djela.

Član 224.

(Troškovi)

- (1) Troškove izvršenja mjera zaštitnog nadzora, ako zakonom nije drugačije određeno, snosi općina na čijem je području počinitelj krivičnog djela imao prebivalište, odnosno boravište u vrijeme određivanja ovih mjera.
- (2) Općini će se za izvršenje mjera iz stava (1) ovog člana osigurati adekvatna finansijska i druga sredstva.

Član 225.

(Presuda i podaci koji se dostavljaju organu socijalne zaštite)

Krivično odjeljenje Suda je, uz izvršnu presudu, nadležnom općinskom organu socijalne zaštite dužno dostaviti i sve važnije podatke o ličnosti počinioca krivičnog djela koje je pribavilo u toku postupka, a naročito medicinsku dokumentaciju i nalaze i mišljenja sudskih vještaka.

Član 226.

(Radnje koje preduzima organ socijalne zaštite)

- (1) Nakon prijema izvršne presude, podataka i dokumentacije iz člana 225. ovog zakona, nadležni općinski organ socijalne zaštite će, zavisno od vrste mjere zaštitnog

nadzora, preduzeti potrebne radnje radi ostvarivanja saradnje s odgovarajućom zdravstvenom ustanovom, psihološkim savjetovalištem, odnosno zavodom za zapošljavanje, a po potrebi i s drugim ustanovama i organizacijama.

- (2) Općinski organ socijalne zaštite dužan je u roku od 15 dana od dana prijema izvršne presude, podataka i dokumentacije iz stava (1) ovog člana, počinioca krivičnog djela, kome je određena mjera zaštitnog nadzora, upoznati s radnjama koje je preduzeo, te ga poučiti o njegovim obavezama u toku trajanja mjere zaštitnog nadzora.

Član 227.

(Upućivanje počinioca u odgovarajuću ustanovu)

Nadležni općinski organ socijalne zaštite će, zavisno od vrste mjere zaštitnog nadzora, uputiti počinioca krivičnog djela u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu, psihološko savjetovalište, drugu ustanovu ili organizaciju i upoznati ga da je dužan postupati u skladu s dobijenim savjetima i uputstvima, kao i posjećivati općinski organ socijalne zaštite prema njegovim uputstvima.

Član 228.

(Saradnja s porodicom počinioca)

Za vrijeme izvršenja mjera zaštitnog nadzora općinski organ socijalne zaštite ostvarivat će potrebnu saradnju i s porodicom počinioca krivičnog djela s ciljem sređivanja njegovih porodičnih prilika.

Član 229.

(Informacije o rezultatima)

- (1) Nadležni općinski organ socijalne zaštite dužan je najmanje jednom u šest mjeseci, odnosno kad to Krivično odjeljenje Suda zatraži, dati informaciju o rezultatu izvršenja mjere zaštitnog nadzora.
- (2) Ako počinitelj krivičnog djela ne prihvati ili odbije izvršenje mjere zaštitnog nadzora, općinski organ socijalne zaštite dužan je o tome obavijestiti Krivično odjeljenje Suda.
- (3) Kad općinski organ socijalne zaštite u toku izvršenja mjere zaštitnog nadzora ocijeni da je ispunjen njegov cilj, dužan je o tome obavijestiti Krivično odjeljenje Suda.

IX - IZVRŠAVANJE RADA ZA OPĆE DOBRO NA SLOBODI

Član 230.

(Opće odredbe o izvršavanju rada za opće dobro na slobodi)

- (1) Državni organi, organizacije, ustanove i druga pravna lica, kao i fizička lica, dužna su saradivati s Ministarstvom pravde u izvršavanju rada za opće dobro na slobodi na zahtjev Ministarstva.
- (2) Ministarstvo pravde sklapa ugovore za izvršavanje rada za opće dobro s licima iz stava (1) ovog člana. Ugovorima se utvrđuju međusobna prava i obaveze.
- (3) Na radnopravna pitanja kao što su radno vrijeme, dnevni i sedmični odmori, te upotrebu sredstava zaštite na radu primjenjuju se opći propisi.
- (4) Rad za opće dobro na slobodi je besplatan i ne služi postizanju dobiti. Osuđeno lice ne snosi troškove izvršavanja rada za opće dobro.
- (5) Rad za opće dobro na slobodi izvršava se, u pravilu, u mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenog lica.

Član 231.

(Raspored na rad za opće dobro)

- (1) Ministarstvo pravde donijet će rješenje o mjestu rada osuđenog lica u roku od osam dana od prijema pravosnažne i izvršne presude.

- (2) Osuđeno lice će se, zavisno od raspoloživih mogućnosti, rasporediti na rad u skladu sa zdravstvenim sposobnostima, stručnom osposobljenošću i stečenim znanjima.
- (3) Osuđeno lice raspoređuje se na rad na raspoloživo mjesto u skladu s Pravilnikom o vrsti i uslovima rada za opće dobro, koji donosi ministar pravde.
- (4) Početak i raspored izvršavanja rada za opće dobro utvrđuje posebnim rješenjem Ministarstvo pravde.

X - IZVRŠENJE MJERA SIGURNOSTI

1. Obavezno psihijatrijsko liječenje

Član 232.

(Mjesto izvršenja mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja)

- (1) Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja koja se izriče uz kaznu zatvora izvršava se u zavodu u skladu s Pravilnikom koji donosi Ministarstvo pravde.
- (2) Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja koja se izriče uz rad za opće dobro na slobodi izvršava se u psihijatrijskom odjeljenju opće zdravstvene ustanove u skladu sa Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija entiteta na čijoj teritoriji se nalazi zdravstvena ustanova.
- (3) Troškove izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja snosi Ministarstvo pravde.

2. Obavezno liječenje od ovisnosti

Član 233.

(Mjesto izvršenja mjere obaveznog liječenja od ovisnosti)

- (1) Mjera sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti, izrečena uz bezuslovnu kaznu zatvora, izvršava se u zavodu u skladu s Pravilnikom koji donosi ministar pravde.
- (2) Mjera sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti, izrečena uz uslovnu osudu ili uz rad za opće dobro na slobodi, izvršava se u skladu sa Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija entiteta na čijoj teritoriji se nalazi zdravstvena ustanova.
- (3) U slučaju opozivanja uslovne osude, izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti bit će provedeno u skladu s odredbama st. (1) ovog člana.

Član 234.

(Način i vrijeme izvršenja mjera sigurnosti)

- (1) Izvršenje mjera sigurnosti iz čl. 232. i 233. ovog zakona prethodi izdržavanju kazne zatvora, odnosno prvo se izvršava mjera sigurnosti.
- (2) Mjera iz stava (1) ovog člana izvršava se u Zavodu za forenzičku psihijatriju, a izuzetno u drugoj zdravstvenoj ustanovi i samo u slučaju nemogućnosti takvog upućivanja, lice se može privremeno uputiti u posebni forenzički odjel zavoda u kojem se izdržava kazna zatvora.
- (3) Vrijeme provedeno u ustanovama za liječenje u vezi sa izvršenjem mjera sigurnosti uračunava se u izrečenu kaznu zatvora.
- (4) Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti imaju pravo na jednake uslove liječenja kao i lica smještena u druge zdravstvene ustanove.

Član 235.

(Obavještenje zavoda o potrebi pružanja pomoći nakon izvršenja mjera sigurnosti)

- (1) Nakon otpuštanja iz medicinske ustanove lica kojem je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja ili obaveznog liječenja od ovisnosti koja je trajala najduže do isteka izdržavanja kazne zatvora ili kojem je sud odobrio uslovni otpust, Zavod za forenzičku psihijatriju ili druga specijalizirana ustanova dužna je odmah, a najkasnije u roku od 24 sata po otpuštanju, obavijestiti nadležni organ socijalne zaštite prema mjestu prebivališta ili boravišta

otpuštenog lica o potrebi i vrsti socijalne pomoći i brige iz djelokruga navedenog organa.

- (2) Zavod za forenzičku psihijatriju ili druga specijalizirana ustanova dostavit će obavještenje iz stava (1) ovog člana organu socijalne zaštite prije otpuštanja lica iz stava (1) ovog člana kada utvrdi da zbog uslova u kojima živi izvan ustanove, odnosno zbog materijalnih, stambenih, porodičnih, radnopravnih ili drugih stanja ili prilika, nije sposobno brinuti se o sebi i svom psihofizičkom stanju, a sve s ciljem pružanja adekvatne socijalne pomoći i brige o takvom licu, kao i mogućnosti njegovog smještaja u socijalnu ustanovu po postupku predviđenom pozitivnim zakonskim propisima iz oblasti zdravstva i socijalne zaštite ili drugom posebnom propisu.

Član 236.

(Psihijatrijski tretman u zavodu)

- (1) Za lica koja imaju manje psihičke poremećaje i koji ne potpadaju pod odredbe člana 234. st. (1) i (2) ovog zakona zdravstvena služba u zavodu u kojem se izvršava kazna zatvora osigurat će psihijatrijski tretman svim zatvorenicima kojima je takav tretman potreban i posebnu pažnju posvećivat će sprečavanju izvršenja ili pokušaju samopovređivanja ili suicida.
- (2) Za lica iz stava (1) ovog člana bit će na raspolaganju zdravstvena ambulanta ili stacionar u zavodu ili zdravstvena ustanova van zavoda ili posebna odjeljenja pod medicinskim nadzorom, kao i drugi odgovarajući oblici zdravstvene zaštite u skladu sa Zakonom.

Član 237.

(Primjena moderne terapije u liječenju lica kojima je izrečena mjera sigurnosti)

- (1) Za vrijeme izdržavanja mjere sigurnosti u specijalnoj ustanovi za forenzičku psihijatriju ili u odjelu sudske psihijatrije pri zavodu bit će primjenjivana odgovarajuća psihoterapija, farmakoterapija, socioterapija i po mogućnosti radna terapija, u skladu s medicinskim nalazom nadležnog ljekara specijaliste neuropsihijatra, odnosno ljekara specijaliste iz drugih oblasti psihijatrije ili stručnog psihijatrijskog tima ljekara, zavisno od duševnog i tjelesnog stanja zdravlja lica sa izrečenom mjerom sigurnosti.
- (2) Postupanje s licima sa izrečenom mjerom sigurnosti mora biti humano i s poštivanjem njihovog ljudskog dostojanstva kao i u skladu s principima medicinske etike iz oblasti mentalnog zdravlja, mentalnog poremećaja i drugih patoloških oblika iz oblasti psihijatrije.

Član 238.

(Savremene metode liječenja od ovisnosti o alkoholu, drogama ili drugih oblika toksikomanije)

U liječenju od alkohola, droga ili drugih oblika ovisnosti - toksikomanije primijenit će se savremene metode liječenja koje obuhvataju biološku, psihološku i socijalnu dimenziju ličnosti, kao liječenja zasnovanog na znanjima i istraživanjima iz drugih naučnih i medicinskih disciplina i razvoja same psihijatrije i njene terapije zasnovane na multidimenzionalnom principu, odnosno više terapijskih postupaka i integralnom principu, odnosno liječenje ne samo osnovnog psihičkog oboljenja nego i odnosa bolesnika i njegove okoline.

Član 239.

(Zaštita i unapređivanje zdravlja lica sa izrečenom mjerom sigurnosti)

Zaštita i unapređivanje zdravlja lica sa izrečenom mjerom sigurnosti ostvaruje se:

- a) omogućavanjem odgovarajuće dijagnostičke obrade i psihijatrijskog liječenja i liječenja od ovisnosti,

- b) naučnim istraživanjima u oblasti zaštite i unapređivanja zdravlja lica sa izrečenom mjerom sigurnosti i njihovom zaštitom od medicinskih i naučnih istraživanja bez njihovog pristanka ili pristanka njihovih zastupnika ili ako je to suprotno zakonu ili drugom propisu ili međunarodnim sporazumima iz oblasti medicine, biomedicine, psihijatrije ili drugih srodnih medicinskih oblasti,
- c) uključivanjem lica sa izrečenom mjerom sigurnosti u obrazovne programe,
- d) oporavkom lica sa izrečenom mjerom sigurnosti, njihovim uključivanjem u porodicu i radnu i društvenu sredinu,
- e) adekvatno osposobljenim kadrom koji se bavi zdravstvenom zaštitom lica sa izrečenom mjerom sigurnosti i unapređenjem njihovog zdravlja,
- f) poticanjem udruživanja lica sa izrečenom mjerom sigurnosti, s ciljem ostvarivanja njihovih prava, samopomoći i pomoći,
- g) kao i drugim oblicima zaštite i unapređenja zdravlja, u skladu s posebnim zakonom ili drugim odgovarajućim propisima.

Član 240.

(Poštivanje i zaštita ljudskog dostojanstva lica kojima je izrečena mjera sigurnosti)

- (1) Dostojanstvo lica sa izrečenom mjerom sigurnosti mora se štititi i poštivati u svim okolnostima.
- (2) Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti imaju pravo na zaštitu od bilo kakvog oblika zlostavljanja te ponižavajućeg postupanja.
- (3) Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti ne smiju biti dovedena u neravnotežan položaj zbog svoje duševne smetnje. Posebne mjere koje se preduzimaju da bi se zaštitila prava ili osiguralo unapređivanje zdravlja lica s duševnim smetnjama ne smatraju se oblikom nejednakog postupanja.
- (4) Slobode i prava lica sa izrečenom mjerom sigurnosti mogu se ograničiti samo zakonom ili drugim posebnim propisom, ako je to nužno radi zaštite zdravlja ili sigurnosti tog lica ili drugih lica, odnosno okoline.

Član 241.

(Pravo komunikacije, slanja i primanja pisama i podnesaka lica sa izrečenom mjerom sigurnosti)

- (1) Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti imaju neograničeno pravo da šalju i primaju pisma i pismene podneske od članova svoje porodice, lica koja mogu pomoći u njihovom tretmanu, zakonskog zastupnika ili punomoćnika koji ga zastupa, organa, organizacije ili odgovarajućeg tijela s ciljem zaštite svojih zakonskih prava.
- (2) Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti imaju pravo da podnose pritužbe zbog povrede njihovih prava ili drugih nepravilnosti i one se moraju rješavati bez odgađanja.
- (3) Lica iz st. (1) i (2) ovog člana mogu upućivati svoje molbe i pritužbe državnom ombudsmenu, inspektoru za nadzor nad radom zavoda, Nezavisnoj komisiji iz člana 52. ovog zakona, Komisiji za monitoring kazneno-popravnih zavoda, policijskih stanica i psihijatrijskih ustanova Vijeća ministara, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine - Odjeljenju za zaštitu ljudskih prava, kao i predstavnicima drugih institucija, organizacija ili tijela nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava ili zaštitu lica s duševnim smetnjama, kao i tijelu Nacionalnog preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja ili drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja u Bosni i Hercegovini.

3. Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti**Član 242.**

(Izvršenje zabrane)

- (1) Mjeru sigurnosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti izvršava nadležni organ unutrašnjih poslova za područje općine, odnosno organ uprave nadležan za izdavanje dozvole, odnosno odobrenja za vršenje određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti.
- (2) Krivično odjeljenje Suda obavještava o izricanju mjere nadležni organ unutrašnjih poslova za područje općine na čijem području lice prema kojem je mjera sigurnosti izrečena ima prebivalište, odnosno boravište.
- (3) Odluka o izrečenoj mjeri iz stava (1) ovog člana unosi se u kaznenu evidenciju.
- (4) Ako se lice prema kojem je izrečena mjera iz stava (1) ovog člana preseli na područje druge općine, o tome će se obavijestiti nadležni općinski organ za unutrašnje poslove te općine, radi unošenja odluke u kaznenu evidenciju.
- (5) Ako je vršenje nekog poziva, djelatnosti ili dužnosti vezano za dozvolu nadležnog organa, Sud će dostaviti odluku o izrečenoj mjeri i tom organu.
- (6) Ako se mjera odnosi na vršenje određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti koje osuđeno lice obavlja u preduzeću, ustanovi ili državnom organu, Sud će odluku o izrečenoj mjeri dostaviti preduzeću, ustanovi ili državnom organu u kome je to lice zaposleno.

Član 243.

(Način izvršenja)

- (1) Ako vršenje nekog poziva, djelatnosti ili dužnosti nije vezano za posebnu dozvolu, odnosno odobrenje nadležnog organa, mjeru zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti izvršava nadležni općinski organ za unutrašnje poslove preduzimanjem potrebnih radnji kojim se licu prema kojem je ta mjera izrečena onemogućava da se bavi zabranjenim pozivom, djelatnošću ili drugim zanimanjem.
- (2) Ako je vršenje nekog poziva, djelatnosti ili dužnosti na koje se zabrana odnosi vezano za dozvolu, odnosno odobrenje nadležnog organa, ova mjera sigurnosti izvršava se oduzimanjem dozvole, odnosno odobrenja, i zabranom njenog izdavanja sve dok je ta mjera sigurnosti na snazi, uz istovremeno unošenje te mjere u evidenciju tog organa.

4. Oduzimanje predmeta**Član 244.**

(Izvršenje mjere oduzimanja)

- (1) Mjeru sigurnosti oduzimanja predmeta izvršava Krivično odjeljenje Suda, odnosno organ koji je donio odluku o primjeni ove mjere.
- (2) Prema prirodi oduzetih predmeta odredit će se da li će se oduzeti predmeti prodati po propisima izvršnog postupka ili će se uništiti ili ustupiti određenom državnom organu ili organizaciji.

Član 245.

(Prihodi)

Sredstva dobivena prodajom oduzetih predmeta prihodi su Budžeta Bosne i Hercegovine.

XI - IZVRŠENJE MJERE ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI STEČENE KRIVIČNIM DJELOM**Član 246.**

(Postupak)

- (1) U pogledu nadležnosti i postupka za oduzimanje imovinske koristi važe odredbe Zakona o izvršnom postupku Bosne i Hercegovine, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

- (2) Krivično odjeljenje Suda po službenoj dužnosti pokreće postupak za izvršenje odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Član 247.

(Oduzimanje imovinske koristi od pravnih lica)

Mjera oduzimanja imovinske koristi od preduzeća ili drugih pravnih lica, koja je izrečena u krivičnom postupku, vrši se po propisima o izvršenju zaštitne mjere oduzimanja imovinske koristi.

Član 248.

(Preuzimanje kontrole nad imovinom od strane drugog pravnog lica)

Ako po pravosnažnosti odluke kojom se oduzima imovinska korist preduzeću ili drugom pravnom licu to preduzeće ili pravno lice prestane s radom ili izgubi svojstvo pravnog lica, postupak oduzimanja imovinske koristi provest će se protiv pravnog lica koje je preuzelo imovinu do visine vrijednosti preuzete imovine.

Član 249.

(Unos u Budžet Bosne i Hercegovine)

- (1) Oduzeta imovinska korist izražena u novcu, vrijednosnim papirima i sl. unosi se u Budžet institucija BiH i koristi u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta, a pokretna i/ili nepokretna imovina prodat će se u skladu s važećim propisima, a ostvarena sredstva unijeti u Budžet ili će se ta imovina dati na korištenje organizacijama iz oblasti socijalne politike, obrazovanja, državnim organima i sl. Sud će, ako je to moguće i prije izricanja odluke o oduzimanju imovinske koristi stečene krivičnim djelom kada je riječ o pokretnoj ili nepokretnoj imovini, izvršiti potrebne konsultacije i u dispozitivu odluke navesti kojoj se ustanovi ta imovina daje na korištenje.
- (2) Ako oštećenom bude naknadno priznat zahtjev za namirenje iz oduzete vrijednosti, Ministarstvo za trezor i finansije isplatit će oštećenom utvrđeni iznos.

XII - IZVRŠENJE ODGOJNIH MJERA**Član 250.**

(Cilj izvršenja odgojnih mjera)

Cilj izvršenja odgojnih mjera je da se pružanjem zaštite, pomoći i nadzora maloljetnim počiniocima krivičnih djela u najvećoj mogućoj mjeri osigura njihovo odgajanje, popravljanje i pravilan razvoj, a kad je to potrebno, i da ih se spriječi u vršenju krivičnih djela.

Član 251.

(Principi izvršenja odgojnih mjera)

- (1) U izvršenju odgojnih mjera s maloljetnicima treba postupati na način koji odgovara njihovom uzrastu i osobnim svojstvima, pridržavajući se u radu pedagoških, andragoških i psiholoških principa.
- (2) Maloljetnike treba podsticati da aktivno učestvuju u svom odgoju, mijenjanju svojih stavova i loših navika i u razvijanju osjećaja odgovornosti za vlastite postupke.
- (3) Tokom izvršenja odgojnih mjera maloljetnicima će se, u skladu s njihovim uzrastom i sposobnostima, kao i sklonostima prema određenim zanimanjima, osigurati osnovno i srednje obrazovanje, kao i radno osposobljavanje.

Član 252.

(Izvršenje prije pravosnažnosti)

U krivičnom postupku protiv maloljetnika, Krivično odjeljenje Suda može odrediti da se s izvršenjem pojedinih odgojnih mjera može početi i prije pravosnažnosti sudske odluke, ako se smatra da je to za odgoj maloljetnika korisno i istovremeno potrebno radi odvajanja maloljetnika iz sredine u

kojoj je živio, radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika, a kad taj smještaj nije moguće osigurati na drugi način, ili kad je to potrebno da ga se spriječi u vršenju krivičnih djela ili asocijalnog ponašanja.

Član 253.
(Nadzor)

Nadzor nad izvršenjem odgojnih mjera vrši Ministarstvo pravde.

Član 254.

(Primjena odredbi koje se odnose na maloljetnike i na odrasla lica)

Odredbe ovog zakona koje se odnose na maloljetnike primjenjuju se i na lica koja su u toku primjene odgojnih mjera postala punoljetna, kao i na mlađa punoljetna lica kojima je Sud izrekao odgojnu mjeru.

XIII - IZVRŠENJE KAZNI ZA PRAVNA LICA

Član 255.

(Zakon o izvršnom postupku)

Izvršenje novčane kazne i kazne oduzimanja imovine za pravna lica vrši se na način propisan Zakonom o izvršnom postupku Bosne i Hercegovine.

Član 256.

(Prestanak postojanja pravnog lica)

Na izvršenje mjere prestanka postojanja pravnog lica primjenjuju se pravila o likvidaciji i stečaju.

XIV - PRIJELAZNE ODREDBE

Član 257.

(Smještaj u entitetske zavode)

Sve dok Bosna i Hercegovina ne bude imala zavode predviđene ovim zakonom, Sud pojedince može pritvarati u pritvorske jedinice zavoda bilo kojeg od entiteta, a lica koja Sud osudi na zatvorsku kaznu svoje kazne mogu izdržavati u entitetskim zavodima.

Član 258.

(Uskladiavanje zakona)

Nadležni organi Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH uskladit će svoje zakone iz ove oblasti s ovim zakonom u roku od 90 dana.

XV - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 259.

(Objavljivanje pravilnika)

- (1) Pravilnici i drugi podzakonski akti predviđeni ovim zakonom donijet će se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Nakon donošenja, pravilnici iz ovog zakona objavljuju se u "Službenom glasniku BiH".

Član 260.

(Objavljivanje Zakona)

Službeni prečišćeni tekst Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera obuhvata: Zakon Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 13/05), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 53/07), Zakon o usvajanju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 97/07), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 37/09) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik

BiH", broj 100/13), a u kojima je naznačen dan njihovog stupanja na snagu.

Broj 01,02-02-1-13/15
22. marta 2016. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mr. Ognjen Tadić, s. r.

Na temelju odredaba članka 24. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 100/13), odredaba čl. 44. stavak (1) točka i) i 145. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15 i 97/15) i odredaba čl. 39. stavak (1) točka i) i 135. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15 i 96/15), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 26. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 17. ožujka 2016. godine, i na 16. sjednici Doma naroda, održanoj 22. ožujka 2016. godine, utvrdila je

ZAKON

BOSNE I HERCEGOVINE O IZVRŠENJU KAZNENIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA SLUŽBENI PROČIŠĆENI TEKST

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet i primjena ovoga zakona)

- (1) Ovim se zakonom uređuje izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera koje izrekne Sud Bosne i Hercegovine, kao i organizacija i rad odgovarajućih institucija propisanih ovim zakonom.
- (2) Prema odredbama ovoga zakona izvršavat će se i pravomoćne odluke inozemnih sudova za djela predviđena zakonom Bosne i Hercegovine, ako posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom, čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina, nije drukčije određeno.
- (3) Prema odredbama ovoga zakona izvršavaju se i kaznene sankcije, pritvor i druge mjere izrečene od Suda Bosne i Hercegovine stranim državljanima i osobama bez državljanstva, osim ako posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom, čiji je Bosna i Hercegovina potpisnik, nije drukčije određeno.
- (4) Prema odredbama ovoga zakona a na zahtjev osuđene osobe izvršit će se i sankcije izrečene u entitetskim sudovima za djela predviđena Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine.
- (5) Pritvor izrečen od strane Suda Bosne i Hercegovine izvršavat će se prema odredbama ovog zakona čak i kada se on izvršava u entitetskom zavodu.
- (6) Sankcije izrečene od strane Suda Bosne i Hercegovine izvršavat će se prema odredbama ovog zakona čak i kada se služe u entitetskom zavodu.
- (7) Prema odredbama ovoga zakona utvrđuje se ustrojstvo i rad Kaznenopopravnog zavoda Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

(Definicije pojmova)

Osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) "Pritvorenik" je osoba koja pravomoćnom odlukom nije proglašena kazneno odgovornom za određeno kazneno djelo, a koja se nalazi u pritvoru u zavodu

- sukladno odredbama ovoga zakona nakon odluke Suda kojom se nalaže pritvor prije, u tijeku ili nakon glavnoga pretresa;
- b) "Osuđeni" je osoba za koju je pravomoćnom odlukom utvrđeno da je kazneno odgovorna za određeno kazneno djelo;
 - c) "Zatvorenik" je osoba koja je pravomoćnom odlukom proglašena kazneno odgovornom za određeno kazneno djelo i koja u zavodu služi zatvorsku kaznu iz pravomoćne odluke, sukladno odredbama ovoga zakona;
 - d) "Ovlašteni zavodski službenik" je osoba zaposlena u zavodu, koja je ovlaštena obavljati poslove i ovlasti sukladno ovom zakonu (kao što su uporaba sredstava prisile, pretres prostorija itd.), a koja osim toga obavlja i ostale poslove sukladno pravilnicima;
 - e) "Oštećena strana" je osoba čija su osobna ili imovinska prava ugrožena ili povrijeđena počinjenim kaznenim djelom;
 - f) "Pravna osoba" je svaka osoba koju je kao takvu definirao Zakon o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine, uključujući korporacije, poduzeća, udruge, tvrtke i partnerstva i druga gospodarska društva;
 - g) "Tužitelj" je svaki tužitelj Tužiteljstva Bosne i Hercegovine;
 - h) "Sud" je Sud Bosne i Hercegovine;
 - i) "Zakon o kaznenom postupku" je Zakon o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine;
 - j) "Kazneni zakon" je Kazneni zakon Bosne i Hercegovine;
 - k) "Ministarstvo pravde" je Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

(Ostvarivanje prava)

- (1) Osobe prema kojima se izvršavaju kaznene sankcije, pritvor i druge mjere, zadržavaju sva prava, a lišavaju se prava ili se ograničavaju u pravima samo u granicama nužnim za ostvarivanje svrhe zbog koje su izrečene, a sukladno zakonu i međunarodnim ugovorima.
- (2) Neće biti nametnuto nijedno ograničenje koje nije predviđeno zakonom, nije nužno za ostvarenje svrhe za koju je namijenjeno, nije učinkovito u ostvarivanju te svrhe i nije proporcionalno.
- (3) Ministarstvo pravde dužno je osigurati pristup i povjerljivu komunikaciju pritvorenika i zatvorenika s domaćim i međunarodnim organizacijama i drugim institucijama ovlaštenim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda sukladno zakonu i odgovarajućim međunarodnim dokumentima. Zavod će omogućiti ostvaranje komunikacije bez neutemeljenog ometanja.

Članak 4.

(Početak izvršenja)

- (1) Izvršenje kaznene sankcije, pritvora i drugih mjera pristupa se kad postane pravomoćna odluka kojom su one izrečene, te ako za to nema zakonskih smetnji.
- (2) S izvršenjem kaznene sankcije ili druge mjere može se otpočeti i prije nego što je postala pravomoćna odluka kojom je sankcija ili mjera izrečena samo ako je to zakonom posebno predviđeno.

Članak 5.

(Radnje za provedbu izvršenja)

- (1) Kada su ispunjeni uvjeti da se pristupi izvršenju kaznene sankcije, pritvora ili druge mjere, Kazneni odjel Suda

obvezan je poduzeti potrebne radnje da se izvršenje sankcije provede bez odgađanja sukladno ovom zakonu.

- (2) Izvršenje može biti odgođeno samo u slučajevima i pod uvjetima predviđenim zakonom.

Članak 6.

(Troškovi izvršenja i plaćanje pristojbe)

- (1) Osoba prema kojoj se primjenjuje kaznena sankcija, mjera pritvora ili druga mjera ne plaća troškove ovjere, osim troškova novčane kazne, kao i drugih troškova, sukladno zakonu.
- (2) Za podneske, službene radnje, rješenja i druge akte u svezi s izvršenjem sankcija ne plaća se pristojba.

Članak 7.

(Stručni savjet)

Radi praćenja, proučavanja i unapređenja sustava izvršenja sankcija, ministar će pravde osnovati stručno vijeće iz reda predstavnika znanstvenih ustanova, sudova, tijela uprave, stručnih udruga, građanskog društva i drugih institucija koje se bave pitanjima kriminaliteta i odgoja osuđenih osoba.

Članak 8.

(Poslovi izvršenja kao poslovi od posebnog interesa za Bosnu i Hercegovinu)

Poslovi izvršenja kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera propisani ovim zakonom su poslovi od posebnog interesa za Bosnu i Hercegovinu.

II - TIJELA ZA IZVRŠENJE KAZNENIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA

1. Vodeća tijela i suradnja

Članak 9.

(Ministarstvo pravde i Zavod)

U Bosni i Hercegovini, institucije odgovorne za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera Suda su Ministarstvo pravde i Zavod za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 10.

(Suradnja tijela)

Tijela vlasti, ustanove i druge pravne osobe u čiji djelokrug spada primjena zdravstvenih, socijalnih, odgojnih ili drugih mjera od značaja za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera, obvezni su surađivati s Ministarstvom pravde. Obveza suradnje odnosi se i na pomoć koja se pruža osobama na uvjetnom otpustu.

Članak 11.

(Međusobna suradnja, informiranje, dogovaranje, prikupljanje relevantnih podataka i drugi oblici suradnje)

- (1) U cilju međusobne suradnje, informiranja, dogovaranja, prikupljanja relevantnih podataka, kao i ostvarivanja drugih oblika međusobne suradnje, zavod ili druge institucije u kojima se izvršava mjera pritvora ili izdržava kaznena sankcija, prema rješenju ili presudi Suda ili drugoga tijela u skladu sa zakonom ili međunarodnim ugovorom, dužni su dostavljati mjesečna i periodična izvješća odnosno informacije Ministarstvu pravde, naročito o broju pritvorenika i zatvorenika, ostvarivanju zajamčenih prava, korištenju pogodnosti, stegovnim procedurama, kao i o drugim podacima koje zavod ocijeni korisnim i mjerodavnim za primjenu zakona odnosno za sustav izvršenja kaznenih sankcija.
- (2) U obavljanju poslova praćenja stanja u provedbi zakona i drugih propisa, poduzimanja mjera za koje su ovlašteni ili davanja preporuka ili poduzimanja posebnih mjera ili promjene stanja u području iz stavka (1) ovoga članka i kada o takvim činjenicama treba izvijestiti Vijeće ministara

Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara) ili Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština), Ministarstvo pravde može tražiti dostavljanje i svih drugih podataka koje smatra mjerodavnim u danim okolnostima.

Članak 12.

(Pružanje međusobne pomoći i suradnje u cilju sigurnosti sustava izvršenja kaznenih sankcija i javnog poretka)

- (1) U cilju održavanja sigurnosti i dobrog funkcioniranja Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine, kako bi se primjena tretmana, preodgoja ili drugih mjera iz područja sustava izvršenja kaznenih sankcija mogla odvijati uspješno bez uznemiravanja i ometanja, održavanja ravnoteže između programa sigurnosti i socijalne reintegracije, učinkovitog odgovora na sprječavanje činjenja kaznenih djela, nastanka većih incidenata, bjekstva pritvorenika ili zatvorenika, njihova sprovođenja ili osiguranja izvan zavodskog kruga, kao i procjenjivanja sigurnosnih rizika u korištenju izvanzavodskih pogodnosti, zavodi, policijska tijela, sudbena policija ili druga zakonom određena tijela ili agencije iz područja sigurnosti dužni su međusobno surađivati i uzajamno pružati potrebnu pomoć u skladu sa zakonskim ovlastima.
- (2) Zavodi moraju izraditi planove sigurnosti za postupanje u izvanrednim i drugim opravdanim okolnostima i u tom cilju razmijeniti podatke s policijskim tijelima ili agencijama, imajući u vidu propise kojima se uređuje zaštita tajnosti takvih podataka.

2. Ustroj Zavoda

Članak 13.

(Obveza odvojenog smještaja)

- (1) Odvojeno će biti smještene sljedeće skupine osoba:
 1. Pritvorenici od zatvorenika,
 2. Muškarci od žena,
 3. Maloljetne od punoljetnih osoba.
- (2) Ovakav smještaj može biti osiguran ili u posebnom zavodu ili u posebnom odjelu Zavoda.

Članak 14.

(Posebni odjeli)

U Zavodu mogu postojati posebni odjeli zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa.

Članak 15.

(Zavodska bolnica)

U Zavodu može postojati bolnica za potrebe pritvorenika i zatvorenika.

3. Rukovođenje zavodima i službenici Zavoda

Članak 16.

(Imenovanje i odgovornosti upravnika)

- (1) Odgovarajuće odredbe Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine, odnosno Zakona o radnim odnosima u institucijama Bosne i Hercegovine primjenjuju se na službenike Zavoda, osim ako nije drukčije propisano ovim zakonom.
- (2) Zavodom rukovodi upravnik, koji odgovara ministru pravde.
- (3) Na temelju prijedloga i procedure koju provodi Agencija za državnu službu, ministar pravde postavlja i razrješava upravnika Zavoda.
- (4) Upravnik Zavoda je rukovodeći državni službenik sa statusom tajnika na posebnom zadatku. Imenuje se na pet godina i nakon isteka tog mandata može biti ponovno postavljen sukladno stavku (3) ovoga članka.

- (5) Za upravnika Zavoda može se postaviti osoba koja ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva u području izvršenja pritvora, izvršenja kaznenih i prekršajnih sankcija, u području pravosuđa ili uprave.

Članak 17.

(Dužnosti upravnika)

Upravnik Zavoda organizira rad Zavoda, usklađuje rad organizacijskih jedinica, nadzire pravilnost i zakonitost rada, predstavlja Zavod i obavlja druge poslove za koje je mjerodavan po zakonu i drugim propisima.

Članak 18.

(Drugi rukovodeći službenici)

Upravniku Zavoda u rukovođenju pojedinim područjima rada pomažu rukovodeći službenici.

Članak 19.

(Organizacijske jedinice)

- (1) U Zavodu postoje organizacijske jedinice koje se bave poslovima osiguranja, odgoja-tretmana, zdravstvene zaštite, radnog angažiranja pritvorenika i zatvorenika kao i općih i zajedničkih poslova.
- (2) Pravilnikom o unutarnjem ustroju mogu se, ovisno o potrebama i naravi poslova, utemeljiti i druge organizacijske jedinice Zavoda sukladno propisima o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustroja tijela uprave.
- (3) O pitanjima ustroja i načina rada tijela za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera primjenjuju se propisi koji se odnose na tijela uprave Bosne i Hercegovine, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 20.

(Organizacija tretmana zatvorenika)

- (1) Radi ostvarenja svrhe izvršenja kazne zatvora iz članka 130. ovoga zakona, organizacijska jedinica Zavoda mjerodavna za tretman zatvorenika programira i koordinira odgojni rad i ispituje ličnost zatvorenika, izrađuje program tretmana za svakog zatvorenika, neposredno ili putem drugih organizacijskih jedinica i stručnih instruktora prati rad i ponašanje zatvorenika tijekom izdržavanja kazne zatvora, prikuplja i objedinjuje podatke i zapažanja stručnih instruktora, nastavnika i drugih osoba koje neposredno rade sa zatvorenicima, o njihovom vladanju i ponašanju, analizira i proučava postignute rezultate i utjecaj poduzetih odgojnih mjera, te, na temelju postignutih rezultata, poduzima potrebne mjere i unapređuje odgojni rad u Zavodu, primjenjujući suvremene oblike i metode rada.
- (2) Na poslovima odgoja radi potreban broj odgajatelja s odgovarajućom visokom školskom spremom, tako da na jednog odgajatelja dolazi, u pravilu, do 50 zatvorenika.
- (3) U Zavodu, u pravilu, postoji skupina stručnjaka za ispitivanje ličnosti i utvrđivanje programa tretmana zatvorenika (psiholog, pedagog, socijalni radnik, liječnik, diplomirani pravnik i drugi stručnjaci).
- (4) Radi stručnog osposobljavanja zatvorenika u Zavodu postoji potreban broj stručnih instruktora.
- (5) Odgajatelji, psiholozi, pedagozi, socijalni radnici, instruktori i drugi stručnjaci koji rade na realiziranju tretmana zatvorenika polažu stručni ispit.

Članak 21.

(Zdravstvena služba)

- (1) Radi pružanja liječničke pomoći pritvorenicima i zatvorenicima, u Zavodu se organizira zdravstvena služba.
- (2) U Odjelu za osobe ženskog spola postoje roditeljski odjel i prikladne prostorije za djecu radi omogućavanja kontakta zatvorenica ili pritvorenica sa svojom djecom u prikladnim uvjetima za to.

Članak 22.

(Administracija)

Obavljanje upravnih, pravnih, finansijskih, uredskih, kadrovskih i općih poslova obavljaju službenici Zavoda, sukladno Pravilniku o unutarnjem ustroju.

Članak 23.

(Uvjeti za zapošljavanje ovlaštenih zavodskih službenika)

- (1) Osobe koje se zapošljavaju u Zavodu na poslovima ovlaštenog zavodskog službenika, osim općih uvjeta za rad državnih službenika, trebaju ispunjavati zdravstvene i psihofizičke uvjete propisane za policajce.
- (2) Zdravstvene i psihofizičke sposobnosti kandidata iz stavka (1) ovoga članka ocjenjuje zdravstvena ustanova koju odredi ministar pravde.
- (3) Provjera zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti ovlaštenih zavodskih službenika obavlja se jedanput godišnje.

Članak 24.

(Prijem i uvjeti za zavodskog službenika - vježbenika)

- (1) U svrhu postavljanja i izgrađivanja odgovarajućih kriterija za ovlaštene zavodske službenike - službe osiguranja u zavodima - može se primiti u službu osiguranja zavodskog službenika - vježbenika.
- (2) Osoba koja se prima na rad u službu osiguranja kao zavodski službenik - vježbenik osim uvjeta iz članka 23. ovog zakona za prijem na rad mora ispunjavati i sljedeće posebne uvjete:
 - a) da nije starija od 27 godina;
 - b) da ima završeno obrazovanje u stupnju srednje stručne spremne;
 - c) da ispunjava zdravstvene i psihofizičke uvjete propisane za policajce.

Članak 25.

(Vježbenički staž, organiziranje obrazovanja, obuke i stručnog ispita)

- (1) Osoba koja se prvi puta prima u službu osiguranja, prima se kao zavodski službenik - vježbenik na temelju natječaja.
- (2) Vježbenički staž traje šest mjeseci.
- (3) Za stručno obrazovanje zavodskih službenika - vježbenika organizira se praktična obuka kroz tečajeve, seminare i druge oblike obrazovanja na način i po programu koje utvrđuje ministar pravde.
- (4) Za vrijeme vježbeničkog staža vježbenik se praktičnim radom u Zavodu na odgovarajućim poslovima i zadacima osposobljava za samostalno obavljanje poslova i zadataka ovlaštenog zavodskog službenika, pod nadzorom upravnika i uz stručnu pomoć rukovodnih i drugih službenika Zavoda.
- (5) Vježbenik je dužan u roku od tri mjeseca nakon isteka vježbeničkog staža pristupiti polaganju stručnog ispita za zvanje ovlaštenog zavodskog službenika.
- (6) Stručni ispit iz stavka (5) ovoga članka polaže se pred povjerenstvom koje imenuje ministar pravde, sukladno članku 37. ovoga zakona.

Članak 26.

(Raspoređivanje zavodskog službenika-vježbenika na poslove i zadatke ovlaštenog zavodskog službenika)

- (1) Zavodski službenik - vježbenik koji uspješno ne završi praktičnu obuku ne može pristupiti polaganju stručnog ispita.
- (2) Zavodskom službeniku - vježbeniku iz stavka (1) ovoga članka, kao i vježbeniku koji nakon završene praktične obuke ne položi stručni ispit, prestaje rad u Zavodu.
- (3) Zavodski službenik - vježbenik koji položi stručni ispit raspoređuje se na poslove i zadatke ovlaštenog zavodskog službenika.

Članak 27.

(Zapošljavanje za ovlaštenog zavodskog službenika, bez svojstva vježbenika)

- (1) Za ovlaštenog zavodskog službenika, bez svojstva vježbenika, može se primiti osoba koja je radila kao stražar u službi osiguranja u entitetskom kazneno-popravnom zavodu, sudski policajac, policajac ili drugi odgovarajući službenik s jednakim ovlastima navedenih zvanja, s tim što je u roku od šest mjeseci od dana stupanja na rad dužna položiti stručni ispit iz dopunskih predmeta za zvanje ovlaštenog zavodskog službenika.
- (2) Ispit iz stavka (1) ovoga članka polaže se pred povjerenstvom iz članka 25. stavak (6) ovoga zakona, pod uvjetima, na način i po programu koji utvrdi ministar pravde.
- (3) Osobi koja ne položi stručni ispit iz dopunskih predmeta u roku iz stavka (1) ovoga članka prestaje rad u Zavodu.

Članak 28.

(Praćenje i ocjena praktične obuke zavodskog službenika - vježbenika)

- (1) Praktičnu obuku zavodskog službenika - vježbenika prati i ocjenjuje povjerenstvo koje ima predsjednika i dva člana.
- (2) Povjerenstvo iz stavka (1) ovoga članka osniva upravnik Zavoda između zaposlenika Zavoda ovlaštenih za poslove odgoja - tretmana i osiguranja.
- (3) Propise o načinu rada Povjerenstva iz st. (1) i (2) ovoga članka, o programu stručnog obrazovanja, organiziranju i uvjetima provođenja praktične obuke zavodskog službenika-vježbenika donosi ministar pravde u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 29.

(Nemogućnost nošenja oružja)

Zavodski službenik - vježbenik i osoba iz članka 27. ovoga zakona ne smiju nositi oružje dok ne položi ispit iz članka 25. stavak (6), odnosno članka 27. stavak (2) ovog zakona.

Članak 30.

(Ovlašteni ovlaštenih zavodskih službenika)

- (1) Ovlašteni zavodski službenici i službenici Zavoda koji rade na poslovima u neposrednom kontaktu sa zatvorenicima, u pravima iz zdravstvenog, mirovinskog i invalidskog osiguranja, kao i drugim pravima na osnovi rada - izjednačavaju se sa sudbenom policijom i policijom.
- (2) Zbog posebnih uvjeta rada i naravi poslova i zadaća sredstva za plaće iz stavka (1) ovoga članka, osiguravaju se u uvećanom iznosu u odnosu na sredstva koja se osiguravaju za plaće drugih tijela uprave.
- (3) Ministarstvo pravde vodi evidenciju o osobama iz stavka (1) ovoga članka i izdaje im uvjerenja o vremenu provedenom na tim poslovima.
- (4) Na kojim radnim mjestima osobama pripadaju prava iz stavka (1) ovoga članka utvrđuje ministar pravde.

Članak 31.

(Smrt ovlaštenog zavodskog službenika na dužnosti)

- (1) Osoba iz stavka (1) članka 30. ovoga zakona, koja u obavljanju ili povodom obavljanja službenog posla ili zadatka izgubi život, sahranit će se o trošku Ministarstva pravde, u mjestu koje odredi njegova obitelj.
- (2) Obitelji koju je poginula osoba izdržavala pripada jednokratna novčana pomoć u visini plaće koju je ostvarila posljednjih šest mjeseci prije nastanka smrti.

4. Stegovna odgovornost**Članak 32.**

(Povreda službene dužnosti)

- (1) Prilikom obnašanja službene dužnosti, službenici Zavoda stegovno odgovaraju za povrede službene dužnosti utvrđene ovim i drugim zakonom, drugim propisom i Pravilnikom o unutarnjem ustroju.
- (2) Povrede službene dužnosti mogu biti lake i teške.
- (3) Kao teža povreda službene dužnosti smatra se osobito:
 1. zloraba službenog položaja i prekoračenje službene ovlasti;
 2. povreda obveze čuvanja službene tajne;
 3. nesavjesno obavljanje službe;
 4. neopravdan izostanak s rada u neprekidnom trajanju duljem od tri dana;
 5. nepoduzimanje ili nedostatno poduzimanje propisanih mjera usljed čega su nastale ili su mogle nastati štetne posljedice;
 6. svaka radnja ili propuštanje radnje kojom se onemogućava ili otežava pravilno i brzo funkcioniranje Zavoda;
 7. odbijanje izvršenja službenog zadatka;
 8. svaki odnos s pritvorenikom ili zatvorenikom koji je izvan propisanih zadaća i naređenja ministra pravde i upravnika Zavoda, a koji ne pridonosi normalnoj primjeni izvršenja kazne zatvora niti je vezan uz odgoj pritvorenika i zatvorenika;
 9. nepristojno ponašanje u Zavodu ili izvan Zavoda koje nanosi očitu štetu ugledu Zavoda;
 10. povreda propisa o osiguranju od opasnosti od požara, eksplozije ili drugih elementarnih nepogoda;
 11. nemaran odnos prema povjerenjima imovini, odori, naoružanju i opremi;
 12. dolazak na rad u pijanom stanju ili uporaba alkohola ili drugog narkotičkog sredstva koje smanjuje sposobnost za obavljanje službenih zadaća;
 13. neovlaštena uporaba opreme i sredstava povjerenih za obavljanje službenih zadaća;
 14. nedostavljanje ili nepravodobno dostavljanje izvješća, isprava i podataka na zahtjev ovlaštenih tijela ili organizacija;
 15. učestalo ponavljanje lakših povreda radnih obveza i stege, izvršenje radnje koja prema Kaznenom zakonu predstavlja kazneno djelo protiv službene dužnosti ili drugo kazneno djelo kojim se nanosi šteta ugledu Zavoda.
- (4) Pravilnikom o unutarnjem ustroju propisuju se lake povrede službene dužnosti.

Članak 33.

(Stegovni postupak za povrede službene dužnosti)

Ministar pravde donijet će pravilnik o postupku koji se provodi u slučaju kada se službenik Zavoda tereti za kršenje službene dužnosti.

5. Posebne odredbe o službi osiguranja**a. Ovlašteni zavodski službenici****Članak 34.**

(Ovlašteni zavodski službenici - služba osiguranja)

- (1) Službu osiguranja u Zavodu obavljaju ovlašteni zavodski službenici.
- (2) Ovlašteni zavodski službenici osiguravaju Zavod, radilišta i prostorije u kojima se nalaze, borave i rade osobe lišene slobode, čuvaju te osobe u Zavodu i izvan njega, održavaju unutarnji red i stegu među osobama lišenim slobode, provode te osobe i obavljaju druge poslove određene

zakonom, propisima donesenim na temelju zakona i općim aktima Zavoda.

- (3) U odjelu Zavoda za ženske pritvorenice i zatvorenice bit će zaposlen dostatan broj ovlaštenih ženskih službenika.

Članak 35.

(Dužnosti kada postoji opasnost po život)

Ovlašteni zavodski službenici dužni su obavljati poslove i zadatke i u slučaju kad je izvršenje tih poslova i zadaća povezano s opasnošću po njihov život.

Članak 36.

(Ovlašteni zavodski službenici - odore i iskaznice)

- (1) Ovlašteni zavodski službenici su u odorama.
- (2) Ovlašteni zavodski službenici imaju pravo na besplatnu odoru i opremu za obavljanje poslova osiguranja.
- (3) Ovlašteni zavodski službenici imaju posebnu službenu iskaznicu koja im služi za dokazivanje njihove službene dužnosti.
- (4) Sadržaj i obrazac službene iskaznice propisuje ministar pravde.

Članak 37.

(Oznake, službena zvanja itd.)

- (1) Oznaku i značku, boju i oznake vozila, odoru, službena zvanja, oznake zvanja i uvjete za stjecanje službenih zvanja ovlaštenih zavodskih službenika utvrđuje ministar pravde.
- (2) Propise o načinu obavljanja službe osiguranja, naoružanju i opremi, rokovima njihova trajanja i naknadi kad se upropaste, ustroju praktične obuke, načinu i programu polaganja stručnih ispita donosi ministar pravde.

Članak 38.

(Stručna izobrazba)

- (1) Ministarstvo pravde, u suradnji s entitetskim ministarstvom pravde, postaviti će odgovarajuće standarde za svaku kategoriju zavodskih službenika i može organizirati tečajeve, seminare, savjetovanja i druge oblike stručnog usavršavanja kako bi zavodski službenici zadovoljili dane standarde.
- (2) Svaki će zavod surađivati s Ministarstvom pravde kako bi se osigurala stručna izobrazba službenika.

Članak 39.

(Specijalizirana stručna obuka)

U cilju što većeg razumijevanja problema i kulturnog podrijetla zatvorenika stranih državljana, te pomoći da oni uspješnije rješavaju sve svoje probleme u zavodu, upravnik zavoda treba razmotriti i rasporediti određeni broj zavodskih službenika na intenzivniji rad sa stranim zatvorenicima, te im u tom cilju osigurati više specijaliziranih stručnih obuka kao što su: učenje stranih jezika, kulture, običaja ili drugih pitanja koja se javljaju u vezi s određenom skupinom zatvorenika stranih državljana.

b) Uporaba sredstava prinude i druge ovlasti ovlaštenih zavodskih službenika**Članak 40.**

(Uporaba sredstava prinude)

- (1) Sredstva prinude ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti protiv pritvorenika ili zatvorenika samo kada je to nužno da se spriječi bjekstvo, fizički napad na osoblje ili druge osobe, nanošenje povrede drugoj osobi, pružanje otpora prema zakonitom postupanju službene osobe, samopovređivanje ili prouzrokovanje materijalne štete od pritvorenika ili zatvorenika.
- (2) Uporaba sredstava prinude mora biti razmjerna stupnju opasnosti i izazvanom riziku.

Članak 41.

(Nošenje oružja ovlaštenih zavodskih službenika)

- (1) Ovlašteni zavodski službenici mogu biti naoružani kad obnašaju dužnosti izvan Zavoda. Zavodski službenici ni pod kojim uvjetima ne mogu biti naoružani unutar Zavoda.
- (2) Ne smiju nositi oružje ovlašteni zavodski službenici koji u proteklih šest mjeseci nisu prošli odgovarajuću obuku za uporabu tog oružja.

Članak 42.

(Uporaba vatrenog oružja)

- (1) Pri obavljanju službenih poslova, ovlašteni zavodski službenik može uporabiti vatreno oružje samo ako drukčije ne može:
 1. da zaštiti život ljudi;
 2. da odbije neposredni napad kojim se ugrožava njegov život ili život službenih osoba;
 3. da odbije napad na objekt koji osigurava;
 4. da spriječi bjekstvo zatvorenika iz Zavoda za izvršenje kazne zatvora zatvorenog tipa ili iz posebnog odjela zatvorenog tipa koja bi u tom slučaju neposredno ugrozila život drugih;
 5. da spriječi bjekstvo pritvorenika ili zatvorenika kojeg sprovodi ili osigurava, ako bi njegovo bjekstvo neposredno ugrozilo život drugih.
- (2) U slučajevima iz stavka (1) ovoga članka, ovlašteni zavodski službenik može uporabiti vatreno oružje samo ako uporabom fizičke snage, gumene palice ili drugih sredstava prinude predviđenih propisima ne može osigurati obavljanje službenog zadatka. Uporaba vatrenog oružja mora biti razmjerna stupnju opasnosti i izazvanom riziku.
- (3) Ovlašteni zavodski službenici koji obavljaju službu u nazočnosti nadređenog ovlaštenog službenika mogu uporabiti vatreno oružje samo po njegovu naređenju ili naređenju osobe koja ga zamjenjuje.
- (4) Naređenje za uporabu oružja, rukovodeći ovlašteni službenik, odnosno njegov zamjenik, može izdati samo u slučajevima iz stavka (1) ovoga članka.
- (5) Upravnik Zavoda ima ovlast narediti uporabu vatrenog oružja kad ocijeni da je nastupio jedan od razloga iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 43.

(Pretres prostorija i oduzimanje nužnih sredstava)

- (1) Ovlašteni zavodski službenik može i bez naloga za pretres ući u stan ili druge prostorije i u njima obaviti pretres kada je to potrebno radi pronalaženja i hvatanja osobe koja je pobjegla iz Zavoda ili koja je prilikom sprovođenja pobjegla i sklonila se u stan, odnosno drugu prostoriju.
- (2) U slučaju ulaska u stan, odnosno drugu prostoriju, neće se sastavljati zapisnik, nego će se korisniku, odnosno vlasniku stana ili prostorije, odmah izdati potvrda u kojoj će se naznačiti razlog ulaska u stan, odnosno druge prostorije.
- (3) Ako je izvršeno pretresanje stana, odnosno prostorija, sastavit će se zapisnik.
- (4) Pretresanje se može obaviti i bez nazočnosti svjedoka, samo ako nije moguće osigurati njihovu nazočnost.
- (5) Radi sprečavanja bjekstva, hvatanja odbjeglih osoba koju izravno goni kao i radi prevoženja u najbližu zdravstvenu ustanovu osobe koja je ranjena prilikom uporabe vatrenog oružja, ovlašteni zavodski službenik ima pravo poslužiti se prometnim sredstvima i sredstvima veze do kojih može doći, ako to ne može obaviti na drugi način.
- (6) O uporabi prometnoga sredstva i sredstva veze izdaje se potvrda vlasniku prometnoga sredstva ili sredstva veze radi naknade troškova.

Članak 44.

(Izvjешće o uporabi sredstava prinude)

O svakoj uporabi sredstava prinude (fizička snaga, gumena palica, šmrkovi i kemijska sredstva) ili vatrenog oružja prema pritvorenima ili zatvorenima, upravnik Zavoda dužan je odmah izvijestiti Ministarstvo pravde.

Članak 45.

(Zaštita od gonjenja)

- (1) Ako su sredstva prinude ili vatreno oružje uporabljena u granicama ovlasti iz ovoga zakona, isključena je stegovna i kaznena odgovornost ovlaštenog zavodskog službenika koji je takvo sredstvo uporabio.
- (2) Ministar pravde donosi Pravilnik o uporabi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude, sadržaju zapisnika o pretresu stana i drugih prostorija, potvrde o ulasku u stan i druge prostorije i potvrde o uporabi prometnoga sredstva i sredstva veze.

Članak 46.

(Pravna pomoć)

Ako se protiv ovlaštenog zavodskog službenika ili upravnika Zavoda vodi kazneni postupak zbog uporabe sredstava prinude, vatrenog oružja, ili drugih radnji pri obavljanju službenog posla, Ministarstvo pravde osigurat će im pravnu pomoć u svezi s vođenjem postupka.

Članak 47.

(Pomoć ovlaštenim zavodskim službenicima od drugih ljudi)

- (1) Osobe koje na zahtjev ovlaštenog zavodskog službenika pruže pomoć u svlađivanju ili hvatanju pritvorenika ili zatvorenika koji pruža otpor, koji se pobunio ili je u bjekstvu, pa tim povodom budu povrijeđene, razbole se ili trajnije ostanu izvan radnog odnosa, imaju sva prava iz zdravstvenog, mirovinskog i invalidskog osiguranja kao i osobe u stalnom radnom odnosu.
- (2) Ako osoba iz stavka (1) ovoga članka, prilikom pružanja pomoći izgubi život, sahranit će se na trošak Ministarstva pravde u mjestu koje odredi njegova obitelj.
- (3) U slučaju iz stavka (2) ovoga članka, obitelji ili osobi koju je uzdržavala poginula osoba pripada jednokratna pomoć, koja ne može biti manja od šest prosječnih plaća ostvarenih u Zavodu u posljednja tri mjeseca.
- (4) Ako se protiv osobe koja je pružila pomoć iz stavka (1) ovoga članka povede kazneni postupak, osigurat će mu se pravna pomoć.

6. Povjerljivost

Članak 48.

(Službene tajne)

- (1) Službenici i namještenici Ministarstva pravde i Zavoda dužni su čuvati službenu tajnu.
- (2) Obveza čuvanja službene tajne traje i nakon prestanka radnog odnosa.
- (3) Kao službena tajna, u smislu ovoga zakona, smatraju se:
 1. podaci i dokumenti do kojih je službenik i namještenik došao u obavljanju ili povodom obavljanja službenih poslova, odnosno radnih zadataka koji su zakonom, odnosno propisom donesenim na temelju zakona i općeg akta, predviđeni kao službena tajna;
 2. podaci, dokumenti, mjere i radnje do kojih je službenik i namještenik došao u obavljanju ili povodom obavljanja službenih poslova, odnosno radnih zadataka, a čijim priopćavanjem ili odavanjem na drugi način neovlaštenoj osobi bi se mogao osujetiti ili otežati rad Zavoda, ili bi to bilo štetno po

interes Zavoda, ili opravdan interes pojedinca ili pravne osobe;

3. podaci i dokumenti koji se prema propisima o upravi smatraju službenom tajnom.
- (4) Ministar pravde bliže određuje što se smatra službenom tajnom, način čuvanja službene tajne i oslobođenje od obveze čuvanja službene tajne.

Članak 49.

(Ograničenja u vezi s podacima i dokumentima koji se smatraju službenom tajnom)

- (1) Podatci i dokumenti koji se smatraju službenom tajnom u smislu ovoga Zakona ili podzakonskog akta donesenog na temelju ovoga Zakona, kao i drugog zakona kojim se štite osobni podaci građana, ne smiju se priopćavati niti činiti dostupnima neovlaštenim osobama.
- (2) Ombudsman Bosne i Hercegovine može tražiti od Ministarstva pravde ili Zavoda da mu preda ili omogući uvid u dokumente ili podatke koje smatra potrebnim za obavljanje svoje dužnosti, uključujući i one koji su upisani kao povjerljivi ili tajni u skladu sa zakonom.
- (3) U slučajevima iz stavka (2) ovoga članka, ombudsman će primijeniti potrebnu povjerljivost za njih i neće ih učiniti dostupnima javnosti.
- (4) Iznimno, podatci iz stavka (1) ovoga članka mogu se dati i drugome zakonom ovlaštenom tijelu ako to nije u suprotnosti s ciljem zaštite vlastitog, privatnog i osobnog života takve osobe, odnosno procesa resocijalizacije ili rehabilitacije, ili ako je propisom određeno da nisu javni podatci ili ukoliko takvi podatci nisu podvrgnuti ograničenjima koja su nužna u demokratskom društvu.

7. Nadzor nad radom Zavoda

Članak 50.

(Inspektor)

- (1) U svrhu osiguranja jedinstvenog sustava izvršenja pritvora i kazne zatvora, prenošenja pozitivnih iskustava, analiziranja i proučavanja rada pojedinih organizacijskih jedinica i pružanja stručne pomoći tim jedinicama, Ministarstvo pravde obavlja nadzor nad radom Zavoda.
- (2) Nadzor nad izvršenjem pritvora i kazne zatvora obuhvaća osobito nadzor: plana i programa rada Zavoda, pojedinih službi i službenika Zavoda; rada i ustroja službe osiguranja i programa tretmana; rada i ustroja matične službe i prijemno-otpusnog odjela; načina određivanja i realiziranja tretmana osuđenih osoba; stanja i samozaštite, zakonitog i pravnog postupanja s pritvorenicima i zatvorenicima; primjene ovog zakona i propisa koji reguliraju područje izvršenja kazne zatvora; ustroja rada pritvorenika i zatvorenika; zaštite prava pritvorenika i zatvorenika; kao i uvjeta iz članka 71. ovog zakona.
- (3) Nadzor iz stavka (2) ovoga članka obavlja Ministarstvo pravde preko inspektora, koji je službenik s posebnim ovlastima (u daljnjem tekstu: inspektor).
- (4) Inspektor je odgovoran za pažljivu provjeru provedbe odredaba ovoga zakona u svim kazneno-popravnim ustanovama u Bosni i Hercegovini prema osobama koje izdržavaju kaznu zatvora i mjeru pritvora koju je izrekao ili odredio Sud ili drugo tijelo sukladno Zakonu ili međunarodnom ugovoru.
- (5) Inspektor je neovisan u obavljanju zadataka inspekcijaskog nadzora i poduzima radnje u granicama i na temelju ovoga zakona i drugih propisa.
- (6) Osoblje Zavoda dužno je surađivati s inspektorom i pomagati mu u ispunjavanju ovlasti i obveza, posebice u nadzoru nad ostvarivanjem ljudskih prava iz Ustava Bosne i Hercegovine, a kojih pritvorene i zatvorene osobe nisu

lišene ili ograničene u uživanju unutar nužnog cilja i određenim zakonom ili međunarodnim ugovorom.

- (7) Inspektor Ministarstva pravde surađivat će i promicati suradnju s ovlaštenim inspektorima entiteta i Distrikta Brčko BiH, te razvijati međusobnu koordinaciju, djelatnosti ili dogovore sukladno Ustavu i zakonima Bosne i Hercegovine, entiteta i odgovarajućih propisa Distrikta Brčko BiH.

Članak 51.

(Nadzor od drugih tijela)

Nadzor nad radom Zavoda glede zaštite na radu djelatnika, zdravstvene i sanitarne zaštite pritvorenika i zatvorenika, uvjeta i načina pripreme hrane za pritvorenike i zatvorenike obavljaju odgovarajuća tijela sukladno posebnim propisima.

Članak 52.

(Neovisno povjerenstvo)

- (1) Neovisno povjerenstvo prati uvjete za boravak u zavodima, postupanje i ostvarivanje ljudskih prava osobama koje izdržavaju kaznene i druge mjere koje im je u kaznenom postupku izrekao Sud, inozemni sudovi za djela predviđena Kaznenim zakonom ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud sukladno Zakonu Bosne i Hercegovine.
- (2) Neovisno povjerenstvo iz stavka (1) ovoga članka imenuje i razrješuje Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.
- (3) Povjerenstvo ima pet članova, od kojih je jedan predsjednik.
- (4) Članovi Povjerenstva imenuju se na mandat od pet godina, s mogućnošću ponovnog izbora na još jedan mandat.
- (5) Članovi Povjerenstva trebaju biti stručnjaci ili poznavatelji prava ili drugog srodnog područja, poput sudstva, uprave, penologije, socijalne skrbi, psihologije, pedagogije i slično.
- (6) Povjerenstvo može provoditi izvanjsko praćenje rada Zavoda samostalno ili zajedno s inspektorskim ili drugim nadzornim tijelima, kao i surađivati s međunarodnim i drugim ustanovama ovlaštenim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda sukladno Zakonu i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.
- (7) Povjerenstvo daje preporuke nadležnim tijelima Bosne i Hercegovine s ciljem poboljšanja standarda smještaja, poboljšanja postupanja i poštivanja ljudskih prava osoba nad kojima se izvršavaju kaznene sankcije ili druge mjere, daje prijedloge i primjedbe koje se odnose na postojeće zakone ili druge propise utemeljene na zakonu iz područja izvršenja kaznenih sankcija, obavlja povjerljive razgovore s pritvorenicima ili zatvorenicima uz pristup svim zavodima, dostavlja izvješća upravniku zavoda i nadležnim ministarstvima pravde, prikuplja, obrađuje i potražuje podatke iz svoje nadležnosti, kao i druge radnje iz područja neovisnog praćenja.
- (8) Odredbe o čuvanju službene tajne ovoga Zakona ili drugog propisa odnose se na neovisno povjerenstvo prilikom obavljanja poslova i zadataka iz svoje nadležnosti kada dođe do saznanja ili u posjed podataka i dokumenata iz članka 48. ovoga Zakona.
- (9) Troškove rada povjerenstva snosi Parlamentarna skupština iz pripadajućih sredstava u okviru usvojenog proračuna institucija Bosne i Hercegovine i njezinih međunarodnih obveza.
- (10) Povjerenstvo donosi poslovnik o svome radu, koji se objavljuje u 'Službenom glasniku BiH'.
- (11) Povjerenstvo donosi godišnje izvješće o svome radu i dostavlja ga Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i Ministarstvu pravde s ciljem poduzimanja odgovarajućih radnji ili mjera sukladno zakonu.

Članak 53.

(Nacionalni preventivni mehanizam)

Institucije Bosne i Hercegovine će tijelu koje odražava odnosno predstavlja nacionalni preventivni mehanizam za sprječavanje mučenja ili drugih svirepih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja osigurati:

- pristup svim informacijama koje se odnose na broj osoba lišenih slobode;
- pristup svim informacijama koje se odnose na postupanje s tim osobama, kao i uvjetima u kojima su pritvorene;
- pristup svim zatvorskim ustanovama, njihovim ustanovama i objektima;
- priliku da zasebno ispituju osobe lišene slobode bez svjedoka, osobno ili uz prevoditelja ako to bude potrebno, kao i sa svim ostalim osobama za koje nacionalni preventivni mehanizam smatra da mogu dati bitne informacije;
- slobodu odabira mjesta koje želi posjetiti i osoba s kojima želi razgovarati;
- pravo kontaktiranja Pododbora za sprječavanje mučenja ili drugih svirepih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, pravo na slanje informacije i sastajanje s Pododborom;
- kao i druga prava u skladu s Dopunskim protokolom uz Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih svirepih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja iz 2002. godine, koji je Bosna i Hercegovina ratificirala 26. 6. 2008. godine i koji je stupio na pravnu snagu u Bosni i Hercegovini od 15. 9. 2008. godine.

Članak 54.

(Podnošenje izvješća inspektora)

- O izvršenom inspekcijskom pregledu sastavlja se pismeno izvješće u koje se unose osobito inspekcijski nalazi i naređuju mjere i rokovi za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, kao i mjere za unapređenje rada Zavoda.
- Izvješće se dostavlja upravniku Zavoda i inspektor ga može objaviti.
- Upravnik Zavoda dužan je postupiti po naređenim mjerama.
- Na naložene mjere upravnik Zavoda ima pravo priziva ministru pravde u roku od osam dana od dana primitka izvješća.
- Inspektor objavljuje godišnje izvješće o svome radu.

8. Informiranje javnosti

Članak 55.

(Davanje informacija)

- Kad je to u javnom interesu ili kad to nađe za potrebno, radi upoznavanja javnosti, ministar pravde ili osoba koju on ovlasti, može davati informacije o pojedinim pitanjima u svezi s izvršenjem pritvora i kazne zatvora predstavnicima tiska i drugih sredstava javnog priopćavanja.
- Davanja informacija i podataka uskratit će se kad se radi o državnoj ili službenoj tajni, kad bi to bilo nepoželjno zbog održavanja reda u Zavodu ili ako bi to štetilo ostvarivanju svrhe izvršenja pritvora ili kazne zatvora.

9. Sredstva za rad Zavoda

Članak 56.

(Proračun)

Sredstva za rad Zavoda osiguravaju se u Proračunu Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o Proračunu Bosne i Hercegovine.

III - ODREDBE O IZVRŠENJU PRITVORA I KAZNE ZATVORA

1. Opće odredbe

Članak 57.

(Zahtjev za čovječnim postupanjem)

- Postupanje s pritvorenicima i zatvorenicima mora biti čovječno i s poštivanjem njihova ljudskog dostojanstva, s očuvanjem njihova tjelesnog i duševnog zdravlja, vodeći pri tome računa da se održi potreban red i stega.
- Nitko neće biti podvrgnut mučenju ili neljudskom ili ponižavajućem tretmanu ili kažnjavanju.
- U postupanju s pritvorenicima i zatvorenicima ne smije biti diskriminacije utemeljene na etničkoj pripadnosti, rasi, boji kože, spolu, seksualnom opredjeljenju, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom podrijetlu, rodstvu, ekonomskom ili nekom drugom statusu.

Članak 58.

(Pravo na religiju)

- Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo zadovoljavati svoje vjerske potrebe sukladno ovom zakonu i propisima vjerskih zajednica.
- Uprava je zavoda dužna, u suradnji s vjerskim zajednicama u BiH, osigurati uvjete za zadovoljavanje vjerskih potreba osoba smještenih u zavodu.

Članak 59.

(Skupni i odvojeni tretman pritvorenika i zatvorenika)

- Pritvorenici su, u pravilu, pritvoreni skupno. Zatvorenici izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, skupno.
- Sljedeće skupine pritvorenika i zatvorenika tretirat će se odvojeno:
 - žene od muškaraca;
 - maloljetnici od odraslih;
- Pod sljedećim okolnostima pritvorenik ili zatvorenik može se držati odvojeno od ostalih:
 - Kada to nužno zahtijeva zdravstveno stanje te osobe ili drugih.
 - U okolnostima kada je to propisano nekim drugim zakonom.
 - Kada to pritvorenik ili zatvorenik zahtijeva radi vlastite zaštite i po odobrenju upravnika zavoda.
 - Kada ta osoba predstavlja ozbiljnu prijetnju redu u zavodu i pod uvjetima propisanim u članku 119. ovoga zakona.

2. Upućivanje na izdržavanje pritvora ili kazne zatvora

Članak 60.

(Mjerodavnost za upućivanje)

- Upućivanje pritvorenika i osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora obavlja Kazneni odjel Suda.
- Kazneni odjel Suda dužan je poduzeti potrebne radnje radi obavljanja mjere pritvora i kazne zatvora odmah nakon izvršenosti odluke.

Članak 61.

(Evidencija)

Nakon prijema u zavod, ime pritvorenika ili zatvorenika bit će zavedeno u odgovarajuće knjige.

Članak 62.

(Dužnost informiranja pritvorenika i zatvorenika)

- Nakon prijema u zavod svi se pritvorenici i zatvorenici upoznaju, usmeno i pismeno, na jeziku koji razumiju, s pravilima kućnog reda, s pravima i dužnostima u zavodu, s načinom na koji mogu ostvariti svoja prava i sa stegovnim prekršajima i kaznama koje se za njih mogu izreći.

- (2) Upravnik zavoda skrbi se o tome da odredbe ovoga zakona kao i ostali propisi o izvršenju pritvora i kazne zatvora, koji se odnose na prava i dužnosti pritvorenika i zatvorenika, budu dostupni svim pritvorenicima i zatvorenicima u obliku koji im je razumljiv.

Članak 63.

(Biračko pravo)

- (1) Upravnik zavoda osigurava osobama lišenim slobode mogućnost ostvarivanja svoga biračkog prava na izborima za razine vlasti u Bosni i Hercegovini, u mjeri u kojoj to pravo nije ograničeno Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine i Ustavom Bosne i Hercegovine.
- (2) U svrhu ostvarenja navedenoga prava, upravnik zavoda kontaktirat će ovlašteno izborno povjerenstvo u vezi s načinom, vremenom ili drugim nužnim radnjama za provođenje postupka glasanja unutar zavoda.

Članak 64.

(Pritvorenici i zatvorenici s djecom)

Ako osoba koja se upućuje u pritvor ili na izdržavanje kazne zatvora ima djecu ili druge osobe čiji je on jedini skrbnik, Sud će o tome izvijestiti mjerodavno općinsko tijelo socijalne zaštite.

Članak 65.

(Žene)

- (1) Osim odredaba ovoga zakona koje se odnose na osobe lišene slobode, naročita pozornost posvećuje se potrebama žena u smislu njihovih tjelesnih, stručnih, socijalnih i psiholoških potreba pri donošenju odluka koje se tiču bilo kojeg stanovišta pitanja njihovog boravka u zavodu.
- (2) Uprava zavoda nastojat će osigurati da aktivnosti kojima se mogu baviti žene lišene slobode budu primjerene ulozi žene u suvremenom društvu, te da se mogu usporediti s aktivnostima kojima se mogu baviti muškarci.
- (3) Ženama se, u načelu, omogućava porod izvan zavoda, ali ako dijete bude rođeno u zavodu, Uprava zavoda pruža svu potrebnu potporu, pomoć ili druge potrebne uvjete.
- (4) Kada je dijete rođeno u zavodu, taj podatak ne smije biti upisan u rodni list kao mjesto rođenja.

Članak 66.

(Stvari od vrijednosti)

- (1) Sav novac, vrijednosti i ostale stvari koje pripadaju pritvoreniku ili zatvoreniku, a koje prema Pravilniku o kućnom redu zavoda ne smije držati kod sebe, moraju se prilikom prijema osobe pohraniti na sigurnom mjestu u zavodu, o čemu će se napraviti popis. Na zahtjev vlasnika, imovina pohranjena u zavodu, prilikom prijema te osobe u zavod, predat će se članovima njegove obitelji i prije njegova otpusta iz zavoda.
- (2) Imovina iz stavka (1) ovoga članka vraća se vlasniku prilikom otpuštanja iz zavoda ili se, uz njegov pristanak, predaje članovima njegove obitelji.
- (3) Vlasnik treba potpisati popis svojih stvari od vrijednosti, a uz njegov potpis treba se potpisati i službenik zavoda.

Članak 67.

(Pretraga prostorija, osoba lišenih slobode, posjetitelja, službenih osoba i oduzimanje stvari)

- (1) Ovlašteni zavodski službenik može pretražiti i oduzeti imovinu iz svih prostorija u kojima pritvorene ili zatvorene osobe borave, rade ili provode slobodno vrijeme, kao i osobe lišene slobode, posjetitelje i njihove osobne stvari i službene osobe.
- (2) Prostorije i osobe iz stavka (1) ovoga članka pretražuju se na način kojim će se otkriti i spriječiti svaki pokušaj bijega i

skrivanje krijumčarene robe, uz poštovanje ljudskog dostojanstva osoba koje pretražuju i stvari koje posjeduju.

- (3) Osobe koje se pretražuju tijekom pretrage neće biti ponižavane.
- (4) Pretraživanje će obavljati samo ovlašteni zavodski službenici istoga spola kao i osobe koje se pretražuju.
- (5) Pretraživanje osjetljivih dijelova tijela može obaviti samo liječnik ili ovlašteno medicinsko osoblje.
- (6) Kada posjetitelj ulazi u zavod, ovlašteni zavodski službenik može zahtijevati od te osobe podvrgavanje pretrazi. Ukoliko se posjetitelj ne želi podvrgnuti pretrazi, ovlašteni zavodski službenik odbit će ga primiti u zavod, s tim što program sigurnosti mora odražavati usklađenost u odnosu na privatnost posjetitelja ili njihovo službeno svojstvo.
- (7) Ovlašteni zavodski službenici mogu pretražiti pripadnike zavodskog osoblja na zahtjev upravnika zavoda, službene osobe koju on ovlasti sukladno zakonu ili na zahtjev drugog zakonom ovlaštenog tijela.
- (8) Način i situacije u kojima se obavlja pretraga bit će određene posebnim propisima kojima se uređuju način obavljanja službe osiguranja u zavodu.

Članak 68.

(Liječnički pregled)

- (1) Odmah nakon prijema u zavod svakog pritvorenika ili zatvorenika pregledat će kvalificirana medicinska sestra, a detaljniji liječnički pregled obaviti će liječnik u roku od 24 sata.
- (2) Liječnički nalazi unose se u zdravstveni karton pritvorene, odnosno zatvorene osobe.

3. Smještaj i higijenski uvjeti

Članak 69.

(Higijenski uvjeti)

Smještaj pritvorenika i zatvorenika u zavodu mora odgovarati higijenskim uvjetima predviđenim ovim zakonom i mjesnim klimatskim prilikama.

Članak 70.

(Osnovni uvjeti života)

- (1) Svakom pritvoreniku i zatvoreniku, u pravilu, osigurava se posebna soba za spavanje, osim u slučajevima kada se smatra da zajednički smještaj više osoba ima određenih prednosti.
- (2) Svaki zatvorenik i pritvorenik mora imati poseban krevet i posteljinu.
- (3) Zajednički boravak pritvorenicima i zatvorenicima osigurava se na radnom mjestu, u procesu obrazovnih aktivnosti, prilikom objedovanja, za vrijeme slobodnih aktivnosti, u dnevnom boravku i sličnim prilikama.

Članak 71.

(Standardi smještaja)

- (1) U svim prostorijama u kojima borave pritvorenici i zatvorenici mora se osigurati zadovoljavanje zdravstvenih i higijenskih potreba, dovoljna količina zraka, svjetla, grijanja i ventilacije.
- (2) Osobe koje borave u ćeliji za jednu osobu imat će najmanje sedam četvornih metara prostora po osobi, a one koje borave u zajedničkim spavaonicama imat će najmanje četiri četvorna metra po osobi i ne manje od deset kubičnih metara po osobi.
- (3) U prostorijama u kojima borave pritvorenici i zatvorenici prozori moraju biti dovoljno veliki da omogućavaju rad i čitanje pod prirodnim svjetlom u uobičajenim uvjetima, da omogućavaju ulaz svježega zraka, osim ako ne postoje klimatski uređaji, te da svojim izgledom i veličinom odgovaraju standardnim prozorima.

- (4) Vještačko osvjetljavanje mora odgovarati postojećim standardnim normama.
- (5) Sanitarni uređaji moraju omogućiti svakom pritvoreniku ili zatvoreniku zadovoljavanje fizioloških potreba u čistim i pristojnim uvjetima.
- (6) Svakoj pritvorenoj ili zatvorenoj osobi mora se omogućiti uporaba prikladnih prostorija i uređaja za kupanje i tuširanje pri temperaturi koja odgovara klimatskim uvjetima i u razmacima koji omogućavaju održavanje normalne osobne higijene, ali najmanje jednom dnevno.
- (7) Sve prostorije zavoda moraju se propisno održavati i redovito čistiti.
- (8) Poslove iz stavka (7) ovoga članka obavljaju zatvorenici u trajanju do dva sata na dan bez novčane naknade.
- (9) Pritvorenima, odnosno zatvorenima s invaliditetom osigurava se smještaj primjeren vrsti i stupnju njihove invalidnosti.

Članak 72.

(Osobna higijena)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici dužni su održavati osobnu higijenu za koju im zavod osigurava vodu i toaletni pribor.
- (2) Pritvorenima i zatvorenima dopušta se nošenje brade i kose.

4. Odijevanje i ishrana

Članak 73.

(Odjeća i obuća)

- (1) Pritvorenima i zatvorenima kojima nije dopušteno nošenje vlastite odjeće osigurava se odjeća i obuća koja je prikladna klimatskim uvjetima tako da im se ne ugrožava zdravlje.
- (2) Odjeća koju osigurava zavod ne smije djelovati degradirajuće i ponižavajuće.
- (3) Pravilnik o odjeći i obući pritvorenika i zatvorenika objavljuje ministar pravde.

Članak 74.

(Ishrana)

- (1) Pritvorenima i zatvorenima u pravilnim se razmacima osigurava ishrana koja je pripremljena u obrocima koji kvalitetom i količinom zadovoljavaju prehrambene i higijenske standarde, a ujedno su primjereni dobi, zdravlju, vrsti posla koji obavljaju i njihovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.
- (2) Punoljetnim pritvorenima i zatvorenima osigurava se hrana kalorične vrijednosti od najmanje 12.500 džula dnevno, a maloljetnicima 14.500 džula dnevno.
- (3) Pravilnik o ishrani pritvorenika i zatvorenika, kao i tablicama kalorične vrijednosti hrane donosi ministar pravde.
- (4) Voda za piće bit će stalno dostupna.

Članak 75.

(Odbijanje uzimanja hrane)

- (1) Ako pritvorenik ili zatvorenik odbija uzeti hranu, o tome se odmah obavještava upravnik zavoda, sud koji vodi postupak i Ministarstvo pravde koje obavlja nadzor nad izvršenjem mjere pritvora.
- (2) Pritvorenik ili zatvorenik koji odbije uzeti hranu smješta se u prihvatilište, gdje ga svakodnevno kontrolira liječnik koji sve bitne promjene njegovog zdravstvenog stanja unosi u zdravstveni karton i o tome redovito obavještava upravnika zavoda.
- (3) Ako uslijed odbijanja hrane budu ugrožene pritvorenikove ili zatvorenikove životne funkcije, liječnik ili stručni tim liječnika donosi odluku o poduzimanju nužnih medicinskih

mjera, bez pristanka pritvorenika ili zatvorenika, kada je to određeno posebnim zakonom ili drugim propisom.

- (4) Zavodski liječnik, u suradnji i konzultacijama s upravnikom zavoda i sudom koji vodi kazneni postupak, osniva stručni tim iz stavka (3) ovoga članka ako posebnim zakonom ili drugim propisima nije drukčije određeno.
- (5) Ukoliko je osoba koje odbija hranu pritvorenik, zavod obavještava sud koji vodi kazneni postupak i Ministarstvo pravde o potrebi poduzimanja mjera iz stavka (3) ovoga članka.
- (6) Liječnici će u postupanju s pritvorenima ili zatvorenima koji štrajkaju gladu osim propisa iz područja izvršavanja kaznenih mjera uzimati u obzir i propise iz područja zdravstva u Bosni i Hercegovini, kao i međunarodne standarde i propise u vezi s etičkim postupanjem liječnika s osobama koje štrajkaju gladu.

Članak 76.

(Medicinske mjere u cilju spašavanja života osoba lišenih slobode koje odbijaju primiti hranu)

- (1) U slučajevima kada pritvorenik ili zatvorenik odbija primiti hranu, liječnik treba pružiti medicinsku pomoć, uz pristanak pacijenta, ali kada se dođe do faze u kojoj se može očekivati da dolazi do gubitka moći rasuđivanja ili je naglašena opasnost za život takve osobe, tada liječnik ima zadnju riječ u odlučivanju o tome što je najbolje za pacijenta kada se uzmu u obzir svi činitelji. U ovakvim okolnostima nadležni liječnik formirat će stručni medicinski tim koji će nakon opservacija, ako je to potrebno, pristupiti umjetnom hranjenju i oživljavanju prije nastanka te faze, a nakon toga i prisilnom hranjenju i drugim medicinskim mjerama u cilju spašavanja života osoba lišenih slobode.
- (2) U postupanju iz stavka (1) ovoga članka liječnik će obratiti pozornost na prethodno izražene njihove osobne i kulturološke vrijednosti i želje osoba glede medicinskog tretmana, kao i na stanje tjelesnog zdravlja. Postupak prisilnog hranjenja može se primijeniti u iznimnim okolnostima i nakon tri tjedna gladovanja, uz potrebu ispunjenosti ostalih medicinskih uvjeta koji ukazuju na stvarnu opasnost za život i zdravlje osoba, odnosno pod okolnostima pod kojima osoba oduzima svoj život ili i ranije ako zdravstveno i duševno stanje ne ukazuje drukčije.
- (3) Prisilno hranjenje ne može se smatrati neljudskom i ponižavajućom mjerom čiji je cilj sačuvati život konkretne osobe koja stalno odbija uzimati hranu. Prisilno hranjenje, da bi bilo legitimno, zahtijeva poštivanje tri standarda, i to:
 - a) mora postojati medicinska potreba za tretmanom;
 - b) moraju se išpoštovati proceduralna jamstva donošenja odluka;
 - c) način na koji se osoba hrani ne smije biti neljudski.
- (4) Načelo pozitivne obveze države je da poduzme djelotvorne korake kada postoji predvidljiv i neizbježan rizik za život osobe koja je u nadležnosti državnih tijela vlasti, a osobito kada je ta osoba lišena slobode i podvrgnuta uvjetima nametnutim domaćim zakonom.
- (5) U cilju sprječavanja nastanka teških posljedica štrajka gladu, osim predviđenog redovitog medicinskog postupka, može se, ako odluči zavodski liječnik u suradnji i nakon konzultacija s upravnikom zavoda, dopustiti neovisnim liječnicima da štrajkačima daju savjet i pruže medicinsku pomoć.
- (6) U postupanju shodno st. (1), (2) i (3) ovoga članka uprava zavoda dužna je bez odgode obavijestiti bračnog druga ili drugog člana uže obitelji pritvorenika ili zatvorenika ili osobu koju su odredili da u tom slučaju bude obaviještena, inspektora za nadzor nad radom zavoda, zatim sagledati načela i smjernice za upravljanje situacijama u slučaju

štrajka gladu u skladu s Malteškom deklaracijom Svjetskog udruženja liječnika u vezi s etičkim postupanjem s osobama koje štrajkaju gladu iz 2006. godine, sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava – ECtHR iz područja medicinske intervencije, kao i omogućiti pristup i drugim tijelima nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda u skladu sa zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Članak 77.

(Temeljna etička načela u postupanju liječnika s osobama lišenim slobode koje štrajkaju gladu)

(1) Temeljna etička načela u postupanju liječnika s osobama lišenim slobode koje štrajkaju gladu su:

- a) poštivanje medicinske etike i ličnosti pacijenta u profesionalnom kontaktu s ugroženim osobama, uz obvezu liječnika da moraju zadržati objektivnost u svojim procjenama i ne smiju si dopustiti izloženost pritisku da prekrše etička načela ili medicinsku prosudbu;
- b) povjerljivost odnosa između liječnika i navedenih osoba glede medicinskog stanja ili drugih informacija povezanih sa stanjem pacijenta, uz stjecanje takvog povjerenja koje će stvoriti mogućnost učinkovitog rješavanja ovakvih situacija;
- c) poštivanje autonomije ličnosti, uz sposobnost procjene teških situacija kada štrajk gladu nije dobrovoljan ili kada je donesen pod prijetnjom ili pritiskom drugih štrajkača ili drugih osoba ili radi privlačenja publiciteta ili ostvarenja cilja koji je suprotan zakonu ili kada to čine iz drugih namjera ili motivacija suprotnih medicinskim standardima, moralnim kriterijima ili drugim oblicima dopuštenog ponašanja;
- d) poštivanje dvostruke odanosti prema upravi ustanove i pacijentu, uz zadržavanje liječničke neovisnosti, objektivnosti i stručnog znanja, kao i poštivanje pozitivnih zakonskih propisa kojima se uređuje ova materija;
- e) poštivanje koncepcije dobročinstva odnosno korištenje medicinskih umijeća i znanja u korist osoba kojima pružaju tretman;
- f) poštivanje liječničke iskrenosti u davanju informacija pacijentu o mogućim posljedicama njegovih postupaka, osobito pacijentu koji pati od bolesti koje nisu spojive s duljim gladovanjem, informiranje pacijenta o svim postupcima koje poduzima i pomaže mu u donošenju vlastite odluke na osnovi točnih informacija iz razloga što liječnici ne smiju davati pogrešne kliničke izjave i savjete;
- g) primarna primjena nužnih medicinskih mjera i bez pristanka pacijenta ako odbijanjem uporabe hrane ili odbijanjem liječenja ugrozi svoje zdravlje ili pak dovede u opasnost svoj život ili ako uslijed posebnog mentalnog stanja ne može donijeti razumnu odluku.

(2) Liječnici trebaju svakom štrajkaču objasniti posljedice gladovanja na njihovo zdravlje, objašnjavajući i dajući zdravstvenu anamnezu, zdravstveno stanje i ranije bolesti koje mogu ozbiljno ugroziti njihovo zdravlje.

(3) Nužne medicinske mjere su one mjere koje je odobrio liječnik ili tim liječnika i kojima se neposredno otklanja opasnost za život i zdravlje pacijenta, a u tim slučajevima se u skladu sa zakonom mogu primijeniti i medicinske prisilne mjere uz istodobne medicinske kontrolne mehanizme.

(4) Ukoliko liječnik stekne dojam da štrajkači gladuju pod pritiskom ili iz drugih razloga, može donijeti odluku o razdvajanju tih osoba, a u krajnjoj mjeri i predložiti njihovo

odvođenje odnosno upućivanje u bolnicu pod nadzorom zavoda ili drugu odgovarajuću medicinsku ustanovu.

Članak 78.

(Prehrambeni zahtjevi stranih državljana)

Zavodska kuhinja, u skladu s financijskim i drugim mogućnostima, treba osigurati uvjete u pogledu prehrambenih zahtjeva zatvorenika stranih državljana, osobito u vrijeme blagdana takvim osobama, kao i poštivati da isti imaju određenu prehranu ili da ne jedu određene prehrambene artikle u skladu s vjerskim i kulturnim običajima takvih osoba.

5. Zdravstvena zaštita

Članak 79.

(Pravo na zdravstvenu zaštitu)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na liječenje, popravak i vađenje zuba, te hospitalizaciju.
- (2) Odnos između liječnika i pritvorenika odnosno, zatvorenika utemeljen je na povjerenju. Liječnički se pregled može odvijati u nazočnosti ovlaštenog zavodskog službenika samo na zahtjev liječnika.
- (3) Troškove liječenja snosi zavod osim troškova liječenja osumnjičenika odnosno optuženika dok se nalazi u pritvoru, kao i troškova porođaja koji su nastali izvan zavoda.

Članak 80.

(Posebne potrebe)

- (1) Stomatološka protetika se, sukladno propisima iz područja zdravstva, omogućuje, u pravilu, na trošak osobe koja to zahtijeva. Ako osoba nema sredstava, a stomatološka se protetika, prema mišljenju liječnika zavoda, ne može odgoditi bez opasnosti po zdravlje, troškove snosi zavod.
- (2) Potreba nabave ortopedskog pomagala, naočala, slušnog aparata ili drugog pomagala, na prijedlog liječnika zavoda, utvrđuje se prema propisima iz područja zdravstva.

Članak 81.

(Hospitalizacija)

- (1) Zavod treba imati svoga liječnika i organiziranu zdravstvenu zaštitu.
- (2) O smještaju pritvorenika, odnosno zatvorenika u ambulantnu sobu istog zavoda odlučuje liječnik.
- (3) U slučaju da ne postoji mogućnost liječenja u zavodu, kao i kad ne postoji mogućnost potrebnog specijaliziranog liječenja u tom zavodu, oboljela osoba uputit će se u zdravstvenu ustanovu, o čemu odlučuje zavodski liječnik nakon konzultacija s upravnikom zavoda.

Članak 82.

(Liječenje i mjere osiguranja u zdravstvenoj ustanovi izvan zavodskog kruga)

- (1) U hitnim i izvanrednim okolnostima, izuzev slučaja predviđenog člankom 81. stavkom (3) ovoga Zakona, kada je ugrožen život pritvorenika ili osuđenika i kada mu nije moguće pružiti odgovarajuću pomoć u zavodu zbog odsutnosti zavodskog liječnika, glavni dežurni zavoda može uputiti pritvorenika ili osuđenika u mjesnu zdravstvenu ustanovu te daljnje postupati prema uputama liječnika, o čemu odmah obavještava upravnika zavoda.
- (2) U slučaju iz stavka (1) ovoga članka, upravnik zavoda odmah obavještava sud koji vodi kazneni postupak i postupa prema nalogu suda.
- (3) Pritvorenike ili osuđenike na liječenju u zdravstvenoj ustanovi izvan zavodskog kruga osiguravaju ovlašteni zavodski službenici.
- (4) U slučaju iz stavka (3) ovoga članka, kada to sigurnosni razlozi zahtijevaju, pomoć ovlaštenim zavodskim službenicima mogu pružati tijela Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo

sigurnosti), sudbena policija ili druga policijska tijela i agencije u Bosni i Hercegovini, o čemu, na prijedlog upravnika zavoda, nalog izdaje sud koji vodi kazneni postupak.

- (5) U slučaju kada se radi o osiguranju zatvorenika, upravnik zavoda upućuje prijedlog za sigurnosnu pomoć tijelima i policijskim tijelima iz stavka (4) ovoga članka, a na osnovi tog prijedloga navedena tijela i policijska tijela izdaju nalog o vrsti i načinu pružanja sigurnosne pomoći ovlaštenim zavodskim službenicima.

Članak 83.

(Pravo na pregled liječnika specijalista)

Pritvorenik, odnosno zatvorenik ima pravo tražiti da ga na njegov trošak pregleda liječnik specijalist, ako takav pregled nije već odredio liječnik zavoda.

Članak 84.

(Pristanak na medicinski tretman)

- (1) Medicinska intervencija nad pritvorenikom ili zatvorenikom neće se primjenjivati bez njegova pristanka, osim u slučajevima predviđenim propisima iz područja zdravstva.
- (2) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, ako je pritvorenik ili zatvorenik u takvom mentalnom stanju da ne može donijeti razumnu odluku, liječnik može intervenirati u interesu života i zdravlja pacijenta.
- (3) Ako je zbog mentalne bolesti pritvorenik, odnosno zatvorenik prebačen u zdravstvenu ustanovu, kako je to predviđeno u čl. 126. i 156. može biti podvrgnut obveznom liječenju sukladno odgovarajućim zakonskim propisima.

Članak 85.

(Testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivne tvari)

- (1) U slučaju osnovane sumnje na pojavu zaraznih bolesti ili uzimanja opojnih droga ili psihoaktivnih tvari, od pritvorenika ili zatvorenika moguće je uzimati uzorke krvi i mokraće u mjeri potrebnoj za ispitivanje prema načelima medicinske struke, odnosno za korištenje odgovarajućeg testa.
- (2) Smještaj u posebnu prostoriju zbog sumnje na medicinska stanja iz stavka (1) ovoga članka, kao i testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivne tvari, odvijaju se pod nadzorom liječnika.

Članak 86.

(Uporaba sredstava za ograničavanje kretanja iz zdravstvenih razloga)

- (1) Kada je to u interesu zdravlja pritvorenika ili zatvorenika, liječnik može narediti da se on/ona fizički ograniči u kretanju uporabom odjeće ili remenja koje je za tu svrhu odobrilo Ministarstvo pravde.
- (2) Kada liječnik donese ovakvu naredbu, pacijent će se pregledati, a naredbu preispitati liječnik najmanje svaka tri sata.
- (3) Uvijek kada se donese ovakva naredba, i svakom prilikom kada se ona preispituje, liječnik će napraviti izvješće koje će se uvrstiti u zdravstveni karton pacijenta, kao i u evidenciju zdravstvenog centra. Preslika svakog izvješća dostavit će se upravniku zavoda.

Članak 87.

(Invalidsko osiguranje)

U slučaju nesreće na poslu ili profesionalnog oboljenja, pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na invalidsko osiguranje prema propisima o invalidskom osiguranju. Prijedlog sredstava s opisom njihovih karakteristika i drugim relevantnim podacima Ministarstvu podnosi upravnik zavoda uz prethodne konzultacije s odgovarajućom stručnom institucijom. Zavodi u BiH će

međusobno koordinirati ove aktivnosti radi ujednačavanja standarda.

6. Ograničenje u kretanju i pravo na kontakte

Članak 88.

(Uporaba sredstava za ograničavanje kretanja)

- (1) Fizička sredstva za ograničavanje kretanja mogu biti samo odjeća, remeni ili lisice odobreni od Ministarstva pravde.
- (2) Fizička sredstva za ograničavanje kretanja mogu se rabiti samo kao mjera:
 1. za sprečavanje bijega za vrijeme sprovođenja pritvorenika ili zatvorenika;
 2. zaštite pritvorene ili zatvorene osobe od samopovređivanja ili nasrtanja na druge osobe;
 3. sprečavanja uništenja imovine od pritvorenika ili zatvorenika.
- (3) Liječnik će biti obaviješten o svakoj uporabi fizičkih sredstava za ograničavanje kretanja. Liječnik će redovito pregledati svaku osobu koja je podvrgnuta uporabi tih sredstava, a najmanje svaka tri sata. Ako liječnik smatra da je zdravlje osobe značajno ugroženo naredbom o ograničenju kretanja, naredit će da se takva naredba ukine.
- (4) Potreba za kontinuiranom uporabom sredstava za ograničenje kretanja redovito će se preispitivati od upravnika zavoda, a najmanje svaki sat. Prilikom svakog preispitivanja sačinut će se izvješće. To će se izvješće čuvati u upravnikovoj evidenciji u zavodu, kao i u dosjeu pritvorenika, odnosno zatvorenika.
- (5) Sredstva za ograničenje kretanja ne mogu se rabiti kao kazna za pritvorenike ili zatvorenike.
- (6) Rokovi iz st. (3) i (4) ovoga članka ne odnose se na osobe koje se sprovedu na suđenje, na izdržavanje kazne zatvora ili mjere pritvora.

Članak 89.

(Smještaj pritvorenika ili zatvorenika u posebnu prostoriju iz zdravstvenih razloga)

- (1) Pritvorenici ili zatvorenici narušenog tjelesnog i duševnog zdravlja ili s invaliditetom ili nepokretnošću odnosno paraplegijom smještaju se u posebnu sobu ili odjel u sklopu zdravstvene ambulante ili zavodskog stacionara, gdje su pod stalnim nadzorom zdravstvenog osoblja zavoda.
- (2) Zavodski liječnik odlučuje o smještaju iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Pritvorenika ili zatvorenika iz stavka (1) ovoga članka svakodnevno kontrolira liječnik ili drugi zdravstveni djelatnik zavoda, s tim što će se ova mjera prekinuti ako liječnik tako naredi.
- (4) Zavod je dužan osigurati posebne prostorije u skladu s općepriznatim medicinskim standardima.
- (5) U slučaju kada nije moguće odgovarajuće smjestiti i liječiti u zavodu osobe iz stavka (1) ovoga članka, postupit će se shodno članka 81. stavak (3) ovoga Zakona.

Članak 90.

(Komunikacija i pritužbe)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici omogućit će se da u povjerenju razgovaraju s inspektorom, državnim ombudsmanom, mjerodavnim državnim i regionalnim sudom, i odvjetnikom po svom izboru, kako je to regulirano u zakonu.
- (2) Razgovor se obavlja bez nazočnosti službenog osoblja zavoda. Pritvorenici, odnosno zatvorenici bit će dopušteno pisati pisma, za koju svrhu će im se omogućiti papiri i kuverte. Pritvorenik, odnosno zatvorenik predat će svoje pismo zatvoreno u kuverti. Nijedan službenik ne smije otvoriti pismo.

- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, pismo se može otvoriti i pregledati u prisutnosti pritvorenika ili zatvorenika ako ovlašteni službenik ima razloga osnovano sumnjati da pismo sadrži tekst ili predmete koji imaju za cilj ometati izvršenje pravde u bilo kojem kaznenom postupku, kako bi bili iskorišteni za pripremu ili činjenje kaznenog djela, ugrožavanje reda i sigurnosti u zavodu ili kako bi bili javno objavljeni putem medija bez prethodnog odobrenja.
- (4) Pritvorenima i zatvorenima mora se omogućiti upućivanje zamolbi, priziva i drugih podnesaka mjerodavnim tijelima radi zaštite njihovih prava. Ministarstvo pravde donijet će pravilnik kojim se regulira unutarnje razmatranje ovakvih podnesaka.
- (5) Zamolbe i pritužbe moraju se rješavati bez odgode.
- (6) Iznimno od odredaba pravilnika o unutarnjim razmatranjima svih podnesaka koji se tiču zavodskih pitanja, svi pritvorenici i zatvorenici mogu upućivati svoje zamolbe i pritužbe državnom ombudsmanu.

Članak 91.

(Ispitivanje predstavki, molbi, žalbi i drugih podnesaka pritvorenika i zatvorenika)

Pri ispitivanju predstavki, molbi, žalbi i drugih podnesaka pritvorenika i zatvorenika cijenit će se sve okolnosti od značaja za pravilnu ocjenu njihovih navoda, a naročito:

- a) jesu li postupanjem ovlaštenih zavodskih službenika ili namještenika povrijeđena prava predviđena Ustavom Bosne i Hercegovine, kao i aktima navedenim u Aneksu I. Ustava, zakonu ili drugom propisu kojim su uređena prava i obveze zatvorenika i pritvorenika;
- b) jesu li prema toj kategoriji osoba primijenjena minimalna europska pravila o postupanju sa zatvorenima, pritvorenima ili maloljetnim osobama;
- c) jesu li poštivana ljudska prava i je li čovječno postupano, uz očuvanje tjelesnog i duševnog zdravlja ove kategorije osoba;
- d) jesu li prema tim osobama primijenjeni jednak tretman i jednaki uvjeti boravka i rada;
- e) primjenjuju li se pravilno odredbe o kućnom redu, pogodnostima, godišnjem odmoru, kao i sva druga pitanja vezana uz rad, nastavu, sportske, kulturne, informativne i druge slične okolnosti;
- f) primjenjuju li se pravilno i sva druga prava koja proizlaze iz zakona ili podzakonskih akata iz navedenog područja ili obvezujućih međunarodnih dokumenata ili koje je Bosna i Hercegovina potpisala;
- g) uprava zavoda obvezna je ispitati podnesene pritužbe, predstavke ili prijedloge i ako ih ocijeni osnovanima, poduzeti zakonom predviđene mjere, kao i dostaviti odgovor podnositelju o osnovanosti ili poduzetim mjerama u vezi s njegovim podnescima u rokovima određenim u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima. Pritvorenici i zatvorenici mogu dostaviti svoje prigovore ili žalbe inspektorima za nadzor rada u zavodu, državnom ombudsmanu, neovisnom povjerenstvu, Ministarstvu pravde ili drugome tijelu ili tijelu ovlaštenom za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava osoba lišenih slobode.

Članak 92.

(Administrativna i logistička podrška službe zavoda za pravovremeno podnošenje pravnih sredstava ili predstavki pritvorenika i zatvorenika)

- (1) Zavod će osigurati svu potrebnu administrativnu i logističku podršku službi zavoda kako bi zatvorenima i

pritvorenima omogućio pravovremeno podnošenje pravnih sredstava u sudskim postupcima, podnošenje predstavki koje se odnose na život unutar zavoda, poštivanje pravila postupanja, predstavki u pogledu unapređenja unutarnjeg života i rada u zavodu, kao i drugih oblika komuniciranja iz članka 90. ovoga Zakona.

- (2) Upravnik zavoda će najmanje jedanput u šest mjeseci analizirati utvrđene nepravilnosti i poduzeti mjere za njihovo otklanjanje ubuduće ili predložiti ministru pravde donošenje dodatnih propisa ili drugih mjera iz nadležnosti ministarstva.
- (3) Također, i inspektor iz članka 50. ovoga Zakona u obavljanju nadzora nad radom zavoda ovlašten je za postupanje iz stavka (2) ovoga članka, kao i za druga postupanja u skladu sa zakonom.

Članak 93.

(Zabrana uporabe elektroničkih sredstava komunikacije)

Ni pritvorenici ni zatvorenici u zavodu ne smiju koristiti mobilne telefone ili bilo koje sredstvo za elektroničko prenošenje poruka.

Članak 94.

(Pristup drugim informacijama i kontakt s predstavništvom)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju se pravo informirati o novostima u svijetu putem dnevnog ili periodičnog tiska, radija, televizije i na drugi pogodan način, o čemu se skrbi upravnik zavoda.
- (2) Pritvorenima i zatvorenima koji su strani državljanima omogućit će se da budu informirani o svom pravu da stupe u kontakt s diplomatskim ili konzularnim predstavnikom zemlje ili diplomatskog ili konzularnog predstavništva zemlje koja zastupa interese njihove zemlje ili s nacionalnim ili međunarodnim tijelom čija je dužnost djelovanje u interesu takvih osoba.

Članak 95.

(Teža bolest ili smrt)

- (1) U slučaju teže bolesti ili smrti pritvorenika ili zatvorenika, uprava zavoda će o tome odmah izvijestiti njegovu užu obitelj ili druge osobe koje je pritvorenik, odnosno zatvorenik ranije odredio, osim ako ta osoba, ako je punoljetna, drukčije ne zahtijeva.
- (2) Pritvorenik ili zatvorenik mora biti obaviješten o smrti ili teškoj bolesti članova uže obitelji.
- (3) U slučajevima iz stavka (2) ovoga članka pritvoreniku ili zatvoreniku će se, po mogućnosti, dopustiti posjet da vidi preminulog člana uže obitelji ili da nazoči sahrani.
- (4) U slučaju da pritvoreniku ili zatvoreniku bude odobren posjet iz stavka (3) ovoga članka, to se ne smatra pogodnošću te se ne primjenjuju kriteriji za odobravanje pogodnosti, već se samo procjenjuje sigurnosni rizik.
- (5) Posmrtni ostaci pritvorenika, odnosno zatvorenika predaju se njegovoj obitelji.
- (6) Ako osobe iz stavka (1) ovoga članka ne preuzmu posmrtnu ostatke osobe, sahraniti će se na mjesnom groblju na trošak zavoda.

7. Temeljna prava

Članak 96.

(Boravak na otvorenom)

- (1) Svim pritvorenima i zatvorenima mora se omogućiti provođenje na otvorenom prostoru najmanje dva sata dnevno.
- (2) Svim pritvorenima i zatvorenima koji rade i borave u zatvorenim prostorijama mora se omogućiti provođenje na otvorenom prostoru najmanje tri sata dnevno.

Članak 97.

(Najnužnije potrebe)

Pritvorenima i zatvorenima koje ne rade kao i onima kojima zavod nije omogućio rad, a nemaju vlastitih sredstava, osigurat će se podmirivanje najnužnijih potreba davanjem potrebnih stvari (za održavanje osobne higijene, dopisivanja i sl.).

Članak 98.

(Knjižnica)

- (1) Svaki zavod treba imati knjižnicu koja je na raspolaganju svim kategorijama pritvorenika i zatvorenika.
- (2) U knjižnici treba biti osiguran širok izbor knjiga za razonodu kao i znanstvene literature, koju, sukladno mogućnostima zavoda, treba stalno dopunjavati.
- (3) Pritvorenima i zatvorenima treba omogućiti uporabu svoje knjige za čitanje.
- (4) Ako je moguće, knjižnicu treba organizirati u suradnji s lokalnom knjižnicom.

Članak 99.

(Slobodne aktivnosti)

- (1) U okviru slobodnog vremena, u zavodu se organiziraju slobodne aktivnosti (fizička kultura i razni oblici kulturno-prosvjetnog rada), kao dopunski oblik opće i stručne izobrazbe radi stjecanja pozitivnih navika za racionalnu uporabu slobodnog vremena poslije puštanja na slobodu.
- (2) U svrhu ostvarivanja aktivnosti iz stavka (1) ovoga članka, pritvorenici i zatvorenici mogu osnivati športske, dramske, literarne, glazbene i druge sekcije i održavati priredbe i natjecanja.

8. Rad

Članak 100.

(Vrste poslova)

Pritvorenima i zatvorenima sposobnim za rad, sukladno mogućnostima zavoda, omogućit će se radno angažiranje u radionicama zavoda, ekonomijama i drugim sličnim oblicima rada kao i radilištima izvan kruga zavoda.

Članak 101.

(Organizacija rada)

Organizacija rada i metode rada pritvorenika i zatvorenika trebaju odgovarati suvremenim radnim standardima i tehnikama, kao i modernim sustavima rukovođenja proizvodnim procesima.

Članak 102.

(Financijski rezultati rada)

- (1) Proizvodni i financijski učinci dobiveni kao rezultat radnog angažiranja zatvorenika služe, prije svega, za podmirenje vlastitih potreba zavoda koje se odnose na izdržavanje pritvorenika i zatvorenika.
- (2) O financijskim rezultatima radnog angažiranja pritvorenika i zatvorenika zavod je dužan voditi posebnu računovodstvenu evidenciju sukladno propisima o računovodstvu.
- (3) Prihodi ostvareni na osnovi radnog angažiranja zatvorenika u zavodu nisu prihodi Proračuna Bosne i Hercegovine. Ovi se prihodi evidentiraju sukladno odgovarajućim knjigovodstveno-računovodstvenim propisima i rabe se sukladno financijskom planu zavoda.

Članak 103.

(Radno vrijeme)

Radno vrijeme pritvorenika i zatvorenika određuje se po propisima o radnim odnosima koji se odnose na radnike u poduzećima.

Članak 104.

(Zaštita na radu)

Mjere zaštite na radu pritvorenika i zatvorenika trebaju odgovarati zaštiti na radu u poduzećima u kojima se obavljaju slični poslovi.

Članak 105.

(Osiguranje na radu)

Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na osiguranje od nesreće na poslu i profesionalnog oboljenja pod istim uvjetima kao i radnici u poduzećima.

Članak 106.

(Naknada za rad)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na naknadu za svoj rad.
- (2) Visina naknade za rad ovisi o vrsti posla, količini i kvaliteti rada, duljini radnog vremena kao i doprinosu ostvarivanju produktivnosti i ekonomičnosti poslovanja.
- (3) Naknada za rad iznosi od jedne četvrtine do jedne polovine prosječne plaće na sličnim poslovima ostvarene u posljednja tri mjeseca u gospodarstvu Bosne i Hercegovine.
- (4) Naknada za produljeni rad, rad noću i rad pod otežanim uvjetima obračunava se sukladno propisima o radnim odnosima ili na temelju ugovora, ako je to povoljnije za pritvorenika, odnosno zatvorenika.
- (5) Pritvorenici i zatvorenici koji pohađaju praktičnu nastavu imaju pravo na 70% prosječne naknade iz stavka (3) ovoga članka.

Članak 107.

(Pravilnik o naknadama za rad)

Ministar pravde donosi Pravilnik o naknadama za rad pritvorenika i zatvorenika.

Članak 108.

(Naknada za vrijeme bolesti)

Zatvoreniku koji oboli na radu ili u svezi s radom u zavodu pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju, osim u slučaju namjernog samopovređivanja.

Članak 109.

(Raspolaganje sredstvima)

Pritvorenici, odnosno zatvorenici slobodno raspolazu sredstvima koja prime kao naknadu za svoj rad.

Članak 110.

(Prava na korist od pronalazaka)

Za pronalazke i tehnička unapređenja ostvarena tijekom pritvora ili izdržavanja kazne zatvora, pritvorenima, odnosno zatvorenima pripadaju prava sukladno općim propisima.

Članak 111.

(Priznavanje kvalifikacija)

Kad se po propisima o radu i samo vrijeme provedeno na radu u određenoj vrsti posla priznaje kao osnova za stjecanje kvalifikacije, priznat će se za tu kvalifikaciju i vrijeme provedeno na istoj vrsti posla u zavodu.

9. Stegovne procedure

Članak 112.

(Stegovni prekršaji)

- (1) Pritvorenici i zatvorenici odgovaraju za ponašanja koja su suprotna zakonu, kućnom redu i narednjima službenih osoba zavoda.
- (2) Ponašanja iz stavka (1) ovoga članka predstavljaju stegovni prekršaj.

- (3) Stegovni prekršaji su:
1. Fizički napad, svađa ili vrijeđanje drugih.
 2. Izradba, korištenje, unošenje, čuvanje, primanje ili krijumčarenje u zavod ma kakvih predmeta ili stvari koje su bilo izričito zabranjene kućnim redom ili se mogu koristiti u sljedeće svrhe:
 - a. za prijetnju ili napad na druge,
 - b. za pomoć pri bijegu,
 - c. kao opojno sredstvo.
 3. Bjekstvo ili nedolazak u zavod po proteku dopuštenog vremena otpusta izvan zavoda,
 4. Kršenje pravila o radu, higijeni, protivpožarnoj zaštiti kao i o sprječavanju posljedica prirodnih nepogoda,
 5. Namjerno nanošenje štete imovini zavoda ili drugih osoba,
 6. Nedolično ponašanje pred drugima,
 7. Nepoštivanje bilo kojeg pravila kućnog reda ili zakonitih naredjenja službenika zavoda, ometanje službenika zavoda u obavljanju posla ili opiranje bilo kojoj radnji ovlaštenog zavodskog službenika,
 8. Uzimanje talaca,
 9. Sudjelovanje u pobuni,
 10. Uzimanje od drugih osoba naknade u novcu ili naturi, tzv. "reketiranje",
 11. Izradba bilo kakvih predmeta i obavljanje privatnih poslova za sebe ili drugog bez naloga službene osobe,
 12. Boravak na nedopuštenom mjestu, unutar ili izvan zavoda,
 13. Pružanje aktivnog ili pasivnog otpora službenim osobama,
 14. Nepoštovanje ili narušavanje načela o korištenju izvanzavodnih pogodnosti, odnosno donesenih ili izdanih mjera nadzora, zabrane ili ograničenja.,
 15. Planiranje, organiziranje, pokušaj ili prijetnja radnjama navedenim u točkama od 1. do 11. ovog stavka,
 16. Pomaganje ili poticanje drugih na bilo koju od radnji navedenih u točkama od 1. do 12. ovog stavka.

Članak 113.**(Pokretanje stegovnog postupka)**

- (1) Postupak za utvrđivanje stegovne odgovornosti pritvorenika ili zatvorenika mogu pokrenuti odgajatelj, upravnik zavoda ili rukovoditelji organizacijskih jedinica zavoda.
- (2) Pritvorenici, odnosno zatvorenici ne mogu biti skupno kažnjeni za učinjeni stegovni prekršaj, niti mogu biti kažnjeni dva puta za istu radnju.

Članak 114.**(Stegovne sankcije)**

- (1) Za stegovne prekršaje mogu se izreći sljedeće kazne:
 1. ukor,
 2. opomena,
 3. ukidanje pogodnosti,
 4. zabrana raspolaganja novčanim sredstvima,
 5. upućivanje u samicu do deset dana.
- (2) Vremensko razdoblje ukidanja pogodnosti ovisit će o ozbiljnosti prekršaja, ali ne može biti dulje od mjesec dana.

Članak 115.**(Stegovna odgovornost i prizivi)**

- (1) Stegovni postupak i izricanje stegovnih kazni obavlja Povjerenstvo koje imenuje upravnik zavoda.
- (2) Protiv odluka Povjerenstva može se uložiti priziv upravniku zavoda u roku od tri dana od dana primitka rješenja.
- (3) U postupku utvrđivanja odgovornosti pritvoreniku, odnosno zatvoreniku mora se omogućiti iznošenje njegove obrane.

- (4) Pri izricanju stegovne kazne iz stavka (2) članka 114. ovoga zakona može se uvjetno odgoditi izvršenje stegovne kazne za vrijeme do šest mjeseci.
- (5) Uvjetna odgoda izvršenja stegovne kazne opozvat će se ako pritvorenik ili zatvorenik u roku za koji je odgođeno izvršenje bude ponovno stegovno kažnjen.
- (6) Rješenje upravnika zavoda doneseno po prizivu je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.

Članak 116.**(Prava pritvorenika i zatvorenika upućenih u samicu)**

- (1) Za vrijeme trajanja izvršenja stegovne sankcije upućivanja u samicu pritvoreniku, odnosno zatvoreniku moraju biti osigurani nužni higijenski i zdravstveni uvjeti, kao i boravak na otvorenom u trajanju od dva sata dnevno.
- (2) Za vrijeme boravka u samici, stanje pritvorenika ili zatvorenika svaki dan kontrolira liječnik zavoda.
- (3) Pravilnik o uvjetima i načinu izdržavanja stegovne sankcije upućivanja u samicu donosi ministar pravde.

10. Posebne ovlasti upravnika**Članak 117.****(Naknada štete)**

- (1) Upravnik zavoda može donijeti rješenje da se od naknade za rad pritvorenika, odnosno zatvorenika, kao i novca koji im je oduzet prilikom dolaska u zavod ili im je poslan, naplati šteta koju je pritvorenik ili zatvorenik namjerno ili grubom nepažnjom prouzročio za vrijeme pritvora ili izdržavanja kazne zatvora, kao i troškovi sprovođenja osobe do kojih je došlo usljed njezina bjekstva i drugim slučajevima sprovođenja kad ih po ovom zakonu snosi pritvorenik, odnosno zatvorenik.
- (2) Protiv rješenja upravnika zavoda o visini i naplati štete pritvorenik ili zatvorenik može u roku od 15 dana od dana uručjenja rješenja izjaviti priziv ministru pravde.
- (3) Protiv rješenja iz stavka (2) ovoga članka može se voditi upravni spor.
- (4) Ako šteta premašuje vrijednost od 300 KM, a pritvorenik ili zatvorenik ne pristaje platiti je, zavod može naknadu štete ostvariti tužbom kod mjerodavnog suda.

Članak 118.**(Novo kazneno djelo)**

Ako pritvorenik ili zatvorenik za vrijeme pritvora ili izdržavanja kazne zatvora učini novo kazneno djelo, zavod je dužan podnijeti kaznenu prijavu mjerodavnom tužiteljstvu.

Članak 119.**(Administrativna mjera - usamljenje)**

- (1) Prema pritvoreniku ili zatvoreniku koji zbog svojih postupaka predstavlja ozbiljnu opasnost za sustav izvršenja pritvora i kazne zatvora, može se odrediti mjera usamljenja u neprekidnom trajanju do 30 dana. U posebnim slučajevima ova mjera može biti produljena po odobrenju ministra pravde. Nijedno produženje ove mjere odobreno od ministra pravde neće biti dulje od 30 dana.
- (2) Pritvorenik, odnosno zatvorenik će se za vrijeme trajanja mjere usamljenja držati odvojeno od ostalih osoba.
- (3) Izvršenje mjere usamljenja prekinut će se, kako je to navedeno u članku 88. (3), ako liječnik tako naredi.
- (4) Mjera usamljenja može se ukinuti i prije isteka vremena za koje je određena ako se u tijeku njezina izvršenja utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je određena.
- (5) Za vrijeme izdržavanja mjere usamljenja, stanje pritvorenika ili zatvorenika svaki dan kontrolira liječnik zavoda.

- (6) Rješenje u slučaju iz stavka (1) ovoga članka donosi upravnik zavoda, a rješenje iz stavka (3) ovoga članka liječnik odgovarajuće specijalnosti.
- (7) Protiv rješenja iz stavka (1) ovoga članka pritvorenik ili zatvorenik ima pravo priziva ministru pravde u roku od tri dana od dana primitka rješenja, s tim da priziv ne odgađa izvršenje.
- (8) Rješenje iz stavka (7) ovoga članka doneseno po prizivu je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.
- (9) Pravilnik o uvjetima i načinu izdržavanja kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja donosi ministar pravde.

11. Kućni red

Članak 120.

(Sadržaj i dostupnost Pravilnika o kućnom redu)

- (1) Kućnim redom bliže se uređuje organizacija i način života pritvorenika i zatvorenika, a osobito: prijem i raspoređivanje, upoznavanje s kućnim redom i drugim propisima, smještaj, ishrana i odijevanje, način korištenja zdravstvene zaštite i provedba higijenskih mjera, način i uvjeti zadovoljavanja vjerskih potreba, dopisivanje, prijem posjeta i pošiljki, vrsta i količina prehrambenih artikala koje mogu primati, uvjeti i način raspolaganja novcem od naknada za rad, nagrada i novčanih pošiljki, način korištenja neprekidnog odmora, održavanja reda i stege, sustav stegovnih prekršaja i sankcija, uvjeti i način izvršenja izrečenih stegovnih kazni, mjera usamljenja, vrste zavodskih pogodnosti, uvjeti i način korištenja svih pogodnosti, način organiziranja kulturno-prosvjetnog, zabavnog i športskog života, slobodne aktivnosti, boravka na otvorenom, ustroj i način rada pritvoreničke, odnosno zatvoreničke samouprave, način otpusta i pomoć prilikom otpusta s izdržavanja kazne zatvora kao i druga pitanja koja mogu biti od značaja za uvjete i način izvršenja pritvora i izdržavanja kazne zatvora.
- (2) Pravilnik o kućnom redu donosi ministar pravde.
- (3) Pravilnik o kućnom redu objavit će se i bit će dostupan svakom pritvoreniku i zatvoreniku.

IV - ODREDBE O IZVRŠENJU PRITVORA

Članak 121.

(Zavod ili odjeli zavoda za pritvor)

- (1) Mjera pritvora određena rješenjem Kaznenog odjela Suda izvršava se u posebnom pritvorskom odjelu zavoda ili u posebnom zavodu za mjeru pritvora.
- (2) Pritvorski odjeli su zatvorenog tipa.

Članak 122.

(Postupanje s pritvorenicima)

- (1) U postupanju s pritvorenim osobama primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o kaznenom postupku, kao i odredbe ovoga zakona.
- (2) Na zahtjev tužioca i ako je to u interesu pravde, Sud može narediti da se ograniče određena prava pritvorenika.

Članak 123.

(Potvrda o prijemu)

Zavod izdaje pismenu potvrdu o prijemu pritvorene osobe u koju se unosi dan i sat prijema pritvorene osobe, ime osobe koja je dovela pritvorenu osobu i ime osobe koja ju je primila.

Članak 124.

(Privremeno izvođenje iz zavoda)

Pritvorena se osoba može privremeno izvoditi iz zavoda samo po nalogu Kaznenog odjela Suda.

Članak 125.

(Premještaj pritvorenika)

- (1) Ako je u interesu vođenja kaznenog postupka ili ako to zahtijevaju sigurnosni razlozi, pritvorenik može biti

premješten iz jednog u drugi zavod ili na liječenje iz jedne zdravstvene ustanove u drugu zdravstvenu ustanovu, bilo kojeg od entiteta.

- (2) Rješenje o premještaju pritvorenika iz stavka (1) ovoga članka donosi Sud ili drugi sud u Bosni i Hercegovini kada je na njega Sud prenio vođenje postupka.
- (3) Protiv rješenja iz stavka (2) ovoga članka pritvorenik može uložiti žalbu sudskom vijeću u roku od tri dana od dana primitka rješenja.
- (4) Žalba na rješenje ne odgađa izvršenje rješenja.
- (5) Rješenje sudskog vijeća je konačno.
- (6) Prilikom premještanja iz jedne u drugu ustanovu, osoba iz stavka (1) ovoga članka mora biti što manje izložena javnosti i zaštićena odgovarajućim mjerama od uvreda, znatiželje i bilo kakvog izlaganja javnoj pozornosti.

Članak 126.

(Smještaj u zdravstvenu ustanovu zbog psihičkih smetnji)

- (1) Pritvorenik koji za vrijeme izdržavanja mjere pritvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje smjestit će se u zdravstvenu ustanovu.
- (2) O smještaju u smislu stavka (1) ovoga članka odlučuje Sud, na prijedlog upravnika zavoda, a na temelju obrazloženog mišljenja dva liječnika, od kojih je jedan psihijatar.
- (3) Pritvorenik ostaje u zdravstvenoj ustanovi dok ne prestanu razlozi za smještaj, a najdulje do isteka vremena pritvora, osim ako je, sukladno odredbama odgovarajućeg zakona, doneseno neko drugo rješenje.

Članak 127.

(Otpust iz pritvora)

Otpust pritvorene osobe iz zavoda obavlja se na temelju rješenja o ukidanju pritvora ili istekom vremena za koje je pritvor određen.

Članak 128.

(Obavijest o smrti pritvorenika)

U slučaju smrti pritvorene osobe, o tome će se bez odgađanja izvijestiti uža obitelj ukoliko je ima, Kazneni odjel Suda i Ministarstvo pravde.

Članak 129.

(Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora)

Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora obavlja Ministarstvo pravde.

V - ODREDBE O IZVRŠENJU KAZNE ZATVORA

1. Opće odredbe

Članak 130.

(Svrha kazne zatvora)

Svrha izvršenja kazne zatvora je da se kazne počinitelji kaznenih djela kako je to odredio Sud, te da se zatvorenicima omogući da tijekom izdržavanja kazne, kroz sustav suvremenih odgojnih mjera, usvoje društveno prihvatljive vrijednosti u svrhu lakšeg uključivanja u uvjete života na slobodi i da se ponašaju sukladno zakonu i ispunjavaju dužnosti građanina.

Članak 131.

(Individualizirani tretman)

- (1) Sa zatvorenicima treba postupati na način koji u najvećoj mjeri odgovara njihovim osobnim potrebama i koji je prilagođen postignutom uspjehu u tretmanu.
- (2) Radi postizanja uspješnoga tretmana obavlja se procjena i klasificiranje zatvorenika.

Članak 132.

(Sudjelovanje u tretmanu)

- (1) Kod zatvorenika treba razvijati osjećaj osobne odgovornosti za vlastite postupke i podsticati ih da u svom tretmanu i sami sudjeluju.

- (2) Tijekom izvršenja kazne zatvora zatvorenici će sudjelovati u odgojnim, kulturnim, športskim i drugim djelatnostima.
- (3) Kako bi se zatvorenici potakli na sudjelovanje u tretmanu i razvijanje osjećaja osobne odgovornosti, oni mogu uspostaviti samoupravna tijela.

Članak 133.

(Rad zatvorenika)

- (1) Zatvorenicima će se omogućiti rad sukladno njihovim psihofizičkim sposobnostima, stručnoj spremi i mogućnostima zavoda.
- (2) Rad zatvorenika treba biti koristan i što više odgovarati suvremenom načinu obavljanja rada iste vrste na slobodi.
- (3) Svrha rada je da zatvorenici steknu, odnosno održe i povećaju svoje radne sposobnosti, radne navike i stručno znanje radi što lakšeg uključivanja u koristan život na slobodi.
- (4) Sredstva koja zatvorenici ostvare svojim radom u zavodu koriste se za njihove osobne potrebe u vrijeme boravka u zavodu, za plaćanje zakonskog izdržavanja na njihov račun njihovih drugih obveza sukladno zakonu i na zakonu utemeljenim odlukama sudova i drugih mjerodavnih tijela.
- (5) Postizanje ekonomske koristi od rada zatvorenika ne smije ići na štetu ostvarenja svrhe toga rada.

Članak 134.

(Nastava)

- (1) Za zatvorenike za koje je to potrebno organizira se nastava za opću i stručnu izobrazbu i osposobljavanje.
- (2) U svrhu postizanja opće izobrazbe i tretmana zatvorenika tijekom izvršenja kazne zatvora, organiziraju se razni oblici školovanja, tečajeva, slobodnih aktivnosti, kulturno-prosvjetnog rada i tjelesne kulture i omogućuje čitanje knjiga i dnevnoga tiska, praćenje televizijskoga programa, posjeti kulturnim i športskim manifestacijama kada to sigurnosni razlozi dopuštaju, kao i korištenje drugih sredstava informiranja.

Članak 135.

(Opća odredba o uvjetnom otpustu)

Radi poticanja vlastitih napora zatvorenika za uključivanje u redovit život na slobodi, zatvorenici za koje se utemeljeno može očekivati da će se na slobodi dobro vladati i da neće činiti kaznena djela mogu se pustiti na uvjetni otpust, sukladno kaznom zakonom, ili ovim Zakonom, uz mogućnost obveznog uvjetnog otpusta i određivanja mjera nadzora, zabrane ili ograničenja i javljanja nadležnom tijelu socijalne zaštite ili drugoj pravnoj osobi ili organizaciji koji pružaju pomoć ili druge oblike zbrinjavanja osoba otpuštenih s izdržavanja kazne zatvora, kao i druge radnje u skladu s važećim propisima.

Članak 136.

(Pomoć nakon otpusta)

- (1) Zatvorenicima otpuštenim sa izdržavanja kazne zatvora mjerodavna tijela, ustanove i druge pravne osobe pružat će potrebnu pomoć za njihovo lakše i brže uključivanje u redovit život na slobodi.
- (2) Pomoć iz stavka (1) ovoga članka podrazumijeva, ali ne i ograničava na, iznalaženje privremenog smještaja i osiguranje ishrane, nužno liječenje, iznalaženje nove sredine u kojoj će osuđena osoba živjeti, pomoć u sređivanju obiteljskih prilika, u pronalaženju zaposlenja i dovršenje započetog stručnog osposobljavanja i davanje novčane pomoći za podmirivanje najnužnijih potreba.

2. Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora

Članak 137.

(Zavodi i institucije za izdržavanje kazne zatvora)

- (1) Zatvorenici će služiti svoju kaznu u Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija Bosne i Hercegovine ili u drugim institucijama koje su utvrđene kao najpogodnije za ostvarivanje svrhe kazne zatvora.
- (2) Druge institucije iz stavka (1) ovoga članka su institucije iz članka 257. ovoga zakona, odnosno institucije koje odredi Ministarstvo pravde BiH.

Članak 138.

(Oduzimanje putne isprave)

- (1) U svrhu osiguranja izvršenja kazne zatvora, predsjednik Kaznenog odjela Suda vrši upućivanje osuđene osobe, a ukoliko ocijeni da bi ta osoba, odlaskom u inozemstvo mogla osujetiti izvršenje kazne, tražit će od mjerodavnog tijela da mu oduzme isprave koje se mogu koristiti za prelazak državne granice do izvršenja kazne.
- (2) O oduzimanju i zadržavanju isprava kojom se dozvoljava osobi prelazak državne granice izdaje se potvrda.

Članak 139.

(Izvršenje rješenja o upućivanju)

- (1) Kazneni odjel Suda poziva osuđenu osobu koja se nalazi na slobodi i priopćava joj dan kada se treba javiti radi izdržavanja kazne zatvora.
- (2) Dan javljanja u zavod određuje se tako da osuđenoj osobi ostane najmanje osam, a najviše 15 dana do dana javljanja na izdržavanje kazne zatvora.
- (3) Pri priopćenju predaje se osuđenoj osobi uputni akt, kao i vozna karta ako za odlazak treba rabiti prijevozna sredstva javnoga prometa.
- (4) Kazneni odjel Suda dužan je, prilikom upućivanja osuđene osobe na izdržavanje kazne zatvora, istodobno ili najkasnije u roku od tri dana, o tome izvijestiti zavod.
- (5) Uz uputni se akt obvezno dostavlja prijepis presude i izvod iz kaznene evidencije.
- (6) Za osobe koje se upućuju na izdržavanje kazne prije pravomoćnosti presude, Kazneni odjel Suda dužan je uz rješenje o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora zavodu dostaviti i prijepis nepravomoćne presude.
- (7) Zavod je dužan što je prije moguće, ali najkasnije u toku istog dana izvijestiti Kazneni odjel Suda o stupanju osuđene osobe na izdržavanje kazne zatvora.
- (8) Ako se osuđena osoba, koja je na slobodi, ne javi određenog dana radi izdržavanja kazne zatvora, zavod će o tome izvijestiti Kazneni odjel Suda najkasnije što je prije moguće, ali najkasnije u toku istog dana.
- (9) Ako se uredno upućena osuđena osoba ne javi u zavod u određenom roku, Sud će izdati naredbu sudbenoj policiji da se ta osoba prinudno sprovede.
- (10) Za osuđene osobe koje se kriju ili se nalaze u bjekstvu, Kazneni odjel Suda donosi naredbu za izdavanje potjernice koju dostavlja mjerodavnom tijelu za unutarnje poslove.
- (11) Kada osuđena osoba bude uhvaćena, sprovodi se u zavod.
- (12) Troškove sprovođenja u slučaju iz st. (9) i (10) ovoga članka snosi osuđena osoba.

Članak 140.

(Smještaj, djelotvorno pravo na pomoć prevoditelja, pogodnosti i zdravstveno informiranje zatvorenika stranih državljana)

- (1) Prilikom upućivanja zatvorenika stranog državljanina u određeni zavod, osim općih kriterija iz zakona ili drugih propisa u cilju ublažavanja zatvorenikova osjećaja izoliranosti i primjerenog tretmana, treba nastojati njegovo upućivanje provesti u skladu s njegovim specifičnim potrebama i, ako je to izvedivo, uz mogućnost

komunikacije s drugim stranim zatvorenicima istoga državljanstva, jezika, vjere ili kulture, što se omogućuje penološkim sredstvima kakva su: rad, kultura, razonoda, zajedničke vježbe, kao i drugi oblici slobodnih aktivnosti ili kulturnoprosvjetnog rada, ukoliko to nije u suprotnosti s razlozima sigurnosti, djelotvornije realizacije tretmana ili drugim opravdanim razlozima u skladu sa zakonom.

- (2) Zavodska uprava dužna je stranim državljanima omogućiti djelotvorno pravo na pomoć prevoditelja kada trebaju sudjelovati u postupku koji ih se tiče, osobito uključujući stegovne postupke, postupke povodom molbi za uvjetni otpust, molbi za pomilovanje, zahtjevu za premještanje za daljnje izdržavanje kazne zatvora u zemlji podrijetla, kao i drugim postupcima kada se odlučuje o njihovim pravima ili rješavaju molbe, žalbe i drugi podnesci podneseni radi zaštite njihovih prava, s tim što se u pogledu pružanja pravne pomoći u davanju prevoditeljskih ili usluga tumača može obratiti konzularnom predstavniku njegove zemlje ili predstavniku zemlje koja štiti interese države zatvorenika stranog državljanina.
- (3) U slučaju odlučivanja o određenim izlazima zatvoreniku stranom državljaninu izvan zavodskog kruga, svaki rizik od mogućnosti bjekstva takvog zatvorenika pojedinačno se procjenjuje i, u slučaju odobravanja, traženi izlaz se može koristiti samo uz izdane mjere obveznog nadzora.
- (4) Zavodske medicinske službe moraju osigurati redovitu dostavu informacija o prenosivim bolestima, naročito o hepatitisu, HIV-u, AIDS-u, TBC-u i slično, na različitim jezicima stranim zatvorenicima, a ako boluju od navedenih bolesti, dobit će zdravstvenu zaštitu i sve druge oblike medicinske njege, savjetovanja ili informiranja kao i drugi zatvorenici.

Članak 141.

(Zamjena kazne zatvora)

- (1) Kazna zatvora do jedne godine koja je izrečena osuđeniku može se, na njegov zahtjev, zamijeniti novčanom kaznom, koja se plaća u jednokratnom iznosu u roku do 30 dana pod uvjetima određenim Kaznenim zakonom.
- (2) Osuđeniku kojemu je kazna zatvora do jedne godine zamijenjena novčanom kaznom i koja je plaćena u jednokratnom iznosu u roku od 30 dana od dana pravomoćnosti navedene sudske odluke sud će izdati potvrdu o izvršenoj kazni i o tome obavijestiti tijelo unutarnjih poslova nadležno za vođenje kaznene evidencije.
- (3) Ako se novčana kazna ne plati u roku iz stavka (1) ovoga članka, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora. Ako se novčana kazna plati samo djelomično, izvršit će se kazna zatvora razmjerno iznosu koji nije plaćen.

Članak 142.

(Početak i računanje kazne zatvora)

- (1) Početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada se osuđena osoba sama javi radi izdržavanja kazne zatvora, odnosno od dana kada bude sprovedena u zavod.
- (2) Vrijeme provedeno nezakonito na slobodi ne računa se u izdržavanje kazne.

Članak 143.

(Pravilnik o upućivanju na kaznu zatvora)

Ministar pravde donosi Pravilnik o kriterijima za upućivanje osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora.

Članak 144.

(Nadzor Ministarstva pravde nad radom Sudske uprave)

Inspeksijski nadzor nad radom Sudske uprave u obavljanju poslova upućivanja osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora radi Ministarstvo pravde.

3. Odgoda izvršenja kazne

Članak 145.

(Okolnosti pod kojima je odgoda moguća)

- (1) Osuđenoj osobi koja se nalazi na slobodi može se, na njezinu zamolbu ili s njezinim pristankom, na zamolbu članova uže obitelji ili na prijedlog mjerodavnog općinskog tijela socijalne zaštite, odgoditi izvršenje kazne zatvora:
 1. ako je oboljela od teže akutne bolesti;
 2. ako se desio smrtni slučaj ili teška bolest u užoj obitelji osuđene osobe;
 3. ako je odgoda potrebna radi izvršenja ili dovršenja iznimno neodgodivih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih elementarnim nepogodama ili drugim udesom, a obitelj osuđene osobe nema drugih članova obitelji sposobnih za rad, niti se zbog slabog imovnog stanja ili iz drugih opravdanih razloga može angažirati druga osoba za obavljanje ovih poslova;
 4. ako je osuđena osoba obvezna uraditi određeni posao koji je već započela, a usljed neobavljanja posla nastala bi neotklonjiva ili znatnija šteta za nju ili njezinu užu obitelj, odnosno za osobu, odnosno organizaciju prema kojoj je u obvezi;
 5. ako je odgoda osuđenoj osobi potrebna zbog završetka školovanja ili polaganja ispita za koji se pripremala;
 6. ako je zajedno s osuđenom osobom osuđen i njezin bračni drug ili drugi članovi zajedničkog kućanstva ili ako se oni već nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a istodobnim izdržavanjem kazne svih tih osoba bilo bi ugroženo izdržavanje maloljetnih, bolesnih ili starih članova kućanstva;
 7. ako je osuđena osoba žena koja doji dijete mlade od godinu dana ili koja je trudna;
 8. ako je osuđena osoba jedini hranitelj obitelji, a stupanjem na izdržavanje kazne zatvora bilo bi ugroženo izdržavanje obiteljskog kućanstva,
 9. ako je podnesena zamolba za pomilovanje.
- (2) Izvršenje kazne u slučaju iz točke 1. stavka (1) ovoga članka može se odgoditi za vrijeme dok bolest traje, u slučajevima iz t. 2., 3., i 4. najdulje tri mjeseca, u slučajevima iz t. 5., 6. i 8. najdulje šest mjeseci, a u slučajevima iz točke 7. do navršene jedne godine života djeteta.
- (3) U slučaju iz točke 1. stavka (1) ovoga članka, osuđena je osoba dužna svaka tri mjeseca Kaznenom odjelu Suda podnositi dokaz o svom zdravstvenom stanju.

Članak 146.

(Molba za odgodu)

- (1) Zamolba za odgodu izvršenja kazne zatvora podnosi se u roku od tri dana od dana uručenog uputnog akta iz stavka (3) članka 139. ovoga zakona.
- (2) Ako je razlog za odgodu izvršenja kazne zatvora iz stavka (1) točka 1. članka 145. ovoga zakona nastao nakon tog roka, zamolba se može podnijeti do dana kada se osuđena osoba treba javiti radi izdržavanja kazne.
- (3) U zamolbi se moraju navesti razlozi i dokazi o činjenicama koje opravdavaju odgodu.
- (4) Dokaze o činjenicama iz točaka 1., 2., 5., 6. i 7. stavka (1) članka 145 ovoga zakona izdaje mjerodavno tijelo, a iz t. 3., 4. i 8. mjesna zajednica prema prebivalištu osuđene osobe.
- (5) O zamolbi za odgodu izvršenja kazne zatvora odlučuje Kazneni odjel Suda koji je dužan donijeti rješenje u roku od pet dana od dana primitka zamolbe.

- (6) Prije donošenja rješenja Kazneni odjel Suda može izvršiti potrebne provjere radi utvrđivanja činjenica navedenih u zamolbi.
- (7) Zamolbu koja nije podnesena u roku i zamolbu u kojoj nisu navedeni razlozi, dokazi i činjenice, Kazneni odjel Suda će rješenjem odbaciti.
- (8) Izvršenje kazne neće se odgoditi ako bi zbog odgode nastupila zastara izvršenja kazne.
- (9) Ukupna odgoda izvršenja kazne po svim osnovima može trajati najdulje 12 mjeseci, osim u slučaju iz točke 7. stavka (1) članka 145. ovoga zakona.
- (10) Do donošenja rješenja o zamolbi odgađa se početak izvršenja kazne zatvora.

Članak 147.

(Priziv)

- (1) Protiv rješenja kojim se odbija ili odbacuje zamolba za odgodu izvršenja kazne zatvora osuđena osoba ima pravo priziva u roku od tri dana od dana primitka rješenja predsjedniku Suda.
- (2) Priziv odgađa izvršenje kazne.
- (3) Predsjednik Suda dužan je donijeti rješenje po prizivu iz stavka (1) ovoga članka u roku od tri dana od dana primitka priziva, a u roku od pet dana od dana donesenog rješenja dužan je dostaviti ga Kaznenom odjelu Suda.
- (4) Protiv rješenja predsjednika Suda ne može se pokrenuti upravni spor.
- (5) O odgodi izvršenja kazne zatvora Sud će obvezno izvijestiti zavod.

Članak 148.

(Vojni rok)

- (1) Osoba pozvana na odsluženje vojnoga roka koja je osuđena na kaznu zatvora upućuje se na izdržavanje kazne zatvora prije služenja vojnoga roka.
- (2) Osobi koja je u tijeku odsluženja vojnoga roka pozvana na izdržavanje kazne zatvora odgađa se izvršenje kazne zatvora do završetka vojnoga roka ukoliko u tom roku ne bi nastupila zastarjelost izvršenja kazne.

Članak 149.

(Odgoda izvršenja na zahtjev tužitelja)

- (1) Kad tužitelj na temelju zakonske ovlasti zatraži odgodu izvršenja kazne zatvora, Kazneni odjel Suda neće pozivati osuđenu osobu radi izvršenja kazne, a ako ju je već pozvao, ali još nije prošao rok javljanja u zavod, donijet će rješenje o odgodi izvršenja kazne zatvora.
- (2) Odgoda izvršenja kazne zatvora u slučaju iz stavka (1) ovoga članka traje dok tužitelj ne izvijesti Sud da se može otpočeti sa izvršenjem kazne zatvora, odnosno dok ne bude donesena odluka o pravnom sredstvu tužitelja.

4. Prijem u zavod

Članak 150.

(Smještaj u prijemni odjel)

- (1) Osuđena osoba prima se u zavod na temelju uputnog akta Suda.
- (2) Prilikom prijema u zavod, utvrdit će se identitet osuđene osobe, nakon čega se ona smješta u prijemni odjel.
- (3) Osoba osuđena na kaznu zatvora do jedne godine zadržat će se u prijemnom odjelu do 15 dana, a osobe osuđene preko jedne godine zatvora najdulje 30 dana.

Članak 151.

(Proces evidentiranja)

- (1) U prijemnom odjelu ime osuđene osobe upisuje se u matičnu knjigu, za nju se formira dosje i utvrđuje zdravstveno stanje.

- (2) Osoba osuđena na kaznu zatvora preko šest mjeseci fotografirat će se.
- (3) Za vrijeme boravka u prijemnom odjelu, utvrđuje se prijedlog tretmana zatvorenika.
- (4) Uputu o matičnim knjigama, dosjeu i načinu određivanja tretmana zatvorenika donosi ministar pravde.

Članak 152.

(Reklasifikacija i godišnji pregled)

U tijeku izvršenja kazne zatvora obavljat će se reklasifikacija zatvorenika, ovisno o postignutom uspjehu u tretmanu. Najmanje jednom godišnje napraviti će se pregled napretka zatvorenika.

Članak 153.

(Obavijest o nadnevku stupanja i otpusta)

O nadnevku stupanja i o nadnevku otpusta s izdržavanja kazne zatvora zavod će odmah izvijestiti mjerodavno tijelo za unutarnje poslove na čijem području se zatvorenik vodi u evidenciji prebivališta, odnosno boravišta, kao i mjerodavno tijelo kod koga se ta osoba vodi u vojnoj evidenciji.

Članak 154.

(Obavijest o danu stupanja i otpuštanja stranog državljanina ili osobe bez državljanstva)

- (1) Zavod će odmah obavijestiti Službu za poslove sa strancima Ministarstva sigurnosti o datumu stupanja na izdržavanje kazne zatvora stranog državljanina ili osobe bez državljanstva, zatim o bjekstvu ili nestanku osobe koja je na izdržavanju kazne zatvora, o odobrenom izlazu izvan zavodskog kruga, o počinjenju kaznenog djela ili izrečenim stegovnim sankcijama, o premještanju zatvorenika u drugi zavod ili zdravstvenu ustanovu na liječenje, kao i o odobravanju uvjetnog otpusta odnosno o dobivanju pomilovanja.
- (2) Zavod će obavijestiti nadležnu službu o danu otpuštanja s izdržavanja kazne zatvora osobe iz stavka (1) ovoga članka u roku od 30 dana prije isteka kazne zatvora.
- (3) Zavod će dostavljati obavijesti iz stavka (1) ovoga članka i u slučajevima određivanja ili ukidanja pritvora.
- (4) Na zahtjev Službe za poslove sa strancima, zavod može dati i druge podatke ili informacije koje su od značaja za rad i funkcioniranje navedene službe u skladu sa zakonom ili drugim posebnim propisom.

Članak 155.

(Obavijesti sigurnosnih agencija ili službi upućene zavodu)

- (1) Ministarstvo sigurnosti odnosno odgovarajuće sigurnosne agencije ili službe na državnoj razini ili policijske službe entiteta odnosno Brčko Distrikta BiH dužni su odmah po saznanju obavijestiti zavode u Bosni i Hercegovini o osobi kojoj je oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine ili koja je proglašena opasnom za nacionalnu sigurnost, a koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora ili druge mjere izrečene u skladu sa zakonom.
- (2) O osobi iz stavka (1) ovoga članka se, osim zavoda, obavještava i sud ako takva osoba izvršava mjeru pritvora ili ako je osuđena pravomoćnom sudskom odlukom i boravi na slobodi tijekom postupka upućivanja na izdržavanje kazne zatvora u skladu s člankom 139. ovoga Zakona.

5. Upravljanje kaznama svakog od zatvorenika

a. Posebne odredbe

Članak 156.

(Smještaj u zdravstvenu ustanovu zbog psihičkih smetnji)

- (1) Zatvorenik koji za vrijeme izdržavanja kazne zatvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje smjestit će se u zdravstvenu ustanovu.

- (2) O smještaju u smislu stavka (1) ovoga članka odlučuje ministar pravde, na prijedlog upravnika zavoda, a na temelju obrazloženog mišljenja stručnog tima liječnika koji imenuje ministar.
- (3) Osuđena osoba ostaje u zdravstvenoj ustanovi dok ne prestanu razlozi za smještaj, a najdulje do isteka kazne zatvora, osim ako je, sukladno odredbama odgovarajućeg zakona, doneseno neko drugo rješenje.

Članak 157.

(Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi)

Vrijeme koje osuđena osoba provede u zdravstvenoj ustanovi izvan zavoda, kako je to predviđeno u stavku (3) članka 81. i stavku (1) članka 156., uračunava se u izvršenje kazne zatvora.

b. Rad i naknada za rad

Članak 158.

(Određivanje vrste posla)

- (1) Zatvorenici se određuje vrsta posla sukladno potrebama njihova tretmana, njihovim psihofizičkim sposobnostima, sklonostima, osobnim svojstvima i stečenim stručnim sposobnostima, prema mogućnostima koje postoje u zavodu i prema potrebama održavanja staze.
- (2) Prilikom određivanja vrste posla vodit će se računa i o želji zatvorenika da rade određeni posao.

Članak 159.

(Nastavak radnog odnosa s prijašnjim poslodavcem)

- (1) Zatvorenik koji na izdržavanju kazne zatvora treba provesti do tri mjeseca, a koji je u radnom odnosu, može za vrijeme izdržavanja kazne zatvora nastaviti rad u poduzeću u kojem je do tada radio, ako se zatvorenik i poduzeće s tim suglasi i ako je to izvodljivo s obzirom na udaljenost poduzeća.
- (2) Međusobna prava i obveze u slučaju iz stavka (1) ovoga članka regulirat će se ugovorom koji zaključuju ministar pravde i ovlaštena osoba poduzeća.
- (3) Pod poduzećem u smislu ovoga članka podrazumijeva se svaka pravna osoba (poduzeće, ustanova, radnja i sl.) kod koje je osuđena osoba zasnivala radni odnos.

Članak 160.

(Odmor od rada)

Zatvorenici imaju pravo na dnevni odmor, najmanje jedan dan odmora u tjednu, te dovoljno vremena za izobrazbu i druge aktivnosti sukladno njihovom programu tretmana.

Članak 161.

(Naknada kao predmet izvršenja odluke Suda)

Iznimno od odredaba iz članka 106. ovoga zakona, predmet izvršenja može biti polovina iznosa naknade za rad na temelju izvršne odluke mjerodavnog suda po kojoj je zatvorenik obavezan davati izdržavanje djeci, bračnom drugu, odnosno roditeljima, naknaditi štetu prouzročenu kaznenim djelom ili podmiriti druge obveze.

Članak 162.

(Godišnji odmor)

- (1) Zatvorenici koji su na neprekidnom radu proveli 11 mjeseci, uključujući i vrijeme provedeno na liječenju zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja do kojeg je došlo radom u zavodu, imaju pravo na neprekidan odmor od najmanje 18, a najviše 30 radnih dana tijekom jedne godine.
- (2) Zatvorenici koji su osuđeni na kaznu zatvora do jedne godine i koji su na radu proveli neprekidno šest mjeseci, imaju pravo na odmor u trajanju od jednog dana za svakih navršenih mjesec dana rada.
- (3) Naknada za odmor zatvorenika utvrđuje se po propisima o radnim odnosima.

- (4) Dužina i način korištenja odmora u smislu st. (1) i (2) ovoga članka propisuju se Pravilnikom o kućnom redu.

c. Izobrazba

Članak 163.

(Organiziranje nastave)

- (1) Za malodobne zatvorenike i mlade punoljetne osobe koje nemaju završenu osnovnu školu, zavod je obavezan organizirati nastavu u svrhu stjecanja osnovne naobrazbe i nastavu za stručnu izobrazbu i osposobljavanje, sukladno propisima o osnovnoj i srednjoj naobrazbi.
- (2) Nastava iz stavka (1) ovoga članka organizira se i za ostale zatvorenike za koje je to korisno i potrebno.
- (3) Ako se pokaže pogodnijim, zavod može organizirati nastavu iz stavka (1) ovoga članka u suradnji s mjesnim školama, o čemu se zaključuje poseban ugovor.
- (4) Zatvorenici mogu biti dopisni izvanredni đaci i studenti škola i tečajeva izvan zavoda, ako to razlozi dozvoljavaju i ako se programom tretmana ocijeni da je to potrebno i korisno za ostvarenje svrhe izvršenja kazne.
- (5) Zatvorenici koji završe određenu školu ili steknu kvalifikaciju u zavodu dobivaju svjedodžbu. Iz svjedodžbe se ne smije vidjeti da je opća ili druga izobrazba stečena u zavodu.

Članak 164.

(Propisi o izobrazbi)

Na rad škola koje se osnivaju u zavodu primjenjuju se propisi o osnovnoj i srednjoj naobrazbi entiteta, odnosno županija na čijem se području nalazi zavod.

d. Komuniciranje i pogodnosti

Članak 165.

(Pisma i telefon)

- (1) Zatvorenici imaju pravo održavati kontakte s članovima svoje obitelji i osobama ili predstavnicima organizacija koje mogu pomoći u njihovu tretmanu, putem pisama i telefona bez ograničenja.
- (2) Iznimno, kada to zahtijevaju razlozi, zavod može obavljati kontrolu pisama i telefonskih razgovora, o čemu se obavještava zatvorenik.

Članak 166.

(Posjeti)

- (1) Zatvorenici imaju pravo primiti posjete članova uže obitelji, a po odobrenju upravnika zavoda, mogu ih posjećivati i druge osobe, sukladno Pravilniku o kućnom redu.
- (2) Ako je zatvorenik strani državljanin, ima pravo da ga posjećuje diplomatski i konzularni predstavnik njegove države ili države koja štiti interese njegove države, sukladno međunarodnom pravu i u granicama kućnoga reda.
- (3) Pravo iz stavka (2) ovoga članka može se uskratiti samo ako se takvo pravo uskraćuje diplomatskim ili konzularnim predstavnicima Bosne i Hercegovine u državi čiji je zatvorenik državljanin, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.
- (4) Ako je zatvorenik osoba bez državljanstva ili izbjeglica, predstavnik međunarodne organizacije koja štiti interese osoba bez državljanstva, odnosno izbjeglica, ima pravo, u granicama kućnoga reda, posjećivati tu osobu.

Članak 167.

(Pošiljke)

Zatvorenici imaju pravo primiti od članova uže obitelji pošiljke s rubljem, predmetima za osobnu uporabu, tisak, knjige te novac, kojima mogu raspolagati, sukladno kućnom redu.

Članak 168.

(Pogodnosti)

- (1) Za dobro ponašanje i zalaganje na radu zatvorenicima se mogu odobravati pogodnosti.
- (2) Pogodnosti su skup poticajnih mjera usmjerenih na pružanje povjerenja zatvoreniku, ublažavanje posljedica deprivacije, poticanje vlastitog sudjelovanja u ostvarivanju programa tretmana, jačanje odgovornosti i samopouzdanja radi osposobljavanja zatvorenika za samostalan život sukladno pravnom poretku i normama građanskoga društva.
- (3) Pogodnosti odobrava upravnik zavoda ili osoba koju on ovlasti.
- (4) Pogodnosti se mogu koristiti u krugu zavoda i izvan kruga zavoda.

Članak 169.

(Slobodno kretanje i dopust)

- (1) Zatvorenicima se mogu odobravati sljedeće pogodnosti koje će koristiti izvan kruga zavoda, i to:
 1. slobodno kretanje izvan kruga zavoda u trajanju do 24 sata nakon svakih izdržanih sedam dana kazne zatvora (četiri puta u mjesecu koje, u načelu, treba koristiti neradnim danom);
 2. slobodan izlaz u grad u trajanju do pet sati jednom u mjesecu;
 3. dopust do šest dana tijekom jedne godine izdržavanja kazne zatvora (nakon svakih dva mjeseca provedenih na izdržavanju kazne zatvora osuđenom se može odobriti do jedan dan dopusta);
 4. dopust do tjedan dana tijekom jedne godine izdržavanja kazne zatvora u slučaju teške bolesti ili smrti člana obitelji, elementarnih nepogoda ili teških socijalnih slučajeva;
 5. slobodno kretanje izvan kruga zavoda do dva dana tijekom jedne godine za vjerske blagdane;
 6. za svaki državni blagdan slobodno kretanje izvan kruga zavoda do jedan dan tijekom jedne godine;
 7. godišnji odmor u krugu obitelji.
- (2) Moguće je odobriti pogodnost sa ili bez nadzora. Nadzor se obavezno određuje ako je pogodnost koja se koristi izvan zavoda odobrena:
 - a) osobi osuđenoj na kaznu zatvora do deset godina za kaznena djela genocida, kaznena djela protiv humanosti, ratne zločine, terorizam, nedopuštenu proizvodnju i promet drogama, sprječavanje provratka izbjeglica i raseljenih osoba;
 - b) osobi osuđenoj na više od deset godina zatvora, bez obzira na vrstu kaznenog djela;
 - c) alkoholičaru, ovisniku o drogama ili višestrukom povratniku.

Članak 170.

(Procjena opasnosti)

- (1) Kod prvog prijema, kao i pri odlučivanju o pogodnostima izvan zavoda, svaki zatvorenik treba biti procijenjen kako bi se ustanovile:
 - a) veličina opasnosti za zajednicu u slučaju bijega zatvorenika,
 - b) vjerojatnost da će takva osoba probati pobjeći sama ili uz izvanjsku pomoć.
- (2) Tijekom izdržavanja zatvorske kazne potrebno je neprestano ispitivati podjelu sigurnosti sukladno procijenjenom stupnju opasnosti sigurnosnih uvjeta, donijeti odgovarajuću odluku o odobravanju ili neodobravanju pogodnosti.
- (3) Procjena opasnosti bijega - sigurnosnih uvjeta najmanje uključuje:

- a) prijetnju javnosti - zajednici u slučaju bijega zatvorenika;
- b) prijašnje vladanje, pokušaj bijega, ranije uskraćivanje slobode po tjeratici;
- c) pristup izvanjskoj pomoći;
- d) ranija osuđivanost;
- e) osobne i obiteljske prilike;
- f) raniji boravak izvan područja BiH, sklonost stalnim putovanjima, tj. kretanju iz mjesta u mjesto ili često mijenjanje mjesta prebivališta odnosno boravka;
- g) osobno sudjelovanje u ostvarivanju programa tretmana;
- h) priroda kaznenog djela zbog kojeg je zatvorenik osuđen;
- i) način, motivi i posljedice počinjenog kaznenog djela;
- j) stav prema žrtvi;
- k) dužina izrečene zatvorske kazne;
- l) moguća prijetnja drugim zatvorenicima;
- m) druge okolnosti koje mogu biti od važnosti za procjenu sigurnosne opasnosti.

Članak 171.

(Nadzor izvan obveznog nadzora)

- (1) Osim obveznog nadzora, potreba za određivanjem mjera nadzora ocjenjivat će se i određivat prilikom svakog odobravanja pogodnosti.
- (2) Pri odobravanju pogodnosti ovlaštena služba zavoda dužna je, osim procjene opasnosti i drugih okolnosti sukladno članku 170. ovoga zakona, pratiti vladanje i tretman osuđene osobe i to redovno, organizirano uz sustavno motrenje i praćenje navedenih osoba primjenom suvremenih penoloških metoda, odnosno sukladno članku 18. ovoga zakona.
- (3) Mjere nadzora mogu trajati dok postoji potreba, a najdulje 15 dana od isteka kazne.

Članak 172.

(Mjere nadzora, zabrane i ograničenja)

- (1) Zavodska uprava koristi nadzor kako bi mogla procijeniti opasnost koja prijeti od svakog zatvorenika, svakog zatvorenika podvrgnuti uvjetima sigurnosti, a sve s ciljem onemogućavanja bijega zatvorenika i zaštite javnosti - javnog poretka, na način da nadzor ishodi sigurnim puštanjem zatvorenika u zajednicu za vrijeme izdržavanja zatvorske kazne i očuvanja usklađenosti programa sigurnosti i socijalne reintegracije.
- (2) Nadzor podrazumijeva uvid u aktivnosti i vladanje zatvorenika, a provodi se redovito, organizirano i sustavno primjenom mjera zabrane, izvješćivanja, oduzimanja nedozvoljenih stvari, privremenim zadržavanjem isprava, praćenjem osoba, predmeta ili događaja, vizualno ili pomoću tehničkih metoda i sredstava.
- (3) Mjere zabrane koje se mogu odrediti prema zatvoreniku koji koristi pogodnosti izvan kruga zavoda su:
 - a) zabrana napuštanja mjesta boravljenja ili prebivanja i
 - b) zabrana putovanja.
- (4) U ostale mjere zabrane spadaju:
 - a) zabrana posjećivanja određenih mjesta ili područja,
 - b) zabrana boravljenja u blizini određenih objekata ili ustanova,
 - c) zabrana sastajanja s određenim osobama,
 - d) zabrana posjećivanja određene adrese ili adresa,
 - e) zabrana promjene mjesta korištenja pogodnosti,
 - f) privremeno zadržavanje isprava koje se mogu koristiti za prelazak državne granice i vozačke dozvole,
 - g) zahtjev za povremeno javljanje policijskoj upravi ili drugom određenom državnom tijelu,

- h) zahtjev za bliskim nadzorom zatvorenika tijekom razdoblja pogodnosti izvan zavoda,
 - i) zahtjev za prebivanjem na određenoj adresi,
 - j) zahtjev da bude na određenoj adresi u određeno vrijeme,
 - k) ograničenja u pogledu udaljenosti kretanja izvan sjedišta zavoda.
- (5) Upravnik zavoda osim pogodnosti može izreći mjere zabrane i ostale mjere zabrane, bilo zasebno ili zajedno, te od ovlaštene policijske uprave ili drugog tijela tražiti povremeno ili stalno obavještanje ili izvješće o ponašanju zatvorenika i načinu na koji koristi pogodnosti ili odrediti da zatvorenici za vrijeme izlaska u grad ili u drugo mjesto udaljeno više od 5 kilometara od sjedišta zavoda mogu posjetiti takvo mjesto samo uz prethodno pismeno odobrenje upravnika, u kojem mora biti navedeno takvo mjesto.
- (6) Za vrijeme izdržavanja kazne upravnik zavoda određuje i ukida mjeru zabrane ili nadzora, a uz mjere iz stavka (3) i (4) ovoga članka može uključiti i druge mjere sukladno Pravilniku.
- (7) Protiv odluke upravnika iz stavka (5) ovoga članka zatvorenik može uputiti predstavku ili drugi podnesak Ministarstvu pravde, inspektoru ovlaštenom za nadzor rada zavoda, ili uputiti pritužbu državnom ombudsmanu. Zatvorenik u svrhu zaštite svojih prava može upućivati navedene podneske pojedinačno ili kumulativno, po svojem slobodnom izboru i redoslijedu, bez ikakvih ograničenja.

Članak 173.

(Izvršenje mjera zabrane)

- (1) Mjere zabrane i ostale mjere zabrane koje su naređene uz odobrenje o korištenju pogodnosti izvršava ovlašteni policijski organ ili drugo određeno državno tijelo.
- (2) Upravnik zavoda dužan je policijskim organima u mjestu sjedišta zavoda i mjestu korištenja pogodnosti, osim izvješća o svim zatvorenicima koji koriste pogodnosti na području njegove ovlasti, dostaviti i sve pisane odluke o svim određenim mjerama zabrane, zahtjevima, kao i sve važne informacije koje mogu biti važne za pitanja sigurnosti i zaštite javnog poretka.
- (3) Upravnik zavoda obavezan je sve pisane odluke i informacije iz stavka (2) ovoga članka dostaviti i drugom državnom tijelu određenom za izvršavanje mjera zabrane, određenog zahtjeva ili nadzora.

Članak 174.

(Ograničenja za odobravanje pogodnosti)

- (1) Sljedećim se osobama ne mogu odobravati pogodnosti koje će se koristiti izvan kruga zavoda, prije nego izdrže tri petine izrečene kazne zatvora:
 - 1. Osobama koja su osuđene na kaznu zatvora do deset godina za kaznena djela genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina, terorizma, neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga, sprečavanje povratka izbjeglica i raseljenih osoba.
 - 2. Svim osobama osuđenim na kaznu zatvora preko deset godina bez obzira na vrstu kaznenog djela.
 - 3. Alkoholiziranim, narkomanima i višestrukim povratnicima.
- (2) Osobama koje su osuđene na kaznu zatvora od osam do deset godina, a nisu počinile kaznena djela iz točaka 1. i 2. stavka (1) ovoga članka i nisu višestruki povratnici, alkoholičari ili narkomani, pogodnosti koje se koriste izvan kruga zavoda mogu se odobriti nakon izdržane jedne polovine izrečene kazne zatvora, a za osobe osuđene na zatvorsku kaznu od pet do osam godina zatvora, pogodnosti

koje se koriste izvan kruga zavoda, mogu se odobriti nakon izdržane jedne trećine zatvorske kazne.

- (3) Pogodnosti koje se koriste izvan kruga zavoda mogu se odobravati ostalim zatvorenicima nakon izdržane jedne četvrtine kazne zatvora.
- (4) Za zatvorenike koji su počinili kaznena djela iz točaka 1. i 2. stavka (1) ovoga članka, kao i za one za koje se procijeni da bi njihov boravak na slobodi mogao izazvati negativne reakcije socijalne sredine, pri odobravanju pogodnosti iz članka 169. ovoga zakona potrebno je pribaviti mišljenje mjerodavne policijske uprave i mjerodavnog općinskog tijela socijalne zaštite.
- (5) Kriteriji iz st. (1), (2), (3) i (4) ovoga članka ne odnose se na odobravanje pogodnosti iz točke 4. članka 169. ovoga zakona koja se koristi u izvanrednim prilikama.
- (6) Uz zamolbu za odobravanje pogodnosti iz točke 4. članka 169. ovoga zakona zatvorenik je dužan priložiti dokumentaciju u svezi s razlogom zbog kojeg traži dopust.
- (7) Svako neopravdano kašnjenje s korištenja pogodnosti dulje od 24 sata smatra se bjekstvom.
- (8) Pogodnosti iz članka 169. ovoga zakona ne mogu se koristiti izvan područja Bosne i Hercegovine.
- (9) Zatvoreniku se za vrijeme boravka na liječenju u zdravstvenoj ustanovi izvan zavoda ne mogu odobravati izvanzavodne pogodnosti.

Članak 175.

(Uskraćivanje korištenja pogodnosti za određeno razdoblje)

- (1) U iznimnim prilikama, a osobito u slučaju epidemija bolesti, elementarnih nepogoda ili kada to nalažu interesi sigurnosti ili iz drugih opravdanih razloga u skladu sa zakonom i drugim propisima za određeno razdoblje, može se uskratiti korištenje pogodnosti.
- (2) Upravnik zavoda može ograničiti uskraćivanje pogodnosti na razdoblje do mjesec dana, s tim što zbog posebnih prilika ova mjera može biti produljena za još 30 dana prema odobrenju ministra pravde.

Članak 176.

(Ograničenja pri odobravanju pogodnosti osobama kojima je oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine ili koje su proglašene opasnim za nacionalnu sigurnost)

Osobi kojoj je oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine ili koja je proglašena opasnom za nacionalnu sigurnost Bosne i Hercegovine za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili druge mjere izrečene u skladu sa zakonom neće se odobravati pogodnosti izvan zavodskog kruga za vrijeme trajanja navedenih pravnih stanja ili pravnih situacija, odnosno nekog drugog sličnog pravnog statusa određenog na temelju posebnog zakona ili drugog odgovarajućeg propisa.

Članak 177.

(Pravila o korištenju pogodnosti)

- (1) Uvjeti i način korištenja pogodnosti iz članka 169. ovoga zakona, uključujući pravila o nadzoru osobe tokom korištenja pogodnosti, kao i pogodnosti koje se koriste u krugu zavoda, propisat će se Pravilnikom o kućnom redu.
- (2) Prizivi na odluke o korištenju pogodnosti mogu se podnijeti Ombudsmanu Bosne i Hercegovine.

e. Ovlasti nakon izvršenja mjere usamljenja

Članak 178.

(Premještanje u poseban odjel)

- (1) Ako nakon izvršenja mjere usamljenja nisu prestali razlozi zbog kojih je ta mjera određena, zatvorenik se može premjestiti u posebni odjel zavoda zatvorenog tipa s pojačanim nadzorom iz članka 188. ovoga zakona.

- (2) Zatvorenik ostaje u posebnom odjelu iz stavka (1) ovoga članka dok ne prestanu razlozi zbog kojih je smješten u taj odjel.
- (3) U slučaju iz stavka (1) ovoga članka shodno se primjenjuju odredbe stavaka (6), (7) i (8) članka 119. ovoga zakona.

Članak 179.

(Premještaj u posebni odjel u drugi zavod)

- (1) Zatvorenik kojemu nakon izvršene mjere usamljenja nisu prestali razlozi zbog kojih je ta mjera određena i koji se nalazi u zavodu poluotvorenoga tipa ili zavodu zatvorenoga tipa bez posebnog odjela s pojačanim nadzorom može se premjestiti u posebni odjel zavoda zatvorenog tipa s pojačanim nadzorom iz članka 188. ovoga Zakona.
- (2) Rješenje u slučaju iz stavka (1) ovoga članka donosi ministar pravde.
- (3) Protiv rješenja iz stavka (2) ovoga članka može se uložiti žalba Ministarstvu pravde u roku od tri dana od dana prijma rješenja, s tim što žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) Rješenje iz stavka (3) ovoga članka doneseno povodom žalbe je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

6. Prekid izdržavanja kazne zatvora

Članak 180.

(Ovlast za prekid izdržavanja)

- (1) Zatvoreniku se može dozvoliti prekid izdržavanja kazne zatvora.
- (2) Odredbe čl. 145., 146., 147. i 148. ovoga zakona shodno se primjenjuju i u slučaju prekida izdržavanja kazne zatvora.
- (3) Prekid izdržavanja kazne zatvora izvršit će se i u slučaju kada Kazneni odjel Suda odredi mjeru pritvora za drugo kazneno djelo.
- (4) O prekidu izdržavanja kazne zatvora rješenjem odlučuje Kazneni odjel Suda.
- (5) U slučaju iz stavka (4) ovoga članka Sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudaca.

Članak 181.

(Podnošenje zamolbe)

Zamolba zatvorenika za prekid izdržavanja kazne zatvora i mišljenje zavoda dostavljaju se Kaznenom odjelu Suda u roku od tri dana.

Članak 182.

(Priziv protiv rješenja Suda)

- (1) Protiv rješenja iz stavka (4) članka 180. ovoga zakona zatvorenik može izjaviti priziv predsjedniku Suda u roku od tri dana od dana primitka rješenja.
- (2) Rješenje doneseno po prizivu je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.
- (3) Vrijeme provedeno na prekidu izdržavanja kazne zatvora, odobrenom od Suda, ne računa se u vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

Članak 183.

(Stavljanje van snage rješenja o prekidu)

- (1) Ako se za vrijeme trajanja prekida izdržavanja kazne zatvora utvrdi da su prestale okolnosti zbog kojih je prekid dozvoljen, ili je prekid dozvoljen na temelju lažnih isprava ili drugih dokaza, odnosno da se prekid ne koristi u svrhu u koju je dozvoljen, rješenje iz članka 180. ili 182. ovoga zakona stavit će se izvan snage, a zatvoreniku naložiti da se javi na daljnje izdržavanje kazne zatvora odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana primitka rješenja.
- (2) Rješenje iz stavka (1) ovoga članka dostavlja se zavodu i zatvoreniku.
- (3) Na rješenje iz stavka (2) ovoga članka zatvorenik ima pravo priziva u roku od tri dana. Priziv ne odgađa izvršenje.

- (4) Ako se zatvorenik ne javi na daljnje izdržavanje kazne zatvora u roku određenom u rješenju, zavod će postupiti po odredbama iz st. (8) do (11) članka 139. ovoga zakona.

7. Premještaj tijekom izdržavanja kazne

Članak 184.

(Podnošenje zamolbe i odluka o premještanju)

- (1) Ako je zatvorenik izdržao jednu polovinu kazne zatvora i koristi izvanzavodske pogodnosti, može podnijeti zamolbu za premještaj u drugi zavod u entitetu u kojem ima prebivalište, odnosno boravište.
- (2) O premještanju zatvorenika odlučuje ministar pravde uz pribavljeno mišljenje zavoda.
- (3) U slučaju kada se radi o zatvoreniku koji se, s obzirom na kategorizaciju kazneno-popravnih zavoda i internu klasifikaciju zatvorenika, ne bi mogao uklopiti u tretman u drugom zavodu, molba se odbija.
- (4) Ako je zamolba podnesena prije roka iz stavka (1) ovoga članka odbacit će se kao preuranjena.
- (5) Ako je zamolba odbijena, nova se zamolba može podnijeti po proteku šest mjeseci od dana pravomoćnosti rješenja.
- (6) Protiv rješenja iz stavka (2) ovoga članka može se uložiti priziv Ministarstvu pravde u roku od tri dana.

Članak 185.

(Upravnikova odluka o premještanju)

- (1) Upravnik zavoda može predložiti premještaj zatvorenika u drugi zavod u entitetu u kome zatvorenik ima prebivalište, odnosno boravište radi učinkovitije realizacije tretmana ili kada je to nužno iz sigurnosnih razloga.
- (2) Ministar pravde može donijeti odluku o premještanju i bez prijedloga upravnika zavoda.
- (3) Troškove premještaja snosi zavod.

Članak 186.

(Prizivi)

- (1) Priziv na rješenje kojim se dozvoljava premještaj ne zadržava izvršenje rješenja.
- (2) Rješenje po prizivima iz stavka (6) članka 184. je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

8. Izvršenje kazne dugotrajnog zatvora

Članak 187.

(Opća odredba)

Odredbe ovoga zakona o izvršenju kazne zatvora primjenjuju se i na izvršenje kazne dugotrajnog zatvora ako čl. 188. do 192. ovoga zakona nije drugačije propisano.

Članak 188.

(Pojačani nadzor)

- (1) Kazna dugotrajnog zatvora može se izvršavati u posebnom odjelu zavoda zatvorenog tipa u odvojenim prostorijama za boravak od ostalih zatvorenika i uz mjere pojačanog nadzora.
- (2) Pod pojačanim nadzorom podrazumijeva se promatranje i češća kontrola zatvorenika noću i danju, a izvršava se na način da ne remeti svakodnevne aktivnosti.
- (3) Osobe koje izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora svrstavaju se u posebne odgojne skupine, s tim da na jednog odgajatelja dolazi do 25 zatvorenika.

Članak 189.

(Tretman sigurnosti prema zatvorenicima pod pojačanom sigurnošću)

- (1) Prema zatvorenicima koji su podvrgnuti tretmanu pojačane sigurnosti, sve dok predstavljaju rizik, treba stvarati interes humanog tretmana, naročito ohrabriranjem zatvorenika na smanjenje rizika koji je procijenjen da predstavljaju, podržavanjem djelotvorne kontrole i sigurnosti i potrebe za sigurnošću osoba, što ukazuje na potrebu izgrađivanja

dobre interne klime uspostavom pozitivnih odnosa između zatvorenika i zavodskog osoblja.

- (2) Zatvorenici koji su rizični za sigurnost zavoda i javnosti i javni poredak društvene zajednice, kao što je mjera usamljenja, smještaj u posebni odjel i pojačani nadzor, bi trebali u takvim prostorima uživati odgovarajući tretman kao kompenzaciju za strogu situaciju takvih odjela zavoda i treba ih ohrabriti da rade na prestanku razloga za primjenu ove mjere druženjem s drugim zatvorenicima u takvom odjelu, kao i većim izborom aktivnosti u tretmanu maksimalne sigurnosti, prema programu aktivnosti koji donese uprava zavoda u odnosu na navedenu kategoriju zatvorenika, uz posvećivanje posebne pozornosti zdravstvenim problemima koji se mogu pojaviti kao rezultat takvog tretmana sigurnosti i pokušati se boriti protiv mogućih negativnih učinaka navedene pojačane sigurnosti.
- (3) Zatvorenici ne bi smjeli biti podvrgnuti dodatnim mjerama sigurnosti dulje nego što je to nužno, a što će se postići redovitim preispitivanjem takvih odluka, odnosno je li i dalje nužan smještaj u posebnom visokorizičnom odjelu ili odjelu s pojačanim mjerama sigurnosti, i to svakih šest mjeseci od kada upravnik donose takvo rješenje i koja mjera može biti produljavana samo po pisanom odobrenju ministra pravde, osim prema zatvoreniku kojemu je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, a u tom slučaju će se preispitivanje provoditi najmanje jedanput godišnje pregledom napretka zatvorenika u postupku reklasifikacije zatvorenika. Mjera se mora okončati čim prestanu postojati razlozi za njezino postojanje.
- (4) Osim zatvorenika iz članka 169. stavka (2) ovoga Zakona, pravomoćno osuđeni zatvorenici za ostala kaznena djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom i kaznena djela organiziranog kriminala iz članka 250. st. (2) i (3) Kaznenog zakona, kao i zatvorenici prema kojima je izrečena administrativna mjera usamljenja, premještaj u poseban odjel s pojačanim nadzorom, ako nisu prestali razlozi zbog kojih je bila izrečena mjera usamljenja i kada je određena mjera pojačanog nadzora pri izvršavanju kazne dugotrajnog zatvora, spadaju u rizičnu skupinu u smislu prijetnji i mogućnosti nasilja nad takvim zatvorenicima od drugih zatvorenika te je država obvezna zaštititi takve osuđenike od prijetnji nasiljem ili drugog opasnog i teškog narušavanja sustava izvršenja kazne zatvora bilo odvajanjem od drugih zatvorenika, razdvajanjem ili traženjem premještaja za boravak u drugom zavodu, a što će predstavljati i ovisiti u pogledu izbora pristupa o ocjeni i procjeni svakog pojedinačnog slučaja.
- (5) Protiv rješenja iz stavka (3) ovoga članka zatvorenik ima pravo žalbe Ministarstvu pravde u roku od tri dana od dana primitka rješenja, s tim što žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (6) Rješenje iz stavka (5) ovoga članka doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.
- (7) Pravila o uvjetima, načinu i tretmanu izdržavanja kazne zatvorenika u posebnom odjelu pod pojačanim nadzorom ili sigurnošću donijet će ministar pravde.

Članak 190.

(Ograničenje odobravanja pogodnosti)

Osobama koje izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora ne mogu se odobravati pogodnosti koje se koriste izvan kruga zavoda dok ne izdrže dvije trećine izrečene kazne.

Članak 191.

(Ograničenja radnog angažmana)

Zatvorenici koji izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora ne mogu se radno angažirati na poslovima izvan kruga zavoda dok ne počnu s korištenjem pogodnosti izvan kruga zavoda.

Članak 192.

(Kontrola komunikacije)

Zatvorenicima koji izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora obavlja se kontrola pisama i telefonskih razgovora.

9. Otpust

a) Uvjetni otpust

Članak 193.

(Povjerenstvo za uvjetni otpust)

- (1) Kako bi se zatvorenici potakli da razriješe probleme i situacije koje su dovele do činjenja kaznenoga djela, uspostavlja se sustav uvjetnog otpusta, na temelju kojeg se može uvjetno otpustiti zatvorenik za kojeg se procijeni da više ne predstavlja neprihvatljiv rizik za zajednicu.
- (2) O uvjetnom otpustu zatvorenika kojima je kaznu zatvora izrekao Sud, odlučuje Povjerenstvo za uvjetni otpust. Povjerenstvo imenuje ministar pravde.
- (3) Povjerenstvo ima pet članova, od kojih je jedan predsjednik. Korum za donošenje odluka čine tri člana.
- (4) Povjerenstvo se sastoji od po jednog predstavnika Suda i Ministarstva pravde, te tri neovisna člana iz relevantnog stručnog područja. Članovi Povjerenstva imenuju se na razdoblje od pet godina, s mogućnošću ponovnog izbora na još jedan mandat. U slučaju prestanka mandata nekog od članova Povjerenstva, mandat njegova zamjenika trajat će do isteka tekućeg mandata Povjerenstva. Ovo imenovanje neće biti smetnja za ponovno imenovanje za člana Povjerenstva u pogledu broja mandata, ukoliko je preostalo vrijeme mandata Povjerenstva kraće od dvije godine.
- (5) Povjerenstvo je u svom radu neovisno. Članovi mogu dati ostavku u bilo kom momentu, a mogu biti razriješeni dužnosti isključivo radi utvrđenog kršenja dužnosti, počinjenog kaznenoga djela ili iz drugih ozbiljnih razloga, utvrđenih u postupku. Rješenje o razrješenju predsjednika ili bilo kojeg člana Povjerenstva, ako se dokaže da postoji temelj za razrješenje, donosi ministar pravde.
- (6) Povjerenstvo donosi Poslovnik o radu.

Članak 194.

(Informacije koje se dostavljaju Povjerenstvu)

- (1) O uvjetnom otpustu Povjerenstvo rješava na temelju zamolbe ili suglasnosti zatvorenika, na temelju zamolbe člana njegove uže obitelji, ili na prijedlog upravnika zavoda.
- (2) Zamolbe, odnosno prijedlozi dostavljaju se Povjerenstvu putem zavoda.
- (3) Zavod uz zamolbu dostavlja podatke o postignutom uspjehu u programu tretmana zatvorenika, podatke o eventualnim ranijim osudama, opis kaznenoga djela, podatke o ponašanju zatvorenika, kao i ostala izvješća drugih stručnih osoba koje su angažirane u radu sa zatvorenikom, te druge podatke bitne za odluku. Uz zamolbu zatvorenika prilaže se i mišljenje zavoda o utemeljenosti zamolbe, odnosno prijedloga.
- (4) Prilikom sagledavanja zdravstvenog stanja osobe na izdržavanju kazne zatvora, liječnik može podnijeti inicijativu upravniku zavoda za ocjenu opravdanosti podnošenja prijedloga za uvjetni otpust od upravnika zavoda ako teže ili akutno zdravstveno stanje zatvorenika na to ukazuje ili ako medicinska procjena ukazuje na nemogućnost izlječenja ili progresivnost, odnosno postupno pogoršavanje zdravstvenog stanja osobe, s opasnošću po

- život takvog zatvorenika, i koja inicijativa će sadržavati pribavljeno mišljenje stručnog tima liječnika iz odgovarajućeg medicinskog područja.
- (5) Pri donošenju odluke o uvjetnom otpustu Povjerenstvo se mora ograničiti na sljedeće kriterije:
1. ranija osuđivanost;
 2. ponašanje u zavodu;
 3. sudjelovanje u programu tretmana;
 4. stav prema žrtvi;
 5. rizik ponovnog činenja kaznenih djela;
 6. adekvatnost prijedloga za izmještanje.
- (6) Sva izvješća koja zavod pripremi za Povjerenstvo za uvjetni otpust dostavljaju se i samom zatvoreniku, kojem se na taj način pruža prilika da Povjerenstvu podnese pismene podneske u svezi s njihovim sadržajem.

Članak 195.

(Obvezni prijedlog upravnika za uvjetni otpust)

- (1) Upravnik zavoda po službenoj dužnosti obvezatno upućuje Povjerenstvu prijedloge za uvjetni otpust za sve zatvorenike koji se mogu uzeti u razmatranje, i to u roku od 30 dana prije datuma isteka dvije trećine od izrečene kazne, i koji ispunjavaju zakonom predviđene uvjete za uvjetni otpust, obuhvaćajući i negativna izvješća i mišljenja zavoda u kojima nije predloženo odobravanje uvjetnog otpusta.
- (2) Upravnik zavoda dostavlja će Povjerenstvu prijedloge kao i negativna izvješća i mišljenja iz stavka (1) ovoga članka po sadržaju, opsegu i proceduri sukladno članku 194. ovog zakona.

Članak 196.

(Mjere nadzora, zabrane ili ograničenja i javljanje nadležnom tijelu u pogledu pomoći prema uvjetno otpuštenoj osobi)

- (1) Prilikom odobravanja uvjetnog otpusta, Povjerenstvo može u svojem rješenju osobi kojoj odobrava uvjetni otpust izreći mjere nadzora, zabrane ili ograničenja navedene u članku 172. st. (3) i (4) toč. a), b), c), d), f), g), h) i i) ovoga Zakona, kao i obvezati je na javljanje nadležnom tijelu socijalne zaštite ili drugoj pravnoj osobi ili organizaciji koja pruža pomoć ili druge oblike zbrinjavanja osobama otpuštenim s izdržavanja kazne zatvora.
- (2) U slučaju izricanja mjera ili obveza iz stavka (1) ovoga članka, zavod je dužan navedeno rješenje, osim osobama i tijelima iz članka 198. stavka (2) ovoga Zakona, dostaviti i nadležnom policijskom tijelu ili tijelu socijalne zaštite ili drugoj pravnoj osobi koja pruža drugu vrstu pomoći prema mjestu prebivališta ili boravišta uvjetno otpuštene osobe.
- (3) Mjere nadzora, zabrane ili ograničenja provodi nadležno policijsko ili drugo određeno državno tijelo, a mjere socijalne zaštite ili druge pomoći nadležno tijelo socijalne zaštite ili druga pravna osoba koja se bavi pružanjem druge vrste pomoći ili zbrinjavanja prema navedenoj kategoriji osobe.
- (4) U slučaju kršenja ili nepridržavanja izrečenih mjera zabrane ili zatraženog ispunjenja određenih obveza socijalne zaštite ili druge vrste pomoći, tijela iz stavka (3) ovoga članka dužna su odmah obavijestiti Sud ili drugi sud u Bosni i Hercegovini kada je na njega Sud prenio vođenje postupka ili drugo tijelo u skladu sa Zakonom ili međunarodnim ugovorom i Povjerenstvo.
- (5) Po dobivanju obavijesti iz stavka (4) ovoga članka Sud može takvoj osobi rješenjem izreći opomenu ili odrediti novi rok za izvršenje navedenih mjera ili obveza ili staviti izvan snage rješenje o uvjetnom otpustu i takvu odluku dostaviti tijelima policije na izvršenje i vraćanje na daljnje izdržavanje kazne zatvora u zavodu iz kojega je otpuštena na uvjetni otpust.

- (6) Protiv rješenja iz stavka (5) ovoga članka uvjetno otpuštena osoba ima pravo žalbe predsjedniku Suda u roku od tri dana od dana primitka rješenja, s tim što žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (7) O žalbi protiv rješenja iz stavka (6) ovoga članka odlučuje predsjednik Suda i rješenje doneseno povodom žalbe je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.
- (8) Mjere nadzora, zabrane ili ograničenja i javljanja nadležnom tijelu u pogledu pomoći uvjetno otpuštenoj osobi obvezatno se izriču osobama i za kaznena djela iz članka 169. stavka (2) u vezi s člankom 174. stavkom (1) ovoga Zakona.
- (9) Za vrijeme uvjetnog otpusta zatvorenik ne može napuštati teritorij Bosne i Hercegovine, ukoliko međunarodnim ugovorom odnosno sporazumom ili drugim posebnim propisom nije drukčije određeno.

Članak 197.

(Informacije o postignutim rezultatima u procesu izvršenja uvjetnog otpusta)

- (1) Tijelo socijalne zaštite, policije ili drugo određeno državno tijelo odnosno pravna osoba dužno je dati informacije o postignutim rezultatima u procesu izvršenja uvjetnog otpusta Sudu, drugom sudu u Bosni i Hercegovini kada je na njega Sud prenio vođenje postupka ili drugome tijelu u skladu sa Zakonom ili međunarodnim ugovorom i Povjerenstvu za uvjetni otpust najmanje jednom u šest mjeseci, odnosno na njihov zahtjev i češće.
- (2) O osuđenima kojima je izrečena mjera nadzora, zabrane ili ograničenja prilikom odobravanja uvjetnog otpusta, tijelo policije dužno je dostaviti informacije iz stavka (1) ovoga članka sudu i Povjerenstvu.
- (3) Nadležno tijelo socijalne zaštite ili drugo određeno tijelo dužno je u roku od 15 dana od dana prijma rješenja Povjerenstva za uvjetni otpust, kao i dokumentacije i podataka od zavoda, uvjetno otpuštenu osobu kojoj je određena mjera ispunjenja određene obveze ili drugih oblika zbrinjavanja upoznati s radnjama pomoći koje može poduzeti, ali ju i poučiti o njezinim obvezama za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta.

Članak 198.

(Dostavljanje rješenja Povjerenstva)

- (1) Uvjetni se otpust odobrava ili odbija rješenjem. Rješenje mora biti obrazloženo.
- (2) Rješenje Povjerenstva o uvjetnom otpustu dostavlja se zavodu, koji je dužan po jedan primjerak dostaviti zatvoreniku i Sudu.
- (3) Ako je podnositelj zamolbe član obitelji, o ishodu ga izvješćuje Ministarstvo pravde.

Članak 199.

(Stavljanje izvan snage rješenja o otpustu)

Ako u razdoblju nakon donošenja rješenja o uvjetnom otpustu a prije dana otpusta s izdržavanja kazne zatvora na uvjetni otpust, zatvorenik učini stegovni prekršaj, Povjerenstvo može rješenje staviti izvan snage.

Članak 200.

(Priziv i ponovno podnošenje molbe)

- (1) Protiv odluke Povjerenstva iz članka 199. ovoga zakona ne može se izjaviti priziv, niti pokrenuti upravni spor.
- (2) Zatvorenik ima pravo ponovnog podnošenja zamolbe za uvjetni otpust nakon proteka jedne godine od posljednje odluke Povjerenstva ili i prije toga ako tako odluči Povjerenstvo u kojem slučaju će se ujedno odlučiti o zahtjevu-zamolbi za prijevremeno odobrenje za podnošenje zamolbe za uvjetni otpust i o odobrenju uvjetnog otpusta.

Članak 201.

(Uvjetni otpust za izrečene kazne zatvora do dvije godine)

- (1) U pogledu izrečenih kazni zatvora do dvije godine, zatvorenik će nakon izdržane dvije trećine kazne dobiti obvezni uvjetni otpust koji podrazumijeva ispunjene zakonskih uvjeta iz članka 44. Kaznenog zakona, odnosno kriterija iz članka 194. ovoga Zakona.
- (2) Rješenje iz stavka (1) ovoga članka donosi upravnik zavoda, a mjere nadzora preporuča služba tretmana, o kojima odlučuje upravnik zavoda navedenim rješenjem.
- (3) Zatvorenici koji nisu koristili izvanzavodske pogodnosti ili su stegovno tretirani ili su narušavali pravila kućnog reda ili se nisu podvrgavali programu tretmana ili su se ponašali suprotno naredbama službenih osoba zavoda automatski ne dobivaju obvezni uvjetni otpust, već o takvom zatvoreniku odluku, kao i eventualne mjere nadzora, donosi Povjerenstvo prema važećim propisima.
- (4) Upravnik zavoda dostavlja potrebnu dokumentaciju s prednjim i drugim činjenicama iz stavka (3) ovoga članka Povjerenstvu, shodno odredbama kojima se propisuje postupanje upravnika prilikom davanja prijedloga za uvjetni otpust.

Članak 202.

(Ovlaštenost za odluku o molbi za uvjetni otpust)

Za postupanje po molbi ili prijedlogu za odluku o uvjetnom otpustu zatvorenika kojega je osudio entitetski sud ili Sud Brčko Distrikta BiH na temelju zakona entiteta i Brčko Distrikta BiH, a koji izdržava zatvorsku kaznu ili je za vrijeme izdržavanja kazne premješten u zavod drugog entiteta, Brčko Distrikta BiH ili Zavoda, ovlašteno je tijelo entiteta ili Distrikta Brčko BiH na čijem je području sjedište suda koji je sudio u prvom stupnju i koji je izrekao prvostupanjsku presudu na temelju odgovarajućeg zakonskog propisa, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 203.

(Godišnje izvješće)

Godišnje izvješće o svom radu Povjerenstvo dostavlja ministru pravde.

Članak 204.

(Ovlaсти upravnika zavoda u svezi s uvjetnim otpustom)

- (1) Zatvorenika koji ispoljava primjereno ponašanje, zalaže se na radu i aktivno sudjeluje u procesu prevaspitavanja, a izdržao je najmanje 4/5 kazne zatvora, upravnik zavoda može uvjetno pustiti na slobodu do tri mjeseca prije isteka kazne.
- (2) Ova odredba o uvjetnom otpustu ne primjenjuje se na osobe kojima je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora.

b) Otpust zatvorenika

Članak 205.

(Dan otpusta)

- (1) Zatvorenik se otpušta iz zavoda onog dana kada mu istekne kazna ili onog dana kada mu počinje teći uvjetni otpust.
- (2) Ako posljednji dan izdržavanja kazne zatvora pada u dane praznika ili drugi dan kada zavod ne radi, zatvorenik se otpušta posljednjeg radnog dana koji tom danu prethodi.
- (3) Iznimno od odredbe stavka (2) ovoga članka, kada je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora, otpust zatvorenika iz zavoda obaviti će se i u neradne dane.
- (4) Zavod je dužan o otpustu svakog zatvorenika s izdržavanja kazne zatvora izvijestiti Kazneni odjel Suda u roku od osam dana.

Članak 206.

(Pomoć po otpustu)

- (1) Osoba koje se otpušta iz zavoda ima pravo na troškove prijevoza do svog ranijeg prebivališta ili do mjesta prebivališta njezine uže obitelji, a ako je stranac, do graničnog prijelaza. Iznimno, na obrazložen zahtjev osobe koja se otpušta, odobrit će joj se troškovi prijevoza do drugog mjesta na teritoriju BiH.
- (2) Troškove prijevoza snosi zavod.
- (3) Ako zatvorenik koji se otpušta iz zavoda nema odjeću ili obuću, niti sredstava da ih nabavi, zavod će mu osigurati prikladnu odjeću i obuću.
- (4) Ako je u vrijeme kad se otpušta s izdržavanja kazne zatvorenik teško bolestan i usljed toga nesposoban za putovanje, zavod će ga smjestiti u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja. Ako zatvorenik nema sredstava platiti troškove liječenja, a oboljenje je nastalo za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, troškove za prvi mjesec snosi Ministarstvo pravde, a nakon toga općina u kojoj je zatvorenik imao prebivalište, odnosno boravište u vrijeme upućivanja na izdržavanje kazne zatvora u zavod.

Članak 207.

(Izvješće zavoda o potrebi pomoći nakon izdržavanja zatvorske kazne)

- (1) Osim pomoći nakon otpusta iz članka 206. ovoga zakona, zavod je dužan prije otpuštanja zatvorenika s izdržavanja zatvorske kazne ustanoviti je li mu i kakva mu je pomoć potrebna nakon otpuštanja.
- (2) O potrebi i vrsti pomoći iz stavka (1) ovoga članka zavod će izvijestiti tijelo socijalne skrbi ovlašteno prema mjestu prebivališta odnosno boravišta otpuštene osobe, kao i drugu ustanovu ili pravnu osobu, odnosno odgovarajuću udrugu čijim je djelokrugom obuhvaćeno pružanje pomoći osobama otpuštenim s izdržavanja zatvorske kazne.
- (3) Otpuštenom strancu plaćaju se troškovi prijevoza do graničnog prijelaza, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Članak 208.

(Dostavljanje adrese po otpustu)

- (1) Prilikom otpusta iz zavoda uvjetno otpuštena osoba naznačiti će mjesto u kome će boraviti za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta. Po dolasku u ovo mjesto uvjetno otpuštena osoba dužna je prijaviti se tijelima iz članka 153. ovoga zakona.
- (2) U slučaju promjene mjesta boravka uvjetno otpuštena osoba dužna je o tome izvijestiti tijela iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 209.

(Izvješće zavoda o potrebi pomoći uvjetno otpuštenoj osobi)

Pri otpuštanju iz zavoda uvjetno otpuštene osobe, zavod je osim dostavljanja izvješća tijelima iz članka 153. u vezi s člankom 208. ovoga zakona dužan ustanoviti je li joj i kakva joj je pomoć potrebna, te u roku od tri dana od dana kada joj počinje teći uvjetni otpust o tome obavijestiti tijelo socijalne skrbi ovlašteno prema mjestu boravišta uvjetno otpuštene osobe, kao i drugu ustanovu ili pravnu osobu, odnosno odgovarajuću udrugu čijim je djelokrugom obuhvaćeno pružanje pomoći osobama otpuštenim s izdržavanja zatvorske kazne.

Članak 210.

(Otpuštanje zbog amnestije i pomilovanja)

- (1) U slučaju otpuštanja zatvorenika na temelju Zakona o amnestiji, zavod je dužan otpustiti ga najkasnije 24 sata nakon zaprimanja rješenja o amnestiji, ako Zakonom o amnestiji nije drukčije određeno.
- (2) U slučaju otpuštanja zatvorenika na temelju odluke o pomilovanju, zavod je dužan otpustiti ga istoga dana nakon

zaprimanja odluke o pomilovanju, a najkasnije u roku od 24 sata.

Članak 211.

(Potvrda o izdržanoj kazni)

- (1) Svakoj osobi uvjetno puštenoj na slobodu izdaje se potvrda o izdržanoj kazni.
- (2) Potvrdu iz stavka (1) ovoga članka izdaje upravnik zavoda.
- (3) Obrazac i sadržaj potvrde iz stavka (1) propisuje ministar pravde.

VI - IZVRŠENJE KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA

Članak 212.

(Opća odredba)

Odredbe ovoga zakona primjenjuju se i na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, osim ako odredbama čl. 213. do 219. ovoga zakona nije drukčije propisano.

Članak 213.

(Smještaj u poseban odjel ili zavod)

- (1) Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnom odjelu za maloljetnike u zavodu ili u posebnom zavodu u entitetu u kome zatvorena osoba ima prebivalište, odnosno boravište, u kome maloljetne osobe mogu ostati do navršene 23. godine života, a ako do tada ne budu izdržale kaznu, uputit će se u zavod u kome punoljetni zatvorenici izdržavaju kaznu zatvora.
- (2) Iznimno od odredaba iz stavka (1) ovoga članka, u zavodu za maloljetnike, odnosno u posebnom odjelu, može ostati osoba koja je navršila 23 godine života ako je to potrebno radi završetka njezina školovanja ili stručnog osposobljavanja, ali najdulje do navršene 25. godine života.
- (3) Osobe koje izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora moraju imati odvojene prostorije za boravak od ostalih zatvorenika, ako se nalaze u posebnom odjelu.

Članak 214.

(Smještaj maloljetnika u drugi zavod ili poseban odjel)

- (1) U slučaju nemogućnosti smještaja maloljetne osobe kojoj je ovlašten sud bilo kojeg entiteta ili Brčko Distrikta BiH izrekao zatvorsku kaznu, nemogućnosti provedbe suvremenih odgojnih mjera i tretmana te izdržavanja maloljetničkog zatvora u posebnom odjelu za maloljetnike u zavodu ili u posebnom zavodu u entitetu u kojem zatvorena osoba ima mjesto prebivališta ili boravišta, Ministar pravde može donijeti odluku da takav maloljetnik izdržava kaznu u odgovarajućem zavodu u drugom entitetu u Bosni i Hercegovini.
- (2) Molbu utemeljenu na razlozima iz stavka (1) ovoga članka podnosi sud mjesta prebivališta ili boravišta ovlašten za upućivanje smještaja takve osobe posredstvom entitetskog ministarstva pravde ili Pravosudnog povjerenstva Brčko Distrikta BiH, koje mora prethodno dati pisanu suglasnost za smještaj maloljetnika u zavod ili poseban odjel drugog entiteta.
- (3) Na temelju odluke ministra pravde, sud mjesta prebivališta odnosno boravišta upućuje osobu kojoj je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u odgovarajući zavod ili u poseban odjel za maloljetnike u zavodu drugog entiteta, po prethodnoj suglasnosti Ministarstva pravde toga entiteta.
- (4) Troškove smještaja snosi entitetsko ministarstvo pravde ili Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta BiH koje je dalo pisanu suglasnost za smještaj takvog maloljetnika u odgovarajući posebni odjel odnosno u zavod za maloljetnike drugoga entiteta.

Članak 215.

(Školovanje u zavodu)

- (1) U posebnom odjelu ili zavodu iz članka 213. ovoga zakona postoji osnovna i srednja škola, sukladno propisima o osnovnoj i srednjoj školi, ili se u suradnji s odgovarajućom osnovnom, odnosno srednjom školom u posebnom odjelu ili zavodu osnivaju odjeljenja osnovne, odnosno srednje škole za naobrazbu i odgoj tih osoba.
- (2) Osoba koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora može iznimno, pod nadzorom odgajatelja, radi završetka započetog školovanja, pohađati školu izvan zavoda, ako to dozvoljavaju sigurnosna situacija i program tretmana.

Članak 216.

(Šport)

- (1) Osobama koje izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora osigurava se mogućnost bavljenja športom.
- (2) Ministar pravde donosi Pravilnik o tjelesnom odgoju za maloljetnike.

Članak 217.

(Dopisivanje)

- (1) Osobama koje izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora ne može se ograničiti dopisivanje s roditeljima i drugim bliskim srođnicima.
- (2) Pod bliskim srođnikom, u smislu ovoga članka, smatraju se, pored roditelja, braća i sestre, polubraća i polusestre, djed i nana, odnosno djed i baba maloljetnika, ako su s njima bile posebno bliske na koju okolnost će se pribaviti mišljenje ustanova za socijalni rad općine prebivališta maloljetnika, i sl.

Članak 218.

(Dopust)

- (1) Osobi koja izdržava kaznu maloljetničkog zatvora koja se dobro ponaša i zalaže u učenju i radu upravnik Zavoda može odobriti dopust radi posjećivanja roditelja i drugih bliskih srođnika.
- (2) Dopust se može odobriti dva puta tijekom godine i nijednom ne može trajati dulje od 20 dana.
- (3) Pogodnosti iz stavka (1) i (2) ovoga članka mogu se odobravati osobama koje nisu navršile 23 godine života.

Članak 219.

(Upućivanje u samicu)

- (1) Osobi koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršila 23 godine života, može se iznimno izreći stegovna mjera upućivanja u samicu najviše do pet dana.
- (2) Osobi koja izdržava kaznu maloljetničkog zatvora i koje pohađa nastavu omogućit će se da za vrijeme izdržavanja kazne samice redovito pohađa nastavu, čita stručnu literaturu i radi školsku zadaću.

Članak 220.

(Administrativna mjera - usamljenje)

Prema osobi koja izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršila 23 godine života, ne može se primijeniti mjera usamljenja.

VII - IZVRŠENJE NOVČANE KAZNE IZREČENE U KAZNENOM POSTUPKU

Članak 221.

(Odredbe Kaznenog zakona)

Novčana kazna provodi se sukladno relevantnim odredbama Kaznenoga zakona.

**VIII - IZVRŠENJE MJERA ZAŠTITNOG NADZORA
IZREČENIH UZ UVJETNU OSUDU****Članak 222.**

(Svrha mjera zaštitnog nadzora)

Svrha izvršenja mjera zaštitnog nadzora iz članka 66. Kaznenog zakona jeste da se pružanjem pomoći, staranja, nadzora i zaštite za vrijeme uvjetnog otpusta pomogne društvena prilagodba počinitelja kaznenog djela.

Članak 223.

(Zaštitini nadzor u mjestu prebivališta/boravišta)

Poslove izvršenja mjere zaštitnog nadzora obavlja tijelo socijalne zaštite prema prebivalištu, odnosno boravištu počinitelja kaznenog djela.

Članak 224.

(Troškovi)

- (1) Troškove izvršenja mjera zaštitnog nadzora, ako zakonom nije drukčije određeno, snosi općina na čijem je području počinitelj kaznenog djela imao prebivalište, odnosno boravište u vrijeme određivanja ovih mjera.
- (2) Općini će se za izvršenje mjera iz stavka (1) ovoga članka osigurati adekvatna financijska i druga sredstva.

Članak 225.

(Presuda i podaci koji se dostavljaju tijelu socijalne zaštite)

Kazneni odjel Suda je uz izvršnu presudu mjerodavnom općinskom tijelu socijalne zaštite dužan dostaviti i sve bitnije podatke o ličnosti počinitelja kaznenog djela koje je pribavio tijekom postupka, a osobito medicinsku dokumentaciju i nalaze i mišljenja sudskih vještaka.

Članak 226.

(Radnje koje poduzima tijelo socijalne zaštite)

- (1) Nakon primitka izvršne presude, podataka i dokumentacije iz članka 225. ovoga zakona, mjerodavno općinsko tijelo socijalne zaštite će, ovisno o vrsti mjere zaštitnoga nadzora, poduzeti potrebne radnje radi ostvarivanja suradnje s odgovarajućom zdravstvenom ustanovom, psihološkim savjetovaštem, odnosno zavodom za zapošljavanje, a, po potrebi, i s drugim ustanovama i organizacijama.
- (2) Općinsko tijelo socijalne zaštite dužno je u roku od 15 dana od dana primitka izvršne presude, podataka i dokumentacije iz stavka (1) ovoga članka, počinitelja kaznenoga djela, kome je određena mjera zaštitnog nadzora, upoznati s radnjama koje je poduzelo, te ga poučiti o njegovim obvezama tijekom trajanja mjere zaštitnog nadzora.

Članak 227.

(Upućivanje počinitelja u odgovarajuću ustanovu)

Mjerodavno općinsko tijelo socijalne zaštite će, ovisno o vrsti mjere zaštitnog nadzora, uputiti počinitelja kaznenoga djela u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu, psihološko savjetovašte, drugu ustanovu ili organizaciju i upoznati ga da je dužan postupati sukladno dobijenim savjetima i uputama, kao i posjećivati općinsko tijelo socijalne zaštite prema njegovim uputama.

Članak 228.

(Suradnja s obitelji počinitelja)

Za vrijeme izvršenja mjera zaštitnog nadzora općinsko tijelo socijalne zaštite ostvarivat će potrebnu suradnju i s obitelji počinitelja kaznenoga djela u svrhu sređivanja njegovih obiteljskih prilika.

Članak 229.

(Informacije o rezultatima)

- (1) Mjerodavno općinsko tijelo socijalne zaštite dužno je najmanje jednom u šest mjeseci, odnosno kad to Kazneni odjel Suda zatraži, dati informaciju o rezultatu izvršenja mjere zaštitnog nadzora.

- (2) Ako počinitelj kaznenoga djela ne prihvati ili odbije izvršenje mjere zaštitnog nadzora, općinsko tijelo socijalne zaštite dužno je o tome izvijestiti Kazneni odjel Suda.
- (3) Kad općinsko tijelo socijalne zaštite u tijeku izvršenja mjere zaštitnog nadzora ocijeni da je ispunjena njena svrha, dužno je o tome izvijestiti Kazneni odjel Suda.

**IX - IZVRŠAVANJE RADA ZA OPĆE DOBRO NA
SLOBODI****Članak 230.**

(Opće odredbe o izvršavanju rada za opće dobro na slobodi)

- (1) Državna tijela, organizacije, ustanove i druge pravne osobe, kao i fizičke osobe, dužne su surađivati s Ministarstvom pravde u izvršavanju rada za opće dobro na slobodi na zahtjev Ministarstva.
- (2) Ministarstvo pravde sklapa ugovore za izvršavanje rada za opće dobro s osobama iz stavka 1. ovoga članka. Ugovorima se utvrđuju međusobna prava i obveze.
- (3) Na radnopravna pitanja kao što su radno vrijeme, dnevni i tjedni odmori, te uporabu sredstava zaštite na radu primjenjuju se opći propisi.
- (4) Rad za opće dobro na slobodi je besplatan i ne služi postizanju dobiti. Osuđena osoba ne snosi troškove izvršavanja rada za opće dobro.
- (5) Rad za opće dobro na slobodi izvršava se, u pravilu, u mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđene osobe.

Članak 231.

(Raspored na rad za opće dobro)

- (1) Ministarstvo pravde donijet će rješenje o mjestu rada osuđene osobe u roku od osam dana od primitka pravomoćne i izvršne presude.
- (2) Osuđena će se osoba, ovisno o raspoloživim mogućnostima, rasporediti na rad sukladno njezinim zdravstvenim sposobnostima, stručnoj osposobljenosti i stečenim znanjima.
- (3) Osuđena se osoba raspoređuje na rad na raspoloživo mjesto sukladno Pravilniku o vrsti i uvjetima rada za opće dobro, koji donosi ministar pravde.
- (4) Početak i raspored izvršavanja rada za opće dobro utvrđuje posebnim rješenjem Ministarstvo pravde.

X - IZVRŠENJE MJERA SIGURNOSTI**1. Obvezno psihijatrijsko liječenje****Članak 232.**

(Mjesto izvršenja mjere obveznog psihijatrijskog liječenja)

- (1) Mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja koja se izriče uz kaznu zatvora izvršava se u Zavodu sukladno Pravilniku koji donosi Ministarstvo pravde.
- (2) Mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja koja se izriče uz rad za opće dobro na slobodi izvršava se u psihijatrijskom odjelu opće zdravstvene ustanove sukladno Zakonu o izvršenju kaznenih sankcija entiteta na čijem se teritoriju nalazi zdravstvena ustanova.
- (3) Troškove izvršenja mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja snosi Ministarstvo pravde.

2. Obvezno liječenje od ovisnosti**Članak 233.**

(Mjesto izvršenja mjere obveznog liječenja od ovisnosti)

- (1) Mjera sigurnosti obveznog liječenja od ovisnosti izrečena uz bezuvjetnu kaznu zatvora izvršava se u Zavodu sukladno Pravilniku koji donosi ministar pravde.
- (2) Mjera sigurnosti obveznog liječenja od ovisnosti, izrečena uz uvjetnu osudu ili uz rad za opće dobro na slobodi, izvršava se sukladno Zakonu o izvršenju kaznenih sankcija entiteta na čijem se teritoriju nalazi zdravstvena ustanova.

- (3) U slučaju opoziva uvjetne osude, izvršenje mjere sigurnosti obveznog liječenja od ovisnosti bit će provedena sukladno odredbama st. (1) ovoga članka.

Članak 234.

(Način i vrijeme izvršenja mjera sigurnosti)

- (1) Izvršenje mjera sigurnosti iz čl. 232. i 233. ovoga Zakona prethodi izdržavanju kazne zatvora, odnosno prvo se izvršava mjera sigurnosti.
- (2) Mjera iz stavka (1) ovoga članka izvršava se u Zavodu za forenzičku psihijatriju, a iznimno u drugoj zdravstvenoj ustanovi i samo u slučaju nemogućnosti takvog upućivanja osoba se može privremeno uputiti u posebni forenzički odjel zavoda u kojemu izdržava kaznu zatvora.
- (3) Vrijeme provedeno u ustanovama za liječenje u vezi s izvršenjem mjera sigurnosti uračunava se u izrečenu kaznu zatvora.
- (4) Osobe s izrečenom mjerom sigurnosti imaju pravo na jednake uvjete liječenja kao i osobe smještene u druge zdravstvene ustanove.

Članak 235.

(Obavijest zavoda o potrebi pružanja pomoći nakon izvršenja mjera sigurnosti)

- (1) Nakon otpuštanja iz medicinske ustanove osobe kojoj je izrečena mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti, koja je trajala najdulje do isteka izdržavanja kazne zatvora ili kojoj je sud odobrio uvjetni otpust, Zavod za forenzičku psihijatriju ili druga specijalizirana ustanova dužan je odmah, a najkasnije u roku od 24 sata po otpuštanju, obavijestiti nadležno tijelo socijalne zaštite prema mjestu prebivališta ili boravišta otpuštene osobe o potrebi i vrsti socijalne pomoći i skrbi iz djelokruga navedenog tijela.
- (2) Zavod za forenzičku psihijatriju ili druga specijalizirana ustanova dostavit će obavijest iz stavka (1) ovoga članka tijelu socijalne zaštite prije otpuštanja osobe iz stavka (1) ovoga članka, kada utvrdi da zbog uvjeta u kojima živi izvan ustanove, odnosno zbog materijalnih, stambenih, obiteljskih, radnopravnih ili drugih stanja ili prilika, nije sposobna brinuti se o sebi i svome psihofizičkom stanju, a sve u cilju pružanja odgovarajuće socijalne pomoći i skrbi takvoj osobi, kao i mogućnosti njezina smještaja u socijalnu ustanovu prema postupku predviđenom pozitivnim zakonskim propisima iz područja zdravstva i socijalne zaštite ili drugom posebnom propisu.

Članak 236.

(Psihijatrijski tretman u zavodu)

- (1) Osobama koje imaju manje psihičke poremećaje i koje ne potpadaju pod odredbe članka 234. st. (1) i (2) ovoga Zakona zdravstvena služba u zavodu u kojemu se izvršava kazna zatvora osigurat će psihijatrijski tretman, svim zatvorenicima kojima je takav tretman potreban, i posvećivat će posebnu pozornost sprječavanju izvršenja ili pokušaju samoozljeđivanja ili suicida.
- (2) Osobama iz stavka (1) ovoga članka na raspolaganju će biti zdravstvena ambulanta ili stacionar u zavodu ili zdravstvena ustanova izvan zavoda ili posebni odjeli pod medicinskim nadzorom, kao i drugi odgovarajući oblici zdravstvene zaštite u skladu sa Zakonom.

Članak 237.

(Primjena suvremene terapije u liječenju osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti)

- (1) Za vrijeme izdržavanja mjere sigurnosti u specijalnoj ustanovi za forenzičku psihijatriju ili u odjelu sudske psihijatrije pri zavodu primjenjivat će se odgovarajuća psihoterapija, farmakoterapija, socioterapija i po

mogućnosti radna terapija, u skladu s medicinskim nalazom nadležnog liječnika specijalista neuropsihijatra, odnosno liječnika specijalista iz drugih područja psihijatrije ili stručnog psihijatrijskog tima liječnika, ovisno o duševnom i tjelesnom stanju zdravlja osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti.

- (2) Postupanje s osobama kojima je izrečena mjera sigurnosti mora biti humano i s poštivanjem njihova ljudskog dostojanstva, kao i sukladno s načelima medicinske etike iz područja mentalnog zdravlja, mentalnog poremećaja i drugih patoloških oblika iz područja psihijatrije.

Članak 238.

(Suvremene metode liječenja od ovisnosti o alkoholu i drogama ili drugih oblika toksikomanije)

U liječenju ovisnosti o alkoholu i drogama ili drugih oblika ovisnosti - toksikomanije primijenit će se suvremene metode liječenja koje obuhvaćaju biološku, psihološku i socijalnu dimenziju ličnosti, kao liječenja utemeljenog na znanjima i istraživanjima iz drugih znanstvenih i medicinskih disciplina i razvoja same psihijatrije i njezine terapije utemeljene na multidimenzionalnom načelu, odnosno više terapijskih postupaka i integralnom načelu, odnosno liječenje ne samo osnovnog psihičkog oboljenja nego i odnosa bolesnika i njegove okoline.

Članak 239.

(Zaštita i unapređivanje zdravlja osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti)

Zaštita i unapređivanje zdravlja osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti ostvaruje se:

- a) omogućavanjem odgovarajuće dijagnostičke obrade i psihijatrijskog liječenja i liječenja od ovisnosti;
- b) znanstvenim istraživanjima iz područja zaštite i unapređivanja zdravlja osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti i njihovom zaštitom od medicinskih i znanstvenih istraživanja bez njihova pristanka ili pristanka njihovih zastupnika ili ako je to suprotno zakonu ili drugom propisu ili međunarodnim sporazumima iz područja medicine, biomedicine, psihijatrije ili drugih srodnih medicinskih područja;
- c) uključivanjem osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti u obrazovne programe;
- d) oporavkom osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti, njihovim uključivanjem u obitelj i radnu i društvenu sredinu;
- e) odgovarajuće osposobljenim kadrom koji se bavi zdravstvenom zaštitom osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti i unapređenjem njihova zdravlja;
- f) poticanjem udruživanja osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti u cilju ostvarivanja njihovih prava, samopomoći i pomoći;
- g) kao i drugim oblicima zaštite i unapređenja zdravlja u skladu s posebnim zakonom ili drugim odgovarajućim propisima.

Članak 240.

(Poštivanje i zaštita ljudskog dostojanstva osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti)

- (1) U svim okolnostima mora se štiti i poštivati dostojanstvo osobe kojoj je izrečena mjera sigurnosti.
- (2) Osobe kojima je izrečena mjera sigurnosti imaju pravo na zaštitu od bilo kakvog oblika zlostavljanja te ponižavajućeg postupanja.
- (3) Osobe kojima je izrečena mjera sigurnosti ne smiju biti dovedene u neravnopravan položaj zbog svoje duševne smetnje. Posebne mjere koje se poduzimaju kako bi se zaštitila prava ili osiguralo unapređivanje zdravlja osoba s

duševnim smetnjama ne smatraju se oblikom nejednakog postupanja.

- (4) Slobode i prava osoba kojima je izrečena mjera sigurnosti mogu se ograničiti samo zakonom ili drugim posebnim propisom, ako je to nužno radi zaštite zdravlja ili sigurnosti te osobe ili drugih osoba odnosno okoline.

Članak 241.

(Pravo komunikacije, slanja i primanja pisama i podnesaka osoba sa izrečenom mjerom sigurnosti)

- (1) Osobe kojima je izrečena mjera sigurnosti imaju neograničeno pravo slati i primati pisma i pismene podneske od članova svoje obitelji, osoba koje mogu pomoći u njihovu tretmanu, zakonskog zastupnika ili punomoćnika koji ih zastupa, tijela, organizacija ili odgovarajućeg tijela u cilju zaštite svojih zakonskih prava.
- (2) Osobe kojima je izrečena mjera sigurnosti imaju pravo podnositi pritužbe zbog povrede njihovih prava ili drugih nepravilnosti i one se moraju rješavati bez odgode.
- (3) Osobe iz st. (1) i (2) ovoga članka mogu upućivati svoje molbe i pritužbe državnom ombudsmanu, inspektoratu za nadzor nad radom zavoda, neovisnom povjerenstvu iz članka 52. ovoga Zakona, Povjerenstvu za monitoring kazneno-popravnih zavoda, policijskih postaja i psihijatrijskih ustanova Vijeća ministara, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine - Odjelu za zaštitu ljudskih prava, te predstavnicima drugih institucija, organizacija ili tijela nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava ili zaštitu osoba s duševnim smetnjama, kao i tijelu nacionalnog preventivnog mehanizma za sprječavanje mučenja ili drugih svirepih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja u Bosni i Hercegovini.

3. Zabrana obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti

Članak 242.

(Izvršenje zabrane)

- (1) Mjeru sigurnosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti izvršava mjerodavno tijelo unutarnjih poslova za područje općine, odnosno tijelo uprave mjerodavno za izdavanje dozvole, odnosno odobrenja za obavljanje određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti.
- (2) Kazneni odjel Suda obavještava o izricanju mjere mjerodavno tijelo unutarnjih poslova za područje općine na čijem području osoba prema kojoj je mjera sigurnosti izrečena ima prebivalište, odnosno boravište.
- (3) Odluka o izrečenju mjeri iz stavka (1) ovoga članka unosi se u kaznenu evidenciju.
- (4) Ako se osoba prema kojoj je izrečena mjera iz stavka (1) ovoga članka preseli na područje druge općine, o tome će se izvijestiti mjerodavno općinsko tijelo za unutarnje poslove te općine, radi unošenja odluke u kaznenu evidenciju.
- (5) Ako je obavljanje nekog poziva, djelatnosti ili dužnosti vezano uz dozvolu mjerodavnog tijela, Sud će dostaviti odluku o izrečenju mjeri i tom tijelu.
- (6) Ako se mjera odnosi na obavljanje određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti koje osuđena osoba obavlja u poduzeću, ustanovi ili državnom tijelu, Sud će odluku o izrečenju mjeri dostaviti poduzeću, ustanovi ili državnom tijelu u kome je ta osoba zaposlena.

Članak 243.

(Način izvršenja)

- (1) Ako obavljanje nekog poziva, djelatnosti ili dužnosti nije vezano uz posebnu dozvolu, odnosno odobrenje mjerodavnog tijela, mjeru zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti izvršava mjerodavno općinsko tijelo za unutarnje poslove poduzimanjem potrebnih radnji kojim se osobi prema kojoj je ta mjera izrečena onemogućava da

se bavi zabranjenim pozivom, djelatnošću ili drugim zanimanjem.

- (2) Ako je obavljanje nekog poziva, djelatnosti ili dužnosti na koje se zabrana odnosi vezano uz dozvolu, odnosno odobrenje mjerodavnog tijela, ova se mjera sigurnosti izvršava oduzimanjem dozvole, odnosno odobrenja, i zabranom njezina izdavanja sve dok je ta mjera sigurnosti na snazi, uz istodobno unošenje te mjere u evidenciju tog tijela.

4. Oduzimanje predmeta

Članak 244.

(Izvršenje mjere oduzimanja)

- (1) Mjeru sigurnosti oduzimanja predmeta izvršava Kazneni odjel Suda, odnosno tijelo koje je donijelo odluku o primjeni ove mjere.
- (2) Prema prirodi oduzetih predmeta odredit će se hoće li će oduzeti predmeti prodati po propisima izvršnog postupka ili će se uništiti ili ustupiti određenom državnom tijelu ili organizaciji.

Članak 245.

(Prihodi)

Sredstva dobivena prodajom oduzetih predmeta prihodi su Proračuna Bosne i Hercegovine.

XI - IZVRŠENJE MJERE ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI STEČENE KAZNENIM DJELOM

Članak 246.

(Postupak)

- (1) U pogledu mjerodavnosti i postupka za oduzimanje imovinske koristi važe odredbe Zakona o izvršnom postupku Bosne i Hercegovine, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Kazneni odjel Suda po službenoj dužnosti pokreće postupak za izvršenje odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Članak 247.

(Oduzimanje imovinske koristi od pravnih osoba)

Mjera oduzimanja imovinske koristi od poduzeća ili drugih pravnih osoba, koja je izrečena u kaznenom postupku, obavlja se po propisima o izvršenju zaštitne mjere oduzimanja imovinske koristi.

Članak 248.

(Preuzimanje kontrole nad imovinom od strane druge pravne osobe)

Ako po pravomoćnosti odluke kojom se oduzima imovinska korist poduzeću ili drugoj pravnoj osobi, to poduzeće ili pravna osoba prestane s radom ili izgubi svojstvo pravne osobe, postupak oduzimanja imovinske koristi provest će se protiv pravne osobe koja je preuzela imovinu do visine vrijednosti preuzete imovine.

Članak 249.

(Unos u Proračun Bosne i Hercegovine)

- (1) Oduzeta imovinska korist izražena u novcu, vrijednosnim papirima i sl. unosi se u Proračun institucija BiH i koristi sukladno Zakonu o izvršenju Proračuna, a pokretna i/ili nepokretna imovina će se prodati sukladno važećim propisima, a ostvarena sredstva unijeti u Proračun ili će se ta imovina dati na korištenje organizacijama iz područja socijalne politike, izobrazbe, državnim tijelima i sl. Sud će, ako je to moguće i prije izricanja odluke o oduzimanju imovinske koristi stečene kaznenim djelom kada je riječ o pokretnoj ili nepokretnoj imovini, izvršiti potrebne konzultacije i u izreci odluke navesti kojoj se ustanovi ta imovina daje na korištenje

- (2) Ako oštećenom bude naknadno priznat zahtjev za namirenje iz oduzete vrijednosti, Ministarstvo za trezor i financije isplatit će oštećenom utvrđeni iznos.

XII - IZVRŠENJE ODGOJNIH MJERA

Članak 250.

(Svrha izvršenja odgojnih mjera)

Svrha izvršenja odgojnih mjera je da se pružanjem zaštite, pomoći i nadzora maloljetnim počiniteljima kaznenih djela u najvećoj mogućoj mjeri osigura njihov odgoj, popravljajanje i pravilan razvoj, a kad je to potrebno, i da ih se spriječi u činjenju kaznenih djela.

Članak 251.

(Načela izvršenja odgojnih mjera)

- (1) U izvršenju odgojnih mjera s maloljetnicima treba postupati na način koji odgovara njihovom uzrastu i osobnim svojstvima, pridržavajući se u radu pedagoških, andragoških i psiholoških principa.
- (2) Maloljetnike treba poticati da aktivno sudjeluju u svom odgajanju, mijenjanju svojih stavova i loših navika i u razvijanju osjećaja odgovornosti za vlastite postupke.
- (3) Tokom izvršenja odgojnih mjera maloljetnicima će se sukladno njihovom uzrastu i sposobnostima, kao i sklonostima prema određenim zanimanjima, osigurati osnovna i srednja izobrazba, kao i radno osposobljavanje.

Članak 252.

(Izvršenje prije pravomoćnosti)

U kaznenom postupku protiv maloljetnika, Kazneni odjel Suda može odrediti da se s izvršenjem pojedinih odgojnih mjera može početi i prije pravomoćnosti sudske odluke, ako se smatra da je to za odgoj maloljetnika korisno i istodobno potrebno radi odvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio, radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika, a kad taj smještaj nije moguće osigurati na drugi način, ili kad je to potrebno da ga se spriječi u činjenju kaznenih djela ili asocijalnog ponašanja.

Članak 253.

(Nadzor)

Nadzor nad izvršenjem odgojnih mjera obavlja Ministarstvo pravde.

Članak 254.

(Primjena odredaba koje se odnose na maloljetnike i na odrasle osobe)

Odredbe ovoga zakona koje se odnose na maloljetnike primjenjuju se i na osobe koje su u tijeku primjene odgojnih mjera postale punoljetne, kao i na mlade punoljetne osobe kojima je Sud izrekao odgojnu mjeru.

XIII - IZVRŠENJE KAZNI ZA PRAVNE OSOBE

Članak 255.

(Zakon o ovršnom postupku)

Izvršenje novčane kazne i kazne oduzimanja imovine za pravne osobe obavlja se na način propisan Zakonom o ovršnom postupku Bosne i Hercegovine.

Članak 256.

(Prestanak postojanja pravne osobe)

Na izvršenje mjere prestanka postojanja pravne osobe primjenjuju se pravila o likvidaciji i stečaju.

XIV - PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 257.

(Smještaj u entitetske zavode)

Sve dok Bosna i Hercegovina ne bude imala zavode predviđene ovim zakonom, Sud pojedince može pritvarati u pritvorske jedinice zavoda bilo kojeg od entiteta, a osobe koja Sud osudi na zatvorsku kaznu svoje kazne mogu izdržavati u entitetskim zavodima.

Članak 258.

(Usklađivanje zakona)

Mjerodavna tijela Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH uskladit će svoje zakone iz ovoga područja s ovim zakonom u roku od 90 dana.

XV - ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 259.

(Objava pravilnika)

- (1) Pravilnici i drugi podzakonski akti predviđeni ovim zakonom donijet će se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.
- (2) Nakon donošenja, pravilnici iz ovoga zakona objavljuju se u "Službenom glasniku BiH".

Članak 260.

(Objava Zakona)

Službeni pročišćeni tekst Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera obuhvaća: Zakon Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 13/05), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 53/07), Zakon o usvajanju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 97/07), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 37/09) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 100/13), a u kojima je naznačen dan njihovog stupanja na snagu.

Broj 01,02-02-1-13/15

22. ožujka 2016. godine

Sarajevo

Predsjedateljica

Zastupničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

Borjana Krišto, v. r.

Predsjedatelj

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

Mr. Ognjen Tadić, v. r.

На основу члана 24. Закона о измјенама и допунама Закона Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера ("Службени гласник БиХ", број 100/13) и одредаба чл. 44. став (1) тачка и) и 145. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15 и 97/15) и одредаба чл. 39. став (1) тачка и) и 135. Пословника Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 58/14, 88/15 и 96/15), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 26. сједници Представничког дома, одржаној 17. марта 2016. године, и на 16. сједници Дома народа одржаној 22. марта 2016. године, утврдила је

ЗАКОН

БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА, ПРИТВОРА И ДРУГИХ МЈЕРА

СЛУЖБЕНИ ПРЕЧИШЋЕНИ ТЕКСТ

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет и примјена овог закона)

- (1) Овим законом уређује се извршење кривичних санкција, притвора и других мјера које изрекне Суд

- Босне и Херцеговине, као и организација и рад одговарајућих институција прописаних овим законом.
- (2) Према одредбама овог закона извршаваће се и правоснажне одлуке иностраних судова за дјела предвиђена законом Босне и Херцеговине, ако посебним законом Босне и Херцеговине или међународним уговором, чији је потписник Босна и Херцеговина, није другачије одређено.
 - (3) Према одредбама овог закона извршавају се и кривичне санкције, притвор и друге мјере изречене од Суда Босне и Херцеговине страним држављанима и лицима без држављанства, осим ако посебним законом Босне и Херцеговине или међународним уговором, чији је Босна и Херцеговина потписник, није другачије одређено.
 - (4) Према одредбама овог закона, а на захтјев осуђеног лица, извршиће се и санкције изречене у ентитетским судовима за дјела предвиђена Кривичним законом Босне и Херцеговине.
 - (5) Притвор изречен од Суда Босне и Херцеговине извршаваће се према одредбама овог закона чак и када се он извршава у ентитетском заводу.
 - (6) Санкције изречене од Суда Босне и Херцеговине извршаваће се према одредбама овог закона чак и када се служе у ентитетском заводу.
 - (7) Према одредбама овог закона утврђује се организација и рад казнено-поправног завода БиХ.

Члан 2.

(Дефиниције појмова)

Осим ако овим законом није другачије одређено, поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- а) "притвореник" је лице које правоснажном одлуком није проглашено кривично одговорним за одређено кривично дјело, а које се налази у притвору у заводу у складу с одредбама овог закона након одлуке Суда којом се налаже притвор прије, у току или након главног претреса;
- б) "осуђени" је лице за које је правоснажном одлуком утврђено да је кривично одговорно за одређено кривично дјело;
- ц) "затвореник" је лице које је правоснажном одлуком проглашено кривично одговорним за одређено кривично дјело, и које у заводу служи затворску казну из правоснажне одлуке, у складу с одредбама овог закона;
- д) "овлашћени заводски службеник" је лице запослено у заводу, које је овлашћено да обавља послове и овлашћења у складу с овим законом (као што су: употреба средстава присиле, претрес просторија итд.), а које поред тога обавља и остале послове у складу с правилницима;
- е) "оштећена страна" је лице чија су лична или имовинска права угрожена или повријеђена почињеним кривичним дјелом;
- ф) "правно лице" је свако лице које је као такво дефинисано у Закону о кривичном поступку Босне и Херцеговине, укључујући корпорације, предузећа, удружења, фирме и партнерства и друга привредна друштва;
- г) "тужилац" је сваки тужилац Тужилаштва Босне и Херцеговине;
- х) "Суд" је Суд Босне и Херцеговине;
- и) "Закон о кривичном поступку" је Закон о кривичном поступку Босне и Херцеговине;

- ј) "Кривични закон" је Кривични закон Босне и Херцеговине;
- к) "Министарство правде" је Министарство правде Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Остваривање права)

- (1) Лица према којима се извршавају кривичне санкције, притвор и друге мјере задржавају сва права, а лишвају се права или се ограничавају у правима само у границама нужним за остваривање циља због којег су изречене, а у складу са законом и међународним уговором.
- (2) Неће бити наметнуто ниједно ограничење које није предвиђено законом, није неопходно за остварење циља за који је намијењено, није ефикасно у остваривању тог циља и није пропорционално.
- (3) Министарство правде дужно је да обезбиди приступ и повјерљиву комуникацију притвореника и затвореника са домаћим и међународним организацијама и другим институцијама надлежним за праћење и остваривање људских права и основних слобода у складу са законом и одговарајућим међународним документима. Завод ће омогућити да се ова комуникација остварује без неоснованог ометања.

Члан 4.

(Почетак извршења)

- (1) Извршењу кривичне санкције, притвора и других мјера приступа се кад постане правоснажна одлука којом су оне изречене, те ако за то нема законских сметњи.
- (2) Са извршењем кривичне санкције или друге мјере може се почети и прије него што је постала правоснажна одлука којом је санкција или мјера изречена само ако је то законом посебно предвиђено.

Члан 5.

(Радње за спровођење извршења)

- (1) Када су испуњени услови да се приступи извршењу кривичне санкције, притвора или друге мјере, Кривично одјељење Суда обавезно је да предузме потребне радње да се извршење санкције спроведе без одгађања у складу са овим законом.
- (2) Извршење може бити одгођено само у случајевима и под условима предвиђеним законом.

Члан 6.

(Трошкови извршења и плаћање таксе)

- (1) Лице према којем се примјењује кривична санкција, мјера притвора или друга мјера не плаћа трошкове извршења, осим трошкова новчане казне, као и других трошкова, у складу са законом.
- (2) За поднеске, службене радње, рјешења и друге акте у вези са извршењем санкција не плаћа се такса.

Члан 7.

(Стручни савјет)

Ради праћења, проучавања и унапређења система извршења санкција, министар правде основаће стручни савјет између представника научних установа, судова, органа управе, стручних удружења, грађанског друштва и других институција које се баве питањима криминалитета и васпитања осуђених лица.

Члан 8.

(Послови извршења као послови од посебног интереса за Босну и Херцеговину)

Послови извршења кривичних санкција, притвора и других мјера прописани овим законом су послови од посебног интереса за Босну и Херцеговину.

II - ОРГАНИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА, ПРИТВОРА И ДРУГИХ МЈЕРА

1. Водећи органи и сарадња

Члан 9.

(Министарство правде и Завод)

У Босни и Херцеговини, институције одговорне за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера Суда су Министарство правде и Завод за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера Босне и Херцеговине, осим ако овим законом није другачије одређено.

Члан 10.

(Сарадња органа)

Органи власти, установе и друга правна лица у чији дјелокруг спада примјена здравствених, социјалних, васпитних или других мјера од значаја за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера, обавезни су да сарађују са Министарством правде. Обавеза сарадње односи се и на помоћ која се пружа лицима на условном отпусту.

Члан 11.

(Међусобна сарадња, информисање, договарање, прикупљање релевантних података и други облици сарадње)

- (1) С циљем међусобне сарадње, информисања, договарања, прикупљања релевантних података, као и остваривања других облика међусобне сарадње, завод или друге институције у којим се извршава мјера притвора или издржава кривична санкција, по рјешењу или пресуди Суда или другог органа у складу са законом или међународном уговору, дужни су да достављају мјесечне и периодичне извјештаје, односно информације Министарству правде, посебно о броју притвореника и затвореника, о остваривању загарантованих права, коришћењу погодности, дисциплинским процедурама, као и о другим подацима које завод оцијени корисним и релевантним за примјену закона, односно за систем извршења кривичних санкција.
- (2) У обављању послова праћења стања у извршавању закона и других прописа, предузимања мјера за које су овлашћени или давања препорука или предузимања посебних мјера или промјене стања у области из става (1) овог члана и када се о таквим чињеницама о којима треба обавијестити Савјет министара Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет министара) или Парламентарну скупштину Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Парламентарна скупштина), Министарство правде може тражити достављање и свих других података које сматра релевантним у датим околностима.

Члан 12.

(Пружање међусобне помоћи и сарадње с циљем безбједности система извршења кривичних санкција и јавног поретка)

- (1) С циљем одржавања безбједности и доброг функционисања Завода за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера Босне и Херцеговине, како би се примјена третмана, преваспитања или других мјера из области система извршења кривичних санкција могла одвијати успјешно без узнемиравања и ометања, одржавања равнотеже између програма безбједности и социјалне реинтеграције, ефикасног одговора на спречавање чињења кривичних дјела, настанка већих инцидената, бјекства притвореника или затвореника, њиховог спровођења или обезбјеђења ван круга завода као и

процјењивања безбједносних ризика у коришћењу ванзаводских погодности, заводи, полицијски органи, судска полиција или други законом одређени органи или агенције из области безбједности дужни су међусобно сарађивати и узајамно пружати потребну помоћ у складу са законским овлашћењем.

- (2) Заводи морају израдити планове безбједности за поступање у ванредним и другим оправданим околностима и у том правцу размијенити податке с полицијским органима или агенцијама имајући у виду прописе којима се регулише заштита тајности таквих података.

2. Организација Завода

Члан 13.

(Обавеза одвојеног смјештаја)

- (1) Одвојено ће бити смјештене следеће групе лица:
 1. притвореници од затвореника,
 2. мушкарци од жена,
 3. малољетна од пунољетних лица.
- (2) Овакав смјештај може бити обезбјеђен или у посебном заводу или у посебном одјељењу Завода.

Члан 14.

(Посебна одјељења)

У Заводу могу постојати посебна одјељења затвореног, полуотвореног и отвореног типа.

Члан 15.

(Заводска болница)

У Заводу може постојати болница за потребе притвореника и затвореника.

3. Руковођење заводима и службеници Завода

Члан 16.

(Именовање и одговорности управника)

- (1) Одговарајуће одредбе Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине, односно Закона о радним односима у институцијама Босне и Херцеговине примјењују се на службенике Завода, осим ако није другачије прописано овим законом.
- (2) Заводом руководи управник, који одговара министру правде.
- (3) На основу предлога и процедуре коју спроводи Агенција за државну службу, министар правде поставља и разрјешава управника Завода.
- (4) Управник Завода је руководио државни службеник са статусом секретара на посебном задатку. Именује се на пет година и након истека тог мандата може бити поново постављен у складу са ставом (3) овог члана.
- (5) За управника Завода може се поставити лице које има високу школску спрему и најмање пет година радног искуства у области извршења притвора, извршења кривичних и прекршајних санкција, у области правосуђа или управе.

Члан 17.

(Дужности управника)

Управник Завода организује рад Завода, усклађује рад организационих јединица, надзире правилност и законитост рада, представља Завод и врши друге послове за које је надлежан по закону и другим прописима.

Члан 18.

(Други руководиоци службеници)

Управнику Завода у руковођењу појединим областима рада помажу руководиоци службеници.

Члан 19.

(Организационе јединице)

- (1) У Заводу постоје организационе јединице које се баве пословима обезбјеђења, васпитног третмана, здравствене заштите, радног ангажовања притвореника и затвореника као и општих и заједничких послова.
- (2) Правилником о унутрашњој организацији могу се, у зависности од потребе и природе послова, формирати и друге организационе јединице Завода у складу са прописима о принципима за утврђивање унутрашње организације органа управе.
- (3) О питањима организације и начина рада органа за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера примјењују се прописи који се односе на органе управе Босне и Херцеговине, осим ако овим законом није другачије одређено.

Члан 20.

(Организација третмана затвореника)

- (1) С циљем остварења циља извршења казне затвора из члана 130. овог закона, организациона јединица Завода надлежна за третман затвореника програмира и координира васпитни рад и испитује личност затвореника, израђује програм третмана за сваког затвореника, непосредно или путем других организационих јединица и стручних инструктора прати рад и понашање затвореника у току издржавања казне затвора, прикупља и обједињује податке и запажања стручних инструктора, наставника и других лица која непосредно раде са затвореницима, о њиховом владању и понашању, анализира и проучава постигнуте резултате и утицај предузетих васпитних мјера, те, на основу постигнутих резултата, предузима потребне мјере и унапређује васпитни рад у Заводу, примјењујући савремене облике и методе рада.
- (2) На пословима васпитања ради потребан број васпитача с одговарајућом високом школском спремом, тако да на једног васпитача долази, у правилу, до 50 затвореника.
- (3) У Заводу, у правилу, постоји група стручњака за испитивање личности и утврђивање програма третмана затвореника (психолог, педагог, социјални радник, лекар, дипломирани правник и други стручњаци).
- (4) Ради стручног оспособљавања затвореника у Заводу постоји потребан број стручних инструктора.
- (5) Васпитачи, психолози, педагози, социјални радници, инструктори и други стручњаци који раде на реализацији третмана затвореника полажу стручни испит.

Члан 21.

(Здравствена служба)

- (1) Ради пружања лекарске помоћи притвореницима и затвореницима у Заводу се организује здравствена служба.
- (2) У Одјељењу за лица женског пола постоји породилски одјел и прикладне просторије за дјецу ради омогућавања контаката затвореница или притвореница са својом дјецом у прикладним условима за то.

Члан 22.

(Администрација)

Управне, правне, финансијске, канцеларијске, кадровске и опште послове обављају службеници Завода, у складу са Правилником о унутрашњој организацији.

Члан 23.

(Услови за запошљавање овлашћених заводских службеника)

- (1) Лица која се запошљавају у Заводу на пословима овлашћеног заводског службеника, осим општих услова за рад државних службеника, треба да испуњавају здравствене и психофизичке услове прописане за полицајце.
- (2) Здравствене и психофизичке способности кандидата из става (1) овог члана оцјењује здравствена установа коју одреди министар правде.
- (3) Провјера здравствених и психофизичких способности овлашћених заводских службеника обавља се једанпут годишње.

Члан 24.

(Пријем и услови за заводског службеника - приправника)

- (1) С циљем постављења и изграђивања одговарајућих стандарда за овлашћене заводске службенике - службе обезбјеђења у заводима може се извршити пријем у службу обезбјеђења заводског службеника - приправника.
- (2) Лице које се прима на рад у службу обезбјеђења као заводски службеник - приправник, осим услова из члана 23. овог закона за пријем на рад, мора да испуњава и следеће посебне услове:
 - а) да није старије од 27 година;
 - б) да има средњу стручну спрему;
 - ц) да испуњава здравствене и психофизичке услове прописане за полицајце.

Члан 25.

(Приправнички стаж, организација образовања, обуке и стручног испита)

- (1) Лице које се први пут прима у службу обезбјеђења, прима се као заводски службеник - приправник на основу конкурса.
- (2) Приправнички стаж траје шест мјесеци.
- (3) За стручно образовање заводских службеника - приправника организује се практична обука путем курсева, семинара и других облика образовања на начин и по програму који утврђује министар правде.
- (4) За вријеме приправничког стажа, приправник се кроз практичан рад у Заводу, на одговарајућим пословима и задацима, оспособљава за самостално вршење послова и задатака овлашћеног заводског службеника, под надзором управника и уз стручну помоћ руководећих и других службеника Завода.
- (5) Приправник је дужан да у року од три мјесеца по истеку приправничког стажа приступи полагању стручног испита за звање овлашћеног заводског службеника.
- (6) Стручни испит из става (5) овог члана полаже се пред комисијом коју именује министар правде, сходно члану 37. овог закона.

Члан 26.

(Распоређивање заводског службеника-приправника на послове и задатке овлашћеног заводског службеника)

- (1) Заводски службеник приправник који са успјехом не заврши практичну обуку, не може приступити полагању стручног испита.
- (2) Заводском службенику приправнику из става (1) овог члана, као и приправнику који након завршене практичне обуке не положи стручни испит, престаје рад у Заводу.

- (3) Заводски службеник приправник који положи стручни испит, распоређује се на послове и задатке овлашћеног заводског службеника.

Члан 27.

(Запошљавање за овлашћеног заводског службеника, без својства приправника)

- (1) За овлашћеног заводског службеника може се, без својства приправника, примити лице које је радило као стражар у служби обезбјеђења у ентитетском казнено-поправном заводу, судски полицајац, полицајац или други одговарајући службеник изједначен са овлашћењима наведених звања, с тим да је дужно положити стручни испит из допунских предмета за звање овлашћеног заводског службеника у року од шест мјесеци од дана ступања на рад.
- (2) Испит из става (1) овог члана полаже се пред комисијом из члана 25. став (6) овог закона, према условима, начину и програму који утврди министар правде.
- (3) Лицу које не положи стручни испит из допунских предмета у року из става (1) овог члана престаје рад у Заводу.

Члан 28.

(Праћење и оцјена практичне обуке заводског службеника приправника)

- (1) Практичну обуку заводског службеника приправника прати и оцјењује комисија која има предсједника и два члана.
- (2) Комисију из става (1) овог члана оснива управник Завода а чине је запослени у Заводу који су стручни за послове васпитања - третмана и обезбјеђења.
- (3) Прописе о начину рада комисије из става (1) и (2) овог члана, програму стручног образовања, организацији и условима спровођења практичне обуке заводског службеника приправника доноси министар правде у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 29.

(Немогућност ношења оружја)

Заводски службеник приправник и лице из члана 27. овог закона не смију носити оружје док не положи испит из члана 25. став (6), односно члана 27. став (2) овог закона.

Члан 30.

(Овлашћења овлашћених заводских службеника)

- (1) Овлашћени заводски службеници и службеници Завода који раде на пословима у непосредном контакту са затвореницима, у правима из здравственог, пензијског и инвалидског осигурања, као и другим правима по основу рада, изједначавају се са Судском полицијом и полицијом.
- (2) Због посебних услова рада и природе послова и задатака средства за плате из става (1) овог члана обезбјеђују се у увећаном износу у односу на средства која се обезбјеђују за плате других органа управе.
- (3) Министарство правде води евиденцију о лицима из става (1) овог члана и издаје им увјерења о времену проведеном на тим пословима.
- (4) На којим радним мјестима лицима припадају права из става (1) овог члана утврђује министар правде.

Члан 31.

(Смрт овлашћеног заводског службеника на дужности)

- (1) Лице из става (1) члана 30. овог закона, које у обављању или поводом обављања службеног посла или задатка изгуби живот, биће сахрањено о трошку

Министарства правде, у мјесту које одреди његова породица.

- (2) Породици коју је погинуло лице издржавало припада једнократна новчана помоћ у висини плате коју је остварило посљедњих шест мјесеци прије смрти.

4. Дисциплинска одговорност

Члан 32.

(Повреда службене дужности)

- (1) Приликом обављања службене дужности, службеници Завода дисциплински одговарају за повреде службене дужности утврђене овим и другим законом, другим прописом и правилником о унутрашњој организацији.
- (2) Повреде службене дужности могу бити лаке и тешке.
- (3) Као тежа повреда службене дужности сматра се нарочито:
 1. злоупотреба службеног положаја и прекорачења службеног овлашћења;
 2. повреда обавезе чувања службене тајне;
 3. несавјесно вршење службе;
 4. неоправдан изостанак са посла у непрекидном трајању дужем од три дана;
 5. непредузимање или недовољно предузимање прописаних мјера услед чега су настале или су могле настати штетне посљедице;
 6. свака радња или пропуштање радње којом се онемогућава или отежава правилно и брзо функционисање Завода;
 7. одбијање извршења службеног задатка;
 8. сваки однос с притвореником или затвореником који је изван прописаних задатака и наређења министра правде и управника Завода, а који не доприноси нормалном извршењу казне затвора нити је везан за васпитање притвореника и затвореника;
 9. непристојно понашање у Заводу или изван Завода које наноси очигледно штету угледу Завода;
 10. повреда прописа о обезбјеђењу од опасности од пожара, експлозије или других елементарних непогода;
 11. немаран однос према повјереној имовини, униформи, наоружању и опреми;
 12. долазак на посао у пијаном стању или употреба алкохола или другог наркотичког средства које смањује способност за обављање службених задатака;
 13. неовлашћено коришћење опреме и средстава повјерених за извршење службених задатака;
 14. недостављање или неблаговремено достављање извјештаја, исправа и података на захтјев овлашћених органа или организација;
 15. учестало понављање лакших повреда радних обавеза и дисциплине, извршење радње која по Кривичном закону представља кривично дјело против службене дужности или друго кривично дјело којим се наноси штета угледу Завода.
- (4) Правилником о унутрашњој организацији прописују се лаке повреде службене дужности.

Члан 33.

(Дисциплински поступак за повреде службене дужности)

Министар правде донијеће Правилник о поступку који се спроводи у случају када се службеник Завода терети за кршење службене дужности.

5. Посебне одредбе о служби обезбјеђења**а. Овлашћени заводски службеници****Члан 34.**

(Овлашћени заводски службеници - служба обезбјеђења)

- (1) Службу обезбјеђења у Заводу врше овлашћени заводски службеници.
- (2) Овлашћени заводски службеници обезбјеђују Завод, радилишта и просторије у којима се налазе, бораве и раде лица лишена слободе, чувају та лица у Заводу и изван њега, одржавају унутрашњи ред и дисциплину међу лицима лишеним слободе, спроводе та лица и врше друге послове одређене законом, прописима донесеним на основу закона и општим актима Завода.
- (3) У одјељењу Завода за жене притворенике и затворенике биће запослен довољан број овлашћених жена службеника.

Члан 35.

(Дужности када постоји опасност по живот)

Овлашћени заводски службеници дужни су извршавати послове и задатке и у случају кад је извршење тих послова и задатака повезано са опасношћу по њихов живот.

Члан 36.

(Овлашћени заводски службеници - униформе и легитимација)

- (1) Овлашћени заводски службеници су униформисани.
- (2) Овлашћени заводски службеници имају право на бесплатну униформу и опрему за вршење послова обезбјеђења.
- (3) Овлашћени заводски службеници имају посебну службену легитимацију која им служи за доказивање њихове службене функције.
- (4) Садржај и образац службене легитимације прописује министар правде.

Члан 37.

(Ознаке, службена звања итд.)

- (1) Ознаку и значку, боју и ознаке возила, униформу, службена звања, ознаке звања и услове за стицање службених звања овлашћених заводских службеника утврђује министар правде.
- (2) Прописе о начину вршења службе обезбјеђења, наоружању и опреми, њиховим роковима трајања и накнади кад се упропасте, организацији практичне обуке, начину и програму полагања стручних испита доноси министар правде.

Члан 38.

(Стручно образовање)

- (1) Министарство правде, у сарадњи са ентитетским министарством правде, поставиће одговарајуће стандарде за сваку категорију заводских службеника и може организовати курсеве, семинаре, савјетовања и друге облике стручног усавршавања како би заводски службеници задовољили дате стандарде.
- (2) Сваки завод сарађиваће са Министарством правде како би се обезбиједило стручно образовање службеника.

Члан 39.

(Специјализована стручна обука)

С циљем што већег разумијевања проблема и културног поријекла затвореника страних држављана те помоћи да они успјешније рјешавају све своје проблеме у заводу, управник завода треба да размотри и распореди одређени број заводских службеника на интензивнији рад са страним затвореницима, те да им у том правцу обезбиједи више специјализовану стручну обуку као што су: учење страних језика, културе, обичаја или других питања која се

појављују у вези са одређеном групом затвореника страних држављана.

б) Употреба средстава принуде и друга овлашћења овлашћених заводских службеника**Члан 40.**

(Употреба средстава принуде)

- (1) Средства принуде овлашћени заводски службеник може употребити против притвореника или затвореника само када је то неопходно да се спријечи бјекство, физички напад на особље или друга лица, наношење повреде другом лицу, пружање отпора према законитом поступању службеног лица, самоповређивање или проузроковање материјалне штете.
- (2) Употреба средстава принуде мора бити сразмјерна степену опасности и изазваном ризику.

Члан 41.

(Ношење оружја од стране овлашћених заводских службеника)

- (1) Овлашћени заводски службеници могу бити наоружани када обављају дужности изван Завода. Заводски службеници ни под којим условима не могу бити наоружани унутар Завода.
- (2) Овлашћени заводски службеници који у протеклих шест мјесеци нису прошли одговарајућу обуку за коришћење оружја не смију носити оружје.

Члан 42.

(Употреба ватреног оружја)

- (1) При вршењу службених послова, овлашћени заводски службеник може употребити ватрено оружје само ако другачије не може да:
 1. заштити живот људи;
 2. одбије непосредни напад којим се угрожава његов живот или живот службених лица;
 3. одбије напад на објекат који обезбјеђује;
 4. спријечи бјекство затвореника из Завода за извршење казне затвора затвореног типа или из посебног одјељења затвореног типа које би у том случају непосредно угрозило живот других;
 5. спријечи бјекство притвореника или затвореника којег спроводи или обезбјеђује, ако би његово бјекство непосредно угрозило живот других.
- (2) У случајевима из става (1) овог члана, овлашћени заводски службеник може употребити ватрено оружје само ако употребом физичке снаге, гумене палице или других средстава принуде предвиђених прописима не може обезбиједити извршење службеног задатка. Употреба ватреног оружја мора бити сразмјерна степену опасности и изазваном ризику.
- (3) Овлашћени заводски службеници који врше службу у присуству надређеног овлашћеног службеника могу употребити ватрено оружје само по његовом наређењу или наређењу лица које га замјењује.
- (4) Наређење за употребу оружја, руководећи овлашћени службеник, односно његов замјеник може издати само у случајевима из става (1) овог члана.
- (5) Управник Завода има овлашћење да нареди употребу ватреног оружја када оцијени да је наступио један од разлога из става (1) овог члана.

Члан 43.

(Претрес просторија и одузимање неопходних средстава)

- (1) Овлашћени заводски службеник може и без налога за претрес ући у стан или друге просторије и у њима извршити претрес када је то потребно ради

- проналажења и хватања лица које је побјегло из Завода или које је приликом спровођења побјегло и склонило се у стан, односно другу просторију.
- (2) У случају уласка у стан, односно другу просторију, неће се састављати записник, него ће се кориснику, односно власнику стана или просторије, одмах издати потврда у којој ће се назначити разлог уласка у стан, односно друге просторије.
- (3) Ако је извршено претресање стана односно просторија, саставиће се записник.
- (4) Претресање се може извршити и без присуства свједока, само ако није могуће обезбиједити њихово присуство.
- (5) Ради спречавања бјекства, хватања одбјеглог лица које непосредно гони као и ради превозења у најближу здравствену установу лица које је рањено приликом употребе ватреног оружја, овлашћени заводски службеник има право да се послужи саобраћајним средствима и средствима везе до којих може доћи, ако то не може извршити на други начин.
- (6) О употреби саобраћајног средства и средства везе издаје се потврда власнику саобраћајног средства или средстава везе ради накнаде трошкова.

Члан 44.

(Извјештај о употреби средстава принуде)

О свакој употреби средстава принуде (физичка снага, гумена палица, шмркови и хемијска средства) или ватреног оружја према притвореницима или затвореницима, управник Завода дужан је одмах да обавијести Министарство правде.

Члан 45.

(Заштита од гоњења)

- (1) Ако су средства принуде или ватрено оружје употријебљени у границама овлашћења из овог закона, искључена је дисциплинска и кривична одговорност овлашћеног заводског службеника који је такво средство употријебио.
- (2) Министар правде доноси правилник о употреби ватреног оружја и других средстава принуде, садржају записника о претресу стана и других просторија, потврде о уласку у стан и друге просторије и потврде о употреби саобраћајног средства и средства везе.

Члан 46.

(Правна помоћ)

Ако се против овлашћеног заводског службеника или управника Завода води кривични поступак због употребе средстава принуде, ватреног оружја, или других радњи при вршењу службеног посла, Министарство правде ће им обезбиједити правну помоћ у вези с вођењем поступка.

Члан 47.

(Помоћ овлашћеним заводским службеницима од других људи)

- (1) Лица која на захтјев овлашћеног заводског службеника пруже помоћ у савлађивању или хватању притвореника или затвореника који пружа отпор, који се побунио или је у бјекству, па тим поводом буду повријеђена, разболе се или трајније остану ван радног односа, имају сва права из здравственог, пензијског и инвалидског осигурања као и лица у сталном радном односу.
- (2) Ако лице из става (1) овог члана приликом пружања помоћи изгуби живот, биће сахрањено на трошак Министарства правде у мјесту које одреди његова породица.
- (3) У случају из става (2) овог члана, породици или лицу које је издржавало погинуло лице припада једнократна

помоћ, која не може бити мања од шест просјечних плата остварених у Заводу у последња три мјесеца.

- (4) Ако се против лица које је пружило помоћ из става (1) овог члана поведе кривични поступак, обезбиједиће му се правна помоћ.

6. Повјерљивост

Члан 48.

(Службене тајне)

- (1) Службеници и намјештеници Министарства правде и Завода дужни су чувати службену тајну.
- (2) Обавеза чувања службене тајне траје и по престанку радног односа.
- (3) Као службена тајна, у смислу овог закона, сматрају се:
1. подаци и документи до којих је службеник и намјештеник дошао у обављању или поводом обављања службених послова, односно радних задатака који су законом, односно прописом донесеним на основу закона и општег акта предвиђени као службена тајна;
 2. подаци, документи, мјере и радње до којих је службеник и намјештеник дошао у обављању или поводом обављања службених послова, односно радних задатака, а чијим саопштавањем или одавањем на други начин неовлашћеном лицу би се могао осујетити или отежати рад Завода, или би то било штетно по интерес Завода, или оправдан интерес појединца или правног лица;
 3. подаци и документи који се по прописима о управи сматрају службеном тајном.
- (4) Министар правде ближе одређује шта се сматра службеном тајном, начин чувања службене тајне и ослобођење од обавезе чувања службене тајне.

Члан 49.

(Ограничења у вези са подацима и документима који се сматрају службеном тајном)

- (1) Подаци и документи који се сматрају службеном тајном у смислу овог закона или подзаконског акта донесеног на основу овог закона, као и другог закона којим се штите лични подаци грађана, не смију се саопштавати, нити чинити доступним неовлашћеним лицима.
- (2) Омбудсмен Босне и Херцеговине може тражити од Министарства правде или Завода да му преда или омогући увид у документе или податке које сматра потребним за обављање своје дужности, укључујући и оне који су заведени као повјерљиви или тајни у складу са законом.
- (3) У случајевима из става (2) овог члана омбудсмен ће примијенити потребну повјерљивост за њих и неће их учинити доступним јавности.
- (4) Изузетно, подаци из става (1) овог члана могу се дати и другом законом овлашћеном органу, ако то није у супротности с циљем заштите властитог, приватног и личног живота таквог лица, односно процеса ресоцијализације или рехабилитације или ако је прописом одређено да нису јавни подаци или ако такви подаци нису подвргнути ограничењима која су нужна у демократском друштву.

7. Надзор над радом Завода

Члан 50.

(Инспектор)

- (1) С циљем обезбјеђења јединственог система извршења притвора и казне затвора, преношења позитивних искустава, анализирања и проучавања рада појединих

- организационих јединица и пружања стручне помоћи тим јединицама, Министарство правде врши надзор над радом Завода.
- (2) Надзор над извршењем притвора и казне затвора обухвата нарочито контролу: плана и програма рада Завода, појединих служби и службеника Завода; рада и организације службе обезбјеђења и програма третмана; рада и организације матичне службе и пријемно-отпусног одјељења; начина одређивања и реализације третмана осуђених лица; стања и самозаштите, законитог и правилног поступања с притвореницима и затвореницима; примјене овог закона и прописа који регулишу област извршења казне затвора; организације рада притвореника и затвореника; заштите права притвореника и затвореника; као и услова из члана 71. овог закона.
 - (3) Надзор из става (2) овог члана врши Министарство правде преко инспектора, који је службеник с посебним овлашћењима (у даљњем тексту: инспектор).
 - (4) Инспектор је одговоран за пажљиву проверу да се одредбе овог закона примјењују у свим казнено-поправним установама у Босни и Херцеговини према лицима која издржавају казну затвора и мјеру притвора коју је изрекао или одредио Суд или други орган у складу са Законом или међународним уговором.
 - (5) У извршавању задатака инспекцијског надзора, инспектор је независан и предузима радње у оквиру и на основу овог закона и других прописа.
 - (6) Особље Завода дужно је да сарађује са инспектором и да му помаже у испуњавању овлашћења и обавеза, посебно приликом надзора остваривањем људских права из Устава Босне и Херцеговине, а тих права притворена и затворена лица нису лишена или ограничена у њиховом коришћењу у границама неопходног циља и одређеним законом или међународним уговором.
 - (7) Инспектор Министарства правде сарађиваће и промовисати сарадњу са надлежним инспекторима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, као и развијати међусобну координацију, активности или договарање у складу са Уставом и законима Босне и Херцеговине, ентитета и одговарајућих прописа Брчко Дистрикта БиХ.
 - (4) Чланови комисије именују се на мандат од пет година са могућношћу поновног избора на још један мандат.
 - (5) Чланови комисије треба да буду стручњаци или познаваоци из правне или друге сродне области, као што су правосуђе, управа, пенологија, социјална заштита, психологија, педагогија и слично.
 - (6) Комисија може вршити спољно праћење рада Завода самостално или заједно са инспекторским или другим надзорним органима, као и сарадњу са међународним и другим институцијама надлежним за праћење и остваривање људских права и основних слобода у складу са Законом и одговарајућим међународним документима.
 - (7) Комисија даје препоруке надлежним органима Босне и Херцеговине с циљем побољшања стандарда смјештаја, побољшања поступања и поштовања људских права лица над којима се извршавају кривичне санкције или друге мјере, даје предлоге и примједбе које се односе на постојеће законе или друге прописе засноване на закону из области извршења кривичних санкција, обавља повјерљиве разговоре с притвореницима или затвореницима уз приступ свим заводима, доставља извјештаје управнику завода и надлежним министарствима правде, прикупља, обрађује и потражује податке из своје надлежности као и друге радње из области независног праћења.
 - (8) Одредбе о чувању службене тајне овог закона или другог прописа односе се на Независну комисију приликом обављања послова и задатака у оквиру своје надлежности када дође до сазнања или у посјед података и докумената из члана 48. овог закона.
 - (9) Трошкове рада Комисије сноси Парламентарна скупштина из припадајућих средстава у оквиру усвојеног буџета институција Босне и Херцеговине и њених међународних обавеза.
 - (10) Комисија доноси пословник о свом раду, који се објављује у 'Службеном гласнику БиХ'.
 - (11) Комисија доноси годишњи извјештај о раду и доставља га Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и Министарству правде с циљем предузимања одговарајућих радњи или мјера у складу са законом.

Члан 53.

(Национални превентивни механизам)

Институције Босне и Херцеговине ће тијелу које одражава, односно представља национални превентивни механизам за спречавање мучења или других окрутних, нељудских или понижавајућих поступака или кажњавања обезбиједити:

- (1) Независна комисија прати услове боравка у заводима и поступање и стање људских права према лицима над којима се извршавају кривичне санкције и друге мјере које у кривичном поступку изрекне Суд, инострани судови за дјела предвиђена Кривичним законом или међународним уговором чији је потписник Босна и Херцеговина, или други суд у складу са Законом Босне и Херцеговине.
- (2) Независну комисију из става (1) овог члана именује и разрешава Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине.
- (3) Комисија има пет чланова од којих је један предсједник.
- а) приступ свим информацијама које се односе на број лица лишених слободе,
- б) приступ свим информацијама које се односе на поступање с тим лицима, као и условима у којима су притворена,
- ц) приступ свим затворским установама, њиховим установама и објектима,
- д) прилику да засебно испитају лица лишена слободе без свједока, лично или уз преводиоца ако то буде потребно, као и са свим осталим лицима за које национални превентивни механизам сматра да могу дати релевантне информације,
- е) слободу да одаберу мјесто које желе посјетити и лица с којима желе разговарати,
- ф) право да контактирају са Поткомитетом за спречавање мучења или других окрутних, нељудских или понижавајућих поступака или

кажњавања, да шаљу информације и да се састају са Поткомитетом,

- г) као и друга права у складу са Допунским протоколом уз Конвенцију УН-а против мучења и других окупних, нељудских или понижавајућих поступака или кажњавања из 2002. године, који је Босна и Херцеговина ратификовала 26.06.2008. године и који је ступио на правну снагу у Босни и Херцеговини од 15.09.2008. године.

Члан 54.

(Подношење извјештаја инспектора)

- (1) О извршеном инспекцијском прегледу саставља се писмени извјештај у који се уносе нарочито инспекцијски налази и налажу мјере и рокови за отклањање утврђених неправилности, као и мјере за унапређење рада Завода.
- (2) Извјештај се доставља управнику Завода и инспектор га може објавити.
- (3) Управник Завода дужан је да поступи по наложеним мјерама.
- (4) На наложене мјере управник Завода има право жалбе министру правде у року од осам дана од дана пријема извјештаја.
- (5) Инспектор објављује годишњи извјештај о свом раду.

8. Информисање јавности

Члан 55.

(Давање информација)

- (1) Кад је то у јавном интересу или кад то нађе за потребно, ради упознавања јавности, министар правде или лице које он овласти може давати информације о појединим питањима у вези с извршењем притвора и казне затвора представницима штампе и других средстава јавног информисања.
- (2) Давања обавјештења и података ускратиће се кад се ради о државној или службеној тајни, кад би то било непожељно због одржавања реда у Заводу, или ако би то штетило остваривању сврхе извршења притвора или казне затвора.

9. Средства за рад Завода

Члан 56.

(Буџет)

Средства за рад Завода обезбјеђују се у буџету Босне и Херцеговине, у складу са Законом о буџету Босне и Херцеговине.

III - ОДРЕДБЕ О ИЗВРШЕЊУ ПРИТВОРА И КАЗНЕ ЗАТВОРА

1. Опште одредбе

Члан 57.

(Захтјев за човјечним поступањем)

- (1) Поступање с притвореницима и затвореницима мора бити човјечно и с поштовањем њиховог људског достојанства, с очувањем њиховог физичког и душевног здравља, водећи при томе рачуна да се одржи потребан ред и дисциплина.
- (2) Нико неће бити подвргнут мучењу или нељудском или понижавајућем третману или кажњавању.
- (3) У поступању с притвореницима и затвореницима не смије бити дискриминације засноване на етничкој припадности, раси, боји коже, полу, сексуалном одређењу, језику, религији или вјеровању, политичким или другим увјерењима, националном и социјалном поријеклу, сродству, економском или неком другом статусу.

Члан 58.

(Право на религију)

- (1) Притвореници и затвореници имају право задовољавати своје вјерске потребе у складу с овим законом и прописима вјерских заједница.
- (2) Управа завода дужна је, у сарадњи с вјерским заједницама у БиХ, обезбиједити услове за задовољавање вјерских потреба лица смјештених у заводу.

Члан 59.

(Групни и одвојени третман притвореника и затвореника)

- (1) Притвореници су, у правилу, притворени групно. Затвореници издржавају казну затвора, у правилу, групно.
- (2) Сљедеће групе притвореника и затвореника третираће се одвојено:
 1. жене од мушкараца;
 2. малолетници од одраслих.
- (3) Под сљедећим околностима притвореник или затвореник може се држати одвојено од осталих:
 1. када то нужно захтијева здравствено стање тог лица или других;
 2. у околностима када је то прописано неким другим законом;
 3. када то притвореник или затвореник захтијева ради сопствене заштите и по одобрењу управника Завода;
 4. када то лице представља озбиљну пријетњу реду у заводу и под условима прописаним у члану 119. овог закона.

2. Упућивање на издржавање притвора или казне затвора

Члан 60.

(Надлежност за упућивање)

- (1) Упућивање притвореника и осуђених лица на издржавање казне затвора врши Кривично одјељење Суда.
- (2) Кривично одјељење Суда дужно је да предузме потребне радње ради извршења мјере притвора и казне затвора одмах након извршености одлуке.

Члан 61.

(Евиденција)

По пријему у завод, име притвореника или затвореника биће заведено у одговарајуће књиге.

Члан 62.

(Дужност информисања притвореника и затвореника)

- (1) По пријему у завод сви притвореници и затвореници се упознају, усмено и писмено, на језику који разумеју, с правилима кућног реда, с правима и дужностима у заводу, с начином на који могу остварити своја права и с дисциплинским прекршајима и казнама које се за њих могу изрећи.
- (2) Управник завода стара се о томе да одредбе овог закона као и остали прописи о извршењу притвора и казне затвора, који се односе на права и дужности притвореника и затвореника, буду доступни свим притвореницима и затвореницима у форми која им је разумљива.

Члан 63.

(Бирачко право)

- (1) Управник завода обезбјеђује да лица лишена слободе буду у могућности да остварују своје бирачко право на изборима за нивое власти у Босни и Херцеговини, у мјери у којој то право није ограничено Изборним

законом Босне и Херцеговине и Уставом Босне и Херцеговине.

- (2) Ради остварења наведеног права, управник завода контактираће надлежну изборну комисију у вези са начином, временом или другим неопходним радњама за спровођење процедуре гласања унутар завода.

Члан 64.

(Притвореници и затвореници с дјецом)

Ако лице које се упућује у притвор или на издржавање казне затвора има дјецу или друга лица чији је он једини старатељ, Суд ће о томе обавијестити надлежни општински орган социјалне заштите.

Члан 65.

(Жене)

- (1) Уз одредбе овог закона које се односе на лица лишена слободе, посебна пажња посвећује се потребама жена, у смислу њихових физичких, стручних, социјалних и психолошких потреба приликом доношења одлука које се тичу било којег аспекта њиховог боравака у заводу.
- (2) Управа завода настојаће да обезбиди да обим активности доступан женама лишеним слободе буде примјерен улози жене у савременом друштву, те да буде упоредив с обимом активности доступних мушкарцима.
- (3) Женама се у правилу омогућава порођај изван завода, али ако дијете буде рођено у заводу, Управа завода пружа сву потребну подршку, помоћ или друге неопходне услове.
- (4) Када је дијете рођено у заводу, тај податак не смије бити уписан у родни лист као мјесто рођења.

Члан 66.

(Ствари од вриједности)

- (1) Сав новац, вриједности и остале ствари које припадају притворенику или затворенику, а које према правилнику о кућном реду завода не смије држати код себе, морају се приликом пријема лица похранити на безбједном мјесту у заводу, о чему ће се направити попис. На захтјев власника, имовина похрањена у заводу, приликом пријема тог лица у завод, предаће се члановима његове породице и прије његовог пуштања из завода.
- (2) Имовина из става (1) овог члана враћа се власнику приликом отпуштања из завода или се, уз његов пристанак, предаје члановима његове породице.
- (3) Власник треба потписати листу својих ствари од вриједности, а уз његов потпис треба се потписати и службеник завода.

Члан 67.

(Претрес просторија, лица лишених слободе, посјетилаца, службених лица и одузимање предмета)

- (1) Овлашћени заводски службеник може вршити претрес и одузети имовину у погледу свих просторија у којима притворена или затворена лица бораве, раде или проводе слободно вријеме, као и лица лишених слободе, посјетилаца и њихових личних ствари и службених лица.
- (2) Претрес просторија и лица из става (1) овог члана вршиће се на начин којим ће се открити и спријечити сваки покушај бијега и сакривање кријумчарене робе уз поштовање достојанства лица над којима се врши претрес и ствари које посједују.
- (3) Лица над којима се врши претрес неће у току претреса бити понижавана.

- (4) Претрес ће вршити само овлашћени заводски службеници истог пола као лица над којима се врши претрес.

- (5) Претрес осјетљивих дијелова тијела може вршити само лекар или овлашћено медицинско особље.

- (6) Приликом уласка посјетилаца у завод, овлашћени заводски службеник може захтијевати од тог лица да се подвргне претресу. Ако се посјетилац не жели подвргнути претресу, овлашћени заводски службеник одбиће пријем у завод, с тим да програм безбједности мора одражавати равнотежу у односу на приватност посјетиоца или њихово службено својство у складу са законом или другим прописима.

- (7) Овлашћени заводски службеници могу претресати припаднике заводског особља на захтјев управника Завода, службеног лица које он овласти у складу са законом или на захтјев другог законом овлашћеног органа.

- (8) Начин и ситуације у којима се врши претрес биће одређени посебним прописима којима се регулише начин вршења службе обезбјеђења у заводу.

Члан 68.

(Љекарски преглед)

- (1) Одмах по пријему у завод, сваког притвореника или затвореника прегледаће квалификована медицинска сестра, а детаљнији љекарски преглед обавиће лекар у року од 24 часа.
- (2) Љекарски налази уносе се у здравствени картон притвореног, односно затвореног лица.

3. Смјештај и хигијенски услови

Члан 69.

(Хигијенски услови)

Смјештај притвореника и затвореника у заводу мора одговарати хигијенским условима предвиђеним овим законом и мјесним климатским приликама.

Члан 70.

(Основни услови живота)

- (1) Сваком притворенику и затворенику, у правилу, обезбјеђује се посебна соба за спавање, осим у случајевима када се сматра да заједнички смјештај више лица има одређених предности.
- (2) Сваки затвореник и притвореник мора имати посебан кревет и постељину.
- (3) Заједнички боравак притвореницима и затвореницима обезбјеђује се на радном мјесту, у процесу образовних активности, приликом оброковања, за вријеме слободних активности, у дневном боравку и сличним приликама.

Члан 71.

(Стандарди смјештаја)

- (1) У свим просторијама у којима бораве притвореници и затвореници мора се обезбједити задовољавање здравствених и хигијенских потреба, довољна количина ваздуха, свјетла, гријања и вентилације.
- (2) Лица која бораве у ћелији за једно лице имаће најмање седам квадратних метара простора по лицу, а она која бораве у заједничким спаваоницама имаће најмање четири квадратна метра по лицу и не мање од десет кубних метара по лицу.
- (3) У просторијама у којима бораве притвореници и затвореници прозори морају бити довољно велики да омогућавају рад и читање под природним свјетлом у уобичајеним условима, да омогућавају улаз свјежег ваздуха, осим ако не постоје климатски уређаји, те да

својим изгледом и величином одговарају стандардним прозорима.

- (4) Вјештачко освјетљавање мора одговарати постојећим стандардним нормама.
- (5) Санитарни уређаји морају омогућити сваком притворенику или затворенику задовољавање физиолошких потреба у чистим и пристojним условима.
- (6) Сваком притвореном или затвореном лицу мора се омогућити коришћење прикладних просторија и уређаја за купање и туширање при температури која одговара климатским условима и у размацима који омогућавају одржавање нормалне личне хигијене, али најмање једном дневно.
- (7) Све просторије завода морају се прописно одржавати и редовно чистити.
- (8) Послове из става (7) овог члана обављају затвореници у трајању до два сата на дан без новчане накнаде.
- (9) Притвореницима, односно затвореницима с инвалидитетом обезбјеђује се смјештај примјерен врсти и степену њихове инвалидности.

Члан 72.

(Лична хигијена)

- (1) Притвореници и затвореници дужни су да одржавају личну хигијену за коју им завод обезбјеђује воду и тоалетни прибор.
- (2) Притвореницима и затвореницима дозвољава се ношење браде и косе.

4. Одијевање и исхрана

Члан 73.

(Одјећа и обућа)

- (1) Притвореницима и затвореницима којима није дозвољено ношење сопствене одјеће обезбјеђује се одјећа и обућа која је прикладна климатским условима тако да им се не угрожава здравље.
- (2) Одјећа коју обезбјеђује завод не смије дјеловати деградирајуће и понижавајуће.
- (3) Правилник о одјећи и обући притвореника и затвореника објављује министар правде.

Члан 74.

(Исхрана)

- (1) Притвореницима и затвореницима се у правилним размацима обезбјеђује исхрана која је припремљена у оброчицима који квалитетом и количином задовољавају прехранбене и хигијенске стандарде, а уједно су примјерени доби, здрављу, врсти посла који обављају и њиховим вјерским и културним захтјевима.
- (2) Пунољетним притвореницима и затвореницима обезбјеђује се храна калоричне вриједности од најмање 12.500 кула дневно, а малољетницима 14.500 кула дневно.
- (3) Правилник о исхрани притвореника и затвореника, као и табелама калоричне вриједности хране доноси министар правде.
- (4) Вода за пиће биће стално доступна.

Члан 75.

(Одбијање узимања хране)

- (1) Ако притвореник или затвореник одбије да прими храну, о томе се одмах обавјештава управник Завода, суд који води поступак и Министарство правде које спроводи надзор над извршењем мјере притвора.
- (2) Притвореник или затвореник који одбије да узима храну смјешта се у правилу у стационар, свакодневно га контролише лекар и све битне промјене његовог

здравственог стања уноси у здравствени картон, о чему редовно извјештава управника завода.

- (3) Ако услед одбијања хране буду угрожене виталне функције притвореника или затвореника, одлуку о предузимању неопходних медицинских мјера, без пристанка притвореника или затвореника, доноси лекар или стручни тим лекара када је то одређено посебним законом или другим прописом.
- (4) Стручни тим из става (3) овог члана формира заводски лекар у сарадњи и консултацијама са управником Завода и судом који води кривични поступак, ако посебним законом или другим прописима није другачије одређено.
- (5) Ако је лице које одбија храну притвореник, о потреби предузимања мјера из става (3) овог члана завод извјештава суд који води кривични поступак и Министарство правде.
- (6) У поступању лекара са притвореницима или затвореницима који штрајкују глађу лекари ће осим прописа из области извршења кривичних санкција узимати у обзир прописе из области здравства у Босни и Херцеговини, као и међународне стандарде и прописе у вези са етичким поступањем лекара са лицима која штрајкују глађу.

Члан 76.

(Медицинске мјере с циљем спасавања живота лица лишених слободе која одбијају да приме храну)

- (1) У случајевима када притвореник или затвореник одбија да прими храну, лекар треба да пружи медицинску помоћ уз пристанак пацијента, али када се дође до фазе у којој се може очекивати да долази до губљења моћи расуђивања или је наглашена опасност по живот таквог лица, тада лекар има задњу ријеч у одлучивању о томе шта је најбоље за пацијента када се узму у обзир сви фактори. У оваквим околностима надлежни лекар ће формирати стручни медицински тим, који ће након опсервација, ако је то потребно, приступити вјештачком храњењу и оживљавању прије настанка те фазе, а након тога и принудном храњењу и другим медицинским мјерама с циљем спасавања живота лица лишених слободе.
- (2) У поступању из става (1) овог члана лекар ће обратити пажњу на претходно изражене њихове личне и културолошке вриједности и жеље лица у погледу медицинског третмана, као и стање физичког здравља. Поступак принудног храњења се може примјенити у изузетним околностима и након три седмице гладовања уз потребу постојања осталих медицинских услова, који указују на стварну опасност по живот и здравље лица, односно под околностима под којима лице одузима свој живот или и раније, ако здравствено и ментално стање не указује другачије.
- (3) Принудно храњење не може се сматрати нељудском и понижавајућом мјером чији је циљ да се сачува живот конкретног лица које стално одбија да узима храну. Принудно храњење, да би било легитимно, захтијева поштовање три стандарда, и то:
 - а) мора постојати медицинска потреба за третманом,
 - б) морају се испоштовати процедуралне гаранције доношења одлука,
 - ц) начин на који се лице храни не смије бити нељудски.
- (4) Принцип позитивне обавезе државе је да предузме ефикасне кораке када постоји предвидљив и неизбежан ризик по живот лица, које је у надлежности државних органа власти, а посебно када је то лице лишено

слободе и подвргнуто условима које намеће домаћи закон.

- (5) С циљем спречавања настанка тешких посљедица штрајка глађу, осим редовног предвиђеног медицинског поступка, може се, ако одлучи заводски лекар у сарадњи и након консултација с управником завода, дозволити независним лекарима да штрајкачима дају савјет и пруже медицинску помоћ.
- (6) У поступању сходно ст. (1), (2) и (3) овог члана, управа завода дужна је да без одгађања обавијести брачног друга или другог члана уже породице притвореника или затвореника или лице које су одредили да у том случају буде обавијештено, инспектора за надзор над радом завода, затим да сагледа принципе и мјернице за управљање ситуацијама приликом штрајка глађу у складу са Малтешком декларацијом Свјетског удружења лекара у вези са етичким поступањем с лицима која штрајкују глађу из 2006. године, судску праксу Европског суда за људска права – ECtHR из области медицинске интервенције, као и да омогући приступ и другим тијелима надлежним за праћење и остваривање људских права и основних слобода у складу са законом и одговарајућим међународним документима.

Члан 77.

(Основни етички принципи у поступању лекара са лицима лишеним слобода која штрајкују глађу)

- (1) Основни етички принципи у поступању лекара са лицима лишеним слобода која штрајкују глађу су:
 - а) поштовање медицинске етике и личности пацијента у професионалном контакту са угроженим лицима, уз обавезу да лекари морају задржати објективност у својим процјенама и не смију дозволити да буду изложени притиску да прекрше етичке принципе или медицинско просуђивање,
 - б) повјерљивост односа између лекара и наведених лица у погледу медицинског стања или других информација повезаних са стањем пацијента уз стицање таквог повјерења које ће створити могућност ефикасног рјешавања оваквих ситуација,
 - ц) поштовање аутономије личности уз способност процјене тешких ситуација када штрајк глађу није добровољан или када је донесен уз пријетњу или притисак других штрајкача или других лица или ради привлачења публицитета или остварења циља који је супротан закону или када то чине из других намјера или мотивација супротних медицинским стандардима, моралним критеријумима или другим облицима дозвољеног понашања,
 - д) поштовање двоструке оданости према управи установе и пацијенту уз задржавање лекарске независности, објективности и стручног знања, као и поштовање позитивних законских прописа којима се уређује ова материја,
 - е) поштовање концепта доброчинства, односно коришћење медицинских умјјећа и знања у корист лица којима пружају третман,
 - ф) поштовање лекарске искрености при давању информација пацијенту о могућим посљедицама његових поступака, посебно код пацијента, који пати од болести које нису спојиве са дужим гладовањем, информисање пацијента о свим поступцима које предузима и помаже му у

доношењу властите одлуке на основу тачних информација из разлога што лекари не смију давати погрешне клиничке изјаве и савјете.

- г) примарна примјена неопходних медицинских мјера и без пристанка пацијента, ако одбијањем употребе хране или одбијањем лијечења угрози своје здравље или пак доведе у опасност свој живот, или ако услед посебног менталног стања не може донијети разумну одлуку.
- (2) Лекари сваком штрајкачу треба да објасне посљедице гладовања по њихово здравље, објашњавајући и дајући здравствену анамнезу, здравствено стање и раније болести које могу озбиљно да угрозе њихово здравље.
- (3) Неопходне медицинске мјере су оне мјере које је одобрио лекар или тим лекара и којима се непосредно отклања опасност по живот и здравље пацијента, а у тим случајевима се у складу са законом могу примјенити и медицинске принудне мјере, уз истовремене медицинске контролне механизме.
- (4) Ако лекар стекне утисак да штрајкачи гладују под притиском или из других разлога, може донијети одлуку о раздвојености тих лица, а у крајњој мјери и предложити њихово одвођење, односно упућивање у болницу под надзором завода или другу одговарајућу медицинску установу.

Члан 78.

(Прехрамбени захтјеви страних држављана)

Заводска кухиња у складу с финансијским и другим могућностима треба да обезбједи услове у погледу прехрамбених захтјева затвореника страних држављана, посебно у вријеме вјерских празника таквих лица, као и да поштује да они имају одређену исхрану или не једу одређене прехрамбене артикле у складу са вјерским и културним обичајима таквих лица.

5. Здравствена заштита

Члан 79.

(Право на здравствену заштиту)

- (1) Притвореници и затвореници имају право на лијечење, поправку и вађење зуба, те хоспитализацију.
- (2) Однос између лекара и притвореника односно затвореника заснован је на повјерењу. Лекарски преглед може се одвијати у присуству овлашћеног заводског службеника само на захтјев лекара.
- (3) Трошкове лијечења сноси завод, осим трошкова лијечења осумњиченог, односно оптуженог док се налази у притвору, као и трошкова порођаја који су настали изван завода.

Члан 80.

(Посебне потребе)

- (1) Стоматолошка протетика се, у складу са прописима из области здравства, омогућава, у правилу, на трошак лица које то захтијева. Ако лице нема средстава, а стоматолошка протетика се, према мишљењу лекара завода, не може одгодити без опасности по здравље, трошкове сноси завод.
- (2) Потреба набавке ортопедског помагала, наочала, слушног апарата или другог помагала, на предлог лекара завода, утврђује се према прописима из области здравства.

Члан 81.

(Хоспитализација)

- (1) Завод треба да има свог лекара и организовану здравствену заштиту.

- (2) О смјештају притвореника, односно затвореника у амбулантну собу истог завода одлучује лекар.
- (3) У случају да не постоји могућност лијечења у заводу, као и кад не постоји могућност потребног специјализованог лијечења у том заводу, обољела лице упућују се у здравствену установу, о чему одлучује заводски лекар након консултација с управником завода.

Члан 82.

(Лијечење и мјере обезбјеђења у здравственој установи ван круга завода)

- (1) У хитним и ванредним околностима, изузев случаја предвиђеног чланом 81. став (3) овог закона, када је угрожен живот притвореника или осуђеног лица и када му није могуће пружити адекватну помоћ у заводу због одсуства заводског лекара, главни дежурни завода може упутити притвореника или осуђено лице у мјесну здравствену установу, те даље поступати по упутствима лекара, о чему одмах обавјештава управника завода.
- (2) У случају из става (1) овог члана, управник завода одмах обавјештава суд који води кривични поступак и поступа по налогу суда.
- (3) Обезбјеђење притвореника или осуђеног лица на лијечењу у здравственој установи ван круга завода врше овлашћени заводски службеници.
- (4) У случају из става (3) овог члана, када то безбједносни разлози захтијевају, помоћ овлашћеним заводским службеницима могу пружати органи Министарства безбједности Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство безбједности), судска полиција или друга полицијска тијела и агенције у Босни и Херцеговини, о чему, на предлог управника завода, налог издаје суд који води кривични поступак.
- (5) У случају када је ријеч о обезбјеђењу затвореника, управник завода упућује предлог за безбједносну помоћ органима и полицијским тијелима из става (4) овог члана, а на основу тог предлога наведени органи и полицијска тијела издају налог о врсти и начину пружања безбједносне помоћи овлашћеним заводским службеницима.

Члан 83.

(Право на преглед лекара специјалисте)

Притвореник, односно затвореник има право тражити да га на његов трошак прегледа лекар специјалиста, ако такав преглед није већ одредио лекар завода.

Члан 84.

(Пристанак на медицински третман)

- (1) Медицинска интервенција над притвореником или затвореником неће се примјењивати без његовог пристанка, осим у случајевима предвиђеним прописима из области здравства.
- (2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, ако је притвореник или затвореник у таквом менталном стању да не може донијети разумну одлуку, лекар може интервенисати у интересу живота и здравља пацијента.
- (3) Ако је због менталне болести притвореник, односно затвореник пребачен у здравствену установу, како је то предвиђено у чл. 126. и 156, може бити подвргнут обавезном лијечењу у складу с одговарајућим законским прописима.

Члан 85.

(Тестирање на заразне болести или психоактивна средства)

- (1) У случају основане сумње у постојање заразних болести или узимање опојних дрога или психоактивних

средстава, могуће је од притвореника или затвореника узимати узорке крви и мокраће у мјери неопходној за испитивање према правилима медицинске струке, односно користити одговарајући тест.

- (2) Смјештај у посебну просторију због сумњи на медицинска стања из става (1) овог члана, као и тестирање на заразне болести или психоактивна средства примјењују се под надзором лекара.

Члан 86.

(Употреба средстава за ограничавање кретања из здравствених разлога)

- (1) Када је то у интересу здравља притвореника или затвореника, лекар може наредити да се он/она физички ограничи у кретању употребом одјеће или каишева које је за ту сврху одобрило Министарство правде.
- (2) Када лекар донесе овакву наредбу, пацијент ће се прегледати, а наредба преиспитати, од стране лекара најмање свака три сата.
- (3) Увијек када се донесе оваква наредба, и сваком приликом када се она преиспитује, лекар ће направити извјештај који ће се уврстити у здравствени картон пацијента, као и у евиденцију здравственог центра. Копија сваког извјештаја доставиће се управнику завода.

Члан 87.

(Инвалидско осигурање)

У случају несреће на послу или професионалног обољења, притвореници и затвореници имају право на инвалидско осигурање по прописима о инвалидском осигурању. Предлог средстава са описом њихових карактеристика и другим релевантним подацима Министарству подноси управник завода уз претходне консултације с одговарајућом стручном институцијом. Заводи у БиХ ће међусобно координирати ове активности ради уједначавања стандарда.

6. Ограничење у кретању и право на контакте

Члан 88.

(Употреба средстава за ограничавање кретања)

- (1) Физичка средства за ограничавање кретања могу бити само одјећа, каишеви или лисице које одобри Министарство правде.
- (2) Физичка средства за ограничавање кретања могу се користити само као мјера:
 1. за спречавање бијега за вријеме спровођења притвореника или затвореника;
 2. заштите притвореног или затвореног лица од самоповређивања или насртања на друга лица;
 3. спречавања уништења имовине од стране притвореника или затвореника.
- (3) Лекар ће бити обавијештен о свакој употреби физичких средстава за ограничавање кретања. Лекар ће редовно прегледати свако лице које је подвргнуто употреби тих средстава, а најмање свака три сата. Ако лекар сматра да је здравље лица значајно угрожено наредбом о ограничењу кретања, наредиће да се таква наредба укине.
- (4) Потребу за континуираним коришћењем средстава за ограничење кретања редовно ће преиспитивати управник завода, а најмање сваког сата. Приликом сваког преиспитивања сачиниће се извјештај. Тај извјештај чуваће се у управничковој евиденцији у заводу, као и у досијеу притвореника, односно затвореника.

- (5) Средства за ограничење кретања не могу се употребљавати као казна за притворенике или затворенике.
- (6) Рокови из ст. (3) и (4) овог члана не односе се на лица која се спроводе на суђење, на издржавање казне затвора или мјере притвора.

Члан 89.

(Смјештај притвореника или затвореника у посебну просторију из здравствених разлога)

- (1) Притвореници или затвореници нарушеног физичког и менталног здравља или са инвалидитетом или непокретношћу, односно парализацијом смјештају се у посебну собу или одјељење у склопу здравствене амбуланте или стационара у заводу, гдје су под сталном контролом здравственог особља завода.
- (2) О смјештају из става (1) овог члана одлучује заводски лекар.
- (3) Притвореника или затвореника из става (1) овог члана свакодневно контролише лекар или други здравствени радник завода, с тим да се ова мјера прекида ако то нареди лекар.
- (4) Завод је дужан да обезбиди посебне просторије у складу с општепризнатим медицинским стандардима.
- (5) У случају да не постоји могућност адекватног смјештаја и лијечења у заводу лица из става (1) овог члана, поступиће се сходно члану 81. став (3) овог закона.

Члан 90.

(Комуникација и притужбе)

- (1) Притвореницима и затвореницима омогућиће се да у повјерењу разговарају са инспектором, државним омбудсменом, надлежним државним и регионалним судом, и адвокатом по свом избору, како је то регулисано законом.
- (2) Разговор се обавља без присуства службеног особља завода. Притвореницима, односно затвореницима биће дозвољено да пишу писма, и за то ће им се омогућити писма и коверте. Притвореник, односно затвореник предаће своје писмо затворено у коверти. Ниједан службеник не смије отворити писмо.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана, писмо се може отворити и прегледати у присуству притвореника или затвореника, ако овлашћени службеник има разлога да основано сумња да писмо садржи текст или предмете који имају за циљ да ометају извршење правде у било којем кривичном поступку, буду искоришћени за припрему или чињење кривичног дјела, угрожавање реда и безбједности у заводу или да буде јавно објављено путем медија без претходног одобрења.
- (4) Притвореницима и затвореницима мора се омогућити упућивање молби, жалби и других поднесака надлежним органима ради заштите њихових права. Министарство правде донијеће правилник којим се регулише унутрашње разматрање оваквих поднесака.
- (5) Молбе и притужбе морају се рјешавати без одгајања.
- (6) Изузетно од одредаба правилника о унутрашњим разматрањима свих поднесака који се тичу заводских питања, сви притвореници и затвореници могу упућивати своје молбе и притужбе државном омбудсмену.

Члан 91.

(Испитивање представки, молби, жалби и других поднесака притвореника и затвореника)

При испитивању представки, молби, жалби и других поднесака притвореника и затвореника, цијениће се све

околности значајне за правилну оцјену њихових навода, а посебно:

- а) да ли су поступањем овлашћених заводских службеника или намјештеника повријеђена права предвиђена у Уставу Босне и Херцеговине као и у актима наведеним у Анексу И Устава, закону или другом пропису којим су регулисана права и обавезе затвореника и притвореника,
- б) да ли су према тој категорији лица примјењена минимална Европска правила о поступању са затвореницима, притвореницима или малолетним лицима,
- ц) да ли су поштована људска права, да ли је хумано поступано уз очување физичког и менталног здравља ове категорије лица,
- д) да ли је примјењен једнак третман и једнаки услови боравка и рада тих лица,
- е) да ли се правилно примјењују одредбе о кућном реду, погодностима, годишњем одмору, као и сва друга питања везана за рад, наставу, спортске, културне, информативне и друге сличне околности,
- ф) да ли се правилно примјењују и сва друга права која произлазе из закона или подзаконских аката из наведене области или међународних докумената који обавезују или чији је потписник Босна и Херцеговина,
- г) управа завода обавезна је да испита поднесене притужбе, представке или предлоге и ако их оцијени основаним, да предузме законом предвиђене мјере, као и да достави одговор подносиоцу о основаности или предузетим мјерама у вези с његовим поднеском у роковима одређеним у складу са законским и подзаконским прописима.

Притвореници и затвореници своје приговоре или жалбе могу доставити инспектору за надзор над радом у заводу, државном омбудсмену, Независној комисији, Министарству правде или другом органу или тијелу овлашћеном за праћење и остваривање људских права лица лишених слободе.

Члан 92.

(Административна и логистичка подршка службе завода за благовремено подношење правних средстава или представки притвореника и затвореника)

- (1) Завод ће обезбидити сву потребну административну и логистичку подршку служби завода како би затвореницима и притвореницима било омогућено благовремено подношење правних средстава у судским поступцима, подношење представки које се односе на живот унутар завода, поштовање правила поступања, представки у погледу унапређења унутрашњег живота и рада у заводу, као и других облика комуницирања из члана 90. овог закона.
- (2) Управник завода ће најмање једанпут у шест мјесеци извршити анализу утврђених неправилности и предузимати мјере да се оне убудуће отклоне или предлагати министру правде доношење додатних прописа или других мјера из надлежности министарства.
- (3) Такође, и инспектор из члана 50. овог закона у вршењу надзора над радом завода овлашћен је за поступање из става (2) овог члана, као и на друга поступања у складу са законом.

Члан 93.

(Забрана коришћења електронских средстава комуникације)

Ни притвореници ни затвореници у заводу не смију користити мобилне телефоне или било које средство за електронско преношење порука.

Члан 94.

(Приступ другим информацијама и контакт са представништвом)

- (1) Притвореници и затвореници имају право да се информишу о новостима у свијету путем дневне или периодичне штампе, радија, телевизије и на други погодан начин, о чему брине управник завода.
- (2) Притвореницима и затвореницима који су страни држављани омогућиће се да буду информисани о њиховом праву да ступе у контакт с дипломатским или конзуларним представником земље или дипломатског или конзуларног представништва земље која заступа интересе њихове земље или с националним или међународним органом чија је дужност дјеловање у интересу таквих лица.

Члан 95.

(Тежа болест или смрт)

- (1) У случају теже болести или смрти притвореника или затвореника, управа завода ће о томе одмах обавијестити његову ужу породицу или друго лице које је притвореник односно затвореник раније одредио, осим ако то лице, ако је пунољетно, не захтијева другачије.
- (2) Притвореник или затвореник мора бити обавијештен о смрти или тежој болести чланова уже породице.
- (3) У случајевима из става (2) овог члана притворенику или затворенику ће се, по могућности, дозволити посјета да види преминулог члана уже породице или да присуствује сахрани.
- (4) У случају да се притворенику или затворенику одобри посјета из става (3) овог члана, то се не сматра погодношћу, те се не примјењују критеријуми за одобравање погодности, већ се само процјењује безбједносни ризик.
- (5) Посмртни остаци притвореника, односно затвореника предају се његовој породици.
- (6) Ако лица из става (1) овог члана не преузму посмртне остатке лица, то лице ће бити сахрањено на мјесном гробљу на трошак завода.

7. Основна права

Члан 96.

(Боравак на отвореном)

- (1) Свим притвореницима и затвореницима мора се омогућити да проведу на отвореном простору најмање два сата дневно.
- (2) Свим притвореницима и затвореницима који раде и бораве у затвореним просторијама мора се омогућити да проведу на отвореном простору најмање три сата дневно.

Члан 97.

(Најнужније потребе)

Притвореницима и затвореницима који не раде као и онима којима завод није омогућио да раде, а немају сопствених средстава, обезбиједиће се подмиривање најнужнијих потреба давањем потребних ствари (за одржавање личне хигијене, дописивање и сл.).

Члан 98.

(Библиотека)

- (1) Сваки завод треба да има библиотеку која је на располагању свим категоријама притвореника и затвореника.
- (2) У библиотеци треба да буде обезбијеђен широк асортиман књига за разоноду као и научна литература, коју, у складу с могућностима завода, треба стално допуњавати.
- (3) Притвореницима и затвореницима треба омогућити да користе своје књиге за читање.
- (4) Ако је могуће, библиотеку треба организовати у сарадњи са локалном библиотеком.

Члан 99.

(Слободне активности)

- (1) У оквиру слободног времена, у заводу се организују слободне активности (физичка култура и разни облици културно-просвјетног рада), као допунски облик општег и стручног образовања ради стицања позитивних навика за рационално коришћење слободног времена послје пуштања на слободу.
- (2) С циљем остваривања активности из става (1) овог члана, притвореници и затвореници могу оснивати спортске, драмске, литерарне, музичке и друге секције и одржавати приредбе и такмичења.

8. Рад

Члан 100.

(Врсте послова)

Притвореницима и затвореницима способним за рад, у складу са могућностима завода, омогућиће се радно ангажовање у радионицама завода, економијама и другим сличним облицима рада као и на радилиштима изван круга завода.

Члан 101.

(Организација рада)

Организација рада и методе рада притвореника и затвореника треба да одговарају савременим радним стандардима и техникама, као и модерним системима руковођења производним процесима.

Члан 102.

(Финансијски резултати рада)

- (1) Производни и финансијски ефекти добијени као резултат радног ангажовања затвореника служе првенствено за подмирење сопствених потреба завода које се односе на издржавање притвореника и затвореника.
- (2) О финансијским резултатима радног ангажовања притвореника и затвореника завод је дужан водити посебну рачуноводствену евиденцију у складу са прописима о рачуноводству.
- (3) Приходи остварени по основу радног ангажовања затвореника у заводу нису приходи буџета Босне и Херцеговине. Ови приходи евидентирају се у складу с одговарајућим књиговодствено-рачуноводственим прописима и користе се у складу са финансијским планом завода.

Члан 103.

(Радно вријеме)

Радно вријеме притвореника и затвореника одређује се по прописима о радним односима који се односе на раднике у предузећима.

Члан 104.

(Заштита на раду)

Мјере заштите на раду притвореника и затвореника треба да одговарају заштити на раду у предузећима у којима се обављају слични послови.

Члан 105.

(Осигурање на раду)

Притвореници и затвореници имају право на осигурање од несреће на послу и професионалног обољења под истим условима као и радници у предузећима.

Члан 106.

(Накнада за рад)

- (1) Притвореници и затвореници имају право на накнаду за свој рад.
- (2) Висина накнаде за рад зависи од врсте посла, количине и квалитета рада, дужине радног времена као и доприноса остваривању продуктивности и економичности пословања.
- (3) Накнада за рад износи од једне четвртине до једне половине просјечне плате на сличним пословима, остварене у последња три мјесеца у привреди Босне и Херцеговине.
- (4) Накнада за продужени рад, рад ноћу и рад под отежаним условима обрачунава се у складу с прописима о радним односима или на основу уговора, ако је то повољније за притвореника, односно затвореника.
- (5) Притвореници и затвореници који похађају практичну наставу имају право на 70% просјечне накнаде из става (3) овог члана.

Члан 107.

(Правилник о накнадама за рад)

Министар правде доноси правилник о накнадама за рад притвореника и затвореника.

Члан 108.

(Накнада за вријеме болести)

Затворенику који оболи на раду или у вези с радом у заводу припада накнада за вријеме спријечености за рад по прописима о здравственом осигурању, осим у случају намјерног самоповређивања.

Члан 109.

(Располагање средствима)

Притвореници, односно затвореници слободно располажу средствима која приме као накнаду за свој рад.

Члан 110.

(Права на корист од проналазака)

За проналаске и техничка унапређења остварена током притвора или издржавања казне затвора, притвореницима, односно затвореницима припадају права сходно општим прописима.

Члан 111.

(Признавање квалификација)

Кад се по прописима о раду и само вријеме проведено на раду у одређеној врсти посла признаје као основ за стицање квалификације, признаће се за ту квалификацију и вријеме проведено на истој врсти посла у заводу.

9. Дисциплинске процедуре

Члан 112.

(Дисциплински прекршаји)

- (1) Притвореници и затвореници одговарају за понашања која су супротна закону, кућном реду и наређењима службених лица завода.

- (2) Понашања из става (1) овог члана представљају дисциплински прекршај.

- (3) Дисциплински прекршаји су:

1. физички напад, свађа или вријеђање других;
2. израда, коришћење, уношење, чување, примање или кријумчарење у завод ма каквих предмета или материја које су било изричито забрањене кућним редом или се могу користити у следеће сврхе:
 - а. за пријетњу или напад на друге,
 - б. за помоћ при бијегу,
 - ц. као опојно средство;
3. бјекство или недолазак у завод по протеку дозвољеног времена отпуста ван завода,
4. кршење правила о раду, хигијени, противпожарној заштити као и о спречавању последица природних непогода;
5. намјерно наношење штете имовини завода или других лица;
6. недолично понашање пред другима,
7. непоштовање било којег правила кућног реда или законитих наређења службеника завода, ометање службеника завода у обављању посла или опирање било којој радњи овлашћеног заводског службеника;
8. узимање талаца;
9. учешће у побуни;
10. узимање од других лица накнаде у новцу или натури, тзв. "рекетирање";
11. израда било каквих предмета и обављање приватних послова за себе или другог без налога службеног лица;
12. боравак на недозвољеном мјесту, унутар или изван завода;
13. пружање активног или пасивног отпора службеним лицима;
14. непоштовање или кршење прописа о коришћењу ванзаводских погодности, односно донесених или издатих мјера надзора, забране или ограничења;
15. планирање, организовање, покушај или пријетња радњама наведеним у тач. од 1. до 11. овог става;
16. помагање или подстицање других на било коју од радњи наведених у тач. од 1. до 12. овог става.

Члан 113.

(Покретање дисциплинског поступка)

- (1) Поступак за утврђивање дисциплинске одговорности притвореника или затвореника могу покренути васпитач, управник завода или руководиоци организационих јединица завода.
- (2) Притвореници, односно затвореници не могу бити групно кажњени за учињени дисциплински прекршај, нити могу бити кажњени два пута за исту радњу.

Члан 114.

(Дисциплинске санкције)

- (1) За дисциплинске прекршаје могу се изрећи следеће казне:
 1. укор,
 2. опомена,
 3. укидање погодности,
 4. забрана располагања новчаним средствима,
 5. упућивање у самицу до десет дана.
- (2) Временски период укидања погодности зависиће од озбиљности прекршаја, али не може бити дужи од мјесец дана.

Члан 115.

(Дисциплинска одговорност и жалбе)

- (1) Дисциплински поступак и изрицање дисциплинских казни врши комисија коју именује управник завода.
- (2) Против одлука комисије може се уложити жалба управнику завода у року од три дана од дана пријема рјешења.
- (3) У поступку утврђивања одговорности притворенику, односно затворенику се мора омогућити да изнесе своју одбрану.
- (4) При изрицању дисциплинске казне из члана 114. став (2) овог закона може се условно одгодити извршење дисциплинске казне за вријеме до шест мјесеци.
- (5) Условно одгађање извршења дисциплинске казне опозваће се ако притвореник или затвореник у року за који је одгођено извршење буде поново дисциплински кажњен.
- (6) Рјешење управника завода донесено по жалби је коначно и против њега се не може водити управни спор.

Члан 116.

(Права притвореника и затвореника упућених у самицу)

- (1) За вријеме трајања извршења дисциплинске санкције упућивања у самицу, притворенику, односно затворенику морају бити обезбијеђени неопходни хигијенски и здравствени услови, као и боравак на отвореном у трајању од два сата дневно.
- (2) За вријеме борава у самоци, стање притвореника или затвореника сваки дан контролише љекар завода.
- (3) Правилник о условима и начину издржавања дисциплинске санкције упућивања у самицу доноси министар правде.

10. Посебна овлашћења управника

Члан 117.

(Накнада штете)

- (1) Управник завода може донијети рјешење да се од накнаде за рад притвореника, односно затвореника, као и новца који им је одузет приликом доласка у завод или им је послан, наплати штета коју је притвореник или затвореник намјерно или грубом непажњом проузроковао за вријеме притвора или издржавања казне затвора, као и трошкови спровођења лица до којих је дошло услед његовог бјекства и другим случајевима спровођења кад их по овом закону сноси притвореник, односно затвореник.
- (2) Против рјешења управника завода о висини и наплати штете притвореник или затвореник може у року од 15 дана од дана уручења рјешења изјавити жалбу министру правде.
- (3) Против рјешења из става (2) овог члана може се водити управни спор.
- (4) Ако штета премашује вриједност од 300 КМ, а притвореник или затвореник не пристаје да је плати, завод може накнаду штете остварити тужбом код надлежног суда.

Члан 118.

(Ново кривично дјело)

Ако притвореник или затвореник за вријеме притвора или издржавања казне затвора учини ново кривично дјело, завод је дужан да поднесе кривичну пријаву надлежном тужилаштву.

Члан 119.

(Административна мјера - усамљење)

- (1) Према притворенику или затворенику који због својих поступака представља озбиљну опасност за систем извршења притвора и казне затвора, може се одредити мјера усамљења у непрекидном трајању до 30 дана. У посебним случајевима ова мјера може бити продужена по одобрењу министра правде. Ниједно продужење ове мјере одобрено од министра правде неће бити дуже од 30 дана.
- (2) Притвореник, односно затвореник ће се за вријеме трајања мјере усамљења држати одвојено од осталих лица.
- (3) Извршење мјере усамљења прекинуће се, како је то наведено у члану 88. (3), ако љекар тако нареди.
- (4) Мјера усамљења може се укинути и прије истека времена за које је одређена ако се у току њеног извршења утврди да су престали разлози због којих је одређена.
- (5) За вријеме издржавања мјере усамљења, стање притвореника или затвореника сваки дан контролише љекар завода.
- (6) Рјешење у случају из става (1) овог члана доноси управник завода, а рјешење из става (3) овог члана љекар одговарајуће специјалности.
- (7) Против рјешења из става (1) овог члана притвореник или затвореник има право жалбе министру правде у року од три дана од дана пријема рјешења, с тим да жалба не одгађа извршење.
- (8) Рјешење из става (7) овог члана донесено по жалби је коначно и против њега се не може водити управни спор.
- (9) Правилник о условима и начину издржавања казне упућивања у самицу и мјере усамљења доноси министар правде.

11. Кућни ред

Члан 120.

(Садржај и доступност Правилника о кућном реду)

- (1) Кућним редом ближе се уређује организација и начин живота притвореника и затвореника, а нарочито: пријем и распоређивање, упознавање с кућним редом и другим прописима, смјештај, исхрана и одијевање, начин коришћења здравствене заштите и спровођење хигијенских мјера, начин и услови задовољавања вјерских потреба, дописивање, пријем посјета и пошљака, врста и количина прехранбених артикала које могу примати, услови и начин располагања новцем од накнада за рад, награда и новчаних пошљака, начин коришћења непрекидног одмора, одржавања реда и дисциплине, систем дисциплинских прекршаја и санкција, услови и начин извршења изречених дисциплинских казни, мјера усамљења, врсте заводских погодности, услови и начин коришћења свих погодности, начин организовања културно-просвјетног, забавног и спортског живота, слободне активности, боравак на отвореном, организација и начин рада притвореничке, односно затвореничке самоуправе, начин отпуштања и помоћ приликом отпуштања са издржавања казне затвора као и друга питања која могу бити значајна за услове и начин извршења притвора и издржавања казне затвора.
- (2) Правилник о кућном реду доноси министар правде.
- (3) Правилник о кућном реду биће објављен и доступан сваком притворенику и затворенику.

IV - ОДРЕДБЕ О ИЗВРШЕЊУ ПРИТВОРА**Члан 121.**

(Завод или одјељења завода за притвор)

- (1) Мјера притвора одређена рјешењем Кривичног одјељења Суда извршава се у посебном притворском одјељењу завода или у посебном заводу за мјеру притвора.
- (2) Притворска одјељења су затвореног типа.

Члан 122.

(Поступање са притвореницима)

- (1) У поступању са притвореним лицима примјењују се одговарајуће одредбе Закона о кривичном поступку, као и одредбе овог закона.
- (2) На захтјев тужиоца и ако је то у интересу правде, Суд може наредити да се ограниче одређена права притвореника.

Члан 123.

(Потврда о пријему)

Завод издаје писмену потврду о пријему притвореног лица у коју се уноси дан и сат пријема притвореног лица, име лица које је довело притворено лице и име лица које га је примило.

Члан 124.

(Привремено извођење из завода)

Притворено лице може се привремено изводити из завода само по налогу Кривичног одјељења Суда.

Члан 125.

(Премјештај притвореника)

- (1) Ако је у интересу вођења кривичног поступка или ако то захтијевају безбједносни разлози, притвореник се може премјестити из једног у други завод или на лијечење из једне здравствене установе у другу здравствену установу, било којег од ентитета.
- (2) Рјешење о премјештају притвореника из става (1) овог члана доноси Суд или други суд у Босни и Херцеговини кад је на њега Суд пренио вођење поступка.
- (3) Против рјешења из става (2) овог члана притвореник може изјавити жалбу вијећу суда у року од три дана од дана пријема рјешења.
- (4) Жалба на рјешење не одгађа извршење рјешења.
- (5) Рјешење вијећа суда је коначно.
- (6) Приликом премјештања из једне у другу установу, лице из става (1) овог члана мора бити што мање изложено јавности и заштићено одговарајућим мјерама од увреда, знатижеље и публицитета у било којем облику.

Члан 126.

(Смјештај у здравствену установу због психичких сметњи)

- (1) Притвореник који за вријеме издржавања мјере притвора душевно оболи или показује тешке психичке сметње биће смјештен у здравствену установу.
- (2) О смјештају у смислу става (1) овог члана одлучује Суд, на предлог управника завода, а на основу образложеног мишљења два љекара, од којих је један психијатар.
- (3) Притвореник остаје у здравственој установи док не престану разлози за смјештај, а најдуже до истека времена притвора, осим ако је у складу с одредбама одговарајућег закона донесено неко друго рјешење.

Члан 127.

(Отпуштање из притвора)

Отпуштање притвореног лица из завода врши се на основу рјешења о укидању притвора или истеком времена за које је притвор одређен.

Члан 128.

(Обавјештење о смрти притвореника)

У случају смрти притвореног лица, о томе ће без одгађања бити обавијештена ужа породица, ако је има, Кривично одјељење Суда и Министарство правде.

Члан 129.

(Надзор над извршењем мјере притвора)

Надзор над извршењем мјере притвора спроводи Министарство правде.

V - ОДРЕДБЕ О ИЗВРШЕЊУ КАЗНЕ ЗАТВОРА**1. Опште одредбе****Члан 130.**

(Циљ казне затвора)

Циљ извршења казне затвора је да се казне починиоци кривичних дјела како је то одредио Суд, те да се затвореницима омогући да током издржавања казне, кроз систем савремених васпитних мјера, усвоје друштвено прихватљиве вриједности с циљем лакшег укључивања у услове живота на слободи и да се понашају у складу са законом и испуњавају дужности грађанина.

Члан 131.

(Индивидуализовани третман)

- (1) Са затвореницима треба поступати на начин који у највећој мјери одговара њиховим личним потребама и који је прилагођен постигнутом успјеху у третману.
- (2) Ради постизања успјешног третмана обавља се процјена и класификација затвореника.

Члан 132.

(Учеће у третману)

- (1) Код затвореника треба развијати осјећај личне одговорности за сопствене поступке и подстицати их да у свом третману и сами учествују.
- (2) Током извршења казне затвора затвореници ће учествовати у васпитним, културним, спортским и другим дјелатностима.
- (3) Како би се затвореници подстакли на учеће у третману и развијање осјећаја личне одговорности, они могу формирати самоуправна тијела.

Члан 133.

(Рад затвореника)

- (1) Затвореницима ће се омогућити рад у складу с њиховим психофизичким способностима, стручној спреми и могућностима завода.
- (2) Рад затвореника треба да буде користан и да што више одговара савременом начину обављања рада исте врсте на слободи.
- (3) Циљ рада је да затвореници стекну, односно одрже и повећају своје радне способности, радне навике и стручно знање ради што лакшег укључивања у користан живот на слободи.
- (4) Средства која затвореници остваре својим радом у заводу користе се за њихове личне потребе у вријеме боравка у заводу, за плаћање законског издржавања на њихов рачун њихових других обавеза у складу са законом и на закону заснованим одлукама судова и других надлежних органа.
- (5) Постизање економске користи од рада затвореника не смије ићи на штету остварења циља тог рада.

Члан 134.

(Настава)

- (1) За затворенике за које је то потребно, организује се настава за опште и стручно образовање и оспособљавање.

- (2) С циљем постизања општег образовања и третмана затвореника током извршења казне затвора, организују се разни облици школовања, курсева, слободних активности, културно-просвјетног рада и физичке културе и омогућава читање књига и дневне штампе, праћење телевизијског програма, посјете културним и спортским манифестацијама када то безбједносни разлози допуштају, као и коришћење других средстава информисања.

Члан 135.

(Општа одредба о условном отпусту)

Ради подстицања сопствених напора затвореника за укључивање у редован живот на слободи, затвореници за које се основано може очекивати да ће се на слободи добро владати и да неће вршити кривична дјела могу се пустити на условни отпуст, у складу с кривичним законом, или овим законом уз могућност обавезног условног отпуста и одређивања мјера надзора, забране или ограничења и јављање надлежном органу социјалне заштите или другом правном лицу или организацији који пружају помоћ или друге облике збрињавања лица отпуштених са издржавања казне затвора као и друге радње у складу с важећим прописима.

Члан 136.

(Помоћ након отпуста)

- (1) Затвореницима отпуштеним са издржавања казне затвора надлежни органи, установе и друга правна лица пружаће потребну помоћ за њихово лакше и брже укључивање у редован живот на слободи.
- (2) Помоћ из става (1) подразумијева али и не ограничава на изналажење привременог смјештаја и обезбјеђење исхране, неопходно лијечење, изналажење нове средине у којој ће осуђено лице живјети, помоћ у сређивању породичних прилика, у проналажењу запослења и завршетак започетог стручног оспособљавања и давање новчане помоћи за подмиривање најужнијих потреба.

2. Упућивање на издржавање казне затвора

Члан 137.

(Заводи и институције за издржавање казне затвора)

- (1) Затвореници ће служити своју казну у Заводу за извршење кривичних санкција Босне и Херцеговине или у другим институцијама које су утврђене као најпогодније за остваривање циљева казне затвора.
- (2) Друге институције из става (1) овог члана су институције из члана 257. овог закона, односно институције које одреди Министарство правде Босне и Херцеговине.

Члан 138.

(Одузимање путне исправе)

- (1) С циљем обезбјеђења извршења казне затвора, предсједник Кривичног одјељења Суда упућује осуђено лице, а уколико оцијени да би то лице одласком у иностранство могло осујетити извршење казне, тражиће од надлежног органа да му одузме исправе које се могу користити за прелазак државне границе до извршења казне.
- (2) О одузимању и задржавању исправа којом се дозвољава лицу прелазак државне границе издаје се потврда.

Члан 139.

(Извршење рјешења о упућивању)

- (1) Кривично одјељење Суда позива осуђено лице које се налази на слободи и саопштава му дан када треба да се јави ради издржавања казне затвора.

- (2) Дан јављања у завод одређује се тако да осуђеном лицу остане најмање осам, а највише 15 дана до дана јављања на издржавање казне затвора.
- (3) При саопштењу осуђеном лицу се предаје упутни акт, као и возна карта ако за одлазак треба користити превозна средства јавног саобраћаја.
- (4) Кривично одјељење Суда дужно је да приликом упућивања осуђеног лица на издржавање казне затвора истовремено или најкасније у року од три дана о томе обавијести завод.
- (5) Уз упутни акт обавезно се доставља препис пресуде и извод из казнене евиденције.
- (6) За лица која се упућују на издржавање казне прије правоснажности пресуде, Кривично одјељење Суда дужно је уз рјешење о упућивању на издржавање казне затвора заводу доставити и препис неправоснажне пресуде.
- (7) Завод је дужан да што је прије могуће, али најкасније истог дана, обавијести Кривично одјељење Суда о ступању осуђеног лица на издржавање казне затвора.
- (8) Ако се осуђено лице, које је на слободи, не јави одређеног дана ради издржавања казне затвора, завод ће о томе обавијестити Кривично одјељење Суда што је прије могуће, али најкасније истог дана.
- (9) Ако се уредно упућено осуђено лице не јави у завод у одређеном року, Суд ће издати наредбу судској полицији да се то лице принудно спроведе.
- (10) За осуђена лица која се крију или се налазе у бјекству, Кривично одјељење Суда доноси наредбу за издавање потјернице коју доставља надлежном органу за унутрашње послове.
- (11) Када осуђено лице буде ухваћено, спроводи се у завод.
- (12) Трошкове спровођења у случају из ст. (9) и (10) овог члана сноси осуђено лице.

Члан 140.

(Смјештај, дјелотворно право на помоћ преводиоца, погодности и здравствено информисање затвореника страних држављана)

- (1) Приликом упућивања затвореника страног држављанина у одређени завод, осим општих критеријума из закона или других прописа с циљем ублажавања затворениковог осјећаја изолованости и адекватног третмана, треба настојати да се његово упућивање изврши у складу са његовим специфичним потребама и, ако је то изводљиво, уз могућност комуникације са другим страним затвореницима истог држављанства, језика, вјере или културе, што се омогућава пенолошком средствима као што су рад, култура, забава, заједничке вјежбе као и други облици слободних активности или културно-просвјетног рада, уколико то није у супротности са разлозима безбједности, ефикасније реализације третмана или другим оправданим разлозима у складу са законом.
- (2) Заводска управа је дужна да страним држављанима омогући дјелотворно право на помоћ преводиоца када треба да учествују у поступку који их се тиче, нарочито укључујући дисциплинске поступке, поступке по молби за условни отпуст, молби за помиловање, захтјеву за трансфер за даље издржавање казне затвора у земљи поријекла, као и другим поступцима када се одлучује о њиховим правима или рјешавању молби, жалби и других поднесака поднесених ради заштите њихових права, с тим да се у погледу пружања правне помоћи, у давању преводилачких или услуга тумача може обратити конзуларном представнику његове државе

или представнику државе која штити интересе државе затвореника страног држављанина.

- (3) У случају одлучивања о одређеним излазима затворенику страном држављанину ван круга завода, сваки ризик од могућности бјекства таквог затвореника процјењује се појединачно, и у случају одобравања, тражени излаз се може користити само уз издате мјере обавезног надзора.
- (4) Заводске медицинске службе морају обезбиједити да се информације о преносивим болестима, посебно хепатитису, ХИВ-у, АИДС-у, ТБЦ-у и слично, редовно на различитим језицима достављају страним затвореницима, а уколико болују од наведених болести, добиће здравствену заштиту и све друге облике медицинске његе, савјетовања или информисања као и други затвореници.

Члан 141.

(Замјена казне затвора)

- (1) Казна затвора до једне године која је изречена осуђеном лицу може се, на његов захтјев, замијенити новчаном казном, која се плаћа у једнократном износу у року до 30 дана под условима одређеним Кривичним законом.
- (2) Осуђеном лицу којем је казна затвора до једне године замијењена новчаном казном и која је плаћена у једнократном износу у року од 30 дана од дана правоснажности наведене судске одлуке суд ће издати потврду о извршеној казни и о томе обавијестити орган унутрашњих послова надлежан за вођење казнене евиденције.
- (3) Ако се новчана казна не плати у року из става (1) овог члана, суд ће донијети одлуку о извршењу казне затвора. Ако се новчана казна плати само дјелимично, извршиће се казна затвора сразмјерно износу који није плаћен.

Члан 142.

(Почетак и рачунање казне затвора)

- (1) Почетак извршења казне затвора рачуна се од дана када се осуђено лице само јави ради издржавања казне затвора, односно од дана када буде спроведено у завод.
- (2) Вријеме проведено незаконито на слободи не рачуна се у издржавање казне.

Члан 143.

(Правилник о упућивању на казну затвора)

Министар правде доноси Правилник о критеријумима за упућивање осуђених лица на издржавање казне затвора.

Члан 144.

(Надзор Министарства правде над радом судске управе)

Инспекцијски надзор над радом судске управе у вршењу послова упућивања осуђених лица на издржавање казне затвора врши Министарство правде.

3. Одгађање извршења казне

Члан 145.

(Околности под којима је одгађање могуће)

- (1) Осуђеном лицу које се налази на слободи може се, на његову молбу или с његовим пристанком, на молбу чланова уже породице или на предлог надлежног општинског органа социјалне заштите, одгодити извршење казне затвора ако:
 1. је оболело од теже акутне болести;
 2. се десио смртни случај или тешка болест у ужој породици осуђеног лица;
 3. је одгађање потребно ради извршења или довршења изузетно неодгодивих пољских или

сезонских радова или радова изазваних елементарним непогодама или другим удесом, а породица осуђеног лица нема других чланова породице способних за рад, нити се због слабог имовног стања или из других оправданих разлога може ангажовати друго лице за обављање ових послова;

4. је осуђено лице обавезно да изврши одређени посао који је већ започело, а у случају неизвршења посла настала би неотклоњива или знатнија штета за њега или чланове његове уже породице, односно за лице, односно организацију према којој је у обавези;
5. је одгађање осуђеном лицу потребно због завршетка школовања или полагања испита за који се припремало;
6. је заједно са осуђеним лицем осуђен и његов брачни друг или други чланови заједничког домаћинства или ако се они већ налазе на издржавању казне затвора, а истовременим издржавањем казне свих тих лица било би угрожено издржавање малолетних, болесних или старих чланова домаћинства;
7. је осуђено лице жена која доји дијете млађе од годину дана или која је трудна;
8. је осуђено лице једини хранилац породице, а ступањем на издржавање казне затвора било би угрожено издржавање породичног домаћинства;
9. је поднесена молба за помиловање.
- (2) Извршење казне у случају из става (1) тачка 1. овог члана може се одгодити за вријеме док болест траје, у случајевима из тач. 2, 3, и 4. најдуже три мјесеца, у случајевима из тач. 5, 6. и 8. најдуже шест мјесеци, а у случајевима из тачке 7. до навршене једне године живота дјетета.
- (3) У случају из става (1) тачка 1. овог члана, осуђено лице дужно је да свака три мјесеца Кривичном одјељењу Суда подноси доказ о свом здравственом стању.

Члан 146.

(Молба за одгађање)

- (1) Молба за одгађање извршења казне затвора подноси се у року од три дана од дана урученог упутног акта из става (3) члана 139. овог закона.
- (2) Ако је разлог за одгађање извршења казне затвора из става (1) тачка 1. члана 145. овог закона настао након тог рока, молба се може поднијети до дана када осуђено лице треба да се јави ради издржавања казне.
- (3) У молби се морају навести разлози и докази о чињеницама које оправдавају одгађање.
- (4) Доказе о чињеницама из тач. 1, 2, 5, 6. и 7. става (1) члана 145. овог закона издаје надлежни орган, а из тач. 3, 4. и 8. мјесна заједница према пребивалишту осуђеног лица.
- (5) О молби за одгађање извршења казне затвора одлучује Кривично одјељење Суда које је дужно донијети рјешење у року од пет дана од дана пријема молбе.
- (6) Прије доношења рјешења Кривично одјељење Суда може обавити потребне провере ради утврђивања чињеница наведених у молби.
- (7) Молбу која није поднесена у року и молбу у којој нису наведени разлози, докази и чињенице, Кривично одјељење Суда ће рјешењем одбацити.
- (8) Извршење казне неће се одгодити ако би због одгађања наступила застарјелост извршења казне.

- (9) Укупно одгађање извршења казне по свим основима може трајати најдуже 12 мјесеци, осим у случају из тачке 7. става (1) члана 145. овог закона.
- (10) До доношења рјешења о молби одгађа се почетак извршења казне затвора.

Члан 147.
(Жалба)

- (1) Против рјешења којим се одбија или одбацује молба за одгађање извршења казне затвора осуђено лице има право жалбе у року од три дана од дана пријема рјешења председнику Суда.
- (2) Жалба одгађа извршење казне.
- (3) Председник Суда дужан је донијети рјешење по жалби из става (1) овог члана у року од три дана од дана пријема жалбе, а у року од пет дана од дана донесеног рјешења дужан је доставити га Кривичном одјељењу Суда.
- (4) Против рјешења председника Суда не може се покренути управни спор.
- (5) О одгађању извршења казне затвора Суд ће обавезно обавијестити завод.

Члан 148.
(Војни рок)

- (1) Лице позвано на одслужење војног рока које је осуђено на казну затвора упућује се на издржавање казне затвора прије служења војног рока.
- (2) Лицу које је у току одслужења војног рока позвано на издржавање казне затвора одгађа се извршење казне затвора до завршетка војног рока уколико у том року не би наступила застарјелост извршења казне.

Члан 149.

(Одгађање извршења на захтјев тужиоца)

- (1) Кад тужилац на основу законског овлашћења затражи одгађање извршења казне затвора, Кривично одјељење Суда неће позивати осуђено лице ради извршења казне, а ако га је већ позвало, али још није прошао рок јављања у завод, донијеће рјешење о одгађању извршења казне затвора.
- (2) Одгађање извршења казне затвора у случају из става (1) овог члана, траје док тужилац не обавијести Суд да се може почети са извршењем казне затвора, односно док не буде донесена одлука о правном средству тужиоца.

4. Пријем у завод

Члан 150.

(Смјештај у пријемно одјељење)

- (1) Осуђено лице прима се у завод на основу упутног акта Суда.
- (2) Приликом пријема у завод, утврдиће се идентитет осуђеног лица, након чега се оно смјешта у пријемно одјељење.
- (3) Лице осуђено на казну затвора до једне године задржаће се у пријемном одјељењу до 15 дана, а лица осуђена преко једне године затвора најдуже 30 дана.

Члан 151.

(Процес евидентирања)

- (1) У пријемном одјељењу име осуђеног лица уписује се у матичну књигу, за њега се формира досије и утврђује здравствено стање.
- (2) Лице осуђено на казну затвора преко шест мјесеци фотографисаће се.
- (3) За вријеме боравка у пријемном одјељењу утврђује се предлог третмана затвореника.

- (4) Упутство о матичним књигама, досијеу и начину одређивања третмана затвореника доноси министар правде.

Члан 152.

(Рекласификација и годишњи преглед)

У току извршења казне затвора вршиће се рекласификација затвореника, зависно од постигнутог успјеха у третману. Најмање једном годишње направиће се преглед напретка затвореника.

Члан 153.

(Обавјештење о датуму ступања и отпуштања)

О датуму ступања и о датуму отпуштања са издржавања казне затвора завод ће одмах обавијестити надлежни орган за унутрашње послове на чијем подручју се затвореник води у евиденцији пребивалишта, односно борава, као и надлежни орган код којег се то лице води у војној евиденцији.

Члан 154.

(Обавјештење о датуму ступања и отпуштања страног држављанина или лица без држављанства)

- (1) О датуму ступања на издржавање казне затвора страног држављанина или лица без држављанства, завод ће одмах обавијестити Службу за послове са странцима Министарства безбједности, затим о бјекству или нестанку лица које се налази на издржавању казне затвора, одобреном излазу ван круга завода, почињењу кривичног дјела или изреченим дисциплинским санкцијама, премјештају затвореника у други завод или здравствену установу на лијечење као и одобравању условног отпуста, односно добијања помиловања.
- (2) О датуму отпуштања са издржавања казне затвора лица из става (1) овог члана завод ће надлежну службу обавијестити у року од 30 дана прије истека казне затвора.
- (3) Обавјештења из става (1) овог члана завод ће достављати и у случајевима одређивања или укидања притвора.
- (4) На захтјев Службе за послове са странцима, завод може дати и друге податке или информације које су од значаја за рад и функционисање наведене службе у складу са законом или другим посебним прописом.

Члан 155.

(Обавјештења безбједносних агенција или служби упућена заводу)

- (1) Министарство безбједности, односно одговарајуће безбједносне агенције или службе на државном нивоу или полицијске службе ентитета, односно Брчко Дистрикта БиХ, дужне су да одмах по сазнању обавијесте заводе у Босни и Херцеговини о лицу којем је одузето држављанство Босне и Херцеговине или које је проглашено опасним по националну безбједност а које је на издржавању казне затвора или друге мјере изречене у складу са законом.
- (2) О лицу из става (1) овог члана осим завода обавијестиће се и суд уколико такво лице извршава мјеру притвора или ако је осуђено правоснажном судском одлуком и борава на слободи у току поступка упућивања на издржавање казне затвора у складу са чланом 139. овог закона.

5. Управљање казнама сваког од затвореника**а. Посебне одредбе****Члан 156.**

(Смјештај у здравствену установу због психичких сметњи)

- (1) Затвореник који за вријеме издржавања казне затвора душевно оболи или показује тешке психичке сметње биће смјештен у здравствену установу.
- (2) О смјештају у смислу става (1) овог члана одлучује министар правде, на предлог управника завода, а на основу образложеног мишљења стручног тима лекара који именује министар.
- (3) Осуђено лице остаје у здравственој установи док не престану разлози за смјештај, а најдуже до истека казне затвора, осим ако је у складу с одредбама одговарајућег закона донесено неко друго рјешење.

Члан 157.

(Вријеме проведено у здравственој установи)

Вријеме које осуђено лице проведе у здравственој установи ван завода, како је то предвиђено у члану 81. став (3) и члану 156. став (1) урачунава се у извршење казне затвора.

б. Рад и накнада за рад**Члан 158.**

(Одређивање врсте посла)

- (1) Затвореницима се одређује врста посла у складу са потребама њиховог третмана, њиховим психофизичким способностима, склоностима, личним особинама и стеченим стручним способностима, према могућностима које постоје у заводу и према потребама одржавања дисциплине.
- (2) Приликом одређивања врсте посла водиће се рачуна и о жељи затвореника да раде одређени посао.

Члан 159.

(Наставак радног односа са пријашњим послодавцем)

- (1) Затвореник који на издржавању казне затвора треба да проведе до три мјесеца, а који је у радном односу, може за вријеме издржавања казне затвора наставити рад у предузећу у којем је до тада радио, ако се затвореник и предузеће с тим сагласи и ако је то изводљиво с обзиром на удаљеност предузећа.
- (2) Међусобна права и обавезе у случају из става (1) овог члана регулисаће се уговором који закључују министар правде и овлашћено лице предузећа.
- (3) Под предузећем, у смислу овог члана, подразумијева се свако правно лице (предузеће, установа, радња и сл.) код којег је осуђено лице засновало радни однос.

Члан 160.

(Одмор од рада)

Затвореници имају право на дневни одмор, најмање један дан одмора у седмици, те довољно времена за образовање и друге активности у складу с њиховим програмом третмана.

Члан 161.

(Накнада као предмет извршења одлуке суда)

Изузетно од одредаба из члана 106. овог закона, предмет извршења може бити половина износа накнаде за рад на основу извршне одлуке надлежног суда по којој је затвореник обавезан давати издржавање дјечи, брачном другу, односно родитељима, надокнадити штету проузроковану кривичним дјелом или подмирити друге обавезе.

Члан 162.

(Годишњи одмор)

- (1) Затвореници који су на непрекидном раду провели 11 мјесеци, укључујући и вријеме проведено на лијечењу због повреде на раду или професионалног обољења до којег је дошло радом у заводу, имају право на непрекидан одмор од најмање 18, а највише 30 радних дана у току једне године.
- (2) Затвореници који су осуђени на казну затвора до једне године и који су на раду провели непрекидно шест мјесеци, имају право на одмор у трајању од једног дана за сваких навршених мјесец дана рада.
- (3) Накнада за одмор затвореника утврђује се по прописима о радним односима.
- (4) Дужина и начин коришћења одмора у смислу ст. (1) и (2) овог члана прописују се правилником о кућном реду.

ц. Образовање**Члан 163.**

(Организовање наставе)

- (1) За малолетне затворенике и млађа пунољетна лица која немају завршену основну школу, завод је обавезан организовати наставу с циљем стицања основног образовања и наставу за стручно образовање и оспособљавање, у складу с прописима о основном и средњем образовању.
- (2) Настава из става (1) овог члана организује се и за остале затворенике за које је то корисно и потребно.
- (3) Ако се покаже погоднијим, завод може организовати наставу из става (1) овог члана у сарадњи с мјесним школама, о чему се закључује посебан уговор.
- (4) Затвореници могу бити дописни ванредни ђаци и студенти школа и курсева ван завода, ако то разлози дозвољавају и ако се програмом третмана оцијени да је то потребно и корисно за остварење циља извршења казне.
- (5) Затвореници који заврше одређену школу или стекну квалификацију у заводу добијају свједочанство. Из свједочанства се не смије видјети да је опште или друго образовање стечено у заводу.

Члан 164.

(Прописи о образовању)

На рад школа које се оснивају у заводу примјењују се прописи о основном и средњем образовању ентитета, односно кантона на чијем се подручју налази завод.

д. Комуникација и погодности**Члан 165.**

(Писма и телефон)

- (1) Затвореници имају право одржавати контакте са члановима своје породице и лицима или представницима организација која могу помоћи у њиховом третману, путем писама и телефона без ограничења.
- (2) Изузетно, када то захтијевају разлози, завод може вршити контролу писама и телефонских разговора, о чему се обавјештава затвореник.

Члан 166.

(Посјете)

- (1) Затвореници имају право примати посјете чланова уже породице, а по одобрењу управника завода, могу их посјеђивати и друга лица, у складу са правилником о кућном реду.
- (2) Ако је затвореник страни држављанин, има право да га посјеђује дипломатски и конзуларни представник

његове државе или државе која штити интересе његове државе, у складу са међународним правом и у границама кућног реда.

- (3) Право из става (2) овог члана може се ускратити само ако се такво право ускраћује дипломатским или конзуларним представницима Босне и Херцеговине у држави чији је затвореник држављанин, ако посебним законом није другачије одређено.
- (4) Ако је затвореник лице без држављанства или избјеглица, представник међународне организације која штити интересе лица без држављанства, односно избјеглица, има право, у границама кућног реда, посјећивати то лице.

Члан 167.

(Пошиљке)

Затвореници имају право примати од чланова уже породице пошиљке с одјећом, предметима за личну употребу, штампу, књиге те новац, којима могу располагати, у складу са кућним редом.

Члан 168.

(Погодности)

- (1) За добро понашање и залагање на раду затвореницима се могу одобравати погодности.
- (2) Погодности су скуп подстицајних мјера усмјерених на пружање повјерења затворенику, ублажавање посљедица депривације, подстицање сопственог учешћа у остваривању програма третмана, јачање одговорности и самопоуздања ради оспособљавања затвореника за самосталан живот у складу с правним поретком и нормама грађанског друштва.
- (3) Погодности одобрава управник завода или лице које он овласти.
- (4) Погодности се могу користити у кругу завода и ван круга завода.

Члан 169.

(Слободно кретање, излази и допуст)

- (1) Затвореницима се могу одобравати сљедеће погодности које ће користити ван круга завода, и то:
1. слободно кретање ван круга завода у трајању до 24 сата након сваких издржаних седам дана казне затвора (четири пута у мјесецу које у принципу треба користити нерадним даном);
 2. слободан излаз у град у трајању до пет сати једном у мјесецу;
 3. допуст до шест дана у току једне године издржавања казне затвора (након сваких два мјесеца проведених на издржавању казне затвора осуђеном се може одобрити до један дан дупуста);
 4. допуст до седам дана у току једне године издржавања казне затвора у случају тешке болести или смрти члана породице, елементарних непогода или тешких социјалних случајева;
 5. слободно кретање ван круга завода до два дана у току једне године за вјерске празнике;
 6. за сваки државни празник слободно кретање ван круга завода до један дан у току једне године;
 7. годишњи одмор у кругу породице.
- (2) Могуће је одобрити погодност са надзором или без њега. Надзор се обавезно одређује ако је погодност која се користи изван завода одобрена:
- а) лицу осуђеном на казну затвора до десет година за кривична дјела геноцида, кривична дјела против хуманости, ратне злочине, тероризам, недозвољену производњу и промет дрогама,

спречавање провратка избјеглица и расељених лица;

- б) лицу осуђеном на више од десет година затвора, без обзира на врсту кривичног дјела;
- ц) алкохоличару, овиснику о дрогама или вишеструком повратнику.

Члан 170.

(Процјена ризика)

- (1) Приликом првог пријема, као и приликом одлучивања о погодностима ван завода, сваки затвореник треба бити процијењен како би се установило:
- а) величина ризика за заједницу у случају бијега затвореника,
- б) вјероватност да ће такво лице покушати побјећи или само или уз помоћ ван завода.
- (2) Класификацију безбједности треба непрестано испитивати током цијелог времена издржавања казне затвора и сходно процијењеном степену ризика безбједносних услова, донијети одговарајућу одлуку о одобравању или неодобравању погодности.
- (3) Процјена ризика бјекства - безбједносних услова, најмање укључује:
- а) пријетњу јавности - заједници у случају да затвореник побјегне,
- б) претходно понашање, покушај бјекства, раније лишење слободе по потјерници,
- ц) приступ спољној помоћи,
- д) ранија осуђиваност,
- е) личне и породичне прилике,
- ф) ранији боравак ван подручја БиХ, склоност сталним путовањима, тј. кретању из мјеста у мјесто или често мијењање мјеста пребивалишта, односно боравишта,
- г) лично учешће у остваривању програма третмана,
- х) природа кривичног дјела због којег је затвореник осуђен,
- и) начин, побуде и посљедице извршеног кривичног дјела,
- ј) став према жртви,
- к) дужина изречене казне затвора,
- л) могућа пријетња другим затвореницима,
- м) као и друге околности које могу бити значајне за процјену безбједносног ризика.

Члан 171.

(Надзор ван обавезног надзора)

- (1) Осим обавезног надзора, потреба за одређивањем мјера надзора оцјењиваће се и одређивати приликом сваког одобравања погодности.
- (2) Надлежна служба завода дужна је, поред процјене ризика и других околности, у складу са чланом 170. овог закона, приликом одобравања погодности, пратити понашање и третман осуђеног лица и то редовно, организовано уз системско запажање и праћење наведених лица примјеном савремених пенолошких метода, односно у складу са чланом 20. овог закона.
- (3) Мјере надзора могу трајати док постоји потреба, а најдуже 15 дана до истека казне.

Члан 172.

(Мјере надзора, забране и ограничења)

- (1) Заводска управа користи надзор како би могла процијенити опасност која пријети од сваког затвореника, обезбиједити да сваки затвореник буде подвргнут условима безбједности, а све с циљем спречавања бјекства затвореника и заштите јавности - јавног поретка, на начин да надзирани процес доведе до

тачке безбједног пуштања затвореника у заједницу за вријеме издржавања казне затвора и одржавања равнотеже између програма безбједности и социјалне реинтеграције.

- (2) Надзор подразумијева увид у дјелатност и понашање затвореника који се спроводи редовно, организовано и систематски, примјеном мјера забране, обавјештавања, одузимања недозвољених предмета, привременим задржавањем исправа, праћењем лица, предмета или догађаја, визуелно или путем техничких метода и средстава.
- (3) Мјере забране које се могу одредити према затворенику који користи погодности ван круга завода су:
 - а) забрана напуштања боравашта или пребивалишта и
 - б) забрана путовања.
- (4) У остале мјере забране спадају:
 - а) забрана посјеђивања одређених мјеста или подручја,
 - б) забрана боравка у близини одређених објеката или институција,
 - ц) забрана састајања с одређеним лицима,
 - д) забрана посјеђивања одређене адресе или адреса,
 - е) забрана промјене мјеста коришћења погодности,
 - ф) задржавање исправе и возачке дозволе-привремено, које се могу користити за прелазак државне границе,
 - г) захтјев за повремено јављање полицијској управи или другом одређеном државном органу,
 - х) захтјев да период погодности ван завода према затворенику буде предметом блиског надзора,
 - и) захтјев за пребивањем на одређеној адреси,
 - ј) захтјев да буде на одређеној адреси у одређено вријеме,
 - к) ограничења удаљености кретања ван сједишта завода.
- (5) Управник завода уз коришћење погодности може изрећи мјере забране и остале мјере забране, било одвојено или заједно, као и тражење од надлежне полицијске управе или другог органа, повремено или стално информисање или извјештај о начину понашања и коришћења погодности од стране затвореника или одредити приликом изласка у град или друго мјесто које је од мјеста сједишта завода удаљено више од пет километара, да затвореници могу посјетити такво мјесто само уз претходно писмено одобрење управника у којем мора бити наведено такво мјесто.
- (6) У току издржавања казне, мјеру забране или надзора, одређује и укида управник завода, који може осим мјера из ст. (3) и (4) овог члана укључити и друге мјере у складу са правилником.
- (7) Против одлуке управника из става (5) овог члана, затвореник може упутити представку или други поднесак Министарству правде, инспектору задуженом за надзор рада завода, или упутити притужбу државном омбудсмену. Наведене поднеске с циљем заштите својих права затвореник може упућивати појединачно или кумулативно по свом слободном избору и редослиједу без икаквих ограничења.

Члан 173.

(Извршавање мјера забране)

- (1) Мјере забране и остале мјере забране наређене уз одобрење о коришћењу погодности извршава надлежни полицијски орган или други одређени државни орган.
- (2) Управник завода дужан је да органима полиције мјеста сједишта завода и мјеста коришћења погодности, осим

обавјештења о свим затвореницима који користе погодности у подручју њене надлежности, достави и све писане одлуке о свим одређеним мјерама забране, захтјевима, као и све важне информације које могу бити значјна за питања безбједности и заштите јавног поретка.

- (3) Управник завода дужан је да све писане одлуке и информације из става (2) овог члана достави и другом државном органу, који је одређен за извршење мјера забране, одређеног захтјева или надзора.

Члан 174.

(Ограничења за одобравање погодности)

- (1) Сљедећим лицима не могу се одобравати погодности које ће се користити ван круга завода, прије него што издрже три петине изречене казне затвора:
 1. Лицима која су осуђена на казну затвора до десет година за кривична дјела геноцида, злочина против човјечности, ратног злочина, тероризма, неовлашћене производње и стављања у промет опојних дрога, спречавање повратка избјеглица и расељених лица.
 2. Свим лицима осуђеним на казну затвора преко десет година без обзира на врсту кривичног дјела.
 3. Алкохоличарима, наркоманима и вишеструким повратницима.
- (2) Лицима која су осуђена на казну затвора од осам до десет година, а нису починили кривична дјела из тач. 1. и 2. става (1) овог члана и нису вишеструки повратници, алкохоличари или наркомани, погодности које се користе ван круга завода могу се одобрити након издржане једне половине изречене казне затвора, а за лица осуђена на казну затвора од пет до осам година затвора, погодности које се користе ван круга завода могу се одобрити након издржане једне трећине казне затвора.
- (3) Погодности које се користе ван круга завода могу се одобравати осталим затвореницима након издржане једне четвртине казне затвора.
- (4) За затворенике који су починили кривична дјела из тач. 1. и 2. става (1) овог члана, као и за оне за које се процијени да би њихов боравак на слободи могао изазвати негативне реакције социјалне средине, при одобравању погодности из члана 169. овог закона потребно је прибавити мишљење надлежне полицијске управе и надлежног општинског органа социјалне заштите.
- (5) Критеријуми из ст. (1), (2), (3) и (4) овог члана не односе се на одобравање погодности из члана 169. тачка 4. овог закона која се користи у ванредним приликама.
- (6) Уз молбу за одобравање погодности из тачке 4. члана 169. овог закона затвореник је дужан приложити документацију у вези с разлогом због којег тражи допуст.
- (7) Свако неоправдано кашњење при коришћењу погодности дуже од 24 сата сматра се бјекством.
- (8) Погодности из члана 169. овог закона не могу се користити ван територије Босне и Херцеговине.
- (9) За вријеме боравка на лијечењу у здравственој установи ван завода, затворенику се не могу одобравати ванзаводске погодности.

Члан 175.

(Ускраћивање коришћења погодности за одређени период)

- (1) У изузетним приликама, а нарочито у случају епидемија болести, елементарних непогода или када то

налажу интереси безбједности или из других оправданих разлога у складу са законом и другим рописима за одређени период, коришћење погодности се може ускратити.

- (2) Ускраћивање погодности управник завода може ограничити на период до мјесец дана, с тим да због посебних прилика ова мјера може бити продужена за још 30 дана по одобрењу министра правде.

Члан 176.

(Ограничења за одобравање погодности лица којима је одузето држављанство Босне и Херцеговине или која су проглашена опасним по националну безбједност)

Лицу којем је одузето држављанство Босне и Херцеговине или које је проглашено опасним за националну безбједност Босне и Херцеговине за вријеме издржавања казне затвора или друге мјере изречене у складу са законом неће се одобравати погодности ван круга завода за вријеме трајања наведених правних стања или правних ситуација, односно неког другог сличног правног статуса одређеног на основу посебног закона или другог одговарајућег прописа.

Члан 177.

(Правила о коришћењу погодности)

- (1) Услови и начин коришћења погодности из члана 169. овог закона, укључујући правила о надзору лица током коришћења погодности, као и погодности које се користе у кругу завода, прописале се Правилником о кућном реду.
- (2) Жалбе на одлуке о коришћењу погодности могу се поднијети Омбудсмену Босне и Херцеговине.

е. Овлашћења након извршења мјере усамљења

Члан 178.

(Премјештање у посебно одјељење)

- (1) Ако након извршења мјере усамљења нису престали разлози због којих је та мјера одређена, затвореник може бити премјештен у посебно одјељење завода затвореног типа с појачаним надзором из члана 188. овог закона.
- (2) Затвореник остаје у посебном одјељењу из става (1) овог члана док не престану разлози због којих је смјештен у то одјељење.
- (3) У случају из става (1) овог члана сходно се примјењују одредбе члана 119. ст. (6), (7) и (8) овог закона.

Члан 179.

(Премјештање у посебно одјељење у други завод)

- (1) Затвореник којем након извршене мјере усамљења нису престали разлози због којих је та мјера одређена и који се налази у заводу полуотвореног типа или заводу затвореног типа без посебног одјељења с појачаним надзором, може се премјестити у посебно одјељење завода затвореног типа с појачаним надзором из члана 188. овог закона.
- (2) Рјешење у случају из става (1) овог члана доноси министар правде.
- (3) Против рјешења из става (2) овог члана може се уложити жалба Министарству правде у року од три дана од дана пријема рјешења, с тим да жалба не задржава извршење рјешења.
- (4) Рјешење из става (3) овог члана донесено по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

6. Прекид издржавања казне затвора

Члан 180.

(Овлашћење за прекид издржавања)

- (1) Затворенику се може дозволити прекид издржавања казне затвора.
- (2) Одредбе чл. 145, 146, 147. и 148. овог закона сходно се примјењују и у случају прекида издржавања казне затвора.
- (3) Прекид издржавања казне затвора извршиће се и у случају када Кривично одјељење Суда одреди мјеру притвора за друго кривично дјело.
- (4) О прекиду издржавања казне затвора рјешењем одлучује Кривично одјељење Суда.
- (5) У случају из става (4) овог члана Суд одлучује у вијећу састављеном од тројице судија.

Члан 181.

(Подношење молбе)

Молба затвореника за прекид издржавања казне затвора и мишљење завода достављају се Кривичном одјељењу Суда у року од три дана.

Члан 182.

(Жалба против рјешења Суда)

- (1) Против рјешења из става (4) члана 180. овог закона затвореник може изјавити жалбу предсједнику Суда у року од три дана од дана пријема рјешења.
- (2) Рјешење донесено по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.
- (3) Вријеме проведено на прекиду издржавања казне затвора, одобреном од Суда, не рачуна се у вријеме издржавања казне затвора.

Члан 183.

(Стављање ван снаге рјешења о прекиду)

- (1) Ако се за вријеме трајања прекида издржавања казне затвора утврди да су престале околности због којих је прекид дозвољен, или је прекид дозвољен на основу лажних исправа или других доказа, односно да се прекид не користи с циљем с којим је дозвољен, рјешење из чл. 180. или 182. овог закона ставиће се ван снаге, а затворенику наложити да се јави на даље издржавање казне затвора одмах, а најкасније у року од три дана од дана пријема рјешења.
- (2) Рјешење из става (1) овог члана доставља се заводу и затворенику.
- (3) На рјешење из става (2) овог члана затвореник има право жалбе у року од три дана. Жалба не одгађа извршење.
- (4) Ако се затвореник не јави на даље издржавање казне затвора у року одређеном у рјешењу, завод ће поступити по одредбама из ст. (8) до (11) члана 139. овог закона.

7. Премјештај током издржавања казне

Члан 184.

(Подношење молбе и одлука о премјештају)

- (1) Ако је затвореник издржао једну половину казне затвора и користи ванзаводске погодности, може поднијети молбу за премјештај у други завод у ентитету у којем има пребивалиште, односно боравиште.
- (2) О премјештају затвореника одлучује министар правде уз прибављено мишљење завода.

- (3) У случају када се ради о затворенику који се с обзиром на категоризацију казнено-поправних завода и интерну класификацију затвореника не би могао уклопити у третман у другом заводу, молба ће се одбити.
- (4) Ако је молба поднесена прије рока из става (1) овог члана, одбациће се као преурањена.
- (5) Ако је молба одбијена, нова молба може се поднијети по протеку шест мјесеци од дана правоснажности рјешења.
- (6) Против рјешења из става (2) овог члана може се уложити жалба Министарству правде у року од три дана.

Члан 185.

(Одлука управника о премјештају)

- (1) Управник завода може предложити премјештај затвореника у други завод у ентитету у коме затвореник има пребивалиште, односно бораваиште ради ефикасније реализације третмана или када је то неопходно из безбједносних разлога.
- (2) Министар правде може донијети одлуку о премјештају и без предлога управника завода.
- (3) Трошкове премјештаја сноси завод.

Члан 186.

(Жалбе)

- (1) Жалба на рјешење којим се дозвољава премјештај не задржава извршење рјешења.
- (2) Рјешење по жалбама из члана 184. став (6) коначно је и против њега се не може покренути управни спор.

8. Извршење казне дуготрајног затвора

Члан 187.

(Општа одредба)

Одредбе овог закона о извршењу казне затвора примјењују се и на извршење казне дуготрајног затвора, ако чл. 188. до 192. овог закона није другачије прописано.

Члан 188.

(Појачани надзор)

- (1) Казна дуготрајног затвора може се извршавати у посебном одјељењу завода затвореног типа у одвојеним просторијама за боравак од осталих затвореника и уз мјере појачаног надзора.
- (2) Под појачаним надзором подразумијева се посматрање и чешћа контрола затвореника ноћу и дању, а извршава се на начин да не ремети свакодневне активности.
- (3) Лица која издржавају казну дуготрајног затвора сврставају се у посебне васпитне групе, с тим да на једног васпитача долази до 25 затвореника.

Члан 189.

(Третман безбједности према затвореницима под појачаном безбједношћу)

- (1) Према затвореницима који су подвргнути третману појачане безбједности, све док представљају ризик, треба стварати интерес хуманог третмана, посебно охрабрујући затворенике да смање ризик који је процијењен да представљају, подржавања дјелотворне контроле и безбједности и потребу за безбједношћу лица, што указује да треба изграђивати добру интерну атмосферу успостављањем позитивних односа између затвореника и заводског особља.

- (2) Затвореници ризични за безбједност завода и јавност и јавни поредак друштвене заједнице, као што је мјера усамљења, смјештај у посебно одјељење и појачани надзор, требало би да у таквим просторима уживају одговарајући третман као компензацију за строгу ситуацију таквих одјељења завода и треба их охрабрити да раде на престанку разлога за примјену ове мјере, кроз дружења са другим затвореницима у таквом одјељењу као и већи избор активности у третману максималне безбједности, према програму активности донесеном од стране управе завода у односу на наведену категорију затвореника, уз посвећивање посебне пажње здравствених проблема који се могу појавити као резултат таквог третмана безбједности и покушати се борити против могућих негативних ефеката наведене појачане безбједности.

- (3) Затвореници не би смјели бити подвргнути додатним мјерама безбједности дуже него што је то неопходно, а што ће се постићи редовним преиспитивањем таквих одлука, односно преиспитивањем да ли је и даље неопходан смјештај у посебном високоризичном одјељењу или одјељењу појачаних мјера безбједности, и то сваких шест мјесеци од доношења таквог рјешења од стране управника и која мјера може бити продужавана само по писаном одобрењу министра правде осим према затворенику коме је изречена казна дуготрајног затвора, када ће се преиспитивање вршити најмање једанпут годишње кроз преглед напретка затвореника у поступку рекласификације затвореника. Мјера се мора окончати чим престану постојати разлози за њено постојање.

- (4) Осим затвореника из члана 169. став (2) овог закона, затвореници правоснажно осуђени за остала кривична дјела против човјечности и вриједности заштићених међународним правом и за кривична дјела организованог криминала из члана 250. ст. (2) и (3) Кривичног закона, као и затвореници према којима је изречена административна мјера усамљења, премјештање у посебно одјељење с појачаним надзором, ако нису престали разлози због којих је била изречена мјера усамљења и када је одређена мјера појачаног надзора приликом извршавања казне дуготрајног затвора, ризична су група у смислу пријетњи и могућности насиља таквих затвореника од других затвореника, и обавеза је државе да заштити такву врсту осуђеника од пријетњи насиљем или другог опасног и тешког нарушавања система извршења казне затвора било одвајањем од других затвореника, раздвајањем или тражењем премјештаја за боравак у другом заводу, а што ће представљати и зависити у погледу избора приступа од оцјене и процјене сваког појединачног случаја.

- (5) Против рјешења из става (3) овог члана затвореник има право жалбе Министарству правде у року од три дана од дана пријема рјешења, с тим да жалба не одгађа извршење рјешења.

- (6) Рјешење из става (5) овог члана донесено по жалби је коначно и против њега се не може водити управни спор.

- (7) Правила о условима, начину и третману издржавања казне затвореника у посебном одјељењу под појачаним надзором или безбједношћу донијеће министар правде.

Члан 190.

(Ограничење одобравања погодности)

Лицима која издржавају казну дуготрајаног затвора не могу се одобравати погодности које се користе ван круга Завода док не издрже двије трећине изречене казне.

Члан 191.

(Ограничења радног ангажмана)

Затвореници који издржавају казну дуготрајаног затвора не могу се радно ангажовати на пословима ван круга завода док не почну користити погодности ван круга завода.

Члан 192.

(Контрола комуникације)

Затвореницима који издржавају казну дуготрајног затвора контролишу се писма и телефонски разговори.

9. Отпуст

а) Условни отпуст

Члан 193.

(Комисија за условни отпуст)

- (1) Како би се затвореници подстакли да разријеше проблеме и ситуације које су довеле до чињења кривичног дјела, успоставља се систем условног отпуста, на основу којег се може условно отпустити затвореник за којег се процијени да више не представља неприхватљив ризик за заједницу.
- (2) О условном отпусту затвореника којима је казну затвора изрекао Суд одлучује Комисија за условни отпуст. Комисију именује министар правде.
- (3) Комисија има пет чланова, од којих је један предсједник. Кворум за доношење одлука чине три члана.
- (4) Комисија се састоји од по једног представника Суда и Министарства правде, те три независна члана из релевантне стручне области. Чланови Комисије именују се на мандат од пет година, с могућношћу поновног избора на још један мандат. У случају престанка мандата неког од чланова Комисије, мандат његовог замјеника трајаће до истека текућег мандата Комисије. Ово именовање неће бити сметња за поновно именовање за члана Комисије у погледу броја мандата, уколико је преостало вријеме мандата Комисије краће од двије године.
- (5) Комисија је у свом раду независна. Чланови могу дати оставку у било којем моменту, а могу бити разријешени дужности искључиво због утврђеног кршења дужности, почињеног кривичног дјела, или из других озбиљних разлога, утврђених у поступку. Рјешење о разрјешењу предсједника или било којег члана Комисије, ако се докаже да постоји основ за разрјешење, доноси министар правде.
- (6) Комисија доноси Пословник о раду.

Члан 194.

(Информације које се достављају Комисији)

- (1) О условном отпусту Комисија рјешава на основу молбе или сагласности затвореника, на основу молбе члана његове уже породице или на предлог управника завода.
- (2) Молбе, односно предлози достављају се Комисији путем завода.
- (3) Завод уз молбу доставља податке о постигнутом успјеху у програму третмана затвореника, податке о евентуалним ранијим осудама, опис кривичног дјела, податке о понашању затвореника, као и остале извјештаје других стручних лица која су ангажована у раду са затвореником, те друге податке значајне за

одлуку. Уз молбу затвореника прилаже се и мишљење завода о основаности молбе, односно предлога.

- (4) Љекар приликом сагледавања здравственог стања лица на издржавању казне затвора може поднијети иницијативу управнику завода за оцјену оправданости подношења предлога за условни отпуст од управника завода, ако теже или акутно здравствено стање затвореника на то указује или ако медицинска процјена указује на немогућност излечења или прогресивност, односно постепено погоршавање здравственог стања лица са опасношћу по живот таквог затвореника и која иницијатива ће садржавати прибављено мишљење стручног тима љекара из одговарајуће медицинске области.
- (5) При доношењу одлуке о условном отпусту Комисија се мора ограничити на следеће критеријуме:
 1. ранија осуђиваност;
 2. понашање у заводу;
 3. учешће у програму третмана;
 4. став према жртви;
 5. ризик поновног чињења кривичних дјела;
 6. адекватност предлога за измјештање.
- (6) Сви извјештаји које завод припреми за Комисију за условни отпуст достављају се и самом затворенику, којем се на тај начин пружа прилика да Комисији поднесе писмене поднеске у вези са њиховим садржајем.

Члан 195.

(Обавезни предлог управника за условни отпуст)

- (1) Управник завода обавезно упућује Комисији по службеној дужности предлоге за све затворенике који се могу узети у разматрање за условни отпуст, и то у року од 30 дана прије датума када истиче двије трећине од изречене казне и који испуњавају предвиђене законске услове из области условног отпуста, обухватајући и негативне извјештаје и мишљења завода у којима није предложено одобравање условног отпуста.
- (2) Предлоге као и негативне извјештаје и мишљења из става (1) овог члана управник завода достављаће Комисији, према садржају, обиму и процедури, сходно члану 194. овог закона.

Члан 196.

(Мјере надзора, забране или ограничења и јављање надлежном органу у погледу помоћи према условно отпуштеном лицу)

- (1) Приликом одобравања условног отпуста, Комисија може у свом рјешењу лицу којем одобрава условни отпуст изрећи мјере надзора, забране или ограничења наведене у члану 172. став (3) и став (4) тач. а), б), ц), д), ф), г), х) и и) овог закона, као и обавезати га на јављање надлежном органу социјалне заштите или другом правном лицу или организацији који пружају помоћ или друге облике збрињавања лица отпуштених са издржавања казне затвора.
- (2) У случају изрицања мјера или обавеза из става (1) овог члана, завод је дужан да наведено рјешење, осим лицима и органима из члана 198. став (2) овог закона, достави и надлежном полицијском органу или органу социјалне заштите или другом правном лицу који пружа другу врсту помоћи, према мјесту пребивалишта или боравишта условно отпуштеног лица.
- (3) Мјере надзора, забране или ограничења извршава надлежни полицијски или други одређени државни орган, а мјере социјалне заштите или друге помоћи

надлежни орган социјалне заштите или друго правно лице које се бави пружањем друге врсте помоћи или збрињавања према наведеној категорији лица.

- (4) Органи из става (3) овог члана у случају кршења или непридржавања изречених мјера забране или затраженог испуњења одређених обавеза социјалне заштите или друге врсте помоћи дужни су одмах обавијестити Суд или други суд у Босни и Херцеговини када је на њега Суд пренио вођење поступка или друго тијело у складу са Законом или међународним уговором и Комисију.
- (5) По добијању обавјештења из става (4) овог члана, Суд може таквом лицу рјешењем изрећи опомену или одредити нови рок за извршење наведених мјера или обавеза или рјешење о условном отпусту ставити ван снаге и такву одлуку доставити органима полиције на извршење и враћање на даље издржавање казне затвора у Завод из којег је отпуштен на условни отпуст.
- (6) Против рјешења из става (5) овог члана, условно отпуштено лице има право жалбе председнику Суда у року од три дана од дана пријема рјешења, с тим да жалба не задржава извршење рјешења.
- (7) О жалби против рјешења из става (6) овог члана одлучује председник Суда и донесено рјешење по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.
- (8) Мјере надзора, забране или ограничења и јављања надлежном органу у погледу помоћи условно отпуштеном лицу обавезно се изричу за лица и кривична дјела из члана 169. став (2) у вези са чланом 174. став (1) овог закона.
- (9) За вријеме условног отпуста затвореник не може напуштати територију Босне и Херцеговине, уколико међународним уговором, односно споразумом или другим посебним прописом није одређено другачије.

Члан 197.

(Информације о резултатима који су постигнути у процесу извршења условног отпуста)

- (1) Орган социјалне заштите, полиције или други одређени државни орган, односно правно лице дужни су Суду, другом суду у Босни и Херцеговини када је на њега Суд пренио вођење поступка или другом органу у складу са Законом или међународним уговором и Комисији за условни отпуст, најмање једном у шест мјесеци, односно на њихов захтјев и чешиће дати информације о резултатима који су постигнути у процесу извршења условног отпуста.
- (2) За осуђена лица за која је изречена мјера надзора, забране или ограничења приликом одобравања условног отпуста орган полиције је дужан информације из става (1) овог члана доставити суду и Комисији.
- (3) Надлежни орган социјалне заштите или други одређени орган дужан је да у року од 15 дана од дана пријема рјешења Комисије за условни отпуст као и документације и података од завода, условно отпуштено лице, коме је одређена мјера испуњења одређене обавезе или других облика збрињавања, упозна с радњама помоћи које може предузети, али га и поучити о његовим обавезама у току трајања условног отпуста.

Члан 198.

(Достављање рјешења Комисије)

- (1) Условни отпуст одобрава се или одбија рјешењем. Рјешење мора бити образложено.

- (2) Рјешење Комисије о условном отпусту доставља се заводу, који је дужан по један примјерак доставити затворенику и Суду.

- (3) Ако је подносилац молбе члан породице, о исходу га обавјештава Министарство правде.

Члан 199.

(Стављање ван снаге рјешења о отпусту)

Ако у периоду након доношења рјешења о условном отпусту а прије дана отпуштања са издржавања казне затвора на условни отпуст затвореник учини дисциплински прекршај, Комисија може рјешење ставити ван снаге.

Члан 200.

(Жалба и поновно подношење молбе)

- (1) Против одлуке Комисије из члана 199. овог закона не може се изјавити жалба, нити покренути управни спор.
- (2) Затвореник има право поновног подношења молбе за условни отпуст након протеча једне године од посљедње одлуке Комисије, или и прије тога, ако тако одлучи Комисија у којем случају ће се уједно одлучити о захтјеву-молби за пријевремено одобрење за подношење молбе за условни отпуст и о одобрењу условног отпуста.

Члан 201.

(Условни отпуст за изречене казне затвора до двије године)

- (1) У погледу изречених казни затвора до двије године, затвореник ће након издржане двије трећине казне добити обавезни условни отпуст који подразумијева испуњење законских услова из члана 44. Кривичног закона, односно критеријума из члана 194. овог закона.
- (2) Рјешење из става (1) овог члана доноси управник завода, а мјере надзора препоручује служба третмана о којима одлучује управник завода наведеним рјешењем.
- (3) Затвореници који нису користили ванзаводске погодности или су дисциплински третирани или су нарушавали правила кућног реда или се нису подвргавала програму третмана или су се понашали супротно наређењима службених лица завода, аутоматски не добијају обавезни условни отпуст, већ о таквим затвореницима одлуку као и евентуалне мјере надзора доноси Комисија, према важећим прописима.
- (4) Управник завода доставља Комисији потребну документацију са предњим и другим чињеницама из става (3) овог члана, сходно одредбама којима се регулише поступање управника приликом давања предлога за условни отпуст.

Члан 202.

(Надлежност за рјешавање молбе за условни отпуст)

У погледу поступања по молби или предлогу за рјешавање о условном отпусту затвореника осуђеног од ентитетског суда или Суда Брчко Дистрикта БиХ по основу закона ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, а који издржава казну затвора или је за вријеме издржавања казне премјештен у завод другог ентитета, Брчко Дистрикта БиХ или Завода, надлежан је орган ентитета или Брчко Дистрикта БиХ на чијем је подручју сједиште суда који је судио у првом степену и који је изрекао првостепену пресуду примјеном одговарајућег законског прописа, ако посебним законом није другачије одређено.

Члан 203.

(Годишњи извјештај)

Годишњи извјештај о свом раду Комисија доставља министру правде.

Члан 204.

(Овлашћења управника завода у вези са условним отпустом)

- (1) Затвореника који испољава примјерено понашање, залаже се на раду и активно учествује у процесу преваспитавања, а издржао је најмање 4/5 казне затвора, управник завода може условно пустити на слободу до три мјесеца прије истека казне.
- (2) Ова одредба о условном отпусту не примјењује се на лица којима је новчана казна замијењена казном затвора.

б) Отпуштање затвореника

Члан 205.

(Дан отпуста)

- (1) Затвореник се отпушта из завода оног дана када му истекне казна или оног дана када му почиње тећи условни отпуст.
- (2) Ако последњи дан издржавања казне затвора пада у дане празника или други дан када завод не ради, затвореник се отпушта последњег радног дана који том дану претходи.
- (3) Изузетно од одредбе става (2) овог члана, када је новчана казна замијењена казном затвора, отпуштање затвореника из завода вршиће се и у нерадне дане.
- (4) Завод је дужан да о отпуштању сваког затвореника са издржавања казне затвора обавијести Кривично одјељење Суда у року од осам дана.

Члан 206.

(Помоћ по отпусту)

- (1) Лице које се отпушта из завода има право на трошкове превоза до свог ранијег пребивалишта или до мјеста пребивалишта његове уже породице, а ако је странац, до граничног прелаза. Изузетно, на образложен захтјев лица које се отпушта, одобриће му се трошкови превоза до другог мјеста по избору на територији Босне и Херцеговине.
- (2) Трошкове превоза сноси завод.
- (3) Ако затвореник који се отпушта из завода нема одјећу или обућу, нити средстава да их набави, завод ће му обезбиједити прикладну одјећу и обућу.
- (4) Ако је у вријеме кад се отпушта са издржавања казне затвореник тешко болестан и због тога неспособан за путовање, завод ће га смјестити у најближу здравствену установу ради лијечења. Ако затвореник нема средстава да плати трошкове лијечења, а обољење је настало за вријеме издржавања казне затвора, трошкове за први мјесец сноси Министарство правде, а након тога општина у којој је затвореник имао пребивалиште, односно боравиште у вријеме упућивања на издржавање казне затвора у завод.

Члан 207.

(Обавјештење завода о потреби помоћи након извршења казне затвора)

- (1) Осим помоћи по отпусту из члана 206. овог закона, завод је дужан да прије отпуштања затвореника са издржавања казне затвора установи да ли му је и каква помоћ потребна након отпуштања.
- (2) О потреби и врсти помоћи из става (1) овог члана завод ће обавијестити орган социјалне заштите надлежан према пребивалишту, односно боравишту отпуштеног лица, као и другу установу или правно лице, односно одговарајућу организацију или удружење чији дјелокруг обухвата пружање помоћи лицима отпуштеним са издржавања казне затвора.

- (3) Отпуштеном странцу плаћају се трошкови превоза до граничног прелаза ако посебним прописом није другачије одређено.

Члан 208.

(Достављање адресе по отпусту)

- (1) Приликом отпуштања из завода условно отпуштено лице назначиће мјесто у којем ће боравити за вријеме трајања условног отпуста. По доласку у ово мјесто условно отпуштено лице дужно је да се пријави органима из члана 153. овог закона.
- (2) У случају промјене мјеста боравка условно отпуштено лице дужно је да о томе обавијести органе из става (1) овог члана.

Члан 209.

(Обавјештење завода о потреби помоћи условно отпуштеном лицу)

Приликом отпуштања из завода условно отпуштеног лица, завод је, осим достављања обавјештења органима из члана 153. у вези са чланом 208. овог закона, дужан да установи да ли му је и каква помоћ потребна и у року од три дана од дана када му почиње тећи условни отпуст, обавијести орган социјалне заштите надлежан према мјесту боравишта условно отпуштеног лица, као и другу установу или правно лице, односно одговарајућу организацију или удружење чији дјелокруг обухвата пружање помоћи лицима отпуштеним са издржавања казне затвора.

Члан 210.

(Отпуштање због амнестије и помиловања)

- (1) У случају да се затвореник отпушта из завода на основу Закона о амнестији, завод је дужан да га отпусти најкасније 24 сата након пријема рјешења о амнестији, ако Законом о амнестији није другачије одређено.
- (2) У случају да се затвореник отпушта из завода на основу одлуке о помиловању, завод је дужан да га отпусти истог дана по пријему одлуке о помиловању, а најкасније у року од 24 сата.

Члан 211.

(Потврда о издржаној казни)

- (1) Сваком лицу условно пуштеном на слободу издаје се потврда о издржаној казни.
- (2) Потврду из става (1) овог члана издаје управник завода.
- (3) Образац и садржај потврде из става (1) прописује министар правде.

VI - ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ МАЛОЉЕТНИЧКОГ ЗАТВОРА

Члан 212.

(Општа одредба)

Одредбе овог закона примјењују се и на извршење казне малољетничког затвора, осим ако одредбама чл. 213. до 219. овог закона није другачије прописано.

Члан 213.

(Смјештај у посебно одјељење или завод)

- (1) Казна малољетничког затвора извршава се у посебном одјељењу за малољетнике у заводу или у посебном заводу у ентитету у коме затворено лице има пребивалиште, односно боравиште, а ако до тада не буду издржала казну, упутиће се у завод у коме пунољетни затвореници издржавају казну затвора.
- (2) Изузетно од одредаба из става (1) овог члана, у заводу за малољетнике, односно у посебном одјељењу, може остати лице које је навршило 23 године живота ако је то потребно ради завршетка његовог школовања или

стручног оспособљавања, али најдуже до навршене 25. године живота.

- (3) Лица која издржавају казну малољетничког затвора морају имати одвојене просторије за боравак од осталих затвореника, ако се налазе у посебном одјељењу.

Члан 214.

(Смјештај малољетника у други завод или посебно одјељење)

- (1) У случају немогућности смјештаја малољетног лица према којем је изречена казна затвора од надлежног суда било којег од ентитета или Брчко Дистрикта БиХ, спровођења савремених васпитних мјера и третмана, као и издржавања малољетничког затвора у посебном одјељењу за малољетнике у заводу или у посебном заводу у ентитету у којем затворено лице има пребивалиште или боравиште, министар правде може донијети одлуку да такав малољетник издржава казну у одговарајућем заводу у другом ентитету у Босни и Херцеговини.
- (2) Молбу по основу разлога из става (1) овог члана подноси суд мјеста пребивалишта или боравишта надлежан за упућивање смјештаја таквог лица, преко министарства правде ентитета или Правосудне комисије Брчко Дистрикта БиХ, које мора претходно дати писану сагласност за смјештај малољетника у завод или посебно одјељење другог ентитета.
- (3) На основу одлуке министра правде Босне и Херцеговине, суд мјеста пребивалишта, односно боравишта, упућује лице према којем је изречена казна малољетничког затвора у одговарајући завод или у посебно одјељење за малољетнике у заводу другог ентитета, по претходној сагласности министарства правде тог ентитета.
- (4) Трошкове смјештаја сноси министарство правде ентитета или Правосудна комисија Брчко Дистрикта БиХ која је дала писану сагласност за смјештај таквог малољетника у одговарајуће посебно одјељење, односно завод за малољетнике другог ентитета.

Члан 215.

(Школовање у заводу)

- (1) У посебном одјељењу или заводу из члана 213. овог закона постоји основна и средња школа, у складу са прописима о основној и средњој школи, или се у сарадњи с одговарајућом основном, односно средњом школом у посебном одјељењу или заводу оснивају одјељења основне, односно средње школе за образовање и васпитање тих лица.
- (2) Лице које издржава казну малољетничког затвора може изузетно, под надзором васпитача, ради завршетка започетог школовања, похађати школу изван завода, ако то дозвољавају безбједносна ситуација и програм третмана.

Члан 216.

(Спорт)

- (1) Лицима која издржавају казну малољетничког затвора обезбјеђује се могућност бављења спортом.
- (2) Министар правде доноси правилник о физичкој култури малољетника.

Члан 217.

(Дописивање)

- (1) Лицима која издржавају казну малољетничког затвора не може се ограничити дописивање са родитељима и другим блиским сродницима.

- (2) Под блиским сродником у смислу овог члана сматрају се, осим родитеља, браћа и сестре, полубраћа и полусестре, дјед и бака, односно дедо и нана малољетника, ако су с њима били посебно блиски, и о тој околности прибавиће се мишљење установа за социјални рад општине пребивалишта малољетника, и сл.

Члан 218.

(Допуст)

- (1) Лицу које издржава казну малољетничког затвора које се добро понаша и залаже у учењу и раду управник Завода може одобрити допуст ради посјеђивања родитеља и других блиских сродника.
- (2) Допуст се може одобрити два пута у току године и ниједном не може трајати дуже од 20 дана.
- (3) Погодности из ст. (1) и (2) овог члана могу се одобравати лицима која нису навршила 23 године живота.

Члан 219.

(Упућивање у самицу)

- (1) Лицу које издржава казну малољетничког затвора, а није навршило 23 године живота, може се изузетно изрећи дисциплинска мјера упућивања у самицу највише до пет дана.
- (2) Лицу које издржава казну малољетничког затвора и које похађа наставу омогућиће се да за вријеме издржавања казне самице редовно похађа наставу, чита стручну литературу и ради школску задаћу.

Члан 220.

(Административна мјера - усамљење)

Према лицу које издржава казну малољетничког затвора, а није навршило 23 године живота, не може се примјенити мјера усамљења.

VII - ИЗВРШЕЊЕ НОВЧАНЕ КАЗНЕ ИЗРЕЧЕНЕ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Члан 221.

(Одредбе Кривичног закона)

Новчана казна спроводи се у складу с релевантним одредбама Кривичног закона.

VIII - ИЗВРШЕЊЕ МЈЕРА ЗАШТИТНОГ НАДЗОРА ИЗРЕЧЕНИХ УЗ УСЛОВНУ ОСУДУ

Члан 222.

(Циљ мјера заштитног надзора)

Циљ извршења мјера заштитног надзора из члана 66. Кривичног закона јесте да се пружањем помоћи, бриге, надзора и заштите за вријеме условног отпуста помогне друштвено прилагођавање починиоца кривичног дјела.

Члан 223.

(Заштитни надзор у мјесту пребивалишта/боравишта)

Послове извршења мјере заштитног надзора врши орган социјалне заштите према пребивалишту, односно боравишту починиоца кривичног дјела.

Члан 224.

(Трошкови)

- (1) Трошкове извршења мјера заштитног надзора, ако законом није другачије одређено, сноси општина на чијем је подручју починилац кривичног дјела имао пребивалиште, односно боравиште у вријеме одређивања ових мјера.
- (2) Општини ће се за извршење мјера из става (1) овог члана обезбиједити адекватна финансијска и друга средства.

Члан 225.

(Пресуда и подаци који се достављају органу социјалне заштите)

Кривично одјељење Суда је уз извршну пресуду надлежном општинском органу социјалне заштите дужно доставити и све важније податке о личности починиоца кривичног дјела које је прибавило у току поступка, а нарочито медицинску документацију и налазе и мишљења судских вјештака.

Члан 226.

(Радње које предузима орган социјалне заштите)

- (1) Након пријема извршне пресуде, података и документације из члана 225. овог закона, надлежни општински орган социјалне заштите ће, зависно од врсте мјере заштитног надзора, предузети потребне радње ради остваривања сарадње с одговарајућом здравственом установом, психолошким савјетовалиштем, односно заводом за запошљавање, а по потреби и с другим установама и организацијама.
- (2) Општински орган социјалне заштите дужан је у року од 15 дана од дана пријема извршне пресуде, података и документације из става (1) овог члана, починиоца кривичног дјела, коме је одређена мјера заштитног надзора, упознати с радњама које је предузео, те га поучити о његовим обавезама у току трајања мјере заштитног надзора.

Члан 227.

(Упућивање починиоца у одговарајућу установу)

Надлежни општински орган социјалне заштите ће, зависно од врсте мјере заштитног надзора, упутити починиоца кривичног дјела у одговарајућу здравствену установу, психолошко савјетовалиште, другу установу или организацију и упознати га да је дужан да поступа у складу с добијеним савјетима и упутствима, као и да посјеђује општински орган социјалне заштите према његовим упутствима.

Члан 228.

(Сарадња с породицом починиоца)

За вријеме извршења мјера заштитног надзора општински орган социјалне заштите ће остваривати потребну сарадњу и с породицом починиоца кривичног дјела с циљем сређивања његових породичних прилика.

Члан 229.

(Информације о резултатима)

- (1) Надлежни општински орган социјалне заштите дужан је најмање једном у шест мјесеци, односно кад то Кривично одјељење Суда затражи, дати информацију о резултату извршења мјере заштитног надзора.
- (2) Ако починилац кривичног дјела не прихвати или одбије извршење мјере заштитног надзора, општински орган социјалне заштите дужан је о томе обавијестити Кривично одјељење Суда.
- (3) Кад општински орган социјалне заштите током извршења мјере заштитног надзора оцијени да је испуњен његов циљ, дужан је о томе обавијестити Кривично одјељење Суда.

IX - ИЗВРШАВАЊЕ РАДА ЗА ОПШТЕ ДОБРО НА СЛОБОДИ**Члан 230.**

(Опште одредбе о извршавању рада за опште добро на слободи)

- (1) Државни органи, организације, установе и друга правна лица, као и физичка лица, дужна су сарађивати с

Министарством правде у извршавању рада за опште добро на слободи на захтјев Министарства.

- (2) Министарство правде склапа уговоре за извршавање рада за опште добро с лицима из става (1) овог члана. Уговорима се утврђују међусобна права и обавезе.
- (3) На радноправна питања као што су радно вријеме, дневни и седмични одмори, те употребу средстава заштите на раду примјењују се општи прописи.
- (4) Рад за опште добро на слободи је бесплатан и не служи постизању добити. Осуђено лице не сноси трошкове извршавања рада за опште добро.
- (5) Рад за опште добро на слободи извршава се, у правилу, у мјесту пребивалишта, односно боравишта осуђеног лица.

Члан 231.

(Распоред на рад за опште добро)

- (1) Министарство правде донијеће рјешење о мјесту рада осуђеног лица у року од осам дана од пријема правоснажне и извршне пресуде.
- (2) Осуђено лице ће се, зависно од расположивих могућности, распоредити на рад у складу с његовим здравственим способностима, стручној оспособљености и стеченим знањима.
- (3) Осуђено лице распоређује се на рад на расположиво мјесто у складу с Правилником о врсти и условима рада за опште добро, који доноси министар правде.
- (4) Почетак и распоред извршавања рада за опште добро утврђује посебним рјешењем Министарство правде.

X - ИЗВРШЕЊЕ МЈЕРА БЕЗБЈЕДНОСТИ**1. Обавезно психијатријско лијечење****Члан 232.**

(Мјесто извршења мјере обавезног психијатријског лијечења)

- (1) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења која се изриче уз казну затвора извршава се у Заводу у складу с Правилником који доноси Министарство правде.
- (2) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења која се изриче уз рад за опште добро на слободи извршава се у психијатријском одјељењу опште здравствене установе у складу са Законом о извршењу кривичних санкција ентитета на чијој територији се налази здравствена установа.
- (3) Трошкове извршења мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења сноси Министарство правде.

2. Обавезно лијечење од зависности**Члан 233.**

(Мјесто извршења мјере обавезног лијечења од зависности)

- (1) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности, изречена уз безусловну казну затвора, извршава се у заводу у складу с Правилником који доноси министар правде.
- (2) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности, изречена уз условну осуду или уз рад за опште добро на слободи, извршава се у складу са законом о извршењу кривичних санкција ентитета на чијој територији се налази здравствена установа.
- (3) У случају опозивања условне осуде, извршење мјере безбједности обавезног лијечења од зависности биће спроведено у складу с одредбама става (1) овог члана.

Члан 234.

(Начин и вријеме извршења мјера безбједности)

- (1) Извршење мјера безбједности из чл. 232. и 233. овог закона претходи издржавању казне затвора, односно прво се извршава мјера безбједности.
- (2) Мјера из става (1) овог члана извршава се у Заводу за форензичку психијатрију, а изузетно у другој здравственој установи и само у случају немогућности таквог упућивања, лице се може привремено упутити у посебно форензичко одјељење завода у којем се издржава казна затвора.
- (3) Вријеме проведено у установама за лијечење у вези са извршењем мјера безбједности урачунава се у изречену казну затвора.
- (4) Лица са изреченом мјером безбједности имају право на једнаке услове лијечења као и лица смјештена у друге здравствене установе.

Члан 235.

(Обавјештење завода о потреби пружања помоћи након извршења мјера безбједности)

- (1) Након отпуштања из медицинске установе лица којем је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења или обавезног лијечења од зависности, која је трајала најдуже до истека издржавања казне затвора или којем је суд одобрио условни отпуст, Завод за форензичку психијатрију или друга специјализована установа дужна је одмах, а најкасније у року од 24 сата по отпуштању, обавијестити надлежни орган социјалне заштите према мјесту пребивалишта или боравишта отпуштеног лица о потреби и врсти социјалне помоћи и бриге из дјелокруга наведеног органа.
- (2) Завод за форензичку психијатрију или друга специјализована установа доставиће обавјештење из става (1) овог члана органу социјалне заштите прије отпуштања лица из става (1) овог члана, када утврди да оно, због услова у којима живи изван установе, односно због материјалних, стамбених, породичних, радноправних или других стања или прилика, није способно да се брине о себи и свом психофизичком стању, а све с циљем пружања адекватне социјалне помоћи и бриге таквом лицу као и могућности његовог смјештаја у социјалну установу по поступку предвиђеном позитивним законским прописима из области здравља и социјалне заштите или другом посебном пропису.

Члан 236.

(Психијатријски третман у заводу)

- (1) За лица која имају мање психичке поремећаје и који не потпадају под одредбе члана 234, ст. (1) и (2). овог закона, здравствена служба у заводу у којем се извршава казна затвора обезбиједиће психијатријски третман свим затвореницима којима је такав третман потребан и посебну пажњу ће посвећивати спречавању извршења или покушаја самоповређивања или суицида.
- (2) За лица из става (1) овог члана биће на располагању здравствена амбуланта или стационар у заводу или здравствена установа ван завода или посебна одјељења под медицинским надзором као и други одговарајући облици здравствене заштите у складу са Законом.

Члан 237.

(Примјена модерне терапије у лијечењу лица којима је изречена мјера безбједности)

- (1) За вријеме издржавања мјере безбједности у специјалној установи за форензичку психијатрију или

на одјељењу судске психијатрије при заводу биће примјењивана одговарајућа психотерапија, фармакотерапија, социотерапија и по могућности радна терапија, у складу са медицинским налазом надлежног љекара специјалисте неуропсихијатра, односно љекара специјалисте из других области психијатрије или стручног психијатријског тима љекара, зависно од душевног и физичког стања здравља лица са изреченом мјером безбједности.

- (2) Поступање са лицима са изреченом мјером безбједности мора бити хумано и са поштовањем њиховог људског достојанства као и у складу са принципима медицинске етике из области менталног здравља, менталног поремећаја и других патолошких облика из области психијатрије.

Члан 238.

(Савремене методе лијечења од зависности од алкохола, дрога или других облика токсикоманије)

У лијечењу од алкохола, дрога или других облика зависности - токсикоманије, примјењују се савремене методе лијечења које обухватају биолошку, психолошку и социјалну димензију личности, као лијечења заснованог на знањима и истраживањима из других научних и медицинских дисциплина и развоја саме психијатрије и њене терапије засноване на мултидимензионалном принципу, односно више терапијских поступака и интегралном принципу, односно лијечење не само основног психичког обољења него и односа болесника и његове околине.

Члан 239.

(Заштита и унапређивање здравља лица са изреченом мјером безбједности)

Заштита и унапређивање здравља лица са изреченом мјером безбједности остварује се:

- а) омогућавањем одговарајуће дијагностичке обраде и психијатријског лијечења и лијечења од зависности,
- б) научним истраживањима у области заштите и унапређивања здравља лица са изреченом мјером безбједности и њиховом заштитом од медицинских и научних истраживања без њиховог пристанка или пристанка њихових заступника или ако је то супротно закону или другом пропису или међународним споразумима из области медицине, биомедицине, психијатрије или других сродних медицинских области,
- ц) укључивањем лица са изреченом мјером безбједности у просвјетне програме,
- д) опоравком лица са изреченом мјером безбједности, њиховим укључивањем у породицу и радну и друштвену средину,
- е) адекватно оспособљеним кадром који се бави здравственом заштитом лица са изреченом мјером безбједности и унапређењем њиховог здравља,
- ф) подстицањем удруживања лица са изреченом мјером безбједности с циљем остваривања њихових права, самопомоћи и помоћи,
- г) као и другим облицима заштите и унапређења здравља у складу са посебним законом или другим одговарајућим прописима.

Члан 240.

(Поштовање и заштита људског достојанства лица којима је изречена мјера безбједности)

- (1) Достојанство лица са изреченом мјером безбједности мора се штитити и поштовати у свим околностима.

- (2) Лица са изреченом мјером безбједности имају право на заштиту од било каквог облика злостављања те понижавајућег поступања.
- (3) Лица са изреченом мјером безбједности не смију бити доведена у неравноправан положај због своје душевне сметње. Посебне мјере које се предузимају да би се заштитила права или обезбиједило унапређивање здравља лица са душевним сметњама не сматрају се обликом неједнаког поступања.
- (4) Слободе и права лица са изреченом мјером безбједности могу се ограничити само законом или другим посебним прописом, ако је то нужно ради заштите здравља или безбједности тог лица или других лица, односно околине.

Члан 241.

(Право комуникације, слања и примања писама и поднесака лица са изреченом мјером безбједности)

- (1) Лица са изреченом мјером безбједности имају неограничено право да шаљу и примају писма и писмене поднеске од чланова своје породице, лица која могу помоћи у њиховом третману, законског заступника или пуномоћника који га заступа, органа, организације или одговарајућег тијела с циљем заштите својих законских права.
- (2) Лица са изреченом мјером безбједности имају право да подносе притужбе због повреде њихових права или других неправилности и оне се морају рјешавати без одгађања.
- (3) Лица из ст. (1) и (2) овог члана могу упућивати своје молбе и притужбе државном омбудсмену, инспектору за надзор над радом завода, Независној комисији из члана 52. овог закона, Комисији за мониторинг казнено-поправних завода, полицијских станица и психијатријских установа Савјета министара, Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине – Одјељењу за заштиту људских права, као и представницима других институција, организација или тијела надлежним за праћење и остваривање људских права или заштиту лица са душевним сметњама, као и тијелу националног превентивног механизма за спречавање мучења или других окрутних, нељудских или понижавајућих поступака или кажњавања у Босни и Херцеговини.

3. Забрана вршења позива, дјелатности или дужности

Члан 242.

(Извршење забране)

- (1) Мјеру безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности извршава надлежни орган унутрашњих послова за подручје општине, односно орган управе надлежан за издавање дозволе, односно одобрења за вршење одређеног позива, дјелатности или дужности.
- (2) Кривично одјељење Суда обавјештава о изрицању мјере надлежни орган унутрашњих послова за подручје општине на чијем подручју лице према којем је мјера безбједности изречена има пребивалиште, односно боравиште.
- (3) Одлука о изреченој мјери из става (1) овог члана уноси се у казнену евиденцију.

- (4) Ако се лице према којем је изречена мјера из става (1) овог члана пресели на подручје друге општине, о томе ће се обавијестити надлежни општински орган за унутрашње послове те општине, ради уношења одлуке у казнену евиденцију.
- (5) Ако је вршење неког позива, дјелатности или дужности везано за дозволу надлежног органа, Суд ће доставити одлуку о изреченој мјери и том органу.
- (6) Ако се мјера односи на вршење одређеног позива, дјелатности или дужности које осуђено лице обавља у предузећу, установи или државном органу, Суд ће одлуку о изреченој мјери доставити предузећу, установи или државном органу у којем је то лице запослено.

Члан 243.

(Начин извршења)

- (1) Ако вршење неког позива, дјелатности или дужности није везано за посебну дозволу, односно одобрење надлежног органа, мјеру забране вршења позива, дјелатности или дужности извршава надлежни општински орган за унутрашње послове предузимањем потребних радњи којим се лицу према којем је та мјера изречена онемогућава да се бави забрањеним позивом, дјелатношћу или другим занимањем.
- (2) Ако је вршење неког позива, дјелатности или дужности на које се забрана односи везано за дозволу, односно одобрење надлежног органа, ова мјера безбједности извршава се одузимањем дозволе, односно одобрења, и забраном њеног издавања све док је та мјера безбједности на снази, уз истовремено уношење те мјере у евиденцију тог органа.

4. Одузимање предмета

Члан 244.

(Извршење мјере одузимања)

- (1) Мјеру безбједности одузимања предмета извршава Кривично одјељење Суда, односно орган који је донио одлуку о примјени ове мјере.
- (2) Према природи одузетих предмета одредиће се да ли ће се одузети предмети продати по прописима извршног поступка или ће се уништити или уступити одређеном државном органу или организацији.

Члан 245.

(Приходи)

Средства добијена продајом одузетих предмета приходи су буџета Босне и Херцеговине.

XI - ИЗВРШЕЊЕ МЈЕРЕ ОДУЗИМАЊА ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ СТЕЧЕНЕ КРИВИЧНИМ ДЈЕЛОМ

Члан 246.

(Поступак)

- (1) У погледу надлежности и поступка за одузимање имовинске користи важе одредбе Закона о извршном поступку Босне и Херцеговине, осим ако овим законом није другачије одређено.
- (2) Кривично одјељење Суда по службеној дужности покреће поступак за извршење одлуке о одузимању имовинске користи.

Члан 247.

(Одузимање имовинске користи од правних лица)

Мјера одузимања имовинске користи од предузећа или других правних лица, која је изречена у кривичном поступку, врши се по прописима о извршењу заштитне мјере одузимања имовинске користи.

Члан 248.

(Преузимање контроле над имовином од стране другог правног лица)

Ако по правоснажности одлуке којом се одузима имовинска корист предузећу или другом правном лицу то предузеће или правно лице престане с радом или изгуби својство правног лица, поступак одузимања имовинске користи спровешће се против правног лица које је преузело имовину до висине вриједности преузете имовине.

Члан 249.

(Унос у буџет Босне и Херцеговине)

- (1) Одузета имовинска корист изражена у новцу, хартијама од вриједности и сл. уноси се у буџет институција БиХ и користи у складу са Законом о извршењу буџета, а покретна и/или непокретна имовина ће се продати у складу с важећим прописима, а остварена средства унијети у буџет или ће се та имовина дати на коришћење организацијама из области социјалне политике, образовања, државним органима и сл. Суд ће ако је то могуће и прије изрицања одлуке о одузимању имовинске користи стечене кривичним дјелом, када је ријеч о покретној или непокретној имовини, извршити потребне консултације и у диспозитиву одлуке навести којој се установи та имовина даје на коришћење.
- (2) Ако оштећеном буде накнадно признат захтјев за намирење из одузете вриједности, Министарство за трезор и финансије исплатиће оштећеном утврђени износ.

XII - ИЗВРШЕЊЕ ВАСПИТНИХ МЈЕРА

Члан 250.

(Циљ извршења васпитних мјера)

Циљ извршења васпитних мјера је да се пружањем заштите, помоћи и надзора малољетним починиоцима кривичних дјела у највећој могућој мјери обезбиједи њихово васпитавање, поправљање и правилан развој, а кад је то потребно, и да их се спријечи у вршењу кривичних дјела.

Члан 251.

(Принципи извршења одгојних мјера)

- (1) У извршењу одгојних мјера с малољетницима треба поступати на начин који одговара њиховом узрасту и личним особинама, придржавајући се у раду педагошких, андрагошких и психолошких принципа.
- (2) Малољетнике треба подстицати да активно учествују у свом васпитавању, мијењању својих ставова и лоших навика и у развијању осјећаја одговорности за сопствене поступке.
- (3) Током извршења васпитних мјера малољетницима ће се, у складу с њиховим узрастом и способностима, као и склоностима према одређеним занимањима, обезбиједити основно и средње образовање, као и радно оспособљавање.

Члан 252.

(Извршење прије правоснажности)

У кривичном поступку против малољетника Кривично одјељење Суда може одредити да се са извршењем појединих одгојних мјера може почети и прије правоснажности судске одлуке, ако се сматра да је то за васпитање малољетника корисно и истовремено потребно

ради одвајања малољетника из средине у којој је живио, ради пружања помоћи, заштите или смјештаја малољетника, а кад тај смјештај није могуће обезбиједити на други начин, или кад је то потребно, да га се спријечи у вршењу кривичних дјела или асоцијалног понашања.

Члан 253.

(Надзор)

Надзор над извршењем васпитних мјера врши Министарство правде.

Члан 254.

(Примјена одредаба које се односе на малољетнике и на одрасла лица)

Одредбе овог закона које се односе на малољетнике примјењују се и на лица која су у току примјене васпитних мјера постала пунољетна, као и на млађа пунољетна лица којима је Суд изрекао васпитну мјеру.

XIII - ИЗВРШЕЊЕ КАЗНИ ЗА ПРАВНА ЛИЦА

Члан 255.

(Закон о извршном поступку)

Извршење новчане казне и казне одузимања имовине за правна лица врши се на начин прописан Законом о извршном поступку Босне и Херцеговине.

Члан 256.

(Престанак постојања правног лица)

На извршење мјере престанка постојања правног лица примјењују се правила о ликвидацији и стечају.

XIV - ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 257.

(Смјештај у ентитетске заводе)

Све док Босна и Херцеговина не буде имала заводе предвиђене овим законом, Суд појединце може притварати у притворске јединице завода било којег од ентитета, а лица која Суд осуди на затворску казну своје казне могу издржавати у ентитетским заводима.

Члан 258.

(Усклађивање закона)

Надлежни органи Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко Дистрикта БиХ ускладиће своје законе из ове области с овим законом у року од 90 дана.

XV - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 259.

(Објављивање правилника)

- (1) Правилници и други подзаконски акти предвиђени овим законом биће донесени у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) Након доношења, правилници из овог закона објављују се у "Службеном гласнику БиХ".

Члан 260.

(Објављивање закона)

Службени пречишћени текст Закона Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера обухвата: Закон Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера ("Службени гласник БиХ", број 13/05), Закон о измјенама и допунама Закона Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера ("Службени гласник БиХ", број 53/07), Закон о усвајању Закон о измјенама и допунама Закона Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера ("Службени гласник БиХ", број 97/07), Закон о измјенама и допунама Закона Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера ("Службени гласник БиХ", број 37/09), Закон о измјенама и допунама

Закон Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера ("Службени гласник БиХ", број 100/13), а у којима је назначен дан њиховог ступања на снагу.

Број 01,02-02-1-13/15
22. марта 2016. године

Сарајево
Предсједавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Мр **Огњен Тадић**, с. р.

364

Na osnovu člana 24. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 87/13), odredbi čl. 44. stav (1) tačka i) i 145. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15 i 97/15) i odredbi čl. 39. stav (1) tačka i) i 135. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15 i 96/15), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 26. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 17. marta 2016. godine, i na 16. sjednici Doma naroda, održanoj 22. marta 2016. godine, utvrdila je

ZAKON
O DRŽAVLJANSTVU BOSNE I HERCEGOVINE
(Službeni prečišćeni tekst)

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Član 1.

- (1) Ovim zakonom se uređuju uslovi za sticanje i prestanak državljanstva Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: državljanstvo BiH) u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.
- (2) Zakoni o državljanstvu koje donose entiteti moraju biti u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i ovim zakonom.

Član 2.

- (1) Svi državljani Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske (u daljem tekstu: entiteti) su samim tim i državljani Bosne i Hercegovine.
- (2) Promjena državljanstva jednog entiteta u državljanstvo drugog entiteta nema uticaja na državljanstvo BiH.

Član 3.

Svi državljani Bosne i Hercegovine uživaju ista ljudska prava i osnovne slobode kao što je to određeno Ustavom Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustav) i uživaće zaštitu ovih prava na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine, pod istim uslovima i bez obzira na njihovo entitetsko državljanstvo.

Član 4.

Državljeni Bosne i Hercegovine mogu imati državljanstvo druge države, pod uslovom da postoji bileralni sporazum između Bosne i Hercegovine i te države kojim se to pitanje uređuje, a koji je odobrila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine u skladu sa članom IV. 4. d) Ustava.

POGLAVLJE II.

Sticanje državljanstva BiH

Opći principi

Član 5.

Državljanstvo BiH u skladu sa odredbama ovog zakona
stiče se:

- a) porijeklom,

- b) rođenjem na teritoriji Bosne i Hercegovine,
- c) usvajanjem,
- d) putem naturalizacije,
- e) putem međunarodnog sporazuma.

Sticanje državljanstva BiH porijeklom

Član 6.

Dijete rođeno nakon stupanja na snagu Ustava stiče državljanstvo BiH porijeklom:

- a) čija su oba roditelja bili državljani Bosne i Hercegovine u vrijeme rođenja djeteta, bez obzira na mjesto njegovog rođenja;
- b) čiji je jedan roditelj bio državljanin Bosne i Hercegovine u vrijeme rođenja djeteta i dijete je rođeno na teritoriji Bosne i Hercegovine;
- c) čiji je jedan roditelj bio državljanin Bosne i Hercegovine u vrijeme djetetovog rođenja, a dijete je rođeno u inostranstvu, ako bi ono inače bilo bez državljanstva;
- d) ako je rođeno u inostranstvu, a čiji je jedan roditelj bio državljanin Bosne i Hercegovine u vrijeme djetetovog rođenja, pod uslovom da do vremena kada navršši 23 godine podnese prijavu za evidentiranje državljanstva BiH nadležnom organu.

Sticanje državljanstva BiH rođenjem na teritoriji Bosne i Hercegovine

Član 7.

Državljanstvo BiH biće dodijeljeno djetetu koje je rođeno ili nađeno na teritoriji Bosne i Hercegovine nakon stupanja na snagu Ustava i čija su oba roditelja nepoznata ili nepoznatog državljanstva ili bez državljanstva, ili ako je dijete bez državljanstva.

Usvojena djeca

Član 8.

Dijete mlađe od 18 godina koje je u potpunosti usvojio državljanin Bosne i Hercegovine nakon stupanja na snagu Ustava stiče državljanstvo BiH.

Sticanje državljanstva BiH naturalizacijom

Član 9.

- (1) Stranac koji je podnio zahtjev za sticanje državljanstva BiH može steći državljanstvo naturalizacijom ako ispunjava sljedeće uslove:
- a) da je napunio 18 godina starosti;
 - b) da ima odobren stalni boravak na teritoriji Bosne i Hercegovine najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva;
 - c) da dovoljno poznaje pismo i jezik jednog od konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine;
 - d) da mu nije izrečena mjera sigurnosti protjerivanja stranaca iz zemlje ili zaštitna mjera udaljivanja stranaca sa teritorije Bosne i Hercegovine od strane organa čiji je legalitet uspostavljen Ustavom i da je ova odluka još uvijek na snazi;
 - e) da nije osuđivan na izdržavanje kazne za krivična djela sa predumišljajem na duže od tri godine u periodu od 8 godina od podnošenja zahtjeva;
 - f) da se odreknu ili na neki drugi način izgube svoje ranije državljanstvo prije sticanja državljanstva BiH, osim ako bilateralni sporazum iz člana 14. ne predviđa drugačije. Odricanje ili gubitak ranijeg državljanstva se neće zahtijevati ako ovo nije dozvoljeno ili se ne može razumno zahtijevati;
 - g) da se protiv njega ne vodi krivični postupak, osim ako se dokaz o ispunjavanju ovog uslova ne može razumno zahtijevati;

- h) da ne predstavlja prijetnju po sigurnost Bosne i Hercegovine;
 - i) da ima osiguran stalni izvor prihoda u iznosu koji omogućava egzistenciju ili da je u stanju da osigura pouzdan dokaz o finansijskim izvorima za sopstveno izdržavanje;
 - j) da je izmirio sve poreske ili druge finansijske obaveze;
 - k) da potpiše izjavu da prihvata pravni sistem i ustavni poredak Bosne i Hercegovine i
 - l) da ima važeću garanciju o sticanju državljanstva BiH.
- (2) Naturalizacija neće biti odobrena, čak ako podnosilac zahtjeva ispunjava opće uslove za naturalizaciju, ako postoje osnovani razlozi za sumnju da bi se odobravanjem naturalizacije tom licu bila ugrožena sigurnost Bosne i Hercegovine i javni red i mir, ili ako naturalizacija nije u skladu sa interesima Bosne i Hercegovine iz nekog drugog razloga utvrđenog na osnovu cjelokupne procjene stanja podnosioca zahtjeva.

Sticanje državljanstva BiH olakšanom naturalizacijom

Član 10.

Bračni drug državljanina Bosne i Hercegovine - stranac, može steći državljanstvo BiH pod slijedećim uslovima:

- a) da je brak trajao najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva i da još uvijek traje u momentu podnošenja zahtjeva;
- b) da se odrekne ili na neki drugi način izgubi svoje ranije državljanstvo prije sticanja državljanstva BiH, osim ako to nije drugačije riješeno bilateralnim sporazumom iz člana 14. Odustajanje ili prestanak ranijeg državljanstva se ne zahtijeva ako to nije dopušteno ili se ne može razumno zahtijevati;
- c) da ima odobren stalni boravak na teritoriji Bosne i Hercegovine;
- d) da ne predstavlja prijetnju po sigurnost Bosne i Hercegovine.

Član 11.

- (1) Dijete mlađe od 18 godina čiji je jedan roditelj stekao državljanstvo BiH ima pravo da dobije državljanstvo BiH naturalizacijom ako ono ima odobren privremeni ili stalni boravak na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (2) Roditelj koji ima državljanstvo BiH može tražiti sticanje državljanstva BiH u ime maloljetnog djeteta u skladu sa stavom (1) ovog člana. Ako je dijete starije od 14 godina, zahtijeva se njegov pristanak.

Član 12.

- (1) Lice bez državljanstva i lice koje ima status izbjeglice može steći državljanstvo BiH, bez ispunjavanja uslova iz člana 9. stav (1) tač. b), c), f), i) i j), samo ako u statusu lica bez državljanstva ili izbjeglice ima neprekidan boravak na teritoriji Bosne i Hercegovine u trajanju od pet godina prije podnošenja zahtjeva.
- (2) Maloljetno dijete lica koje je steklo državljanstvo BiH na osnovu stava (1) ovog člana, ima pravo da dobije državljanstvo BiH, bez ispunjavanja uslova iz člana 9. stav (1) tač. a), b) c), f), i) i j), ako ima status izbjeglice ili odobren privremeni boravak na teritoriji Bosne i Hercegovine, bez obzira na dužinu boravka.
- (3) Ako je dijete starije od 14 godina, zahtijeva se njegov pristanak.

Član 13.

- (1) Slijedeća lica imaju pravo da dobiju državljanstvo BiH na osnovu zahtjeva bez ispunjavanja uslova iz člana 9. stav (1), tač. b) i f).
- a) emigranti koji su se vratili u Bosnu i Hercegovinu,

- b) prva i druga generacija potomaka lica navedenih u stavu (1) koje su se vratile u Bosnu i Hercegovinu.
- (2) Bračni drug lica navedenog u stavu (1) ovog člana, ima pravo na sticanje državljanstva BiH na osnovu molbe bez ispunjavanja uslova iz člana 9. stav (1) tačka b) ukoliko ispuni uslove člana 10. tač. a) i b).

Član 14.

Lice kojem je državljanstvo BiH, radi sticanja ili zadržavanja državljanstva druge države, prestalo odricanjem ili otpustom, može podnijeti zahtjev za ponovno sticanje državljanstva BiH, ako ispunjava uslove iz člana 9., osim uslova iz stava (1) tač. a) i b), samo ako ima odobren privremeni boravak na teritoriji Bosne i Hercegovine najmanje jednu godinu neposredno prije podnošenja zahtjeva ili odobren stalni boravak.

Član 15.

Ako se u pojedinačnim slučajevima naturalizacija lica smatra od naročite koristi za Bosnu i Hercegovinu, lice može steći državljanstvo BiH bez ispunjavanja uslova iz člana 9. stav (1) tač. a), b) i f).

Član 16.

U svim slučajevima gdje ovaj zakon propisuje gubitak ranijeg državljanstva osobama koje stiču državljanstvo BiH, takvim osobama će biti dozvoljeno da i dalje zadrže državljanstvo ranije države gdje god je to omogućeno bilateralnim sporazumom između Bosne i Hercegovine i te države koji je odobrila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine u skladu sa članom IV. 4. d) Ustava.

POGLAVLJE III.

Prestanak državljanstva BiH

Član 17.

Državljanstvo BiH se ne može izgubiti ako bi lice koje je u pitanju time ostalo bez državljanstva (apatrid), osim u slučaju utvrđenim članom 23. tačka a).

Član 18.

Državljanstvo BiH prestaje:

- a) odricanjem,
- b) otpustom,
- c) oduzimanjem,
- d) međunarodnim sporazumom.

Odricanje

Član 19.

- (1) Građanin koji je napunio 18 godina, koji živi u inostranstvu i ima državljanstvo druge države, ili mu je zagarantirano sticanje državljanstva druge države, ima pravo da se odrekne državljanstva BiH.
- (2) Djetetu koje živi u inostranstvu i ima državljanstvo druge države ili mu je isto zagarantirano prestaje državljanstvo BiH odricanjem na zahtjev oba roditelja kojima je državljanstvo BiH prestalo odricanjem, ili na zahtjev jednog roditelja kojem je državljanstvo BiH prestalo odricanjem uz saglasnost drugog roditelja koji je državljanin Bosne i Hercegovine, ili na zahtjev jednog roditelja kojem je državljanstvo BiH prestalo odricanjem, ako je drugi roditelj mrtav ili je izgubio roditeljsko pravo ili je stranac ili lice bez državljanstva ili na zahtjev usvojitelja ako mu je prestalo državljanstvo BiH odricanjem i odnos između usvojitelja i usvojenog djeteta je odnos potpunog usvojenja. Ako je dijete starije od 14 godina, zahtijeva se njegov pristanak.
- (3) U slučajevima iz st. (1) i (2) ovog člana, državljanstvo BiH prestaje licu kada nadležni organ utvrdi da su ispunjeni potrebni uslovi iz st. (1) i (2) ovog člana i stranci uruči rješenje o prestanku državljanstva BiH, ili kad joj ga

nadležno diplomatsko-konzularno predstavništvo Bosne i Hercegovine u inostranstvu uputi poštom.

Član 20.

Odluka o odricanju može biti poništena na zahtjev lica koje nije steklo državljanstvo države koja mu je izdala garanciju.

Otpust

Član 21.

Otpust iz državljanstva BiH može biti odobren na osnovu zahtjeva lica koje živi na teritoriji Bosne i Hercegovine, koje ispunjava slijedeće uslove:

- a) da ima 18 godina;
- b) da se protiv njega ne vodi krivični postupak zbog učinjenog krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti, ili ako je osuđen na kaznu zatvora u Bosni i Hercegovini, da tu kaznu izdržava;
- c) da je izmirio sve nužne doprinose, poreze ili druge zakonske obaveze plaćanja utvrđene pravosnažnim odlukama nadležnih organa;
- d) da je stekao ili mu je garantirano državljanstvo druge države;
- e) da je ispunio svoje vojne obaveze.

Član 22.

- (1) Djetetu mlađem od 18 godina koje je steklo, ili kojem je zagarantirano sticanje državljanstva druge države, i koje još uvijek živi na teritoriji Bosne i Hercegovine, prestaje državljanstvo BiH otpustom na zahtjev:

- a) oba roditelja čije je državljanstvo BiH prestalo otpustom;
- b) jednog roditelja čije je državljanstvo BiH izgubljeno otpustom, ako drugi roditelj nije živ, ili su mu oduzeta roditeljska prava, ili je stranac ili osoba bez državljanstva;
- c) jednog roditelja, koji izvršava roditeljske dužnosti i čije državljanstvo BiH je izgubljeno otpustom a drugi roditelj, koji je državljanin Bosne i Hercegovine, se slaže;
- d) usvojitelja ako mu je državljanstvo BiH prestalo otpustom, a odnos između usvojitelja i usvojenog djeteta predstavlja odnos potpunog usvojenja.

- (2) Ako je dijete starije od 14 godina, u slučajevima iz tač. a), b) i c) ovog člana, zahtijeva se njegov pristanak.

Oduzimanje

Član 23.

Državljanstvo BiH može biti oduzeto u slijedećim slučajevima:

- a) ako je državljanstvo BiH stečeno pomoću prevare, lažnih informacija ili skrivanjem bilo koje relevantne činjenice koja se može odnositi na podnosioca zahtjeva,
- b) kada državljanin Bosne i Hercegovine vrši dobrovoljnu službu u stranim vojnim snagama uprkos pravne zabrane takve službe,
- c) kada je državljanstvo BiH stečeno nakon stupanja na snagu ovog zakona, bez ispunjenja uslova iz čl. 9. i 10.
- d) kada je državljanin osuđen u ili van područja Bosne i Hercegovine pravosnažnom presudom, radi preduzimanja radnji kojima se narušavaju ustavni poredak i sigurnost Bosne i Hercegovine, ili kada je osuđen radi članstva u organizaciji koja preduzima takve radnje, pod uslovom da takve radnje ozbiljno štete vitalnim interesima Bosne i Hercegovine.
- e) kada je državljanin osuđen u ili van područja Bosne i Hercegovine pravosnažnom presudom za krivično djelo koje uključuje krijumčarenje vatrenog oružja,

eksploziva, radioaktivnog materijala ili narkotičkih sredstava i psihogenih supstanci; ili ilegalni prijevoz i trgovinu materijalima i opremom za proizvodnju oružja ili drugih sredstava masovnog uništenja; ili ilegalni ulazak u Bosnu i Hercegovinu, ostanak ili izlazak iz Bosne i Hercegovine pojedinaca ili grupa; ili organizira ili učestvuje u trgovini ljudima i krijumčarenjem ljudima, pod uslovom da takve radnje ozbiljno štete vitalnim interesima Bosne i Hercegovine.

- f) kada je državljanin osuđen u ili van područja Bosne i Hercegovine pravosnažnom presudom za krivično djelo koje proizilazi iz aktivnosti koje se razlikuju od onih iz tač. d) i e) ovog člana, a koje ozbiljno štete vitalnim interesima Bosne i Hercegovine.

Datum prestanka

Član 24.

- (1) Državljanstvo BiH prestaje otpustom, odricanjem ili oduzimanjem, danom dostavljanja rješenja o prestanku državljanstva BiH licu na koje se ono odnosi.
- (2) Ako mjesto prebivanja tog lica nije poznato, ili ne može biti potvrđeno, državljanstvo BiH prestaje danom objavljivanja rješenja u "Službenom glasniku BiH".

POGLAVLJE IV.

Odnosi između državljanstva BiH i državljanstva entiteta

Član 25.

Za lica koja imaju državljanstvo BiH u skladu sa čl. 6., 7. i 8. smatra se da već imaju državljanstvo jednog od entiteta.

Član 26.

Sve odluke o sticanju i prestanku državljanstva BiH koje donose entiteti ili Bosna i Hercegovina se moraju donijeti u skladu sa čl. 31. i 32. ili sa prelaznim odredbama poglavlja VII. ovog zakona.

Član 27.

Lice koje izgubi državljanstvo jednog entiteta, a ne stekne državljanstvo drugog entiteta gubi državljanstvo BiH. Lice koje izgubi državljanstvo BiH istovremeno gubi i državljanstvo entiteta.

Član 28.

- (1) Dijete koje državljanstvo BiH stiče porijeklom ili potpunim usvojenjem, u skladu sa članom 8., stiče državljanstvo entiteta roditelja ili usvojitelja koji posjeduje državljanstvo BiH.
- (2) Ako roditelj ili usvojitelji imaju državljanstva različitih entiteta, dijete će:
 - a) steći državljanstvo entiteta u kojem je rođeno, i
 - b) ako je rođeno u inostranstvu, dijete će:
 - 1) steći državljanstvo entiteta kako je to dogovoreno među roditeljima, ili
 - 2) ako dogovor nije postignut, dijete će steći:
 - u slučaju sticanja porijeklom, državljanstvo entiteta roditelja koji je u diplomatsko-konzularnom predstavništvu Bosne i Hercegovine upisao dijete u matičnu knjigu rođenih, ili
 - u slučaju sticanja potpunim usvajanjem, državljanstvo entiteta u kojem ima prebivalište u Bosni i Hercegovini, ili ako mjesto prebivališta ne postoji, državljanstvo entiteta roditelja koji je podnio molbu za upisivanje djeteta.
- (3) Dijete koje stiče državljanstvo BiH prema članu 7. stiče državljanstvo entiteta u kojem je rođeno ili nađeno.

Član 29.

Nakon promjene mjesta prebivališta sa teritorije jednog entiteta na teritoriju drugog entiteta, državljanstvo entiteta se također mijenja ako to lice želi.

Član 30.

- (1) Državljanin Bosne i Hercegovine koji ima prijavljeno prebivalište u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, a koji ima državljanstvo jednog od entiteta, ostaje državljanin tog entiteta, osim ako na svoj zahtjev ne promijeni svoje entitetsko državljanstvo.
- (2) Državljanin Bosne i Hercegovine koji ima prijavljeno prebivalište u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, a koji nema izjavljeno entitetsko državljanstvo, ima pravo da izabere svoje entitetsko državljanstvo.
- (3) Lica sa prebivalištem u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine koja stižu državljanstvo BiH naturalizacijom, biraju svoje entitetsko državljanstvo.

POGLAVLJE V.

Procedura

Član 31.

- (1) Odluke o sticanju ili prestanku državljanstva BiH donosi Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo), osim odluka iz čl. 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 21., 22. i 42.
- (2) Odluke prema čl. 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 21., 22. i 42. donose kompetentne vlasti entiteta.
- (3) Odluke prema članu 15. donosi konsenzusom Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Član 32.

- (1) Odluke iz člana 31., stav (2), izuzev odluka donesenih u skladu sa čl. 6., 7., 8. i 42., moraju se poslati Ministarstvu u roku od tri sedmice od datuma donošenja odluke.
- (2) Odluka kompetentne vlasti entiteta stupa na snagu dva mjeseca nakon slanja Ministarstvu, ukoliko Ministarstvo ne odredi da nisu ispunjeni uslovi iz čl. 9., 10., 11., 12., 13., 14., 21. i 22. U tom slučaju nadležni moraju uputiti slučaj kompetentnoj vlasti entiteta radi ponovnog razmatranja. Odluke donesene prema čl. 6., 7. i 8. stupaju na snagu nakon registracije od strane nadležnog organa.
- (3) Ako nakon ponovnog razmatranja, ostane spor između kompetentnih vlasti entiteta i Bosne i Hercegovine, onda se slučaj mora uputiti Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine u skladu sa članom VI. 3. Ustava na konačnu odluku.

Član 33.

Molba za sticanje, odricanje ili otpust iz državljanstva BiH mora se neposredno podnijeti vlastima navedenim u članu 31., ili ako podnosilac živi u inostranstvu, putem diplomatsko-konzularnog predstavništva Bosne i Hercegovine.

Član 34.

- (1) Nadležni organi iz člana 31. st. (1) i (2) moraju riješiti molbu u periodu od 60 dana od primanja uredne prijave. Odluke o odbijanju prijave za sticanje ili otpust ili odluke da se oduzme državljanstvo BiH, moraju sadržavati razloge u pisanoj formi.
- (2) Zainteresovana lica mogu pokrenuti upravni spor protiv odluke iz prethodnog stava.

Član 35.

- (1) Ministarstvo vodi slijedeće evidencije o državljanstvu BiH:
 - a) Evidenciju o sticanju državljanstva BiH:
 - 1) na osnovu međunarodnog sporazuma;
 - 2) lica od naročite koristi za Bosnu i Hercegovinu iz člana 15. ovog zakona;
 - 3) lica naturaliziranih između 6. aprila 1992. i 1. januara 2006. godine.

- b) Evidenciju o prestanku državljanstva BiH:
 - 1) odricanjem i
 - 2) oduzimanjem

- (2) Nadležni organi entiteta i organi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine vode evidencije o naturalizaciji i državljanstvu iz svoje nadležnosti.
- (3) Evidencije iz ovog člana i evidencije iz člana 36. sadrže jedinstveni matični broj, ako je određen.

Član 36.

Ministarstvo vodi evidencije o predmetima davanja svoje saglasnosti na rješenja nadležnih entitetskih organa o naturalizaciji stranih državljana i o predmetima naknadnog upisa u matične knjige rođenih lica koja su stekla državljanstvo Republike Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o državljanstvu Republike Bosne i Hercegovine.

Član 37.

Ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine propisuje sadržaj i način vođenja evidencija iz čl. 35. i 36.

POGLAVLJE VI.

Dokazivanje državljanstva BiH

Član 38.

Državljanstvo BiH i državljanstvo entiteta se dokazuje uvjerenjem o državljanstvu BiH i uvjerenjem o državljanstvu entiteta ili pasošem Bosne i Hercegovine.

Član 39.

- (1) Uvjerenje o državljanstvu BiH i državljanstvu entiteta izdaje organ koji vodi matičnu knjigu rođenih, odnosno knjigu državljana.
- (2) Državljanstvo se upisuje u matičnu knjigu rođenih bez posebne odluke kada se utvrdi da to lice ispunjava uslove sticanja prema čl. 6., 7. i 8.
- (3) U slučaju da organi vlasti iz stava (1) ovog člana bez osnove odbiju da izdaju uvjerenje o državljanstvu BiH, resorno ministarstvo entiteta ili Ministarstvo izdaju uvjerenje o državljanstvu licu o kome je riječ na osnovu dokumentiranih podataka koje posjeduje Ministarstvo i nadležni organ entiteta ili organ u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, u okviru svojih nadležnosti. U slučaju spora između nadležnih organa entiteta i Bosne i Hercegovine, predmet se upućuje Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine u skladu sa članom VI. 3. Ustava.
- (4) Kada su dokumentovani podaci koji se odnose na državljanstvo nedostupni ili ih državljani Bosne i Hercegovine ne mogu pribaviti u razumnom vremenskom periodu, nadležni organi pomenuti u prethodnom stavu dozvolice takvim licima da pribave ove podatke na drugi način, uključujući i izjave date od strane tih lica ili za njih.
- (5) Kompetentni organi u entitetima i organ u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine će, u pojedinačnim slučajevima, dostaviti Ministarstvu tražene informacije iz evidencije pomenute u stavu (1).

Član 40.

- (1) Uvjerenje o državljanstvu BiH se izdaje na obrascu koji sadrži slijedeće elemente:
 - a) naziv "Bosna i Hercegovina" i naziv entiteta,
 - b) naziv organa vlasti iz člana 39. koji je izdao ovo uvjerenje,
 - c) "Uvjerenje o državljanstvu BiH",
 - d) naznake o pripadajućem državljanstvu entiteta,
 - e) ime i prezime lica kome je uvjerenje izdato, ime jednog roditelja i njegovo državljanstvo, datum i mjesto rođenja,
 - f) dokazi na osnovu kojih je uvjerenje izdato,

- g) datum i mjesto izdavanja, pečat nadležnog organa i potpis odgovornog lica.
- (2) Ministarstvo određuje oblik obrasca iz prethodnog stava ovog člana.

POGLAVLJE VII.

Prelazne i završne odredbe

Član 41.

Sva lica koja su bila državljani Republike Bosne i Hercegovine neposredno prije stupanja na snagu Ustava, uključujući i sva lica koja su bila državljani Republike Bosne i Hercegovine do 6. aprila 1992. godine, su državljani Bosne i Hercegovine, dok će se državljanstvo lica naturalizovanih u periodu od 6. aprila 1992. do 1. januara 2006. godine odrediti u skladu sa čl. 43. i 44.

Član 42.

- (1) Sva lica koja su državljani Bosne i Hercegovine u skladu sa ovim zakonom i koja su na dan 6. aprila 1992. godine bila nastanjena na teritoriji koja sada pripada jednom od entiteta se smatraju državljanima tog entiteta, izuzev ako nemaju stalno prebivalište u drugom entitetu, u kojem slučaju se smatraju državljanima toga entiteta.
- (2) Sva lica koja su državljani Bosne i Hercegovine u skladu s ovim zakonom i koja žive u inostranstvu na dan kad ovaj zakon stupa na snagu smatraju se državljanima entiteta u kojem su imala prebivalište ili boravište prije 6. aprila 1992. godine, ukoliko se stalno ne nastane u drugom entitetu ili izaberu državljanstvo drugog entiteta.
- (3) Sva lica koja su bila državljani bivše SFRJ i koja su se u vremenu između 6. aprila 1992. godine i stupanja na snagu ovog zakona stalno nastanila na teritoriji jednog od entiteta i koja na toj teritoriji imaju neprekidno prebivalište ili boravište u trajanju od dvije godine nakon stupanja na snagu ovog zakona, nakon podnošenja zahtjeva dobiće i državljanstvo tog entiteta i Bosne i Hercegovine.
- (4) Sva lica koja su bila državljani bivše SFRJ i koja se u vremenu između dana stupanja na snagu ovog zakona i 31. decembra 2000. godine stalno nastane na teritoriji jednog od entiteta i koja na toj teritoriji imaju neprekidno prebivalište ili boravište u trajanju od tri godine, nakon podnošenja zahtjeva dobiće državljanstvo tog entiteta i Bosne i Hercegovine.
- (5) Prebivalište djece, u smislu odredaba čl. 29. i 42. stav (1) ovog zakona, koja su bila maloljetna i nisu imala prijavljeno prebivalište, utvrđuje se na osnovu prebivališta roditelja i drugim dokazima.

Član 43.

Ministarstvo je dužno da, u skladu sa ovim zakonom, sprovede reviziju statusa lica naturaliziranih poslije 6. aprila 1992. godine, a prije 1. januara 2006. godine.

Član 44.

- (1) Ministarstvo razmatra status lica koja su stekla državljanstvo BiH naturalizacijom, a koja prethodno nisu imala dodijeljen jedinstveni matični broj, ili kojima je na teritoriji Bosne i Hercegovine dodijeljen novi jedinstveni matični broj državljana Bosne i Hercegovine, u periodu poslije 6. aprila 1992. godine, a prije 1. januara 2006. godine. S tim ciljem, Ministarstvo razmatra informacije koje pružaju lica o kojima se radi, kao i informacije prikupljene po službenoj dužnosti.
- (2) Na zahtjev Ministarstva, lica o kojima se radi i nadležni organi u Bosni i Hercegovini, moraju mu dostaviti sve potrebne informacije u roku koji Ministarstvo odredi.

- (3) Ako se lice o kome se radi ne povinuje zahtjevu za dostavom informacija iz stava (2), Ministarstvo mu može oduzeti državljanstvo BiH.

- (4) Ako lice time ne ostaje bez državljanstva, Ministarstvo može svojom odlukom oduzeti državljanstvo BiH u slijedećim slučajevima:

- a) ako propisi koji su bili na snazi na području Bosne i Hercegovine u vrijeme naturalizacije nisu bili primijenjeni, ili
- b) ako je državljanstvo BiH bilo stečeno prevarnim ponašanjem, lažnim informacijama ili prikrivanjem bilo koje relevantne činjenice ako se takvo ponašanje može pripisati licu o kojem se radi, ili
- c) u slučaju nepostojanja stvarne veze između Bosne i Hercegovine i državljanina koji uobičajeno ne boravi u Bosni i Hercegovini, ili
- d) u bilo kom slučaju iz člana 23. tač. b), c), d), e) i f) ovog zakona.

- (5) Dokaz da ne postoji stvarna veza iz stava (4) tačke c) ovog člana može biti posebno neprijavljivanje prebivališta uključujući i adresu stanovanja u Bosni i Hercegovini ili nepodnošenje zahtjeva za izdavanje lične karte državljana Bosne i Hercegovine u skladu sa propisima o prijavljivanju, prebivalištu i boravištu, te o ličnoj karti državljana Bosne i Hercegovine.

- (6) Državljanstvo BiH neće se oduzeti u skladu sa stavom (4) tačka a) ovog člana ukoliko lice o kom se radi ispuni uslove za naturalizaciju ili olakšanu naturalizaciju prema ovom zakonu do trenutka kada Ministarstvo donosi odluku i ako je jasno da lice o kom se radi nije bilo svjesno da propisi nisu bili primijenjeni, niti se upustilo u ponašanje koje bi opravdalo oduzimanje državljanstva prema ovom zakonu, i nije svjesno prikrilo kakvu relevantnu činjenicu. Relevantna činjenica je posebno ona činjenica koja je suprotna propisima o statusu lica u Bosni i Hercegovini.

- (7) Državljanstvo BiH prestaje danom dostavljanja odluke Ministarstva o njegovom oduzimanju. Ako adresa stanovanja ili mjesto prebivališta tog lica nisu poznati ili se ne mogu utvrditi, državljanstvo BiH prestaje danom objavljivanja obavještenja o odluci Ministarstva u "Službenom glasniku BiH".

- (8) U reviziju izdatih državljanstava, ne mogu biti uključeni zaposlenici Ministarstva, koji su na bilo koji način ranije bili uključeni u proces izdavanja državljanstava koja su predmet revizije.

Član 45.

Bez obzira na čl. 23. i 44. ovog zakona, u slučajevima kada je istom licu dodijeljeno državljanstvo BiH više puta po različitim osnovama, Ministarstvo će zaključkom objediniti postupak revizije te donijeti jedinstvenu odluku o statusu naturalizovanog državljanina.

Član 46.

Svi zakoni i propisi doneseni na osnovu njih, a koji regulišu pitanja državljanstva BiH prestaju važiti na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Član 47.

Ministarstvo će donijeti ili uskladiti propise za sprovođenje ovog zakona u roku od 45 dana nakon stupanja na snagu ovog zakona. Nadležni organi entiteta će najkasnije 45 dana nakon toga donijeti propise o državljanstvu koji će biti usklađeni sa ovim zakonom.

Član 48.

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, nastaviće se i okončati po odredbama onog zakona koji je povoljniji za stranku.

Član 49.

Ministarstvo će donijeti podzakonske akte utvrđene odredbama čl. 35. i 36. i podzakonske akte kojim će se precizirati izdavanje garancije za sticanje državljanstva BiH i dokazi o ispunjavanju uslova za naturalizaciju iz čl. 9., 10., 12. i 14. ovog zakona, u roku od 60 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 50.

Službeni prečišćeni tekst Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine obuhvata: Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/97), Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 13/99), Zakon o izmjeni Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 41/02), Zakon o izmjeni Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 6/03), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 14/03), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 82/05), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 43/09), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 76/09) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 87/13), a u kojima je naznačen dan njihovog stupanja na snagu.

Broj 01,02-02-1-22/15

22. marta 2016. godine

Sarajevo

Predsjedavajuća
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mr. Ognjen Tadić, s. r.

Na temelju članka 24. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 87/13), odredaba čl. 44. stavak (1) točka i) i 145. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15 i 97/15) i odredaba čl. 39 stavak (1) točka i) i 135. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15 i 96/15), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 26. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 17. ožujka 2016. godine, i na 16. sjednici Doma naroda, održanoj 22. ožujka 2016. godine, utvrdila je

ZAKON**O DRŽAVLJANSTVU BOSNE I HERCEGOVINE**
(Službeni pročišćeni tekst)**GLAVA I.**

Opće odredbe

Članak 1.

- (1) Ovim zakonom se uređuju uvjeti za stjecanje i prestanak državljanstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: državljanstvo BiH) sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine.
- (2) Zakoni o državljanstvu koje donose entiteti moraju biti sukladni Ustavu Bosne i Hercegovine i ovom zakonu.

Članak 2.

- (1) Svi državljani Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske (u daljnjem tekstu: entiteti) su samim tim i državljani Bosne i Hercegovine.
- (2) Promjena državljanstva jednog entiteta u državljanstvo drugog entiteta nema utjecaja na državljanstvo BiH.

Članak 3.

Svi državljani Bosne i Hercegovine uživaju ista ljudska prava i osnovne slobode kao što je to određeno Ustavom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav) i uživati će zaštitu ovih prava na čitavom teritoriju Bosne i Hercegovine, pod istim uvjetima i bez obzira na njihovo entitetsko državljanstvo.

Članak 4.

Državljanji Bosne i Hercegovine mogu imati državljanstvo druge države, pod uvjetom da postoji bilateralni sporazum između Bosne i Hercegovine i te države kojim se to pitanje uređuje, a kojega je odobrila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine sukladno članku IV. 4. d) Ustava.

GLAVA II.

Stjecanje državljanstva BiH

Opći principi

Članak 5.

Državljanstvo BiH sukladno odredbama ovoga zakona stječe se:

- a) podrijetlom;
- b) rođenjem na teritoriju Bosne i Hercegovine;
- c) usvajanjem;
- d) putem naturalizacije;
- e) putem međunarodnog sporazuma.

Stjecanje državljanstva BiH podrijetlom

Članak 6.

Dijete rođeno nakon stupanja na snagu Ustava stječe državljanstvo BiH podrijetlom:

- a) koga su oba roditelja bili državljani Bosne i Hercegovine u vrijeme rođenja djeteta, bez obzira na mjesto njegovog rođenja;
- b) koga je jedan roditelj bio državljanin Bosne i Hercegovine u vrijeme rođenja djeteta i dijete je rođeno na teritoriju Bosne i Hercegovine;
- c) koga je jedan roditelj bio državljanin Bosne i Hercegovine u vrijeme djetetovog rođenja, a dijete je rođeno u inozemstvu, ako bi ono inače bilo bez državljanstva;
- d) ako je rođeno u inozemstvu, a čiji je jedan roditelj bio državljanin Bosne i Hercegovine u vrijeme djetetovog rođenja, pod uvjetom da do vremena kada navršši 23 godine podnese prijavu za evidentiranje državljanstva BiH nadležnom tijelu.

Stjecanje državljanstva BiH rođenjem na teritoriju

Bosne i Hercegovine

Članak 7.

Državljanstvo BiH biti će dodijeljeno djetetu koje je rođeno ili nadeno na teritoriju Bosne i Hercegovine nakon stupanja na snagu Ustava i koga su oba roditelja nepoznata ili nepoznatog državljanstva ili bez državljanstva, ili ako je dijete bez državljanstva.

Usvojena djeca

Članak 8.

Dijete mlađe od 18 godina koje je u potpunosti usvojio državljanin Bosne i Hercegovine nakon stupanja na snagu Ustava stječe državljanstvo BiH.

Stjecanje državljanstva BiH naturalizacijom

Članak 9.

- (1) Stranac koji je podnio zahtjev za stjecanje državljanstva BiH može stjeći državljanstvo naturalizacijom ako ispunjava slijedeće uvjete:

- a) da je napunio 18 godina starosti;
- b) da ima odobren stalni boravak na teritoriju Bosne i Hercegovine najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva;

- c) da dovoljno poznaje pismo i jezik jednog od konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine;
 - d) da mu nije izrečena mjera sigurnosti protjerivanja stranaca iz zemlje ili zaštitna mjera udaljavanja stranaca sa teritorija Bosne i Hercegovine od strane tijela čiji je legalitet uspostavljen Ustavom i da je ova odluka još uvijek na snazi;
 - e) da nije osuđivan na izdržavanje kazne za kaznena djela sa predumišljajem na duže od tri godine u razdoblju od 8 godina od podnošenja zahtjeva;
 - f) da se odreknu ili na neki drugi način izgube svoje ranije državljanstvo prije stjecanja državljanstva BiH, osim ako bilateralni sporazum iz članka 14. ne predviđa drugačije. Odricanje ili gubitak ranijeg državljanstva se neće zahtijevati ako ovo nije dozvoljeno ili se ne može razumno zahtijevati;
 - g) da se protiv njega ne vodi kazneni postupak, osim ako se dokaz o ispunjavanju ovog uvjeta ne može razumno zahtijevati;
 - h) da ne predstavlja prijetnju po sigurnost Bosne i Hercegovine;
 - i) da ima osiguran stalni izvor prihoda u iznosu koji omogućava egzistenciju ili da je u stanju osigurati pouzdan dokaz o finansijskim izvorima za sopstveno uzdržavanje;
 - j) da je izmirio sve porezne ili druge finansijske obveze;
 - k) da potpiše izjavu o prihvatanju pravnog sustava i ustavnog poretka Bosne i Hercegovine, i
 - l) da ima važeće jemstvo o stjecanju državljanstva BiH.
- (2) Naturalizacija se neće odobriti, čak ako podnositelj zahtjeva ispunjava opće uvjete za naturalizaciju, ako postoje osnovani razlozi za sumnju da bi se odobrenjem naturalizacije toj osobi ugrozila sigurnost Bosne i Hercegovine i javni red i mir, ili ukoliko naturalizacija nije sukladna interesima Bosne i Hercegovine iz nekog drugog razloga utvrđenog na temelju cjelokupne procjene stanja podnosioca zahtjeva.

Stjecanje državljanstva BiH
olakšanom naturalizacijom

Članak 10.

Bračni drug državljanina Bosne i Hercegovine - stranac, može stjeći državljanstvo BiH pod slijedećim uvjetima:

- a) da je brak trajao najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva i da još uvijek traje u trenutku podnošenja zahtjeva;
- b) da se odrekne ili na neki drugi način izgubi svoje ranije državljanstvo prije stjecanja državljanstva BiH, osim ako to nije drugačije riješeno bilateralnim sporazumom iz članka 14. Odustajanje ili prestanak ranijeg državljanstva se ne zahtijeva ako to nije dopušteno ili se ne može razumno zahtijevati;
- c) da ima odobren stalni boravak na teritoriju Bosne i Hercegovine;
- d) da ne predstavlja prijetnju za sigurnost Bosne i Hercegovine.

Članak 11.

- (1) Dijete mlađe od 18 godina čiji je jedan roditelj stekao državljanstvo BiH ima pravo da dobije državljanstvo BiH naturalizacijom ako ono ima odobren privremeni ili stalni boravak na teritoriju Bosne i Hercegovine.
- (2) Roditelj koji ima državljanstvo BiH može tražiti stjecanje državljanstva BiH u ime malodobnog djeteta sukladno stavku (1) ovog članka. Ako je dijete starije od 14 godina, zahtijeva se njegov pristanak.

Članak 12.

- (1) Osoba bez državljanstva i osoba koja ima status izbjeglice može stjeći državljanstvo BiH, bez ispunjavanja uvjeta iz članka 9. stavka (1) toč. b), c), f), i) i j), samo ako u statusu osobe bez državljanstva ili izbjeglice ima neprekidan boravak na teritoriju Bosne i Hercegovine u trajanju od pet godina prije podnošenja zahtjeva.
- (2) Malodobno dijete osobe koja je stekla državljanstvo BiH na temelju stavke (1) ovog članka, ima pravo dobiti državljanstvo BiH, bez ispunjavanja uvjeta iz članka 9. stavka (1) toč. a), b), c), f), i) i j), ako ima status izbjeglice ili odobren privremeni boravak na teritoriju Bosne i Hercegovine, bez obzira na duljinu boravka.
- (3) Ako je dijete starije od 14 godina, zahtijeva se njegov pristanak.

Članak 13.

- (1) Slijedeće osobe imaju pravo da dobiju državljanstvo BiH na temelju zahtjeva bez ispunjavanja uvjeta iz članka 9. stavka (1), toč. b) i f).
 - a) emigranti koji su se vratili u Bosnu i Hercegovinu,
 - b) prva i druga generacija potomaka osoba navedenih u stavki (1) koje su se vratile u Bosnu i Hercegovinu.
- (2) Bračni drug osobe navedene u stavki (1) ovog članka, ima pravo na stjecanje državljanstva BiH na temelju molbe bez ispunjavanja uvjeta iz članka 9. stavka (1) točka b) ukoliko ispunji uvjete članka 10. toč. a) i b).

Članak 14.

Osoba kojoj je državljanstvo BiH, radi stjecanja ili zadržavanja državljanstva druge države, prestalo odricanjem ili otpustom, može podnijeti zahtjev za ponovno stjecanje državljanstva BiH, ako ispunjava uvjete iz članka 9., osim uvjeta iz stavke (1) toč. a) i b), samo ako ima odobren privremeni boravak na teritoriju Bosne i Hercegovine najmanje jednu godinu neposredno prije podnošenja zahtjeva ili odobren stalni boravak.

Članak 15.

Ako se u pojedinačnim slučajevima naturalizacija osoba smatra od naročite koristi za Bosnu i Hercegovinu, osoba može steći državljanstvo BiH bez ispunjavanja uvjeta iz članka 9. stavka (1) toč. a), b) i f).

Članak 16.

U svim slučajevima gdje ovaj zakon propisuje gubitak ranijeg državljanstva osobama koje stječu državljanstvo BiH, takvim osobama će biti dozvoljeno da i dalje zadrže državljanstvo ranije države gdje god je to omogućeno bilateralnim sporazumom između Bosne i Hercegovine i te države koji je odobrila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine sukladno članku IV. 4. d) Ustava.

GLAVA III.

Prestanak državljanstva BiH

Članak 17.

Državljanstvo BiH se ne može izgubiti ako bi osoba koja je u pitanju time ostala bez državljanstva (apatrid), osim u slučaju utvrđenom člankom 23. točka a).

Članak 18.

Državljanstvo BiH prestaje:

- a) odricanjem,
- b) otpustom,
- c) oduzimanjem,
- d) međunarodnim sporazumom.

Odricanje

Članak 19.

- (1) Građanin koji je napunio 18 godina, koji živi u inozemstvu i ima državljanstvo druge države, ili mu je zajamčeno

- stjecanje državljanstva druge države, ima pravo odreći se državljanstva BiH.
- (2) Djetetu koje živi u inozemstvu i ima državljanstvo druge države ili mu je isto zajamčeno prestaje državljanstvo BiH odricanjem na zahtjev oba roditelja kojima je državljanstvo BiH prestalo odricanjem, ili na zahtjev jednog roditelja kojem je državljanstvo BiH prestalo odricanjem uz suglasnost drugog roditelja koji je državljanin Bosne i Hercegovine, ili na zahtjev jednog roditelja kojem je državljanstvo BiH prestalo odricanjem, ako je drugi roditelj mrtav ili je izgubio roditeljsko pravo ili je stranac ili osoba bez državljanstva ili na zahtjev usvojitelja ako mu je prestalo državljanstvo BiH odricanjem i odnos između usvojitelja i usvojenog djeteta je odnos potpunog usvojenja. Ako je dijete starije od 14 godina, zahtijeva se njegov pristanak.
- (3) U slučajevima iz st. (1) i (2) ovog članka, državljanstvo BiH prestaje osobi kada nadležno tijelo utvrdi da su ispunjeni potrebni uvjeti iz st. (1) i (2) ovog članka i stranci uruči rješenje o prestanku državljanstva BiH, ili kad joj ga nadležno diplomatsko-konzularno predstavništvo Bosne i Hercegovine u inozemstvu uputi poštom.

Članak 20.

Odluka o odricanju može biti poništena na zahtjev osobe koja nije stekla državljanstvo države koja joj je izdala jamstvo.

Otpust

Članak 21.

Otpust iz državljanstva BiH može biti odobren na temelju zahtjeva osobe koja živi na teritoriju Bosne i Hercegovine, koja ispunjava slijedeće uvjete:

- da ima 18 godina;
- da se protiv nje ne vodi kazneni postupak zbog učinjenog kaznenog djela koje se goni po službenoj dužnosti, ili ako je osuđen na kaznu zatvora u Bosni i Hercegovini, da tu kaznu izdržava;
- da je izmirila sve nužne doprinose, poreze ili druge zakonske obveze plaćanja utvrđene pravomoćnim odlukama nadležnih tijela;
- da je stekla ili joj je zajamčeno državljanstvo druge države;
- da je ispunila svoje vojne obveze.

Članak 22.

- (1) Djetetu mlađem od 18 godina koje je steklo, ili kojem je zajamčeno stjecanje državljanstva druge države, i koje još uvijek živi na teritoriju Bosne i Hercegovine, prestaje državljanstvo BiH otpustom na zahtjev:

- oba roditelja čije je državljanstvo BiH prestalo otpustom;
 - jednog roditelja čije je državljanstvo BiH izgubljeno otpustom, ako drugi roditelj nije živ, ili su mu oduzeta roditeljska prava, ili je stranac ili osoba bez državljanstva;
 - jednog roditelja, koji izvršava roditeljske dužnosti i koga državljanstvo BiH je izgubljeno otpustom a drugi roditelj, koji je državljanin Bosne i Hercegovine, se slaže;
 - usvojitelja ako mu je državljanstvo BiH prestalo otpustom, a odnos između usvojitelja i usvojenog djeteta predstavlja odnos potpunog usvojenja.
- (2) Ako je dijete starije od 14 godina, u slučajevima iz toč. a), b) i c) ovog člana, zahtijeva se njegov pristanak.

Oduzimanje

Članak 23.

Državljanstvo BiH može biti oduzeto u slijedećim slučajevima:

- ako je državljanstvo BiH stječeno pomoću prijevare, lažnih informacija ili skrivanjem bilo koje relevantne činjenice koja se može odnositi na podnositelja zahtjeva,
- kada državljanin Bosne i Hercegovine vrši dobrovoljnu službu u stranim vojnim postrojbama usprkos pravne zabrane takve službe,
- kada je državljanstvo BiH stečeno nakon stupanja na snagu ovog zakona, bez ispunjenja uvjeta iz čl. 9. i 10.,
- kada je državljanin osuđen u ili izvan teritorija Bosne i Hercegovine pravomoćnom presudom, radi poduzimanja radnji kojima se narušavaju ustavni poredak i sigurnost Bosne i Hercegovine, ili kada je osuđen radi članstva u organizaciji koja poduzima takve radnje, pod uvjetom da takve radnje ozbiljno štete vitalnim interesima Bosne i Hercegovine,
- kada je državljanin osuđen u ili izvan teritorija Bosne i Hercegovine pravomoćnom presudom za kazneno djelo koje uključuje krijumčarenje vatrenog oružja, eksploziva, radioaktivnog materijala ili narkotičkih sredstava i psihogenih supstanci; ili ilegalni prijevoz i trgovinu materijalima i opremom za proizvodnju oružja ili drugih sredstava masovnog uništenja; ili ilegalni ulazak u Bosne i Hercegovinu, ostanak ili izlazak iz Bosne i Hercegovine pojedinaca ili skupina; ili organizira ili sudjeluje u trgovini ljudima i krijumčarenjem ljudima, pod uvjetom da takve radnje ozbiljno štete vitalnim interesima Bosne i Hercegovine,
- kada je državljanin osuđen u ili izvan područja Bosne i Hercegovine pravomoćnom presudom za kazneno djelo koje proizilazi iz aktivnosti koje se razlikuju od onih iz toč. d) i e) ovog članka, a koje ozbiljno štete vitalnim interesima Bosne i Hercegovine.

Datum prestanka

Članak 24.

- Državljanstvo BiH prestaje otpustom, odricanjem ili oduzimanjem, danom dostave rješenja o prestanku državljanstva BiH osobi na koju se ono odnosi.
- Ako mjesto prebivanja te osobe nije poznato, ili ne može biti potvrđeno, državljanstvo BiH prestaje danom objave rješenja u "Službenom glasniku BiH".

GLAVA IV.

Odnosi između državljanstva BiH i državljanstva entiteta

Članak 25.

Za osobe koje imaju državljanstvo BiH sukladno čl. 6., 7. i 8. smatra se da već imaju državljanstvo jednog od entiteta.

Članak 26.

Sve odluke o stjecanju i prestanku državljanstva BiH koje donose entiteti ili Bosna i Hercegovina moraju se donijeti sukladno čl. 31. i 32. ili sa prijelaznim odredbama glave VII. ovog zakona.

Članak 27.

Osoba koja izgubi državljanstvo jednog entiteta, a ne stekne državljanstvo drugog entiteta gubi državljanstvo BiH. Osoba koja izgubi državljanstvo BiH istovremeno gubi i državljanstvo entiteta.

Članak 28.

- Dijete koje državljanstvo BiH stječe podrijetlom ili potpunim usvojenjem, sukladno članku 8., stječe državljanstvo entiteta roditelja ili usvojitelja koji posjeduje državljanstvo BiH.

- (2) Ako roditelji ili usvojitelji imaju državljanstva različitih entiteta, dijete će:
- a) stjeći državljanstvo entiteta u kojem je rođeno, i
 - b) ako je rođeno u inozemstvu, dijete će:
 - 1) stjeći državljanstvo entiteta kako je to dogovoreno među roditeljima, ili
 - 2) ako dogovor nije postignut, dijete će stjeći:
 - u slučaju stjecanja podrijetlom, državljanstvo entiteta roditelja koji je u diplomatsko-konzularnom predstavništvu Bosne i Hercegovine upisao dijete u matičnu knjigu rođenih, ili
 - u slučaju stjecanja potpunim usvajanjem, državljanstvo entiteta u kojem ima prebivalište u Bosni i Hercegovini, ili ako mjesto prebivališta ne postoji, državljanstvo entiteta roditelja koji je podnio molbu za upisivanje djeteta.
- (3) Dijete koje stječe državljanstvo BiH prema članku 7. stječe državljanstvo entiteta u kojem je rođeno ili nađeno.

Članak 29.

Nakon promjene mjesta prebivališta sa teritorija jednog entiteta na teritorij drugog entiteta, državljanstvo entiteta se također mijenja, ako to osoba želi.

Članak 30.

- (1) Državljanin Bosne i Hercegovine koji ima prijavljeno prebivalište u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, a koji ima državljanstvo jednog od entiteta, ostaje državljanin tog entiteta, osim ako na svoj zahtjev ne promijeni svoje entitetsko državljanstvo.
- (2) Državljanin Bosne i Hercegovine koji ima prijavljeno prebivalište u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, a koji nema izjavljeno entitetsko državljanstvo, ima pravo da izabere svoje entitetsko državljanstvo.
- (3) Osobe sa prebivalištem u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine koje stječu državljanstvo BiH putem naturalizacije, biraju svoje entitetsko državljanstvo.

V. GLAVA

Postupak

Članak 31.

- (1) Odluke o stjecanju ili prestanku državljanstva BiH donosi Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), osim odluka iz čl. 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 21., 22. i 42.
- (2) Odluke prema čl. 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 21., 22. i 42. donose kompetentne vlasti entiteta.
- (3) Odluke prema članku 15. donosi konsensusom Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 32.

- (1) Odluke iz članka 31., stavka 2., osim odluka donesenih sukladno čl. 6., 7., 8. i 42., moraju se poslati Ministarstvu u roku od tri tjedna od datuma donošenja odluke.
- (2) Odluka kompetentne vlasti entiteta stupa na snagu dva mjeseca nakon slanja Ministarstvu, ukoliko Ministarstvo ne odredi da nisu ispunjeni uvjeti iz čl. 9., 10., 11., 12., 13., 14., 21. i 22. U tomu slučaju nadležni moraju uputiti slučaj kompetentnoj vlasti entiteta u svrhu ponovnog razmatranja. Odluke donesene prema čl. 6., 7. i 8. stupaju na snagu nakon registracije od strane nadležnog tijela.
- (3) Ako nakon ponovnog razmatranja, ostane spor između kompetentnih vlasti entiteta i Bosne i Hercegovine, onda se slučaj mora uputiti Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine sukladno članku VI. 3. Ustava na konačnu odluku.

Članak 33.

Molba za stjecanje, odricanje ili otpust iz državljanstva BiH mora se izravno podnijeti vlastima navedenim u članku 31., ili ako podnositelj živi u inozemstvu, putem diplomatsko-konzularnog predstavništva Bosne i Hercegovine.

Članak 34.

- (1) Nadležna tijela iz članka 31. st. (1) i (2) moraju riješiti molbu u razdoblju od 60 dana od primanja uredne prijave. Odluke o odbijanju prijave za stjecanje ili otpust ili odluke da se oduzme državljanstvo, moraju sadržavati razloge u pisanom obliku.
- (2) Zainteresirane osobe mogu pokrenuti upravni spor protiv odluke iz prethodnog stavka.

Članak 35.

- (1) Ministarstvo vodi slijedeće evidencije o državljanstvu BiH:
 - a) Evidenciju o stjecanju državljanstva BiH:
 - 1) na temelju međunarodnog sporazuma,
 - 2) osoba od naročite koristi za Bosnu i Hercegovinu iz članka 15. ovog zakona,
 - 3) osoba naturaliziranih između 6. travnja 1992. i 1. siječnja 2006. godine.
 - b) Evidenciju o prestanku državljanstva BiH:
 - 1) odricanjem i
 - 2) oduzimanjem.

- (2) Nadležna tijela entiteta i tijela Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine vode evidencije o naturalizaciji i državljanstvu iz svoje nadležnosti.
- (3) Evidencije iz ovog članka i evidencije iz članka 36. sadrže jedinstveni matični broj, ako je određen.

Članak 36.

Ministarstvo vodi evidencije o predmetima davanja svoje suglasnosti na rješenja nadležnih entitetskih tijela o naturalizaciji stranih državljana i o predmetima naknadnog upisa u matične knjige rođenih osoba koje su stekle državljanstvo Republike Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o državljanstvu Republike Bosne i Hercegovine.

Članak 37.

Ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine propisuje sadržaj i način vođenja evidencija iz čl. 35. i 36.

GLAVA VI.

Dokazivanje državljanstva BiH

Članak 38.

Državljanstvo BiH i državljanstvo entiteta se dokazuje uvjerenjem o državljanstvu BiH i uvjerenjem o državljanstvu entiteta ili putovnicom Bosne i Hercegovine.

Članak 39.

- (1) Uvjerenje o državljanstvu BiH i državljanstvu entiteta izdaje tijelo koje vodi matičnu knjigu rođenih, odnosno knjigu državljana.
- (2) Državljanstvo se upisuje u matičnu knjigu rođenih bez posebne odluke kada se utvrdi da dotična osoba ispunjava uvjete stjecanja prema čl. 6., 7. i 8.
- (3) U slučaju da tijela vlasti iz stavka (1) ovog članka neutemeljeno odbiju izdati uvjerenje o državljanstvu BiH, resorno ministarstvo entiteta ili Ministarstvo izdaju uvjerenje o državljanstvu dotičnoj osobi o kojoj je riječ na temelju dokumentiranih podataka koje posjeduje Ministarstvo i nadležno tijelo entiteta ili tijelo u Brčko Distriktu BiH, u okviru svojih nadležnosti. U slučaju spora između nadležnih tijela entiteta i Bosne i Hercegovine, predmet se upućuje Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine sukladno članku VI. 3. Ustava.
- (4) Kada su dokumentirani podaci koji se odnose na državljanstvo nedostupni ili ih državljanin Bosne i

Hercegovine ne mogu pribaviti u razumnom vremenskom razdoblju, nadležna tijela pomenuta u prethodnom stavku dozvoliti će takvim osobama pribaviti ove podatke na drugi način, uključujući i izjave date od strane dotičnih osoba ili za njih.

- (5) Kompetentna tijela u entitetima i tijelo u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine će, u pojedinačnim slučajevima, dostaviti Ministarstvu tražene informacije iz evidencije pomenute u stavku (1).

Članak 40.

- (1) Uvjerenje o državljanstvu BiH se izdaje na obrascu koji sadrži sljedeće elemente:
- a) naziv "Bosna i Hercegovina" i naziv entiteta,
 - b) naziv tijela vlasti iz članka 39. koje je izdalo ovo uvjerenje,
 - c) "Uvjerenje o državljanstvu BiH",
 - d) naznake o pripadajućem državljanstvu entiteta,
 - e) ime i prezime osobe kojoj je uvjerenje izdano, ime jednog roditelja i njegovo državljanstvo, datum i mjesto rođenja,
 - f) dokazi na temelju kojih je uvjerenje izdato,
 - g) datum i mjesto izdavanja, žig nadležnog tijela i potpis odgovorne osobe.
- (2) Ministarstvo određuje oblik obrasca iz prethodnog stavka ovog članka.

GLAVA VII.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 41.

Sve osobe koje su bile državljani Republike Bosne i Hercegovine neposredno prije stupanja na snagu Ustava, uključujući i sve osobe koja su bile državljani Republike Bosne i Hercegovine do 6. travnja 1992. godine, su državljani Bosne i Hercegovine, dok će se državljanstvo osoba naturaliziranih u razdoblju od 6. travnja 1992. do 1. siječnja 2006. godine odrediti sukladno čl. 43. i 44.

Članak 42.

- (1) Sve osobe koje su državljani Bosne i Hercegovine sukladno ovom zakonu i koje su na dan 6. travnja 1992. godine bile nastanjene na teritoriju koje sada pripada jednom od entiteta smatraju se državljanima tog entiteta, osim ako nemaju stalno prebivalište u drugom entitetu, u kojem slučaju se smatraju državljanima toga entiteta.
- (2) Sve osobe koje su državljani Bosne i Hercegovine sukladno ovom zakonu i koje žive u inozemstvu na dan kad ovaj zakon stupa na snagu smatraju se državljanima entiteta u kojem su imale prebivalište ili boravište prije 6. travnja 1992. godine, ukoliko se stalno ne nastane u drugom entitetu ili izaberu državljanstvo drugog entiteta.
- (3) Sve osobe koje su bile državljani bivše SFRJ i koje su se u vremenu između 6. travnja 1992. godine i stupanja na snagu ovog zakona stalno nastanile na teritoriju jednog od entiteta i koje na tom teritoriju imaju neprekidno prebivalište ili boravište u trajanju od dvije godine nakon stupanja na snagu ovog zakona, nakon podnošenja zahtjeva dobiti će i državljanstvo tog entiteta i Bosne i Hercegovine.
- (4) Sve osobe koje su bile državljani bivše SFRJ i koje se u vremenu između dana stupanja na snagu ovog zakona i 31. prosinca 2000. godine stalno nastane na teritoriju jednog od entiteta i koje na tom teritoriju imaju neprekidno prebivalište ili boravište u trajanju od tri godine, nakon podnošenja zahtjeva dobiti će državljanstvo tog entiteta i Bosne i Hercegovine.
- (5) Prebivalište djece, u smislu odredaba čl. 29. i 42. stavka (1) ovog zakona, koja su bila malodobna i nisu imala

prijavljeno prebivalište, utvrđuje se na temelju prebivališta roditelja i drugim dokazima.

Članak 43.

Ministarstvo je dužno da, sukladno ovomu zakonu, sprovede reviziju statusa osoba naturaliziranih poslije 6. travnja 1992. godine, a prije 1. siječnja 2006. godine.

Članak 44.

- (1) Ministarstvo razmatra status osoba koje su stekle državljanstvo BiH naturalizacijom, a koje prethodno nisu imale dodijeljen jedinstveni matični broj, ili kojima je na teritoriju Bosne i Hercegovine dodijeljen novi jedinstveni matični broj državljanina Bosne i Hercegovine, u razdoblju poslije 6. travnja 1992. godine, a prije 1. siječnja 2006. godine. S tim ciljem, Ministarstvo razmatra informacije koje pružaju osobe o kojima se radi, kao i informacije prikupljene po službenoj dužnosti.
- (2) Na zahtjev Ministarstva, osobe o kojima se radi i nadležna tijela u Bosni i Hercegovini, moraju mu dostaviti sve potrebne informacije u roku koji Ministarstvo odredi.
- (3) Ako se osoba o kojoj se radi ne povinuje zahtjevu za dostavom informacija iz stavka (2), Ministarstvo joj može oduzeti državljanstvo BiH.
- (4) Ako osoba time ne ostaje bez državljanstva, Ministarstvo može svojom odlukom oduzeti državljanstvo BiH u sljedećim slučajevima:
 - a) ako propisi koji su bili na snazi na teritoriju Bosne i Hercegovine u vrijeme naturalizacije nisu bili primijenjeni, ili
 - b) ako je državljanstvo BiH bilo stečeno prijevremenim ponašanjem, lažnim informacijama ili prikrivanjem bilo koje relevantne činjenice, ako se takvo ponašanje može pripisati osobi o kojoj se radi, ili
 - c) u slučaju nepostojanja stvarne veze između Bosne i Hercegovine i državljanina koji uobičajeno ne boravi u Bosni i Hercegovini, ili
 - d) u bilo kom slučaju iz članka 23. toč. b), c), d), e) i f) ovog zakona.
- (5) Dokaz nepostojanja stvarne veze iz stavka (4) točke c) ovog članka može biti posebice neprijavlivanje prebivališta uključujući i adresu stanovanja u Bosni i Hercegovini ili nepodnošenje zahtjeva za izdavanje osobne iskaznice državljanina Bosne i Hercegovine, sukladno propisima o prijavljivanju, prebivalištu i boravištu, te o osobnoj iskaznici državljanina Bosne i Hercegovine.
- (6) Državljanstvo BiH neće se oduzeti u slučaju iz stavka (4) točka a) ovog članka ukoliko osoba o kojoj se radi ispuni uvjete za naturalizaciju ili olakšanu naturalizaciju prema ovom zakonu do trenutka kada Ministarstvo donosi odluku i ako je jasno da osoba o kojoj se radi nije bila svjesna da propisi nisu bili primijenjeni, niti se upustila u ponašanje koje bi opravdavalo oduzimanje državljanstva prema ovom zakonu, niti je svjesno prikrila kakvu relevantnu činjenicu. Relevantna činjenica je posebice ona činjenica koja je suprotna propisima o statusu osoba u Bosni i Hercegovini.
- (7) Državljanstvo BiH prestaje danom dostavljanja odluke Ministarstva o njegovom oduzimanju. Ako adresa stanovanja ili mjesto prebivališta te osobe nisu poznati ili se ne mogu utvrditi, državljanstvo BiH prestaje danom objave obavijesti o odluci Ministarstva u "Službenom glasniku BiH".
- (8) U reviziju izdanih državljanstava, ne mogu biti uključeni zaposlenici Ministarstva, koji su na bilo koji način ranije bili uključeni u proces izdavanja državljanstava koja su predmet revizije.

Članak 45.

Bez obzira na čl. 23. i 44. ovog zakona, u slučajevima kada je istoj osobi dodijeljeno državljanstvo BiH više puta po različitim osnovama, Ministarstvo će zaključkom objediniti postupak revizije te donijeti jedinstvenu odluku o statusu naturaliziranog državljanina.

Članak 46.

Svi zakoni i propisi doneseni na temelju njih, a koji reguliraju pitanja državljanstva BiH prestaju važiti na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 47.

Ministarstvo će donijeti ili uskladiti propise za sprovođenje ovog zakona u roku od 45 dana nakon stupanja na snagu ovog zakona. Nadležna tijela entiteta će najkasnije 45 dana nakon toga donijeti propise o državljanstvu koji će biti usklađeni sa ovim zakonom.

Članak 48.

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, nastaviti će se i okončati po odredbama onog zakona koji je povoljniji za stranku.

Članak 49.

Ministarstvo će donijeti podzakonske akte utvrđene odredbama čl. 35. i 36. i podzakonske akte kojima će se precizirati izdavanje garancije za stjecanje državljanstva BiH i dokazi o ispunjavanju uvjeta za naturalizaciju iz čl. 9., 10., 12. i 14. ovog zakona, u roku od 60 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 50.

Službeni pročišćeni tekst Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine obuhvaća: Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/97), Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 13/99), Zakon o izmjeni Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 41/02), Zakon o izmjeni Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 6/03), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 14/03), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 82/05), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 43/09), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 76/09) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 87/13), a u kojim je naznačen dan njihovog stupanja na snagu.

Broj 01.02-02-1-22/15

22. ožujka 2016. godine

Sarajevo

Predsjedateljica
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mr. Ognjen Tadić, v. r.

На основу члана 24. Закона о измјенама и допунама Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 87/13), одредаба чл. 44. став (1) тачка и) и 145. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15 и 97/15) и одредаба чл. 39 став (1) тачка и) и 135. Пословника Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 58/14, 88/15 и 96/15), Парламентарна скупштина Босне и

Херцеговине на 26. сједници Представничког дома, одржаној 17. марта 2016. године и на 16. сједници Дома народа, одржаној 22. марта 2016. године, утврдила је

ЗАКОН О ДРЖАВЉАНСТВУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ (Службени пречишћени текст)

ПОГЛАВЉЕ I

Опште одредбе

Члан 1.

- (1) Овим законом уређују се услови за стицање и престанак држављанства Босне и Херцеговине (у даљем тексту: држављанство БиХ) у складу са Уставом Босне и Херцеговине.
- (2) Закони о држављанству које доносе ентитети морају бити у складу са Уставом Босне и Херцеговине и овим законом.

Члан 2.

- (1) Сви држављани Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске (у даљем тексту: ентитети) самим тим су и држављани Босне и Херцеговине.
- (2) Промјена држављанства једног ентитета у држављанство другог ентитета нема утицаја на држављанство БиХ.

Члан 3.

Сви држављани Босне и Херцеговине уживају иста људска права и основне слободе као што је то одређено Уставом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Устав) и уживаће заштити ових права на читавој територији Босне и Херцеговине, под истим условима и без обзира на њихово ентитетско држављанство.

Члан 4.

Држављани Босне и Херцеговине могу имати држављанство друге државе, под условом да постоји билатерални споразум између Босне и Херцеговине и те државе којим се то питање уређује, а који је одобрила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине у складу са чланом IV 4. д) Устава.

ПОГЛАВЉЕ II

Стицање држављанства БиХ

Општи принципи

Члан 5.

Држављанство БиХ у складу са одредбама овог закона стиче се:

- а) поријеклом,
- б) рођењем на територији Босне и Херцеговине,
- ц) усвајањем,
- д) путем натурализације,
- е) путем међународног споразума.

Стицање држављанства БиХ поријеклом

Члан 6.

Дијете рођено након ступања на снагу Устава стиче држављанство БиХ поријеклом:

- а) чија су оба родитеља били држављани Босне и Херцеговине у вријеме рођења дјетета, без обзира на мјесто његовог рођења;
- б) чији је један родитељ био држављанин Босне и Херцеговине у вријеме рођења дјетета и дијете је рођено на територији Босне и Херцеговине;
- ц) чији је један родитељ био држављанин Босне и Херцеговине у вријеме дјететовог рођења, а дијете је рођено у иностранству, ако би оно иначе било без држављанства;

- д) ако је рођено у иностранству, а чији је један родитељ био држављанин Босне и Херцеговине у вријеме дјететовог рођења, под условом да до времена када наврши 23 године поднесе пријаву за евидентирање држављанства БиХ надлежном органу.

Стицање држављанства БиХ рођењем на територији Босне и Херцеговине

Члан 7.

Држављанство БиХ биће додијељено дјетету које је рођено или нађено на територији Босне и Херцеговине након ступања на снагу Устава и чија су оба родитеља непозната или непознатог држављанства или без држављанства, или ако је дијете без држављанства.

Усвојена дјеца

Члан 8.

Дијете млађе од 18 година које је у потпуности усвојио држављанин Босне и Херцеговине након ступања на снагу Устава стиче држављанство БиХ.

Стицање држављанства БиХ натурализацијом

Члан 9.

- (1) Странац који је поднио захтјев за стицање држављанства БиХ може стећи држављанство натурализацијом ако испуњава следеће услове:

- а) да је напунио 18 година старости;
- б) да има одобрен стални боравак на територији Босне и Херцеговине најмање три године прије подношења захтјева;
- ц) да довољно познаје писмо и језик једног од конститутивних народа Босне и Херцеговине;
- д) да му није изречена мјера безбједности протјеривања странаца из земље или заштитна мјера удаљивања странаца са територије Босне и Херцеговине од стране органа чији је легалитет успостављен Уставом и да је ова одлука још увијек на снази;
- е) да није осуђиван на издржавање казне за кривична дјела са предумишљајем на дуже од три године у периоду од 8 година од подношења захтјева;
- ф) да се одрекну или на неки други начин изгубе своје раније држављанство прије стицања држављанства БиХ, осим ако билатерални споразум из члана 14. не предвиђа другачије. Одрицање или губитак ранијег држављанства се неће захтијевати ако ово није дозвољено или се не може разумно захтијевати;
- г) да се против њега не води кривични поступак, осим ако се доказ о испуњавању овог услова не може разумно захтијевати;
- х) да не представља пријетњу по безбједност Босне и Херцеговине;
- и) да има обезбијеђен стални извор прихода у износу који омогућава егзистенцију или да је у стању да обезбиједи поуздан доказ о финансијским изворима за сопствено издржавање;
- ј) да је измирио све пореске или друге финансијске обавезе;
- к) да потпише изјаву да прихвата правни систем и уставни поредак Босне и Херцеговине и
- л) да има важећу гаранцију о стицању држављанства БиХ.

- (2) Натурализација се неће одобрити, чак ако подносилац захтјева испуњава опште услове за натурализацију, уколико постоје основани разлози за сумњу да би се одобрењем натурализације том лицу угрозила

безбједност Босне и Херцеговине и јавни ред и мир, или уколико натурализација није у складу са интересима Босне и Херцеговине из неког другог разлога утврђеног на основу цјелокупне процјене стања подносиоца захтјева.

Стицање држављанства БиХ олакшаном натурализацијом

Члан 10.

Брачни друг држављанина Босне и Херцеговине - странац, може стећи држављанство БиХ под следећим условима:

- а) да је брак трајао најмање пет година прије подношења захтјева и да још увијек траје у моменту подношења захтјева;
- б) да се одрекне или на неки други начин изгуби своје раније држављанство прије стицања држављанства БиХ, осим ако то није другачије ријешено билатералним споразумом из члана 14. Одустајање или престанак ранијег држављанства се не захтијева ако то није допуштено или се не може разумно захтијевати;
- ц) да има одобрен стални боравак на територији Босне и Херцеговине;
- д) да не представља пријетњу по безбједност Босне и Херцеговине.

Члан 11.

- (1) Дијете млађе од 18 година чији је један родитељ стекао држављанство БиХ има право да добије држављанство БиХ натурализацијом ако оно има одобрен привремени или стални боравак на територији Босне и Херцеговине.

- (2) Родитељ који има држављанство БиХ може тражити стицање држављанства БиХ у име малолетног дјетета у складу са ставом (1) овог члана. Ако је дијете старије од 14 година, захтијева се његов пристанак.

Члан 12.

- (1) Лице без држављанства и лице које има статус избјеглице може стећи држављанство БиХ, без испуњавања услова из члана 9. став (1) тач. б), ц), ф), и) и ј), само ако у статусу лица без држављанства или избјеглице има непрекидан боравак на територији Босне и Херцеговине у трајању од пет година прије подношења захтјева.

- (2) Малолетно дијете лица које је стекло држављанство БиХ на основу става (1) овог члана има право да добије држављанство БиХ, без испуњавања услова из члана 9. став (1) тач. а), б), ц), ф), и) и ј), ако има статус избјеглице или одобрен привремени боравак на територији Босне и Херцеговине, без обзира на дужину борава.
- (3) Ако је дијете старије од 14 година, захтијева се његов пристанак.

Члан 13.

- (1) Следећа лица имају право да добију држављанство БиХ на основу захтјева без испуњавања услова из члана 9. став (1) тач. б) и ф).

- а) емигранти који су се вратили у Босну и Херцеговину,
- б) прва и друга генерација потомака лица наведених у ставу (1) који су се вратили у Босну и Херцеговину,

- (2) Брачни друг лица наведеног у ставу (1) овог члана, има право на стицање држављанства БиХ на основу молбе без испуњавања захтјева из члана 9. став (1) тачка б) уколико испуни услове члана 10. тач. а) и б).

Члан 14.

Лице којем је држављанство БиХ, ради стицања или задржавања држављанства друге државе, престало одрицањем или отпустом, може поднијети захтјев за поновно стицање држављанства БиХ, ако испуњава услове из члана 9., осим услова из става (1) тач. а) и б), само ако има одобрен привремени боравак на територији Босне и Херцеговине најмање једну годину непосредно прије подношења захтјева или одобрен стални боравак.

Члан 15.

Ако се у појединачним случајевима натурализација лица сматра од нарочите користи за Босну и Херцеговину, лице може стећи држављанство БиХ без испуњавања услова из члана 9. став (1) тач. а), б) и ф).

Члан 16.

У свим случајевима гдје овај закон прописује губитак ранијег држављанства лицима која стичу држављанство БиХ, таквим лицима ће бити дозвољено да и даље задрже држављанство раније државе гдје год је то омогућено билатералним споразумом између Босне и Херцеговине и те државе који је одобрила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине у складу са чланом IV 4. д) Устава.

ПОГЛАВЉЕ III

Престанак држављанства БиХ

Члан 17.

Држављанство БиХ се не може изгубити ако би лице које је у питању тиме остало без држављанства (апатрид), осим у случају утврђеним чланом 23. тачка а).

Члан 18.

Држављанство БиХ престаје:

- а) одрицањем,
- б) отпустом,
- ц) одузимањем,
- д) међународним споразумом.

Одрицање

Члан 19.

- (1) Грађанин који је напунио 18 година, који живи у иностранству и има држављанство друге државе, или му је загарантовано стицање држављанства друге државе, има право да се одрекне држављанства БиХ.
- (2) Дјетету које живи у иностранству и има држављанство друге државе или му је исто загарантовано престаје држављанство БиХ одрицањем на захтјев оба родитеља којима је држављанство БиХ престало одрицањем, или на захтјев једног родитеља којем је држављанство БиХ престало одрицањем уз сагласност другог родитеља који је држављанин Босне и Херцеговине, или на захтјев једног родитеља којем је држављанство БиХ престало одрицањем, ако је други родитељ мртав или је изгубио родитељско право или је странац или лице без држављанства или на захтјев усвојιοца ако му је престало држављанство БиХ одрицањем и однос између усвојιοца и усвојеног дјетета је однос потпуног усвојења. Ако је дијете старије од 14 година, захтјева се његов пристанак.
- (3) У случајевима из ст. (1) и (2) овог члана, држављанство БиХ престаје лицу када надлежни орган утврди да су испуњени потребни услови из ст. (1) и (2) овог члана и странци уручи рјешење о престанку држављанства БиХ, или кад јој га надлежно дипломатско-конзуларно представништво Босне и Херцеговине у иностранству упути поштом.

Члан 20.

Одлука о одрицању може бити поништена на захтјев лица које није стекло држављанство државе која му је издала гаранцију.

Члан 21.

Отпуст из држављанства БиХ може бити одобрен на основу захтјева лица које живи на територији Босне и Херцеговине, које испуњава следеће услове:

- а) да има 18 година;
- б) да се против њега не води кривични поступак због учињеног кривичног дјела које се гони по службеној дужности, или ако је осуђен на казну затвора у Босни и Херцеговини, да ту казну издржава;
- ц) да је измирио све нужне доприносе, порезе или друге законске обавезе плаћања утврђене правоснажним одлукама надлежних органа;
- д) да је стекао или му је гарантовано држављанство друге државе;
- е) да је испунио своје војне обавезе.

Члан 22.

- (1) Дјетету млађем од 18 година које је стекло, или којем је загарантовано стицање држављанства друге државе, и које још увијек живи на територији Босне и Херцеговине, престаје држављанство БиХ отпустом на захтјев:

- а) оба родитеља чије је држављанство БиХ престало отпустом;
- б) једног родитеља чије је држављанство БиХ изгубљено отпустом, ако други родитељ није жив, или су му одузета родитељска права, или је странац или лице без држављанства;
- ц) једног родитеља, који извршава родитељске дужности и чије држављанство БиХ је изгубљено отпустом а други родитељ, који је држављанин Босне и Херцеговине, се слаже;
- д) усвојιοца ако му је држављанство БиХ престало отпустом, а однос између усвојιοца и усвојеног дјетета представља однос потпуног усвојења.

- (2) Ако је дијете старије од 14 година, у случајевима из тач. а), б) и ц) захтјева се његов пристанак.

Одузимање

Члан 23.

Држављанство БиХ може бити одузето у следећим случајевима:

- а) ако је држављанство Босне и Херцеговине стечено помоћу преваре, лажних информација или скривањем било које релевантне чињенице која се може односити на подносиоца захтјева,
- б) када држављанин Босне и Херцеговине врши добровољну службу у страним војним снагама упркос правне забране такве службе,
- ц) када је држављанство БиХ стечено након ступања на снагу овог закона, без испуњења услова из чл. 9. и 10.,
- д) када је држављанин осуђен у или ван подручја Босне и Херцеговине правоснажном пресудом, ради предузимања радњи којима се нарушавају уставни поредак и безбједност Босне и Херцеговине, или када је осуђен ради чланства у организацији која предузима такве радње, под условом да такве радње озбиљно штете виталним инересима Босне и Херцеговине,
- е) када је држављанин осуђен у или ван подручја Босне и Херцеговине правоснажном пресудом за

кривично дјело које укључује кријумчарење ватреног оружја, експлозива, радиоактивног материјала или наркотичких средстава и психогених супстанци; или илегални превоз и трговину материјалима и опремом за производњу оружја или других средстава масовног уништења; или илегални улазак у Босну и Херцеговину, останак или излазак из Босне и Херцеговине појединаца или група; или организује или учествује у трговини људима и кријумчарењем људима, под условом да такве радње озбиљно штете виталним интересима Босне и Херцеговине,

- ф) када је држављанин осуђен у или ван подручја Босне и Херцеговине правоснажном пресудом за кривично дјело које произилази из активности које се разликују од оних из тач. д) и е) овог члана, а које озбиљно штете виталним интересима Босне и Херцеговине.

Датум престанка

Члан 24.

- (1) Држављанство БиХ престаје испустом, одрицањем или одузимањем, даном достављања рјешења о престанку држављанства БиХ лицу на које се оно односи.
- (2) Ако мјесто пребивања тог лица није познато, или не може бити потврђено, држављанство БиХ престаје даном објављивања рјешења у "Службеном гласнику БиХ".

ПОГЛАВЉЕ IV

Односи између држављанства БиХ и држављанства ентитета

Члан 25.

За лица која имају држављанство БиХ у складу са чл. 6., 7. и 8. сматра се да већ имају држављанство једног од ентитета.

Члан 26.

Све одлуке о стицању и престанку држављанства БиХ које доносе ентитети или Босна и Херцеговина морају се донијети у складу са чл. 31. и 32. или са прелазним одредбама поглавља VII овог закона.

Члан 27.

Лице које изгуби држављанство једног ентитета, а не стекне држављанство другог ентитета губи држављанство БиХ. Лице које изгуби држављанство БиХ истовремено губи и држављанство ентитета.

Члан 28.

- (1) Дијете које држављанство БиХ стиче поријеклом или потпуним усвојењем, у складу са чланом 8., стиче држављанство ентитета родитеља или усвојоца који посједује држављанство БиХ.
- (2) Ако родитељи или усвојоци имају држављанства различитих ентитета, дијете ће:
 - а) стећи држављанство ентитета у којем је рођено, и
 - б) ако је рођено у иностранству, дијете ће:
 - 1) стећи држављанство ентитета како је то договорено међу родитељима, или
 - 2) ако договор није постигнут, дијете ће стећи:
 - у случају стицања поријеклом, држављанство ентитета родитеља који је у дипломатско-конзуларном представништву Босне и Херцеговине уписао дијете у матичну књигу рођених, или
 - у случају стицања потпуним усвајањем, држављанство ентитета у којем има пребивалиште у Босни и Херцеговин,

или ако мјесто пребивалишта не постоји, држављанство ентитета родитеља који је поднио молбу за уписивање дијета.

- (3) Дијете које стиче држављанство БиХ према члану 7. стиче држављанство ентитета у којем је рођено или нађено.

Члан 29.

Након промјене мјеста пребивалишта са територије једног ентитета на територију другог ентитета, држављанство ентитета се такође мијења ако то лице жели.

Члан 30.

- (1) Држављанин Босне и Херцеговине који има пријављено пребивалиште у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, а који има држављанство једног од ентитета, остаје држављанин тог ентитета, осим ако на свој захтјев не промијени своје ентитетско држављанство.
- (2) Држављанин Босне и Херцеговине који има пријављено пребивалиште у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, а који нема изјављено ентитетско држављанство, има право да изабере своје ентитетско држављанство.
- (3) Лица са пребивалиштем у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине која стичу држављанство БиХ натурализацијом, бирају своје ентитетско држављанство.

ПОГЛАВЉЕ V

Процедура

Члан 31.

- (1) Одлуке о стицању или престанку држављанства БиХ доноси Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство), осим одлука из чл. 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 21., 22. и 42.
- (2) Одлуке према чл. 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 21., 22. и 42. доносе компетентне власти ентитета.
- (3) Одлуке према члану 15. доноси консензусом Савјет министара Босне и Херцеговине.

Члан 32.

- (1) Одлуке из члана 31., став (2), изузев одлука донесених у складу са чл. 6., 7., 8. и 42., морају се послати Министарству у року од три седмице од датума доношења одлуке.
- (2) Одлука компетентне власти ентитета ступа на снагу два мјесеца након слања, уколико Министарство не одреди да нису испуњени услови из чл. 9., 10., 11., 12., 13., 14., 21. и 22. У том случају надлежни морају упутити случај компетентној власти ентитета ради поновног разматрања. Одлуке донесене према чл. 6., 7. и 8. ступају на снагу након регистрације од стране надлежног органа.
- (3) Ако након поновног разматрања, остане спор између компетентних власти ентитета и Босне и Херцеговине, онда се случај мора упутити Уставном суду Босне и Херцеговине у складу са чланом VI 3. Устава на коначну одлуку.

Члан 33.

Молба за стицање, одрицање или отпуст из држављанства БиХ мора се непосредно поднијети властима наведеним у члану 31., или ако подносилац живи у иностранству, путем дипломатско-конзуларног представништва Босне и Херцеговине.

Члан 34.

- (1) Надлежни органи из члана 31. ст. (1) и (2) морају ријешити молбу у периоду од 60 дана од примања уредне пријаве. Одлуке о одбијању пријаве за стицање

- или отпуст или одлуке да се одузме држављанство, морају садржавати разлоге у писаној форми.
- (2) Заинтересована лица могу покренути управни спор против одлуке из претходног става.

Члан 35.

- (1) Министарство води следеће евиденције о држављанству БиХ:
- Евиденцију о стицању држављанства БиХ:
 - на основу међународног споразума,
 - лица од нарочите користи за Босне и Херцеговине из члана 15. овог закона,
 - лица натурализованих између 06. априла 1992. и 01. јануара 2006. године.
 - Евиденцију о престанку држављанства БиХ:
 - одрицањем и
 - одузимањем.
- (2) Надлежни органи ентитета и органи Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине воде евиденције о натурализацији и држављанству из своје надлежности.
- (3) Евиденције из овог члана и евиденције из члана 36. садрже јединствени матични број, ако је одређен.

Члан 36.

Министарство води евиденције о предметима давања своје сагласности на рјешења надлежних ентитетских органа о натурализацији страних држављана и о предметима накнадног уписа у матичне књиге рођених лица која су стекла држављанство Републике Босне и Херцеговине у складу са Законом о држављанству Републике Босне и Херцеговине.

Члан 37.

Министар цивилних послова Босне и Херцеговине прописује садржај и начин вођења евиденција из чл. 35. и 36.

ПОГЛАВЉЕ VI

Доказивање држављанства БиХ

Члан 38.

Држављанство БиХ и држављанство ентитета се доказује увјерењем о држављанству БиХ и увјерењем о држављанству ентитета или пасошем Босне и Херцеговине.

Члан 39.

- (1) Увјерење о држављанству БиХ и држављанству ентитета издаје орган који води матичну књигу рођених, односно књигу држављана.
- (2) Држављанство се уписује у матичну књигу рођених без посебне одлуке када се утврди да то лице испуњава услове стицања према чл. 6., 7. и 8.
- (3) У случају да органи власти из става 1. овог члана без основе одбију да издају увјерење о држављанству БиХ, ресорно министарство ентитета или Министарство издају увјерење о држављанству лицу о коме је ријеч на основу документаних података које посједује Министарство и надлежни орган ентитета или орган у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, у оквиру својих надлежности. У случају спора између надлежних органа ентитета и Босне и Херцеговине, предмет се упућује Уставном суду Босне и Херцеговине у складу са чланом VI 3. Устава.
- (4) Када су документовани подаци који се односе на држављанство недоступни или их држављани Босне и Херцеговине не могу прибавити у разумном временском периоду, надлежни органи поменути у претходном ставу дозволиће таквим лицима да прибаве ове податке на други начин, укључујући и изјаве дате од стране тих лица или за њих.

- (5) Компетентни органи у ентитетима и орган у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине ће, у појединачним случајевима, доставити Министарству тражене информације из евиденције поменуте у ставу (1).

Члан 40.

- (1) Увјерење о држављанству се издаје на обрасцу који садржи следеће елементе:
- назив "Босна и Херцеговина" и назив ентитета,
 - назив органа власти из члана 39. који је издао ово увјерење,
 - "Увјерење о држављанству БиХ",
 - знаке о припадајућем држављанству ентитета,
 - име и презиме лица ком је увјерење издато, име једног родитеља и његово држављанство, датум и мјесто рођења,
 - докази на основу којих је увјерење издато,
 - датум и мјесто издавања, печат надлежног органа и потпис одговорног лица.
- (2) Министарство одређује облик обрасца из претходног става овог члана.

ПОГЛАВЉЕ VII

Прелазне и завршне одредбе

Члан 41.

Сва лица која су била држављани Републике Босне и Херцеговине непосредно прије ступања на снагу Устава, укључујући и сва лица која су била држављани Републике Босне и Херцеговине до 06. априла 1992. године, су држављани Босне и Херцеговине, док ће се држављанство лица натурализованих у периоду од 06. априла 1992. до 01. јануара 2006. године одредити у складу са чл. 43. и 44.

Члан 42.

- (1) Сва лица која су држављани Босне и Херцеговине у складу са овим законом и која су на дан 06. априла 1992. године била настанена на територији која сада припада једном од ентитета се сматрају држављанима тог ентитета, изузев ако немају стално пребивалиште у другом ентитету, у којем случају се сматрају држављанима тога ентитета.
- (2) Сва лица која су држављани Босне и Херцеговине у складу с овим законом и која живе у иностранству на дан кад овај закон ступа на снагу сматрају се држављанима ентитета у којем су имала пребивалиште или боравиште прије 06. априла 1992. године, уколико се стално не настане у другом ентитету или изабере држављанство другог ентитета.
- (3) Сва лица која су била држављани бивше СФРЈ и која су се у времену између 06. априла 1992. године и ступања на снагу овог закона стално настанила на територији једног од ентитета и која на тој територији имају непрекидно пребивалиште или боравиште у трајању од двије године након ступања на снагу овог закона, након подношења захтјева добиће и држављанство тог ентитета и Босне и Херцеговине.
- (4) Сва лица која су била држављани бивше СФРЈ и која се у времену између дана ступања на снагу овог закона и 31. децембра 2000. године стално настане на територији једног од ентитета и која на тој територији имају непрекидно пребивалиште или боравиште у трајању од три године, након подношења захтјева добиће држављанство тог ентитета и Босне и Херцеговине.
- (5) Пребивалиште дјете, у смислу одредаба чл. 29. и 42. став (1) овог закона, која су била малољетна и нису имала пријављено пребивалиште, утврђује се на основу пребивалишта родитеља и другим доказима.

Члан 43.

Министарство је дужно да, у складу са овим законом, спроведе ревизију статуса лица натурализованих после 06. априла 1992. године, а прије 01. јануара 2006. године.

Члан 44.

- (1) Министарство разматра статус лица која су стекла држављанство натурализацијом, а која претходно нису имала додијељен јединствени матични број, или којима је на територији Босне и Херцеговине додијељен нови јединствени матични број држављана Босне и Херцеговине, у периоду после 06. априла 1992. године, а прије 01. јануара 2006. године. С тим циљем, Министарство разматра информације које пружају лица о којима се ради, као и информације прикупљене по службеној дужности.
- (2) На захтјев Министарства, лица о којима се ради и надлежни органи у Босни и Херцеговини, морају му доставити све потребне информације у року који Министарство одреди.
- (3) Ако се лице о коме се ради не повинује захтјеву за доставом информација из става (2), Министарство му може одузети држављанство.
- (4) Ако лице тиме не остаје без држављанства, Министарство може својом одлуком одузети држављанство БиХ у следећим случајевима:
 - а) ако прописи који су били на снази на подручју Босне и Херцеговине у вријеме натурализације нису били примјењени, или
 - б) ако је држављанство БиХ било стечено преварним понашањем, лажним информацијама или прикривањем било које релевантне чињенице ако се такво понашање може приписати лицу о којем се ради, или
 - ц) у случају непостојања стварне везе између Босне и Херцеговине и држављанина који уобичајено не борави у Босни и Херцеговини, или
 - д) у било ком случају из члана 23. тач. б), ц), д), е) и ф) овог закона.
- (5) Доказ да не постоји стварна веза из става (4) тачке ц) овог члана може бити посебно непријављивање пребивалишта укључујући и адресу становања у Босни и Херцеговини или неподношење захтјева за издавање личне карте држављана Босне и Херцеговине у складу са прописима о пријављивању, пребивалишту и боравишту, те о личној карти држављана Босне и Херцеговине.
- (6) Држављанство БиХ неће се одузети у складу са ставом (4) тачка а) овог члана уколико лице о коме се ради испуни услове за натурализацију или олакшаном натурализацијом према овом закону до тренутка када Министарство доноси одлуку и ако је јасно да лице о ком се ради није било свјесно да прописи нису били примјењени, нити се упустило у понашање које би оправдало одузимање држављанства према овом закону, и није свјесно прикрило какву релевантну чињеницу. Релевантна чињеница је посебно она чињеница која је супротна прописима о статусу лица у Босни и Херцеговини.
- (7) Држављанство БиХ престаје даном достављања одлуке Министарства о његовом одузимању. Ако адреса становања или мјесто пребивалишта тог лица нису познати или се не могу утврдити, држављанство БиХ престаје даном објављивања обавјештења о одлуци Министарства у "Службеном гласнику БиХ".

- (8) У ревизију издатих држављанстава, не могу бити укључени запосленици Министарства, који су на било који начин раније били укључени у процес издавања држављанстава која су предмет ревизије.

Члан 45.

Без обзира на чл. 23. и 44. овог закона, у случајевима када је истом лицу додијељено држављанство БиХ више пута по различитим основама, Министарство ће закључком објединити поступак ревизије те донијети јединствену одлуку о статусу натурализованог држављанина.

Члан 46.

Сви закони и прописи донесени на основу њих, а који регулишу питања држављанства БиХ престају важити на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 47.

Министарство ће донијети или ускладити прописе за спровођење овог закона у року од 45 дана након ступања на снагу овог закона. Надлежни органи ентитета ће најкасније 45 дана након тога донијети прописе о држављанству који ће бити усклађени са овим законом.

Члан 48.

Поступци започети прије ступања на снагу овог закона, наставиће се и окончати по одредбама оног закона који је повољнији за странку.

Члан 49.

Министарство ће донијети подзаконске акте утврђене одредбама чл. 35. и 36. и подзаконске акте којим ће се прецизирати издавање гаранције за стицање држављанства БиХ и докази о испуњавању услова за натурализацију из чл. 9., 10., 12. и 14. овог закона, у року од 60 дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 50.

Службени пречишћени текст Закона о држављанству Босне и Херцеговине обухвата: Закон о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 4/97), Закон о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 13/99), Закон о измјени Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 41/02), Закон о измјени Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 6/03), Закон о измјенама и допунама Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 14/03), Закон о измјенама и допунама Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 82/05), Закон о измјенама и допунама Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 43/09), Закон о измјенама и допунама Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 76/09), Закон о измјенама и допунама Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 87/13), а у којима је назначен дан њиховог ступања на снагу.

Број 01,02-02-1-22/15
22. марта 2016. године

Сарајево
Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ
Мр Огњен Тадић, с. р.

365

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 26. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 17. marta 2016. godine, i na 16. sjednici Doma naroda, održanoj 22. marta 2016. godine, usvojila je

ZAKON**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KONTROLI KRETANJA ORUŽJA I VOJNE OPREME****Član 1.**

U Zakonu o kontroli kretanja oružja i vojne opreme ("Službeni glasnik BiH", broj 53/09) u članu 1. iza riječi "tranzita" riječi: "oružja i vojne opreme" zamjenjuju se riječju "naoružanja".

Član 2.

U članu 3. tačka a) mijenja se i glasi:

"a) Naoružanje je oružje, municija, dijelovi oružja i municije, vojna oprema, instrumenti, uređaji i sredstva sa Liste naoružanja i vojne opreme iz člana 4. stav (2) ovog zakona".

Tačka b) briše se.

Dosadašnje tač. c), d), e) postaju tač. b), c), d).

Iza dosadašnje tačke e) koja postaje tačka d) dodaje se nova tačka e) koja glasi:

"e) tranzit znači carinskim propisima uređen carinski postupak prema kojima robe s liste za koje je potrebno odobrenje Ministarstva sigurnosti prolaze preko carinskog područja Bosne i Hercegovine."

Član 3.

U članu 4. stav (2) iza riječi "odobrenje" brišu se interpunkcijski znak zarez i riječi: "a lista će sačinjavati naoružanje i vojnu opremu koja se nalazila na listi naoružanja koju je EUFOR koristio u proteklom periodu,".

Član 4.

U članu 6. stav (1) u tački d) riječi: "serijski broj" zamjenjuju se riječju "karakteristike".

U tački f) iza riječi "sredstvu" dodaju se riječi: "(broj važeće saobraćajne dozvole, registarske oznake, naziv pravnog lica ili fizičkog lica-preduzetnika koje vrši prijevoz oružja)".

U tački g) iza riječi "isprave" dodaju se riječi: "nadležni organ izdavanja i vrijeme važenja lične karte ili putne isprave".

U tački k) ispred riječi "pravac" dodaje se riječ "Detaljan".

U stavu (2) u tački a) interpunkcijski znak zarez iza riječi "uvoza" zamjenjuje se veznikom "ili", a riječi: "ili tranzita" brišu se.

U tački b) iza riječi "naoružanja" dodaju se riječi: "ukoliko je za takvu vrstu naoružanja potrebno odobrenje po zakonima kojima se regulira nabavljanje, držanje i nošenje oružja".

Iza tačke c) dodaje se nova tačka d) koja glasi:

"d) ADR certifikat o odobrenju za vozilo i vozača, u skladu s Evropskim sporazumom o međunarodnom drumskom prijevozu opasnih materija (u daljnjem tekstu: ADR), za robu sa listi ADR-a".

Član 5.

U članu 7. ispred riječi, "vrši" dodaju se riječi: "po potrebi", a iza riječi "elemenata" dodaju se riječi: "bitnih za kretanje naoružanja".

Član 6.

U članu 9. stav (1) u tački e) iza riječi "dozvole" dodaju se riječi: "broj ADR certifikata vozila i broj ličnog ADR certifikata - ukoliko je u pitanju prijevoz robe s listi ADR-a", a iza riječi "isprave", dodaju se riječi: "nadležni organ izdavanja i vrijeme važenja lične karte ili putne isprave, naziv pravnog lica ili fizičkog lica-preduzetnika koji vrši prijevoz oružja".

U tački g) ispred riječi "smjer" dodaje se riječ "Detaljan".

Član 7.

U članu 14. stav (1) riječ "dva" zamjenjuje se riječju "tri".

Član 8.

Član 19. mijenja se i glasi:

"Član 19.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice, a novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM odgovorno lice u pravnom licu, koje u zahtjevu za izdavanje odobrenja za kretanje naoružanja navede netačne podatke (član 6.).
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 20.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice, a novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se odgovorno lice u pravnom licu ako:
 - a) organizira kretanje naoružanja bez prethodno pribavljenog odobrenja (član 9.) ili bez najave (član 14.);
 - b) organizira kretanje naoružanja suprotno izdatom odobrenju u pogledu vrste ili količine naoružanja (član 9.), ili suprotno najavi u pogledu vrste ili količine naoružanja (član 14.).
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kazni't će se za prekršaj pravno lice, a novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM odgovorno lice u pravnom licu ako:
 - a) organizira kretanje naoružanja suprotno izdatom odobrenju u pogledu pravca kretanja, odnosno odobrenog graničnog prijelaza (član 9.) ili suprotno najavi u pogledu pravca kretanja odnosno odobrenog graničnog prijelaza (član. 14.);
 - b) organizira kretanje naoružanja suprotno izdatom odobrenju u pogledu vozila ili vozača (član 9.) ili suprotno najavi u pogledu vozila ili vozača (član 14.).
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj vozač koji:
 - a) obavlja kretanje naoružanja bez prethodno pribavljenog odobrenja (član 9.) ili bez najave (član 14.);
 - b) obavlja kretanje naoružanja suprotno izdatom odobrenju u pogledu vrste ili količine naoružanja (član 9.) ili suprotno najavi u pogledu vrste ili količine naoružanja (član 14.).
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj vozač koji:
 - a) obavlja kretanje naoružanja suprotno izdatom odobrenju u pogledu pravca kretanja odnosno odobrenog graničnog prijelaza (član 9.), ili suprotno najavi u pogledu pravca kretanja odnosno odobrenog graničnog prijelaza (član 14.);
 - b) obavlja kretanje naoružanja suprotno izdatom odobrenju u pogledu vozača ili vozila (član 9.) ili suprotno najavi u pogledu vozača ili vozila (član 14.).

Član 9.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-36/15

22. marta 2016. godine

Sarajevo

Predsjedavajuća
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mr. Ognjen Tadić, s. r.

Temeljem članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 26. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 17. ožujka 2016. godine, i na 16. sjednici Doma naroda, održanoj 22. ožujka 2016. godine, usvojila je

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KONTROLI KRETANJA ORUŽJA I VOJNE OPREME

Članak 1.

U Zakonu o kontroli kretanja oružja i vojne opreme ("Službeni glasnik BiH", broj 53/09) u članku 1. iza riječi "provoza" riječi: "oružja i vojne opreme" zamjenjuju se riječju "naoružanja".

Članak 2.

U članku 3. točka a) mijenja se i glasi:

"a) Naoružanje je oružje, streljivo, dijelovi oružja i streljiva, vojna oprema, instrumenti, uređaji i sredstva s Liste naoružanja i vojne opreme iz članka 4. stavak (2) ovoga Zakona".

Točka b) briše se.

Dosadašnje toč. c), d), e) postaju toč. b), c), d).

Iza dosadašnje točke e), koja postaje točka d), dodaje se nova točka e) koja glasi:

"e) provoz znači carinskim propisima uređen carinski postupak prema kojem robe s liste za koje je potrebno odobrenje Ministarstva sigurnosti prolaze preko carinskog područja Bosne i Hercegovine."

Članak 3.

U članku 4. u stavku (2) iza riječi "odobrenje" interpunkcijski znak zarez i riječi: "a lista će sačinjavati naoružanje i vojnu opremu koja se nalazila na listi naoružanja koju je EUFOR koristio u proteklom razdoblju" brišu se.

Članak 4.

U članku 6. stavku (1) u točki d) riječi: "serijski broj" zamjenjuju se riječju "značajke".

U točki f) iza riječi "sredstvu" dodaju se riječi: "(broj važeće prometne dozvole, registrarske oznake, naziv pravne osobe ili fizičke osobe-poduzetnika koji prevozi oružje)".

U točki g) iza riječi "isprave" dodaju se riječi: "nadležno tijelo za izdavanje i vrijeme važenja osobne iskaznice ili putne isprave".

U točki k) ispred riječi "smjer" dodaje se riječ "temeljan".

U stavku (2) u točki a) interpunkcijski znak zarez iza riječi "uvoza" zamjenjuje se veznikom "ili", a riječi: "ili provoza" brišu se.

U točki b) iza riječi "naoružanja" dodaju se riječi: "ako je za takvu vrstu naoružanja potrebno odobrenje prema zakonima kojima se uređuje nabava, držanje i nošenje oružja".

Iza točke c) dodaje se nova točka d), koja glasi:

"d) ADR-ov certifikat o odobrenju za vozilo i vozača, sukladno Europskom sporazumu o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari (u daljnjem tekstu: ADR), za robu s liste ADR-a".

Članak 5.

U članku 7. ispred riječi "vrši" dodaju se riječi: "po potrebi", a iza riječi "elemenata" dodaju se riječi: "bitnih za kretanje naoružanja".

Članak 6.

U članku 9. stavku (1) u točki e) iza riječi "dozvole" dodaju se riječi: "broj ADR certifikata za vozila i broj osobnog ADR certifikata - ukoliko je u pitanju prijevoz robe s liste ADR-a", a iza riječi "isprave" dodaju se riječi: "nadležno tijelo za izdavanje i vrijeme važenja osobne iskaznice ili putne isprave, naziv pravne osobe ili fizičke osobe-poduzetnika koji prevozi oružje".

U točki g) ispred riječi "smjer" dodaje se riječ "temeljan".

Članak 7.

U članku 14. u stavku (1) riječ "dva" zamjenjuje se riječju "tri".

Članak 8.

Članak 19. mijenja se i glasi:

"Članak 19.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba, a novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM odgovorna osoba u pravnoj osobi koja u zahtjevu za izdavanje odobrenja za kretanje naoružanja navede netočne podatke (članak 6.).
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 20.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba, a novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi ako:
 - a) organizira kretanje naoružanja bez prethodno pribavljenog odobrenja (članak 9.) ili bez najave (članak 14.);
 - b) organizira kretanje naoružanja suprotno izdanom odobrenju u pogledu vrste ili količine naoružanja (članak 9.) ili suprotno najavi u pogledu vrste ili količine naoružanja (članak 14.).
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba, a novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM odgovorna osoba u pravnoj osobi ako:
 - a) organizira kretanje naoružanja suprotno izdanom odobrenju u pogledu smjera kretanja, odnosno odobrenog graničnog prijelaza (članak 9.) ili suprotno najavi u pogledu smjera kretanja odnosno odobrenog graničnog prijelaza (članak 14.);
 - b) organizira kretanje naoružanja suprotno izdanom odobrenju u pogledu vozila ili vozača (članak 9.) ili suprotno najavi u pogledu vozila ili vozača (članak 14.).
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj vozač koji:
 - a) obavlja kretanje naoružanja bez prethodno pribavljenog odobrenja (članak 9.) ili bez najave (članak 14.);
 - b) obavlja kretanje naoružanja suprotno izdanom odobrenju u pogledu vrste ili količine naoružanja (članak 9.) ili suprotno najavi u pogledu vrste ili količine naoružanja (članak 14.).
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj vozač koji:
 - a) obavlja kretanje naoružanja suprotno izdanom odobrenju u pogledu smjera kretanja, odnosno odobrenog graničnog prijelaza (članak 9.) ili suprotno najavi u pogledu smjera kretanja odnosno odobrenog graničnog prijelaza (članak 14.);

- b) obavlja kretanje naoružanja suprotno izdanom odobrenju u pogledu vozača ili vozila (članak 9.) ili suprotno najavi u pogledu vozača ili vozila (članak 14.).

Članak 9.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-36/15
22. ožujka 2016. godine

Sarajevo
Predsjedateljica
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mr. Ognjen Tadić, v. r.

На основу члана IV. 4.а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 26. сједници Представничког дома, одржаној 17. марта 2016. године, и на 16. сједници Дома народа, одржаној 22. марта 2016. године, усвојила је

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О КОНТРОЛИ КРЕТАЊА ОРУЖЈА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ

Члан 1.

У Закону о контроли кретања оружја и војне опреме ("Службени гласник БиХ", број 53/09) у члану 1. иза ријечи "транзита" ријечи: "оружја и војне опреме" замјењују се ријечју "наоружања".

Члан 2.

У члану 3. тачка а) мијења се и гласи:

"а) Наоружање је оружје, муниција, дијелови оружја и муниције, војна опрема, инструменти, уређаји и средства са Листе наоружања и војне опреме из члана 4. став (2) овог закона".

Тачка б) брише се.

Досадашње тач. ц), д), е) постају тач. б), ц), д).

Иза досадашње тачке е) која постаје тачка д) додаје се нова тачка е) која гласи:

"е) транзит значи царинским прописима уређен царински поступак према којима роба са листе за коју је потребно одобрење Министарства безбједности пролазе преко царинског подручја Босне и Херцеговине."

Члан 3.

У члану 4. став (2) иза ријечи "одобрење" интерпункцијски знак запета и ријечи: "а листа ће сачињавати наоружање и војну опрему која се налазила на листи наоружања коју је ЕУФОР користио у протеклом периоду" бришу се".

Члан 4.

У члану 6. став (1) у тачки д) ријечи: "серијски број" замјењују се ријечју "карактеристике".

У тачки ф) иза ријечи "средству" додају се ријечи: "(број важеће саобраћајне дозволе, регистарске ознаке, назив правног лица или физичког лица - предузетника које врши превоз оружја)".

У тачки г) иза ријечи "исправе" додају се ријечи: "надлежни орган издавања и вријеме важења личне карте или путне исправе".

У тачки к) испред ријечи "правац" додаје се ријеч "Детаљан".

У ставу (2) у тачка а) интерпункцијски знак запета иза ријечи "увоза" замјењује се везником "или", а ријечи: "или транзита" бришу се.

У тачки б) иза ријечи "наоружања" додају се ријечи: "уколико је за такву врсту наоружања потребно одобрење по законима којима се регулише набављање, држање и ношење оружја".

Иза тачке ц) додаје се нова тачка д) која гласи:

"д) АДР сертификат о одобрењу за возило и возача, у складу са Европским споразумом о међународном друмском превозу опасних материја (у даљем тексту АДР), за робу са листа АДР-а".

Члан 5.

У члану 7. испред ријечи "врши" додају се ријечи: "по потреби", а иза ријечи "елемената" додају се ријечи: "битних за кретање наоружања".

Члан 6.

У члану 9. став (1) у тачки е) иза ријечи "дозволе" додају се ријечи: "број АДР сертификата возила и број личног АДР сертификата - уколико је у питању превоз робе са листа АДР-а", а иза ријечи "исправе" додају се ријечи: "надлежни орган издавања и вријеме важења личне карте или путне исправе, назив правног лица или физичког лица предузетника које врши превоз оружја".

У тачки г) испред ријечи "смјер" додаје се ријеч "Детаљан".

Члан 7.

У члану 14. став (1) ријеч "два" замјењује се ријечју "три".

Члан 8.

Члан 19. мијења се и гласи:

"Члан 19.

- (1) Новчаном казном у износу од 1.000,00 КМ до 10.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице, а новчаном казном у износу од 500,00 КМ до 3.000,00 КМ одговорно лице у правном лицу, које у захтјеву за издавање одобрења за кретање наоружања наведе нетачне податке (члан 6).
- (2) Новчаном казном у износу од 5.000,00 КМ до 20.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице, а новчаном казном у износу од 1.000,00 КМ до 5.000,00 КМ казниће се одговорно лице у правном лицу ако:
 - а) организује кретање наоружања без претходно прибављеног одобрења (члан 9.) или без најаве (члан 14.);
 - б) организује кретање наоружања супротно издатом одобрењу у погледу врсте или количине наоружања (члан 9.), или супротно најави у погледу врсте или количине наоружања (члан 14.).
- (3) Новчаном казном у износу од 1.000,00 КМ до 10.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице, а новчаном казном у износу од 500,00 КМ до 3.000,00 КМ одговорно лице у правном лицу, ако:
 - а) организује кретање наоружања супротно издатом одобрењу у погледу правца кретања, односно одобреног граничног прелаза (члан 9.) или супротно најави у погледу правца кретања односно одобреног граничног прелаза (члан 14.);
 - б) организује кретање наоружања супротно издатом одобрењу у погледу возила или возача (члан 9.) или супротно најави у погледу возила или возача (члан 14.).
- (4) Новчаном казном у износу од 500,00 КМ до 5.000,00 КМ казниће се за прекршај возач који:

Članak 4.

Ovaj Zaključak stupa na snagu kada ga u istovjetnom tekstu usvoje oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-50-14-838/16

22. ožujka 2016. godine

Sarajevo

Predsjedateljica

Zastupničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

Borjana Krišto, v. r.

Predsjedatelj

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

Mr. Ognjen Tadić, v. r.

Члан 4.

Овај закључак ступа на снагу кад га у идентичном тексту усвоје оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а биће објављен у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-50-14-838/16

22. марта 2016. године

Сарајево

Предсједавајућа

Представничког дома

Парламентарне скупштине

БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Предсједавајући

Дома народа

Парламентарне скупштине

БиХ

Мр Огњен Тадић, с. р.

На основу члана 55. став (2) Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15 и 97/15) и члана 45. став (2) Пословника Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 58/14, 88/15 и 96/15), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 26. сједници Представничког дома, одржаној 17. марта 2016. године, и на 16. сједници Дома народа, одржаној 22. марта 2016. године, донијела је

ЗАКЉУЧАК

О ОСНИВАЊУ ПРИВРЕМЕНЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ КОМИСИЈЕ ОБА ДОМА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА ИЗБОР ЧЕТИРИ ЧЛАНА УПРАВНОГ ОДБОРА АГЕНЦИЈЕ ЗА РАЗВОЈ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА И ОБЕЗБЈЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА

Члан 1.

Оснива се Привремена заједничка комисија оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за спровођење процедуре за избор четири члана Управног одбора Агенције за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета на период од три године.

Члан 2.

У Привремену заједничку комисију из члана 1. овог Закључка

из Представничког дома именују се посланици:

1. Ненад Лалић
2. Мирсад Ђонлагић
3. Никола Ловриновић

из Дома народа именују се делегати:

1. Сафет Софтић
2. Огњен Тадић
3. Зденка Џамбас.

Члан 3.

Задатак Привремене заједничке комисије је да, у складу са законом, спроведе процедуру оглашавања за чланове Управног одбора Агенције и домовима предложи четири кандидата за чланове ради именовања на период од три године.

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

367

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 7. stav (7) Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13 i 75/15), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova poslova Bosne i Hercegovine, na 41. sjednici, održanoj 28.01.2016. godine, donijelo je

ODLUKU

**O UTVRĐIVANJU VISINE OSNOVICE ZA OBRAČUN
PLATA U DIPLOMATSKO-KONZULARNIM
PREDSTAVNIŠTVIMA BOSNE I HERCEGOVINE
U 2016. GODINI**

Član 1.

(Predmet Odluke)

- (1) Ovom Odlukom utvrđuju se visina osnovice za obračun plata, drugih primanja i naknada osoblju zaposlenom u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine za budžetsku 2016. godinu.
- (2) Visina osnovice za svako diplomatsko-konzularno predstavništvo Bosne i Hercegovine utvrđuje se kako slijedi:

R. br.	ZEMLJA/SJEDIŠTE DKP BiH	VISINA OSNOVICE U KM
1	2	3
1	AUSTRALIJA, KANBERA	1.475
2	AUSTRIJA, BEČ	1.469
3	BELGIJA, BRISEL	1.418
4	BUGARSKA, SOFIJA	1.211
5	CRNA GORA, PODGORICA	1.160
6	ČEŠKA REPUBLIKA, PRAG	1.276
7	DANSKA, KOPENHAGEN	1.521
8	EGIPAT, KAIRO	1.279
9	FRANCUSKA, PARIZ	1.430
10	FRANCUSKA, STRAZBUR	1.430
11	GRČKA, ATINA	1.263
12	HOLANDIJA, HAG	1.376
13	HRVATSKA, ZAGREB	1.276
14	INDIJA, NJU DELHI	1.236
15	INDONEZIJA, DŽAKARTA	1.272

16	IRAN, TEHERAN	1.264
17	ITALIJA, RIM	1.418
18	ITALIJA, MILANO	1.418
19	ITALIJA, VATIKAN	1.418
20	IZRAEL, TEL AVIV	1.349
21	JAPAN, TOKIO	1.418
22	JORDAN, AMAN	1.236
23	KANADA, OTAVA	1.340
24	KATAR, DOHA	1.334
25	KINA, PEKING	1.391
26	KUVAJT, KUVAJT	1.152
27	LIBIJA, TRIPOLI	1.069
28	MAĐARSKA, BUDIMPEŠTA	1.353
29	MALEZIJA, KUALA LUMPUR	1.208
30	MAKEDONIJA, SKOPJE	1.147
31	NORVEŠKA, OSLO	1.688
32	NJEMAČKA, BERLIN	1.405
33	NJEMAČKA, MINHEN	1.405
34	NJEMAČKA, FRANKFURT	1.405
35	NJEMAČKA, ŠTUTGART	1.405
36	PAKISTAN, ISLAMABAD	1.208
37	POLJSKA, VARŠAVA	1.250
38	RUMUNIJA, BUKUREŠT	1.173
39	RUSIJA, MOSKVA	1.379
40	SAD, NJUJORK	1.482
41	SAD, ČIKAGO	1.482
42	SAD, VAŠINGTON	1.482
43	SAUDIJSKA ARABIJA, RIJAD	1.194
44	SLOVENIJA, LJUBLJANA	1.263
45	SRBIJA, BEOGRAD	1.160
46	ŠPANIJA, MADRID	1.366
47	ŠVEDSKA, ŠTOKHOLM	1.379
48	ŠVICARSKA, BERN	1.734
49	ŠVICARSKA, ŽENEVA	1.734
50	TURSKA, ANKARA	1.224
51	TURSKA, ISTANBUL	1.224
52	UAE, ABU DABI	1.279
53	VELIKA BRITANIJA, LONDON	1.574

Član 2.

(Prestanak važenja)

Danom početka primjene ove odluke prestaje da važi Odluka o utvrđivanju visine osnovice za obračun plata u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u 2015. godini ("Službeni glasnik BiH", broj 39/15).

Član 3.

(Stupanje na snagu)

- (1) Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjuje se od 01.01.2016. godine do 31.12.2016. godine.
- (2) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, ukoliko Budžet institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH ne bude usvojen do 31. decembra 2015. godine, osnovice za obračun plata utvrđene u skladu sa odredbama ove odluke će se primjenjivati tek od dana usvajanja Budžeta.

VM broj 34/16
28. januara 2016. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 7. stavak (7) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13 i 75/15), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova Bosne i

Hercegovine, na 41. sjednici, održanoj 28.01.2016. godine, donijelo je

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU VISINE OSNOVICE ZA OBRAČUN
PLAĆA U DIPLOMATSKO-KONZULARNIM
PREDSTAVNIŠTVIMA BOSNE I HERCEGOVINE
U 2016. GODINI**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

- (1) Ovom Odlukom utvrđuju se visina osnovice za obračun plaća, drugih primanja i naknada osoblju uposlenom u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine za proračunsku 2016. godinu.
- (2) Visina osnovice za svako diplomatsko-konzularno predstavništvo Bosne i Hercegovine utvrđuje se kako slijedi:

R. br.	ZEMLJA/SJEDIŠTE DKP BiH	VISINA OSNOVICE U KM
1	2	3
1	AUSTRALIJA, KANBERA	1.475
2	AUSTRIJA, BEČ	1.469
3	BELGIJA, BRISEL	1.418
4	BUGARSKA, SOFIJA	1.211
5	CRNA GORA, PODGORICA	1.160
6	ČEŠKA REPUBLIKA, PRAG	1.276
7	DANSKA, KOPENHAGEN	1.521
8	EGIPAT, KAIRO	1.279
9	FRANCUSKA, PARIZ	1.430
10	FRANCUSKA, STRAZBUR	1.430
11	GRČKA, ATINA	1.263
12	NIZOZEMSKA, HAG	1.376
13	HRVATSKA, ZAGREB	1.276
14	INDIJA, NJU DELHI	1.236
15	INDONEZIJA, DŽAKARTA	1.272
16	IRAN, TEHERAN	1.264
17	ITALIJA, RIM	1.418
18	ITALIJA, MILANO	1.418
19	ITALIJA, VATIKAN	1.418
20	IZRAEL, TEL AVIV	1.349
21	JAPAN, TOKIO	1.418
22	JORDAN, AMAN	1.236
23	KANADA, OTAVA	1.340
24	KATAR, DOHA	1.334
25	KINA, PEKING	1.391
26	KUVAJT, KUVAJT	1.152
27	LIBIJA, TRIPOLI	1.069
28	MAĐARSKA, BUDIMPEŠTA	1.353
29	MALEZIJA, KUALA LUMPUR	1.208
30	MAKEDONIJA, SKOPJE	1.147
31	NORVEŠKA, OSLO	1.688
32	NJEMAČKA, BERLIN	1.405
33	NJEMAČKA, MINHEN	1.405
34	NJEMAČKA, FRANKFURT	1.405
35	NJEMAČKA, ŠTUTGART	1.405
36	PAKISTAN, ISLAMABAD	1.208
37	POLJSKA, VARŠAVA	1.250
38	RUMUNJSKA, BUKUREŠT	1.173
39	RUSIJA, MOSKVA	1.379
40	SAD, NJUJORK	1.482
41	SAD, ČIKAGO	1.482
42	SAD, VAŠINGTON	1.482
43	SAUDIJSKA ARABIJA, RIJAD	1.194
44	SLOVENIJA, LJUBLJANA	1.263
45	SRBIJA, BEOGRAD	1.160
46	ŠPANJOLSKA, MADRID	1.366
47	ŠVEDSKA, ŠTOKHOLM	1.379
48	ŠVICARSKA, BERN	1.734
49	ŠVICARSKA, ŽENEVA	1.734
50	TURSKA, ANKARA	1.224

ministara Bosne i Hercegovine, na 42. sjednici održanoj 04. februara 2016. godine, donijelo je

**ODLUKU
O FORMIRANJU RADNE GRUPE ZA IZRADU IZMJENA
I DOPUNA PRAVILNIKA O ČUVANJU I UNIŠTAVANJU
ODUZETE OPOJNE DROGE, PSIHOTROPNIH TVARI,
BILJAKA IZ KOJIH SE MOŽE DOBITI OPOJNA
DROGA I PREKURSORA**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom formira se Radna grupa za izradu izmjena i dopuna Pravilnika o čuvanju i uništavanju oduzete opojne droge, psihotropnih tvari, biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga i prekursora ("Službeni glasnik BiH", broj 28/12) (u daljem tekstu: Radna grupa), imenuju predsjedavajući i članovi, utvrđuju zadaci i rokovi i predsjedavanje Radnom grupom.

Član 2.

(Sastav)

- (1) Radnu grupu čine delegirani predstavnici institucija, i to:
 - a) Ognjen Zekić, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine - predsjedavajući,
 - b) Branka Banduka, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine - član,
 - c) Jasmin Pljevljak, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine - član,
 - d) Sreten Čečar, Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine - član,
 - e) Mišo Krstović, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine - član,
 - f) Feđa Buljević, Sud Bosne i Hercegovine - član,
 - g) Vahidin Šahinpašić, Državna agencija za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine - član,
 - h) Iva Trezner, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova - član,
 - i) Ilija Plavša, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske - član.
- (2) Administrativno tehničke poslove u svojstvu sekretara Radne grupe obavljat će Slađana Vasković, referent u Odsjeku za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.

Član 3.

(Predsjedavanje)

Radnom grupom predsjedava predsjedavajući Radne grupe iz člana 2. ove Odluke, a u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti, drugi član kojeg odredi predsjedavajući Radne grupe.

Član 4.

(Poslovnik)

- (1) Radna grupa donosi Poslovnik o radu.
- (2) Poslovnikom o radu regulisat će se način i djelokrug rada, način donošenja odluka, prava i obaveze, kao i druga pitanja značajna za rad Radne grupe.

Član 5.

(Naknada za rad)

- (1) Članovi Radne grupe koji su imenovani ispred institucija Bosne i Hercegovine mogu da ostvare pravo na novčanu nagradu (stimulaciju), u skladu sa odredbama člana 27. Zakona o platama i naknadama u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15 i 88/15) i odredbama Odluke o okvirnim kriterijima za isplatu novčane nagrade zaposlenima u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 31/10).

- (2) Članovi Radne grupe koji su imenovani ispred entitetskih institucija mogu ostvariti pravo na naknadu za rad u istoj, u skladu sa propisima kojima je regulisana ova oblast za konkretan nivo vlasti.

Član 6.

(Zadatak)

Radna grupa će sačiniti izmjene i dopune Pravilnika o čuvanju i uništavanju oduzete opojne droge, psihotropnih tvari, biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga i prekursora.

Član 7.

(Rokovi)

Radna grupa je dužna izvršiti zadatak u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ove Odluke i Pravilnik dostaviti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na razmatranje.

Član 8.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 36/16
04. februara 2016. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, s. r.

Na temelju članka 17. i članka 22. stavak 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u svezi sa člankom 81. Zakona o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga ("Službeni glasnik BiH", broj 8/06), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 42. sjednici održanoj 04. veljače 2016. godine, donijelo je

ODLUKU

**O OSNIVANJU RADNE SKUPINE ZA IZRADU IZMJENA
I DOPUNA PRAVILNIKA O ČUVANJU I UNIŠTENJU
ODUZETE OPOJNE DROGE, PSIHOTROPNIH TVARI,
BILJAKA IZ KOJIH SE MOŽE DOBITI OPOJNA
DROGA I PREKURSORA**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom osniva se Radna skupina za izradu izmjena i dopuna Pravilnika o čuvanju i uništenju oduzete opojne droge, psihotropnih tvari, biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga i prekursora ("Službeni glasnik BiH", broj 28/12) (u daljem tekstu: Radna grupa), imenuju predsjedatelj i članovi, utvrđuju zadaci i rokovi i predsjedavanje Radnom grupom.

Članak 2.

(Sastav)

- (1) Radnu skupinu čine delegirani predstavnici institucija, i to:
 - a) Ognjen Zekić, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine - predsjedatelj,
 - b) Branka Banduka, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine - član,
 - c) Jasmin Pljevljak, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine - član,
 - d) Sreten Čečar, Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine - član,
 - e) Mišo Krstović, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine - član,
 - f) Feđa Buljević, Sud Bosne i Hercegovine - član,
 - g) Vahidin Šahinpašić, Državna agencija za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine - član,
 - h) Iva Trezner, Federalno ministarstvo unutarnjih poslova - član,

- i) Ilija Plavša, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske - član.
- (2) Administrativno tehničke poslove u svojstvu tajnika Radne skupine obavljat će Slađana Vasković, referent u Odjelu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

(Predsjedavanje)

Radnom skupinom predsjedava predsjedatelj Radne skupine iz članka 2. ove Odluke, a u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti, drugi član kojeg odredi predsjedatelj Radne skupine.

Članak 4.

(Poslovnik)

- (1) Radna skupina donosi Poslovnik o radu.
- (2) Poslovníkom o radu regulirat će se način i djelokrug rada, način donošenja odluka, prava i obveze, kao i druga pitanja značajna za rad Radne skupine.

Članak 5.

(Naknada za rad)

- (1) Članovi Radne skupine koji su imenovani ispred institucija Bosne i Hercegovine mogu da ostvare pravo na novčanu nagradu (stimulaciju), sukladno odredbama članka 27. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15 i 88/15) i odredbama Odluke o okvirnim kriterijima za isplatu novčane nagrade zaposlenima u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 31/10).
- (2) Članovi Radne skupine koji su imenovani ispred entitetskih institucija mogu ostvariti pravo na naknadu za rad u istoj, sukladno propisima kojima je regulirana ova oblast za konkretnu razinu vlasti.

Članak 6.

(Zadatak)

Radna skupina će sačiniti izmjene i dopune Pravilnika o čuvanju i uništenju oduzete opojne droge, psihotropnih tvari, biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga i prekursora.

Članak 7.

(Rokovi)

Radna skupina je dužna izvršiti zadatak u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ove Odluke i Pravilnik dostaviti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na razmatranje.

Članak 8.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavlјivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 36/16
04. veljače 2016. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, v. r.

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Savјету ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u vezi sa članom 81. Zakona o sprečavanju i suzbijanju злоупотребе опојних дрога ("Službeni glasnik BiH", broj 8/06), Savјет ministara Bosne i Hercegovine, na 42. sjednici одржаној 04. фебруара 2016. године, донио је

ОДЛУКУ

О ФОРМИРАЊУ РАДНЕ ГРУПЕ ЗА ИЗРАДУ ИЗМЈЕНА И ДОПУНА ПРАВИЛНИКА О ЧУВАЊУ И УНИШТАВАЊУ ОДУЗЕТЕ ОПОЈНЕ ДРОГЕ, ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ, БИЉАКА ИЗ КОЈИХ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ ОПОЈНА ДРОГА И ПРЕКУРСОРА

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком формира се Радна група за израду измјена и допуна Правилника о чувању и уништавању одузете опојне дроге, психотропних супстанци, биљака из којих се може добити опојна дрога и прекурсора ("Службени гласник БиХ", број 28/12) (у даљем тексту: Радна група), именују председавајући и чланови, утврђују задаци и рокови и председавање Радном групом.

Члан 2.

(Састав)

- (1) Радну групу чине делегирани представници институција, и то:
- а) Огњен Зекић, Министарство безбједности Босне и Херцеговине - председавајући,
 - б) Бранка Бандука, Министарство безбједности Босне и Херцеговине - члан,
 - ц) Јасмин Пљевљак, Министарство безбједности Босне и Херцеговине - члан,
 - д) Сретен Чечар, Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине - члан,
 - е) Мишо Крстовић, Министарство правде Босне и Херцеговине - члан,
 - ф) Феђа Буљевић, Суд Босне и Херцеговине - члан,
 - г) Вахидин Шахинпашић, Државна агенција за истраге и заштиту Босне и Херцеговине - члан,
 - х) Ива Трезнер, Федерално министарство унутрашњих послова - члан,
 - и) Илија Плавша, Министарство унутрашњих послова Републике Српске - члан.
- (2) Административно техничке послове у својству секретара Радне групе обављаће Слађана Васковић, референт у Одјелењу за сузбијање злоупотребе опојних дрога Министарства безбједности Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Председавање)

Радном групом председава председавајући Радне групе из члана 2. ове Одлуке, а у случају његове одсутности или спрјечености, други члан којег одреди председавајући Радне групе.

Члан 4.

(Пословник)

- (1) Радна група доноси Пословник о раду.
- (2) Пословником о раду регулисаће се начин и дјелокруг рада, начин доношења одлука, права и обавезе, као и друга питања значајна за рад Радне групе.

Члан 5.

(Накнада за рад)

- (1) Чланови Радне групе који су именовани испред институција Босне и Херцеговине могу да остваре право на новчану награду (стимулацију), у складу са одредбама члана 27. Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15 и 88/15) и одредбама Одлуке о оквирним критеријима за исплату новчане награде запосленима у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 31/10).
- (2) Чланови Радне групе који су именовани испред ентитетских институција могу остварити право на накнаду за рад у истој, у складу са прописима којима је регулисана ова област за конкретан ниво власти.

Члан 6.

(Задатак)

Радна група ће сачинити измјене и допуне Правилника о чувању и уништавању одузете опојне дроге, психотропних супстанци, биљака из којих се може добити опојна дрога и прекурсора.

Члан 7.

(Рокови)

Радна група је дужна извршити задатак у року од 180 дана од дана ступања на снагу ове Одлуке и Правилник доставити Савјету министара Босне и Херцеговине на разматрање.

Члан 8.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 36/16

04. фебруара 2016. године

Сарајево

Предсједavajuћи

Савјета министара БиХ

Др **Денис Звиздић**, с. р.

369

На основу члана 7. став (4) и члана 22. став (2) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2014. годину ("Службени гласник БиХ", бр. 104/13 и 60/14), члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 2. ст. (1) и (2) и члана 3. став (2) Одлуке о начину расподеле средстава уплаћених на име додijелjене дозволе за Универзалне мобилне телекомуникационе системе ("Службени гласник БиХ", бр. 50/10, 68/12 и 49/13), на приједлог Министарства комуникација и промета Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине на 45. сједници, одржаној 25. фебруара 2016. године, донijело је

ODLUKU

**O IZMJENI ODLUKE O NAČINU KORIŠTENJA
NAMJENSKIH SREDSTAVA UPLAĆENIH NA IME
DODIJELJENE DOZVOLE ZA UNIVERZALNE
MOBILNE TELEKOMUNIKACIONE SISTEME
U 2014. GODINI**

Члан 1.

У Одлуци о начину коришћења намјенских средстава уплаћених на име додijелjене дозволе за Универзалне мобилне телекомуникационе системе у 2014. години ("Службени гласник БиХ", бр. 85/14 и 52/15) у члану 3. став (1) ријечи: "Законом о јавним набавкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 49/04, 19/05, 52/05, 94/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 и

60/10).", замjenjuju се ријечима: "Законом о јавним набавкама ("Службени гласник БиХ", број 39/14).".

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 37/16

25. фебруара 2016. године

Сарајево

Предсједavajuћи

Вijeћа министара БиХ

Др. **Денис Звиздић**, с. р.

На основу члана 7. ставак (4) и члана 22. ставак (2) Закона о Прораћуну институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2014. годину ("Службени гласник БиХ", бр. 104/13 и 60/14), члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 2. ст. (1) и (2) и члана 3. ставак (2) Одлуке о начину расподеле средстава уплаћених на име додijелjене дозволе за Универзалне мобилне телекомуникационе системе ("Службени гласник БиХ", бр. 50/10, 68/12 и 49/13), на приједлог Министарства комуникација и промета Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине на 45. сједници, одржаној 25. вељеа 2016. године, донijело је

ODLUKU

**O IZMJENI ODLUKE O NAČINU KORIŠTENJA
NAMJENSKIH SREDSTAVA UPLAĆENIH NA IME
DODIJELJENE DOZVOLE ZA UNIVERZALNE
MOBILNE TELEKOMUNIKACIONE SISTEME
U 2014. GODINI**

Чланак 1.

У Одлуци о начину коришћења намјенских средстава уплаћених на име додijелjене дозволе за Универзалне мобилне телекомуникационе системе у 2014. години ("Службени гласник БиХ", бр. 85/14 и 52/15) у члану 3. ставак (1) ријечи: "Законом о јавним набавкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 49/04, 19/05, 52/05, 94/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 и 60/10).", замjenjuju се ријечима: "Законом о јавним набавкама ("Службени гласник БиХ", број 39/14).".

Чланак 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 37/16

25. вељеа 2016. године

Сарајево

Предсједatelj

Вijeћа министара БиХ

Др. **Денис Звиздић**, в. р.

На основу члана 7. став (4) и члана 22. став (2) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2014. годину ("Службени гласник БиХ", бр. 104/13 и 60/14), члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 2. ст. (1) и (2) и члана 3. став (2) Одлуке о начину расподеле средстава уплаћених на име додijелjене дозволе за Универзалне мобилне телекомуникационе системе ("Службени гласник БиХ", бр. 50/10, 68/12 и 49/13), на приједлог Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине на 45. сједници, одржаној 25. фебруара 2016. године, донio је

Na temelju članka 10. stavak (2) i članka 11. stavak (3) Zakona o utemeljenju Izвозno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 62/04) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 46. sjednici, održanoj 03.03.2016. godine, donijelo je

RJEŠENJE
O IMENOVANJU ČLANA UPRAVNOG ODBORA
IZVOZNO-KREDITNE AGENCIJE BOSNE I
HERCEGOVINE

1. **GORAN MIRAŠČIĆ**, imenuje se za člana Upravnog odbora Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine, na period do isteka mandata njegovog prethodnika.
2. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 39/16
 03. ožujka 2016. godine
 Sarajevo

Predsjedatelj
 Vijeća ministara BiH
 Dr. **Denis Zvizdić**, v. r.

Na osnovu člana 10. stav (2) i člana 11. stav (3) Zakona o osnivaњу Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 62/04) i člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine na 46. sjednici, održanoj 03.03.2016. godine, donio je

RJEŠENJE
O IMENOVANJU ČLANA UPRAVNOG ODBORA
IZVOZNO-KREDITNE AGENCIJE BOSNE I
HERCEGOVINE

1. **GORAN MIRAŠČIĆ**, imenuje se za člana Upravnog odbora Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine, na period do isteka mandata njegovog prethodnika.
2. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

CM broj 39/16
 03. marta 2016. godine
 Sarajevo

Predsjedavajući
 Savjeta ministara BiH
 Dr. **Denis Zvizdić**, s. p.

372

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u vezi sa čl. 4. i 14. tač. b), c) i h) Zakona o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04, 44/07 i 102/09), na prijedlog Agencije za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 41. sjednici održanoj 28.01.2016. godine, donijelo je

UPUTSTVO
ZA PROCJENU RIZIKA

Član 1.
 (Predmet)

Ovim Uputstvom se propisuje postupak procjene rizika proizvoda i postupanje organa iz sistema nadzora nad tržištem Bosne i Hercegovine u skladu sa rezultatima procjene rizika u cilju proporcionalnog preduzimanja mjera prema poslovnim subjektima, kako bi se osigurao visok nivo zaštite zdravlja i sigurnosti potrošača.

Član 2.
 (Definicije)

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom Uputstvu, imaju sljedeće značenje:

- a) "proizvod" je svaki neprehrambeni proizvod koji je namijenjen potrošačima ili koji bi u razumno predvidljivim uslovima mogli upotrijebiti potrošači

čak i ako im nije direktno namijenjen, a koji je isporučen ili učinjen dostupnim, uz plaćanje ili besplatno u okviru neke trgovačke djelatnosti, uključujući i proizvod isporučen ili učinjen dostupnim u okviru pružanja usluga, bez obzira na to da li je nov, upotrijebljen ili prepravljen.

- b) "potrošač" je svaka fizička osoba koja koristi proizvod ili koja bi ga u razumno predvidljivim uslovima mogla upotrijebiti čak i ako mu nije direktno namijenjen, uključujući i osobe koje ne koriste proizvod, ali koje mogu biti izložene riziku jer se nalaze u neposrednoj blizini proizvoda.
- c) "poslovni subjekti" su proizvođači, uvoznici i distributeri definisani u članu 2. e) i f) Zakona o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04, 44/07 i 102/09).
- d) "organi iz sistema nadzora nad tržištem" su organi iz člana 7. Zakona o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini.
- e) "procjena rizika" je postupak koji primjenjuju organi iz sistema nadzora nad tržištem za utvrđivanje nivoa rizika koji predstavlja određeni proizvod za sigurnost i zdravlje potrošača.
- f) "opasnost" je osobina proizvoda koja može prouzrokovati povredu potrošača tokom upotrebe proizvoda.
- g) "neusklađenost proizvoda" je odstupanje proizvoda od sigurnosnih zahtjeva propisanih u primjenjivom standardu i/ili propisu, koje je utvrđeno u okviru inspeksijske kontrole i/ili laboratorijskog ispitivanja.
- h) "scenarij povrede" je opis situacije i okolnosti u kojima opasnost svojstvena određenom proizvodu uzrokuje nesreću sa povredom potrošača.
- i) "nivo rizika" je rezultat procjene rizika i predstavlja kombinaciju težine povrede potrošača i vjerovatnoće nastanka te povrede.
- j) "težina povrede" je opis stepena povrede u zavisnosti od vrste i ozbiljnosti povrede, te potrebnog medicinskog tretmana i vremena za oporavak od povrede.
- k) "vjerovatnoća nastanka povrede" je vjerovatnoća da će se scenarij povrede desiti tokom očekivanog vijeka trajanja proizvoda.

Član 3.

(Postupak procjene rizika)

- (1) Postupak procjene rizika provodi inspektor koji je izvršio inspeksijsku kontrolu predmetnog proizvoda.
- (2) Ukoliko postoji potreba, u postupku procjene rizika inspektor može:
 - a) zatražiti instrukciju od osoba nadležnih za predmetnu oblast u Agenciji za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija),
 - b) zatražiti stručno mišljenje od nadležnih organa i stručnih institucija,
 - c) zatražiti da se procjena rizika izvrši sa predstavnicima Agencije i stručnim osobama nadležnih organa i institucija.
- (3) Postupak procjene rizika obuhvata sljedeće:
 - a) opis proizvoda,
 - b) opis opasnosti koje proizvod može predstavljati,
 - c) određivanje grupe potrošača,
 - d) opis scenarija povrede,
 - e) određivanje težine povrede,
 - f) određivanje vjerovatnoće za svaki korak scenarija povrede,
 - g) određivanje nivoa rizika povrede za scenarij povrede.

- (4) Za potrebe postupka procjene rizika iz stava (3) ovog člana koristi se obrazac iz Aneksa I ovog Uputstva, koji će biti dostupan i u elektronskoj formi.

Član 4.

(Opis proizvoda)

- (1) Proizvod koji je predmet procjene rizika je potrebno jasno opisati.
- (2) Opis proizvoda uključuje naziv proizvoda, robnu marku, model, tip, serijski broj, fotografiju proizvoda, ambalaža, oznake koje prate proizvod, te opis neusklađenosti proizvoda.
- (3) U okviru opisa proizvoda se određuju standardi i/ili propisi koji se primjenjuju na proizvod.

Član 5.

(Opis opasnosti koje proizvod može predstavljati)

- (1) Kod opisa opasnosti proizvoda inspektor će:
 - a) za opasnosti i tipične vrste povreda koje proizvodi mogu prouzrokovati, prema veličini, obliku i površini proizvoda, potencijalnoj, kinetičkoj ili električnoj energiji, ekstremnim temperaturama i dr., koristiti podatke iz Aneksa II ovog Uputstva,
 - b) utvrditi da li proizvod predstavlja više opasnosti,
 - c) kod utvrđene jedne opasnosti procijeniti da li ta jedna utvrđena opasnost može prouzrokovati više povreda.
- (2) Ukoliko samo određeni dio proizvoda, koji se može nezavisno od proizvoda učiniti dostupnim potrošaču, predstavlja opasnost, dovoljno je izvršiti procjenu rizika samo za taj dio proizvoda.

Član 6.

(Grupe potrošača)

- (1) Određivanje grupa potrošača, koji su obuhvaćeni scenarijem povrede, vrši se u skladu sa Aneksom III ovog Uputstva.
- (2) Pri kreiranju scenarija povrede, prvo se odabiru potrošači kojima je proizvod namijenjen imajući u vidu predviđenu upotrebu proizvoda.
- (3) Za svaki naredni scenarij se mogu odabrati drugi potrošači i drugi načini razumno predvidljive upotrebe proizvoda.

Član 7.

(Scenarij povrede)

- (1) Opis scenarija povrede, kojim se opisuje nastanak povrede, treba da obuhvati najmanje sljedeća tri koraka:
 - a) proizvod je neusklađen i može da uzrokuje opasnost tokom njegovog predvidljivog vijeka upotrebe,
 - b) opasnost uzrokuje nesreću,
 - c) posljedica nesreće je povreda.
- (2) Koraci iz stava (1) ovog člana moraju biti kratki i jasni.
- (3) Kada proizvod predstavlja nekoliko opasnosti, treba kreirati scenarije povrede i odrediti rizik za svaku opasnost.
- (4) Kako bi se utvrdio najviši rizik koji proizvod predstavlja, preporučuje se kreiranje više mogućih scenarija povrede u koje su uključene različite grupe potrošača i drugi načini razumno predvidljive upotrebe proizvoda.

Član 8.

(Određivanje težine povrede)

- (1) Za određivanje težine povrede koristi se tabela iz Aneksa IV ovog Uputstva.
- (2) Težina povrede, koja se klasifikuje u četiri stepena, se određuje prema procijenjenoj vrsti povrede.

- (3) Kada se pri procjeni rizika razmatra više scenarija povreda, za svaki scenarij povrede se određuje težina povrede u skladu sa Aneksom IV ovog Uputstva.

Član 9.

(Određivanje vjerovatnoće)

- (1) Za svaki korak scenarija povrede iz člana 7. ovog Uputstva određuje se pojedinačna vjerovatnoća.
- (2) Množenjem pojedinačnih vjerovatnoća se dobiva ukupna vjerovatnoća za opisani scenarij povrede.
- (3) Ukupna vjerovatnoća je klasifikovana u osam nivoa, od <1/1000000 do >50%, u skladu sa Aneksom V ovog Uputstva.
- (4) Ukoliko je opisano nekoliko različitih scenarija povrede, za svaki scenarij se određuje ukupna vjerovatnoća.

Član 10.

(Određivanje nivoa rizika)

- (1) Nivo rizika za scenarij povrede se određuje kombinacijom utvrđene težine povrede i ukupne vjerovatnoće scenarija povrede u skladu sa Aneksom V ovog Uputstva.
- (2) Rizik je klasificiran u četiri nivoa: ozbiljan, visok, srednji i nizak rizik.
- (3) Ukoliko postoji više scenarija povrede, za svaki od tih scenarija se utvrđuje nivo rizika, a najviši utvrđeni nivo rizika se smatra konačnim nivoom rizika koji proizvod predstavlja po korisnika.
- (4) U cilju potvrde rezultata procjene rizika, vrši se analiza osjetljivosti na način da se vrijednosti vjerovatnoće i vrijednosti težine povrede mijenjaju povećanjem ili smanjenjem za jedan nivo, kako bi se ponovo izračunao nivo rizika.
- (5) Ako nivo rizika nakon analize osjetljivosti ostane nepromijenjen, rezultat procjene rizika se smatra konačnim.
- (6) Ako se nivo rizika promijeni nakon analize osjetljivosti, potrebno je od početka preispitati postupak procjene rizika.

Član 11.

(Izveštaj o procjeni rizika)

- (1) Izveštaj o procjeni rizika, koji je sastavni dio obrasca za procjenu rizika iz Aneksa I ovog Uputstva, inspektor sačinjava nakon završenog postupka procjene rizika.
- (2) U slučajevima kada se prilikom procjene rizika utvrdi da proizvod predstavlja rizik, Izveštaj iz stava (1) ovog člana inspektor dostavlja:
 - a) Agenciji,
 - b) kontrolisanom poslovnom subjektu,
 - c) svim članovima koji su učestvovali u procjeni rizika.

Član 12.

(Postupanje u skladu sa rezultatima procjene rizika)

Rezultati procjene rizika se koriste kako bi mjere, preduzete u skladu sa Zakonom o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini i drugim posebnim propisima, bile proporcionalne nivou rizika koji proizvod predstavlja po zdravlje i sigurnost potrošača.

Član 13.

(Stupanje na snagu)

Ovo Uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 35/16
28. januara 2016. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, s. r.

ANEKS I
Obrazac za procjenu rizika

Opće informacije				
Proizvod				
Naziv:				
Kategorija:				
Opis:				
Opis neusklađenosti proizvoda:				
Fotografije:				
Procjenjivač				
Ime:				
Prezime:				
Institucija:				
Adresa:				
Scenario 1				
Opasnost				
Grupa opasnosti:	(Aneks II, kolona 1.)			
Opasnost:	(Aneks II, kolona 2.)			
Potrošač				
Vrsta potrošača:	(Aneks III)			
Kako opasnost izaziva povredu potrošača				
Tipični scenario povrede:	(Aneks II, kolona 3.)			
Scenario povrede:	(opisati scenario povrede)			
Težina povrede				
Tipična povreda:	(Aneks II, kolona 4.)			
Povreda:	(Aneks IV)			
Težina povrede: (Aneks IV, za odabranu povredu)	1	2	3	4
Vjerovatnoća koraka povrede				
Koraci u scenariju			Vjerovatnoća	
Korak 1: (navesti korake u scenariju koji dovode do povrede)			(navesti vjerovatnoću za dati korak)	
Korak 2:				
...				
Ukupna vjerovatnoća:			(proizvod vjerovatnoća po koracima)	
Nivo rizika - kombinacija težine povrede i vjerovatnoće (Aneks V)				
Nivo rizika za scenario 1	(navesti dobijeni rizik: N – nizak, S – srednji, V – visok, O – ozbiljan)			
Rizici koje predstavlja proizvod – pregled				
Scenario 1:	(dobijeni rizik i opis za navedeni scenario)			
Scenario 2:				
...				
Konačan nivo rizika:	(najveći rizik koji je dobijen za pojedine scenarije)			

Izveštaj o procjeni rizika

Procjenjivač(i)	
Ime	
Prezime	
Institucija	
Adresa	

Opće informacije o proizvodu	
Proizvod	
Naziv	
Kategorija	
Opis	

Konačan nivo rizika	
----------------------------	--

datum

potpis

ANEKS II

Opasnosti, tipični scenariji povreda i tipične povrede

Grupa opasnosti	Opasnost (svojstva proizvoda)	Tipičan scenarij povrede	Tipična povreda
1	2	3	4
Veličina, oblik i površina	Proizvod je prepreka	Osoba se spotakne na proizvod i pada, ili osoba udari u proizvod	Modrice, prijelom, potres mozga
	Proizvod predstavlja smetnju za protok vazduha	Proizvod pokriva usta i/ili nos osobe (posebno kod djece) ili pokriva unutrašnje disajne puteve	Gušenje
	Proizvod je mali dio ili sadrži male dijelove	Osoba (dijete) proguta mali dio, dio se zaglavi u grlu i blokira disajne puteve	Gušenje, opstrukcija unutrašnjih disajnih puteva
	Postoji mogućnost da se odgrize mali dio s proizvoda	Osoba (dijete) proguta mali dio, dio dopijuje u probavni trakt	Opstrukcija probavnog trakta
	Oštri uglovi ili vrhovi	Osoba udari u oštar ugao ili bude pogođena oštrim pokretnim predmetom, ovo uzrokuje ubod ili povredu zbog prodiranja	Ubodi, sljepoća, strano tijelo u oku, sluh, strano tijelo u uhu
	Oštre ivice	Osoba dotakne oštru ivicu, ovo prouzrokuje razderotine kože ili posjekotine tkiva	Razderotine, posjekotine, amputacije
	Klizave površine	Osoba hoda po površini, oklizne se i pada	Modrice, prelom, potres mozga
	Grube površine	Osoba hoda duž grube površine, ovo prouzrokuje trenje i/ili ogrebotine	Ogrebotina
	Otvori ili otvori između dijelova	Osoba stavlja ud ili tijelo u otvor, prst, ruka, vrat, glava ili odjeća je uklještena, povreda nastaje usljed gravitacije ili kretanja	Nagnječenje, prelom, amputacija, davljenje
Potencijalna energija	Nedovoljna mehanička stabilnost	Proizvod se prevrće, osoba koja se nalazi na vrhu proizvoda pada sa visine, ili proizvod pogodi osobu koja je u blizini proizvoda, električni proizvod se lomi i dijelovi pod naponom postaju dostupni, ili proizvod nastavlja da radi zagrijavajući obližnje površine	Modrice, iščašenje, uganuće, prelom, potres mozga, nagnječenje, električni udar, opekotine
	Nedovoljna mehanička čvrstoća	Proizvod se sruši usljed prevrtanja, osoba koja se nalazi na vrhu proizvoda pada sa visine, ili proizvod pogodi osobu koja je u blizini proizvoda, električni proizvod se lomi i dijelovi pod naponom postaju dostupni ili proizvod nastavlja da radi zagrijavajući obližnje površine	Modrice, iščašenje, prelom, potres mozga, nagnječenje, električni udar, opekotine
	Korisnik radi na visini	Osoba koja radi na visini gubi ravnotežu, nema oslonac za držanje i pada sa visine	Modrice, iščašenje, prelom, potres mozga, nagnječenje
	Elastični element ili opruga	Elastični element ili opruga u stanju napetosti se iznenada opusti, proizvod udari osobu koja se nalazi u njegovom pravcu kretanja	Modrice, iščašenje, prelom, potres mozga, nagnječenje
	Tečnost ili gas pod pritiskom ili vakuumom	Tečnost ili gas pod pritiskom se iznenada ispusti, osoba u blizini je pogođena, ili usljed implozije proizvoda lete ostaci proizvoda	Iščašenje, prelom, potres mozga, nagnječenje, posjekotine (vidjeti također pod dijelom požar i eksplozija)
Kinetička energija	Kretanje proizvoda	Proizvod pogodi ili pregazi osobu koja se nalazi u liniji kretanja proizvoda	Modrice, uganuće, prelom, potres mozga, nagnječenje
	Dijelovi koji se kreću jedan prema drugom	Osoba stavlja dio tijela između pokretnih dijelova, dok se oni kreću zajedno, dio tijela je uklješten i nalazi se pod pritiskom (zgnječen)	Modrice, iščašenje, prelom, nagnječenje
	Dijelovi koji se kreću jedan pored drugog	Osoba stavlja dio tijela između pokretnih dijelova, dok se oni kreću jedan blizu drugog (kretanje makaza), dio tijela je uklješten između pokretnih dijelova i nalazi se pod pritiskom (smicanje)	Razderotine, posjekotine, amputacije
	Pokretni dijelovi	Dio tijela, kosa ili odjeća osobe je zahvaćena pokretnim dijelom, ovo uzrokuje vučnu silu	Modrice, prelom, razderotine (kože glave), davljenje
	Pokretni dijelovi jedan blizu drugog	Dio tijela, kosa ili odjeća osobe je zahvaćena pokretnim dijelom, ovo uzrokuje vučnu silu i pritisak na dio tijela	Nagnječenje, prelom, amputacija, davljenje
	Ubrzanje	Osoba se nalazi na predmetu koji povećava brzinu i gubi ravnotežu, nema oslonac da se drži za njega i pada pri određenoj brzini	Iščašenje, prelom, potres mozga, nagnječenje
	Leteći predmeti	Osobu pogodi leteći predmet i zadobije povrede u zavisnosti od jačine udara	Modrice, iščašenje, prelom, potres mozga, nagnječenje
	Vibracije	Osoba koja drži proizvod gubi ravnotežu i pada, ili dugotrajni kontakt sa proizvodom koji vibrira uzrokuje neurološke poremećaje, poremećaj zglobova kostiju, trauma kičme, vaskularni poremećaj	Modrice, iščašenje, prelom, nagnječenje
	Buka	Osoba je izložena buci koju stvara proizvod. Zujanje u ušima i gubitak sluha mogu se pojaviti u zavisnosti od jačine zvuka i udaljenosti	Oštećenje sluha
Električna energija	Visoki/niski napon	Osoba dodiruje dio proizvoda koji je pod visokim naponom, osoba doživi električni udar koji može prouzrokovati smrt	Električni udar
	Proizvodnja toplote	Proizvod se grije, osoba koja ga dodiruje može dobiti opekotine, ili proizvod može emitovati istopljene čestice, pare itd., koji udaraju osobu	Opekotine, oparotine
	Dijelovi pod naponom koji su blizu jedan drugome	Električni luk ili varnice nastaju između dijelova pod naponom. Ovo može uzrokovati požar i intenzivno zračenje	Povreda oka, opekotine, oparotine
Ekstremne temperature	Otvoreni plamen	Osoba u blizini plamena može dobiti opekotine, posebno nakon što se zapali odjeća	Opekotine, oparotine
	Vruće površine	Osoba ne prepoznaje vruću površinu i dodiruje je, osoba dobija opekotine	Opekotine
	Vruće tečnosti	Osoba koja rukuje sa posudom sa tečnošću prolje jedan dio, tečnost pada na kožu i uzrokuje oparotine	Oparotine
	Vrući gasovi	Osoba udiše vruće gasove koje je ispuštio proizvod, ovo uzrokuje povredu pluća ili dehidraciju usljed dugotrajne izloženosti vrućem vazduhu	Opekotine
	Hladne površine	Osoba ne prepoznaje hladnu površinu i dodiruje je, osoba dobija promrzline	Opekotine (promrzline)
Zračenje	Ultravioletno zračenje, laser	Koža ili oči osobe su izloženi zračenju koje emituje proizvod	Opekotine, oparotine, neurološki poremećaji, povrede

	Izvor elektromagnetnog polja visoke jačine (EMF), niska frekvencija ili visoka frekvencija (mikrovalna pećnica)	Osoba je blizu izvora elektromagnetnog polja (EMF), tijelo (centralni nervni sistem) je izloženo	oka, rak kože, mutacija Neurološka oštećenja (mozak), leukemija (djeca)
Požar i eksplozija	Zapaljive tvari	Osoba je blizu zapaljive tvari, izvor paljenja zapali tvar, ovo uzrokuje povredu osobe	Opekotine
	Eksplozivne smjese	Osoba je blizu eksplozivne smjese, izvor paljenja uzrokuje eksploziju, osobu pogađa udarni talas, spaljivanje materijala i/ili plamen	Opekotine, oparotine, povreda oka, strano tijelo u oku, oštećenje sluha, strano tijelo u uhu
	Izvori paljenja	Izvor paljenja uzrokuje požar, osobu zahvati plamen ili je zatrovana gasovima od požara u kući	Opekotine, trovanje
	Pregrijavanje	Proizvod se pregrije, požar	Opekotine, oparotine, povreda oka, strano tijelo u oku, oštećenje sluha, strano tijelo u uhu
Otrovnost	Otrovne čvrste tvari ili tečnosti	Osoba proguta tvar iz proizvoda, npr. stavljajući je u usta i/ili tvar dolazi u dodir s kožom, ili udiše čvrste tvari/tečnost, na primjer ispljuvak (plućna aspiracija)	Akutno trovanje, iritacija, dermatitis, akutno trovanje pluća (aspiracijska pneumonija), infekcija
	Otrovni gasovi, pare ili prašina	Osoba udahne tvari iz proizvoda, i/ili tvari dolaze u dodir s kožom	Akutno trovanje pluća, iritacija, dermatitis
	Tvari koje uzrokuju preosjetljivost	Osoba proguta tvari iz proizvoda, stavljajući ih u usta, i/ili tvari dolaze u dodir s kožom, i/ili osoba udiše gas, paru ili prašinu	Preosjetljivost, alergijska reakcija
	Iritirajuće ili korozivne čvrste tvari ili tečnosti	Osoba proguta tvari iz proizvoda, npr. stavljajući ih u usta, i/ili tvari dolaze u dodir s kožom ili očima	Iritacija, dermatitis, opekotine kože, povreda oka, strano tijelo u oku
	Iritirajući ili korozivni gas ili para	Osoba udiše tvari iz proizvoda, i/ili tvar dolazi u dodir sa kožom ili očima	Iritacija, dermatitis, opekotine kože, akutno trovanje ili korozivni efekti u plućima ili u očima
	Tvari koje su kancerogene, mutagene ili otrovne (CMR)	Osoba proguta tvari iz proizvoda, stavljajući ih u usta, i/ili tvari dolaze u dodir s kožom, i/ili osoba udiše tvari kao što su gas, para ili prašina	Rak, mutacije, reproduktivna toksičnost
Mikrobiološka kontaminacija	Mikrobiološka kontaminacija	Osoba dolazi u dodir s kontaminiranim proizvodom gutanjem, udisanjem ili u dodiru s kožom	Infekcija, lokalna ili sistemska
Opasnosti nastale tokom rada proizvoda	Nezdravo držanje	Dizajn uzrokuje nezdravo držanje osobe kada upravlja proizvodom	Istegnuće, koštano-mišićna oboljenja
	Prevelik napor	Dizajn zahtijeva upotrebu značajne sile prilikom upravljanja proizvodom	Uganuće ili istegnuće, koštano-mišićna oboljenja
	Anatomska neprilagođenost	Dizajn nije prilagođen anatomiji čovjeka, što čini upravljanje teškim ili nemogućim	Uganuće ili istegnuće
	Zanemarivanje lične zaštite	Zbog dizajna zaštitne opreme osoba ima poteškoće prilikom rukovanja ili upravljanja proizvodom	Razne povrede
	Nepažljivo (de)aktiviranje	Osoba može lako (de)aktivirati proizvod, što može dovesti do neželjenog rada	Razne povrede
	Nepravilan rad	Dizajn uzrokuje nepravilan rad osobe, ili proizvod sa zaštitnom funkcijom ne pruža očekivanu zaštitu	Razne povrede
	Kvar koji onemogućava prestanak rada	Osoba želi da zaustavi proizvod, ali on nastavlja da radi u situacijama kada to nije očekivano	Razne povrede
	Neočekivani početak rada	Proizvod prestaje sa radom tokom prekida napajanja električnom energijom ali počinje ponovo da radi na nesiguran način	Razne povrede
	Nemogućnost prekida rada	U hitnim situacijama, osoba ne može da prekine rad proizvoda	Razne povrede
	Neodgovarajući sastavni dijelovi	Osoba pokušava da pričvrsti dio, treba preveliku silu za pričvršćivanje, proizvod se lomi ili je dio pričvršćen previše labavo i ostaje neučvršćen tokom upotrebe	Uganuće ili istegnuće, razderotina, posjekotina, modrice, uklještenje
	Nepostojeća ili nepravilno postavljena zaštita	Opasni dijelovi su dostupni osobi	Razne povrede
	Nepotpuna uputstva, upozorenja, oznake ili simboli	Korisnik ne primjećuje oznake upozorenja i/ili ne razumije simbole	Razne povrede
	Nedovoljni signali upozorenja	Korisnik ne vidi ili ne čuje signale upozorenja (optičke ili zvučne), što prouzrokuje nesiguran rad	Razne povrede

ANEKS III**Grupe potrošača**

Potrošači	Opis
Vrlo osjetljiva grupa potrošača	Vrlo mala djeca: 0 do 36 mjeseci Ostali: Osobe sa obimnim i složenim posebnim potrebama
Osjetljiva grupa potrošača	Mala djeca: Djeca starija od 36 mjeseci i mlađa od 8 godina Ostala djeca: djeca od 8 do 14 godina Ostali: Osobe sa smanjenim fizičkim, čulnim i mentalnim sposobnostima (npr. sa djelimičnim invaliditetom, starije osobe, uključujući i one iznad 65 godina, sa nekim smanjenim fizičkim i mentalnim sposobnostima), odnosno sa nedostatkom iskustva i znanja
Ostali potrošači	Potrošači koji ne spadaju u grupu vrlo osjetljivih i osjetljivih potrošača

ANEKS IV
Težina povrede

Vrsta povrede	Težina povrede			
	1	2	3	4
Razderotine, posjekotine	Površinska	Vanjska (dubina) (> 10 cm dužine na tijelu) (> 5 cm dužine na licu) zahtijeva šivenje Tetiva ili zglob Bionjača ili rožnjača	Vidni (očni) živac Vratna arterija Dušnik Unutrašnji organi	Bronhijalna cijev Jednjak Aorta Kičmena moždina (donji dio) Duboka razderotina unutrašnjih organa, Slomljena kičmena moždina u gornjem dijelu Mozak (teška lezija disfunkcija)
Modrice (ogrebotina / kontuzija, oticanje, edem)	Površinske ≤ 25 cm ² na licu ≤ 50 cm ² na tijelu	Velike > 25 cm ² na licu > 50 cm ² na tijelu	Dušnik Unutrašnji organi (manje) Srce Mozak Pluća, s krvlju ili vazduh u prsima	Moždano deblo Kičmena moždina koja uzrokuje paralizu
Potres mozga	-	Vrlo kratka nesvijest (minute)	Dugotrajna nesvijest	Koma
Uklještenje/ uštinuće	Manje uštinuće	-	(Koristite prema potrebi zavisno o konačnim posljedicama modrica, nagnječenje, preloma, iščašenja, amputacija, ako je primjenjivo.)	(Iste posljedice kao za gušenje/ davljenje)
Uganuće, istegnuće, mišićno koštani poremećaj	Ekstremiteti Zglobovi Kičma (bez iščašenja ili preloma)	Istegnuće ligamenata koljena	Ruptura/oštećenje ligamenta ili tetiva Oštećenje mišića Povreda vratne kičme	-
Iščašenje	-	Ekstremiteti (prst na ruci, prst na nozi, šaka, stopalo) Lakat Vilica Ispadanje zuba	Gležanj Ručni zglob Rame Kuk Koljeno Kičma	Kičmeni stub
Prelom	-	Ekstremiteti (prst na ruci, prst na nozi, šaka, stopalo) Ručni zglob Ruka Rebro Prsna kost Nos Zub Vilica Kosti oko očiju	Gležanj Noga (bedrena kost i potkoljenica) Kuk Butina Lobanja Kičma (manji lumbalni prelom) Vilica (teža povreda) Grkljan Višestruki prelom rebra Krv ili vazduh u prsima	Vrat Kičmeni stub
Nagnječenje	-	-	Ekstremiteti (prst na ruci, prst na nozi, šaka, stopalo) Lakat Gležanj Ručni zglob Podlaktica Noga Rame Dušnik Grkljan Karlica	Kičmena moždina Srednji-donji dio vrata Prsa (teško nagnječenje) Moždano deblo
Amputacija	-	-	Prst(i) na ruci Prst(i) na nozi Šaka Stopalo Ruka (dio ruke) Noga Oko	Oba ekstremiteta
Bušenje, probadanje	Ograničena dubina, samo je koža obuhvaćena	Dublje od kože Trbušni zid (organi nisu uključeni)	Oko Unutrašnji organi Grudni koš	Aorta Srce Bronhijalna cijev Duboke povrede organa (jetra, bubrezi, crijeva, itd.)
Gutanje	-	-	Povrede unutrašnjih organa (odnosi se i na opstrukciju unutrašnjih disajnih puteva kada se progutani predmet zaglavi u jednjaku)	Trajno oštećenje unutrašnjih organa
Opstrukcija unutrašnjih disajnih puteva	-	-	Dotok kiseonika do mozga blokiran bez trajnih posljedica	Dotok kiseonika do mozga blokiran sa trajnim posljedicama
Gušenje/ davljenje	-	-	Dotok kiseonika do mozga blokiran bez trajnih posljedica	Gušenje/ davljenje sa smrtnim posljedicama

Potapanje/ utapanje	-	-	-	Utapanje sa smrtnim posljedicama
Opekotine/ oparotine usljed (toplote, hladnoće ili hemijskih tvari)	1°, do 100 % površine tijela 2°, < 6 % površine tijela	2°, 6-15 % površine tijela	2°, 16-35 % površine tijela, ili 3°, do 35 % površine tijela Opekotine usljed udisanja	2° ili 3°, > 35 % površine tijela Opekotine usljed udisanja koje zahtijevaju pomoć pri disanju
Električni udar	(Vidi također pod opekotine, jer električna struja može uzrokovati opekotine)	Lokalni učinci (privremeni grč ili paraliza mišića)	-	Smrt usljed električnog udara
Neurološki poremećaji	-	-	Izazvan epileptični napad	-
Povreda oka, strano tijelo u oku	Privremeni bol u oku koji ne zahtijeva liječenje	Privremeni gubitak vida	Djelimični gubitak vida Trajni gubitak vida (jedno oko)	Trajni gubitak vida (oba oka)
Oštećenje sluha, strano tijelo u uhu	Privremeni bol u uhu koji ne zahtijeva liječenje	Privremeni gubitak sluha	Djelimični gubitak sluha Potpuni gubitak sluha (jedno uho)	Potpuni gubitak sluha (oba uha)
Trovanje tvarima (gutanjem, udisanjem, putem kože)	Proljevi, povraćanje, lokalni simptomi	Izlječiive povrede unutrašnjih organa, npr. jetra, bubrezi, blaga hemolitička anemija	Trajna oštećenja unutrašnjih organa, npr. jednjak, stomak, jetra, bubrezi, hemolitička anemija, izlječiiva oštećenja nervnog sistema	Trajna oštećenja nervnog sistema Smrtni slučaj
Iritacija, dermatitis, upala ili korozivno djelovanje tvari (udisanjem, preko kože)	Blaga lokalna iritacija	Izlječiive povrede oka Izlječiive sistemske posljedice Upalno djelovanje	Pluća, respiratorna insuficijencija, hemijska pneumonija Trajne sistemske posljedice Djelimični gubitak vida Korozivno djelovanje	Pluća, potrebna pomoć pri disanju Asfiksija
Alergijske reakcije ili preosjetljivost	Blaga ili lokalna alergijska reakcija	Alergijska reakcija Prošireni alergijski kontaktni dermatitis	Jaka alergijska preosjetljivost na višestruke tvari	Anafilaktična reakcija, šok Smrtni slučaj
Dugotrajno oštećenje usljed kontakta sa tvarima ili usljed izloženosti zračenju	Proljevi, povraćanje, lokalni simptomi	Izlječiive povrede unutrašnjih organa, npr. jetra, bubrezi, blaga hemolitička anemija	Oštećenje nervnog sistema npr. organski psihosindrom (OPS, također je poznat kao hronična otrovna encefalopatija, poznata još kao i bolest "slikara") Trajna oštećenja unutrašnjih organa, npr. jednjak, stomak, jetra, bubrezi Slabija hemolitička anemija Izlječiiva oštećenja nervnog sistema	Rak (leukemija) Uticaji na reprodukciju Uticaji na potomstvo Oštećenje centralnog nervnog sistema
Mikrobiološka infekcija		Izlječiive povrede	Trajne posljedice	Infekcija zahtijeva dugotrajnu hospitalizaciju Organizmi otporni na antibiotike Smrtni slučaj

ANEKS V

Nivo rizika kao kombinacija težine povrede i vjerovatnoće

Vjerovatnoća nastanka povrede tokom predvidljivog životnog vijeka proizvoda		Težina povrede			
		1	2	3	4
	> 50 %	V	O	O	O
	> 1/10	S	O	O	O
	> 1/100	S	O	O	O
	> 1/1000	N	V	O	O
	> 1/10000	N	S	V	O
	> 1/100000	N	N	S	V
	> 1/1000000	N	N	N	S
	< 1/1000000	N	N	N	N

O — Ozbiljan rizik	V — Visok rizik	S — Srednji rizik	N — Nizak rizik
--------------------	-----------------	-------------------	-----------------

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u svezi s člankom 4. i člankom 14. točkama b), c) i h) Zakona o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04, 44/07 i 102/09), na prijedlog Agencije za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 41. sjednici održanoj 28. 1. 2016. godine, donijelo je

NAPUTAK ZA PROCJENU RIZIKA

Članak 1. (Predmet)

Ovim Naputkom se propisuje postupak procjene rizika proizvoda i postupanje tijela iz sustava nadzora nad tržištem Bosne i Hercegovine sukladno rezultatima procjene rizika u cilju proporcionalnog poduzimanja mjera prema gospodarskim subjektima, kako bi se osigurala visoka razina zaštite zdravlja i sigurnosti potrošača.

Članak 2. (Definicije)

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom Naputku, imaju sljedeće značenje:

- a) "Proizvod" je svaki neprehrambeni proizvod koji je namijenjen potrošačima ili koji bi u razumno predvidljivim uvjetima mogli upotrijebiti potrošači, čak i ako im nije izravno namijenjen, a koji je isporučen ili učinjen dostupnim, uz plaćanje ili besplatno u okviru neke trgovačke djelatnosti, uključujući i proizvod isporučen ili učinjen dostupnim u okviru pružanja usluga, bez obzira na to je li nov, rabljen ili prerađen.
- b) "Potrošač" je svaka fizička osoba koja koristi proizvod ili koja bi ga u razumno predvidljivim uvjetima mogla upotrijebiti čak i ako mu nije izravno namijenjen, uključujući i osobe koje ne koriste proizvod, ali koje mogu biti izložene riziku jer se nalaze u neposrednoj blizini proizvoda.
- c) "Gospodarski subjekti" su proizvođači, uvoznici i distributeri definirani u članku 2. e) i f) Zakona o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04, 44/07 i 102/09).
- d) "Tijela iz sustava nadzora nad tržištem" su tijela iz članka 7. Zakona o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini.
- e) "Procjena rizika" je postupak koji primjenjuju tijela iz sustava nadzora nad tržištem za određivanje razine rizika koji predstavlja određeni proizvod za sigurnost i zdravlje potrošača.
- f) "Opasnost" je osobina proizvoda koja može prouzročiti ozljedu potrošača tijekom uporabe proizvoda.
- g) "Nesukladnost proizvoda" je odstupanje proizvoda od sigurnosnih zahtjeva propisanih u primjenjivoj normi i/ili propisu, koje je utvrđeno u okviru inspeksijske kontrole i/ili laboratorijskog ispitivanja.
- h) "Scenarij ozljede" je opis situacije i okolnosti u kojima opasnost svojstvena određenom proizvodu uzrokuje nesreću s ozljedom potrošača.
- i) "Razina rizika" je rezultat procjene rizika i predstavlja kombinaciju težine ozljede potrošača i vjerojatnosti nastanka te ozljede.
- j) "Težina ozljede" je opis stupnja ozljede ovisno o vrsti i ozbiljnosti ozljede, te potrebnog medicinskog tretmana i vremena za oporavak od ozljede.

- k) "Vjerojatnost nastanka ozljede" je vjerojatnost da će se scenarij ozljede desiti tijekom očekivanog vijeka trajanja proizvoda.

Članak 3.

(Postupak procjene rizika)

- (1) Postupak procjene rizika provodi inspektor koji je izvršio inspeksijsku kontrolu predmetnog proizvoda.
- (2) Ukoliko postoji potreba, u postupku procjene rizika inspektor može:
 - a) zatražiti instrukciju od osoba mjerodavnih za predmetnu oblast u Agenciji za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija)
 - b) zatražiti stručno mišljenje od mjerodavnih tijela i stručnih institucija
 - c) zatražiti da se procjena rizika izvrši sa predstavnicima Agencije i stručnim osobama mjerodavnih tijela i institucija.
- (3) Postupak procjene rizika obuhvata sljedeće:
 - a) opis proizvoda
 - b) opis opasnosti koje proizvod može predstavljati
 - c) određivanje skupine potrošača
 - d) opis scenarija ozljede
 - e) određivanje težine ozljede
 - f) određivanje vjerojatnosti za svaki korak scenarija ozljede
 - g) određivanje razine rizika ozljede za scenarij ozljede.
- (4) Za potrebe postupka procjene rizika iz stavka (3) ovog članka koristi se obrazac iz Priloga I ovog Naputka, koji će biti dostupan i u elektroničkoj formi.

Članak 4.

(Opis proizvoda)

- (1) Proizvod koji je predmet procjene rizika je potrebno jasno opisati.
- (2) Opis proizvoda uključuje naziv proizvoda, robnu marku, model, tip, serijski broj, fotografiju proizvoda, ambalažu, oznake koje prate proizvod, te opis nesukladnosti proizvoda.
- (3) U okviru opisa proizvoda se određuju norme i/ili propisi koje se primjenjuju na proizvod.

Članak 5.

(Opis opasnosti koje proizvod može predstavljati)

- (1) Kod opisa opasnosti proizvoda inspektor će:
 - a) za opasnosti i tipične vrste ozljeda koje proizvodi mogu prouzročiti, prema veličini, obliku i površini proizvoda, potencijalnoj, kinetičkoj ili električnoj energiji, ekstremnim temperaturama i dr., koristiti podatke iz Priloga II ovog Naputka,
 - b) utvrditi da li proizvod predstavlja više opasnosti,
 - c) kod utvrđene jedne opasnosti procijeniti da li ta jedna utvrđena opasnost može prouzročiti više ozljeda.
- (2) Ukoliko samo određeni dio proizvoda, koji se može neovisno od proizvoda učiniti dostupnim potrošaču, predstavlja opasnost, dovoljno je izvršiti procjenu rizika samo za taj dio proizvoda.

Članak 6.

(Skupine potrošača)

- (1) Određivanje skupina potrošača, koji su obuhvaćeni scenarijem ozljede, vrši se sukladno Prilogu III ovog Naputka.
- (2) Pri kreiranju scenarija ozljede, prvo se odabiru potrošači kojima je proizvod namijenjen imajući u vidu predviđenu uporabu proizvoda.
- (3) Za svaki naredni scenarij se mogu odabrati drugi potrošači i drugi načini razumno predvidljive uporabe proizvoda.

Članak 7.

(Scenarij ozljede)

- (1) Opis scenarija ozljede, kojim se opisuje nastanak ozljede, treba da obuhvati najmanje sljedeća tri koraka:
 - a) proizvod je nesukladan i može da uzrokuje opasnost tijekom njegovog predvidljivog vijeka uporabe
 - b) opasnost uzrokuje nesreću
 - c) posljedica nesreće je ozljeda.
- (2) Koraci iz stava (1) ovog članka moraju biti kratki i jasni.
- (3) Kada proizvod predstavlja nekoliko opasnosti, treba kreirati scenarije ozljede i odrediti rizik za svaku opasnost.
- (4) Kako bi se utvrdio najviši rizik koji proizvod predstavlja, preporuča se kreiranje više mogućih scenarija ozljede u koje su uključene različite skupine potrošača i drugi načini razumno predvidljive uporabe proizvoda.

Članak 8.

(Određivanje težine ozljede)

- (1) Za određivanje težine ozljede koristi se tablica iz Priloga IV ovog Naputka.
- (2) Težina ozljede, koja se klasificira u četiri stupnja, se određuje prema procijenjenoj vrsti ozljede.
- (3) Kada se pri procjeni rizika razmatra više scenarija ozljeda, za svaki scenarij ozljede se određuje težina ozljede sukladno Prilogu IV ovog Naputka.

Članak 9.

(Određivanje vjerojatnosti)

- (1) Za svaki korak scenarija ozljede iz članka 7. ovog Uputstva određuje se pojedinačna vjerojatnost.
- (2) Množenjem pojedinačnih vjerojatnosti se dobiva ukupna vjerojatnost za opisani scenarij ozljede.
- (3) Ukupna vjerojatnost je klasificirana u osam razina, od $<1/1000000$ do $>50\%$, sukladno Prilogu V ovog Naputka.
- (4) Ukoliko je opisano nekoliko različitih scenarija ozljede, za svaki scenarij se određuje ukupna vjerojatnost.

Članak 10.

(Određivanje razine rizika)

- (1) Razina rizika za scenarij ozljede se određuje kombinacijom utvrđene težine ozljede i ukupne vjerojatnosti scenarija ozljede sukladno Aneksu V ovog Naputka.
- (2) Rizik je klasificiran u četiri razine: ozbiljan, visok, srednji i nizak rizik.

- (3) Ukoliko postoji više scenarija ozljede, za svaki od tih scenarija se utvrđuje razina rizika, a najviša utvrđena razina rizika smatra se konačnom razinom rizika koji proizvod predstavlja po korisnika.
- (4) U cilju potvrde rezultata procjene rizika, vrši se analiza osjetljivosti na način da se vrijednosti vjerojatnosti i vrijednosti težine ozljede mijenjaju povećanjem ili smanjenjem za jednu razinu, kako bi se ponovo izračunala razina rizika.
- (5) Ako razina rizika nakon analize osjetljivosti ostane nepromijenjena, rezultat procjene rizika se smatra konačnim.
- (6) Ako se razina rizika promijeni nakon analize osjetljivosti, potrebno je od početka preispitati postupak procjene rizika.

Članak 11.

(Izvještaj o procjeni rizika)

- (1) Izvještaj o procjeni rizika, koji je sastavni dio obrasca za procjenu rizika iz Aneksa I ovog Naputka, inspektor sačinjava nakon završenog postupka procjene rizika.
- (2) U slučajevima kada se prilikom procjene rizika utvrdi da proizvod predstavlja rizik, Izvještaj iz stava (1) ovog članka inspektor dostavlja:
 - a) Agenciji
 - b) kontroliranom gospodarskom subjektu
 - c) svim članovima koji su sudjelovali u procjeni rizika.

Članak 12.

(Postupanje sukladno rezultatima procjene rizika)

Rezultati procjene rizika se koriste kako bi mjere, poduzete sukladno Zakonu o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini i drugim posebnim propisima, bile proporcionalne razini rizika koji proizvod predstavlja po zdravlje i sigurnost potrošača.

Članak 13.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Naputak stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 35/16

28. siječnja 2016. godine
Sarajevo

Predsjedatelj

Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, v. r.

PRILOG I
Obrazac za procjenu rizika

Opće informacije				
Proizvod				
Naziv:				
Kategorija:				
Opis:				
Opis nesukladnosti proizvoda:				
Fotografije:				
Procjenitelj				
Ime:				
Prezime:				
Institucija:				
Adresa:				
Scenarij 1				
Opasnost				
Skupina opasnosti:	(Prilog II, stupac 1.)			
Opasnost:	(Prilog II, stupac 2.)			
Potrošač				
Vrsta potrošača:	(Prilog III)			
Kako opasnost izaziva ozljedu potrošača				
Tipični scenarij ozljede:	(Prilog II, stupac 3.)			
Scenarij ozljede:	(opisati scenarij ozljede)			
Težina ozljede				
Tipična ozljeda:	(Prilog II, stupac 4.)			
Ozljeda:	(Prilog IV)			
Težina ozljede: (Prilog IV, za odabranu ozljedu)	1	2	3	4
Vjerojatnost koraka ozljede				
Koraci u scenariju			Vjerojatnoća	
Korak 1: (navesti korake u scenariju koji dovode do ozljede)			(navesti vjerojatnost za dati korak)	
Korak 2:				
...				
Ukupna vjerojatnost:			(proizvod vjerojatnosti po koracima)	
Razina rizika - kombinacija težine ozljede i vjerojatnosti (Prilog V)				
Razina rizika za scenarij 1	(navesti dobiveni rizik: N - nizak, S - srednji, V - visok, O - ozbiljan)			
Rizici koje predstavlja proizvod - pregled				
Scenarij 1:	(dobijeni rizik i opis za navedeni scenarij)			
Scenarij 2:				
...				
Konačna razina rizika:	(najveći rizik koji je dobiven za pojedine scenarije)			

Izveštaj o procjeni rizika

Procjenitelj(i)	
Ime	
Prezime	
Institucija	
Adresa	

Opće informacije o proizvodu	
Proizvod	
Naziv	
Kategorija	
Opis	

Konačna razina rizika	
-----------------------	--

datum

potpis

PRIOLOG II**Opasnosti, tipični scenariji ozljeda i tipične ozljede**

Skupina opasnosti	Opasnost (svojstva proizvoda)	Tipičan scenarij ozljede	Tipična ozljeda
1	2	3	4
Veličina, oblik i površina	Proizvod je prepreka	Osoba se spotakne o proizvod i pada, ili osoba udari u proizvod	Modrice, prijelom, potres mozga
	Proizvod predstavlja smetnju za protok zraka	Proizvod prekriva usta i/ili nos osobe (posebice kod djece) ili prekriva unutarnje dišne puteve	Gušenje
	Proizvod je sitni dio ili sadrži sitne dijelove	Osoba (dijete) proguta sitni dio, dio se zaglavi u grlu i blokira dišne puteve	Gušenje, opstrukcija unutarnjih dišnih puteva
	Postoji mogućnost da se odgrize sitni dio proizvoda	Osoba (dijete) proguta sitni dio, dio dospije u probavni trakt	Opstrukcija probavnog trakta
	Oštri kutovi ili vrhovi	Osoba udari u oštar kut ili bude pogođena oštrim pokretnim predmetom. To uzrokuje ubod ili ozljedu zbog prodiranja	Ubodi, sljepoća, strano tijelo u oku, sluh, strano tijelo u uhu
	Oštri rubovi	Osoba dotakne oštar rub, to prouzrokuje razderotine kože ili posjekotine tkiva	Razderotine, posjekotine, amputacije
	Skisliske površine	Osoba hoda po površini, posklizne se i pada	Modrice, prijelom, potres mozga
	Grube površine	Osoba hoda duž grube površine, ovo prouzrokuje trenje i/ili ogrebotine	Ogrebotina
	Otvori ili otvori između dijelova	Osoba stavlja ud ili tijelo u otvor, prst, ruka, vrat, glava ili odjeća je ukliještena. Ozljeda nastaje uslijed gravitacije ili kretanja	Nagnječenje, prijelom, amputacija, davljenje
Potencijalna energija	Nedovoljna mehanička stabilnost	Proizvod se prevrće, osoba koja se nalazi na vrhu proizvoda pada s visine, ili proizvod pogodi osobu koja je u blizini proizvoda, električni proizvod se lomi i dijelovi pod naponom postaju dostupni, ili proizvod nastavlja da radi zagrijavajući obližnje površine	Modrice, iščašenje, uganuće, prijelom, potres mozga, nagnječenje, električni udar, opekline
	Nedovoljna mehanička čvrstoća	Proizvod se sruši uslijed prevrtanja, osoba koja se nalazi na vrhu proizvoda pada s visine, ili proizvod pogodi osobu koja je u blizini proizvoda, električni proizvod se lomi i dijelovi pod naponom postaju dostupni ili proizvod nastavlja da radi zagrijavajući obližnje površine	Modrice, iščašenje, prijelom, potres mozga, nagnječenje, električni udar, opekline
	Korisnik radi na visini	Osoba koja radi na visini gubi ravnotežu, nema oslonac za držanje i pada s visine	Modrice, iščašenje, prijelom, potres mozga, nagnječenje
	Elastični element ili opruga	Elastični element ili opruga u stanju napetosti se iznenada opusti, proizvod udari osobu koja se nalazi u njegovom pravcu kretanja	Modrice, iščašenje, prijelom, potres mozga, nagnječenje
	Tekućina ili plin pod tlakom ili vakuumom	Tekućina ili plin pod tlakom se iznenada ispusti, osoba u blizini je pogođena, ili uslijed implozije proizvoda lete ostaci proizvoda	Iščašenje, prijelom, potres mozga, nagnječenje, posjekotine (vidjeti također pod dijelom požar i eksplozija)
Kinetička energija	Kretanje proizvoda	Proizvod pogodi ili pregazi osobu koja se nalazi u liniji kretanja proizvoda	Modrice, uganuće, prijelom, potres mozga, nagnječenje
	Dijelovi koji se kreću jedan prema drugome	Osoba stavlja dio tijela između pokretnih dijelova, dok se oni kreću zajedno, dio tijela je ukliješten i pritisnut (nagnječen)	Modrice, iščašenje, prijelom, nagnječenje
	Dijelovi koji se kreću jedan pored drugoga	Osoba stavlja dio tijela između pokretnih dijelova, dok se oni kreću blizu jedan drugome (kretanje škara), dio tijela je ukliješten između pokretnih dijelova i pritisnut (smicanje)	Razderotine, posjekotine, amputacije
	Pokretni dijelovi	Dio tijela, kosa ili odjeća osobe je zahvaćena pokretnim dijelom, ovo uzrokuje vučnu silu	Modrice, prijelom, razderotine (kože glave), davljenje
	Pokretni dijelovi blizu jedan drugog	Dio tijela, kosa ili odjeća osobe je zahvaćena pokretnim dijelom, ovo uzrokuje vučnu silu i pritisak na dio tijela	Nagnječenje, prijelom, amputacija, davljenje
	Ubrzanje	Osoba se nalazi na predmetu koji povećava brzinu i gubi ravnotežu, nema oslonac da se drži za njega i pada pri određenoj brzini	Iščašenje, prijelom, potres mozga, nagnječenje
	Leteći predmeti	Osobu pogodi leteći predmet i zadobije ozljede u zavisnosti od jačine udara	Modrice, iščašenje, prijelom, potres mozga, nagnječenje
	Vibracije	Osoba koja drži proizvod gubi ravnotežu i pada, ili dugotrajni kontakt s proizvodom koji vibrira uzrokuje neurološke poremećaje, poremećaj zglobova kostiju, trauma kičme, vaskularni poremećaj	Modrice, iščašenje, prijelom, nagnječenje
Električna energija	Buka	Osoba je izložena buci koju stvara proizvod. Zujanje u ušima i gubitak sluha mogu se pojaviti ovisno o jačini zvuka i udaljenosti	Oštećenje sluha
	Visoki/niski napon	Osoba dodiruje dio proizvoda koji je pod visokim naponom, osoba doživi električni udar koji može prouzročiti smrt	Električni udar
	Proizvodnja topline	Proizvod se grije, osoba koja ga dodiruje može zadobiti opekline, ili proizvod može emitirati rastaljene čestice, pare itd., koji pogađaju osobu	Opekline, oparine
Ekstremne temperature	Dijelovi pod naponom koji su blizu jedan drugome	Električni luk ili iskre nastaju između dijelova pod naponom. Ovo može prouzročiti požar i intenzivno zračenje	Ozljeda oka, opekline, oparine
	Otvoreni plamen	Osoba u blizini plamena može dobiti opekline, posebno nakon što se zapali odjeća	Opekline, oparine
	Vruće površine	Osoba ne prepoznaje vruću površinu i dodiruje je, osoba dobija opekline	Opekline
	Vruće tekućine	Osoba koja rukuje spremnikom tekućine prolje jedan dio, tekućina pada na kožu i uzrokuje oparine	Oparine
	Vrući plinovi	Osoba udiše vruće plinove koje je ispuštio proizvod, to uzrokuje ozljedu pluća ili dehidraciju uslijed dugotrajne izloženosti vrućem zraku	Opekline
Zračenje	Hladne površine	Osoba ne prepoznaje hladnu površinu i dodiruje je, osoba zadobiva ozeblina	Opekline (ozeblina)
	Ultraljubičasto zračenje, laser	Koža ili oči osobe su izloženi zračenju koje emitira proizvod	Opekline, oparine, neurološki poremećaji, ozljede oka, karcinom kože, mutacija
	Izvor elektromagnetnog polja visoke jačine (EMF), niska	Osoba je blizu izvora elektromagnetnog polja (EMF), izloženo je tijelo (središnji živčani sustav)	Neurološka oštećenja (mozak), leukemija (kod djece)

	frekvencija ili visoka frekvencija (mikrovalna pećnica)		
Požar i eksplozija	Zapaljive tvari	Osoba je blizu zapaljive tvari, izvor zapaljenja pali tvar, to uzrokuje ozljedu osobe	Opekline
	Eksplozivne smjese	Osoba je blizu eksplozivne smjese, izvor zapaljenja uzrokuje eksploziju, osobu pogađa udarni val, goreći materijal i/ili plamen	Opekline, oparine, ozljede oka, strano tijelo u oku, oštećenje sluha, strano tijelo u uhu
	Izvori paljenja	Izvor paljenja uzrokuje požar, osobu zahvati plamen ili je otrovana plinovima od požara u kući	Opekline, trovanje
	Pregrijavanje	Proizvod se pregrije, požar	Opekline, oparine, ozljede oka, strano tijelo u oku, oštećenje sluha, strano tijelo u uhu
Otrovnost	Otrovne krute tvari ili tekućine	Osoba proguta tvar iz proizvoda, npr. stavljajući je u usta i/ili tvar dolazi u dodir s kožom, ili udiše krute tvari/tekućinu, na primjer ispljuvak (plućna aspiracija)	Akutno trovanje, nadraženost, dermatitis, akutno trovanje pluća (aspiracijska pneumonija), infekcija
	Otrovni plinovi, pare ili prašina	Osoba udahne tvari iz proizvoda, i/ili tvari dolaze u dodir s kožom	Akutno trovanje pluća, nadraženost, dermatitis
	Tvari koje uzrokuju preosjetljivost	Osoba proguta tvar iz proizvoda, stavljajući ih u usta, i/ili tvari dolaze u dodir s kožom, i/ili osoba udiše plin, paru ili prašinu	Preosjetljivost, alergijska reakcija
	Nadražujuće ili korozivne krute tvari ili tekućine	Osoba proguta tvar iz proizvoda, npr. stavljajući ih u usta, i/ili tvari dolaze u dodir s kožom ili očima	Nadraženost, dermatitis, opekline kože, ozljeda oka, strano tijelo u oku
	Nadražujući ili korozivni plin ili para	Osoba udiše tvari iz proizvoda, i/ili tvar dolazi u dodir s kožom ili očima	Nadraženost, dermatitis, opekline kože, akutno trovanje ili korozivni učinci u plućima ili u očima
	Tvari koje su karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične (CMR)	Osoba proguta tvar iz proizvoda, stavljajući ih u usta, i/ili tvari dolaze u dodir s kožom, i/ili osoba udiše tvari kao što su plin, para ili prašina	Tumor, mutacije, reproduktivno trovanje
Mikrobiološka kontaminacija	Mikrobiološka kontaminacija	Osoba dolazi u dodir s kontaminiranim proizvodom gutanjem, udisanjem ili u dodiru s kožom	Infekcija, lokalna ili sistemična
Opasnosti nastale tijekom rada proizvoda	Nezdravo držanje	Dizajn uzrokuje nezdravo držanje osobe kada upravlja proizvodom	Istegnuće, koštano-mišićna oboljenja
	Prevelik napor	Dizajn zahtjeva upotrebu značajne sile prilikom upravljanja proizvodom	Uganuće ili istegnuće, koštano-mišićna oboljenja
	Anatomska neprilagođenost	Dizajn nije prilagođen anatomiji čovjeka, što čini upravljanje teškim ili nemogućim	Uganuće ili istegnuće
	Zanemarivanje osobne zaštite	Zbog dizajna zaštitne opreme osoba ima poteškoće prilikom rukovanja ili upravljanja proizvodom	Razne ozljede
	Nepažljivo (de)aktiviranje	Osoba može lako (de)aktivirati proizvod, što može dovesti do neželjenog rada	Razne ozljede
	Nepravilan rad	Dizajn uzrokuje nepravilan rad osobe, ili proizvod sa zaštitnom funkcijom ne pruža očekivanu zaštitu	Razne ozljede
	Kvar koji onemogućava prestanka rada	Osoba želi da zaustavi proizvod, ali on nastavlja da radi u situacijama kada to nije očekivano	Razne ozljede
	Neočekivani početak rada	Proizvod prestaje sa radom tijekom prekida napajanja električnom energijom ali počinje ponovo da radi na nesiguran način	Razne ozljede
	Nemogućnost prekida rada	U hitnim situacijama, osoba ne može da prekine rad proizvoda	Razne ozljede
	Neodgovarajući sastavni dijelovi	Osoba pokušava da pričvrsti dio, treba preveliku silu za pričvršćivanje, proizvod se lomi ili je dio pričvršćen previše labavo i ostaje neučvršćen tijekom uporabe	Uganuće ili istegnuće, razderotina, posjekotina, modrice, uklještenje
	Nepostojeća ili nepravilno postavljena zaštita	Opasni dijelovi su dostupni osobi	Razne ozljede
	Nedostatne upute, upozorenja, oznake ili simboli	Korisnik ne primjećuje oznake upozorenja i/ili ne razumije simbole	Razne ozljede
	Nedostatni signali upozorenja	Korisnik ne vidi ili ne čuje signale upozorenja (optičke ili zvučne), što prouzrokuje nesiguran rad	Razne ozljede

PRILOG III**Skupine potrošača**

Potrošači	Opis
Vrlo osjetljiva skupina potrošača	Vrlo mala djeca: 0 do 36 mjeseci Ostali: Osobe sa opsežnim i složenim posebnim potrebama
Osjetljiva skupina potrošača	Mala djeca: Djeca starija od 36 mjeseci i mlađa od 8 godina Ostala djeca: djeca od 8 do 14 godina Ostali: Osobe sa smanjenim tjelesnim, osjetilnim i mentalnim sposobnostima (npr. s djelomičnim invaliditetom, starije osobe, uključujući i one iznad 65 godina, s nekim smanjenim tjelesnim i mentalnim sposobnostima), odnosno s nedostatkom iskustva i znanja
Ostali potrošači	Potrošači koji ne spadaju u skupinu vrlo osjetljivih i osjetljivih potrošača

PRILOG IV**Težina ozljede**

Vrsta ozljede	Težina ozljede			
	1	2	3	4
Razderotine, posjekotine	Površinska	Vanjska (dubina) (> 10 cm dužine na tijelu) (> 5 cm dužine na licu)	Vidni (očni) živac Vratna arterija Dušnik	Bronhijalna cijev Jednjak Aorta

		zahtjeva šivenje Tetiva ili zglobov Bionjača ili rožnjača	Unutarnji organi	Leđna moždina (donji dio) Duboka razderotina unutarnjih organa Slomljena leđna moždina u gornjem dijelu Mozak (teška lezija disfunkcija)
Modrice (ogrebotina / kontuzija, oticanje, edem)	Površinske ≤25 cm ² na licu ≤50 cm ² na tijelu	Velike > 25 cm ² na licu > 50 cm ² na tijelu	Dušnik Unutarnji organi (manje) Srce Mozak Pluća, s krvlju ili zrak u prsima	Moždano deblo Leđna moždina koja uzrokuje paralizu
Potres mozga	-	Vrlo kratka nesvijest (minute)	Dugotrajna nesvijest	Koma
Uklještenje/uštinuće	Manje uštinuće	-	(Koristite prema potrebi zavisno o konačnim posljedicama modrica, nagnječenje, prijeloma, iščašenja, amputacija, ako je primjenjivo)	(Iste posljedice kao za gušenje/ davljenje)
Uganuće, istegnuće, mišićno koštani poremećaj	Ekstremiteti Zglobovi Kralježnica (bez iščašenja ili prijeloma)	Istegnuće ligamenata koljena	Ruptura/oštećenje ligamenta ili tetiva Oštećenje mišića Povreda vratne kralježnice	-
Iščašenje	-	Ekstremiteti (prst na ruci, prst na nozi, šaka, stopalo) Lakat Čeljust Ispadanje zuba	Gležanj Ručni zglob Rame Kuk Koljeno Kralježnica	Kičmeni stup
Prijelom	-	Ekstremiteti (prst na ruci, prst na nozi, šaka, stopalo) Ručni zglob Ruka Rebro Prsna kost Nos Zub Čeljust Kosti oko očiju	Gležanj Noga (nadkoljenica i potkoljenica) Kuk Bedro Lubanja Kralježnica (manji lumbalni prijelom) Čeljust (teža ozljeda) Grkljan Višestruki prijelom rebra Krv ili zrak u prsima	Vrat Kičmeni stup
Nagnječenje	-	-	Ekstremiteti (prst na ruci, prst na nozi, šaka, stopalo) Lakat Gležanj Ručni zglob Podlaktica Noga Rame Dušnik Grkljan Zdjelica	Kičmena moždina Srednji-donji dio vrata Prsa (teško nagnječenje) Moždano deblo
Amputacija	-	-	Prst(i) na ruci Prst(i) na nozi Šaka Stopalo Ruka (dio ruke) Noga Oko	Oba ekstremiteta
Bušenje, probadanje	Ograničena dubina, samo je koža obuhvaćena	Dublje od kože Trbušni zid (organi nisu uključeni)	Oko Unutarnji organi Grudni koš	Aorta Srce Bronhijalna cijev Duboke ozljede organa (jetra, bubrezi, crijeva, itd.)
Gutanje	-	-	Ozljede unutarnjih organa (odnosi se i na opstrukciju unutarnjih dišnih puteva kada se progutani predmet zaglavi u jednjaku)	Trajno oštećenje unutarnjih organa
Opstrukcija unutarnjih disajnih puteva	-	-	Dotok kisika do mozga blokiran bez trajnih posljedica	Dotok kisika do mozga blokiran s trajnim posljedicama
Gušenje/ davljenje	-	-	Dotok kisika do mozga blokiran bez trajnih posljedica	Smrtonosno gušenje/ davljenje
Potapanje/ utapanje	-	-	-	Smrtonosno utapanje
Opekline/ oparine uslijed (topline, hladnoće ili kemijskih tvari)	1°, do 100 % površine tijela 2°, < 6 % površine tijela	2°, 6-15 % površine tijela	2°, 16-35 % površine tijela, ili 3°, do 35 % površine tijela Opekline uslijed udisanja	2° ili 3°, > 35 % površine tijela Opekline uslijed udisanja koje zahtijevaju pomoć pri disanju
Električni udar	(Vidi također pod opekline, jer električna struja može	Lokalni učinci (privremeni grč ili paraliza mišića)	-	Smrt uslijed električnog udara

Neurološki poremećaji	prouzročiti opekline)	-	Izazvan epileptički napad	-
Ozljeda oka, strano tijelo u oku	Privremena bol u oku koja ne zahtijeva liječenje	Privremeni gubitak vida	Djelomični gubitak vida Trajni gubitak vida (jedno oko)	Trajni gubitak vida (oba oka)
Oštećenje sluha, strano tijelo u uhu	Privremena bol u uhu koja ne zahtijeva liječenje	Privremeni gubitak sluha	Djelomični gubitak sluha Potpuni gubitak sluha (jedno uho)	Potpuni gubitak sluha (oba uha)
Trovanje tvarima (gutanjem, udisanjem, putem kože)	Proljev, povraćanje, lokalni simptomi	Izlječive ozljede unutarnjih organa, npr. jetra, bubrezi, blaga hemolitička anemija	Trajna oštećenja unutarnjih organa, npr. jednjak, stomak, jetra, bubrezi, hemolitička anemija, izlječiva oštećenja živčanog sistema	Trajna oštećenja živčanog sustava Smrtni slučaj
Nadraženost, dermatitis, upala ili korozivni učinak tvari (udisanjem, preko kože)	Blaga lokalna nadraženost	Izlječive ozljede oka Izlječivi sistemski učinci Upalno djelovanje	Pluća, respiratorna insuficijencija, kemijska pneumonija Trajne sistemske posljedice Djelomični gubitak vida Korozivno djelovanje	Pluća, potrebna pomoć pri disanju Asfiksija
Alergijske reakcije ili preosjetljivost	Blaga ili lokalna alergijska reakcija	Alergijska reakcija, prošireni alergijski kontaktni dermatitis	Jaka alergijska preosjetljivost na veći broj tvari	Anafilaktična reakcija, šok Smrtni slučaj
Dugotrajno oštećenje uslijed kontakta s tvarima ili od izloženosti zračenju	Proljev, povraćanje, lokalni simptomi	Izlječive povrede unutarnjih organa, npr. jetra, bubrezi, blaga hemolitička anemija	Oštećenje živčanog sustava npr. organski psihosindrom (OPS, također je poznat kao kronična otrovna encefalopatija, poznata još i kao bolest "slikara"). Trajna oštećenja unutarnjih organa, npr. jednjak, trbuh, jetra, bubrezi Slabija hemolitička anemija Izlječiva oštećenja živčanog sustava	Rak (leukemija) Uticaji na reprodukciju Uticaji na potomstvo Oštećenje centralnog živčanog sustava
Mikrobiološka infekcija		Izlječive ozljede	Trajne posljedice	Infekcija zahtijeva produljenu hospitalizaciju, organizmi otporni na antibiotike Smrtni slučaj

PRILOG V

Razina rizika kao kombinacija težine ozljede i vjerojatnosti

Vjerojatnost nastanka ozljede tijekom predvidivog životnog vijeka proizvoda		Težina ozljede			
		1	2	3	4
	> 50 %	V	O	O	O
	> 1/10	S	O	O	O
	> 1/100	S	O	O	O
	> 1/1000	N	V	O	O
	> 1/10000	N	S	V	O
	> 1/100000	N	N	S	V
	> 1/1000000	N	N	N	S
Nizak	< 1/1000000	N	N	N	N

O — Ozbiljan rizik	V — Visok rizik	S — Srednji rizik	N — Nizak rizik
--------------------	-----------------	-------------------	-----------------

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у вези с чл. 4. и 14. тач. б), ц) и х) Закона о надзору над тржиштем у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 45/04, 44/07 и 102/09), на приједлог Агенције за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 41. сједници одржаној 28.01.2016. године, донио је

УПУТСТВО ЗА ПРОЦЈЕНУ РИЗИКА

Члан 1. (Предмет)

Овим Упутством се прописује поступак процјене ризика производа и поступање органа из система надзора над тржиштем Босне и Херцеговине у складу са резултатима процјене ризика у циљу пропорционалног предузимања мјера према пословним субјектима, како би се обезбједио висок ниво заштите здравља и безбједности потрошача.

Члан 2. (Дефиниције)

Појмови који се употребљавају у овом Упутству, имају сљедеће значење:

- а) "производ" је сваки непрехрамбени производ који је намијењен потрошачима или који би у разумно предвидљивим условима могли употребити потрошачи чак и ако им није директно намијењен, а који је испоручен или учињен доступним, уз плаћање или бесплатно у оквиру неке трговачке дјелатности, укључујући и производ испоручен или учињен доступним у оквиру пружања услуга, без обзира на то да ли је нов, употребљен или преправљен.
- б) "потрошач" је свака физичка особа која користи производ или која би га у разумно предвидљивим условима могла употребити чак и ако јој није директно намијењен, укључујући и особе које не користе производ, али које могу бити изложене ризику јер се налазе у непосредној близини производа.
- в) "пословни субјекти" су произвођачи, увозници и дистрибутери дефинисани у члану 2. е) и ф) Закона о надзору над тржиштем у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 45/04, 44/07 и 102/09).
- г) "органи из система надзора над тржиштем" су органи из члана 7. Закона о надзору над тржиштем у Босни и Херцеговини.
- д) "процјена ризика" је поступак који примјењују органи из система надзора над тржиштем за утврђивање нивоа ризика који представља одређени производ за безбједност и здравље потрошача.
- е) "опасност" је особина производа која може проузроковати повреду потрошача током употребе производа.
- ж) "неусклађеност производа" је одступање производа од безбједносних захтјева прописаних у примјењивом стандарду и/или пропису, које је утврђено у оквиру инспекцијске контроле и/или лабораторијског испитивања.
- з) "сценариј повреде" је опис ситуације и околности у којима опасност својствена одређеном

производу узрокује несрећу са повредом потрошача.

- и) "ниво ризика" је резултат процјене ризика и представља комбинацију тежине повреде потрошача и вјероватноће настанка те повреде.
- ј) "тежина повреде" је опис степена повреде у зависности од врсте и озбиљности повреде, те потребног медицинског третмана и времена за опоравак од повреде.
- к) "вјероватноћа настанка повреде" је вјероватноћа да ће се сценариј повреде десити током очекиваног вијека трајања производа.

Члан 3.

(Поступак процјене ризика)

- (1) Поступак процјене ризика проводи инспектор који је извршио инспекцијску контролу предметног производа.
- (2) Уколико постоји потреба, у поступку процјене ризика инспектор може:
 - а) затражити инструкцију од особа надлежних за предметну област у Агенцији за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Агенција),
 - б) затражити стручно мишљење од надлежних органа и стручних институција,
 - в) затражити да се процјена ризика изврши са представницима Агенције и стручним особама надлежних органа и институција.
- (3) Поступак процјене ризика обухвата сљедеће:
 - а) опис производа,
 - б) опис опасности које производ може представљати,
 - в) одређивање групе потрошача,
 - г) опис сценарија повреде,
 - д) одређивање тежине повреде,
 - е) одређивање вјероватноће за сваки корак сценарија повреде,
 - ж) одређивање нивоа ризика повреде за сценариј повреде.
- (4) За потребе поступка процјене ризика из става (3) овог члана користи се образац из Анекса I овог Упутства, који ће бити доступан и у електронској форми.

Члан 4.

(Опис производа)

- (1) Производ који је предмет процјене ризика је потребно јасно описати.
- (2) Опис производа укључује назив производа, робну марку, модел, тип, серијски број, фотографија производа, амбалажа, ознаке које прате производ, те опис неусклађености производа.
- (3) У оквиру описа производа се одређују стандарди и/или прописи који се примјењују на производ.

Члан 5.

(Опис опасности које производ може представљати)

- (1) Код описа опасности производа инспектор ће:
 - а) за опасности и типичне врсте повреда које производи могу проузроковати, према величини, облику и површини производа, потенцијалној, кинетичкој или електричној енергији, екстремним температурама и др., користити податке из Анекса II овог Упутства,
 - б) утврдити да ли производ представља више опасности,
 - в) код утврђене једне опасности процијенити да ли та једна утврђена опасност може проузроковати више повреда.

- (2) Уколико само одређени дио производа, који се може независно од производа учинити доступним потрошачу, представља опасност, довољно је извршити процјену ризика само за тај дио производа.

Члан 6.

(Групе потрошача)

- (1) Одређивање група потрошача, који су обухваћени сценаријем повреде, врши се у складу са Анексом III овог Упутства.
- (2) При креирању сценарија повреде, прво се одабирају потрошачи којима је производ намијењен имајући у виду предвиђену употребу производа.
- (3) За сваки наредни сценариј се могу одабрати други потрошачи и други начини разумно предвидљиве употребе производа.

Члан 7.

(Сценариј повреде)

- (1) Опис сценарија повреде, којим се описује настанак повреде, треба да обухвати најмање следећа три корака:
 - a) производ је неусклађен и може да узрокује опасност током његовог предвидљивог вијека употребе,
 - b) опасност узрокује несрећу,
 - c) последица несреће је повреда.
- (2) Кораци из става (1) овог члана морају бити кратки и јасни.
- (3) Када производ представља неколико опасности, треба креирати сценарије повреде и одредити ризик за сваку опасност.
- (4) Како би се утврдио највиши ризик који производ представља, препоручује се креирање више могућих сценарија повреде у које су укључене различите групе потрошача и други начини разумно предвидљиве употребе производа.

Члан 8.

(Одређивање тежине повреде)

- (1) За одређивање тежине повреде користи се табела из Анекса IV овог Упутства.
- (2) Тежина повреде, која се класификује у четири степена, се одређује према процијењеној врсти повреде.
- (3) Када се при процјени ризика разматра више сценарија повреда, за сваки сценариј повреде се одређује тежина повреде у складу са Анексом IV овог Упутства.

Члан 9.

(Одређивање вјероватноће)

- (1) За сваки корак сценарија повреде из члана 7. овог Упутства одређује се појединачна вјероватноћа.
- (2) Множењем појединачних вјероватноћа се добива укупна вјероватноћа за описани сценариј повреде.
- (3) Укупна вјероватноћа је класификована у осам нивоа, од <1/1000000 до >50%, у складу са Анексом V овог Упутства.

- (4) Уколико је описано неколико различитих сценарија повреде, за сваки сценариј се одређује укупна вјероватноћа.

Члан 10.

(Одређивање нивоа ризика)

- (1) Ниво ризика за сценариј повреде се одређује комбинацијом утврђене тежине повреде и укупне вјероватноће сценарија повреде у складу са Анексом V овог Упутства.
- (2) Ризик је класификован у четири нивоа: озбиљан, висок, средњи и низак ризик.
- (3) Уколико постоји више сценарија повреде, за сваки од тих сценарија се утврђује ниво ризика, а највиши утврђени ниво ризика сматра се коначним нивоом ризика који производ представља по корисника.
- (4) У циљу потврде резултата процјене ризика, врши се анализа осјетљивости на начин да се вриједности вјероватноће и вриједности тежине повреде мијењају повећањем или смањењем за један ниво, како би се поново израчунао ниво ризика.
- (5) Ако ниво ризика након анализе осјетљивости остане непромијењен, резултат процјене ризика се сматра коначним.
- (6) Ако се ниво ризика промијени након анализе осјетљивости, потребно је од почетка преиспитати поступак процјене ризика.

Члан 11.

(Извјештај о процјени ризика)

- (1) Извјештај о процјени ризика, који је саставни дио обрасца за процјену ризика из Анекса I овог Упутства, инспектор сачињава након завршеног поступка процјене ризика.
- (2) У случајевима када се приликом процјене ризика утврди да производ представља ризик, Извјештај из става (1) овог члана инспектор доставља:
 - a) Агенцији,
 - b) контролисаном пословном субјекту,
 - c) свим члановима који су учествовали у процјени ризика.

Члан 12.

(Поступање у складу са резултатима процјене ризика)

Резултати процјене ризика се користе како би мјере, предузете у складу са Законом о надзору над тржиштем у Босни и Херцеговини и другим посебним прописима, биле пропорционалне нивоу ризика који производ представља по здравље и безбједност потрошача.

Члан 13.

(Ступање на снагу)

Ово Упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 35/16
28. јануара 2016. године
Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

АНЕКС I

Образац за процјену ризика

Опште информације	
Производ	
Назив:	
Категорија:	
Опис:	
Опис неусклађености производа:	
Фотографије:	
Процјењивач	
Име:	
Презиме:	
Институција:	
Адреса:	

Сценарио 1				
Опасност				
Група опасности:	(Анекс II, колона 1.)			
Опасност:	(Анекс II, колона 2.)			
Потрошач				
Врста потрошача:	(Анекс III)			
Како опасност изазива повреду потрошача				
Типични сценарио повреде:	(Анекс II, колона 3.)			
Сценарио повреде:	(описати сценарио повреде)			
Тежина повреде				
Типична повреда:	(Анекс II, колона 4.)			
Поведа:	(Анекс IV)			
Тежина повреде:	1	2	3	4
(Анекс IV, за одабрану повреду)				
Вјероватноћа корака повреде				
Кораци у сценарију			Вјероватноћа	
Корак 1: (навести кораке у сценарију који доводе до повреде)			(навести вјероватноћу за дати корак)	
Корак 2:				
...				
Укупна вјероватноћа:			(производ вјероватноћа по корацима)	
Ниво ризика – комбинација тежине повреде и вјероватноће (Анекс V)				
Ниво ризика за сценарио 1	(навести добијени ризик: Н – низак, С – средњи, В – висок, О – озбиљан)			

Ризици које представља производ - преглед	
Сценарио 1:	(добијени ризик и опис за наведени сценарио)
Сценарио 2:	
...	
Коначан ниво ризика:	(највећи ризик који је добијен за поједине сценарије)

Извјештај о процјени ризика

Процјењивач(и)	
Име	
Презиме	
Институција	
Адреса	

Опште информације о производу	
Производ	
Назив	
Категорија	
Опис	

Коначан ниво ризика	
----------------------------	--

датум

потпис

АНЕКС II**Опасности, типични сценарији повреда и типичне повреде**

Група опасности	Опасност (својства производа)	Типичан сценариј повреде	Типична повреда
1	2	3	4
Величина, облик и површина	Производ је препрека	Особа се спотакне на производ и пада, или особа удари у производ	Модрице, прелом, потрес мозга
	Производ представља сметњу за проток ваздуха	Производ покрива уста и/или нос особе (посебно код дјете) или покрива унутрашње дисајне путеве	Гушење
	Производ је мали дио или садржи мале дијелове	Особа (дијете) прогутала мали дио, дио се заглави у грлу и блокира дисајне путеве	Гушење, опструкција унутрашњих дисајних путева
	Постоји могућност да се одгризе мали дио с производа	Особа (дијете) прогутала мали дио, дио доспије у пробавни тракт	Опструкција пробавног тракта
	Оштри углови или врхови	Особа удари у оштар угао или буде погођена оштрим покретним предметом, ово узрокује увод или повреду због продирања	Убод, сљепоћа, страно тијело у оку, слух, страно тијело у уху
	Оштре ивице	Особа дотакне оштру ивицу, ово проузрокује раздеротине коже или посјекотине	Раздеротине, посјекотине, ампутације
	Клизаве површине	Особа хода по површини, оклизне се и пада	Модрице, прелом, потрес мозга
	Грубе површине	Особа хода дуж грубе површине, ово проузрокује трење и/или огреботине	Огреботина
Потенцијална енергија	Отвори или отвори између дијелова	Особа ставља уд или тијело у отвор, прст, рука, врат, глава или одјећа је уклијештена, повреда настаје услед гравитације или кретања	Нагњечење, прелом, ампутација, дављење
	Недовољна механичка стабилност	Производ се преврће, особа која се налази на врху производа пада с висине, или производ погоди особу која је у близини производа, електрични производ се лом и дијелови под напоном постају доступни, или производ наставља да ради загријавајући оближње површине	Модрице, ишчашење, утануће, прелом, потрес мозга, нагњечење, електрични удар, опекотине
	Недовољна механичка чврстоћа	Производ се сруши услед превртања, особа која се налази на врху производа пада с висине, или производ погоди особу која је у близини производа, електрични производ се лом и дијелови под напоном постају доступни или производ наставља да ради загријавајући оближње површине	Модрице, ишчашење, прелом, потрес мозга, нагњечење, електрични удар, опекотине
	Корисник ради на висини	Особа која ради на висини губи равнотежу, нема ослонац за држање и пада са висине	Модрице, ишчашење, прелом, потрес мозга, нагњечење
	Еластични елемент или опруга	Еластични елемент или опруга у стању напетости се изненада опусте, производ удари особу која се налази у његовом правцу кретања	Модрице, ишчашење, прелом, потрес мозга, нагњечење
	Течност или гас под притиском или вакуумом	Течност или гас под притиском се изненада испусти, особа у близини је погођена, или услед имплозије производа лете остаци производа	Ишчашење, прелом, потрес мозга, нагњечење, посјекотине (видјети такође под дијелом пожар и експлозија)
Кинетичка енергија	Кретање производа	Производ погоди или прегазе особу која се налази у линији кретања производа	Модрице, утануће, прелом, потрес мозга, нагњечење
	Дијелови који се крећу један према другом	Особа ставља дио тијела између покретних дијелова, док се они крећу заједно, дио тијела је уклијештен и налази се под притиском (згњечен)	Модрице, ишчашење, прелом, нагњечење
	Дијелови који се крећу један поред другог	Особа ставља дио тијела између покретних дијелова, док се они крећу близу један другог (кретање маказа), дио тијела је уклијештен између покретних дијелова и налази се под притиском (смицање)	Раздеротине, посјекотине, ампутације
	Покретни дијелови	Дио тијела, коса или одјећа особе је захваћена покретним дијелом, ово узрокује вучну силу	Модрице, прелом, раздеротине (коже главе), дављење
	Покретни дијелови близу један другог	Дио тијела, коса или одјећа особе је захваћена покретним дијелом, ово узрокује вучну силу и притисак на дио тијела	Нагњечење, прелом, ампутација, дављење
	Убрзање	Особа се налази на предмету који повећава брзину и губи равнотежу, нема ослонац да се држи за њега и пада при одређеној брзини	Ишчашење, прелом, потрес мозга, гњечење
	Летећи предмети	Особу погоди летећи предмет и задобије повреде у зависности од јачине удара	Модрице, ишчашење, прелом, потрес мозга, нагњечење
	Вибрације	Особа која држи производ губи равнотежу и пада, или дуготрајни контакт са производом који вибрира узрокује неуролошке поремећаје, поремећај зглобова костију, траума кичме, васкуларни поремећај	Модрице, ишчашење, прелом, нагњечење
	Бука	Особа је изложена буци коју ствара производ. Зујање у ушима и губитак слуха могу се појавити у зависности од јачине звука и удаљености	Оштећење слуха
Електрична енергија	Високи/ниски напон	Особа додирује дио производа који је под високим напоном, особа доживи електрични удар који може проузроковати смрт	Електрични удар
	Производња топлоте	Производ се грије, особа која га додирује може добити опекотине, или производ може емитовати истопљене честице, паре итд., који ударају особу	Опекотине, опаротине
	Дијелови под напоном који су близу један другоме	Електрични лук или варнице настају између дијелова под напоном. Ово може узроковати пожар и интензивно зрачење	Повреда ока, опекотине, опаротине
Екстремне температуре	Отворени пламен	Особа у близини пламена може добити опекотине, посебно након што се запали одјећа	Опекотине, опаротине
	Вруће површине	Особа не препознаје врућу површину и додирује је, особа добија опекотине	Опекотине
	Вруће течности	Особа која рукује с посудом с течности пролије један дио, течност пада на кожу	Опаротине

		и узрокује опаротине	
	Врући гасови	Особа удише вруће гасове које је испустио производ, ово узрокује повреду плућа или дехидрацију услед дуготрајне изложености врућем ваздуху	Опекотине
	Хладне површине	Особа не препознаје хладну површину и додирује је, особа добија смрзотине	Опекотине (смрзотине)
Зрачење	Ултравioletно зрачење, ласер	Кожа или очи особе су изложени зрачењу које емитује производ	Опекотине, опаротине, неуролошки поремећаји, повреде ока, рак коже, мутација
	Извор електромагнетног поља високе јачине (ЕМФ), ниска фреквенција или висока фреквенција (микроталасна пећница)	Особа је близу извора електромагнетног поља (ЕМФ), тијело (централни нервни систем) је изложено	Неуролошка оштећења (мозак), леукемија (дјеца)
Пожар и експлозија	Запаљиве твари	Особа је близу запаљиве твари, извор паљења запали твар, ово узрокује повреду особе	Опекотине
	Експлозивне смјесе	Особа је близу експлозивне смјесе, извор паљења узрокује експлозију, особу погађа ударни талас, спаљивање материјала и/или пламен	Опекотине, опаротине, повреда ока, страно тијело у оку, оштећење слуха, страно тијело у уху
	Извори паљења	Извор паљења узрокује пожар, особу захвати пламен или је затрована гасовима од пожара у кући	Опекотине, тровање
	Прегријавање	Производ се прегрије, пожар	Опекотине, опаротине, повреда ока, страно тијело у оку, оштећење слуха, страно тијело у уху
Отровност	Отровне чврсте твари или течности	Особа прогута твар из производа, нпр. стављајући је у уста и/или твар долази у додир с кожом, или удише чврсте твари/текућину, на примјер испљувак (плућна аспирација)	Акутно тровање, иритација, дерматитис, акутно тровање плућа (аспирацијска пнеумонија), инфекција
	Отровни гасови, паре или прашина	Особа удахне твари из производа, и/или твари долазе у додир с кожом	Акутно тровање плућа, иритација, дерматитис
	Твари које узрокују преосјетљивост	Особа прогута твари из производа, стављајући их у уста, и/или твари долазе у додир с кожом, и/или особа удише гас, пару или праšину	Преосјетљивост, алергијска реакција
	Иритирајуће или корозивне чврсте твари или течности	Особа прогута твари из производа, нпр. стављајући их у уста, и/или твари долазе у додир с кожом или очима	Иритација, дерматитис, опекотине коже, повреда ока, страно тијело у оку
	Иритирајући или корозивни гас или пара	Особа удише твари из производа, и/или твар долази у додир са кожом или очима	Иритација, дерматитис, опекотине коже, акутно тровање или корозивни ефекти у плућима или у очима
	Твари које су канцерогене, мутагене или отровне (ЦМР)	Особа прогута твари из производа, стављајући их у уста, и/или твари долазе у додир с кожом, и/или особа удише твари као што су гас, пара или прашина	Рак, мутације, репродуктивна токсичност
Микробиолошка контаминација	Микробиолошка контаминација	Особа долази у додир с контаминираним производом гутањем, удисањем или у додиру с кожом	Инфекција, локална или системска
Опасности настале током рада производа	Нездрави држање	Дизајн узрокује нездрави држање особе када управља производом	Истегнуће, коштаномишићна обољења
	Превелики напор	Дизајн захтјева употребу значајне силе приликом управљања производом	Угануће или истегнуће, коштаномишићна обољења
	Анатомска неприлагођеност	Дизајн није прилагођен анатомији човјека, што чини управљање тешким или немогућим	Угануће или истегнуће
	Занемаривање личне заштите	Због дизајна заштитне опреме особа има потешкоће приликом руковања или управљања производом	Разне повреде
	Непажљиво (де)активирање	Особа може лако (де)активирати производ, што може довести до нежељеног рада	Разне повреде
	Неправилан рад	Дизајн узрокује неправилан рад особе, или производ са заштитном функцијом не пружа очекивану заштиту	Разне повреде
	Квар који онемогућава престанак рада	Особа жели да заустави производ, али он наставља да ради у ситуацијама када то није очекивано	Разне повреде
	Неочекивани почетак рада	Производ престаје са радом током прекида напајања електричном енергијом али почиње поново да ради на небезбједан начин	Разне повреде
	Немогућност прекида рада	У хитним ситуацијама, особа не може да прекине рад производа	Разне повреде
	Неодговарајући саставни дијелови	Особа покушава да причврсти дио, треба превелику силу за причвршћивање, производ се ломи или је дио причвршћен превише лабаво и остаје неучвршћен током употребе	Угануће или истегнуће, раздоротина, посјекотина, модрице, укљештење
	Непостојећа или неправилно постављена заштита	Опасни дијелови су доступни особи	Разне повреде
	Непотпуна упутства, упозорења, ознаке или симболи	Корисник не примјећује ознаке упозорења и/или не разумије симболе	Разне повреде
	Недовољни сигнали упозорења	Корисник не види или не чује сигнале упозорења (оптичке или звучне), што проузрокује небезбједан рад	Разне повреде

АНЕКС III**Групе потрошача**

Потрошачи	Опис
Врло осјетљива група потрошача	Врло мала дјеца: 0 до 36 мјесеци Остали: Особе са опсежним и сложеним посебним потребама
Осјетљива група потрошача	Мала дјеца: Дјеца старија од 36 мјесеци и млађа од 8 година Остала дјеца: дјеца од 8 до 14 година Остали: Особе са смањеним физичким, чулним и менталним способностима (нпр. са дјеломичним инвалидитетом, старије особе, укључујући и оне изнад 65 година, с неким смањеним физичким и менталним способностима), односно са недостатком искуства и знања
Остали потрошачи	Потрошачи који не спадају у групу врло осјетљивих и осјетљивих потрошача

АНЕКС IV**Тежина повреде**

Врста повреде	Тежина повреде			
	1	2	3	4
Раздеротине, посјекотине	Површинска	Вањска (дубина) (> 10 cm дужине на тијелу) (> 5 cm дужине на лицу) захтјева шивење Тетива или зглоб Биоњача или рожњача	Видни (очни) живац Вратна артерија Душник Унутрашњи органи	Бронхијална цијев Једњак Аорта Кичмена мождина (доњи дио) Дубока раздеротина унутрашњих органа, Сломљена кичмена мождина у горњем дијелу Мозак (тешка лезија дисфункција)
Модрице (огреботина/контузија, отицање, едем)	Површинске ≤ 25 cm ² на лицу ≤ 50 cm ² на тијелу	Велике > 25 cm ² на лицу > 50 cm ² на тијелу	Душник Унутрашњи органи (мање) Срце Мозак Плућа, с крвљу или ваздух у прсима	Мождано дебло Кичмена мождина која узрокује парализу
Потрес мозга	-	Врло кратка несвијест (минуте)	Дуготрајна несвијест	Кома
Укљештење/уштинуће	Мање уштинуће	-	(Користите према потреби зависно о коначним посљедицама модрица, нагњечење, прелома, ишчашења, ампутација, ако је примјениво)	(Исте посљедице као за гушење/дављење)
Угануће, истегнуће, мишићно коштани поремећај	Екстремитети Зглобови Кичма (без ишчашења или прелома)	Истегнуће лигамената кољена	Руптура/оштећење лигамента или тетива Оштећење мишића Повреда вратне кичме	-
Ишчашење	-	Екстремитети (прст на руци, прст на ноzi, шака, стопало) Лакат Вилица Испадање зуба	Глежањ Ручни зглоб Раме Кук Кољено Кичма	Кичмени стуб
Прелом	-	Екстремитети (прст на руци, прст на ноzi, шака, стопало) Ручни зглоб Рука Ребро Прсна кост Нос Зуб Вилица Кости око очију	Глежањ Нога (бедрена кост и поткољеница) Кук Бутина Лобања Кичма (мањи лумбални прелом) Вилица (тежа повреда) Грљан Вишеструки прелом ребра Крв или ваздух у прсима	Врат Кичмени стуб
Нагњечење	-	-	Екстремитети (прст на руци, прст на ноzi, шака, стопало) Лакат Глежањ Ручни зглоб Подлактица Нога Раме Душник Грљан Карлица	Кичмена мождина Средњи-доњи дио врата Прса (тешко нагњечење) Мождано дебло
Ампутација	-	-	Прст(и) на руци Прст(и) на ноzi Шака Стопало Рука (дио руке) Нога Око	Оба екстремитета
Бушење, пробадање	Ограничена дубина, само је кожа обухваћена	Дубље од коже Трбушни зид (органи нису укључени)	Око Унутрашњи органи Грудни кош	Аорта Срце Бронхијална цијев Дубоке повреде органа (јетра, бубрези, дријева, итд.)

Гутање			Повреде унутрашњих органа (односи се и на опструкцију унутрашњих дисајних путева када се прогутани предмет заглави у једњаку)	Трајно оштећење унутрашњих органа
Опструкција унутрашњих дисајних путева			Доток кисеоника до мозга блокиран без трајних посљедица	Доток кисеоника до мозга блокиран с трајним посљедицама
Гушење/дављење			Доток кисеоника до мозга блокиран без трајних посљедица	Гушење/дављење са смртним посљедицама
Потапање/утапање				Утапање с смртним посљедицама
Опекотине/опаротине услјед (топлоте, хладноће или хемијских твари)	1°, до 100 % површине тијела 2°, < 6 % површине тијела	2°, 6-15 % површине тијела	2°, 16-35 % површине тијела, или 3°, до 35 % површине тијела Опекотине услјед удисања	2° или 3°, > 35 % површине тијела Опекотине услјед удисања које захтијевају помоћ при дисању
Електрични удар	(Види такође под опекотине, јер електрична струја може узроковати опекотине)	Локални учинци (привремени грч или парализа мишића)		Смрт услјед електричног удара
Неуролошки поремећаји			Изазван епилептични напад	
Повреда ока, страно тијело у оку	Привремена бол у оку која не захтијева лијечење	Привремени губитак вида	Дјелимични губитак вида Трајни губитак вида (једно око)	Трајни губитак вида (оба ока)
Оштећење слуха, страно тијело у уху	Привремена бол у уху која не захтијева лијечење	Привремени губитак слуха	Дјелимични губитак слуха Потпуни губитак слуха (једно ухо)	Потпуни губитак слуха (оба уха)
Тровање тварима (гутањем, удисањем, путем коже)	Прољев, повраћање, локални симптоми	Изљечиве повреде унутрашњих органа, нпр. јетра, бубрези, блага хемолитичка анемија	Трајна оштећења унутрашњих органа, нпр. једњак, стомак, јетра, бубрези, хемолитичка анемија, изљечива оштећења нервног система	Трајна оштећења нервног система Смртни случај
Иритација, дерматитис, упала или корозивно дјеловање твари (удисањем, преко коже)	Блага локална иритација	Изљечиве повреде ока Изљечиве системске посљедице Упално дјеловање	Плућа, респираторна инсуфицијенција, хемијска пнеумонија Трајне системске посљедице Дјелимични губитак вида Корозивно дјеловање	Плућа, потребна помоћ при дисању Асфиксија
Алергијске реакције или преосјетљивост	Блага или локална алергијска реакција	Алергијска реакција Проширени алергијски контактни дерматитис	Јака алергијска преосјетљивост на вишеструке твари	Анафилактична реакција, шок Смртни случај
Дуготрајно оштећење услјед контакта са тварима или услјед изложености зрачењу	Прољев, повраћање, локални симптоми	Изљечиве повреде унутрашњих органа, нпр. јетра, бубрези, блага хемолитичка анемија	Оштећење нервног система нпр. органски психосиндром (ОПС, такође је познат као хронична отровна енцефалопатија, позната још као и болест "сликара") Трајна оштећења унутрашњих органа, нпр. једњак, стомак, јетра, бубрези Слабија хемолитичка анемија Изљечива оштећења нервног система	Рак (леукемија) Утицаји на репродукцију Утицаји на потомство Оштећење централног нервног система
Микробиолошка инфекција		Изљечиве повреде	Трајне посљедице	Инфекција захтијева дуготрајну хоспитализацију Организми отпорни на антибиотике Смртни случај

АНЕКС V

Ниво ризика као комбинација тежине повреде и вјероватноће

Вјероватноћа настанка повреде током предвидљивог животног вијека производа		Тежина повреде			
		1	2	3	4
Висок ▼ Низак	> 50 %	В	О	О	О
	> 1/10	С	О	О	О
	> 1/100	С	О	О	О
	> 1/1000	Н	В	О	О
	> 1/10000	Н	С	В	О
	> 1/100000	Н	Н	С	В
	> 1/1000000	Н	Н	Н	С
	< 1/1000000	Н	Н	Н	Н

О — Озбиљан ризик	В — Висок ризик	С — Средњи ризик	Н — Низак ризик
-------------------	-----------------	------------------	-----------------

AGENCIJA ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA BOSNE I HERCEGOVINE**373**

Na osnovu člana 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

SPISAK**LIJEKOVA KOJIMA JE IZDANA DOZVOLA ZA STAVLJANJE U PROMET NA TRŽIŠTE BOSNE I HERCEGOVINE**

Red. br.	Zaštićeni naziv lijeka	Proizvođač (administrativno sjedište)	INN	Oblik lijeka	Doza	Sadržaj originalnog pakovanja	Režim izdavanja	Broj rješenja	Datum rješenja	Rješenje vrijedi do
1	IMIPENEM / CILASTATIN	ACTAVIS Group	cilastatin, imipenem	prašak za rastvor za infuziju	(500 mg + 500 mg) / 1 bočica	1 bočica	ZU	04-07.3-1-2387/14	11.01.2016	10.01.2021
2	IMIPENEM / CILASTATIN	ACTAVIS Group	cilastatin, imipenem	prašak za rastvor za infuziju	(500 mg + 500 mg) / 1 bočica	10 bočica	ZU	04-07.3-1-2388/14	11.01.2016	10.01.2021
3	ROXANRI	ALVOGEN d.o.o.	duloksetin	gastro-rezistentna kapsula, tvrda	60mg	30 gastro-rezistentnih kapsula	ΔRp	04-07.3-1-2541/14	10.2.2016	9.2.2021
4	ROXANRI	ALVOGEN d.o.o.	duloksetin	gastro-rezistentna kapsula, tvrda	60mg	30 gastro-rezistentnih kapsula	ΔRp	04-07.3-1-2540/14	10.2.2016	9.2.2021
5	GASTROGUARD MENTOL	ALKALOID AD Skopje	kalcijum-karbonat, magnezijum-karbonat	tableta za žvakanje	680 mg + 80 mg	24 tablete za žvakanje	BRp	04-07.3-1-626/15	18.12.2015	17.12.2020
6	NIFUROKSAZID ALKALOID	ALKALOID AD Skopje	nifuroksazid	kapsula, tvrda	100 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1598/15	18.12.2015	17.12.2020
7	NIFUROKSAZID ALKALOID	ALKALOID AD Skopje	nifuroksazid	kapsula, tvrda	200 mg	20 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1599/15	18.12.2015	17.12.2020
8	NIFUROKSAZID ALKALOID	ALKALOID AD Skopje	nifuroksazid	oralna suspenzija	200 mg / 5 mL	90 ml oralne suspenzije	Rp	04-07.3-1-1600/15	18.12.2015	17.12.2020
9	OSMOLAK	BIOFARMA ILAC SAN. VE TIC AS	laktuloza	sirup	667 mg / 1 mL	250 ml sirupa	Rp	04-07.9-3737/14	11.01.2016	10.01.2021
10	ALTIKOS	BOSNALIJEK d.d.	alfa-lipoinjska kiselina	film tablete	600 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-4662/15	11.01.2016	10.01.2021
11	PROBILOL	BOSNALIJEK d.d.	bisoprolol	film tableta	5 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-4669/15	21.12.2015	20.12.2020
12	PROBILOL	BOSNALIJEK d.d.	bisoprolol	film tableta	10 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-4670/15	21.12.2015	20.12.2020
13	MONTelukAST CIPLA	CIPLA EUROPE	montelukast	tableta za žvakanje	4 mg	28 tableta za žvakanje	Rp	04-07.3-1-2946/14	15.12.2015	14.12.2020
14	MONTelukAST CIPLA	CIPLA EUROPE	montelukast	tableta za žvakanje	5 mg	28 tableta za žvakanje	Rp	04-07.3-1-2947/14	15.12.2015	14.12.2020
15	MONTelukAST CIPLA	CIPLA EUROPE	montelukast	film tableta	10 mg	28 film tableta	Rp	04-07.3-1-1472/15	17.12.2015	16.12.2020
16	MOMETAZON FUROAT CIPLA	CIPLA EUROPE	mometazon	sprej za nos, suspenzija	50 mcg/doza	1 bočica sa 140 doza	Rp	04-07.3-1-578/15	16.12.2015	15.12.2020
17	DUTACIP	CIPLA EUROPE	dutasterid	kapsula, meka	0.5 mg	30 kapsula, mekih	Rp	04-07.3-1-1745/15	18.12.2015	17.12.2020
18	ZARESOS	CIPLA EUROPE	ipratropijum bromid, salbutamol	rastvor za raspršivanje	(0.5 mg + 2.5 mg) / 2.5 mL	60 ampula po 2.5 ml rastvora za raspršivanje	Rp	04-07.3-1-575/15	16.12.2015	15.12.2020
19	DEVIT-3	DEVA HOLDING A.S.	holekalciferol	rastvor za injekciju	300 000 i.j. / 1 mL	1 ampula sa 1 ml rastvora za injekciju	ZU/Rp	04-07.3-1-3475/15	18.01.2016	17.01.2021
20	DEVIT-3	DEVA HOLDING A.S.	holekalciferol	oralne kapi, rastvor	50 000 i.j. / 15 mL	1 bočica sa 15 ml oralnih kapi	Rp	04-07.3-1-3476/15	18.01.2016	17.01.2021
21	MOKSINE	DEVA HOLDING A.S.	moksifloksacin	filmom obložena tableta	400 mg	7 filmom obloženih tableta	ΔRp	04-07.3-1-1215/15	11.01.2016	10.01.2021
22	DEMEPRAZOL	DEVA HOLDING A.S.	omeprazol	gastro-rezistentna kapsula, tvrda	20 mg	14 gastro-rezistentnih kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1214/15	11.01.2016	10.01.2021
23	DIKLORON	DEVA HOLDING A.S.	diklofenak	rastvor za injekciju	75 mg / 3 mL	4 ampule sa po 3 mL	ZU	04-07.3-1-358/14	12.01.2016	11.01.2021
24	MONALIZ	DEVA HOLDING A.S.	mometazon	sprej za nos, suspenzija	50 µg / 1 doza	140 doza u plastičnoj boci sa pumpicom	Rp	04-07.3-1-356/14	13.01.2016	12.01.2021

25	ABASAGLAR	ELI LILLY Export S.A.	insulin glargin	otopina za injekciju u napunjenoj brizgalici	100 jedinica / 1 mL	2 napunjene brizgalice po 3 ml otopine za injekciju	Rp	04-07.3-1-1493/15	20.01.2016	19.01.2021
26	ABASAGLAR	ELI LILLY Export S.A.	insulin glargin	otopina za injekciju u napunjenoj brizgalici	100 jedinica / 1 mL	5 napunjenih brizgalica po 3 ml otopine za injekciju	Rp	04-07.3-1-1494/15	20.01.2016	19.01.2021
27	ANBOL	GALENICA a.d.	acetilsalicilna kiselina	tableta	300 mg	20 tableta	BRp	04-07.3-1-2859/14	18.01.2016	17.01.2021
28	FARNOS	HEMOFARM d.o.o.	fosinopril	tableta	20 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-3009/15	11.12.2015	10.12.2020
29	FARNOS	HEMOFARM d.o.o.	fosinopril	tableta	10 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-3010/15	11.12.2015	10.12.2020
30	KALIJEV CITRAT JGL	JADRAN - Galenski laboratorij d.d.	kalij citrat	prašak za oralnu otopinu	20.5 mg / ml	15 vrećica	Rp	04-07.3-1-1378/15	18.12.2015	17.12.2020
31	NEOMIDANTAN	JSC OLAINFARM	amantadin	kapsula, tvrda	100 mg	50 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1403/15	17.12.2015	16.12.2020
32	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	25 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2141/15	11.01.2016	10.01.2021
33	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	50 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2140/15	11.1.2016	10.01.2021
34	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	75 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2142/15	11.01.2016	10.01.2021
35	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	100 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2143/15	11.01.2016	10.01.2021
36	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	150 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2144/15	11.01.2016	10.01.2021
37	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	300 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2147/15	11.01.2016	10.01.2021
38	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	200 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2145/15	11.01.2016	10.01.2021
39	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	225 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2146/15	11.01.2016	10.01.2021
40	DULSEVIA	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	30 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-2788/15	10.12.2015	9.12.2020
41	DULSEVIA	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	60 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-2789/15	10.12.2015	9.12.2020
42	FUROCEF	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	250 mg	10 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-4606/15	25.12.2015	24.12.2020
43	FUROCEF	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	500 mg	10 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-4637/15	25.12.2015	24.12.2020
44	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12.5 mg + 150 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6384/15	21.12.2015	20.12.2020
45	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12,5 mg + 300 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6385/15	21.12.2015	20.12.2020
46	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12,5 mg + 300 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6386/15	21.12.2015	20.12.2020
47	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	25 mg + 300 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6387/15	21.12.2015	20.12.2020
48	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	25 mg + 300 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6388/15	21.12.2015	20.12.2020
49	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12.5 mg + 150 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6389/15	21.12.2015	20.12.2020
50	PHARMAGRIP	LABORATORIOS CINFA S.A.	fenilefrin, hlorfenamin, paracetamol	kapsula, tvrda	500 mg + 10 mg + 4 mg	14 kapsula	BRp	04-07.3-1-2779/15	7.12.2015	6.12.2020
51	PHARMAGRIP	LABORATORIOS CINFA S.A.	fenilefrin, hlorfenamin, paracetamol	prašak za oralnu suspenziju	650 mg + 10 mg + 4 mg	10 kesica	BRp	04-07.3-1-2778/15	7.12.2015	6.12.2020
52	FLUDITEC	LABORATOIRE INNOTECH INTERNATIONAL	karbocistein	oralni rastvor	750 mg/10mL	15 kesica po 10 ml oralnog rastvora	BRp	04-07.3-1-1119/14	15.12.2015	14.12.2020

53	IBUFEN	LABORATORIOS CINFA S.A.	ibuprofen	gel	50 mg / 1 g	50 g gela u aluminijskoj tubi	BRp	04-07.3-1-2780/15	21.12.2015	20.12.2020
54	EBETREXAT	LEK farmacevtska društva d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 0.75 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5404/15	14.12.2015	13.12.2020
55	EBETREXAT	LEK farmacevtska društva d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 1 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5405/15	14.12.2015	13.12.2020
56	EBETREXAT	LEK farmacevtska društva d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 1.25 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5406/15	14.12.2015	13.12.2020
57	EBETREXAT	LEK farmacevtska društva d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 0.5 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5387/15	14.12.2015	13.12.2020
58	MIKTAN	LEK farmacevtska društva d.d.	tamsulosin	tableta sa produženim oslobađanjem	0.4 mg	30 tableta sa produženim oslobađanjem	Rp	04-07.3-1-1711/15	17.12.2015	16.12.2020
59	LUVERIS	MERCK EXPORT GmbH	lutropin alfa	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	75 i.j. / 1 bočica	1 bočica sa praškom za rastvor za injekciju i 1 bočica sa 1 ml rastvarača	Rp	04-07.3-1-4085/15	21.12.2015	20.12.2020
60	CO-IRDA	NOBEL ILAC SANAYII VE TICARET A.S.	hidrohlorotiazid, irbesartan	film tableta	12.5 mg + 300 mg	28 film tableta	Rp	04-07.3-1-2166/15	21.12.2015	20.12.2020
61	ULTROX	NOBEL ILAC SANAYII VE TICARET A.S.	rosuvastatin	filmom obložena tableta	5 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-3699/15	23.12.2015	22.12.2020
62	RYZODEG	NOVO NORDISK A/S	insulin aspart, insulin degludek	otopina za injekciju u napunjenoj brizgalici	2.56 mg / 1 mL + 1.05 mg / 1 mL	5 napunjenih brizgalica FlexTouch	Rp	04-07.3-1-3439/15	21.12.2015	20.12.2020
63	RYZODEG	NOVO NORDISK A/S	insulin aspart, insulin degludek	otopina za injekciju u ulošku	2.56 mg / 1 mL + 1.05 mg / 1 mL	5 napunjenih uložaka Penfill sa po 3 ml otopine	Rp	04-07.3-1-3440/15	21.12.2015	20.12.2020
64	CISPLATIN Ebewe	Ebewe Pharmas.m.b.H Nfg.KG	ciplatin	koncentrat za rastvor za infuziju	0,5 mg/ml	1 bočica sa 100 ml	ZU	04-07.3-1-4220/15	9.12.2015	8.12.2020
65	CISPLATIN Ebewe	Ebewe Pharmas.m.b.H Nfg.KG	ciplatin	koncentrat za rastvor za infuziju	0,5 mg/ml	1 bočica sa 20 ml	ZU	04-07.3-1-4219/15	9.12.2015	8.12.2020
66	SOVALDI	GILEAD SCIENCES INTERNATIONAL	sofosbuvir	film tableta	400 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-910/15	11.12.2015	10.12.2020
67	NUWIQ	OCTAPHARMA AG	simoktokog alfa	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	250 i.j./1 bočica	1 bočica sa praškom i 1 napunjena šprica sa rastvaračem	ZU	04-07.3-1-6246/15	15.12.2015	14.12.2020
68	TYOZID	NOBEL ILAC PAZARLAM A VE SANAYII Ltd.Sti.	tiokolhikozid	tableta	4 mg	20 tableta	Rp	04-07.3-1-3700/15	10.2.2016	9.2.2021
69	SOPHAMET	SOPHARMA AD	metformin	filmom obložena tableta	850 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-2178/14	12.01.2016	11.01.2021
70	PENTOFYLLIN	SOPHARMA AD	pentoksifilin	rastvor za injekciju	20 mg / 1 mL	10 staklenih ampula po 5 ml rastvora	ZU	04-07.3-1-2179/14	12.01.2016	11.01.2021
71	BUSCOLYSIN	SOPHARMA AD	butilskopolamin	rastvor za injekciju	20 mg/ml	10 ampula po 1ml	ZU	04-07.3-1-2176/14	8.12.2015	07.1.2.2020
72	RAPIDOL S	PHARMA-SWISS d.o.o.	ibuprofen	kapsula, meka	200 mg	20 kapsula, mekih	BRp	04-07.3-1-3548/15	18.12.2015	17.12.2020
73	RAPIDOL S	PHARMA-SWISS d.o.o.	ibuprofen	kapsula, meka	400 mg	10 kapsula, mekih	Rp	04-07.3-1-3549/15	18.12.2015	17.12.2020

74	ARIPIRAZOL PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	aripirazol	tableta	5 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-2798/15	10.12.2015	9.12.2020
75	ARIPIRAZOL PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	aripirazol	tableta	10 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-2799/15	10.12.2015	9.12.2020
76	ARIPIRAZOL PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	aripirazol	tableta	15	30 tableta	Rp	04-07.3-1-2800/15	10.12.2015	9.12.2020
77	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	30 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1115/15	17.12.2015	16.12.2020
78	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	30 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1114/15	17.12.2015	16.12.2020
79	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	60 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1113/15	17.12.2015	16.12.2020
80	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	60 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1112/15	17.12.2015	16.12.2020
81	Natrijev valporat + valporatna kiselina Pliva	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	natrijum valporat + valproinska kiselina	tableta sa produženim oslobađanjem	145 mg + 333 mg	30 tableta	▲Rp	04-07.9-2284/14	14.12.2015	13.12.2020
82	Natrijev valporat + valporatna kiselina Pliva	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	natrijum valporat + valproinska kiselina	tableta sa produženim oslobađanjem	200 mg + 87 mg	100 tableta	▲Rp	04-07.9-2283/14	14.12.2015	13.12.2020
83	LERCOR	TORRENT PHARMACE- UTICALS LIMITED	lerkandipin	film tableta	10 mg	30 film tableta	Rp	04-07.9-3283/14	18.12.2015	17.12.2020
84	LERCOR	TORRENT PHARMACE- UTICALS LIMITED	lerkandipin	film tableta	20 mg	30 film tableta	Rp	04-07.9-3284/14	18.12.2015	17.12.2020

1. U slučaju da prije isteka perioda važnosti nastupe ograničenja za upotrebu nekog od navedenih lijekova, Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine će objaviti izmjenu ovog spiska.

Broj 10-02.3-932/16

29. februara 2016. godine
Banja Luka

v.d. Direktora
Dr. **Aleksandar Zolak**, s. r.

Na temelju članka 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08) Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

POPIS

LIJEKOVA KOJIMA JE IZDANA DOZVOLA ZA STAVLJANJE U PROMET NA TRŽIŠTE BOSNE I HERCEGOVINE

Red. br.	Zaštićeni naziv lijeka	Proizvođač (administrativno sjedište)	INN	Oblik lijeka	Doza	Sadržaj originalnog pakovanja	Režim izdavanja	Broj rješenja	Datum rješenja	Rješenje vrijedi do
1	IMIPENEM / CILASTATIN	ACTAVIS Group	cilastatin, imipenem	prašak za rastvor za infuziju	(500 mg + 500 mg) / 1 bočica	1 bočica	ZU	04-07.3-1-2387/14	11.01.2016	10.01.2021
2	IMIPENEM / CILASTATIN	ACTAVIS Group	cilastatin, imipenem	prašak za rastvor za infuziju	(500 mg + 500 mg) / 1 bočica	10 bočica	ZU	04-07.3-1-2388/14	11.01.2016	10.01.2021
3	ROXANRI	ALVOGEN d.o.o.	duloksetin	gastro-rezistentna kapsula, tvrda	60mg	30 gastrorezistentnih kapsula	ΔRp	04-07.3-1-2541/14	10.2.2016	9.2.2021
4	ROXANRI	ALVOGEN d.o.o.	duloksetin	gastro-rezistentna kapsula, tvrda	60mg	30 gastrorezistentnih kapsula	ΔRp	04-07.3-1-2540/14	10.2.2016	9.2.2021
5	GASTROGUARD MENTOL	ALKALOID AD Skopje	kalcijum-karbonat, magnezijum-karbonat	tableta za žvakanje	680 mg + 80 mg	24 tablete za žvakanje	BRp	04-07.3-1-626/15	18.12.2015	17.12.2020
6	NIFUROKSAZID ALKALOID	ALKALOID AD Skopje	nifuroksazid	kapsula, tvrda	100 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1598/15	18.12.2015	17.12.2020
7	NIFUROKSAZID ALKALOID	ALKALOID AD Skopje	nifuroksazid	kapsula, tvrda	200 mg	20 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1599/15	18.12.2015	17.12.2020
8	NIFUROKSAZID ALKALOID	ALKALOID AD Skopje	nifuroksazid	oralna suspenzija	200 mg / 5 mL	90 ml oralne suspenzije	Rp	04-07.3-1-1600/15	18.12.2015	17.12.2020
9	OSMOLAK	BIOFARMA ILAC SAN. VE TIC AS	laktuloza	sirup	667 mg / 1 mL	250 ml sirupa	Rp	04-07.9-3737/14	11.01.2016	10.01.2021

10	ALTIKOS	BOSNALIJEK d.d.	alfa-lipoinjska kiselina	film tablete	600 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-4662/15	11.01.2016	10.01.2021
11	PROBILOL	BOSNALIJEK d.d.	bisoprolol	film tableta	5 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-4669/15	21.12.2015	20.12.2020
12	PROBILOL	BOSNALIJEK d.d.	bisoprolol	film tableta	10 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-4670/15	21.12.2015	20.12.2020
13	MONTELUKAST CIPLA	CIPLA EUROPE	montelukast	tableta za žvakanje	4 mg	28 tableta za žvakanje	Rp	04-07.3-1-2946/14	15.12.2015	14.12.2020
14	MONTELUKAST CIPLA	CIPLA EUROPE	montelukast	tableta za žvakanje	5 mg	28 tableta za žvakanje	Rp	04-07.3-1-2947/14	15.12.2015	14.12.2020
15	MONTELUKAST CIPLA	CIPLA EUROPE	montelukast	film tableta	10 mg	28 film tableta	Rp	04-07.3-1-1472/15	17.12.2015	16.12.2020
16	MOMETAZON FUROAT CIPLA	CIPLA EUROPE	mometazon	sprej za nos, suspenzija	50 mcg/doza	1 bočica sa 140 doza	Rp	04-07.3-1-578/15	16.12.2015	15.12.2020
17	DUTACIP	CIPLA EUROPE	dutasterid	kapsula, meka	0.5 mg	30 kapsula, mekih	Rp	04-07.3-1-1745/15	18.12.2015	17.12.2020
18	ZARESOS	CIPLA EUROPE	ipratropijum bromid, salbutamol	rastvor za raspršivanje	(0.5 mg + 2.5 mg) / 2.5 mL	60 ampula po 2.5 ml rastvora za raspršivanje	Rp	04-07.3-1-575/15	16.12.2015	15.12.2020
19	DEVIT-3	DEVA HOLDING A.S.	holekalciferol	rastvor za injekciju	300 000 i.j. / 1 mL	1 ampula sa 1 ml rastvora za injekciju	ZU/Rp	04-07.3-1-3475/15	18.01.2016	17.01.2021
20	DEVIT-3	DEVA HOLDING A.S.	holekalciferol	oralne kapi, rastvor	50 000 i.j./15 mL	1 bočica sa 15 ml oralnih kapi	Rp	04-07.3-1-3476/15	18.01.2016	17.01.2021
21	MOKSINE	DEVA HOLDING A.S.	moksifloksacin	filmom obložena tableta	400 mg	7 filmom obloženih tableta	ΔRp	04-07.3-1-1215/15	11.01.2016	10.01.2021
22	DEMEPAZOL	DEVA HOLDING A.S.	omeprazol	gastro-rezistentna kapsula, tvrda	20 mg	14 gastro-rezistentnih kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1214/15	11.01.2016	10.01.2021
23	DIKLORON	DEVA HOLDING A.S.	diklofenak	rastvor za injekciju	75 mg / 3 mL	4 ampule sa po 3 ml	ZU	04-07.3-1-358/14	12.01.2016	11.01.2021
24	MONALIZ	DEVA HOLDING A.S.	mometazon	sprej za nos, suspenzija	50 µg / 1 doza	140 doza u plastičnoj boci sa pumpicom	Rp	04-07.3-1-356/14	13.01.2016	12.01.2021
25	ABASAGLAR	ELI LILLY Export S.A.	insulin glargin	otopina za injekciju u napunjenoj brizgalici	100 jedinica / 1 mL	2 napunjene brizgalice po 3 ml otopine za injekciju	Rp	04-07.3-1-1493/15	20.01.2016	19.01.2021
26	ABASAGLAR	ELI LILLY Export S.A.	insulin glargin	otopina za injekciju u napunjenoj brizgalici	100 jedinica / 1 mL	5 napunjenih brizgalica po 3 ml otopine za injekciju	Rp	04-07.3-1-1494/15	20.01.2016	19.01.2021
27	ANBOL	GALENKA a.d.	acetilsalicilna kiselina	tableta	300 mg	20 tableta	BRp	04-07.3-1-2859/14	18.01.2016	17.01.2021
28	FARNOS	HEMOFARM d.o.o.	fosinopril	tableta	20 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-3009/15	11.12.2015	10.12.2020
29	FARNOS	HEMOFARM d.o.o.	fosinopril	tableta	10 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-3010/15	11.12.2015	10.12.2020
30	KALIJEV CITRAT JGL	JADRAN - Galenski laboratorij d.d.	kalij citrat	prašak za oralnu otopinu	20.5 mg / ml	15 vrećica	Rp	04-07.3-1-1378/15	18.12.2015	17.12.2020
31	NEOMIDANTAN	JSC OLAINFARM	amantadin	kapsula, tvrda	100 mg	50 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1403/15	17.12.2015	16.12.2020
32	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	25 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2141/15	11.01.2016	10.01.2021
33	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	50 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2140/15	11.1.2016	10.01.2021
34	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	75 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2142/15	11.01.2016	10.01.2021
35	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	100 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2143/15	11.01.2016	10.01.2021
36	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	150 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2144/15	11.01.2016	10.01.2021
37	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	300 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2147/15	11.01.2016	10.01.2021
38	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	200 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2145/15	11.01.2016	10.01.2021
39	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	225 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2146/15	11.01.2016	10.01.2021
40	DULSEVIA	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	duloksetin	gastro-rezistentna kapsula, tvrda	30 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-2788/15	10.12.2015	9.12.2020

41	DULSEVIA	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	60 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-2789/15	10.12.2015	9.12.2020
42	FUROCEF	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	250 mg	10 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-4606/15	25.12.2015	24.12.2020
43	FUROCEF	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	500 mg	10 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-4637/15	25.12.2015	24.12.2020
44	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12.5 mg + 150 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6384/15	21.12.2015	20.12.2020
45	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12,5 mg + 300 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6385/15	21.12.2015	20.12.2020
46	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12,5 mg + 300 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6386/15	21.12.2015	20.12.2020
47	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	25 mg + 300 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6387/15	21.12.2015	20.12.2020
48	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	25 mg + 300 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6388/15	21.12.2015	20.12.2020
49	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12.5 mg + 150 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6389/15	21.12.2015	20.12.2020
50	PHARMAGRIP	LABORATO- RIOS CINFA S.A.	fenilefrin, hlorfenamin, paracetamol	kapsula, tvrda	500 mg + 10 mg + 4 mg	14 kapsula	BRp	04-07.3-1-2779/15	7.12.2015	6.12.2020
51	PHARMAGRIP	LABORATO- RIOS CINFA S.A.	fenilefrin, hlorfenamin, paracetamol	prašak za oralnu suspenciju	650 mg+10mg+4 mg	10 kesica	BRp	04-07.3-1-2778/15	7.12.2015	6.12.2020
52	FLUDITEC	LABORATO- IRE INNOTECH INTERNATIO NAL	karbocistein	oralni rastvor	750 mg/10mL	15 kesica po 10 ml oralnog rastvora	BRp	04-07.3-1-1119/14	15.12.2015	14.12.2020
53	IBUFEN	LABORATO- RIOS CINFA S.A.	ibuprofen	gel	50 mh / 1 g	50 g gela u aluminijskoj tubi	BRp	04-07.3-1-2780/15	21.12.2015	20.12.2020
54	EBETREXAT	LEK farmaceutska družba d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 0.75 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5404/15	14.12.2015	13.12.2020
55	EBETREXAT	LEK farmaceutska družba d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 1 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5405/15	14.12.2015	13.12.2020
56	EBETREXAT	LEK farmaceutska družba d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 1.25 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5406/15	14.12.2015	13.12.2020
57	EBETREXAT	LEK farmaceutska družba d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 0.5 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5387/15	14.12.2015	13.12.2020
58	MIKTAN	LEK farmaceutska družba d.d.	tamsulosin	tableta sa produženim oslobađanjem	0.4 mg	30 tableta sa produženim oslobađanjem	Rp	04-07.3-1-1711/15	17.12.2015	16.12.2020
59	LUVERIS	MERCK EXPORT GmbH	lutropin alfa	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	75 i.j. / 1 bočica	1 bočica sa praškom za rastvor za injekciju i 1 bočica sa 1 ml rastvarača	Rp	04-07.3-1-4085/15	21.12.2015	20.12.2020
60	CO-IRDA	NOBEL ILAC SANAYII VE TICARET A.S.	hidrohlorotiazid, irbesartan	film tableta	12.5 mg + 300 mg	28 film tableta	Rp	04-07.3-1-2166/15	21.12.2015	20.12.2020
61	ULTROX	NOBEL ILAC SANAYII VE TICARET A.S.	rosuvastatin	filmom obložena tableta	5 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-3699/15	23.12.2015	22.12.2020
62	RYZODEG	NOVO NORDISK A/S	insulin aspart, insulin degludek	otopina za injekciju u napunjenoj brizgalici	2.56 mg / 1 mL + 1.05 mg / 1 mL	5 napunjenih brizgalica FlexTouch	Rp	04-07.3-1-3439/15	21.12.2015	20.12.2020

63	RYZODEG	NOVO NORDISK A/S	insulin aspart, insulin degludek	otopina za injekciju u ulošku	2,56 mg / 1 mL + 1,05 mg / 1 mL	5 napunjenih uložaka Penfill sa po 3 ml otopine	Rp	04-07.3-1-3440/15	21.12.2015	20.12.2020
64	CISPLATIN Ebewe	Ebewe Pharma ges.m.b.H Nfg.KG	ciplatin	koncentrat za rastvor za infuziju	0,5 mg/ml	1 bočica sa 100 ml	ZU	04-07.3-1-4220/15	9.12.2015	8.12.2020
65	CISPLATIN Ebewe	Ebewe Pharma ges.m.b.H Nfg.KG	ciplatin	koncentrat za rastvor za infuziju	0,5 mg/ml	1 bočica sa 20 ml	ZU	04-07.3-1-4219/15	9.12.2015	8.12.2020
66	SOVALDI	GILEAD SCIENCES INTERNATIONAL	sofosbuvir	film tableta	400 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-910/15	11.12.2015	10.12.2020
67	NUWIQ	OCTAPHARMA AG	simoktokog alfa	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	250 i.j./1 bočica	1 bočica sa praškom i 1 napunjena šprica sa rastvaračem	ZU	04-07.3-1-6246/15	15.12.2015	14.12.2020
68	TYOZID	NOBEL ILAC PAZARLAMA VE SANAYII Ltd.Sti.	tiokolkikozid	tableta	4 mg	20 tableta	Rp	04-07.3-1-3700/15	10.2.2016	9.2.2021
69	SOPHAMET	SOPHARMA AD	metformin	filmom obložena tableta	850 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-2178/14	12.01.2016	11.01.2021
70	PENTOFYLLIN	SOPHARMA AD	pentoksifilin	rastvor za injekciju	20 mg / 1 mL	10 staklenih ampula po 5 ml rastvora	ZU	04-07.3-1-2179/14	12.01.2016	11.01.2021
71	BUSCOLYSIN	SOPHARMA AD	butilskopolamin	rastvor za injekciju	20 mg/ml	10 ampula po 1ml	ZU	04-07.3-1-2176/14	8.12.2015	07.1.2.2020
72	RAPIDOL S	PHARMA-SWISS d.o.o.	ibuprofen	kapsula, meka	200 mg	20 kapsula, mekih	BRp	04-07.3-1-3548/15	18.12.2015	17.12.2020
73	RAPIDOL S	PHARMA-SWISS d.o.o.	ibuprofen	kapsula, meka	400 mg	10 kapsula, mekih	Rp	04-07.3-1-3549/15	18.12.2015	17.12.2020
74	ARIPIPRAZOL PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	aripiprazol	tableta	5 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-2798/15	10.12.2015	9.12.2020
75	ARIPIPRAZOL PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	aripiprazol	tableta	10 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-2799/15	10.12.2015	9.12.2020
76	ARIPIPRAZOL PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	aripiprazol	tableta	15	30 tableta	Rp	04-07.3-1-2800/15	10.12.2015	9.12.2020
77	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	30 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1115/15	17.12.2015	16.12.2020
78	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	30 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1114/15	17.12.2015	16.12.2020
79	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	60 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1113/15	17.12.2015	16.12.2020
80	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezistent na kapsula, tvrda	60 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1112/15	17.12.2015	16.12.2020
81	Natrijev valporat + valporatna kiselina Pliva	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	natrijum valporat + valproinska kiselina	tableta sa produženim oslobađanjem	145 mg + 333 mg	30 tableta	▲Rp	04-07.9-2284/14	14.12.2015	13.12.2020
82	Natrijev valporat + valporatna kiselina Pliva	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	natrijum valporat + valproinska kiselina	tableta sa produženim oslobađanjem	200 mg + 87 mg	100 tableta	▲Rp	04-07.9-2283/14	14.12.2015	13.12.2020
83	LERCOR	TORRENT PHARMACEUTICALS LIMITED	lerkandipin	film tableta	10 mg	30 film tableta	Rp	04-07.9-3283/14	18.12.2015	17.12.2020
84	LERCOR	TORRENT PHARMACEUTICALS LIMITED	lerkandipin	film tableta	20 mg	30 film tableta	Rp	04-07.9-3284/14	18.12.2015	17.12.2020

1. U slučaju da prije isteka razdoblja važnosti nastupe ograničenja za uporabu nekog od navedenih lijekova, Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine će objaviti izmjenu ovog popisa.

Broj 10-02.3-932/16
29. veljače 2016. godine
Banja Luka

v.d. Ravnatelja
Dr. Aleksandar Zolak, v. r.

На основу члана 77. Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08) Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине објављује

СПИСАК

ЛИЈЕКОВА КОЈИМА ЈЕ ИЗДАТА ДОЗВОЛА ЗА СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ НА ТРЖИШТЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Ред бр.	Заштитени назив лијека	Произвођач (административно сједиште)	ИНН	Облик лијека	Доза	Садржај оригиналног паковања	Режим издавања	Број рјешења	Датум рјешења	Рјешење важи до
1	IMIPENEM / CILASTATIN	ACTAVIS Group	cilastatin, imipenem	prašak za rastvor za infuziju	(500 mg + 500 mg) / 1 bočica	1 bočica	ZU	04-07.3-1-2387/14	11.01.2016	10.01.2021
2	IMIPENEM / CILASTATIN	ACTAVIS Group	cilastatin, imipenem	prašak za rastvor za infuziju	(500 mg + 500 mg) / 1 bočica	10 bočica	ZU	04-07.3-1-2388/14	11.01.2016	10.01.2021
3	ROXANRI	ALVOGEN d.o.o.	duloksetin	gastro-rezistentna kapsula, tvrda	60mg	30 gastrorezistentnih kapsula	ΔRp	04-07.3-1-2541/14	10.2.2016	9.2.2021
4	ROXANRI	ALVOGEN d.o.o.	duloksetin	gastro-rezistentna kapsula, tvrda	60mg	30 gastrorezistentnih kapsula	ΔRp	04-07.3-1-2540/14	10.2.2016	9.2.2021
5	GASTROGUARD MENTOL	ALKALOID AD Skopje	kalcijum-karbonat, magnezijum-karbonat	tableta za žvakanje	680 mg + 80 mg	24 tablete za žvakanje	BRp	04-07.3-1-626/15	18.12.2015	17.12.2020
6	NIFUROKSAZID ALKALOID	ALKALOID AD Skopje	nifuroksazid	kapsula, tvrda	100 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1598/15	18.12.2015	17.12.2020
7	NIFUROKSAZID ALKALOID	ALKALOID AD Skopje	nifuroksazid	kapsula, tvrda	200 mg	20 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1599/15	18.12.2015	17.12.2020
8	NIFUROKSAZID ALKALOID	ALKALOID AD Skopje	nifuroksazid	oralna suspenzija	200 mg / 5 mL	90 ml oralne suspenzije	Rp	04-07.3-1-1600/15	18.12.2015	17.12.2020
9	OSMOLAK	BIOFARMA ILAC SAN. VE TIC AS	laktuloza	sirup	667 mg / 1 mL	250 ml sirupa	Rp	04-07.9-3737/14	11.01.2016	10.01.2021
10	ALTIKOS	BOSNALIJEK d.d.	alfa-lipoinjska kiselina	film tablete	600 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-4662/15	11.01.2016	10.01.2021
11	PROBILOL	BOSNALIJEK d.d.	bisoprolol	film tableta	5 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-4669/15	21.12.2015	20.12.2020
12	PROBILOL	BOSNALIJEK d.d.	bisoprolol	film tableta	10 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-4670/15	21.12.2015	20.12.2020
13	MONTELUKAST CIPLA	CIPLA EUROPE	montelukast	tableta za žvakanje	4 mg	28 tableta za žvakanje	Rp	04-07.3-1-2946/14	15.12.2015	14.12.2020
14	MONTELUKAST CIPLA	CIPLA EUROPE	montelukast	tableta za žvakanje	5 mg	28 tableta za žvakanje	Rp	04-07.3-1-2947/14	15.12.2015	14.12.2020
15	MONTELUKAST CIPLA	CIPLA EUROPE	montelukast	film tableta	10 mg	28 film tableta	Rp	04-07.3-1-1472/15	17.12.2015	16.12.2020
16	MOMETAZON FUROAT CIPLA	CIPLA EUROPE	mometazon	sprej za nos, suspenzija	50 mcg/doza	1 bočica sa 140 doza	Rp	04-07.3-1-578/15	16.12.2015	15.12.2020
17	DUTACIP	CIPLA EUROPE	dutasterid	kapsula, meka	0.5 mg	30 kapsula, mekih	Rp	04-07.3-1-1745/15	18.12.2015	17.12.2020
18	ZARESOS	CIPLA EUROPE	ipratropijum bromid, salbutamol	rastvor za raspršivanje	(0.5 mg + 2.5 mg) / 2.5 mL	60 ampula po 2.5 ml rastvora za raspršivanje	Rp	04-07.3-1-575/15	16.12.2015	15.12.2020
19	DEVIT-3	DEVA HOLDING A.S.	holekalciferol	rastvor za injekciju	300 000 i.j. / 1 mL	1 ampula sa 1 ml rastvora za injekciju	ZU/Rp	04-07.3-1-3475/15	18.01.2016	17.01.2021
20	DEVIT-3	DEVA HOLDING A.S.	holekalciferol	oralne kapi, rastvor	50 000 i.j./15 mL	1 bočica sa 15 ml oralnih kapi	Rp	04-07.3-1-3476/15	18.01.2016	17.01.2021
21	MOXSINE	DEVA HOLDING A.S.	moksifloksacin	filmom obložena tableta	400 mg	7 filmom obloženih tableta	ΔRp	04-07.3-1-1215/15	11.01.2016	10.01.2021
22	DEMEPRAZOL	DEVA HOLDING A.S.	omeprazol	gastrorezistentna kapsula, tvrda	20 mg	14 gastrorezistentnih kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1214/15	11.01.2016	10.01.2021
23	DIKLORON	DEVA HOLDING A.S.	diklofenak	rastvor za injekciju	75 mg / 3 mL	4 ampule sa po 3 ml	ZU	04-07.3-1-358/14	12.01.2016	11.01.2021
24	MONALIZ	DEVA HOLDING A.S.	mometazon	sprej za nos, suspenzija	50 µg / 1 doza	140 doza u plastičnoj boci sa pumpicom	Rp	04-07.3-1-356/14	13.01.2016	12.01.2021
25	ABASAGLAR	ELI LILLY Export S.A.	insulin glargin	otopina za injekciju u napunjenoj brizgalici	100 jedinica / 1 mL	2 napunjene brizgalice po 3 ml otopine za injekciju	Rp	04-07.3-1-1493/15	20.01.2016	19.01.2021
26	ABASAGLAR	ELI LILLY Export S.A.	insulin glargin	otopina za injekciju u napunjenoj brizgalici	100 jedinica / 1 mL	5 napunjenih brizgalica po 3 ml otopine za injekciju	Rp	04-07.3-1-1494/15	20.01.2016	19.01.2021
27	ANBOL	GALENKA a.d.	acetilsalicilna kiselina	tableta	300 mg	20 tableta	BRp	04-07.3-1-2859/14	18.01.2016	17.01.2021

28	FARNOS	HEMOFARM d.o.o.	fosinopril	tableta	20 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-3009/15	11.12.2015	10.12.2020
29	FARNOS	HEMOFARM d.o.o.	fosinopril	tableta	10 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-3010/15	11.12.2015	10.12.2020
30	KALJEV CITRAT JGL	JADRAN - Galenski laboratorij d.d.	kalij citrat	prašak za oralnu otopinu	20,5 mg / ml	15 vrećica	Rp	04-07.3-1-1378/15	18.12.2015	17.12.2020
31	NEOMIDANTAN	JSC OLAINFARM	amantadin	kapsula, tvrda	100 mg	50 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-1403/15	17.12.2015	16.12.2020
32	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	25 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2141/15	11.01.2016	10.01.2021
33	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	50 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2140/15	11.1.2016	10.01.2021
34	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	75 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2142/15	11.01.2016	10.01.2021
35	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	100 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2143/15	11.01.2016	10.01.2021
36	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	150 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2144/15	11.01.2016	10.01.2021
37	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	300 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2147/15	11.01.2016	10.01.2021
38	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	200 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2145/15	11.01.2016	10.01.2021
39	PREGABIO	KRKA tovarna zdravil d.d.	pregabalin	kapsula, tvrda	225 mg	56 kapsula, tvrdih	ΔRp	04-07.3-1-2146/15	11.01.2016	10.01.2021
40	DULSEVIA	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	duloksetin	gastrorezistentna kapsula, tvrda	30 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-2788/15	10.12.2015	9.12.2020
41	DULSEVIA	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	duloksetin	gastrorezistentna kapsula, tvrda	60 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-1-2789/15	10.12.2015	9.12.2020
42	FUROCEF	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	250 mg	10 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-4606/15	25.12.2015	24.12.2020
43	FUROCEF	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	500 mg	10 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-4637/15	25.12.2015	24.12.2020
44	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12,5 mg + 150 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6384/15	21.12.2015	20.12.2020
45	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12,5 mg + 300 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6385/15	21.12.2015	20.12.2020
46	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12,5 mg + 300 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6386/15	21.12.2015	20.12.2020
47	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	25 mg + 300 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6387/15	21.12.2015	20.12.2020
48	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	25 mg + 300 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6388/15	21.12.2015	20.12.2020
49	IFIRMACOMBI	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	hidrohlorotiazid, irbesartan	filmom obložena tableta	12,5 mg + 150 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-6389/15	21.12.2015	20.12.2020
50	PHARMAGRIP	LABORATORIOS CINFA S.A.	fenilefrin, hlorfenamin, paracetamol	kapsula, tvrda	500 mg + 10 mg + 4 mg	14 kapsula	BRp	04-07.3-1-2779/15	7.12.2015	6.12.2020
51	PHARMAGRIP	LABORATORIOS CINFA S.A.	fenilefrin, hlorfenamin, paracetamol	prašak za oralnu suspenziju	650 mg + 10 mg + 4 mg	10 kesica	BRp	04-07.3-1-2778/15	7.12.2015	6.12.2020
52	FLUDITEC	LABORATOIRE INNOTECH INTERNATIONAL	karbocistein	oralni rastvor	750 mg/10mL	15 kesica po 10 ml oralnog rastvora	BRp	04-07.3-1-1119/14	15.12.2015	14.12.2020
53	IBUFEN	LABORATORIOS CINFA S.A.	ibuprofen	gel	50 mg / 1 g	50 g gela u aluminijskoj tubi	BRp	04-07.3-1-2780/15	21.12.2015	20.12.2020
54	EBETREXAT	LEK farmacevtska družba d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 0.75 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5404/15	14.12.2015	13.12.2020
55	EBETREXAT	LEK farmacevtska družba d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 1 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5405/15	14.12.2015	13.12.2020

56	EBETREXAT	LEK farmacevtska družba d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 1.25 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5406/15	14.12.2015	13.12.2020
57	EBETREXAT	LEK farmacevtska družba d.d.	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenoj šprici	20 mg / 1 mL	1 napunjena šprica sa 0.5 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-1-5387/15	14.12.2015	13.12.2020
58	MIKTAN	LEK farmacevtska družba d.d.	tamsulosin	tableta sa produženim oslobađanjem	0.4 mg	30 tableta sa produženim oslobađanjem	Rp	04-07.3-1-1711/15	17.12.2015	16.12.2020
59	LUVERIS	MERCK EXPORT GmbH	lutropin alfa	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	75 i.j. / 1 bočica	1 bočica sa praškom za rastvor za injekciju i 1 bočica sa 1 ml rastvarača	Rp	04-07.3-1-4085/15	21.12.2015	20.12.2020
60	CO-IRDA	NOBEL ILAC SANAYII VE TICARET A.S.	hidrochlorotia zid,irbesartan	film tableta	12.5 mg + 300 mg	28 film tableta	Rp	04-07.3-1-2166/15	21.12.2015	20.12.2020
61	ULTROX	NOBEL ILAC SANAYII VE TICARET A.S.	rosuvastatin	filmom obložena tableta	5 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-3699/15	23.12.2015	22.12.2020
62	RYZODEG	NOVO NORDISK A/S	insulin aspart,insulin degludek	otopina za injekciju u napunjenoj brizgalici	2.56 mg / 1 mL + 1.05 mg / 1 mL	5 napunjenih brizgalica FlexTouch	Rp	04-07.3-1-3439/15	21.12.2015	20.12.2020
63	RYZODEG	NOVO NORDISK A/S	insulin aspart,insulin degludek	otopina za injekciju u uložku	2.56 mg / 1 mL + 1.05 mg / 1 mL	5 napunjenih uložaka Penfill sa po 3 ml otopine	Rp	04-07.3-1-3440/15	21.12.2015	20.12.2020
64	CISPLATIN Ebewe	Ebewe Pharma ges.m.b.H Nfg.KG	ciplatin	koncentrat za rastvor za infuziju	0,5 mg/ml	1 bočica sa 100 ml	ZU	04-07.3-1-4220/15	9.12.2015	8.12.2020
65	CISPLATIN Ebewe	Ebewe Pharma ges.m.b.H Nfg.KG	ciplatin	koncentrat za rastvor za infuziju	0,5 mg/ml	1 bočica sa 20 ml	ZU	04-07.3-1-4219/15	9.12.2015	8.12.2020
66	SOVALDI	GILEAD SCIENCES INTERNATIONAL	sofosbuvir	film tableta	400 mg	28 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-910/15	11.12.2015	10.12.2020
67	NUWIQ	OCTAPHARMA AG	simoktokog alfa	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	250 i.j./1 bočica	1 bočica sa praškom i 1 napunjena šprica sa rastvaračem	ZU	04-07.3-1-6246/15	15.12.2015	14.12.2020
68	TYOZID	NOBEL ILAC PAZARLAMA VE SANAYII Ltd.Sti.	tiokolikozid	tableta	4 mg	20 tableta	Rp	04-07.3-1-3700/15	10.2.2016	9.2.2021
69	SOPHAMET	SOPHARMA AD	metformin	filmom obložena tableta	850 mg	30 filmom obloženih tableta	Rp	04-07.3-1-2178/14	12.01.2016	11.01.2021
70	PENTOFYLLIN	SOPHARMA AD	pentoksifilin	rastvor za injekciju	20 mg / 1 mL	10 staklenih ampula po 5 ml rastvora	ZU	04-07.3-1-2179/14	12.01.2016	11.01.2021
71	BUSCOLYSIN	SOPHARMA AD	butilskopo- lamin	rastvor za injekciju	20 mg/ml	10 ampula po 1ml	ZU	04-07.3-1-2176/14	8.12.2015	07.1.2.2020
72	RAPIDOL S	PHARMASWISS d.o.o.	ibuprofen	kapsula, meka	200 mg	20 kapsula, mekih	BRp	04-07.3-1-3548/15	18.12.2015	17.12.2020
73	RAPIDOL S	PHARMASWISS d.o.o.	ibuprofen	kapsula, meka	400 mg	10 kapsula, mekih	Rp	04-07.3-1-3549/15	18.12.2015	17.12.2020
74	ARIPIPAZOL PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	aripiprazol	tableta	5 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-2798/15	10.12.2015	9.12.2020
75	ARIPIPAZOL PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	aripiprazol	tableta	10 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-1-2799/15	10.12.2015	9.12.2020
76	ARIPIPAZOL PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	aripiprazol	tableta	15	30 tableta	Rp	04-07.3-1-2800/15	10.12.2015	9.12.2020
77	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezisten- tna kapsula, tvrda	30 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1115/15	17.12.2015	16.12.2020
78	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezisten- tna kapsula, tvrda	30 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1114/15	17.12.2015	16.12.2020
79	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezisten- tna kapsula, tvrda	60 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1113/15	17.12.2015	16.12.2020
80	DULOKSETIN PLIVA	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	duloksetin	gastrorezisten- tna kapsula, tvrda	60 mg	28 kapsula	Rp	04-07.3-1-1112/15	17.12.2015	16.12.2020

81	Natrijev valporat + valporatna kiselina Pliva	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	natrijum valporat + valproinska kiselina	tableta sa produženim oslobađanjem	145 mg + 333 mg	30 tableta	▲Rp	04-07.9-2284/14	14.12.2015	13.12.2020
82	Natrijev valporat + valporatna kiselina Pliva	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	natrijum valporat + valproinska kiselina	tableta sa produženim oslobađanjem	200 mg + 87 mg	100 tableta	▲Rp	04-07.9-2283/14	14.12.2015	13.12.2020
83	LERCOR	TORRENT PHARMACEUTICALS LIMITED	lerkandipin	film tableta	10 mg	30 film tableta	Rp	04-07.9-3283/14	18.12.2015	17.12.2020
84	LERCOR	TORRENT PHARMACEUTICALS LIMITED	lerkandipin	film tableta	20 mg	30 film tableta	Rp	04-07.9-3284/14	18.12.2015	17.12.2020

1. У случају да прије истека периода важности наступе ограничења за употребу неког од наведених лијекова, Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине ће објавити измјену овог списка.

Број 10-02.3-932/16

29. фебруара 2016. године
Бања Лука

в.д. Директора
Др Александар Золак, с. р.

374

Na osnovu člana 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

SPISAK

LIJEKOVA KOJIMA JE IZDANA DOZVOLA (U OBNOVLJENOM POSTUPKU) ZA STAVLJANJE U PROMET NA TRŽIŠTE BOSNE I HERCEGOVINE

Red. br.	Zaštićeni naziv lijeka	Proizvođač (administrativno sjedište)	INN	Oblik lijeka	Doza	Sadržaj originalnog pakovanja	Režim izdavanja	Broj rješenja	Datum rješenja	Rješenje važi do
1	ELIGARD	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	leuprorelin	prašak i rastvarač za rastvor zainjekciju	7.5 mg / 1 šprica	dva napunjena sterilna šprica, jedan sadrži prašak a drugi rastvarač	ZU	04-07.3-2-4500/15	15.01.2016	09.01.2021
2	ELIGARD	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	leuprorelin	prašak i rastvarač za rastvor zainjekciju	22.5 mg / 1 šprica	dva napunjena sterilna šprica, jedan sadrži prašak a drugi rastvarač	ZU	04-07.3-2-4501/15	15.01.2016	09.01.2021
3	ELIGARD	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	leuprorelin	prašak i rastvarač za rastvor zainjekcij	45 mg / 1 šprica	dva napunjena sterilna šprica, jedan sadrži prašak a drugi rastvarač	ZU	04-07.3-2-4502/15	15.01.2016	09.01.2021
4	PROGRAF	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	takrolimus	kapsula, tvrda	0.5 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-2-5911/15	12.02.2016	03.04.2021
5	PROGRAF	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	takrolimus	kapsula, tvrda	1 mg	60 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-2-5912/15	12.02.2016	03.04.2021
6	PROGRAF	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	takrolimus	kapsula, tvrda	5 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-2-5913/15	12.02.2016	03.04.2021
7	PRIMOVIŠT	BAYER PHARMA AG	gadoksetinska kiselina	otopina za injekciju	181.43 mg / 1 mL	1 napunjena injekciona šprica sa 10 ml otopine	ZU	04-07.3-2-3326/15	19.01.2016	07.12.2020
8	INFLUVAC	BGP Products S.a.r.l.	influenca, inaktivisana, fragmentisani virus ili površinski antigen	suspenzija za injekciju	(15mcg+15mcg+15mcg)/0,5 ml	1 napunjena šprica sa 0,5 mlsuspenzije	ZU	04-07.3-2-4990/15	28.1.2016	15.2.2021
9	BISOBEL	BELUPO, lijekovi i kozmetika d.d.	bisoprolol	tableta	5 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2384/15	19.01.2016	21.10.2020
10	BISOBEL	BELUPO, lijekovi i kozmetika d.d.	bisoprolol	tableta	10 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2385/15	19.01.2016	21.10.2020
11	SPIRIVA RESPIMAT	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	tiotropijum-bromid	rastvor za inhalaciju	2.5 µg / 1 inhalacijska doza	1 Respimat inhalator, 1 uložak	Rp	04-07.3-2-4781/15	23.01.2016	15.02.2021
12	PILFUD	BOSNALIJEK	minoksidil	sprej za kožu, otopina	20 mg / 1 mL	60 ml otopine za kožu	BRp	04-07.3-2-5003/15	11.01.2016	18.04.2021
13	PILFUD	BOSNALIJEK	minoksidil	sprej za kožu, otopina	50 mg / 1 mL	60 ml otopine za kožu	BRp	04-07.3-2-5004/15	11.01.2016	23.02.2021
14	BRUFEN	BGP Products S.a.r.l.	ibuprofen	film tableta	600	30 film tableta	Rp	04-07.3-2-2857/15	2.12.2015	11.11.2020

15	BRUFEN	BGP Products S.a.r.l.	ibuprofen	film tableta	400	30 film tableta	Rp	04-07.3-2-2856/15	2.12.2015	11.11.2020
16	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	0.26 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5250/15	24.12.2015	07.03.2021
17	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	0.52 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5270/15	24.12.2015	07.03.2021
18	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	1.05 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5271/15	24.12.2015	07.03.2021
19	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	2.1 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5272/15	24.12.2015	07.03.2021
20	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	3.15 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5273/15	24.12.2015	07.03.2021
21	EFOX	FARMAL d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	500 mg	10 filmom obložena tableta	Rp	04-07.3-2-3033/15	1.12.2015	9.12.2020
22	EFOX	FARMAL d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	250 mg	10 filmom obložena tableta	Rp	04-07.3-2-3032/15	1.12.2015	9.12.2020
23	TRACTOCILE	FERRING INTERNATIONAL CENTER SA	atosiban	koncentrat za rastvor za infuziju	7.5 mg / 1 mL	5 bočica sa 5 ml koncentrata za rastvor za infuziju	ZU	04-07.3-2-4498/15	11.01.2016	23.01.2021
24	TRACTOCILE	FERRING INTERNATIONAL CENTER SA	atosiban	rastvor za injekciju	7.5 mg / 1 mL	bočica sa 0.9 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-2-4499/15	11.01.2016	23.01.2021
25	HERCEPTIN	F. HOFFMANN - LA ROCHE LTD	trastuzumab	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	150 mg / 1 viala	1 staklena bočica	ZU	04-07.3-2-3928/15	20.01.2016	19.03.2021
26	BONDRONAT	F.HOFFMANN-LA ROCHE LTD.	ibandronska kiselina	koncentrat za rastvor za infuziju	6 mg / 6 mL	1 bočica sa 6 ml koncentrata	ZU	04-07.3-2-3255/15	25.12.2015	13.01.2021
27	BONDRONAT	F.HOFFMANN-LA ROCHE LTD.	ibandronska kiselina	film tableta	50 mg	28 film tableta	Rp	04-07.3-2-3278/15	25.12.2015	25.07.2021
28	MIRZATEN	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	mirtazapin	raspadljiva tableta za usta	45 mg	30 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-2126/15	27.1.2016	25.10.2020
29	MIRZATEN	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	mirtazapin	raspadljiva tableta za usta	15 mg	30 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-2124/15	27.1.2016	25.10.2020
30	MIRZATEN	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	mirtazapin	raspadljiva tableta za usta	30 mg	30 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-2125/15	27.1.2016	25.10.2020
31	LINEX forte	LEK farmacevtska družbad.d.	mliječno kiselinske bakterije	kapsula tvrda	13,8 mg + 4,2 mg	14 kapsula	BRp	04-07.3-2-5377/15	29.1.2016	19.1.2021
32	LINEX	LEK farmacevtska družbad.d.	mliječno kiselinske bakterije	kapsula tvrda	12 megaCFU	16 kapsula	BRp	04-07.3-2-5378/15	2.2.2016	15.12.2020
33	DIBIGLIM	LEK farmacevtska družbad.d.	glimepirid	tableta	1 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2600/15	28.12.2015	17.10.2020
34	DIBIGLIM	LEK farmacevtska družbad.d.	glimepirid	tableta	2 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2601/15	28.12.2015	17.10.2020
35	DIBIGLIM	LEK farmacevtska družbad.d.	glimepirid	tableta	3 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2602/15	28.12.2015	17.10.2020
36	DIBIGLIM	LEK farmacevtska družbad.d.	glimepirid	tableta	4 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2063/15	28.12.2015	17.10.2020
37	PRAZINE	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	promazin	obložena tableta	100 mg	50 obloženih tableta	▲Rp	04-07.3-2-3967/15	12.01.2016	03.03.2021
38	PRAZINE	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	promazin	obložena tableta	25 mg	50 obloženih tableta	▲Rp	04-07.3-2-3966/15	12.01.2016	03.03.2021
39	OLANDIX	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	olanzapin	raspadljiva tableta za usta	10 mg	28 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-3142/15	27.1.2016	7.12.2020
40	TETRAXIM	SANOVI PASTEUR S.A	vakcina protiv difterije,	suspencija za injekciju	[(≥30 IU + ≥40 IU)+(25mcg +	1 napunjena šprica sa 0,5 ml	ZU	04-07.3-2-5787/15	10.12.2015	6.2.2021

			pertusisa, poliomijelitisa, tetanusa		25 mcg) + (40DU + 8 DU + 32 DU)] / 0,5 ml	suspencije za injekciju i 2 odvojene igle, u kutiji				
41	PLAVIX	SANOFI-AVENTIS Groupe	klopidogrel	film tableta	300 mg	30 film tableta	ZU	04-07.3-2-4972/15	19.01.2016	08.03.2021
42	TAXOTERE 80 mg/4 ml	SANOFI-AVENTIS Groupe	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	20 mg / 1 mL	1 staklena bočica sa 4 ml koncentrata	ZU	04-07.3-2-4962/15	13.01.2016	01.02.2021
43	TAXOTERE 20 mg/1 ml	SANOFI-AVENTIS Groupe	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	20 mg / 1 mL	1 staklena bočica sa 1 ml koncentrata	ZU	04-07.3-2-4963/15	13.01.2016	01.02.2021
44	PENTAXIM	SANOFI PASTEUR S.A.	vakcina protiv difterije, hemofilus influence B, pertusisa, poliomijelitisa, tetanusa	Prasak i suspenzija za injekciju	30 I.U./0.5 mL+ 40I.U./0.5 mL+ 25 µg/0.5mL+ 40 DAGU/0.5 mL+8 DAGU/0.5 mL+ 32DAGU/0.5 mL+ 10µg/0.5 mL	1 bočica praška i suspenzija za injekciju u napunjenoj šprici (0,5 ml) + 2 odvojene igle	ZU	04-07.3-2-5786/15	29.1.2016	6.2.2021
45	SYNFLORIX	WELLCOME LIMITED	pneumokokna polisaharidna konjugovana vakcina, adsorbovana suspenzija za injekciju u napunjenoj šprici	suspenzija za injekciju unapunjenoj šprici	1 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL	1 napunjeni injekcioni špric sa iglom	ZU	04-07.3-2-3647/15	15.12.2015	24.11.2020
46	SYNFLORIX	WELLCOME LIMITED	pneumokokna polisaharidna konjugovana vakcina, adsorbovana suspenzija za injekciju u napunjenoj šprici	suspenzija za injekciju unapunjenoj šprici	1 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL	10 staklenih bočica po 0.5 ml suspenzije	ZU	04-07.3-2-3648/15	15.12.2015	24.11.2020
47	ROTARIX	WELLCOME LIMITED	vakcina protiv humanog Rotavirusa, živa, atenuirana na oralna suspenzija	oralna suspenzija	10 megaCCID50/ 1,5 mL	oralni aplikator sa klipom napunjen sa 1,5 mL oralne suspenzije	ZU	04-07.3-2-4364/15	22.12.2015	16.01.2021
48	DAFEN	ZADA Pharmaceuticals d.o.o.	ibuprofen	film tableta	600 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-1811/14	17.12.2015	16.01.2020
49	DAMAR	ZADA Pharmaceuticals d.o.o.	karbidopa, levo dopa	tableta	250 mg + 25 mg	100 tableta	Δ Rp	04-07.9-1652/14	17.12.2015	16.12.2020

1. U slučaju da prije isteka perioda važnosti nastupe ograničenja za upotrebu nekog od navedenih lijekova, Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine će objaviti izmjenu ovog spiska.

Broj 10-02.3-933/16
09. marta 2016. godine
Banja Luka

v.d. Direktora
Dr. Aleksandar Zolak, s. r.

Na temelju članka 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

POPIS

LIJEKOVA KOJIMA JE IZDANA DOZVOLA (U OBNOVLJENOM POSTUPKU) ZA STAVLJANJE U PROMET NA TRŽIŠTE BOSNE I HERCEGOVINE

Red. br.	Zaštićeni naziv lijeka	Proizvođač (administrativno sjedište)	INN	Oblik lijeka	Doza	Sadržaj originalnog pakiranja	Režim izdavanja	Broj rješenja	Datum rješenja	Rješenje vrijedi do
1	ELIGARD	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	leuporelin	prašak i rastvarač za rastvor zainjekciju	7.5 mg / 1 šprica	dva napunjena sterilna šprica,jedan sadrži prašak a drugi rastvarač	ZU	04-07.3-2-4500/15	15.01.2016	09.01.2021
2	ELIGARD	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	leuporelin	prašak i rastvarač za rastvor zainjekciju	22.5 mg / 1 šprica	dva napunjena sterilna šprica,jedan sadrži prašak a drugi rastvarač	ZU	04-07.3-2-4501/15	15.01.2016	09.01.2021
3	ELIGARD	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	leuporelin	prašak i rastvarač za rastvor zainjekciju	45 mg / 1 šprica	dva napunjena sterilna šprica,jedan sadrži prašak a drugi rastvarač	ZU	04-07.3-2-4502/15	15.01.2016	09.01.2021
4	PROGRAF	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	takrolimus	kapsula,tvrda	0.5 mg	30 kapsula,tvrdih	Rp	04-07.3-2-5911/15	12.02.2016	03.04.2021
5	PROGRAF	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	takrolimus	kapsula,tvrda	1 mg	60 kapsula,tvrdih	Rp	04-07.3-2-5912/15	12.02.2016	03.04.2021
6	PROGRAF	ASTELLAS PHARMAd.o.o.	takrolimus	kapsula,tvrda	5 mg	30 kapsula,tvrdih	Rp	04-07.3-2-5913/15	12.02.2016	03.04.2021
7	PRIMOVIŠT	BAYER PHARMA AG	gadoksetinska kiselina	otopina za injekciju	181.43 mg / 1 mL	1 napunjena injekciona šprica sa 10 ml otopine	ZU	04-07.3-2-3326/15	19.01.2016	07.12.2020
8	INFLUVAC	BGP Products S.a.r.l.	influenca, inaktivisana, fragmentisani virus ili površinski antigen	suspenzija za injekciju	(15mcg+15mcg+15mcg)/0,5 ml	1 napunjena šprica sa 0,5 ml suspenzije	ZU	04-07.3-2-4990/15	28.1.2016	15.2.2021
9	BISOBEL	BELUPO, lijekovi i kozmetika d.d.	bisoprolol	tableta	5 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2384/15	19.01.2016	21.10.2020
10	BISOBEL	BELUPO, lijekovi i kozmetika d.d.	bisoprolol	tableta	10 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2385/15	19.01.2016	21.10.2020
11	SPIRIVA RESPIMAT	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	tiotropijum-bromid	rastvor za inhalaciju	2.5 µg / inhalacijska doza	1 Respimat inhalator, 1 uložak	Rp	04-07.3-2-4781/15	23.01.2016	15.02.2021
12	PILFUD	BOSNALIJEK	minoksidil	sprej za kožu,otopina	20 mg / 1 mL	60 ml otopine za kožu	BRp	04-07.3-2-5003/15	11.01.2016	18.04.2021
13	PILFUD	BOSNALIJEK	minoksidil	sprej za kožu,otopina	50 mg / 1 mL	60 ml otopine za kožu	BRp	04-07.3-2-5004/15	11.01.2016	23.02.2021
14	BRUFEN	BGP Products S.a.r.l.	ibuprofen	film tableta	600	30 film tableta	Rp	04-07.3-2-2857/15	2.12.2015	11.11.2020
15	BRUFEN	BGP Products S.a.r.l.	ibuprofen	film tableta	400	30 film tableta	Rp	04-07.3-2-2856/15	2.12.2015	11.11.2020
16	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	0.26 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5250/15	24.12.2015	07.03.2021
17	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	0.52 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5270/15	24.12.2015	07.03.2021
18	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	1.05 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5271/15	24.12.2015	07.03.2021
19	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	2.1 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5272/15	24.12.2015	07.03.2021
20	MIRAPEXIN	BOEHRINGER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	3.15 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5273/15	24.12.2015	07.03.2021
21	EFOX	FARMAL d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	500 mg	10 filmom obložena tableta	Rp	04-07.3-2-3033/15	1.12.2015	9.12.2020
22	EFOX	FARMAL d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	250 mg	10 filmom obložena tableta	Rp	04-07.3-2-3032/15	1.12.2015	9.12.2020

23	TRACTOCILE	FERRING INTERNATIONAL CENTER SA	atosiban	koncentrat za rastvor za infuziju	7,5 mg / 1 mL	5 bočica sa 5 ml koncentrata za rastvor za infuziju	ZU	04-07.3-2-4498/15	11.01.2016	23.01.2021
24	TRACTOCILE	FERRING INTERNATIONAL CENTER SA	atosiban	rastvor za injekciju	7,5 mg / 1 mL	bočica sa 0,9 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-2-4499/15	11.01.2016	23.01.2021
25	HERCEPTIN	F. HOFFMANN - LA ROCHE LTD	trastuzumab	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	150 mg / 1 viala	1 staklena bočica	ZU	04-07.3-2-3928/15	20.01.2016	19.03.2021
26	BONDRONAT	F. HOFFMANN-LA ROCHE LTD.	ibandronska kiselina	koncentrat za rastvor za infuziju	6 mg / 6 mL	1 bočica sa 6 ml koncentrata	ZU	04-07.3-2-3255/15	25.12.2015	13.01.2021
27	BONDRONAT	F. HOFFMANN-LA ROCHE LTD.	ibandronska kiselina	film tableta	50 mg	28 film tableta	Rp	04-07.3-2-3278/15	25.12.2015	25.07.2021
28	MIRZATEN	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	mirtazapin	raspadljiva tableta za usta	45 mg	30 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-2126/15	27.1.2016	25.10.2020
29	MIRZATEN	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	mirtazapin	raspadljiva tableta za usta	15 mg	30 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-2124/15	27.1.2016	25.10.2020
30	MIRZATEN	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	mirtazapin	raspadljiva tableta za usta	30 mg	30 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-2125/15	27.1.2016	25.10.2020
31	LINEX forte	LEK farmacevtska družbad.d.	mliječno kiselinske bakterije	kapsula tvrda	13,8 mg + 4,2 mg	14 kapsula	BRp	04-07.3-2-5377/15	29.1.2016	19.1.2021
32	LINEX	LEK farmacevtska družbad.d.	mliječno kiselinske bakterije	kapsula tvrda	12 megaCFU	16 kapsula	BRp	04-07.3-2-5378/15	2.2.2016	15.12.2020
33	DIBIGLIM	LEK farmacevtska družbad.d.	glimepirid	tableta	1 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2600/15	28.12.2015	17.10.2020
34	DIBIGLIM	LEK farmacevtska družbad.d.	glimepirid	tableta	2 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2601/15	28.12.2015	17.10.2020
35	DIBIGLIM	LEK farmacevtska družbad.d.	glimepirid	tableta	3 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2602/15	28.12.2015	17.10.2020
36	DIBIGLIM	LEK farmacevtska družbad.d.	glimepirid	tableta	4 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2063/15	28.12.2015	17.10.2020
37	PRAZINE	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	promazin	obložena tableta	100 mg	50 obloženih tableta	▲Rp	04-07.3-2-3967/15	12.01.2016	03.03.2021
38	PRAZINE	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	promazin	obložena tableta	25 mg	50 obloženih tableta	▲Rp	04-07.3-2-3966/15	12.01.2016	03.03.2021
39	OLANDIX	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	olanzapin	raspadljiva tableta za usta	10 mg	28 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-3142/15	27.1.2016	7.12.2020
40	TETRAXIM	SANOPI PASTEUR S.A	vakcina protiv difterije, pertusisa, poliomijelitisa, tetanusa	suspenzija za injekciju	[(≥30 IU + ≥40 IU)+(25mcg + 25 mcg) + (40DU + 8 DU + 32 DU)] /0,5 ml	1 napunjena šprica sa 0,5 ml suspenzije za injekciju i 2 odvojene igle, u kutiji	ZU	04-07.3-2-5787/15	10.12.2015	6.2.2021
41	PLAVIX	SANOPI-AVENTIS Groupe	klopidogrel	film tableta	300 mg	30 film tableta	ZU	04-07.3-2-4972/15	19.01.2016	08.03.2021
42	TAXOTERE 80 mg/4 ml	SANOPI-AVENTIS Groupe	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	20 mg / 1 mL	1 staklena bočica sa 4 ml koncentrata	ZU	04-07.3-2-4962/15	13.01.2016	01.02.2021
43	TAXOTERE 20 mg/1 ml	SANOPI-AVENTIS Groupe	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	20 mg / 1 mL	1 staklena bočica sa 1 ml koncentrata	ZU	04-07.3-2-4963/15	13.01.2016	01.02.2021
44	PENTAXIM	SANOPI PASTEUR S.A.	vakcina protiv difterije, hemofilus influenza B, pertusisa, poliomijelitisa, tetanusa	Prasak i suspenzija za suspenziju za injekciju	30 I.U./0,5 mL+ 40I.U./0,5 mL+ 25 µg/0,5mL+ 40 DAgU/0,5 mL+8 DAgU/0,5 mL+ 32DAgU/0,5 mL+ 10µg/0,5 mL	1 bočica praška i suspenzija za suspenziju za injekciju u napunjenoj šprici (0,5 ml) + 2 odvojene igle	ZU	04-07.3-2-5786/15	29.1.2016	6.2.2021

45	SYNFLORIX	WELLCOME LIMITED	pneumokokna polisaharidna konjugovana vakcina, adsorbovana suspenzija za injekciju u napunjenoj šprici	suspenzija za injekciju u napunjenoj šprici	1 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL	1 napunjeni injekcioni špric sa iglom	ZU	04-07.3-2-3647/15	15.12.2015	24.11.2020
46	SYNFLORIX	WELLCOME LIMITED	pneumokokna polisaharidna konjugovana vakcina, adsorbovana suspenzija za injekciju u napunjenoj šprici	suspenzija za injekciju u napunjenoj šprici	1 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 3 µg/0.5 mL+ 1 µg/0.5 mL	10 staklenih bočica po 0.5 ml suspenzije	ZU	04-07.3-2-3648/15	15.12.2015	24.11.2020
47	ROTARIX	WELLCOME LIMITED	vakcina protiv humanog Rotavirusa, živa, atenuirana na oralna suspenzija	oralna suspenzija	10 megaCCID50/1,5 mL	oralni aplikator sa klipom napunjen sa 1.5 mL oralne suspenzije	ZU	04-07.3-2-4364/15	22.12.2015	16.01.2021
48	DAFEN	ZADA Pharmaceuticals d.o.o.	ibuprofen	film tableta	600 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-1811/14	17.12.2015	16.01.2020
49	DAMAR	ZADA Pharmaceuticals d.o.o.	karbidopa, levodopa	tableta	250 mg + 25 mg	100 tableta	Δ Rp	04-07.9-1652/14	17.12.2015	16.12.2020

1. U slučaju da prije isteka perioda važnosti nastupe ograničenja za upotrebu nekog od navedenih lijekova, Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine će objaviti izmjenu ovog popisa.

Broj 10-02.3-933/16
09. ožujka 2016. godine
Banja Luka

v.d. Ravnatelja
Dr Aleksandar Zolak, v. r.

На основу члана 77. Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08), Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине објављује

СПИСАК

ЛИЈЕКОВА КОЈИМА ЈЕ ИЗДАТА ДОЗВОЛА (У ОБНОВЉЕНОМ ПОСТУПКУ) ЗА СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ НА ТРЖИШТЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Ред. бр.	Заштитени назив лијека	Произвиђач (административно сједиште)	INN	Облик лијека	Доза	Садржај оригиналног паковања	Режим издавања	Број рјешења	Датум рјешења	Рјешење важи до
1	ELIGARD	ASTELLAS PHARMA d.o.o.	leuprorelin	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	7.5 mg / 1 šprica	dva napunjena sterilna šprica, jedan sadrži prašak a drugi rastvarač	ZU	04-07.3-2-4500/15	15.01.2016	09.01.2021
2	ELIGARD	ASTELLAS PHARMA d.o.o.	leuprorelin	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	22.5 mg / 1 šprica	dva napunjena sterilna šprica, jedan sadrži prašak a drugi rastvarač	ZU	04-07.3-2-4501/15	15.01.2016	09.01.2021
3	ELIGARD	ASTELLAS PHARMA d.o.o.	leuprorelin	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	45 mg / 1 šprica	dva napunjena sterilna šprica, jedan sadrži prašak a drugi rastvarač	ZU	04-07.3-2-4502/15	15.01.2016	09.01.2021
4	PROGRAF	ASTELLAS PHARMA d.o.o.	takrolimus	kapsula, tvrda	0.5 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-2-5911/15	12.02.2016	03.04.2021
5	PROGRAF	ASTELLAS PHARMA d.o.o.	takrolimus	kapsula, tvrda	1 mg	60 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-2-5912/15	12.02.2016	03.04.2021
6	PROGRAF	ASTELLAS PHARMA d.o.o.	takrolimus	kapsula, tvrda	5 mg	30 kapsula, tvrdih	Rp	04-07.3-2-5913/15	12.02.2016	03.04.2021
7	PRIMOVIST	BAYER PHARMA AG	gadoksetinska kiselina	otopina za injekciju	181.43 mg / 1 mL	1 napunjena injekciona šprica sa 10 ml otopine	ZU	04-07.3-2-3326/15	19.01.2016	07.12.2020
8	INFLUVAC	BGP Products S.a.r.l.	influenca, inaktivisana, fragmentisani virus ili površinski antigen	suspenzija za injekciju	(15mcg+15mcg+15mcg)/0,5 ml	1 napunjena šprica sa 0,5 ml suspenzije	ZU	04-07.3-2-4990/15	28.1.2016	15.2.2021

9	BISOBEL	BELUPO, lijekovi i kozmetika d.d.	bisoprolol	tableta	5 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2384/15	19.01.2016	21.10.2020
10	BISOBEL	BELUPO, lijekovi i kozmetika d.d.	bisoprolol	tableta	10 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2385/15	19.01.2016	21.10.2020
11	SPIRIVA RESPIMAT	BOEHRIN-GER INGELHEIM RCV GmbH	tiotropijum- bromid	rastvor za inhalaciju	2.5 µg / inhalacijska doza	1 Respimat inhalator, 1 uložak	Rp	04-07.3-2-4781/15	23.01.2016	15.02.2021
12	PILFUD	BOSNALIJEK	minoksidil	sprej za kožu, otopina	20 mg / 1 mL	60 ml otopine za kožu	BRp	04-07.3-2-5003/15	11.01.2016	18.04.2021
13	PILFUD	BOSNALIJEK	minoksidil	sprej za kožu, otopina	50 mg / 1 mL	60 ml otopine za kožu	BRp	04-07.3-2-5004/15	11.01.2016	23.02.2021
14	BRUFEN	BGP Products S.a.r.l.	ibuprofen	film tableta	600	30 film tableta	Rp	04-07.3-2-2857/15	2.12.2015	11.11.2020
15	BRUFEN	BGP Products S.a.r.l.	ibuprofen	film tableta	400	30 film tableta	Rp	04-07.3-2-2856/15	2.12.2015	11.11.2020
16	MIRAPEXIN	BOEHRIN-GER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	0.26 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5250/15	24.12.2015	07.03.2021
17	MIRAPEXIN	BOEHRIN-GER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	0.52 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5270/15	24.12.2015	07.03.2021
18	MIRAPEXIN	BOEHRIN-GER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	1.05 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5271/15	24.12.2015	07.03.2021
19	MIRAPEXIN	BOEHRIN-GER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	2.1 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5272/15	24.12.2015	07.03.2021
20	MIRAPEXIN	BOEHRIN-GER INGELHEIM RCV GmbH	pramipeksol	tableta s produženim oslobađanjem	3.15 mg	30 tableta	Δ Rp	04-07.3-2-5273/15	24.12.2015	07.03.2021
21	EFOX	FARMAL d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	500 mg	10 filmom obložena tableta	Rp	04-07.3-2-3033/15	1.12.2015	9.12.2020
22	EFOX	FARMAL d.d.	cefuroksim	filmom obložena tableta	250 mg	10 filmom obložena tableta	Rp	04-07.3-2-3032/15	1.12.2015	9.12.2020
23	TRACTOCILE	FERRING INTERNATION AL CENTER SA	atosiban	koncentrat za rastvor za infuziju	7.5 mg / 1 mL	5 bočica sa 5 ml koncentrata za rastvor za infuziju	ZU	04-07.3-2-4498/15	11.01.2016	23.01.2021
24	TRACTOCILE	FERRING INTERNA TIONAL CENTER SA	atosiban	rastvor za injekciju	7.5 mg / 1 mL	bočica sa 0.9 ml rastvora za injekciju	ZU	04-07.3-2-4499/15	11.01.2016	23.01.2021
25	HERCEPTIN	F. HOFFMANN - LA ROCHE LTD	trastuzumab	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	150 mg / 1 viala	1 staklena bočica	ZU	04-07.3-2-3928/15	20.01.2016	19.03.2021
26	BONDRONAT	F. HOFFMANN- LA ROCHE LTD.	ibandronska kiselina	koncentrat za rastvor za infuziju	6 mg / 6 mL	1 bočica sa 6 ml koncentrata	ZU	04-07.3-2-3255/15	25.12.2015	13.01.2021
27	BONDRONAT	F. HOFFMANN- LA ROCHE LTD.	ibandronska kiselina	film tableta	50 mg	28 film tableta	Rp	04-07.3-2-3278/15	25.12.2015	25.07.2021
28	MIRZATEN	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	mirtazapin	raspadljiva tableta za usta	45 mg	30 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-2126/15	27.1.2016	25.10.2020
29	MIRZATEN	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	mirtazapin	raspadljiva tableta za usta	15 mg	30 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-2124/15	27.1.2016	25.10.2020
30	MIRZATEN	KRKA, tovarna zdravil, d.d.	mirtazapin	raspadljiva tableta za usta	30 mg	30 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-2125/15	27.1.2016	25.10.2020
31	LINEX forte	LEK farmaceutska družba d.d.	mliječno kiselinske bakterije	kapsula tvrda	13,8 mg + 4,2 mg	14 kapsula	BRp	04-07.3-2-5377/15	29.1.2016	19.1.2021
32	LINEX	LEK farmaceutska družba d.d.	mliječno kiselinske bakterije	kapsula tvrda	12 megaCFU	16 kapsula	BRp	04-07.3-2-5378/15	2.2.2016	15.12.2020
33	DIBIGLIM	LEK farmaceutska družba d.d.	glimepirid	tableta	1 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2600/15	28.12.2015	17.10.2020
34	DIBIGLIM	LEK farmaceutska družba d.d.	glimepirid	tableta	2 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2601/15	28.12.2015	17.10.2020
35	DIBIGLIM	LEK farmaceutska družba d.d.	glimepirid	tableta	3 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2602/15	28.12.2015	17.10.2020

36	DIBIGLIM	LEK farmaceutska družba d.d.	glimepirid	tableta	4 mg	30 tableta	Rp	04-07.3-2-2063/15	28.12.2015	17.10.2020
37	PRAZINE	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	promazin	obložena tableta	100 mg	50 obloženih tableta	▲Rp	04-07.3-2-3967/15	12.01.2016	03.03.2021
38	PRAZINE	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	promazin	obložena tableta	25 mg	50 obloženih tableta	▲Rp	04-07.3-2-3966/15	12.01.2016	03.03.2021
39	OLANDIX	PLIVA HRVATSKA d.o.o.	olanzapin	raspadljiva tableta za usta	10 mg	28 raspadljivih tableta za usta	ΔRp	04-07.3-2-3142/15	27.1.2016	7.12.2020
40	TETRAKIM	SANOFI PASTEUR S.A	vakcina protiv difterije, pertusisa, poliomijelitisa, tetanusa	suspencija za injekciju	[(≥30 IU + ≥40 IU)+(25mcg + 25 mcg) + (40DU + 8 DU + 32 DU)] / 0,5 ml	1 napunjena šprica sa 0,5 ml suspencije za injekciju i 2 odvojene igle, u kutiji	ZU	04-07.3-2-5787/15	10.12.2015	6.2.2021
41	PLAVIX	SANOFI- AVENTIS Groupe	klopidogrel	film tableta	300 mg	30 film tableta	ZU	04-07.3-2-4972/15	19.01.2016	08.03.2021
42	TAXOTERE 80 mg/4 ml	SANOFI- AVENTIS Groupe	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	20 mg / 1 mL	1 staklena bočica sa 4 ml koncentrata	ZU	04-07.3-2-4962/15	13.01.2016	01.02.2021
43	TAXOTERE 20 mg/1 ml	SANOFI- AVENTIS Groupe	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	20 mg / 1 mL	1 staklena bočica sa 1 ml koncentrata	ZU	04-07.3-2-4963/15	13.01.2016	01.02.2021
44	PENTAKIM	SANOFI PASTEUR S.A.	vakcina protiv difterije, hemofilus influenze B, pertusisa, poliomijelitisa, tetanusa	Prasak i suspencija za injekciju	30 I.U./0.5 mL+ 40 I.U./0.5 mL+ 25 μg/0.5mL+ 40 DAgU/0.5 mL+8 DAgU/0.5 mL+ 32DAgU/0.5 mL+ 10μg/0.5 mL	1 bočica praška i suspencija za injekciju u napunjenoj šprici (0,5 ml) + 2 odvojene igle	ZU	04-07.3-2-5786/15	29.1.2016	6.2.2021
45	SYNFLORIX	WELLCOME LIMITED	pneumokokna polisaharidna konjugovana vakcina, adsorbovana suspencija za injekciju u napunjenoj šprici	suspencija za injekciju u napunjenoj šprici	1 μg/0.5 mL+ 3 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL+ 3 μg/0.5 mL+ 3 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL	1 napunjeni injekcioni špric sa iglom	ZU	04-07.3-2-3647/15	15.12.2015	24.11.2020
46	SYNFLORIX	WELLCOME LIMITED	pneumokokna polisaharidna konjugovana vakcina, adsorbova na suspencija za injekciju u napunjenoj šprici	suspencija za injekciju u napunjenoj šprici	1 μg/0.5 mL+ 3 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL+ 3 μg/0.5 mL+ 3 μg/0.5 mL+ 1 μg/0.5 mL	10 staklenih bočica po 0.5 ml suspencije	ZU	04-07.3-2-3648/15	15.12.2015	24.11.2020
47	ROTARIX	WELLCOME LIMITED	vakcina protiv humanog Rotavirusa, živa, atenuirana na oralna suspencija	oralna suspencija	10 megaCCID50/ 1,5 mL	oralni aplikator sa klipom napunjen sa 1.5 mL oralne suspencije	ZU	04-07.3-2-4364/15	22.12.2015	16.01.2021
48	DAFEN	ZADA Pharmaceuticals d.o.o.	ibuprofen	film tableta	600 mg	30 film tableta	Rp	04-07.3-1-1811/14	17.12.2015	16.01.2020
49	DAMAR	ZADA Pharmaceuticals d.o.o.	karbidopa, levodopa	tableta	250 mg + 25 mg	100 tableta	Δ Rp	04-07.9-1652/14	17.12.2015	16.12.2020

1. У случају да прије истека периода важности наступе ограничења за употребу неког од наведених лијекова, Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине ће објавити измјену овог списка.

Број 10-02.3-933/16
09. марта 2016. године
Бања Лука

в.д. Директора
Др Александар Золак, с. р.

375

Na osnovu člana 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

SPISAK

LIJEKOVA KOJIMA JE UKINUTA DOZVOLA ZA STAVLJANJE U PROMET NA TRŽIŠTE BOSNE I HERCEGOVINE

R.b	Zaštićeni naziv lijeka	Proizvođač (administrativno sedište)	INN	Oblik lijeka	Doza	Sadržaj originalnog pakovanja	Datum izdavanja rješenja o ukidanju dozvole	Broj rješenja o ukidanju dozvole za stavljanje lijeka u promet na tržište BiH
1	TRANXENE	SANOFI-AVENTIS Groupe	dikalijum- hlorazepat	kapsula, tvrda	5 mg/1 kapsula	30 kapsula, tvrdih (3 Alu/Al blistera po 10 kapsula) u kutiji	8.12.2015	04-07.1-7208-1/11
2	TRANXENE	SANOFI-AVENTIS Groupe	dikalijum- hlorazepat	kapsula, tvrda	10 mg/1 kapsula	30 kapsula, tvrdih (3 Alu/Al blistera po 10 kapsula) u kutiji	8.12.2015	04-07.1-7209-1/11
3	BENLYSTA	WELLCOME LIMITED	belimumab	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	120 mg/1 viala	1 bočica 5 ml u kutiji	7.12.2015	04-07.1-8615-1-1/11
4	BENLYSTA	WELLCOME LIMITED	belimumab	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	400 mg/1 viala	1 bočica (20 ml) u kutiji	7.12.2015	04-07.1-8595-1/11
5	APIDRA	SANOFI-AVENTIS Groupe	insulin glulisin	rastvor za injekciju	100 jedinica/1 mL	1 bočica sa 10 ml rastvora za injekciju	22.12.2015	04-07.2-1508-21-1/10
6	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	50 mg/1 tableta+ 100 mg/1 tableta	63 filmom obložene tablete u dva blistera (1 blister sa 21 tabletom po 100 mg i 1 blister sa 21 tabletom po 100 mg i 21 tabletom sa 50 mg)	7.12.2015	04-07.1-6069-1/11
7	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	50 mg/1 tableta	21 filmom obložena tableta (1 blister)	7.12.2015	04-07.1-6070-1/11
8	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	50 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (4 blister po 21 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6071-1/11
9	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	100 mg/1 tableta	21 filmom obložena tableta (1 blister)	7.12.2015	04-07.1-6072-1/11
10	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	100 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (4 blistera po 21 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6073-1/11
11	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	200 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (7 blistera po 12 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6074-1/11
12	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	300 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (7 blistera po 12 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6075-1/11
13	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	400 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (7 blistera po 12 tableta) u kutiji	7.12.2015	04-07.1-6076-1/11
14	NO-SPA forte	SANOFI-AVENTIS Groupe	drotaverin	tableta	80 mg/1 tableta	24 tablete (1Al/ PVC blister sa 24 tablete)	7.12.2015	04-07.1-3949-1/12
15	NO-SPA forte	SANOFI-AVENTIS Groupe	drotaverin	tableta	80 mg/1 tableta	10 tableta (1 Al/Al blister)	7.12.2015	04-07.1-1509-29-1/10
16	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	180 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4095-1/12
17	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	140 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4094-1/12
18	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	20 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1057-1/11
19	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	250 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1059-1/11
20	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	100 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1058-1/11
21	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	5 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1056-1/11
22	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	180 mg/1 kapsula	1 staklena bočica sa 5 tvrdih kapsula u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4539-4-1/10
23	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	140 mg/1 kapsula	1 staklena bočica sa 5 tvrdih kapsula u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4539-3-1/10
24	NO-SPA	SANOFI-AVENTIS Groupe	drotaverin	rastvor za injekciju	40 mg/2 mL	25 ampula po 2 ml rastvora	8.12.2015	04-07.1-1509-30-1/10
25	AERIUS	MERCK SHARP & DOHME BV	desloratadin	oralni rastvor	0.5 mg/1 mL	60 ml oralnog rastvora (1 staklena bočica i kašičica za doziranje) u kutiji	7.12.2015	04-07.3-6-5890-1/15

26	ENTEROGERMINA	SANOFI-AVENTIS Groupe	spore bacillus clausii poliantimikrobik rezistentne	kapsula, tvrda	2 gigaorganizmi/ 1 kapsula	24 kapsule, tvrde (2 blistera po 12 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-5404-1/11
27	FABRAZYME	SANOFI-AVENTIS Groupe	agalzidaza beta	prašak za koncentrat za otopinu za infuziju	5 mg/1 viala	1 bočica sa praškom za koncentrat za otopinu za infuziju, u kutiji	22.12.2015	04-07.1-9343-1/11
28	THYROGEN	SANOFI-AVENTIS Groupe	tirotropin alfa	prašak za rastvor za injekciju	0.9 mg/1 bočica	1 staklena bočica sa praškom za rastvor za injekciju, u kutiji	18.12.2015	04-07.9-272-1-1/14
29	THYROGEN	SANOFI-AVENTIS Groupe	tirotropin alfa	prašak za rastvor za injekciju	0.9 mg/1 bočica	2 staklene bočice sa praškom za rastvor za injekciju, u kutiji	18.12.2015	04-07.9-273-1-1/14

Broj 10-02.3-934/16
09. marta 2016. godine
Banja Luka

v. d. Direktora
Dr. Aleksandar Zolak, s. r.

Na temelju članka 77. Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine objavljuje

POPIS

LIJEKOVA KOJIMA JE UKINUTA DOZVOLA ZA STAVLJANJE U PROMET NA TRŽIŠTE BOSNE I HERCEGOVINE

R.b.	Zaštićeni naziv lijeka	Proizvođač (administrativno sjedište)	INN	Oblik lijeka	Doza	Sadržaj originalnog pakovanja	Datum izdavanja rješenja o ukidanju dozvole	Broj rješenja o ukidanju dozvole za stavljanje lijeka u promet na tržište BiH
1	TRANXENE	SANOFI-AVENTIS Groupe	dikalijum- hlorazepat	kapsula, tvrda	5 mg/1 kapsula	30 kapsula, tvrdih (3 Alu/Al blistera po 10 kapsula) u kutiji	8.12.2015	04-07.1-7208-1/11
2	TRANXENE	SANOFI-AVENTIS Groupe	dikalijum- hlorazepat	kapsula, tvrda	10 mg/1 kapsula	30 kapsula, tvrdih (3 Alu/Al blistera po 10 kapsula) u kutiji	8.12.2015	04-07.1-7209-1/11
3	BENLYSTA	WELLCOME LIMITED	belimumab	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	120 mg/1 viala	1 bočica 5 ml u kutiji	7.12.2015	04-07.1-8615-1-1/11
4	BENLYSTA	WELLCOME LIMITED	belimumab	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	400 mg/1 viala	1 bočica (20 ml) u kutiji	7.12.2015	04-07.1-8595-1/11
5	APIDRA	SANOFI-AVENTIS Groupe	insulin glulisin	rastvor za injekciju	100 jedinica/1 mL	1 bočica sa 10 ml rastvora za injekciju	22.12.2015	04-07.2-1508-21-1/10
6	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	50 mg/1 tableta+ 100 mg/1 tableta	63 filmom obložene tablete u dva blistera (1 blister sa 21 tabletom po 100 mg i 1 blister sa 21 tabletom po 100 mg i 21 tabletom sa 50 mg)	7.12.2015	04-07.1-6069-1/11
7	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	50 mg/1 tableta	21 filmom obložena tableta (1 blister)	7.12.2015	04-07.1-6070-1/11
8	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	50 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (4 blister po 21 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6071-1/11
9	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	100 mg/1 tableta	21 filmom obložena tableta (1 blister)	7.12.2015	04-07.1-6072-1/11
10	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	100 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (4 blistera po 21 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6073-1/11
11	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	200 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (7 blistera po 12 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6074-1/11
12	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	300 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (7 blistera po 12 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6075-1/11
13	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	400 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (7 blistera po 12 tableta) u kutiji	7.12.2015	04-07.1-6076-1/11
14	NO-SPA forte	SANOFI-AVENTIS Groupe	drotaverin	tableta	80 mg/1 tableta	24 tablete (1Al/ PVC blister sa 24 tablete)	7.12.2015	04-07.1-3949-1/12
15	NO-SPA forte	SANOFI-AVENTIS Groupe	drotaverin	tableta	80 mg/1 tableta	10 tableta (1 Al/Al blister)	7.12.2015	04-07.1-1509-29-1/10
16	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	180 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4095-1/12
17	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	140 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4094-1/12

18	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	20 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1057-1/11
19	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	250 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1059-1/11
20	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	100 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1058-1/11
21	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	5 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1056-1/11
22	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	180 mg/1 kapsula	1 staklena bočica sa 5 tvrdih kapsula u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4539-4-1/10
23	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	140 mg/1 kapsula	1 staklena bočica sa 5 tvrdih kapsula u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4539-3-1/10
24	NO-SPA	SANOFI-AVENTIS Groupe	drotaverin	rastvor za injekciju	40 mg/2 mL	25 ampula po 2 ml rastvora	8.12.2015	04-07.1-1509-30-1/10
25	AERIUS	MERCK SHARP & DOHME BV	desloratadin	oralni rastvor	0.5 mg/1 mL	60 ml oralnog rastvora (1 staklena bočica i kašičica za doziranje) u kutiji	7.12.2015	04-07.3-6-5890-1/15
26	ENTEROGERMINA	SANOFI-AVENTIS Groupe	spore bacillus clausii poliantimikrobik rezistentne	kapsula, tvrda	2 gigaorganizmi/1 kapsula	24 kapsule, tvrde (2 blistera po 12 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-5404-1/11
27	FABRAZYME	SANOFI-AVENTIS Groupe	agalzidaza beta	prašak za koncentrat za otopinu za infuziju	5 mg/1 viala	1 bočica sa praškom za koncentrat za otopinu za infuziju, u kutiji	22.12.2015	04-07.1-9343-1/11
28	THYROGEN	SANOFI-AVENTIS Groupe	tirotropin alfa	prašak za rastvor za injekciju	0.9 mg/1 bočica	1 staklena bočica sa praškom za rastvor za injekciju, u kutiji	18.12.2015	04-07.9-272-1-1/14
29	THYROGEN	SANOFI-AVENTIS Groupe	tirotropin alfa	prašak za rastvor za injekciju	0.9 mg/1 bočica	2 staklene bočice sa praškom za rastvor za injekciju, u kutiji	18.12.2015	04-07.9-273-1-1/14

Broj 10-02.3-934/16
09. ožujka 2016. godine
Banja Luka

v. d. Ravnatelj
Dr. **Aleksandar Zolak**, v. r.

На основу члана 77. Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08), Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине објављује

СПИСАК
ЛИЈЕКОВА КОЈИМА ЈЕ УКИНУТА ДОЗВОЛА ЗА СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ НА ТРЖИШТЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Р.б.	Заштитени назив лијека	Произвођач (административно сједиште)	ИНН	Облик лијека	Доза	Садржај оригиналног паковања	Датум издавања рјешења о укидању дозволе	Број рјешења о укидању дозволе за стављање лијека у промет на тржиште БиХ
1	TRANXENE	SANOFI-AVENTIS Groupe	dikalijum-hlorazepat	kapsula, tvrda	5 mg/1 kapsula	30 kapsula, tvrdih (3 Alu/Al blistera po 10 kapsula) u kutiji	8.12.2015	04-07.1-7208-1/11
2	TRANXENE	SANOFI-AVENTIS Groupe	dikalijum-hlorazepat	kapsula, tvrda	10 mg/1 kapsula	30 kapsula, tvrdih (3 Alu/Al blistera po 10 kapsula) u kutiji	8.12.2015	04-07.1-7209-1/11
3	BENLYSTA	WELLCOME LIMITED	belimumab	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	120 mg/1 viala	1 bočica 5 ml u kutiji	7.12.2015	04-07.1-8615-1-1/11
4	BENLYSTA	WELLCOME LIMITED	belimumab	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	400 mg/1 viala	1 bočica (20 ml) u kutiji	7.12.2015	04-07.1-8595-1/11
5	APIDRA	SANOFI-AVENTIS Groupe	insulin glulisin	rastvor za injekciju	100 jedinica/1 mL	1 bočica sa 10 ml rastvora za injekciju	22.12.2015	04-07.2-1508-21-1/10
6	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	50 mg/1 tableta+ 100 mg/1 tableta	63 filmom obložene tablete u dva blistera (1 blister sa 21 tabletom po 100 mg i 1 blister sa 21 tabletom po 100 mg i 21 tabletom sa 50 mg)	7.12.2015	04-07.1-6069-1/11
7	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	50 mg/1 tableta	21 filmom obložena tableta (1 blister)	7.12.2015	04-07.1-6070-1/11
8	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	50 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (4 blister po 21 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6071-1/11
9	TROBALT	WELLCOME	retigabin	filmom obložena	100 mg/1	21 filmom obložena tableta	7.12.2015	04-07.1-6072-1/11

		LIMITED		tableta	tableta	(1 blister)		
10	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	100 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (4 blistera po 21 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6073-1/11
11	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	200 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (7 blistera po 12 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6074-1/11
12	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	300 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (7 blistera po 12 tableta)	7.12.2015	04-07.1-6075-1/11
13	TROBALT	WELLCOME LIMITED	retigabin	filmom obložena tableta	400 mg/1 tableta	84 filmom obložene tablete (7 blistera po 12 tableta) u kutiji	7.12.2015	04-07.1-6076-1/11
14	NO-SPA forte	SANOFI-AVENTIS Groupe	drotaverin	tableta	80 mg/1 tableta	24 tablete (1 AI/ PVC blister sa 24 tablete)	7.12.2015	04-07.1-3949-1/12
15	NO-SPA forte	SANOFI-AVENTIS Groupe	drotaverin	tableta	80 mg/1 tableta	10 tableta (1 AI/AI blister)	7.12.2015	04-07.1-1509-29-1/10
16	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	180 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4095-1/12
17	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	140 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4094-1/12
18	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	20 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1057-1/11
19	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	250 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1059-1/11
20	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	100 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1058-1/11
21	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	5 mg/1 kapsula	5 kapsula, tvrdih (5 vrećica po 1 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-1056-1/11
22	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	180 mg/1 kapsula	1 staklena bočica sa 5 tvrdih kapsula u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4539-4-1/10
23	TEMODAL	MERCK SHARP & DOHME BV	temozolomid	kapsula, tvrda	140 mg/1 kapsula	1 staklena bočica sa 5 tvrdih kapsula u kutiji	21.12.2015	04-07.1-4539-3-1/10
24	NO-SPA	SANOFI-AVENTIS Groupe	drotaverin	rastvor za injekciju	40 mg/2 mL	25 ampula po 2 ml rastvora	8.12.2015	04-07.1-1509-30-1/10
25	AERIUS	MERCK SHARP & DOHME BV	desloratadin	oralni rastvor	0.5 mg/1 mL	60 ml oralnog rastvora (1 staklena bočica i kašičica za doziranje) u kutiji	7.12.2015	04-07.3-6-5890-1/15
26	ENTEROGERMINA	SANOFI-AVENTIS Groupe	spore bacillus clausii poliantimikrobik rezistentne	kapsula, tvrda	2 gigaorganizmi/1 kapsula	24 kapsule, tvrde (2 blistera po 12 kapsula) u kutiji	21.12.2015	04-07.1-5404-1/11
27	FABRAZYME	SANOFI-AVENTIS Groupe	agalzidaza beta	prašak za koncentrat za otopinu za infuziju	5 mg/1 viala	1 bočica sa praškom za koncentrat za otopinu za infuziju, u kutiji	22.12.2015	04-07.1-9343-1/11
28	THYROGEN	SANOFI-AVENTIS Groupe	tirotropin alfa	prašak za rastvor za injekciju	0.9 mg/1 bočica	1 staklena bočica sa praškom za rastvor za injekciju, u kutiji	18.12.2015	04-07.9-272-1-1/14
29	THYROGEN	SANOFI-AVENTIS Groupe	tirotropin alfa	prašak za rastvor za injekciju	0.9 mg/1 bočica	2 staklene bočice sa praškom za rastvor za injekciju, u kutiji	18.12.2015	04-07.9-273-1-1/14

Broj 10-02.3-934/16
09. marta 2016. godine
Baňa Luka

v. d. Direktora
Др Александар Золак, с. р.

IZVOZNO-KREDITNA AGENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE

376

U skladu sa članom 16. stav (6) Zakona o osnivanju Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 62/04), Upravni odbor Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 16.03.2016. godine, donio je slijedeće

RJEŠENJE

O IMENOVANJU VRŠIOCA DUŽNOSTI ZAMJENIKA GENERALNOG DIREKTORA IZVOZNO-KREDITNE AGENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE - IGA

I.

Lazar Prkačin, imenuje se za vršioca dužnosti zamjenika generalnog direktora Izvozno kreditne agencije Bosne i

Hercegovine na 60 dana, odnosno do okončanja konkursne procedure za izbor zamjenika generalnog direktora Izvozno kreditne agencije Bosne i Hercegovine.

II.

Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

III.

Rješenje se objavljuje u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-50-1-59-2/16
16. marta 2016. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Upravnog odbora
Mira Bradara, s. r.

Sukladno članku 16. stavak (6) Zakona o osnivanju Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 62/04), Upravni odbor Izvozno-kreditne

agencije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 16.03.2016. godine, donio je sljedeće

RJEŠENJE
O IMENOVANJU VRŠITELJA DUŽNOSTI ZAMJENIKA
GLAVNOG RAVNATELJA IZVOZNO-KREDITNE
AGENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE - IGA

I.

Lazar Prkačin, imenuje se za vršitelja dužnosti zamjenika generalnog direktora Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine na 60 dana, odnosno do okončanja natječajne procedure za izbor zamjenika generalnog direktora Izvozno kreditne agencije Bosne i Hercegovine.

II.

Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

III.

Rješenje se objavljuje u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-50-1-59-2/16	Predsjedatelj
16. ožujka 2016. godine	Upravnog odbora
Sarajevo	Mira Bradara , v. r.

У складу са чланом 16. став (6) Закона о оснивању Извозно-кредитне агенције Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 62/04), Управни одбор Извозно-кредитне агенције Босне и Херцеговине, на сједници одржаној 16.03.2016. године, донио је сљедеће

RJEŠEŃE
O IMENOVANJU VRŠIOCA DUŽNOSTI
ZAMJENIKA GENERALNOG DIREKTORA IZVOZNO-
KREDITNE AGENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE -
IGA

I

Лазар Пркачин, именује се за вршиоца дужности замјеника генералног директора Извозно-кредитне агенције Босне и Херцеговине на 60 дана, односно до окончања конкурсне процедуре за именовање замјеника генералног директора Извозно-кредитне агенције Босне и Херцеговине.

II

Рјешење ступа на снагу даном доношења.

III

Рјешење се објављује у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-50-1-59-2/16	Предсједавајућа
16. марта 2016. године	Управног одбора
Сарајево	Мира Брадара , с. р.

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE

377

Na osnovu člana 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), člana 14. stav (1) i 129. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09) i člana 65. stav (1) Zakona o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK
O NADZORU U CIVILNOM ZRAKOPLOVSTVU
DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

Ovim Pravilnikom uređuju se načela, vrste i oblasti nadzora, obaveze subjekta nadzora, nadležnost, odgovornost i zvanja i ovlaštenja inspektora za zrakoplovstvo (u daljem tekstu: inspektor) i ovlaštenih lica, način planiranja i provođenja nadzora u civilnom zrakoplovstvu u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BiH) radi obezbjeđenja primjene odredbi Zakona o zrakoplovstvu BiH, Zakona o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu BiH (u daljem tekstu: zakoni) i drugih propisa donesenih na osnovu zakona.

Član 2.

(Pojmovi)

(1) Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu BHDCA) - zakonom ovlaštena institucija za provođenje nadzora u civilnom zrakoplovstvu;
- b) **Zrakoplovna oblast**: oblast iz nadležnosti BHDCA u kojoj se vrši nadzor (plovidbenost zrakoplova, operacije zrakoplova, licenciranje letачkog osoblja, bezbjednost civilnog zrakoplovstva - "security", zračna plovdba, aerodromi i inspekcija zrakoplova na platformi aerodroma);
- c) **Godišnji plan nadzora**: pregled svih inspeksijskih i stručnih nadzora planiranih u određenoj kalendarskoj godini;
- d) **Inspektor za zrakoplovstvo**: osoba ovlaštena od strane generalnog direktora Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA) za provođenje inspeksijskog nadzora u zrakoplovnoj oblasti definiranoj ovlaštenjem inspektora;
- e) **Inspekcija**: osnovna aktivnost nadzora koja uključuje sistemsku procjenu određene karakteristike subjekta nadzora s ciljem provjere usklađenosti sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona;
- f) **Inspeksijsko ovlaštenje**: lista inspeksijskih poslova koje je inspektor ovlašten da vrši u okviru inspeksijskog nadzora;
- g) **Iskaznica inspektora**: dokument kojim inspektor dokazuje svoje službeno svojstvo i identitet;
- h) **Ovlašteno lice**: lice koje generalni direktor ovlasti za obavljanje određenih poslova nadzora;
- i) **Program RIP/SAFA** (Ramp Inspection Programme): sistem referentnih podzakonskih akata, organizacionih resursa i postupaka kojim se uspostavlja i provodi inspekcija zrakoplova na platformi aerodroma;
- j) **Certifikat**: dokument koji podnosiocu zahtjeva za izdavanje sertifikata izdaje BHDCA, a kojim se potvrđuje usklađenost podnosioca zahtjeva sa zahtjevima definiranim u zakonima i propisima donesenim na osnovu zakona;
- k) **Bezbjednosna argumentacija**: dokumentacija koja služi u svrhu dokazivanja da se predložena promjena funkcionalnog sistema može provesti u skladu sa propisima.

(2) Ostali pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju isto značenje kao i u zakonima.

DIO DRUGI - NAČELA, VRSTE I OBLASTI NADZORA, OBAVEZE SUBJEKTA NADZORA**Član 3.**

(Načelo zakonitosti)

Inspektor i ovlašteno lice su odgovorni za zakonito i efikasno obavljanje nadzora za koji su ovlašteni.

Član 4.

(Načelo preventivnosti)

Nadzor ima preventivnu ulogu u smislu sprečavanja povrede zakona i drugih propisa iz nadležnosti BHDCA, podsticanja discipline u izvršavanju propisa i podizanje nivoa bezbjednosti zračne plovidbe (safety) i bezbjednosti civilnog zrakoplovstva (security).

Član 5.

(Načelo javnosti)

BHDCA će obavijestiti javnost o činjeničnom stanju i nepravilnostima utvrđenim u postupku nadzora kada je u pitanju bezbjednost zračne plovidbe, bezbjednost civilnog zrakoplovstva, zaštita života i zdravlja ljudi ili teže narušavanje javnog interesa.

Član 6.

(Načelo zaštite javnog interesa)

Inspektor i ovlašteno lice vrše nadzor u svrhu ostvarivanja javnog interesa, kao i interesa pravnih i fizičkih osoba u skladu sa zakonom.

Član 7.

(Načelo materijalne istine)

Inspektor i ovlašteno lice u postupku nadzora moraju utvrditi stvarno stanje stvari i potpuno i pravilno utvrditi sve relevantne činjenice.

Član 8.

(Načelo supsidijarnosti)

U vršenju nadzora, na pitanja koja nisu uređena zakonom ili ovim Pravilnikom, supsidijarno se primjenjuju odredbe Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZUP), Zakona o upravi i Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o državnoj službi) i Zakona o prekršajima BiH.

Član 9.

(Vrste nadzora)

- (1) Nadzor obuhvata stručni i inspektijski nadzor.
- (2) Stručni nadzor je sveobuhvatni pregled aktivnosti subjekta nadzora s ciljem potvrđivanja usklađenosti s regulatornim zahtjevima propisanim zakonima i propisima donesenim na osnovu zakona.
- (3) Inspektijski nadzor je postupak kojim se ostvaruje neposredan uvid u zakonitost rada i postupanja subjekta inspektijskog nadzora i provođenje upravnih mjera u cilju sprječavanja i otklanjanja nezakonitosti u izvršavanju zakona i na osnovu njega donesenih propisa.
- (4) Inspekciji nadzor provodi se u skladu sa Zakonom o upravi i Zakonom o upravnom postupku BiH.

Član 10.

(Subjekt nadzora)

Subjekt nadzora je fizička ili pravna osoba nad kojim se vrši stručni i inspektijski nadzor.

Član 11.

(Obaveze subjekta nadzora)

Subjekt nadzora je dužan da ovlaštenom licu ili inspektoru koji provodi nadzor omogućiti nesmetano vršenje nadzora i slobodan pristup: zrakoplovima, aerodromima, objektima, opremi i uređajima od značaja za bezbjednost civilnog zrakoplovstva, kao i uvid u sve relevantne informacije i tražene dokumente, podatke i materijale.

Član 12.

(Obaveza ovlaštenog lica i inspektora)

Ovlašteno lice i inspektor koji provodi nadzor dužan je da kao tajnu čuva poslovne podatke koje sazna prilikom vršenja nadzora.

DIO TREĆI - NADLEŽNOST**Član 13.**

(Nadležnost)

- (1) BHDCA provodi nadzor nad primjenom zakona i propisa donesenih na osnovu zakona.
- (2) Poslove nadzora u oblasti civilnog zrakoplovstva obavljaju ovlaštena lica i inspektori.
- (3) Poslove nadzora u ime BHDCA mogu provoditi nadležne nadzorne vlasti u oblasti civilnog zrakoplovstva drugih država, u skladu sa posebnim sporazumom koji sa njima zaključuje BHDCA.
- (4) U skladu sa sporazumom iz stava (3) ovog člana BHDCA vrši međusobno priznavanje nadzora i rezultata nadzora sa nadzornim vlastima drugih država.
- (5) U skladu sa sporazumom iz stava (3) ovog člana vrši se raspodjela odgovornosti u vezi provođenja nadzora.
- (6) BHDCA provodi u praksi, redovno procjenjuje i prati učinak sporazuma iz stava (3) ovog člana.

Član 14.

(Postupanje u slučaju nenadležnosti)

Kada ovlašteno lice ili inspektor prilikom nadzora utvrdi da postoji povreda propisa ili da postoji osnovana sumnja o povredi propisa iz nadležnosti druge inspekcije, odnosno drugog organa uprave, dužan je da bez odlaganja obavijesti nadležnu inspekciju, odnosno organ uprave.

DIO ČETVRTI - OVLAŠTENJA I ZVANJA**Član 15**

(Ovlaštena lica)

- (1) Poslove stručnog nadzora obavljaju ovlaštena lica BHDCA na osnovu rješenja koje donosi generalni direktor BHDCA.
- (2) Stručni nadzor mogu obavljati i druga domaća ili strana fizička i pravna lica koje ovlasti generalni direktor BHDCA na osnovu posebnog akta kojim se utvrđuju prava i obaveze angažiranih lica.
- (3) Lice za provođenje stručnog nadzora mora zadovoljavati kvalifikacione zahtjeve propisane internim aktom BHDCA.
- (4) Za vrijeme obavljanja nadzora, ovlašteno lice dužno je da nosi dokument o ovlaštenju koji je izdala BHDCA.

Član 16

(Inspektori)

- (1) Poslove inspektijskog nadzora obavljaju inspektori.
- (2) Inspektori su državni službenici sa posebnim ovlaštenjima, samostalni u radu, koji provode nadzor po zrakoplovnim oblastima u okviru dodijeljenih ovlaštenja.
- (3) Uslovi za imenovanje i dobijanje ovlaštenja inspektora su:
 - a) najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti civilnog zrakoplovstva,
 - b) završena obuka za zrakoplovnog inspektora, specijalistička obuka iz zrakoplovne oblasti i obuka na poslu (OJT), propisane internim aktom koji donosi BHDCA.
- (4) Imenovanje inspektora i izdavanje ovlaštenja inspektoru vrši generalni direktor BHDCA.
- (5) Niko neće uticati na rad inspektora u vršenju inspektijskog nadzora ili ga spriječiti da izvrši inspektijski nadzor i odredi upravne i druge mjere za koje je ovlašten zakonom i podzakonskim propisima.
- (6) Za vrijeme obavljanja inspektijskog nadzora, inspektor je dužan da nosi inspektorsku iskaznicu, ovlaštenje i pečat.

Član 17.

(Inspektorska zvanja)

Nadzor nad primjenom odredaba zakona i drugih propisa donesenih na osnovu zakona provode inspektori u sljedećim zrakoplovnim oblastima:

- a) plovidbenost zrakoplova;
- b) operacije zrakoplova;
- c) licenciranje letačkog osoblja;
- d) bezbjednost civilnog zrakoplovstva (security);
- e) zračna plovdba;
- f) aerodromi;
- g) pregled stranih zrakoplova na platformi.

Član 18.

(Inspektor za plovidbenost zrakoplova)

Inspektor za plovidbenost zrakoplova (engl: "Airworthiness Inspector") ovlašten je za inspeksijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na početnu i kontinuiranu plovidbenost zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja, organizacija i osoblja uključenih u projektovanje, proizvodnju, vođenje kontinuirane plovidbenosti, obuku i održavanje.

Član 19.

(Inspektor za operacije zrakoplova)

Inspektor za operacije zrakoplova (engl: "Operations Inspector") ovlašten je za inspeksijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na provođenje operacija u komercijalne i nekomercijalne svrhe, obavljanje prevoza za sopstvene potrebe, medicinskog prevoza, pružanje usluga iz zraka, prevoz i rukovanje opasnim materijama, sportsko i amatersko letenje.

Član 20.

(Inspektor za licenciranje letačkog osoblja)

Inspektor za licenciranje letačkog osoblja (engl: "FCL Inspector") ovlašten je za inspeksijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na školske centre i centre za obuku zrakoplovnog osoblja, medicinske centre i ovlaštene ljekare, kao i na dozvole, potvrde, uvjerenja, odobrenja i ovlaštenja lica koja provode letačku djelatnost ili osposobljavanje.

Član 21.

(Inspektor za bezbjednost civilnog zrakoplovstva)

Inspektor za bezbjednost civilnog zrakoplovstva (engl: "Security Inspector") ovlašten je za inspeksijski nadzor koji se odnosi na akte nezakonitog ometanja, kontinuirano praćenje primjene Programa bezbjednosti civilnog zrakoplovstva BiH i programa bezbjednosti subjekta nadzora.

Član 22.

(Inspektor zračne plovdbje)

Inspektor zračne plovdbje (engl: "ANS Inspector") ovlašten je za inspeksijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na pružaoa usluga u zračnoj plovdbi, upravljanje zračnim saobraćajem, upravljanje zračnim prostorom (ASM), upravljanje protokom zračnog prometa (ATFM), usluge komunikacije, navigacije i nadzora (CNS), usluge zrakoplovne meteorologije, usluge zrakoplovnog informisanja/PANS-OPS, usluge potrage i spašavanja, školske centre za obuku ATM osoblja, ovlašteno osoblje i nosioce potvrda o obučenosti.

Član 23.

(Inspektor za aerodrome)

Inspektor za aerodrome (engl: "AGA Inspector") ovlašten je za inspeksijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na ispunjenost uslova za izdavanje potvrda za: aerodrome, letilišta, helidrome, hidroplane i terene; projektovanje, izgradnju i rekonstrukciju aerodroma, objekata i instalacija u području aerodroma, terena i zrakoplovnih prepreka; svjetlosno obilježavanje i napajanje električnom energijom; stanje manevarskih površina i njihovo korištenje i održavanje;

aerodromske službe i osoblje; izdavanje odobrenja za rad organizacijama za obuku zrakoplovnog stručnog osoblja na aerodromu; dozvole, potvrde, uvjerenja i ovlaštenja aerodromskog osoblja i službi; i prevoz i rukovanje opasnim materijama.

Član 24.

(Inspektor za pregled stranih zrakoplova na platformi)

Inspektor za pregled stranih zrakoplova na platformi (engl: Ramp inspektor/SAFA) je ovlašten za inspeksijski nadzor stranih zrakoplova koji su pod nadzorom druge države, a slijeću na aerodrome u BiH.

Član 25.

(Suspendizija i oduzimanje ovlaštenja)

- (1) Ovlaštenja inspektora i ovlaštenih lica suspendovaće se na određeno vrijeme ili potpuno oduzeti u sljedećim slučajevima:
 - a) ako lice prestane da ispunjava uslove za obavljanje poslova nadzora;
 - b) ako se protiv lica vodi krivični postupak;
 - c) zbog nemarnog odnosa prema radu, kršenja radne discipline i propusta u obavljanju dužnosti;
 - d) ako ne obavi nadzor ili ne preduzme mjere kad je očito da je to morao obaviti, a naročito ako su zbog toga nastupile veće štetne posljedice;
 - e) ako pri vršenju nadzora prekorači ili zloupotrijebi svoja ovlaštenja;
 - f) ako u propisanom roku ne preduzme potrebne radnje za izvršenje rješenja;
 - g) ako nezakonitim ili nestručnim radom u obavljanju nadzora nanese materijalnu štetu licu kod kog vrši nadzor ili drugoj osobi;
 - h) ako ne obavijesti nadležnog inspektora o nezakonitim radnjama lica kod kog vrši nadzor, a za koje je saznao u toku obavljanja nadzora;
 - i) ako tokom dužnosti učini krivično djelo;
 - j) ako prekrši obavezu čuvanja poslovne i druge tajne s kojom je upoznat u obavljanju nadzora;
 - k) ako ne izvrši inspeksijski nadzor po nalogu;
 - l) ukoliko obavlja druge poslove koji po Zakonu o državnoj službi predstavljaju sukob interesa;
 - lj) u drugim slučajevima predviđenim zakonima ili drugim propisima Bosne i Hercegovine.
- (2) Rješenje o suspendiziji ili oduzimanju ovlaštenja donosi generalni direktor BHDCA nakon provedenog postupka o utvrđivanju odgovornosti lica.
- (3) Danom pravnosnažnosti rješenja o suspendiziji ili oduzimanja ovlaštenja lice se razrješava dužnosti i prestaju da važe sva njegova ovlaštenja.

Član 26.

(Sukob interesa)

Inspektori i ovlaštena lica, čije učešće u nadzoru predstavlja sukob interesa, o tome će izvjestiti rukovodioca ili vođu tima. Potencijalne sukobe interesa može predstavljati sljedeće:

- a) bivše zaposlenje u subjektu nadzora (zavisno od toga da li se napuštanje desilo u skorije vrijeme i uslovi pod kojima je došlo do prekida);
- b) direktna veza sa subjektom nadzora;
- c) učešće u djelimičnom vlasništvu subjekta nadzora od strane članova porodice ili druge porodične veze sa kompanijom.

Član 27.

(Obuka ovlaštenih lica i inspektora)

- (1) BHDCA je dužna inspektorima i ovlaštenim licima, zaposlenim u BHDCA, obezbijediti odgovarajuću obuku neophodnu za obavljanje poslova nadzora.

- (2) Način osposobljavanja, vrste i metode obuke propisane su internim aktom BHDCA.
- (3) Osposobljavanje inspektora i ovlaštenih lica se provodi u skladu sa srednjoročnim i godišnjim planom obuke koje odobrava generalni direktor BHDCA.

Član 28.

(Uslovi za rad inspektora i ovlaštenih lica)

Inspektorima i ovlaštenim licima BHDCA će obezbijediti sve neophodne uslove i opremu za rad.

Član 29.

(Pomoć i saradnja sa stručnim institucijama)

- (1) Prilikom vršenja nadzora, BHDCA može zatražiti pomoć i saradnju stručnih institucija, tehničkih servisa, odnosno odgovarajućih stručnjaka, ako je to potrebno radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja.
- (2) BHDCA može zatražiti vršenje određenih stručno-tehničkih poslova (ekspertize, laboratorijsko ispitivanje, vještačenje i sl.) od specijaliziranih organizacija, kao i pojedinaca, odnosno, ukoliko je to predviđeno, i od akreditiranih i posebnim propisom ovlaštenih organizacija.
- (3) BHDCA odobrava angažiranje stručnih institucija i pojedinaca iz st. (1) i (2) ovog člana.
- (4) Troškove koji nastanu angažiranjem stručnih institucija i pojedinaca iz st. (1) i (2) ovog člana snosi BHDCA.
- (5) Ukoliko rezultati ispitivanja i vještačenja kao i drugi nalazi stručnih institucija i pojedinaca iz stava (1) i stava (2) ovog člana pokažu da je došlo do odstupanja od važećih zakona i podzakonskih propisa, troškovi padaju na teret kontroliranog lica (subjekta nadzora).

DIO PETI - PLANIRANJE I PROVOĐENJE NADZORA

Član 30.

(Program nadzora)

- (1) Program nadzora je dokument kojim se utvrđuje učestalost nadzora svakog pojedinačnog subjekta nadzora što uključuje i njihovu procjenu.
- (2) BHDCA će internim dokumentom utvrditi sadržaj i način izrade programa nadzora.
- (3) Program nadzora obuhvata i nenajavljene nadzore.
- (4) Programom nadzora BHDCA uspostavlja se ciklus provođenja nadzora za certifikovani subjekt nadzora, koji nije duži od 24 mjeseca, ako drugim propisom nije drugačije regulisano.
- (5) BHDCA može skratiti period iz stava (4) ovoga člana ako postoji dokaz da se kod subjekta nadzora smanjio dostignuti nivo bezbjednosti zračnog saobraćaja.
- (6) BHDCA može produžiti period iz stava (4) na najviše 36 mjeseci ako BHDCA utvrdi da je u prethodna 24 mjeseca:
 - a) subjekt nadzora dokazao efikasno identifikiranje opasnosti u pogledu bezbjednosti zračnog saobraćaja i upravljanje povezanim rizicima;
 - b) subjekt nadzora dokazao da provodi kontinuiranu kontrolu nad svim promjenama;
 - c) nisu bili izdati nalazi "Kategorija 1" i
 - d) sve korektivne mjere bile su provedene u roku koji je prihvatila ili produžila BHDCA.
- (7) BHDCA može dodatno produžiti period iz st. (4) i (6) ovog člana na najviše 48 mjeseci ako su ispunjeni uslovi iz stava (6) ovog člana i ako je subjekt nadzora uspostavio, a BHDCA odobrila, efikasan sistem kontinuiranog izvještavanja BHDCA o dostignutom nivou bezbjednosti zračnog saobraćaja i usklađenosti subjekta nadzora sa zahtjevima sadržanim u zakonu i propisima donesenim na osnovu zakona.

- (8) BHDCA može odlučiti da izmijeni obim unaprijed planiranih nadzora i da uključi dodatne nadzore, gdje god se javi potreba za tim.

- (9) BHDCA odlučuje koji aranžmani, elementi, usluge, funkcije, proizvodi, fizičke lokacije i aktivnosti treba da budu predmet nadzora u određenom vremenskom okviru.

- (10) Program nadzora biće ažuriran najmanje jednom godišnje.

Član 31.

(Nadzor nad promjenama)

- (1) Subjekt nadzora obavještava BHDCA o svim planiranim promjenama povezanim sa bezbjednošću zračne plovidbe.
- (2) Prilikom uvođenja promjena povezanih sa bezbjednošću zračne plovidbe, subjekt nadzora koristi procedure koje je prihvatila BHDCA.
- (3) BHDCA će posebnom procedurom utvrditi način provođenja nadzora nad promjenama.

Član 32.

(Posebni zahtjevi za nadzor promjena u ATM/ANS)

- (1) BHDCA preispituje zahtjeve za prihvatanje promjena povezane sa novim funkcionalnim sistemima ili promjenama u postojećim funkcionalnim sistemima koje predlaže organizacija kada:
 - a) se utvrdi klasa ozbiljnosti rizika 1 ili klasa ozbiljnosti rizika 2 za moguće posljedice utvrđenih opasnosti, u skladu sa propisom o općim i posebnim zahtjevima za pružanje usluga zračne plovidbe; ili
 - b) uvođenje promjene zahtijeva uvođenje novih zrakoplovnih standarda.
- (2) Kada BHDCA utvrdi potrebu za nadzorom u situacijama drugačijim od onih koje su navedene u stavu (1) tač. a) i b), obavještava organizaciju da će obaviti nadzor prijavljenih promjena.
- (3) Nadzor se provodi na način srazmjeran nivou rizika koji mogu nastati uvođenjem novih funkcionalnih sistema ili predložene promjene u postojećim funkcionalnim sistemima.
- (4) Nadzor iz stava (3) ovog člana provodi se na osnovu:
 - a) internih procedura;
 - b) dokumentacije posebno namijenjene za pružanje smjernica osoblju za nadzor radi obavljanja njihovih funkcija;
 - c) ciljeva i zahtjeva u pogledu bezbjednosti i ostalih uslova u vezi bezbjednosti koji se odnose na razmatrane promjene, a koje su utvrđene u:
 - 1) izjavama o provjeri sistema utvrđenih propisom o interoperabilnosti evropske mreže za upravljanje zračnim prostorom;
 - 2) izjavama o usaglašenosti ili pogodnosti sastavnih dijelova sistema za upotrebu utvrđenih propisom o interoperabilnosti evropske mreže za upravljanje zračnim prostorom; ili
 - 3) dokumentaciji o procjeni i ublažavanju rizika koja je ustanovljena u skladu sa važećim zahtjevima;
 - d) dodatnih uslova vezanih za bezbjednost koji su povezani sa uvođenjem promjena, gdje god je potrebno;
 - e) prihvatljivosti predočenih bezbjednosnih argumenata, uzimajući u obzir:
 - 1) utvrđivanje opasnosti;
 - 2) dosljednost u dodjeljivanju klasa ozbiljnosti rizika;
 - 3) ispravnost ciljeva bezbjednosti;

- 4) ispravnost, djelotvornost i izvodljivost zahtjeva u pogledu bezbjednosti i drugih utvrđenih uslova u vezi bezbjednosti;
 - 5) dokaze da se ciljevi bezbjednosti, zahtjevi bezbjednosti i drugi uslovi u vezi bezbjednosti kontinuirano ispunjavaju;
 - 6) dokaze da proces koji se koristi za izradu bezbjednosnih argumenata ispunjava važeće bezbjednosne regulatorne zahtjeve;
 - f) provjere procesa koje subjekt nadzora koristi za oblikovanje bezbjednosnih argumenata u vezi sa novim funkcionalnim sistemom ili promjenama u postojećim funkcionalnim sistemima u razmatranju;
 - g) utvrđivanja potreba za provjerom usklađenosti;
 - h) neophodnih aktivnosti vezanih za saradnju sa funkcionalnim oblastima plovidbenosti i letaćkih operacija;
 - i) obavještenja o prihvatanju, po potrebi uz uslove, ili o neprihvatanju, navodeći razloge, promjene koja se razmatra.
- (5) BHDCA vrši prihvatanje uvođenja promjena u operativni rad subjekta nadzora.

Član 33.

(Pokretanje i provođenje nadzora)

Nadzor se pokreće i provodi:

- a) na osnovu odobrenog godišnjeg plana (stručni i inspeksijski nadzor);
- b) po službenoj dužnosti (stručni i inspeksijski nadzor);
- c) po nalogu generalnog direktora BHDCA (inspeksijski nadzor); i
- d) po zahtjevu fizičkog ili pravnog lica (inspeksijski nadzor).

Član 34.

(Nadzor na osnovu godišnjeg plana)

Nadležno ovlašteno lice ili inspektor pokreće i provodi nadzor na osnovu godišnjeg plana nadzora koji se izrađuje na osnovu programa nadzora i sadrži pregled svih inspeksijskih i stručnih nadzora planiranih u određenoj kalendarskoj godini.

Član 35.

(Nadzor po službenoj dužnosti)

Nadležni inspektor pokreće nadzor po službenoj dužnosti kada to određuje zakon ili na zakonu zasnovan propis ili kada ima saznanje da može doći ili postoji ugrožavanje bezbjednosti zračne plovidbe, bezbjednosti civilnog zrakoplovstva ili javne bezbjednosti prouzrokovane aktivnostima zrakoplova.

Član 36.

(Nadzor po nalogu)

Generalni direktor u svakom trenutku može izdati nalog za provođenje inspeksijskog nadzora u pisanom obliku.

Član 37.

(Nadzor po zahtjevu)

- (1) Svako fizičko ili pravno lice ima pravo da u BHDCA podnese zahtjev za provođenje inspeksijskog nadzora.
- (2) Ukoliko inspektor utvrdi da su po važećim propisima ispunjeni uslovi za pokretanje postupka po zahtjevu iz stava (1) ovog člana, inspektor će izvršiti inspeksijski nadzor, sačiniti zapisnik o izvršenom inspeksijskom nadzoru, preduzeti odgovarajuće mjere i o tome pismeno obavijestiti podnosioca zahtjeva.
- (3) Ukoliko inspektor utvrdi da po važećim propisima nisu ispunjeni uslovi za pokretanje postupka, donijeće rješenje kojim će odbiti zahtjev.

(4) Protiv rješenja iz prethodnog stava dopuštena je posebna žalba koja se podnosi generalnom direktoru BHDCA u roku od 8 (osam) dana od dana prijema rješenja.

(5) Protiv rješenja generalnog direktora nije dopuštena žalba, ali je moguće pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine.

Član 38.

(Najava nadzora)

(1) Najava za provođenje stručnog nadzora se dostavlja najmanje 14 dana prije dana određenog za obavljanje nadzora i u njoj se navodi: svrha, vrijeme, mjesto i predmet nadzora, izvršioci kao i potreba prisustva odgovornih lica ispred fizičkog ili pravnog lica kod kojeg će se nadzor vršiti.

(2) Inspeksijski nadzor neće se unaprijed najavljivati.

DIO ŠESTI - IZVJEŠTAJ I ZAPISNIK O NADZORU

Član 39.

(Izveštaj o stručnom nadzoru)

- (1) O provedenom stručnom nadzoru, ovlašteno lice je obavezno da sačini izvještaj o stručnom nadzoru (u daljem tekstu: izvještaj) u kome navodi činjenično stanje i nedostatke uočene tokom provođenja stručnog nadzora.
- (2) Izvještaj sačinjava ovlašteno lice koje je obavilo stručni nadzor. Ako je stručni nadzor obavilo više ovlaštenih lica istovremeno, izvještaj sačinjava vođa tima na osnovu pojedinačnih izvještaja ovlaštenih lica koja su učestvovala u stručnom nadzoru.
- (3) Izvještaj potpisuje ovlašteno lice ili vođa tima.
- (4) Izvještaj se sastavlja u dva istovjetna primjerka od kojih se jedan primjerak dostavlja u roku od 15 dana nakon završetka stručnog nadzora subjektu nadzora, jedan primjerak izvještaja se ostavlja u predmetu.
- (5) Izvještaj je javna isprava, osim izvještaja ili dijela izvještaja koji sadrži podatke koji predstavljaju službenu tajnu.

Član 40.

(Zapisnik o obavljenom inspeksijskom nadzoru)

- (1) O izvršenom inspeksijskom nadzoru, inspektor je obavezan da sačini pisani zapisnik o izvršenom inspeksijskom nadzoru (u daljem tekstu: zapisnik) u kome navodi činjenično stanje utvrđeno inspeksijskim nadzorom.
- (2) Zapisnik sačinjava inspektor koji je obavio inspeksijski nadzor.
- (3) Zapisnik o obavljenom inspeksijskom nadzoru sadrži:
 - a) naziv organa koji je obavio inspeksijski nadzor;
 - b) broj protokola BHDCA i datum i mjesto obavljanja inspeksijskog nadzora;
 - c) naziv zapisnika;
 - d) vrijeme i mjesto obavljanja inspeksijskog nadzora, naziv subjekta nadzora, generalije subjekta nadzora (ako se radi o fizičkom licu), predmet nadzora, ko je prisustvovao nadzoru i ko je izvršio nadzor;
 - e) opis činjeničnog stanja;
 - f) izjava subjekta nadzora da ima ili nema primjedbi na zapisnik i da je isti pročitao;
 - g) vrijeme završetka inspeksijskog nadzora;
 - h) način dostavljanja zapisnika;
 - i) isprave koje su u bilo koju svrhu upotrijebljene pri izvođenju radnje, a prema potrebi, ove se isprave prilažu zapisniku;
 - j) potpis subjekta nadzora, potpis prisutnih lica i potpis inspektora koji je proveo nadzor.
- (4) Zapisnik se sačinjava na licu mjesta, a potpisuje ga inspektor i subjekt nadzora.

- (5) Prilikom složenijih inspekcijskih nadzora zapisnik se može sačiniti najkasnije u roku od tri dana od dana završetka inspekcijskog nadzora.
- (6) Zapisnik se sastavlja u dva istovjetna primjerka od kojih se jedan primjerak predaje subjektu nadzora, a jedan primjerak zapisnika inspektor ostavlja u predmetu.
- (7) Zapisnik je javna isprava, osim zapisnika ili dijela zapisnika koji sadrži podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Član 41.

(Primjedbe na zapisnik)

- (1) Subjekt nadzora ima pravo da stavi primjedbu na zapisnik neposredno prilikom sačinjavanja zapisnika, odnosno ukoliko se zapisnik dostavlja naknadno, u roku od tri dana od dana prijema zapisnika.
- (2) Izjava subjekta nadzora, da nema primjedbi na zapisnik, unosi se u zapisnik.
- (3) Ukoliko se primjedbe na zapisnik daju kao prilog zapisniku, one se ovjeravaju potpisom subjekta nadzora i ovjeravaju se njegovim službenim pečatom.
- (4) Ako subjekt nadzora ne stavi primjedbe na zapisnik u roku iz stava (1) ovog člana, smatra se da nema primjedbi na zapisnik.
- (5) Inspektor je dužan da razmotri primjedbe na zapisnik i ukoliko je potrebno dopuni dokaze vezane za dijelove zapisnika na koje se primjedbe odnose.
- (6) Inspektor o primjedbama na zapisnik ne odlučuje posebno već ih cijeni u okviru donošenja upravnog akta. U obrazloženju upravnog akta moraju se navesti sve primjedbe na zapisnik i dati razlozi zbog kojih primjedbe nisu prihvaćene.

Član 42.

(Preduzimanje mjera)

- (1) U slučaju da utvrdi postupanje protivno zakonu ili drugim propisima, inspektor ima pravo i dužnost da preduzme mjere utvrđene općim propisima o inspekcijskom nadzoru i zakonima.
- (2) Inspektor donosi rješenje kojim izriče mjeru iz stava (1) ovog člana.
- (3) Rješenje se sastavlja u dva istovjetna primjerka. Jedan primjerak rješenja dostavlja se subjektu nadzora, a drugi primjerak rješenja ostaje u predmetu.
- (4) Inspektor može, u slučaju hitnih mjera, odluku izreći usmeno. U tom slučaju, inspektor mora izdati pisano rješenje najkasnije u roku od pet dana od dana obavljanja nadzora.

Član 43.

(Žalba protiv rješenja)

- (1) Protiv rješenja inspektora dozvoljena je žalba generalnom direktoru BHDCA u roku od osam dana od dana dostavljanja.
- (2) Žalba protiv rješenja iz stava (1) ovog člana ne odlaže izvršenje.
- (3) Na obrazložen zahtjev podnosioca žalbe, inspektor može odgoditi izvršenje rješenja, ako se time ne ugrožava bezbjednost zračne plovidbe, odnosno bezbjednost civilnog zrakoplovstva.
- (4) Protiv rješenja generalnog direktora iz stava (1) ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine.

Član 44.

(Kategorizacija nalaza)

- (1) Nalazi se razvrstavaju u sljedeće kategorije ukoliko drugim propisom nije drugačije regulisano:
 - a) "Kategorija 1"
 - b) "Kategorija 2"

- (2) Inspektor ili ovlašteno lice BHDCA će izdati nalaz "Kategorija 1" u slučaju:

- a) postojanja bilo kakve značajne neusklađenosti subjekta nadzora sa zahtjevima sadržanim u Zakonu o zrakoplovstvu BiH i propisima donesenim na osnovu Zakona ili sa uslovima za izdavanje dozvole, odobrenja ili sertifikata, koja ozbiljno ugrožava sigurnost zračnog saobraćaja;
- b) pribavljanja dokaza o zloupotrebi ili neovlaštenoj upotrebi sertifikata/ dozvole/odobrenja/potvrde/ovlaštenja subjekta nadzora;
- c) pribavljanja ili održavanja sertifikata/dozvole/odobrenja/potvrde /ovlaštenja na osnovu dostavljenih krivotvorenih dokaza;
- d) nepostojanja odgovornog rukovodioca u subjektu nadzora;
- e) da se inspektoru ili ovlaštenom licu BHDCA ne omogući pristup objektima subjekta nadzora, tokom uobičajenog radnog vremena ili nakon pisanog zahtjeva.

- (3) Inspektor ili ovlašteno lice BHDCA će izdati nalaz "Kategorija 2" u slučajevima utvrđivanja neusklađenosti subjekta nadzora sa zahtjevima sadržanim u Zakonu o zrakoplovstvu BiH i propisima donesenim na osnovu Zakona ili sa postupcima i priručnicima subjekta nadzora, koji nisu navedeni u stavu (2).

Član 45.

(Opservacije)

- (1) U toku provođenja stručnog nadzora, inspektor ili ovlašteno lice može subjektu nadzora dati opservaciju koja se odnosi na skretanje posebne pažnje na postojanje neusklađenosti subjekta nadzora sa zahtjevima sadržanim u zakonima i propisima donesenim na osnovu zakona, internom politikom, procedurama, uputstvima, smjericama, itd., a kada se radi o takvim neusklađenostima koje se ne mogu podvesti pod "Kategoriju 1", odnosno "Kategoriju 2" nalaza.
- (2) Svrha opservacije iz stava (1) ovog člana je da pomogne subjektu nadzora da otkloni neusklađenosti koje su navedene u stavu (1) ovog člana u cilju efikasnijeg i ekonomičnijeg funkcioniranja subjekta nadzora.

Član 46.

(Mjere po nalazima "Kategorija 1")

- (1) U slučaju nalaza "Kategorija 1", inspektor će preduzeti hitne i primjerene mjere kako bi se zabranila ili ograničila aktivnost ili preduzeti mjere za ukidanje sertifikata/dozvole/odobrenja/potvrde/ovlaštenja ili djelimično ili potpuno ograničenje ili privremeno oduzimanje sertifikata/ dozvole/odobrenja/ potvrde/ ovlaštenja, ili zahtijevati vanrednu provjeru stručne ili zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja ili zabraniti polijetanje zrakoplova, o čemu donosi rješenje.
- (2) Protiv rješenja inspektora iz stava (1) ovog člana dozvoljena je žalba generalnom direktoru BHDCA u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.
- (3) Žalba protiv rješenja iz stava (1) ovog člana ne odlaže njegovo izvršenje.
- (4) Na obrazložen zahtjev podnosioca žalbe, inspektor može odložiti izvršenje odluke ako se time ne ugrožava sigurnost letenja, odnosno bezbjednost civilnog zrakoplovstva.
- (5) Protiv rješenja generalnog direktora iz stava (2) ovog člana nije dozvoljena žalba, ali stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Član 47.

(Mjere po nalazima "Kategorija 2")

- (1) Inspektor ili ovlašteno lice BHDCA će, putem izvještaja o obavljenom nadzoru, obavijestiti subjekt nadzora o nalazima "Kategorija 2" i zahtijevati dostavljanje plana korektivnih aktivnosti za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti u roku od najviše 30 dana od dana dostavljanja izvještaja.
- (2) Plan korektivnih mjera iz stava (1), koji sačinjava subjekt nadzora, sadrži analizu korjeniskog uzroka za svaki nalaz, korektivne aktivnosti i rokove za realizaciju, a nakon procjene da je primjenjiv i adekvatan, prihvata ga inspektor ili ovlašteno lice BHDCA, zajedno sa predloženim rokovima za realizaciju svih korektivnih aktivnosti, o čemu je dužan pismeno obavijestiti subjekt nadzora.
- (3) Ukoliko predloženi plan korektivnih aktivnosti nije prihvatljiv, BHDCA će navesti razloge i zahtijevati reviziju plana korektivnih aktivnosti.
- (4) Inspektor ili ovlašteno lice BHDCA će promijeniti nalaz "Kategorija 2" u "Kategorija 1" i postupiti u skladu sa svojim ovlaštenjima ukoliko subjekt nadzora:
 - a) ne dostavi plan korektivnih aktivnosti u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja; ili
 - b) ako ne realizuje korektivne aktivnosti u prihvaćenim rokovima.

Član 48.

(Evidencija, izvještaj i razmjena informacija o nadzorima)

- (1) BHDCA donosi interne dokumente kojim se vrši primjena ovog Pravilnika.
- (2) BHDCA vodi evidenciju o svim nadzorima, promjenama, nalazima koje su utvrdili inspektori i ovlaštena lica BHDCA, mjerama koje su preduzete, kao i o korektivnim aktivnostima i datumima zatvaranja nalaza.
- (3) BHDCA na godišnjem nivou sačinjava analizu bezbjednosti letenja čiji je sastavni dio izvještaj o provedenim nadzorima.
- (4) Izvještaj iz stava (3) ovog člana, pored ostalog sadrži i informacije o:
 - a) organizacionoj strukturi i propisima i internim dokumentima BHDCA;
 - b) zračnom prostoru koji je u nadležnosti Bosne i Hercegovine koja je uspostavila ili imenovala BHDCA, po potrebi, i subjektima nadzora;
 - c) kvalifikovanim tijelima ovlaštenim za provođenje nadzora ako je to primjenljivo;
 - d) postojećim nivoima ljudskih resursa BHDCA;
 - e) svim pitanjima vezanim za bezbjednost utvrđenim kroz procese nadzora.
- (5) BHDCA razmjenjuje informacije vezane za nadzor bezbjednosti zračne plovidbe sa zainteresovanim nadzornim tijelima drugih država, u skladu sa potpisanim sporazumima.

Član 49.

(Opće odredbe o prekršaju)

Na prekršaje koji su propisani zakonima, primjenjuju se odredbe tih zakona i zakona o prekršajima u BiH.

Član 50.

(Prijavljivanje počinioca krivičnog djela)

- (1) Ukoliko inspektor ili ovlašteno lice nakon izvršenog nadzora, odnosno u toku provođenja nadzora, osnovano posumnja da je subjekt nadzora počinio krivično djelo, dužan je prijaviti počinioca krivičnog djela nadležnom tužilaštvu.
- (2) Prijava se podnosi pismeno ili usmeno.

- (3) Na postupak prijavljivanja počinioca krivičnog djela primjenjuju se relevantne odredbe Zakona o krivičnom postupku u BiH.

Član 51.

(Naredbe)

- (1) BHDCA donosi naredbe o bezbjednosti zračne plovidbe i naredbe o bezbjednosti civilnog zrakoplovstva, kada postoje okolnosti koje ugrožavaju bezbjednost zračne plovidbe i bezbjednost civilnog zrakoplovstva i zahtijevaju hitno djelovanje s ciljem ublažavanja uočenog rizika.
- (2) Naredbe sadrže minimalno sljedeće informacije:
 - a) okolnosti koje ugrožavaju bezbjednost zračne plovidbe i bezbjednost civilnog zrakoplovstva;
 - b) na koga se naredbe odnose;
 - c) potrebne mjere i radnje;
 - d) rok za provođenje mjera i radnji;
 - e) datum stupanja na snagu.
- (3) Naredbe o bezbjednosti zračne plovidbe i bezbjednosti civilnog zrakoplovstva BHDCA dostavlja subjektu nadzora.
- (4) Naredbe o bezbjednosti zračne plovidbe i bezbjednosti civilnog zrakoplovstva BHDCA dostavlja drugim relevantnim nadležnim organima kada je to primjenljivo.

DIO SEDMI - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 52.

(Prestanak važenja propisa)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o provođenju inspeksijskog i stručnog nadzora u civilnom zrakoplovstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 14/11 i 14/14).

Član 53.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-175-1/16

16. marta 2016. godine

Banja Luka

Generalni direktor

Dorđe Ratkovic, s. r.

Na temelju članka 16. i 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09) i članka 65. stavak (1) Zakona o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O NADZORU U CIVILNOM ZRAKOPLOVSTVU

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Ovim Pravilnikom uređuju se načela, vrste i oblasti nadzora, obveze subjekta nadzora, nadležnost, odgovornost i zvanja i ovlaštenja inspektora za zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: inspektor) i ovlaštenih osoba, način planiranja i provođenja nadzora u civilnom zrakoplovstvu u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) radi osiguranja primjene odredbi Zakona o zrakoplovstvu BiH, Zakona o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu BiH (u daljnjem tekstu: zakoni) i drugih propisa donesenih na temelju zakona.

Članak 2.

(Pojmovi)

- (1) Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu BHDCA) - zakonom ovlaštena institucija za provođenje nadzora u civilnom zrakoplovstvu;
 - b) **Zrakoplovna oblast**: oblast iz nadležnosti BHDCA u kojoj se vrši nadzor (plovidbenost zrakoplova, operacije zrakoplova, licenciranje letaćkog osoblja, sigurnost civilnog zrakoplovstva - "security", zračna plovidba, aerodromi i inspekcija zrakoplova na platformi aerodroma);
 - c) **Godišnji plan nadzora**: pregled svih inspeksijskih i stručnih nadzora planiranih u određenoj kalendarskoj godini;
 - d) **Inspektor za zrakoplovstvo**: osoba ovlaštena od strane generalnog direktora Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BHDCA) za provođenje inspeksijskog nadzora u zrakoplovnoj oblasti definiranoj ovlaštenjem inspektora;
 - e) **Inspekcija**: osnovna aktivnost nadzora koja uključuje sustavnu procjenu određene karakteristike subjekta nadzora s ciljem provjere usklađenosti sa zakonom i propisima donesenim na temelju zakona;
 - f) **Inspeksijsko ovlaštenje**: lista inspeksijskih poslova koje je inspektor ovlašten da vrši u okviru inspeksijskog nadzora;
 - g) **Iskaznica inspektora**: dokument kojim inspektor dokazuje svoje službeno svojstvo i identitet;
 - h) **Ovlaštena osoba**: osoba koju generalni direktor ovlasti za obavljanje određenih poslova nadzora;
 - i) **Program RIP/SAFA** (Ramp Inspection Programme): sustav referentnih podzakonskih akata, organizacionih resursa i postupaka kojim se uspostavlja i provodi inspekcija zrakoplova na platformi aerodroma;
 - j) **Certifikat**: dokument koji podnosiocu zahtjeva za izdavanje certifikata izdaje BHDCA, a kojim se potvrđuje usklađenost podnosioca zahtjeva sa zahtjevima definiranim u zakonima i propisima donesenim na temelju zakona;
 - k) **Sigurnosna argumentacija**: dokumentacija koja služi u svrhu dokazivanja da se predložena promjena funkcionalnog sustava može provesti sukladno propisima.
- (2) Ostali pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju isto značenje kao i u zakonima.

DIO DRUGI - NAČELA, VRSTE I OBLASTI NADZORA, OBVEZE SUBJEKTA NADZORA

Članak 3.

(Načelo zakonitosti)

Inspektor i ovlaštena osoba su odgovorni za zakonito i efikasno obavljanje nadzora za koji su ovlašteni.

Članak 4.

(Načelo preventivnosti)

Nadzor ima preventivnu ulogu u smislu sprječavanja povrede zakona i drugih propisa iz nadležnosti BHDCA, podsticanja discipline u izvršavanju propisa i podizanje razine sigurnosti zračne plovidbe (safety) i sigurnosti civilnog zrakoplovstva (security).

Članak 5.

(Načelo javnosti)

BHDCA će obavijestiti javnost o činjeničnom stanju i nepravilnostima utvrđenim u postupku nadzora kada je u pitanju sigurnost zračne plovidbe, sigurnost civilnog zrakoplovstva, zaštita života i zdravlja ljudi ili teže narušavanje javnog interesa.

Članak 6.

(Načelo zaštite javnog interesa)

Inspektor i ovlaštena osoba vrše nadzor u svrhu ostvarivanja javnog interesa, kao i interesa pravnih i fizičkih osoba sukladno zakonu.

Članak 7.

(Načelo materijalne istine)

Inspektor i ovlaštena osoba u postupku nadzora moraju utvrditi stvarno stanje stvari i potpuno i pravilno utvrditi sve relevantne činjenice.

Članak 8.

(Načelo supsidijarnosti)

U vršenju nadzora, na pitanja koja nisu uređena zakonom ili ovim Pravilnikom, supsidijarno se primjenjuju odredbe Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ZUP), Zakona o upravi i Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o državnoj službi) i Zakona o prekršajima BiH.

Članak 9.

(Vrste nadzora)

- (1) Nadzor obuhvata stručni i inspeksijski nadzor.
- (2) Stručni nadzor je sveobuhvatni pregled aktivnosti subjekta nadzora s ciljem potvrđivanja usklađenosti s regulatornim zahtjevima propisanim zakonima i propisima donesenim na temelju zakona.
- (3) Inspeksijski nadzor je postupak kojim se ostvaruje izravan uvid u zakonitost rada i postupanja subjekta inspeksijskog nadzora i provođenje upravnih mjera u cilju sprječavanja i otklanjanja nezakonitosti u izvršavanju zakona i na temelju njega donesenih propisa.
- (4) Inspekciji nadzor provodi se sukladno Zakonu o upravi i Zakonu o upravnom postupku BiH.

Članak 10.

(Subjekt nadzora)

Subjekt nadzora je fizička ili pravna osoba nad kojom se vrši stručni i inspeksijski nadzor.

Članak 11.

(Obveze subjekta nadzora)

Subjekt nadzora je dužan da ovlaštenoj osobi ili inspektoru koji provodi nadzor omogućiti nesmetano vršenje nadzora i slobodan pristup: zrakoplovima, aerodromima, objektima, opremi i uređajima od značaja za sigurnost civilnog zrakoplovstva, kao i uvid u sve relevantne informacije i tražene dokumente, podatke i materijale.

Članak 12.

(Obveza ovlaštene osobe i inspektora)

Ovlaštena osoba i inspektor koji provodi nadzor dužan je da kao tajnu čuva poslovne podatke koje sazna prilikom vršenja nadzora.

DIO TREĆI - NADLEŽNOST

Članak 13.

(Nadležnost)

- (1) BHDCA provodi nadzor nad primjenom zakona i propisa donesenih na temelju zakona.
- (2) Poslove nadzora u oblasti civilnog zrakoplovstva obavljaju ovlaštene osobe i inspektori.
- (3) Poslove nadzora u ime BHDCA mogu provoditi nadležne nadzorne vlasti u oblasti civilnog zrakoplovstva drugih država, sukladno posebnom sporazumu koji sa njima zaključi BHDCA.
- (4) Sukladno sporazumu iz stavka (3) ovog članka BHDCA vrši međusobno priznavanje nadzora i rezultata nadzora sa nadzornim vlastima drugih država.

- (5) Sukladno sporazumu iz stavka (3) ovog članka vrši se raspodjela odgovornosti u vezi provođenja nadzora.
- (6) BHDCA provodi u praksi, redovito procjenjuje i prati učinak sporazuma iz stavka (3) ovog članka.

Članak 14.

(Postupanje u slučaju nenadležnosti)

Kada ovlaštena osoba ili inspektor prilikom nadzora utvrdi da postoji povreda propisa ili da postoji osnovana sumnja o povredi propisa iz nadležnosti druge inspekcije, odnosno drugog organa uprave, dužan je da bez odlaganja obavijesti nadležnu inspekciju, odnosno organ uprave.

DIO ČETVRTI - OVLAŠTENJA I ZVANJA

Članak 15

(Ovlaštene osobe)

- (1) Poslove stručnog nadzora obavljaju ovlaštene osobe BHDCA na temelju rješenja koje donosi generalni direktor BHDCA.
- (2) Stručni nadzor mogu obavljati i druge domaće ili strane fizičke i pravne osobe koje ovlasti generalni direktor BHDCA na temelju posebnog akta kojim se utvrđuju prava i obveze angažiranih osoba.
- (3) Osoba za provođenje stručnog nadzora mora zadovoljavati kvalifikacione zahtjeve propisane internim aktom BHDCA.
- (4) Za vrijeme obavljanja nadzora, ovlaštena osoba dužna je da nosi dokument o ovlaštenju koji je izdala BHDCA.

Članak 16

(Inspektori)

- (1) Poslove inspekcijskog nadzora obavljaju inspektori.
- (2) Inspektori su državni službenici sa posebnim ovlaštenjima, samostalni u radu, koji provode nadzor po zrakoplovnim oblastima u okviru dodijeljenih ovlaštenja.
- (3) Uvjeti za imenovanje i dobijanje ovlaštenja inspektora su:
 - a) najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti civilnog zrakoplovstva,
 - b) završena obuka za zrakoplovnog inspektora, specijalistička obuka iz zrakoplovne oblasti i obuka na poslu (OJT), propisane internim aktom koji donosi BHDCA.
- (4) Imenovanje inspektora i izdavanje ovlaštenja inspektoru vrši generalni direktor BHDCA.
- (5) Niko neće uticati na rad inspektora u vršenju inspekcijskog nadzora ili ga spriječiti da izvrši inspekcijski nadzor i odredi upravne i druge mjere za koje je ovlašten zakonom i podzakonskim propisima.
- (6) Za vrijeme obavljanja inspekcijskog nadzora, inspektor je dužan da nosi inspektorsku iskaznicu, ovlaštenje i pečat.

Članak 17.

(Inspektorska zvanja)

Nadzor nad primjenom odredaba zakona i drugih propisa donesenih na temelju zakona provode inspektori u sljedećim zrakoplovnim oblastima:

- a) plovidbenost zrakoplova;
- b) operacije zrakoplova;
- c) licenciranje letaćkog osoblja;
- d) sigurnost civilnog zrakoplovstva (security);
- e) zračna plovidba;
- f) aerodromi;
- g) pregled stranih zrakoplova na platformi.

Članak 18.

(Inspektor za plovidbenost zrakoplova)

Inspektor za plovidbenost zrakoplova (engl: "Airworthiness Inspector") ovlašten je za inspekcijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na početnu i kontinuiranu plovidbenost zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja, organizacija i

osoblja uključenih u projektovanje, proizvodnju, vođenje kontinuirane plovidbenosti, obuku i održavanje.

Članak 19.

(Inspektor za operacije zrakoplova)

Inspektor za operacije zrakoplova (engl: "Operations Inspector") ovlašten je za inspekcijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na provođenje operacija u komercijalne i nekomercijalne svrhe, obavljanje prijevoza za sopstvene potrebe, medicinskog prijevoza, pružanje usluga iz zraka, prijevoz i rukovanje opasnim materijama, sportsko i amatersko letenje.

Članak 20.

(Inspektor za licenciranje letaćkog osoblja)

Inspektor za licenciranje letaćkog osoblja (engl: "FCL Inspector") ovlašten je za inspekcijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na školske centre i centre za obuku zrakoplovnog osoblja, medicinske centre i ovlaštene liječnike, kao i na dozvole, potvrde, uvjerenja, odobrenja i ovlaštenja osoba koje provode letačku djelatnost ili osposobljavanje.

Članak 21.

(Inspektor za sigurnost civilnog zrakoplovstva)

Inspektor za sigurnost civilnog zrakoplovstva (engl: "Security Inspector") ovlašten je za inspekcijski nadzor koji se odnosi na djela nezakonitog ometanja, kontinuirano praćenje primjene Programa sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH i programa sigurnosti subjekta nadzora.

Članak 22.

(Inspektor zračne plovidbe)

Inspektor zračne plovidbe (engl: "ANS Inspector") ovlašten je za inspekcijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na pružaoa usluga u zračnoj plovidbi, upravljanje zračnim prometom, upravljanje zračnim prostorom (ASM), upravljanje protokom zračnog prometa (ATFM), usluge komunikacije, navigacije i nadzora (CNS), usluge zrakoplovne meteorologije, usluge zrakoplovnog informisanja/PANS-OPS, usluge potrage i spašavanja, školske centre za obuku ATM osoblja, ovlašteno osoblje i imatelje potvrda o obučenosti.

Članak 23.

(Inspektor za aerodrome)

Inspektor za aerodrome (engl: "AGA Inspector") ovlašten je za inspekcijski nadzor u primjeni propisa koji se odnose na ispunjenost uvjeta za izdavanje potvrda za: aerodrome, letilišta, helidrome, hidrodrome i terene; projektovanje, izgradnju i rekonstrukciju aerodroma, objekata i instalacija u području aerodroma, terena i zrakoplovnih prepreka; svjetlosno obilježavanje i napajanje električnom energijom; stanje manevarskih površina i njihovo korištenje i održavanje; aerodromske službe i osoblje; izdavanje odobrenja za rad organizacijama za obuku zrakoplovnog stručnog osoblja na aerodromu; dozvole, potvrde, uvjerenja i ovlaštenja aerodromskog osoblja i službi; i prijevoz i rukovanje opasnim materijama.

Članak 24.

(Inspektor za pregled stranih zrakoplova na platformi)

Inspektor za pregled stranih zrakoplova na platformi (engl: Ramp inspektor/SAFA) je ovlašten za inspekcijski nadzor stranih zrakoplova koji su pod nadzorom druge države, a slijeću na aerodrome u BiH.

Članak 25.

(Suzpenzija i oduzimanje ovlaštenja)

- (1) Ovlaštenja inspektora i ovlaštenih osoba će se suspendirati na određeno vrijeme ili potpuno oduzeti u sljedećim slučajevima:
 - a) ako osoba prestane da ispunjava uvjete za obavljanje poslova nadzora;

- b) ako se protiv osobe vodi krivični postupak;
 - c) zbog nemarnog odnosa prema radu, kršenja radne discipline i propusta u obavljanju dužnosti;
 - d) ako ne obavi nadzor ili ne poduzme mjere kad je očito da je to morao obaviti, a naročito ako su zbog toga nastupile veće štetne posljedice;
 - e) ako pri vršenju nadzora prekorači ili zloupotrijebi svoja ovlaštenja;
 - f) ako ne obavijesti nadležnog inspektora o nezakonitim radnjama osobe kod koje vrši nadzor, a za koje je saznao tijekom obavljanja nadzora;
 - g) ako nezakonitim ili nestručnim radom u obavljanju nadzora nanese materijalnu štetu osobi kod koje vrši nadzor ili drugoj osobi;
 - h) ako ne obavijesti nadležnog inspektora o nezakonitim radnjama osobe kod koje vrši nadzor, a za koje je saznao tijekom obavljanja nadzora;
 - i) ako tokom dužnosti učini krivično djelo;
 - j) ako prekrši obvezu čuvanja poslovne i druge tajne s kojom je upoznat u obavljanju nadzora;
 - k) ako ne izvrši inspektijski nadzor po nalogu;
 - l) ukoliko obavlja druge poslove koji po Zakonu o državnoj službi predstavljaju sukob interesa;
 - lj) u drugim slučajevima predviđenim zakonima ili drugim propisima Bosne i Hercegovine.
- (2) Rješenje o suspenziji ili oduzimanju ovlaštenja donosi generalni direktor BHDCA nakon provedenog postupka o utvrđivanju odgovornosti osobe.
- (3) Danom pravnosnažnosti rješenja o suspenziji ili oduzimanja ovlaštenja osoba se razrješava dužnosti i prestaju da važe sva njena ovlaštenja.

Članak 26.

(Sukob interesa)

Inspektori i ovlaštene osobe, čije učešće u nadzoru predstavlja sukob interesa o tome će izvijestiti rukovodioca ili vođu tima. Potencijalne sukobe interesa može predstavljati sljedeće:

- a) bivše zaposlenje u subjektu nadzora (zavisno od toga da li se napuštanje desilo u skorije vrijeme i uvjeti pod kojima je došlo do prekida);
- b) direktna veza sa subjektom nadzora; i
- c) učešće u djelimičnom vlasništvu subjekta nadzora od strane članova porodice ili druge porodične veze sa kompanijom.

Članak 27.

(Obuka ovlaštenih osoba i inspektora)

- (1) BHDCA je dužna inspektorima i ovlaštenim osobama, zaposlenim u BHDCA, osigurati odgovarajuću obuku neophodnu za obavljanje poslova nadzora.
- (2) Način osposobljavanja, vrste i metode obuke propisane su internim aktom BHDCA.
- (3) Osposobljavanje inspektora i ovlaštenih osoba se provodi sukladno sa srednjoročnim i godišnjim planom obuke koje odobrava generalni direktor BHDCA.

Članak 28.

(Uvjeti za rad inspektora i ovlaštenih osoba)

Inspektorima i ovlaštenim osobama BHDCA će osigurati sve neophodne uvjete i opremu za rad.

Članak 29.

(Pomoć i suradnja sa stručnim institucijama)

- (1) Prilikom vršenja nadzora, BHDCA može zatražiti pomoć i suradnju stručnih institucija, tehničkih servisa, odnosno odgovarajućih stručnjaka, ako je to potrebno radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja.
- (2) BHDCA može zatražiti vršenje određenih stručno-tehničkih poslova (ekspertize, laboratorijsko ispitivanje, vještačenje i

sl.) od specijaliziranih organizacija, kao i pojedinaca, odnosno, ukoliko je to predviđeno, i od akreditiranih i posebnim propisom ovlaštenih organizacija.

- (3) BHDCA odobrava angažiranje stručnih institucija i pojedinaca iz st. (1) i (2) ovog članka.
- (4) Troškove koji nastanu angažiranjem stručnih institucija i pojedinaca iz st. (1) i (2) ovog članka snosi BHDCA.
- (5) Ukoliko rezultati ispitivanja i vještačenja kao i drugi nalazi stručnih institucija i pojedinaca iz stavka (1) i stavka (2) ovog članka pokazuju da je došlo do odstupanja od važećih zakona i podzakonskih propisa, troškovi padaju na teret kontrolirane osobe (subjekta nadzora).

DIO PETI - PLANIRANJE I PROVOĐENJE NADZORA

Članak 30.

(Program nadzora)

- (1) Program nadzora je dokument kojim se utvrđuje učestalost nadzora svakog pojedinačnog subjekta nadzora što uključuje i njihovu procjenu.
- (2) BHDCA će internim dokumentom utvrditi sadržaj i način izrade programa nadzora.
- (3) Program nadzora obuhvata i nenajavljene nadzore.
- (4) Programom nadzora BHDCA uspostavlja se ciklus provođenja nadzora za certificirani subjekt nadzora, koji nije duži od 24 mjeseca, ako drugim propisom nije drukčije regulisano.
- (5) BHDCA može skratiti razdoblje iz stavka (4) ovoga članka ako postoji dokaz da se kod subjekta nadzora smanjila dostignuta razina sigurnosti zračnog prometa.
- (6) BHDCA može produžiti razdoblje iz stavka (4) na najviše 36 mjeseci ako BHDCA utvrdi da je u prethodna 24 mjeseca:
 - a) subjekt nadzora dokazao efikasno identificiranje opasnosti u pogledu sigurnosti zračnog prometa i upravljanje povezanim rizicima;
 - b) subjekt nadzora dokazao da provodi kontinuiranu kontrolu nad svim promjenama;
 - c) nisu bili izdati nalazi "Kategorija 1" i
 - d) sve korektivne mjere bile su provedene u roku koji je prihvatila ili produžila BHDCA.
- (7) BHDCA može dodatno produžiti razdoblje iz st. (4) i (6) ovog članka na najviše 48 mjeseci ako su ispunjeni uvjeti iz stavka (6) ovog članka i ako je subjekt nadzora uspostavio, a BHDCA odobrila, efikasan sustav kontinuiranog izvještavanja BHDCA o dostignutoj razini sigurnosti zračnog prometa i usklađenosti subjekta nadzora sa zahtjevima sadržanim u zakonu i propisima donesenim na temelju zakona.
- (8) BHDCA može odlučiti da izmijeni obim unaprijed planiranih nadzora i da uključi dodatne nadzore, gdje god se javi potreba za tim.
- (9) BHDCA odlučuje koji aranžmani, elementi, usluge, funkcije, proizvodi, fizičke lokacije i aktivnosti treba da budu predmet nadzora u određenom vremenskom okviru.
- (10) Program nadzora biće ažuriran najmanje jednom godišnje.

Članak 31.

(Nadzor nad promjenama)

- (1) Subjekt nadzora obavještava BHDCA o svim planiranim promjenama povezanim sa sigurnošću zračne plovidbe.
- (2) Prilikom uvođenja promjena povezanih sa sigurnošću zračne plovidbe, subjekt nadzora koristi procedure koje je prihvatila BHDCA.
- (3) BHDCA će posebnom procedurom utvrditi način provođenja nadzora nad promjenama.

Članak 32.

(Posebni zahtjevi za nadzor promjena u ATM/ANS)

- (1) BHDCA preispituje zahtjeve za prihvatanje promjena povezane sa novim funkcionalnim sustavima ili promjenama u postojećim funkcionalnim sustavima koje predlaže organizacija kada:
 - a) se utvrdi klasa ozbiljnosti rizika 1 ili klasa ozbiljnosti rizika 2 za moguće posljedice utvrđenih opasnosti, u skladu sa propisom o općim i posebnim zahtjevima za pružanje usluga zračne plovidbe; ili
 - b) uvođenje promjene zahtijeva uvođenje novih zrakoplovnih standarda.
- (2) Kada BHDCA utvrdi potrebu za nadzorom u situacijama drukčijim od onih koje su navedene u stavku (1) toč. a) i b), obavještava organizaciju da će obaviti nadzor prijavljenih promjena.
- (3) Nadzor se provodi na način srazmjeran razini rizika koji mogu nastati uvođenjem novih funkcionalnih sustava ili predložene promjene u postojećim funkcionalnim sustavima.
- (4) Nadzor iz stavka (3) ovog članka provodi se na temelju:
 - a) internih procedura;
 - b) dokumentacije posebno namijenjene za pružanje smjernica osoblju za nadzor radi obavljanja njihovih funkcija; ciljeva i zahtjeva u pogledu sigurnosti i ostalih uvjeta u vezi sigurnosti koji se odnose na razmatrane promjene, a koje su utvrđene u:
 - 1) izjavama o provjeri sustava utvrđenih propisom o interoperabilnosti evropske mreže za upravljanje zračnim prostorom;
 - 2) izjavama o usuglašenosti ili pogodnosti sastavnih dijelova sustava za uporabu utvrđenih propisom o interoperabilnosti evropske mreže za upravljanje zračnim prostorom; ili
 - 3) dokumentaciji o procjeni i ublažavanju rizika koja je ustanovljena sukladno važećim zahtjevima;
 - c) dodatnih uvjeta vezanih za sigurnost koji su povezani sa uvođenjem promjena, gdje god je potrebno;
 - d) prihvatljivosti predočenih sigurnosnih argumenata, uzimajući u obzir:
 - 1) utvrđivanje opasnosti;
 - 2) dosljednost u dodjeljivanju klasa ozbiljnosti rizika;
 - 3) ispravnost ciljeva sigurnosti;
 - 4) ispravnost, djelotvornost i izvodljivost zahtjeva u pogledu sigurnosti i drugih utvrđenih uvjeta u vezi sigurnosti;
 - 5) dokaze da se ciljevi sigurnosti, zahtjevi sigurnosti i drugi uvjeti u vezi sigurnosti kontinuirano ispunjavaju;
 - 6) dokaze da proces koji se koristi za izradu sigurnosnih argumenata ispunjava važeće sigurnosne regulatorne zahtjeve;
 - e) provjere procesa koje subjekt nadzora koristi za oblikovanje sigurnosnih argumenata u vezi sa novim funkcionalnim sustavom ili promjenama u postojećim funkcionalnim sustavima u razmatranju;
 - f) utvrđivanja potreba za provjerom usklađenosti;
 - g) neophodnih aktivnosti vezanih za suradnju sa funkcionalnim oblastima plovidbenosti i letaćkih operacija;
 - h) obavijesti o prihvatanju, po potrebi uz uvjete, ili o neprihvatanju, navodeći razloge, promjene koja se razmatra.

- (4) BHDCA vrši prihvatanje uvođenja promjena u operativni rad subjekta nadzora.

Članak 33.

(Pokretanje i provođenje nadzora)

Nadzor se pokreće i provodi:

- a) na temelju odobrenog godišnjeg plana (stručni i inspekcijski nadzor);
- b) po službenoj dužnosti (stručni i inspekcijski nadzor);
- c) po nalogu generalnog direktora BHDCA (inspekcijski nadzor); i
- d) po zahtjevu fizičke ili pravne osobe (inspekcijski nadzor).

Članak 34.

(Nadzor na temelju godišnjeg plana)

Nadležna ovlaštena osoba ili inspektor pokreće i provodi nadzor na temelju godišnjeg plana nadzora koji se izrađuje na temelju programa nadzora i sadrži pregled svih inspekcijskih i stručnih nadzora planiranih u određenoj kalendarskoj godini.

Članak 35.

(Nadzor po službenoj dužnosti)

Nadležni inspektor pokreće nadzor po službenoj dužnosti kada to određuje zakon ili na zakonu zasnovan propis ili kada ima saznanje da može doći ili postoji ugrožavanje sigurnosti zračne plovidbe, sigurnosti civilnog zrakoplovstva ili javne sigurnosti prouzrokovane aktivnostima zrakoplova.

Članak 36.

(Nadzor po nalogu)

Generalni direktor u svakom trenutku može izdati nalog za provođenje inspekcijskog nadzora u pisanom obliku.

Članak 37.

(Nadzor po zahtjevu)

- (1) Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo da u BHDCA podnese zahtjev za provođenje inspekcijskog nadzora.
- (2) Ukoliko inspektor utvrdi da su po važećim propisima ispunjeni uvjeti za pokretanje postupka po zahtjevu iz stavka (1) ovog članka, inspektor će izvršiti inspekcijski nadzor, sačiniti zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru, poduzeti odgovarajuće mjere i o tome pismeno obavijestiti podnositelja zahtjeva.
- (3) Ukoliko inspektor utvrdi da po važećim propisima nisu ispunjeni uvjeti za pokretanje postupka, donijet će rješenje kojim će odbiti zahtjev.
- (4) Protiv rješenja iz prethodnog stava dopuštena je posebna žalba koja se podnosi generalnom direktoru BHDCA u roku od 8 (osam) dana od dana prijema rješenja.
- (5) Protiv rješenja generalnog direktora nije dopuštena žalba, ali je moguće pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine.

Članak 38.

(Najava nadzora)

- (1) Najava za provođenje stručnog nadzora se dostavlja najmanje 14 dana prije dana određenog za obavljanje nadzora i u njoj se navodi: svrha, vrijeme, mjesto i predmet nadzora, izvršitelji kao i potreba prisustva odgovornih osoba ispred fizičke ili pravne osobe kod koje će se nadzor vršiti.
- (2) Inspekcijski nadzor neće se unaprijed najavljivati.

DIO ŠESTI - IZVJEŠĆE I ZAPISNIK O NADZORU

Članak 39.

(Izvjeshće o stručnom nadzoru)

- (1) O provedenom stručnom nadzoru, ovlaštena osoba je obvezna da sačini izvješće o stručnom nadzoru (u daljnjem tekstu: izvješće) u kome navodi činjenično stanje i nedostatke uočene tokom provođenja stručnog nadzora.

- (2) Izvješće sačinjava ovlaštena osoba koja je obavila stručni nadzor. Ako je stručni nadzor obavilo više ovlaštenih osoba istovremeno, izvješće sačinjava vođa tima na temelju pojedinačnih izvješća ovlaštenih osoba koje su učestvovala u stručnom nadzoru.
- (3) Izvješće potpisuje ovlaštena osoba ili vođa tima.
- (4) Izvješće se sastavlja u dva istovjetna primjerka od kojih se jedan primjerak dostavlja u roku od 15 dana nakon završetka stručnog nadzora subjektu nadzora, jedan primjerak izvješća se ostavlja u predmetu.
- (5) Izvješće je javna isprava, osim izvješća ili dijela izvješća koji sadrži podatke koji predstavljaju službenu tajnu.

Članak 40.

(Zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru)

- (1) O izvršenom inspekcijskom nadzoru, inspektor je obavezan sačiniti pisani zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru (u daljnjem tekstu: zapisnik) u kome navodi činjenično stanje utvrđeno inspekcijskim nadzorom.
- (2) Zapisnik sačinjava inspektor koji je obavio inspekcijski nadzor.
- (3) Zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru sadrži:
 - a) naziv organa koji je obavio inspekcijski nadzor;
 - b) broj protokola BHDCA i datum i mjesto obavljanja inspekcijskog nadzora;
 - c) naziv zapisnika;
 - d) vrijeme i mjesto obavljanja inspekcijskog nadzora, naziv subjekta nadzora, generalije subjekta nadzora (ako se radi o fizičkoj osobi), predmet nadzora, ko je prisustvovao nadzoru i ko je izvršio nadzor;
 - e) opis činjeničnog stanja;
 - f) izjava subjekta nadzora da ima ili nema primjedbi na zapisnik i da je isti pročitao;
 - g) vrijeme završetka inspekcijskog nadzora;
 - h) način dostavljanja zapisnika;
 - i) isprave koje su u bilo koju svrhu upotrijebljene pri izvođenju radnje, a prema potrebi, ove se isprave prilažu zapisniku;
 - j) potpis subjekta nadzora, potpis prisutnih osoba i potpis inspektora koji je proveo nadzor.
- (4) Zapisnik se sačinjava na licu mjesta, a potpisuje ga inspektor i subjekt nadzora.
- (5) Prilikom složenijih inspekcijskih nadzora zapisnik se može sačiniti najkasnije u roku od tri dana od dana završetka inspekcijskog nadzora.
- (6) Zapisnik se sastavlja u dva istovjetna primjerka od kojih se jedan primjerak predaje subjektu nadzora, a jedan primjerak zapisnika inspektor ostavlja u predmetu.
- (7) Zapisnik je javna isprava, osim zapisnika ili dijela zapisnika koji sadrži podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Članak 41.

(Primjedbe na zapisnik)

- (1) Subjekt nadzora ima pravo staviti primjedbu na zapisnik neposredno prilikom sačinjavanja zapisnika, odnosno ukoliko se zapisnik dostavlja naknadno, u roku od tri dana od dana prijema zapisnika.
- (2) Izjava subjekta nadzora, da nema primjedbi na zapisnik, unosi se u zapisnik.
- (3) Ukoliko se primjedbe na zapisnik daju kao prilog zapisniku, one se ovjeravaju potpisom subjekta nadzora i ovjeravaju se njegovim službenim pečatom.
- (4) Ako subjekt nadzora ne stavi primjedbe na zapisnik u roku iz stavka (1) ovog članka, smatra se da nema primjedbi na zapisnik.

- (5) Inspektor je dužan razmotriti primjedbe na zapisnik i ukoliko je potrebno dopuniti dokaze vezane za dijelove zapisnika na koje se primjedbe odnose.
- (6) Inspektor o primjedbama na zapisnik ne odlučuje posebno već ih cijeni u okviru donošenja upravnog akta. U obrazloženju upravnog akta moraju se navesti sve primjedbe na zapisnik i dati razlozi zbog kojih primjedbe nisu prihvaćene.

Članak 42.

(Poduzimanje mjera)

- (1) U slučaju da utvrdi postupanje protivno zakonu ili drugim propisima, inspektor ima pravo i dužnost da poduzme mjere utvrđene općim propisima o inspekcijskom nadzoru i zakonima.
- (2) Inspektor donosi rješenje kojim izriče mjeru iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Rješenje se sastavlja u dva istovjetna primjerka. Jedan primjerak rješenja dostavlja se subjektu nadzora, a drugi primjerak rješenja ostaje u predmetu.
- (4) Inspektor može, u slučaju hitnih mjera, odluku izreći usmeno. U tom slučaju, inspektor mora izdati pisano rješenje najkasnije u roku od pet dana od dana obavljanja nadzora.

Članak 43.

(Žalba protiv rješenja)

- (1) Protiv rješenja inspektora dozvoljena je žalba generalnom direktoru BHDCA u roku od osam dana od dana dostavljanja.
- (2) Žalba protiv rješenja iz stavka (1) ovog članka ne odlaže izvršenje.
- (3) Na obrazložen zahtjev podnosioca žalbe, inspektor može odgoditi izvršenje rješenja, ako se time ne ugrožava sigurnost zračne plovidbe, odnosno sigurnost civilnog zrakoplovstva.
- (4) Protiv rješenja generalnog direktora iz stavka (1) ovog članka nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine.

Članak 44.

(Kategorizacija nalaza)

- (1) Nalazi se razvrstavaju u sljedeće kategorije ukoliko drugim propisom nije drukčije regulisano:
 - a) "Kategorija 1"
 - b) "Kategorija 2"
- (2) Inspektor ili ovlaštena osoba BHDCA će izdati nalaz "Kategorija 1" u slučaju:
 - a) postojanja bilo kakve značajne neusklađenosti subjekta nadzora sa zahtjevima sadržanim u Zakonu o zrakoplovstvu BiH i propisima donesenim na temelju Zakona ili sa uvjetima za izdavanje dozvole, odobrenja ili certifikata, koja ozbiljno ugrožava sigurnost zračnog prometa;
 - b) pribavljanja dokaza o zlouporabi ili neovlaštenoj uporabi certifikata/ dozvole/odobrenja/potvrde/ovlaštenja subjekta nadzora;
 - c) pribavljanja ili održavanja certifikata/dozvole/odobrenja/potvrde/ovlaštenja na temelju dostavljenih krivotvorenih dokaza;
 - d) nepostojanja odgovornog rukovodioca u subjektu nadzora;
 - e) da se inspektoru ili ovlaštenoj osobi BHDCA ne omogući pristup objektima subjekta nadzora, u tijeku uobičajenog radnog vremena ili nakon pisanog zahtjeva.
- (3) Inspektor ili ovlaštena osoba BHDCA će izdati nalaz "Kategorija 2" u slučajevima utvrđivanja neusklađenosti

subjekta nadzora sa zahtjevima sadržanim u Zakonu o zrakoplovstvu BiH i propisima donesenim na temelju Zakona ili sa postupcima i priručnicima subjekta nadzora, koji nisu navedeni u stavku (2).

Članak 45.
(Opservacije)

- (1) Tijekom provođenja stručnog nadzora, inspektor ili ovlaštena osoba može subjektu nadzora dati opservaciju koja se odnosi na skretanje posebne pažnje na postojanje neusklađenosti subjekta nadzora sa zahtjevima sadržanim u zakonima i propisima donesenim na temelju zakona, internom politikom, procedurama, uputama, smjernicama, itd., a kada se radi o takvim neusklađenostima koje se ne mogu podvesti pod "Kategoriju 1", odnosno "Kategoriju 2" nalaza.
- (2) Svrha opservacije iz stavka (1) ovog članka je da pomogne subjektu nadzora da otkloni neusklađenosti koje su navedene u stavu (1) ovog članka u cilju efikasnijeg i ekonomičnijeg funkcioniranja subjekta nadzora.

Članak 46.

(Mjere po nalazima "Kategorija 1")

- (1) U slučaju nalaza "Kategorija 1", inspektor će poduzeti hitne i primjerene mjere kako bi se zabranila ili ograničila aktivnost ili poduzeti mjere za ukidanje certifikata/dozvole/odobrenja/potvrde/ovlaštenja ili djelimično ili potpuno ograničenje ili privremeno oduzimanje certifikata/ dozvole/ odobrenja/ potvrde/ovlaštenja, ili zahtijevati izvanrednu provjeru stručne ili zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja ili zabraniti polijetanje zrakoplova, o čemu donosi rješenje.
- (2) Protiv rješenja inspektora iz stavka (1) ovog članka dozvoljena je žalba generalnom direktoru BHDCA u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.
- (3) Žalba protiv rješenja iz stavka (1) ovog članka ne odlaže njegovo izvršenje.
- (4) Na obrazložen zahtjev podnositelja žalbe, inspektor može odložiti izvršenje odluke ako se time ne ugrožava sigurnost letenja, odnosno sigurnost civilnog zrakoplovstva.
- (5) Protiv rješenja generalnog direktora iz stavka (2) ovog članka nije dozvoljena žalba, ali stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Članak 47.

(Mjere po nalazima "Kategorija 2")

- (1) Inspektor ili ovlaštena osoba BHDCA će, putem izvješća o obavljenom nadzoru, obavijestiti subjekt nadzora o nalazima "Kategorija 2" i zahtijevati dostavljanje plana korektivnih aktivnosti za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti u roku od najviše 30 dana od dana dostavljanja izvješća.
- (2) Plan korektivnih mjera iz stavka (1), koji sačinjava subjekt nadzora, sadrži analizu korjenskog uzroka za svaki nalaz, korektivne aktivnosti i rokove za realizaciju, a nakon procjene da je primjenjiv i adekvatan, prihvata ga inspektor ili ovlaštena osoba BHDCA, zajedno sa predloženim rokovima za realizaciju svih korektivnih aktivnosti, o čemu je dužan pismeno obavijestiti subjekt nadzora.
- (3) Ukoliko predloženi plan korektivnih aktivnosti nije prihvatljiv, BHDCA će navesti razloge i zahtijevati reviziju plana korektivnih aktivnosti.
- (4) Inspektor ili ovlaštena osoba BHDCA će promijeniti nalaz "Kategorija 2" u "Kategorija 1" i postupiti sukladno svojim ovlaštenjima ukoliko subjekt nadzora:
 - a) ne dostavi plan korektivnih aktivnosti u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvješća; ili

- b) ako ne realizira korektivne aktivnosti u prihvaćenim rokovima.

Članak 48.

(Evidencija, izvješće i razmjena informacija o nadzorima)

- (1) BHDCA donosi interne dokumente kojim se vrši primjena ovog Pravilnika.
- (2) BHDCA vodi evidenciju o svim nadzorima, promjenama, nalazima koje su utvrdili inspektori i ovlaštene osobe BHDCA, mjerama koje su poduzete, kao i o korektivnim aktivnostima i datumima zatvaranja nalaza.
- (3) BHDCA na godišnjoj razini sačinjava analizu sigurnosti letenja čiji je sastavni dio izvješće o provedenim nadzorima.
- (4) Izvještaj iz stavka (3) ovog članka, pored ostalog sadrži i informacije o:
 - a) organizacionoj strukturi i propisima i internim dokumentima BHDCA;
 - b) zračnom prostoru koji je u nadležnosti Bosne i Hercegovine koja je uspostavila ili imenovala BHDCA, po potrebi, i subjektima nadzora;
 - c) kvalificiranim tijelima ovlaštenim za provođenje nadzora ako je to primjenljivo;
 - d) postojećim razinama ljudskih resursa BHDCA;
 - e) svim pitanjima vezanim za sigurnost utvrđenim kroz procese nadzora.
- (5) BHDCA razmjenjuje informacije vezane za nadzor sigurnosti zračne plovidbe sa zainteresiranim nadzornim tijelima drugih država, sukladno potpisanim sporazumima.

Članak 49.

(Opće odredbe o prekršajima)

Na prekršaje koji su propisani zakonima, primjenjuju se odredbe tih zakona i zakona o prekršajima u BiH.

Članak 50.

(Prijavljivanje počinitelja krivičnog djela)

- (1) Ukoliko inspektor ili ovlaštena osoba nakon izvršenog nadzora, odnosno tijekom provođenja nadzora, osnovano posumnja da je subjekt nadzora počinio krivično djelo, dužan je prijaviti počinitelja krivičnog djela nadležnom tužilaštvu.
- (2) Prijava se podnosi pismeno ili usmeno.
- (3) Na postupak prijavljivanja počinitelja krivičnog djela primjenjuju se relevantne odredbe Zakona o krivičnom postupku u BiH.

Članak 51.

(Naredbe)

- (1) BHDCA donosi naredbe o sigurnosti zračne plovidbe i naredbe o sigurnosti civilnog zrakoplovstva kada postoje okolnosti koje ugrožavaju sigurnost zračne plovidbe i sigurnost civilnog zrakoplovstva i zahtijevaju hitno djelovanje s ciljem ublažavanja uočenog rizika.
- (2) Naredbe sadrže minimalno sljedeće informacije:
 - a) okolnosti koje ugrožavaju sigurnost zračne plovidbe i sigurnost civilnog zrakoplovstva;
 - b) na koga se naredbe odnose;
 - c) potrebne mjere i radnje;
 - d) rok za provođenje mjera i radnji;
 - e) datum stupanja na snagu.
- (3) Naredbe o sigurnosti zračne plovidbe i sigurnosti civilnog zrakoplovstva BHDCA dostavlja subjektu nadzora.
- (4) Naredbe o sigurnosti zračne plovidbe i sigurnosti civilnog zrakoplovstva BHDCA dostavlja drugim relevantnim nadležnim organima kada je to primjenljivo.

ДИО СЕДМИ - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Чланак 52.**

(Престанак важења прописа)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje da важи Правилник о провођењу инспекцијског и стручног надзора у цивилном зракопловству ("Службени гласник БиХ", број 14/11 и 14/14).

Чланак 53.

(Ступање на снагу)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-175-1/16

16. оžјјка 2016. године

Банја Лука

Генерални директор

Đorđe Ratkovića, v. r.

На основу члана 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број, 32/02 и 102/09), члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству БиХ ("Службени гласник БиХ", број 39/09) и члана 65. став (1) Закона о облигационим односима у цивилном ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 51/15), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК**О НАДЗОРУ У ЦИВИЛНОМ ВАЗДУХОПЛОВСТВУ****ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.**

(Предмет)

Овим Правилником уређују се начела, врсте и области надзора, обавезе субјеката надзора, надлежност, одговорност и звања и овлашћења инспектора за ваздухопловство (у даљем тексту: инспектор) и овлашћених лица, начин планирања и провођења надзора у цивилном ваздухопловству у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: БиХ) ради обезбјеђења примјене одредби Закона о ваздухопловству БиХ, Закона о облигационим односима у цивилном ваздухопловству БиХ (у даљем тексту: закони) и других прописа донесених на основу закона.

Члан 2.

(Појмови)

(1) Појмови који се употребљавају у овом Правилнику имају следеће значење:

- a) **Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: BHDCA) - законом овлашћена институција за спровођење надзора у цивилном ваздухопловству;
- b) **Ваздухопловна област**: област из надлежности BHDCA у којој се врши надзор (пловидбеност ваздухоплова, операције ваздухоплова, лиценцирање летачког особља, безбједност цивилног ваздухопловства - "security", ваздушна пловидба, аеродроми и инспекција ваздухоплова на платформи аеродрома);
- c) **Годишњи план надзора**: преглед свих инспекцијских и стручних надзора планираних у одређеној календарској години;
- d) **Инспектор за ваздухопловство**: особа овлашћена од стране генералног директора Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: BHDCA) за спровођење инспекцијског надзора у ваздухопловној области дефинисаној овлашћењем инспектора;

- e) **Инспекција**: основна активност надзора која укључује системску процјену одређене карактеристике субјекта надзора с циљем провјере усклађености са законом и прописима донесеним на основу закона;
- f) **Инспекцијско овлашћење**: листа инспекцијских послова које је инспектор овлашћен да врши у оквиру инспекцијског надзора;
- g) **Исказница инспектора**: документ којим инспектор доказује своје службено својство и идентитет;
- h) **Овлашћено лице**: лице које генерални директор власти за обављање одређених послова надзора;
- i) **Програм RIP/SAFA** (Ramp Inspection Programme): систем референтних подзаконских аката, организационих ресурса и поступака којим се успоставља и спроводи инспекција ваздухоплова на платформи аеродрома;
- j) **Сертификат**: документ који подносиоцу захтјева за издавање сертификата издаје BHDCA, а којим се потврђује усклађеност подносиоца захтјева са захтјевима дефинисаним у законима и прописима донесеним на основу закона;
- k) **Безбједносна аргументација**: документација која служи у сврху доказивања да се предложена промјена функционалног система може провести у складу са прописима.

(2) Остали појмови који се користе у овом Правилнику имају исто значење као и у законима.

ДИО ДРУГИ - НАЧЕЛА, ВРСТЕ И ОБЛАСТИ НАДЗОРА, ОБАВЕЗЕ СУБЈЕКТА НАДЗОРА**Члан 3.**

(Начело законитости)

Инспектор и овлашћено лице су одговорни за законито и ефикасно обављање надзора за који су овлашћени.

Члан 4.

(Начело превентивности)

Надзор има превентивну улогу у смислу спречавања повреде закона и других прописа из надлежности BHDCA, подстицања дисциплине у извршавању прописа и подизање нивоа безбједности ваздушне пловидбе (safety) и безбједности цивилног ваздухопловства (security).

Члан 5.

(Начело јавности)

BHDCA ће обавијестити јавност о чињеничном стању и неправилностима утврђеним у поступку надзора када је у питању безбједност ваздушне пловидбе, безбједност цивилног ваздухопловства, заштита живота и здравља људи или теже нарушавање јавног интереса.

Члан 6.

(Начело заштите јавног интереса)

Инспектор и овлашћено лице врше надзор у сврху остваривања јавног интереса, као и интереса правних и физичких особа у складу са законом.

Члан 7.

(Начело материјалне истине)

Инспектор и овлашћено лице у поступку надзора морају утврдити стварно стање ствари и потпуно и правилно утврдити све релевантне чињенице.

Члан 8.

(Начело супсидијарности)

У вршењу надзора, на питања која нису уређена законом или овим Правилником, супсидијарно се примјењују одредбе Закона о управном поступку Босне и

Херцеговине (у даљем тексту: ЗУП), Закона о управи и Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о државној служби) и Закона о прекршајима БиХ.

Члан 9.

(Врсте надзора)

- (1) Надзор обухвата стручни и инспекцијски надзор.
- (2) Стручни надзор је свеобухватни преглед активности субјекта надзора с циљем потврђивања усклађености с регулаторним захтјевима прописаним законима и прописима донесеним на основу закона.
- (3) Инспекцијски надзор је поступак којим се остварује непосредан увид у законитост рада и поступања субјекта инспекцијског надзора и спровођење управних мјера у циљу спречавања и отклањања незаконитости у извршавању закона и на основу њега донесених прописа.
- (4) Инспекцијски надзор спроводи се у складу са Законом о управи и Законом о управном поступку БиХ.

Члан 10.

(Субјекат надзора)

Субјекат надзора је физичко или правно лице над којим се врши стручни и инспекцијски надзор.

Члан 11.

(Обавезе субјекта надзора)

Субјекат надзора је дужан да овлашћеном лицу или инспектору који спроводи надзор омогући несметано вршење надзора и слободан приступ: ваздухопловима, аеродромима, објектима, опреми и уређајима од значаја за безбједност цивилног ваздухопловства, као и увид у све релевантне информације и тражене документе, податке и материјале.

Члан 12.

(Обавеза овлашћеног лица и инспектора)

Овлашћено лице и инспектор који спроводи надзор дужан је да као тајну чува пословне податке које сазна приликом вршења надзора.

ДИО ТРЕЋИ - НАДЛЕЖНОСТ

Члан 13.

(Надлежност)

- (1) BHDCA спроводи надзор над примјеном закона и прописа донесених на основу закона.
- (2) Послове надзора у области цивилног ваздухопловства обављају овлашћена лица и инспектори.
- (3) Послове надзора у име BHDCA могу спроводити надлежне надзорне власти у области цивилног ваздухопловства других држава, у складу са посебним споразумом који са њима закључи BHDCA.
- (4) У складу са споразумом из става (3) овог члана BHDCA врши међусобно признавање надзора и резултата надзора са надзорним властима других држава.
- (5) У складу са споразумом из става (3) овог члана врши се расподела одговорности у вези спровођења надзора.
- (6) BHDCA спроводи у пракси, редовно процјењује и прати утицај споразума из става (3) овог члана.

Члан 14.

(Поступање у случају ненадлежности)

Када овлашћено лице или инспектор приликом надзора утврди да постоји повреда прописа или да постоји основана сумња о повреди прописа из надлежности друге инспекције, односно другог органа управе, дужан је да без одлагања обавијести надлежну инспекцију, односно орган управе.

ДИО ЧЕТВТИ - ОВЛАШЋЕЊА И ЗВАЊА

Члан 15.

(Овлашћена лица)

- (1) Послове стручног надзора обављају овлашћена лица BHDCA на основу рјешења које доноси генерални директор BHDCA.
- (2) Стручни надзор могу обављати и друга домаћа или страна физичка и правна лица које овласти генерални директор BHDCA на основу посебног акта којим се утврђују права и обавезе ангажованих лица.
- (3) Лице за провођење стручног надзора мора задовољавати квалификационе захтјеве прописане интерним актом BHDCA.
- (4) За вријеме обављања надзора, овлашћено лице дужно је да носи документ о овлашћењу који је издала BHDCA.

Члан 16.

(Инспектори)

- (1) Послове инспекцијског надзора обављају инспектори.
- (2) Инспектори су државни службеници са посебним овлашћењима, самостални у раду, који спровode надзор по ваздухопловним областима у оквиру додијелиених овлашћења.
- (3) Услови за именовање и добијање овлашћења инспектора су:
 - a) најмање пет година радног искуства у области цивилног ваздухопловства,
 - b) завршена обука за ваздухопловног инспектора, специјалистичка обука из ваздухопловне области и обука на послу (OJT), прописане интерним актом који доноси BHDCA.
- (4) Именовање инспектора и издавање овлашћења инспектору врши генерални директор BHDCA.
- (5) Нико неће утицати на рад инспектора у вршењу инспекцијског надзора или га спријечити да изврши инспекцијски надзор и одреди управне и друге мјере за које је овлашћен законом и подзаконским прописима.
- (6) За вријеме обављања инспекцијског надзора, инспектор је дужан да носи инспекторску исказницу, овлашћење и печат.

Члан 17.

(Инспекторска звања)

Надзор над примјеном одредаба закона и других прописа донесених на основу закона спровode инспектори у следећим ваздухопловним областима:

- a) пловидбеност ваздухоплова;
- b) операције ваздухоплова;
- c) лиценцирање летачког особља;
- d) безбједност цивилног ваздухопловства (security);
- e) ваздушна пловидба;
- f) аеродроми;
- g) преглед страних ваздухоплова на платформи.

Члан 18.

(Инспектор за пловидбеност ваздухоплова)

Инспектор за пловидбеност ваздухоплова (енгл: "Airworthiness Inspector") овлашћен је за инспекцијски надзор у примјени прописа који се односе на почетну и континуирану пловидбеност ваздухоплова и ваздухопловних производа, дијелова и уређаја, организација и особља укључених у пројектовање, производњу, вођење континуиране пловидбености, обуку и одржавање.

Члан 19.

(Инспектор за операције ваздухоплова)

Инспектор за операције ваздухоплова (енгл: "Operations Inspector") овлашћен је за инспекцијски надзор у примјени

прописа који се односе на провођење операција у комерцијалне и некомерцијалне сврхе, обављање превоза за сопствене потребе, медицинског превоза, пружање услуга из ваздуха, превоз и руковање опасним материјама, спортско и аматерско летење.

Члан 20.

(Инспектор за лиценцирање летачког особља)

Инспектор за лиценцирање летачког особља (енгл: "FCL Inspector") овлашћен је за инспекцијски надзор у примјени прописа који се односе на школске центре и центре за обуку ваздухопловног особља, медицинске центре и овлашћене љекаре, као и на дозволе, потврде, увјерења, одобрења и овлашћења лица која спроводе летачку дјелатност или оспособљавање.

Члан 21.

(Инспектор за безбједност цивилног ваздухопловства)

Инспектор за безбједност цивилног ваздухопловства (енгл: "Security Inspector") овлашћен је за инспекцијски надзор који се односи на акте незаконитог ометања, континуирано праћење примјене Програма безбједности цивилног ваздухопловства БиХ и програма безбједности субјеката надзора.

Члан 22.

(Инспектор ваздушне пловидбе)

Инспектор ваздушне пловидбе (енгл: "ANS Inspector") овлашћен је за инспекцијски надзор у примјени прописа који се односе на пружаоца услуга у ваздушној пловидби, управљање ваздушним саобраћајем, управљање ваздушним простором (ASM), управљање протоком ваздушног саобраћаја (ATFM), услуге комуникације, навигације и надзора (CNS), услуге ваздухопловне метеорологије, услуге ваздухопловног информисања/PANS-OPS, услуге потраге и спасавања, школске центре за обуку ATM особља, овлашћено особље и носиоце потврда о обучености.

Члан 23.

(Инспектор за аеродроме)

Инспектор за аеродроме (енгл: "AGA Inspector") овлашћен је за инспекцијски надзор у примјени прописа који се односе на испуњеност услова за издавање потврда за: аеродроме, летишта, хелидроме, хидродроме и терене; пројектовање, изградњу и реконструкцију аеродрома, објеката и инсталација у подручју аеродрома, терена и ваздухопловних препрека; свјетлосно обиљежавање и напајање електричном енергијом; стање маневарских површина и њихово коришћење и одржавање; аеродромске службе и особље; издавање одобрења за рад организацијама за обуку ваздухопловног стручног особља на аеродрому; дозволе, потврде, увјерења и овлашћења аеродромског особља и служби; и превоз и руковање опасним материјама.

Члан 24.

(Инспектор за преглед страних ваздухоплова на платформама)

Инспектор за преглед страних ваздухоплова на платформама (енгл: Ramp инспектор/SAFA) је овлашћен за инспекцијски надзор страних ваздухоплова који су под надзором друге државе, а слијећу на аеродроме у БиХ.

Члан 25.

(Суспензија и одузимање овлашћења)

(1) Овлашћења инспектора и овлашћених лица суспендоваће се на одређено вријеме или потпуно одузети у сљедећим случајевима:

- ако лице престане да испуњава услове за обављање послова надзора;
- ако се против лица води кривични поступак;

- због немарног односа према раду, кршења радне дисциплине и пропуста у обављању дужности;
 - ако не обави надзор или не предузме мјере кад је очито да је то морао обавити, а нарочито ако су због тога наступиле веће штетне посљедице;
 - ако при вршењу надзора прекорачи или злоупотријеби своја овлашћења;
 - ако у прописаном року не предузме потребне радње за извршење рјешења;
 - ако незаконитим или нестручним радом у обављању надзора нанесе материјалну штету лицу код ког врши надзор или другој особи;
 - ако не обавијести надлежног инспектора о незаконитим радњама лица код ког врши надзор, а за које је сазнао у току обављања надзора;
 - ако током дужности учини кривично дјело;
 - ако прекрши обавезу чувања пословне и друге тајне с којом је упознат у обављању надзора;
 - ако не изврши инспекцијски надзор по налогу;
 - уколико обавља друге послове који по Закону о државној служби представљају сукоб интереса;
 - у другим случајевима предвиђеним законима или другим прописима Босне и Херцеговине.
- (2) Рјешење о суспензији или одузимању овлашћења доноси генерални директор BHDCA након спроведеног поступка о утврђивању одговорности лица.
- (3) Даном правноснажности рјешења о суспензији или одузимања овлашћења лице се разрјешава дужности и престају да важе сва његова овлашћења.

Члан 26.

(Сукоб интереса)

Инспектори и овлашћена лица, чије учешће у надзору представља сукоб интереса о томе ће обавијестити руководиоца или вођу тима. Потенцијалне сукобе интереса може представљати сљедеће:

- бивше запослење у субјекту надзора (зависно од тога да ли се напуштање десило у скорије вријеме и услови под којима је дошло до прекида);
- директна веза са субјектом надзора; и
- учешће у дјелмичном власништву субјекта надзора од стране чланова породице или друге породичне везе са компанијом.

Члан 27.

(Обука овлашћених лица и инспектора)

- BHDCA је дужна инспекторима и овлашћеним лицима, запосленим у BHDCA, обезбиједити одговарајућу обуку неопходну за обављање послова надзора.
- Начин оспособљавања, врсте и методе обуке прописане су интерним актом BHDCA.
- Оспособљавање инспектора и овлашћених лица се спроводи у складу са средњорочним и годишњим планом обуке које одобрава генерални директор BHDCA.

Члан 28.

(Услови за рад инспектора и овлашћених лица)

Инспекторима и овлашћеним лицима BHDCA ће обезбиједити све неопходне услове и опрему за рад.

Члан 29.

(Помоћ и сарадња са стручним институцијама)

- Приликом вршења надзора, BHDCA може затражити помоћ и сарадњу стручних институција, техничких сервиса, односно одговарајућих стручњака, ако је то потребно ради правилног утврђивања чињеничног стања.

- (2) BHDCA може затражити вршење одређених стручно-техничких послова (експертизе, лабораторијско испитивање, вјештачење и сл.) од специјализованих организација, као и појединаца, односно, уколико је то предвиђено, и од акредитованих и посебним прописом овлашћених организација.
- (3) BHDCA одобрава ангажовање стручних институција и појединаца из ст. (1) и (2) овог члана.
- (4) Трошкове који настану ангажовањем стручних институција и појединаца из ст. (1) и (2) овог члана сноси BHDCA.
- (5) Уколико резултати испитивања и вјештачења као и други налази стручних институција и појединаца из става (1) и става (2) овог члана покажу да је дошло до одступања од важећих закона и подзаконских прописа, трошкови падају на терет контролисаног лица (субјекта надзора).

ДИО ПЕТИ - ПЛАНИРАЊЕ И ПРОВОЂЕЊЕ НАДЗОРА

Члан 30.

(Програм надзора)

- (1) Програм надзора је документ којим се утврђује учесталост надзора сваког појединачног субјекта надзора које укључује и њихову процјену.
- (2) BHDCA ће интерним документом утврдити садржај и начин израде програма надзора.
- (3) Програм надзора обухвата и ненајављене надзоре.
- (4) Програмом надзора BHDCA успоставља се циклус провођења надзора за сертификовани субјекат надзора, који није дужи од 24 мјесеца, ако другим прописом није другачије регулисано.
- (5) BHDCA може скратити период из става (4) овог члана ако постоји доказ да се код субјекта надзора смањило достигнути ниво безбједности ваздушног саобраћаја.
- (6) BHDCA може продужити период из става (4) на највише 36 мјесеци ако BHDCA утврди да је у претходна 24 мјесеца:
 - a) субјекат надзора доказао ефикасно идентификовање опасности у погледу безбједности ваздушног саобраћаја и управљање повезаним ризицима;
 - b) субјекат надзора доказао да спроводи континуирану контролу над свим промјенама;
 - c) нису били издати налази "Категорија 1" и
 - d) све корективне мјере биле су проведене у року који је прихватила или продужила BHDCA.
- (7) BHDCA може додатно продужити период из ст. (4) и (6) овог члана на највише 48 мјесеци ако су испуњени услови из става (6) овог члана и ако је субјекат надзора успоставио, а BHDCA одобрила, ефикасан систем континуираног извјештавања BHDCA о достигнутом нивоу безбједности ваздушног саобраћаја и усклађености субјекта надзора са захтјевима садржаним у закону и прописима донесеним на основу закона.
- (8) BHDCA може одлучити да измијени обим унапријед планираних надзора и да укључи додатне надзоре, гдје год се јави потреба за тим.
- (9) BHDCA одлучује који аранжмани, елементи, услуге, функције, производи, физичке локације и активности треба да буду предмет надзора у одређеном временском оквиру.
- (10) Програм надзора биће ажуриран најмање једном годишње.

Члан 31.

(Надзор над промјенама)

- (1) Субјекат надзора обавјештава BHDCA о свим планираним промјенама повезаним са безбједношћу ваздушне пловидбе.
- (2) Приликом увођења промјена повезаних са безбједношћу ваздушне пловидбе, субјекат надзора користи процедуре које је прихватила BHDCA.
- (3) BHDCA ће посебном процедуром утврдити начин спровођења надзора над промјенама.

Члан 32.

(Посебни захтјеви за надзор промјена у ATM/ANS)

- (1) BHDCA преиспитује захтјеве за прихватање промјена повезане са новим функционалним системима или промјенама у постојећим функционалним системима које предлаже организација када:
 - a) се утврди класа озбиљности ризика 1 или класа озбиљности ризика 2 за могуће последице утврђених опасности, у складу са прописом о општим и посебним захтјевима за пружање услуга ваздушне пловидбе; или
 - b) увођење промјене захтијева увођење нових ваздухопловних стандарда.
- (2) Када BHDCA утврди потребу за надзором у ситуацијама другачијим од оних које су наведене у ставу (1) тач. a) и b), обавјештава организацију да ће обавити надзор пријављених промјена.
- (3) Надзор се проводи на начин сразмјеран нивоу ризика који могу настати увођењем нових функционалних система или предложене промјене у постојећим функционалним системима.
- (4) Надзор из става (3) овог члана проводи се на основу:
 - a) интерних процедура;
 - b) документације посебно намијењене за пружање смјерница особљу за надзор ради обављања њихових функција;
 - c) циљева и захтјева у погледу безбједности и осталих услова у вези безбједности који се односе на разматране промјене, а које су утврђене у:
 - 1) изјавама о провјери система утврђених прописом о интероперабилности европске мреже за управљање ваздушним простором;
 - 2) изјавама о усаглашености или погодности саставних дијелова система за употребу утврђених прописом о интероперабилности европске мреже за управљање ваздушним простором; или
 - 3) документацији о процјени и ублажавању ризика која је установљена у складу са важећим захтјевима;
 - d) додатних услова везаних за безбједност који су повезани са увођењем промјена, гдје год је потребно;
 - e) прихватљивости предочених безбједносних аргумената, узимајући у обзир:
 - 1) утврђивање опасности;
 - 2) досљедност у додјељивању класа озбиљности ризика;
 - 3) исправност циљева безбједности;
 - 4) исправност, дјелотворност и изводљивост захтјева у погледу безбједности и других утврђених услова у вези безбједности;
 - 5) доказе да се циљеви безбједности, захтјеви безбједности и други услови у вези безбједности континуирано испуњавају;

- б) доказе да процес који се користи за израду безбједносних аргумената испуњава важеће безбједносне регулаторне захтјеве;
 - ф) провере процеса које субјекат надзора користи за обликовање безбједносних аргумената у вези са новим функционалним системом или промјенама у постојећим функционалним системима у разматрању;
 - г) утврђивања потреба за провером усклађености;
 - х) неопходних активности везаних за сарадњу са функционалним областима пловидбености и летачких операција;
 - и) обавјештења о прихватању, по потреби уз услове, или о неприхватању, наводећи разлоге, промјене која се разматра.
- (5) BHDCА врши прихватање увођења промјена у оперативни рад субјекта надзора.

Члан 33.

(Покретање и провођење надзора)

Надзор се покреће и спроводи:

- а) на основу одобреног годишњег плана (стручни и инспекцијски надзор);
- б) по службеној дужности (стручни и инспекцијски надзор);
- с) по налогу генералног директора BHDCА (инспекцијски надзор); и
- д) по захтјеву физичког или правног лица (инспекцијски надзор).

Члан 34.

(Надзор на основу годишњег плана)

Надлежно овлашћено лице или инспектор покреће и спроводи надзор на основу годишњег плана надзора који се израђује на основу програма надзора и садржи преглед свих инспекцијских и стручних надзора планираних у одређеној календарској години.

Члан 35.

(Надзор по службеној дужности)

Надлежни инспектор покреће надзор по службеној дужности када то одређује закон или на закону заснован пропис или када има сазнање да може доћи или постоји угрожавање безбједности ваздушне пловидбе, безбједности цивилног ваздухопловства или јавне безбједности проузроковане активностима ваздухоплова.

Члан 36.

(Надзор по налогу)

Генерални директор у сваком тренутку може издати налог за провођење инспекцијског надзора у писаном облику.

Члан 37.

(Надзор по захтјеву)

- (1) Свако физичко или правно лице има право да у BHDCА поднесе захтјев за провођење инспекцијског надзора.
- (2) Уколико инспектор утврди да су по важећим прописима испуњени услови за покретање поступка по захтјеву из става (1) овог члана, инспектор ће извршити инспекцијски надзор, сачинити записник о извршеном инспекцијском надзору, предузети одговарајуће мјере и о томе писмено обавјестити подносиоца захтјева.
- (3) Уколико инспектор утврди да по важећим прописима нису испуњени услови за покретање поступка, донијеће рјешење којим ће одбити захтјев.
- (4) Против рјешења из претходног става допуштена је посебна жалба која се подноси генералном директору

BHDCА у року од 8 (осам) дана од дана пријема рјешења.

- (5) Против рјешења генералног директора није допуштена жалба, али је могуће покренути управни спор код Суда Босне и Херцеговине.

Члан 38.

(Најава надзора)

- (1) Најава за провођење стручног надзора се доставља најмање 14 дана прије дана одређеног за обављање надзора и у њој се наводи: сврха, вријеме, мјесто и предмет надзора, извршиоци као и потреба присуства одговорних лица испред физичког или правног лица код којег ће се надзор вршити.
- (2) Инспекцијски надзор неће се унапријед најављивати.

ДИО ШЕСТИ - ИЗВЈЕШТАЈ И ЗАПИСНИК О НАДЗОРУ

Члан 39.

(Извјештај о стручном надзору)

- (1) О спроведеном стручном надзору, овлашћено лице је обавезно да сачини извјештај о стручном надзору (у даљем тексту: извјештај) у коме наводи чињенично стање и недостатке уочене током спровођења стручног надзора.
- (2) Извјештај сачињава овлашћено лице које је обавило стручни надзор. Ако је стручни надзор обавило више овлашћених лица истовремено, извјештај сачињава вођа тима на основу појединачних извјештаја овлашћених лица која су учествовала у стручном надзору.
- (3) Извјештај потписује овлашћено лице или вођа тима.
- (4) Извјештај се саставља у два истоветна примјерка од којих се један примјерак доставља у року од 15 дана након завршетка стручног надзора субјекту надзора, један примјерак извјештаја се оставља у предмету.
- (5) Извјештај је јавна исправа, осим извјештаја или дијела извјештаја који садржи податке који представљају службену тајну.

Члан 40.

(Записник о обављеном инспекцијском надзору)

- (1) О извршеном инспекцијском надзору, инспектор је обавезан да сачини писани записник о извршеном инспекцијском надзору (у даљем тексту: записник) у коме наводи чињенично стање утврђено инспекцијским надзором.
- (2) Записник сачињава инспектор који је обавио инспекцијски надзор.
- (3) Записник о обављеном инспекцијском надзору садржи:
 - а) назив органа који је обавио инспекцијски надзор;
 - б) број протокола BHDCА и датум и мјесто обављања инспекцијског надзора;
 - с) назив записника;
 - д) вријеме и мјесто обављања инспекцијског надзора, назив субјекта надзора, генералије субјекта надзора (ако се ради о физичком лицу), предмет надзора, ко је присуствовао надзору и ко је извршио надзор;
 - е) опис чињеничног стања;
 - ф) изјава субјекта надзора да има или нема примједби на записник и да је исти прочитан;
 - г) вријеме завршетка инспекцијског надзора;
 - х) начин достављања записника;
 - и) исправе које су у било коју сврху употребљене при извођењу радње, а према потреби, ове се исправе прилажу записнику;

- j) потпис субјекта надзора, потпис присутних лица и потпис инспектора који је спровео надзор.
- (4) Записник се сачињава на лицу мјеста, а потписује га инспектор и субјекат надзора.
- (5) Приликом сложенијих инспекцијских надзора записник се може сачинити најкасније у року од три дана од дана завршетка инспекцијског надзора.
- (6) Записник се саставља у два истоветна примјерка од којих се један примјерак предаје субјекту надзора, а један примјерак записника инспектор оставља у предмету.
- (7) Записник је јавна исправа, осим записника или дијела записника који садржи податке који представљају пословну тајну.

Члан 41.

(Примједбе на записник)

- (1) Субјекат надзора има право да стави примједбу на записник непосредно приликом сачињавања записника, односно уколико се записник доставља накнадно, у року од три дана од дана пријема записника.
- (2) Изјава субјекта надзора, да нема примједби на записник, уноси се у записник.
- (3) Уколико се примједбе на записник дају као прилог записнику, оне се овјеравају потписом субјекта надзора и овјеравају се његовим службеним печатом.
- (4) Ако субјекат надзора не стави примједбе на записник у року из става (1) овог члана, сматра се да нема примједби на записник.
- (5) Инспектор је дужан да размотри примједбе на записник и уколико је потребно допуни доказе везане за дијелове записника на које се примједбе односе.
- (6) Инспектор о примједбама на записник не одлучује посебно већ их цијени у оквиру доношења управног акта. У образложењу управног акта морају се навести све примједбе на записник и дати разлози због којих примједбе нису прихваћене.

Члан 42.

(Предузимање мјера)

- (1) У случају да утврди поступање противно закону или другим прописима, инспектор има право и дужност да предузме мјере утврђене општим прописима о инспекцијском надзору и законима.
- (2) Инспектор доноси рјешење којим изриче мјеру из става (1) овог члана.
- (3) Рјешење се саставља у два истоветна примјерка. Један примјерак рјешења доставља се субјекту надзора, а други примјерак рјешења остаје у предмету.
- (4) Инспектор може, у случају хитних мјера, одлуку изрећи усмено. У том случају, инспектор мора издати писано рјешење најкасније у року од пет дана од дана обављања надзора.

Члан 43.

(Жалба против рјешења)

- (1) Против рјешења инспектора дозвољена је жалба генералном директору BHDCA у року од осам дана од дана достављања.
- (2) Жалба против рјешења из става (1) овог члана не одлаже извршење.
- (3) На образложен захтјев подносиоца жалбе, инспектор може одгодити извршење рјешења, ако се тиме не угрожава безбједност ваздушне пловидбе, односно безбједност цивилног ваздухопловства.
- (4) Против рјешења генералног директора из става (1) овог члана није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор код Суда Босне и Херцеговине.

Члан 44.

(Категоризација налаза)

- (1) Налази се разврставају у следеће категорије уколико другим прописом није другачије регулисано:
- a) "Категорија 1"
- b) "Категорија 2"
- (2) Инспектор или овлашћено лице BHDCA ће издати налаз "Категорија 1" у случају:
- a) постојања било какве значајне неусклађености субјекта надзора са захтјевима садржаним у Закону о ваздухопловству БиХ и прописима донесеним на основу Закона или са условима за издавање дозволе, одобрења или сертификата, која озбиљно угрожава сигурност ваздушног саобраћаја;
- b) прибављања доказа о злоупотреби или неовлашћеној употреби сертификата/ дозволе/одобрења/потврде/овлашћења субјекта надзора;
- c) прибављања или одржавања сертификата/ дозволе /одобрења /потврде /овлашћења на основу достављених кривотворених доказа;
- d) непостојања одговорног руководиоца у субјекту надзора;
- e) да се инспектору или овлашћеном лицу BHDCA не омогући приступ објектима субјекта надзора, током уобичајеног радног времена или након писаног захтјева.
- (3) Инспектор или овлашћено лице BHDCA ће издати налаз "Категорија 2" у случајевима утврђивања неусклађености субјекта надзора са захтјевима садржаним у Закону о ваздухопловству БиХ и прописима донесеним на основу Закона или са поступцима и приручницима субјекта надзора, који нису наведени у ставу (2).

Члан 45.

(Опсервације)

- (1) У току провођења стручног надзора, инспектор или овлашћено лице може субјекту надзора дати опсервацију која се односи на скретање посебне пажње на постојање неусклађености субјекта надзора са захтјевима садржаним у законима и прописима донесеним на основу закона, интерном политиком, процедурама, упутствима, смјерницама, итд., а када се ради о таквим неусклађеностима које се не могу подвести под "Категорију 1", односно "Категорију 2" налаза.
- (2) Сврха опсервације из става (1) овог члана је да помогне субјекту надзора да отклони неусклађености које су наведене у ставу (1) овог члана у циљу ефикаснијег и економичнијег функционисања субјекта надзора.

Члан 46.

(Мјере по налазима "Категорија 1")

- (1) У случају налаза "Категорија 1", инспектор ће предузети хитне и примјерене мјере како би се забранила или ограничила активност или предузети мјере за укидање сертификата/дозволе/одобр-ња/потврде/овлашћења или дјелимично или потпуно ограничење или привремено одузимање сертификата/дозволе /одобрења/потврде/ овлашћења, или захтијевати ванредну провјеру стручне или здравствене способности ваздухопловног особља или забранити полијетање ваздухоплова, о чему доноси рјешење.

- (2) Против рјешења инспектора из става (1) овог члана дозвољена је жалба генералном директору BHDCA у року од осам дана од дана достављања рјешења.
- (3) Жалба против рјешења из става (1) овог члана не одлаже његово извршење.
- (4) На образложен захтјев подносиоца жалбе, инспектор може одложити извршење одлуке ако се тиме не угрожава сигурност летења, односно безбједност цивилног ваздухопловства.
- (5) Против рјешења генералног директора из става (2) овог члана није дозвољена жалба, али странка може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине.

Члан 47.

(Мјере по налазима "Категорија 2")

- (1) Инспектор или овлашћено лице BHDCA ће, путем извјештаја о обављеном надзору, обавијестити субјекат надзора о налазима "Категорија 2" и захтијевати достављање плана корективних активности за отклањање утврђених неусклађености у року од највише 30 дана од дана достављања извјештаја.
- (2) План корективних мјера из става (1), који сачињава субјекат надзора, садржи анализу корјенског узрока за сваки налаз, корективне активности и рокове за реализацију, а након процјене да је примјенив и адекватан, прихвата га инспектор или овлашћено лице BHDCA, заједно са предложеним роковима за реализацију свих корективних активности, о чему је дужан писмено обавијестити субјекат надзора.
- (3) Уколико предложени план корективних активности није прихватљив, BHDCA ће навести разлоге и захтијевати ревизију плана корективних активности.
- (4) Инспектор или овлашћено лице BHDCA ће промијенити налаз "Категорија 2" у "Категорија 1" и поступити у складу са својим овлашћењима уколико субјекат надзора:
 - a) не достави план корективних активности у року од 30 дана од дана достављања извјештаја; или
 - b) ако не реализује корективне активности у прихваћеним роковима.

Члан 48.

(Евиденција, извјештај и размјена информација о надзорима)

- (1) BHDCA доноси интерне документе којим се врши примјена овог Правилника
- (2) BHDCA води евиденцију о свим надзорима, промјенама, налазима које су утврдили инспектори и овлашћена лица BHDCA, мјерама које су предузете, као и о корективним активностима и датумима затварања налаза.
- (3) BHDCA на годишњем нивоу сачињава анализу безбједности летења чији је саставни дио извјештај о спроведеним надзорима.
- (4) Извјештај из става (3) овог члана, поред осталог садржи и информације о:
 - a) организационој структури и прописима и интерним документима BHDCA;
 - b) ваздушном простору који је у надлежности Босне и Херцеговине која је успоставила или именovala BHDCA, по потреби, и субјектима надзора;
 - c) квалификованим тијелима овлашћеним за провођење надзора ако је то примјенииво;
 - d) постојећим нивоима људских ресурса BHDCA;
 - e) свим питањима везаним за безбједност утврђеним кроз процесе надзора.

- (5) BHDCA размјењује информације везане за надзор безбједности ваздушне пловидбе са заинтересованим надзорним тијелима других држава, у складу са потписаним споразумима.

Члан 49.

(Опште одредбе о прекршају)

На прекршаје који су прописани законима, примјењују се одредбе тих закона и закона о прекршајима у БиХ.

Члан 50.

(Пријављивање починиоца кривичног дјела)

- (1) Уколико инспектор или овлашћено лице након извршеног надзора, односно у току спровођења надзора, основано посумња да је субјекат надзора починио кривично дјело, дужан је пријавити починиоца кривичног дјела надлежном тужилаштву.
- (2) Пријава се подноси писмено или усмено.
- (3) На поступак пријављивања починиоца кривичног дјела примјењују се релевантне одредбе Закона о кривичном поступку у БиХ.

Члан 51.

(Наредбе)

- (1) BHDCA доноси наредбе о безбједности ваздушне пловидбе и наредбе о безбједности цивилног ваздухопловства, када постоје околности које угрожавају безбједност ваздушне пловидбе и безбједност цивилног ваздухопловства и захтијевају хитно дјеловање с циљем ублажавања уоченог ризика.
- (2) Наредбе садрже минимално сљедеће информације:
 - a) околности које угрожавају безбједност ваздушне пловидбе и безбједност цивилног ваздухопловства;
 - b) на кога се наредбе односе;
 - c) потребне мјере и радње;
 - d) рок за провођење мјера и радњи;
 - e) датум ступања на снагу.
- (3) Наредбе о безбједности ваздушне пловидбе и безбједности цивилног ваздухопловства BHDCA доставља субјекту надзора.
- (4) Наредбе о безбједности ваздушне пловидбе и безбједности цивилног ваздухопловства BHDCA доставља другим релевантним надлежним органима када је то примјенииво.

ДИО СЕДМИ - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

(Престанак важења прописа)

Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о спровођењу инспекцијског и стручног надзора у цивилном ваздухопловству ("Службени гласник БиХ", број 14/11 и 14/14).

Члан 53.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-175-1/16

16. марта 2016. године

Бања Лука

Генерални директор

Борђе Ратковица, с. р.

VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE

378

Na osnovu člana 4. stav 2. Zakona o platama i ostalim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 72/05, 22/09 i 55/13), a u skladu sa

odredbama Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU O IMENOVANJU STRUČNOG SARADNIKA U OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

I

Za stručnog saradnika u Općinski sud u Sarajevu, imenuje se **Goran Stupar**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, sposobnošću razumijevanja i sistematičnog analiziranja pravnih problema, poznavanju relevantnih zakona i drugih propisa, sposobnosti da nepristrasno, savjesno, marljivo, odlučno i odgovorno obavlja dužnosti i poslove stručnog saradnika. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava propisane uslove za imenovanje stručnih saradnika.

III

Imenovani stupa na dužnost 1.4.2016. godine

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Ova odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH", u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-1/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 4. stavak 2. Zakona o plaćama i ostalim naknadama sudaca i tužilaca u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 72/05, 22/09 i 55/13), a sukladno sa odredbama Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU O IMENOVANJU STRUČNOG SURADNIKA U OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

I

Za stručnog suradnika u Općinski sud u Sarajevu, imenuje se **Goran Stupar**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, sposobnošću razumijevanja i sistematičnog analiziranja pravnih problema, poznavanju relevantnih zakona i drugih propisa, sposobnosti da nepristrasno, savjesno, marljivo, odlučno i odgovorno obnaša dužnosti i poslove stručnog suradnika. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava propisane uvjete za imenovanje stručnih suradnika.

III

Imenovani stupa na dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-1/2016
3. ožujka 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, v. r.

Na osnovu člana 4. stav 2. Zakona o platama i ostalim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 72/05, 22/09 i 55/13), a u skladu sa odredbama Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donio

ODLUKU O IMENOVANJU STRUČNOG SARADNIKA U OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

I

Za stručnog saradnika u Općinski sud u Sarajevu, imenuje se **Goran Stupar**.

II

Prilikom imenovanja Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je uzeo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao između ostalih prijavljenih kandidata, sposobnošću razumijevanja i sistematičnog analiziranja pravnih problema, poznavanju relevantnih zakona i drugih propisa, sposobnosti da nepristrasno, savjesno, marljivo, odlučno i odgovorno obavlja dužnosti i poslove stručnog saradnika. Savjet smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava propisane uslove za imenovanje stručnih saradnika.

III

Imenovani stupa na dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Ova odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH", u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-1/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

379

Na osnovu člana 4. stav 2. Zakona o platama i ostalim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 72/05, 22/09 i 55/13), a u skladu sa odredbama Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

**ODLUKU
O IMENOVANJU STRUČNOG SARADNIKA U
OPĆINSKI SUD U SARAJEVU**

I
Za stručnog saradnika u Općinski sud u Sarajevu, imenuje
se **Amela Konjodžić**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, sposobnošću razumijevanja i sistematičnog analiziranja pravnih problema, poznavanju relevantnih zakona i drugih propisa, sposobnosti da nepristrasno, savjesno, marljivo, odlučno i odgovorno obavlja dužnosti i poslove stručnog saradnika. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava propisane uslove za imenovanje stručnih saradnika.

III
Imenovana stupa na dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Ova odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH", u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-2/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 4. stavak 2. Zakona o plaćama i ostalim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 72/05, 22/09 i 55/13), a sukladno sa odredbama Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU STRUČNOG SURADNIKA U
OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

I
Za stručnog suradnika u Općinski sud u Sarajevu, imenuje
se **Amela Konjhodžić**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, sposobnošću razumijevanja i sistematičnog analiziranja pravnih problema, poznavanju relevantnih zakona i drugih propisa, sposobnosti da nepristrasno, savjesno, marljivo, odlučno i odgovorno obnaša dužnosti i poslove stručnog suradnika. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava propisane uvjete za imenovanje stručnih suradnika.

III
Imenovana stupa na dužnost 1.4.2016. godine.

IV
Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-2/2016
3. ožujka 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, v. r.

На основу члана 4. став 2. Закона о платама и осталим накнадама судија и тужилаца у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 72/05, 22/09 и 55/13), а у складу са одредбама Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 3.3.2016. године, донио

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ СТРУЧНОГ САРАДНИКА У ОПЋИНСКИ СУД У САРАЈЕВУ

За стручног сарадника у Опћински суд у Сарајеву,
именује се **Амела Коњхоић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакла између осталих пријављених кандидата, способношћу размијевања и систематичног анализирања правних проблема, познавању релевантних закона и других прописа, способности да непристрасно, савјесно, марљиво, одлучно и одговорно обавља дужности и послове стручног сарадника. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава прописане услове за именовање стручних сарадника.

III
Именована ступа на дужност 1.4.2016. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ", у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-07-3-758-2/2016
3. марта 2016. године

Предсједник
Милан Тегелтија, с. р.

380

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U KANTONALNI SUD U
TUZLI

I
Za sudiju u Kantonalni sud u Tuzli, imenuje se **Vahida Halilović**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidatkinje, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidatkinje da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidatkinje, profesionalnu nepristrasnost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-3/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUCA U KANTONALNI SUD U TUZLI

I

Za suca u Kantonalni sud u Tuzli, imenuje se **Vahida Halilović**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidatkinje, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidatkinje da odgovorno, neovisno i nepristrasno obnaša funkciju suca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidatkinje, profesionalnu nepristrasnost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-3/2016
3. ožujka 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, v. r.

Na osnovu člana 17. stav 1. tачка 1. Zakona o Vисоком судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 3.3.2016. године, донио

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У КАНТОНАЛНИ СУД У ТУЗЛИ

I

За судију у Кантонални суд у Тузли, именује се **Вахида Халиловић**.

II

Савјет је након оцјене стручности кандидаткиње, способности правне анализе, комуникативности и способности презентације, способности кандидаткиње да одговорно, независно и непристрасно обавља функцију судије, узимајући у обзир, између осталог, досадашње радно искуство кандидаткиње, професионалну непристрасност и углед, понашање ван посла, едукацију и усавршавање, објављивање научних радова, те друге активности у струци и оцјене критерија подобности, оцијенио да именована кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именована преузима дужност 1.4.2016. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-07-3-758-3/2016
3. марта 2016. године

Предсједник
Милан Тегелтија, с. р.

381

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког Вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 3.3.2016. године, донијело

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ И ПРЕДСЈЕДНИКА ВРHOVNOГ СУДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БиХ

I

За судију и предсједника Врховног суда Федерације БиХ, именује се **Milorad Novković**.

II

Вјеће је након оцјене стручности кандидата, способности правне анализе, комуникативности и способности презентације, способности кандидата да одговорно, независно и непристрасно обавља функцију судије, узимајући у обзир, између осталог, досадашње радно искуство кандидата, професионалну непристрасност и углед, понашање ван посла, едукацију и

usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-4/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUCA I PREDSEDNIKA VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BiH

I

Za suca i predsjednika Vrhovnog suda Federacije BiH, imenuje se **Milorad Novković**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidata da odgovorno, neovisno i nepristrano obavlja funkciju suca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-4/2016
3. ožujka 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, v. r.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13,

96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Viseki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donio

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE I PREDSEDNIKA VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BiH

I

Za sudiju i predsjednika Vrhovnog suda Federacije BiH, imenuje se **Milorad Novković**.

II

Savjet je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidata da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-4/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

382

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE U KANTONALNI SUD U TUZLI

I

Za sudiju u Kantonalni sud u Tuzli, imenuje se **Samir Jusičić**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidata da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.5.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-5/2016

3. marta 2016. godine

Predsjednik

Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUCA U KANTONALNI SUD U TUZLI

I

Za suca u Kantonalni sud u Tuzli, imenuje se **Samir Jusić**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidata da odgovorno, neovisno i nepristrano obnaša funkciju suca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.5.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-5/2016

3. ožujka 2016. godine

Predsjednik

Milan Tegeltija, v. r.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donio

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE U KANTONALNI SUD U TUZLI

I

Za sudiju u Kantonalni sud u Tuzli, imenuje se **Samir Jusić**.

II

Savjet je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidata da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenio da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.5.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-5/2016

3. marta 2016. godine

Predsjednik

Milan Tegeltija, s. r.

383

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE U OSNOVNI SUD U ZVORNIKU

I

Za sudiju u Osnovni sud u Zvorniku, imenuje se **Adis Poljić**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidata da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-6/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU SUCA U OSNOVNI SUD U ZVORNIKU

I

Za suca u Osnovni sud u Zvorniku, imenuje se **Adis Poljić**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidata da odgovorno, neovisno i nepristrano obnaša funkciju suca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-6/2016
3. ožujka 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donio

ODLUKU

O IMENOVANJU SUDIJE U OSNOVNI SUD U ZVORNIKU

I

Za sudiju u Osnovni sud u Zvorniku, imenuje se **Adis Poljić**.

II

Savjet je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidata da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci i ocjene kriterija podobnosti, ocijenio da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-6/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

384

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA VIŠEG PRIVREDNOG SUDA U BANJOJ LUCI

I

Za predsjednika Višeg privrednog suda u Banjoj Luci, imenuje se **Drago Turkeš**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidata da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-7/2016

3. marta 2016. godine

Predsjednik

Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSEDNIKA VIŠEG
PRIVREDNOG SUDA U BANJOJ LUCI

I

Za predsjednika Višeg privrednog suda u Banjoj Luci, imenuje se **Drago Turkeš**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidata da odgovorno, neovisno i nepristrano obavlja funkciju suca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-7/2016

3. ožujka 2016. godine

Predsjednik

Milan Tegeltija, v. r.

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 3.3.2016. године, донио

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЈЕДНИКА ВИШЕГ
ПРИВРЕДНОГ СУДА У БАЊОЈ ЛУЦИ

I

За председника Вишег привредног суда у Бањој Луци, именује се **Драго Туркеш**.

II

Савјет је након оцјене стручности кандидата, способности правне анализе, комуникативности и способности презентације, способности кандидата да одговорно, независно и непристрасно обавља функцију судије, узимајући у обзир, између осталог, досадашње радно искуство кандидата, професионалну непристрасност и углед, понашање ван посла, едукацију и усавршавање, објављивање научних радова, те друге активности у струци, руководне вјештине и искуство, способност управљања људским потенцијалима и оцјене критерија подобности, оцијенио да именовани кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именовани преузима дужност 1.4.2016. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-07-3-758-7/2016

3. марта 2016. године

Председник

Милан Тегелтија, с. р.

385

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког Вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 3.3.2016. године, донијело

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЈЕДНИКА ОКРУЖНОГ СУДА У
ДОБОЈУ

I

За председника Окружног суда у Добоју, именује се **Душко Нинковић**.

II

Вјеће је након оцјене стручности кандидата, способности правне анализе, комуникативности и способности презентације, способности кандидата да одговорно, независно и непристрасно обавља функцију судије, узимајући у обзир, између осталог, досадашње радно искуство кандидата, професионалну непристрасност и углед, понашање ван посла, едукацију и усавршавање, објављивање научних радова, те друге активности у струци, руководне вјештине и искуство, способност управљања људским потенцијалима и оцјене критерија подобности, оцијенило да именовани кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-8/2016

3. marta 2016. godine

Predsjednik

Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OKRUŽNOG SUDA U DOBOJU

I

Za predsjednika Okružnog suda u Doboju, imenuje se **Duško Ninković.**

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidata da odgovorno, neovisno i nepristrano obavlja funkciju suca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-8/2016

3. ožujka 2016. godine

Predsjednik

Milan Tegeltija, s. r.

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 3.3.2016. године, донио

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЈЕДНИКА ОКРУЖНОГ СУДА У ДОБОЈУ

I

За председника Округног суда у Добоју, именује се **Душко Нинковић.**

II

Савјет је након оцјене стручности кандидата, способности правне анализе, комуникативности и способности презентације, способности кандидата да одговорно, независно и непристрасно обавља функцију судије, узимајући у обзир, између осталог, досадашње радно искуство кандидата, професионалну непристрасност и углед, понашање ван посла, едукацију и усавршавање, објављивање научних радова, те друге активности у струци, руководне вјештине и искуство, способност управљања људским потенцијалима и оцјене критерија подобности, оцијенио да именовани кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именовани преузима дужност 15.4.2016. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-07-3-758-8/2016

3. марта 2016. године

Председник

Милан Тегелтија, с. р.

386

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког Вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 3.3.2016. године, донијело

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЈЕДНИКА ОКРУЖНОГ СУДА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

I

За председника Округног суда у Источном Сарајеву, именује се **Senaid Ibrahimfendić.**

II

Вјеће је након оцјене стручности кандидата, способности правне анализе, комуникативности и способности презентације, способности кандидата да одговорно, независно и непристрасно обавља функцију судије, узимајући у обзир, између осталог, досадашње радно искуство кандидата, професионалну непристрасност и углед, понашање ван посла, едукацију и усавршавање, објављивање научних радова, те друге активности у струци, руководне вјештине и искуство, способност управљања људским потенцијалима и оцјене критерија подобности, оцијенило да именовани кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-10/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OKRUŽNOG PRIVREDNOG SUDA U BANJA LUCI

I

Za predsjednika Okružnog privrednog suda u Banja Luci,
imenuje se **Asmir Koričić**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidata da odgovorno, neovisno i nepristrano obavlja funkciju suca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH",
sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom
vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-10/2016
3. ožujka 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, v. r.

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 61. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 3.3.2016. године, донио

ОДЛУКУ

О ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЈЕДНИКА ОКРУЖНОГ ПРИВРЕДНОГ СУДА У БАЊАЛУЦИ

I

За предсједника Окружног привредног суда у Бања Луци, именује се **Асмир Корић**.

II

Савјет је након оцјене стручности кандидата, способности правне анализе, комуникативности и способности презентације, способности кандидата да одговорно, независно и непристрасно обавља функцију судије, узимајући у обзир, између осталог, досадашње радно искуство кандидата, професионалну непристрасност и углед, понашање ван посла, едукацију и усавршавање, објављивање научних радова, те друге активности у струци, руководе вјештине и искуство, способност управљања људским потенцијалима и оцјене критерија подобности, оцијенило да именовани кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именовани преузима дужност 1.4.2016. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-07-3-758-10/2016
3. марта 2016. године

Предсједник
Милан Тегелтија, с. р.

388

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OKRUŽNOG SUDA U TREBINJU

I

Za predsjednika Okružnog suda u Trebinju, imenuje se
Bojan Stević.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidata da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristrasnost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 30.3.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-11/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OKRUŽNOG SUDA U TREBINJU

I

Za predsjednika Okružnog suda u Trebinju, imenuje se **Bojan Stević**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidata da odgovorno, neovisno i nepristrano obavlja funkciju suca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 30.3.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-11/2016
3. ožujka 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, v. r.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donio

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OKRUŽNOG SUDA U TREBINJU

I

Za predsjednika Okružnog suda u Trebinju, imenuje se **Bojan Stević**.

II

Savjet je nakon ocjene stručnosti kandidata, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidata da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidata, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenio da imenovani kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 30.3.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-11/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

389

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OKRUŽNOG SUDA U BANJA LUCI

I

Za predsjednika Okružnog suda u Banja Luci, imenuje se **Marija Aničić-Zgonjanin**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidatkinje, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidatkinje da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidatkinje, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-12/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i članka 61. Poslovnika Visokog sudbenog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OKRUŽNOG SUDA U BANJA LUCI

I

Za predsjednika Okružnog suda u Banja Luci, imenuje se **Marija Aničić-Zgonjanin**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidatkinje, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentiranja, sposobnosti kandidatkinje da odgovorno, neovisno i nepristrano obavlja funkciju suca, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidatkinje, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje izvan posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje znanstvenih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-12/2016
3. ožujka 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, v. r.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donio

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OKRUŽNOG SUDA U BAŃA LUCI

I

Za predsjednika Okružnog suda u BaŃa Luci, imenuje se **Marija Aničić Zgonjanin**.

II

Savjet je nakon ocjene stručnosti kandidatkinje, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidatkinje da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidatkinje, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenio da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 1.4.2016. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

Broj 04-07-3-758-12/2016
3. marta 2016. godine

Predsjednik
Milan Tegeltija, s. r.

390

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) i člana 61. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog Vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br.: 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 i 46/15), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 3.3.2016. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OKRUŽNOG PRIVREDNOG SUDA U DOBOJU

I

Za predsjednika Okružnog privrednog suda u Doboju, imenuje se **Jovanka Jovanović**.

II

Vijeće je nakon ocjene stručnosti kandidatkinje, sposobnosti pravne analize, komunikativnosti i sposobnosti prezentacije, sposobnosti kandidatkinje da odgovorno, nezavisno i nepristrasno obavlja funkciju sudije, uzimajući u obzir, između ostalog, dosadašnje radno iskustvo kandidatkinje, profesionalnu nepristranost i ugled, ponašanje van posla, edukaciju i usavršavanje, objavljivanje naučnih radova, te druge aktivnosti u struci, rukovodne vještine i iskustvo, sposobnost upravljanja ljudskim potencijalima i ocjene kriterija podobnosti, ocijenilo da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

V

У складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком вijeћу Босне и Херцеговине, ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ", као и у просторијама Вijeћа доступним јавности.

Број 06-07-2-448-4/2016
3. марта 2016. године

Предсједник
Milan Tegeltija, s. r.

На основу члана 17. став 1. тачка (1), а у вези са чланом 33. Закона о Високом судском и тужилачком вijeћу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 66. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Савјет је, на сједници одржаној 3.3.2016. године, донио

ODLUKU

O PRODUŽENJU MANDATA DODATNOM SUCU U
OPĆINSKOM SUDU U SARAJEVU

I

Продужава се мандат **Zorabdić Elmi**, додатном сучу у Опћинском суду у Сарајеву, на период од двије (2) године.

II

Пригодом именовања Високог судског и тужилачког вijeћа Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња је у протеклом мандату показала стручност у извршењу задатака и спремност за обављање дужности у наредном периоду. Вijeће сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком вijeћу Босне и Херцеговине.

III

Именованој се продужава мандат са даном 15.3.2016. године и дужност ће обављати до 15.3.2018. године.

IV

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Сукладно члану 45. Закона о Високом судском и тужилачком вijeћу Босне и Херцеговине, ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ", као и у просторијама Вijeћа доступним јавности.

Број 06-07-2-448-4/2016
3. оžујка 2016. године

Предсједник
Milan Tegeltija, v. r.

На основу члана 17. став 1. тачка (1), а у вези са чланом 33. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) и члана 66. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15 и 46/15), Савјет је, на сједници одржаној 3.3.2016. године, донио

ODLUKU

O PRODUŽENJU MANDATA DODATNOM SUDIJI U
OPĆINSKOM SUDU U SARAJEVU

I

Продужава се мандат **Zorabdić Elmi**, додатном судији у Опћинском суду у Сарајеву, на период од двије (2) године.

II

Приликом именовања Високог судског и тужилачког савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња је у протеклом мандату показала стручност у извршењу задатака и спремност за обављање дужности у наредном периоду. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именованој се продужава мандат са даном 15.3.2016. године и дужност ће обављати до 15.3.2018. године.

IV

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

V

У складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине, ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ", као и у просторијама Савјета доступним јавности.

Број 06-07-2-448-4/2016
3. марта 2016. године

Предсједник
Milan Tegeltija, s. r.

S A D R Ź A J

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

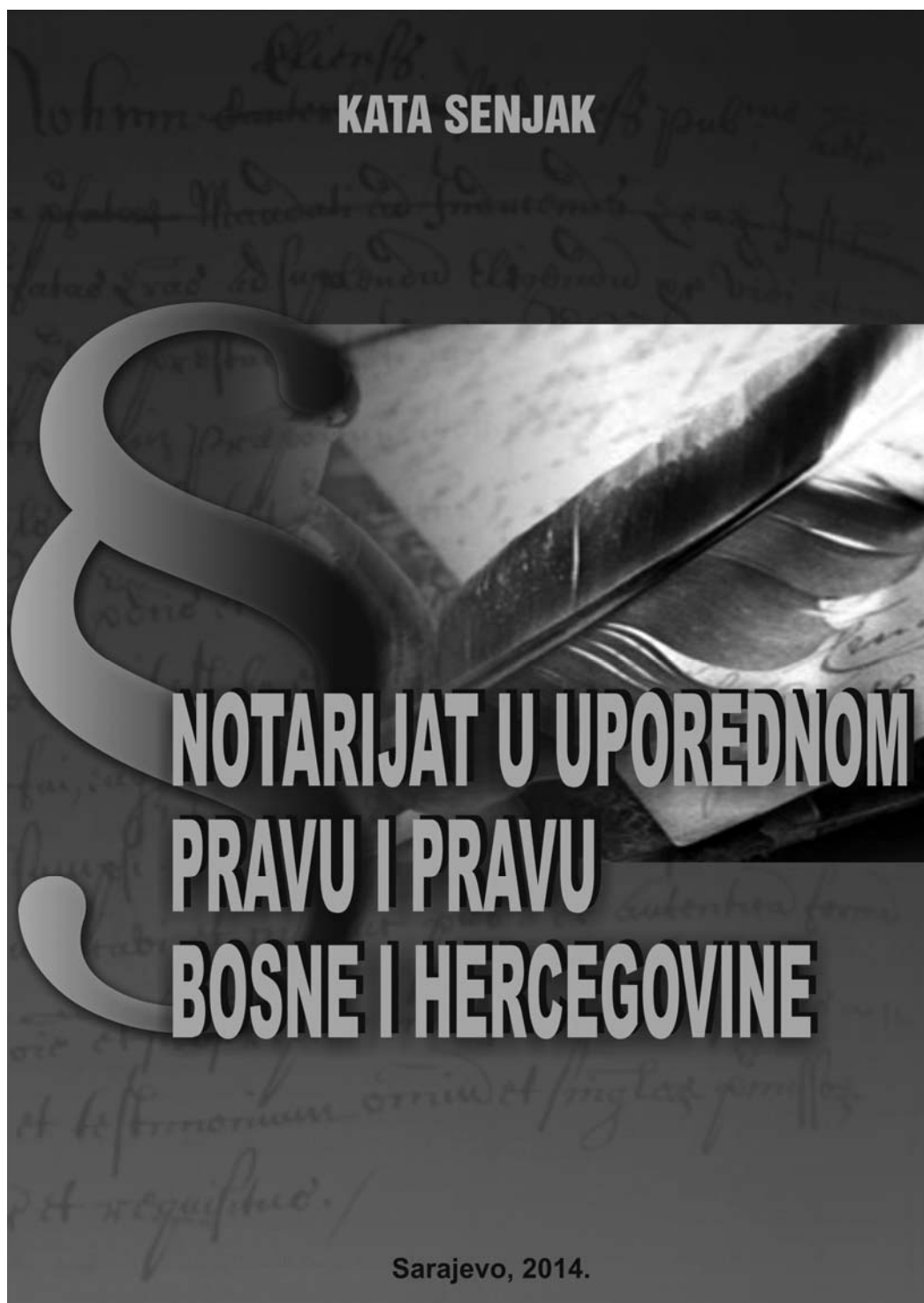
363	Zakon Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Službeni prečišćeni tekst (bosanski jezik)	1	Odluka o osnivanju Radne skupine za izradu izmjena i dopuna Pravilnika o čuvanju i uništenju oduzete opojne droge, psihotropnih tvari, biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga i prekursora (hrvatski jezik)	118
	Zakon Bosne i Hercegovine o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera Službeni prečišćeni tekst (hrvatski jezik)	31	Одлука о формирању Радне групе за изradу измјена и допуна Правилника о чувању и уништавању одузете опojне дроге, психотропних супстанци, биљака из којих се може добити опojна дрога и прекурсора (српски jeзик)	119
364	Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine (Službeni prečišćeni tekst) (bosanski jezik)	61	369 Odluka o izmjeni Odluke o načinu korištenja namjenskih sredstava uplaćenih na ime dodijeljene dozvole za Univerzalne mobilne telekomunikacione sisteme u 2014. godini (bosanski jezik)	120
	Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine (Službeni prečišćeni tekst) (hrvatski jezik)	95	Odluka o izmjeni Odluke o načinu korištenja namjenskih sredstava uplaćenih na ime dodijeljene dozvole za Univerzalne mobilne telekomunikacijske sustave u 2014. godini (hrvatski jezik)	120
	Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine (Službeni prečišćeni tekst) (српски jeзик)	100	Одлука о измјени Одлуке о начину коришћења намјенских средстава уплаћених на име додијељене дозволе за Универзалне мобилне телекомуникационе системе у 2014. години (српски jeзик)	120
365	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli kretanja oružja i vojne opreme (bosanski jezik)	105	370 Rješenje o razrješenju člana Upravnog odbora Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	121
	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli kretanja oružja i vojne opreme (hrvatski jezik)	111	Rješenje o razrješenju člana Upravnog odbora Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	121
	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli kretanja oružja i vojne opreme (српски jeзик)	112	Рјешење о разрјешењу члана Управног одбора Извозно-кредитне агенције Босне и Херцеговине (српски jeзик)	121
366	Zaključak o osnivanju Privremene zajedničke komisije oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za provođenje procedure za izbor četiri člana Upravnog odbora Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (bosanski jezik)	113	371 Rješenje o imenovanju člana Upravnog odbora Izvozno-kreditne Agencije Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	121
	Zaključak o osnivanju Privremenog zajedničkog povjerenstva obaju domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za provođenje procedure izbora četiri člana Upravnog odbora Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete (hrvatski jezik)	114	Rješenje o imenovanju člana Upravnog odbora Izvozno-kreditne Agencije Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	121
	Zaključak o osnivaњу Привремене заједничке комисије оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за спровођење процедуре за избор четири члана Управног одбора Агенције за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета (српски jeзик)	114	Рјешење о именовану члана Управног одбора Извозно-кредитне Агенције Босне и Херцеговине (српски jeзик)	122
		115	372 Uputstvo za procjenu rizika (bosanski jezik)	122
			Naputak za procjenu rizika (hrvatski jezik)	130
			Упутство за процјену ризика (српски jeзик)	138
			AGENCIJA ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA BOSNE I HERCEGOVINE	
367	Odluka o utvrđivanju visine osnovice za obračun plata u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u 2016. godini (bosanski jezik)	115	373 Spisak lijekova kojima je izdana dozvola za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	146
	Odluka o utvrđivanju visine osnovice za obračun plaća u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u 2016. godini (hrvatski jezik)	116	Popis lijekova kojima je izdana dozvola za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	149
	Одлука о утврђивању висине основице за обрачун плата у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине у 2016. години (српски jeзик)	117	Списак лијекова којима је издата дозвола за стављање у промет на тржиште Босне и Херцеговине (српски jeзик)	153
368	Odluka o formiranju Radne grupe za izradu izmjena i dopuna Pravilnika o čuvanju i uništavanju oduzete opojne droge, psihotropnih tvari, biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga i prekursora (bosanski jezik)	117		

374	Spisak lijekova kojima je izdana dozvola (u obnovljenom postupku) za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	156	382	Одлука о именовану судије и председника Врховног суда Федерације БиХ (српски језик)	191
	Popis lijekova kojima je izdana dozvola (u obnovljenom postupku) za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	158		Odluka o imenovanju sudije u Kantonalni sud u Tuzli (bosanski jezik)	191
	Spisak lijekova kojima je izdata dozvola (u obnovljenom postupku) za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	161	383	Odluka o imenovanju suca u Kantonalni sud u Tuzli (hrvatski jezik)	192
375	Spisak lijekova kojima je ukinuta dozvola za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	163		Одлука о именовану судије у Кантонални суд у Тузли (српски језик)	192
	Popis lijekova kojima je ukinuta dozvola za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	165	384	Odluka o imenovanju sudije u Osnovni sud u Zvorniku (bosanski jezik)	192
	Spisak lijekova kojima je ukinuta dozvola za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	166		Odluka o imenovanju suca u Osnovni sud u Zvorniku (hrvatski jezik)	193
IZVOZNO-KREDITNA AGENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE					
376	Rješenje o imenovanju vršioca dužnosti zamjenika generalnog direktora Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine - IGA (bosanski jezik)	167	385	Одлука о именовану председника Вишег привредног суда у Бањој Луци (српски језик)	194
	Rješenje o imenovanju vršitelja dužnosti zamjenika generalnog direktora Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine - IGA (hrvatski jezik)	167	386	Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Doboju (bosanski jezik)	194
	Rješenje o imenovanju vršioca dužnosti zamjenika generalnog direktora Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine - IGA (srpski jezik)	168		Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Doboju (hrvatski jezik)	194
DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE					
377	Pravilnik o nadzoru u civilnom zrakoplovstvu (bosanski jezik)	168	387	Одлука о именовану председника Окружног суда у Добоју (српски језик)	195
	Pravilnik o nadzoru u civilnom zrakoplovstvu (hrvatski jezik)	174		Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Istočnom Sarajevu (bosanski jezik)	195
	Pravilnik o nadzoru u civilnom vazduhoplovstvu (srpski jezik)	180	388	Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Istočnom Sarajevu (hrvatski jezik)	195
VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE					
378	Odluka o imenovanju stručnog saradnika u Općinski sud u Sarajevu (bosanski jezik)	187		Одлука о именовану председника Окружног суда у Источном Сарајеву (српски језик)	196
	Odluka o imenovanju stručnog suradnika u Općinski sud u Sarajevu (hrvatski jezik)	188	389	Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Banja Luci (bosanski jezik)	196
	Одлука о именовану стручног сарадника у Опћински суд у Сарајеву (српски језик)	188		Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Banja Luci (hrvatski jezik)	196
379	Odluka o imenovanju stručnog saradnika u Općinski sud u Sarajevu (bosanski jezik)	188		Одлука о именовану председника Окружног суда у Бања Луци (српски језик)	197
	Odluka o imenovanju stručnog suradnika u Općinski sud u Sarajevu (hrvatski jezik)	189	390	Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Banja Luci (srpski jezik)	197
	Одлука о именовану стручног сарадника у Опћински суд у Сарајеву (српски језик)	189		Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Trebinju (bosanski jezik)	197
380	Odluka o imenovanju sudije u Kantonalni sud u Tuzli (bosanski jezik)	189	391	Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Trebinju (hrvatski jezik)	197
	Odluka o imenovanju suca u Kantonalni sud u Tuzli (hrvatski jezik)	190		Одлука о именовану председника Окружног суда у Требињу (српски језик)	198
	Одлука о именовану судије у Кантонални суд у Тузли (српски језик)	190		Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Banja Luci (bosanski jezik)	198
381	Odluka o imenovanju sudije i predsjednika Vrhovnog suda Federacije BiH (bosanski jezik)	190		Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Banja Luci (hrvatski jezik)	198
	Odluka o imenovanju suca i predsjednika Vrhovnog suda Federacije BiH (hrvatski jezik)	191		Одлука о именовану председника Окружног суда у Бања Луци (српски језик)	199
				Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Doboju (bosanski jezik)	199
				Odluka o imenovanju predsjednika Okružnog suda u Doboju (hrvatski jezik)	199
				Одлука о именовану председника Окружног привредног суда у Добоју (српски језик)	200
				Odluka o produženju mandata dodatnom sudiji u Općinskom sudu u Sarajevu (bosanski jezik)	200
				Odluka o produženju mandata dodatnom sudu u Općinskom sudu u Sarajevu (hrvatski jezik)	200
				Одлука о продужењу мандата додатном судији у Опћинском суду у Сарајеву (српски језик)	201

Mato TADIĆ

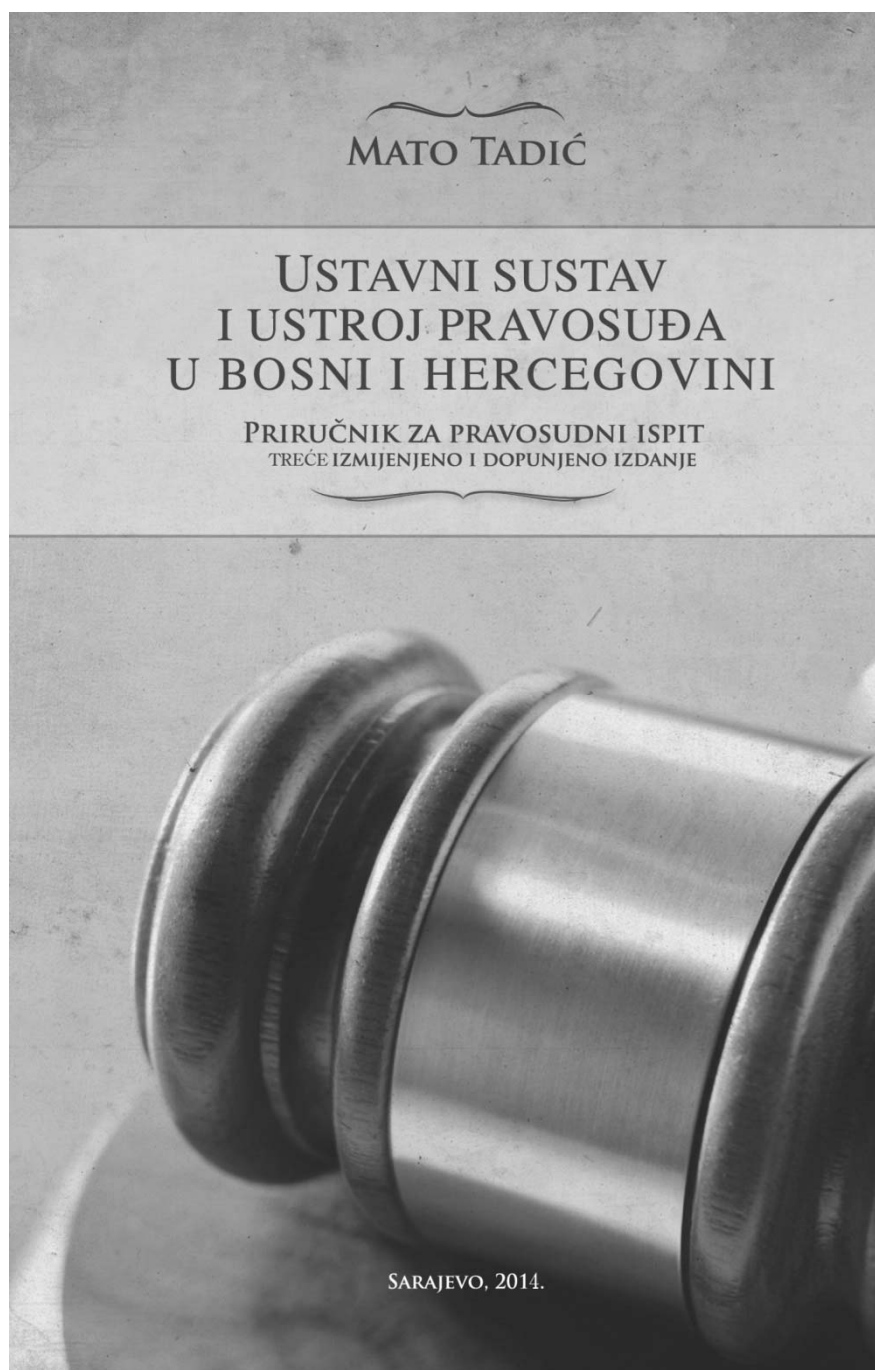
PRIVREDNO PRAVO
PREMA PROGRAMU PRAVOSUDNOG ISPITA

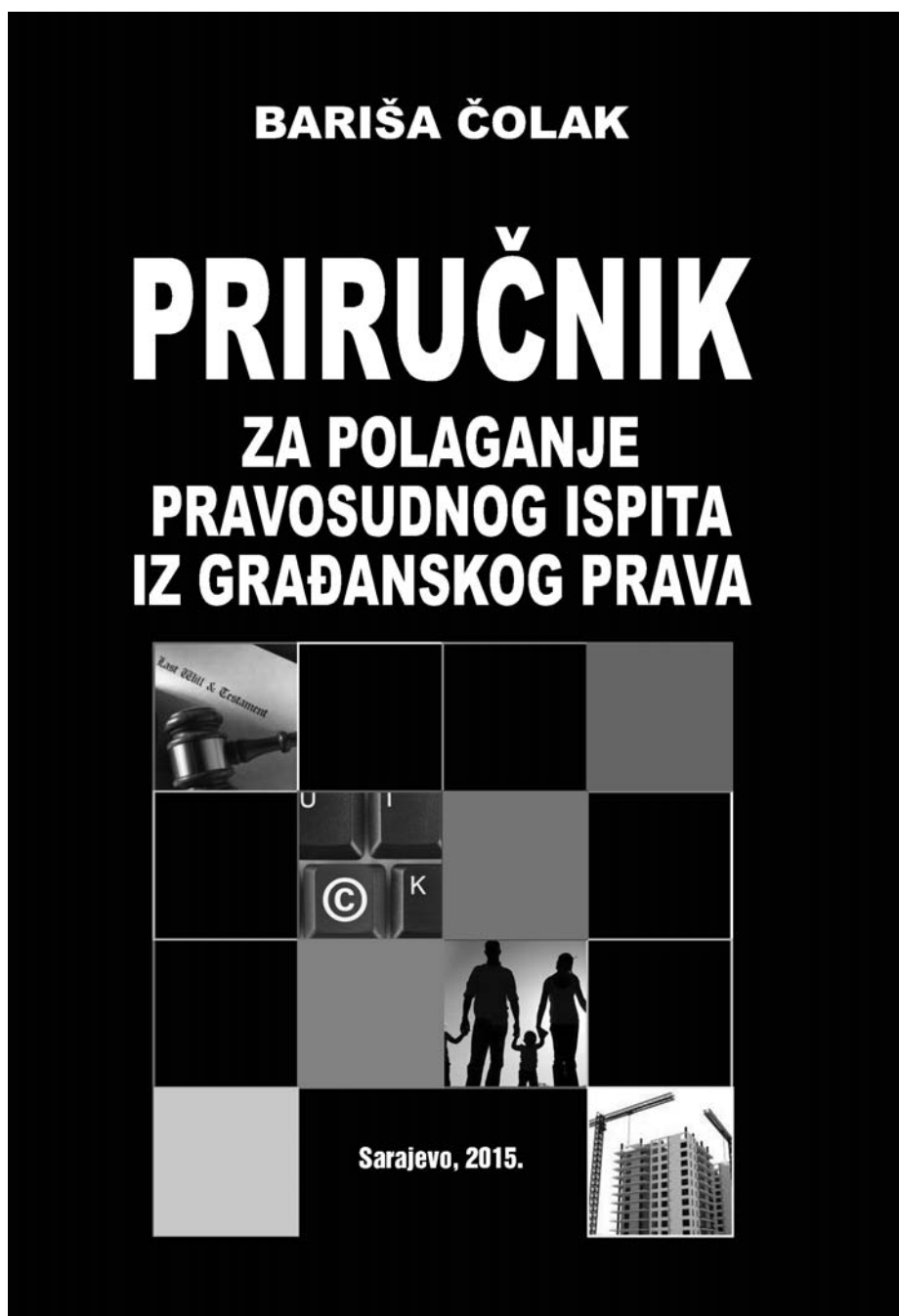

KATA SENJAK

**NOTARIJAT U UPOREDNOM
PRAVU I PRAVU
BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, 2014.

Izdavač: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za izdavača: sekretar Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Bojan Ninković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Direktor: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Direktor: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050, faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Štampa: GIK "OKO" d.d. Sarajevo - Za štampariju: Mevludin Hamzić - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obavezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za I polugodište 2016. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 200,00 KM